KURAN'I ANLAMA METODOLOJİSİ

ŞECAADDİN ÇELİKLER

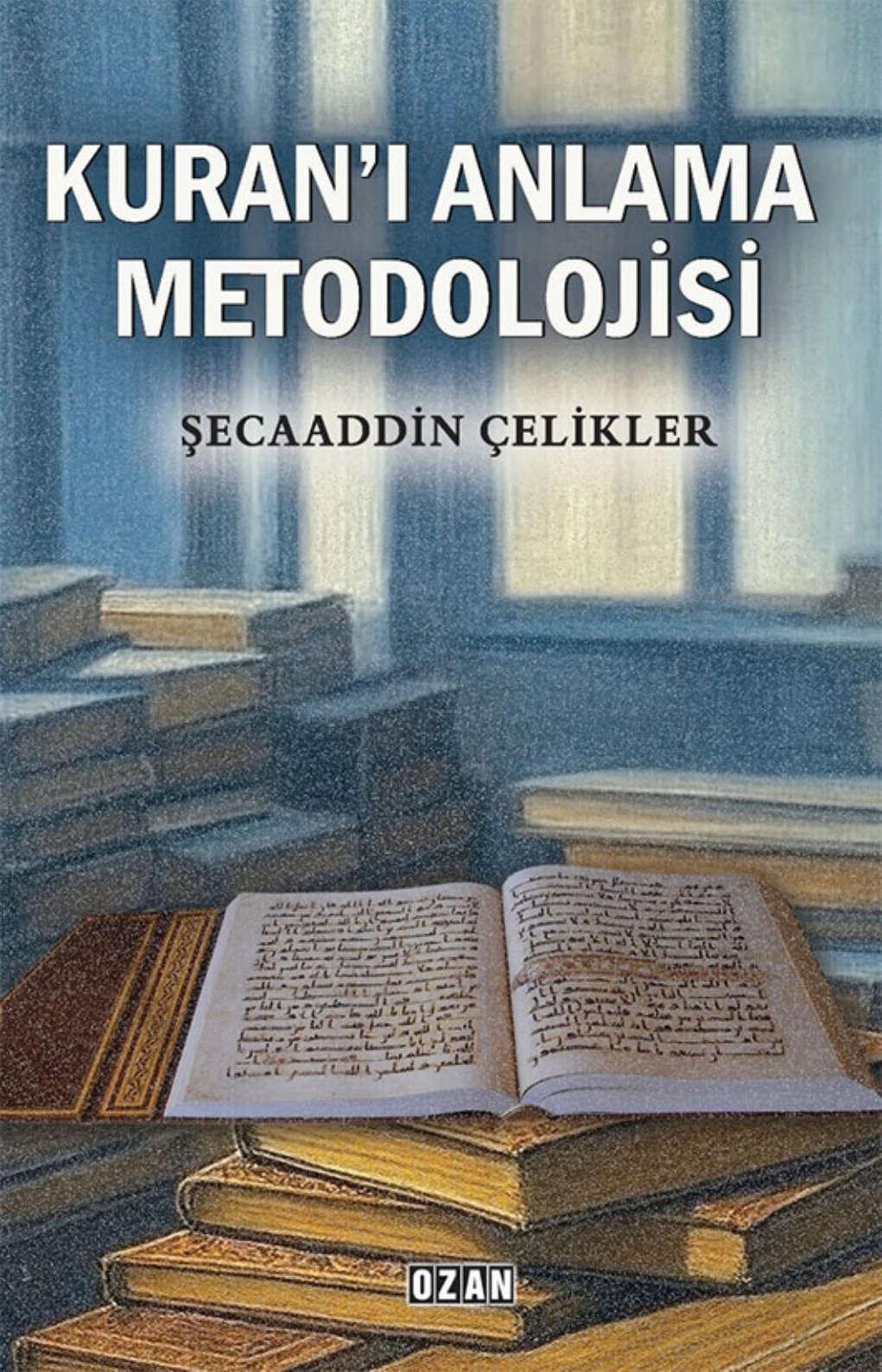

OZAN

ŞECAADDİN ÇELİKLER

KURAN'I ANLAMA METODOLOJİSİ

OZAN
İstanbul 2025

ŞECAADDİN ÇELİKLER

KURAN'I ANLAMA METODOLOJİSİ

OZAN
İstanbul 2025

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Ozan Yayıncılık'a aittir.
Tanıtım için yapılacak alıntılar dışında tüm alıntılar, Kültür Bakanlığı Telif Hakları Sözleşmesi gereği yayınevinin iznini gerektirir.

Kuran'ı Anlama Metodolojisi **/** Şecaaddin Çelikler

Yayın Yönetmeni: Mustafa Demir
Editör: Orhan Suveren
Kapak tasarımı: Emre Erdoğan

Baskı ve Cilt: MC Matbaası
Adres: Davutpaşa Caddesi Güven Sanayi Sitesi C Blok Bodrum Kat No: 222 Topkapı, İstanbul
Sertifika no: 43257

Kütüphane Bilgi Kartı(CIP):
Kuran'ı Anlama Metodolojisi **/** Şecaaddin Çelikler
Din, Dinî kayaklar, Kuran, Felsefe
1. Baskı Ağustos 2025, Türkiye, İstanbul, 360 sayfa

ISBN: 978-625-6157-42-2
Sertifika no: 42194

Dağıtım:
İstanbul: Remzi Kitabevleri, Odak Kitap, Emek Kitap, D&R, Alfa
Ankara: Kıta Dağıtım, Dost Kitabevleri
İzmir: Kitapsan
Adana, Mersin: Kitapsan
Diğer tüm şehirler: www.yaykoop.com

Bu kitap ve diğer tüm kitaplarımız:
www.ozanyayincilik.com
ve
kitap satılan her yerde...

OZAN YAYINCILIK LTD.
Alemdar Caddesi Güzel Sanatlar Sk. No: 9 Cağaloğlu İstanbul
Tel: 212.511 93 95- 5204390 Faks: 212.527 98 47
Email: info@ozanyayincilik.com Web: www.ozanyayincilik.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE KİTABIN KURGUSU HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Birinci Bölüm
Dinlerin Kökeni Hakkında Alternatif Açıklamalar .....
Bilinçli Din Dejenerasyonu .....
Muhammed Resul Sonrası Durum .....
Günümüzdeki Durum .....

İkinci Bölüm
Dini Anlamada Kaynak Tartışmaları.....
İki Akım Arasında Kaynak Sorunu .....
Kurana Göre Kuran'ın Korunmuşluğu .....
Kuran Dışı Kaynakların Tarihi ve Korunmuşluğu.....
Dini Anlamada ve Uygulamada Kuran Yeterli midir?.....
Kuran Yeterlidir Saptaması, Kuran'ı Anlamak İçin Yeterli midir?.....
Kuranı Anlama Metodolojisinin Kaynak Sorunu.....
Kuranı Şeytandan Allah'a Sığınarak Okumak Ne Demektir?.....

Üçüncü Bölüm
Kuran'ı Anlama Metodolojisi .....
Kuranı Anlama Metodolojisinin Mastarları .....
1- Kuranın Kendisini Açıklama Sistematiği.....
2- Kuranda Çelişki Olmaz Mastarı.....
3- Sünnetullahta Değişme Olmaz Mastarı .....
A- Şeriatlar Arası Nesih Bağlamında Sünnetullah .....
B- Dünya Yaşamı Bağlamında Sünnetullah .....
a- Sosyal Konularda Sünnetullah .....
b- Fiziki Konularda Sünnetullah .....
c- Fiziki Yasalarda Değişme İddiası (İstisna) ve Mucize Kavramlarının Kuran Bağlamında Değerlendirilmesi.....
d- Kuranda Mucize Konusu.....
e- Sınav ve Mucize Kavramlarının Çelişkisi .....
4- Allah ve Resullerine Edeple Yaklaşma Mastarı.....
Bölüm Özeti .....

Dördüncü Bölüm
Kuranı Anlama Metodolojisinin Yardımıyla Bazı Ayetleri Yeniden Anlamak

Örnek 1 – Vahiy Resullere Farklı Metotlarla Mı İndirilir?.....
Örnek 2 – Cebrail Bir Meleğin İsmi Mi Yoksa Kuranın Sıfatı Mı? .....
Örnek 3 – Kurana Göre Melek Kavramı .....
Ruhulkudüs Kavramı Üzerinden Tevrat ve İncil'deki
Tahrifatın Tespiti.....
Örnek 4 – Adem Anlatısını Metodolojik Anlamak .....
A- Adem Anlatısı Nerede Geçiyor? .....
B- Adem Anlatısındaki Şecer Nedir?.....
C- Cin Kavramı İsim mi, Sıfat mı?.....
D- Adem'e İsimleri Öğretmek Ne Demektir? .....
E- Tarih Boyunca Siyasetin Sömürdüğü "Halife" Kavramı
Anlatıda Nasıl Geçiyor?.....
F- Açığa Çıkan Adem ve Eşinin Cinsel Organları mı Yoksa İnsanın
Kötülükleri mi?.....
G- Cennetten Kovulma Mı, Takva Dışına Çıkıp Yozlaşma Mı?.....
H- Adem Anlatısını Hristiyan Teolojisine Uygun Anlamak;
İlk Günah- Kurtuluş İnancı .....
İ- Adem Anlatısının Öznesi Olarak "Adem" .....
Bölüm Sonu – Adem Anlatısını Anlamak Her Şeyi Anlamaktır.....
Örnek 5 – Ateşte Yanmayan Resul, İbrahim.....
Örnek 6 – İbrahim Resulken Gök Cisimlerine Mi Taptı? .....
Örnek 7 – İbrahim Resulün Yeniden Yaratılışla (Ahiret) İlgili
Şüpheleri Mi Vardı?.....
Örnek 8 – Yüz Yıl Ölü Kalıp Dirilen Üzeyir Resul Yanılgısı
(Reenkarnasyon) .....
Örnek 9 – Yahudilere Özel Yasaklar ve Emirler Tek Şeriat
Kuralına Aykırıdır .....
Örnek 10 – Yahudilere Özel "Vaat Edilmiş Topraklar" Safsatası……...
Örnek 11 – Sığırın Bir Parçasıyla Ölü Bir Adama Vursak,
Dirilip Katilini Söyler mi? .....
Örnek 12 – Ruhlar Aleminde Ahitleşme (Kalubela) İnancının
Kuran'da Temeli Var mı? .....
Örnek 13 – Erkek ve Kadın Cinsel Organ Operasyonlarına
(Sünnet, Hitan) Kuran Ne Diyor?.....
Örnek 14 – Hırsızın Cezası El Kesme mi, Sünnetullah Bu Konuda
Ne Diyor? .....
Örnek 15 – Musa Resule Verilen Kitap Tevrat mı, Nebi ve Resul

Kavramlarının Açıklaması.....
Örnek 16 – İsa Resulün Gökten Sofra İndirilme Duasına, Annesi Meryem Validenin Cevabı.....
Örnek 17 – Resullerin Bile Bilmediği Geleceği Bilme İddiası, Astroloji. .....
Örnek 18 – Musa Resulün Asası ya da Tevhidin İspatı Olarak Sihir.....
Örnek 19 – Kuşlarla, Karıncalarla Konuşan, Rüzgarlara Söz Dinleten Resul; Süleyman.....
Örnek 20 – Fatih Sultan Mehmet'in Elektronik Kol Saati; Mescid- i Aksa Konusu. .....
Örnek 21 – Kuranda Yasaklanan Saldırı (Fetih) Savaşı Ayetlerinin Anlamsal Tahrifi; Cizye Konusu. .....
Örnek 22 – Erkek Çocuğu Olmadığı İçin Üzülen Resul Anlatısı. .....
Örnek 23 – Çok Kanatlı Resul Melekler, Arşı Taşıyan Sekiz Melek. .....
Örnek 24 – Rivayetleri Doğrulamak Adına Kuran'ın Tahrif Edilme Örneği; Küçük Kızların Evlendirilmesi Vahşeti……..
Örnek 25 – Babasız Doğan, Tanrı'nın Oğlu İsa Kültünün İnancımıza Etkisi. .....
Örnek 26 – Salih Resulün Kayadan Çıkan Devesi. .....
Örnek 27 – Kâbe'yi Korumak İçin Fillere Saldıran Kuşlar Anlatısı. .....
Örnek 28 – Korku Filmlerinin Öznesi, Kıyamet Alameti; Dabbetülarz.....
Örnek 29 – Başörtüsü Kuran'ın Emri mi? .....

Son Söz.....

Önsöz ve Kitabın Kurgusu Hakkında Bilgilendirme;

Herkes aynı şeyi düşünüyorsa, hiç kimse bir şey düşünmüyor demektir.

Walter Lipmann

Kuran'ı anlama metodolojisi geleneğin Muhammed resulün vefatının hemen sonrasından itibaren günümüze kadar geçen süreçte oluşturduğu ekole karşı, son çeyrek yüzyılda içeriden yapılan eleştirilere ve katkılara bir sistem önermek amacıyla oluşturulmuştur.

Allah, ilk insan topluluklarından başlamak üzere, elçi (resul) görevlendirerek, onlara bu dünya hayatında nasıl yaşamaları gerektiği konusunda emir ve yasaklar önerir. Bu olguya genel olarak risalet denir. Bu emir ve yasaklar vahiy olarak tanımlanan kozmik bir iletişimle resullere verilir ve vahyin eksiksiz bir düzen içinde tüm insanlara ulaştırılmasıyla sorumlu resuller, sadece ve sadece tek bir din olan İslam'ın öğretilerini insanlığa iletirler. Yani ilk resulle başlayıp, sayısını tam olarak bilemediğimiz ve son resul Muhammed ile biten bu resuller zinciri, İslam öğretisine inanma iddiasındaki tüm müslimler için hiçbiri diğerinden ayırt edilmeksizin kabullenilmesi gereken bir süreçtir.

Sonsuz kudret Sahibi Yaratıcı, sonsuz Adalet sahibidir. Adalet kavramını dahi yaratan Allah doğaldır ki, biri diğerinden farklı ve kendi içinde çelişik vahiy/kitaplar asla yollamaz. İlk vahyettiği kitap genel olarak neyse son kozmik mesaj Kuran da odur. Yarattığı insanlar arasında adaletsizliğe sebep olabilecek farklı uygulama ve şeriatlar içeren farklı kitaplar vahyetmeyeceği bilinmesi gereken Allah, bu kitaplar içinde de kendisiyle çelişki oluşturacak pasajlar (ayetler) yollamaz. Hem kendi içinde çelişkiler içeren hem de daha önce gönderilen kitaplarla farklı emir, uygulama ve yasaklar barındıran ve günümüzde milyarlarca Yahudi, Hristiyan ve Müslümanın inandığı pratiğin ne anlama geldiğini bulmakla belki bu metodolojiye başlamalıyız.

Onun için kitabımızın 1. bölümünde belki biraz fazla geriye giderek "Dinlerin kökeni" hakkındaki görüşlere akademik bir bakışla TEK DİN gerçekliğini sosyolojik alan çalışmalarında da görmeyi istedik. Başlangıçta tek bir dinin olduğu ve bu tek dinin de "Yaratıcının tekliği, sonsuz güç ve merhamet Sahibi" olduğu gerçekliğini anlattığı iddiası, günümüz insan toplulukları arasında da bilimsel olarak tespit edilebiliyor olmalıdır. Tabi ki bu tek dinin sonraki resuller aracılığıyla gelen anlatımı doğrulayacak şekilde her dönem ve coğrafyada yaşanmış bir dejenerasyon, bozulma sürecinin de görülmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda dinin, daha ilkel inançlardan (genel olarak politeist, çok tanrıcılık) evrilerek mi günümüze geldiği yoksa ilk dinin de tek tanrıcı- monoteist olup zamanla sosyolojik bozulmalarla dejenere olup, günümüz pratiğine dönüştüğü konusunda en azından bizim iddiamızın bilimsel delillerinin okuyucuya kısa anlatımla da olsa ulaşması istendi. Kuran'la gelen bilginin sahada teyidi anlamına gelecek bu çalışma başlı başına büyük bir kitabın konusudur. Bu kitapta sadece tek bir materyalist açıklama olarak pompalanan dinlerin evrimi iddiasının sosyolojik alanda çok güçlü argümanları olmadığı kısaca anlatılacak. İlkel kabilelerde din olgusunun varlığı ve zamanla dejenerasyona uğramış tek din iddiasının daha güçlü argümanlara sahip olduğu bilimsel delilleriyle - kitabın ana konusu olmadığı için çok kısa- anlatılmaya çalışılacaktır.

Birinci bölümün diğer bir konusu ise, tek din gerçekliğinin mantıksal sonucu olarak tek bir şeriat (emir ve yasaklar bütünü) olduğunun açıklanmasıdır. Çünkü tek bir Yaratıcı tek bir dini, tüm insanlara/toplumlara resulleri aracılığıyla yollamışsa bu dinin içeriğinin de aynı olması beklenir. Kuran öncesi tahrif edilmiş /dejenerasyona uğramış eski ve yeni ahit (Tevrat ve İnciller) içeriğindeki çelişik, yanlış konular madem son kitap Kuran'la düzeltilmek üzere son resul görevlendirilmiş, o zaman Kuran'ın en başından itibaren gelen mesajların doğrularını ve yanlışlarını kesin bir şekilde tespit etmek gibi bir özelliğinin olması gerekmektedir. Kuran öncesi hak din olan inanç üyelerinin kendi kitaplarını tahrif etmesinin yanında onlar dinde tek kaynak olma özelliğini de kendi kitaplarından esirgemişlerdir. Bu çalışmada, Uzakdoğu ve daha başka coğrafyalardaki dinler konusu bilerek göz ardı edilmiştir.

Aksi halde konu hem çok dağılacaktı hem de hacim olarak neredeyse yazılması olanaksız bir noktaya varacaktı. Ama din dejenerasyonu hep aynı şekilde sosyolojik sonuçlara vardığı için, ilkesel olarak okuyucu bize daha yabancı olan Budizm, Hinduizm, Şamanizm vs. dinlerdeki durumu da buradan projekte edebilecektir. Yahudilik ve Hristiyanlık özelinde konuya bakacak olursak, bu toplumlar kendi dinlerini ruhbanları aracılığıyla dejenere ederken bunu sadece kitaplarını literal olarak ve kavramlarının anlamlarını bozarak değil, bu kitapların dinin tek kaynağı olma özelliklerini de değiştirerek yapmışlardır. Hem İsrailiyatta ve hem de Hristiyanlıkta Musa resul ve İsa resulün getirdiği mesajlar (tabi ki bu iki resul arasında görev almış diğer resullerin mesajları da) dinde tek kaynak olmaktan çıkarılmışlardır. Onlar artık ruhbanlar aracılığıyla oluşturulmuş şirk dinlerinin yalnızca ruhban sınıfın okuyup hüküm çıkarabileceği ikincil, üçüncül kaynakları olarak değerlendirilmişlerdir.

Burada kitabın kurgusu içerisinde Kuran'ın tek kaynak olma iddiası ve dini anlamada ve uygulamada yeterli olduğu anlayışının, İslam pratiğindeki uygulamasıyla ilgili de bir bölüm açma ihtiyacı duyuldu. Özelikle son çeyrek yüzyılda "Kuran yeter" ve "Dinin tek kaynağı Kuran'dır" anlayışları, çok yüksek bir sesle, geleneksel tüm ekollere karşı çok etkili bir eleştiri getirmektedir. Zaten "Kuran'ı anlama metodolojisi" gibi bir yöntemden bahsedebiliyorsak bu eleştirel yaklaşım dolayısıyla bunu yapabildiğimizi kabul etmeliyiz. Bundan dolayı bu anlayışın tüm savunucularına gelinen seviye adına teşekkür etmeyi borç biliyoruz.

Tabi bu arada "dinde tek kaynak Kuran mıdır, yoksa başka kaynaklara da başvurmak zorunda mıyız?" tartışmasının taraflarının argümanlarının yine Kuran referans alınarak tartışılacağı bir bölümün olması zorunluluğu doğdu. Çok detaya girmeden Kuran ve diğer kaynaklar iddialarının ontolojik terazideki değerleri ve bu anlamda kısaca Kuran arkeolojisine girildi.

Bu kitabın yazarı, Kuran'ın dinin tek kaynağı olduğuna yürekten inanmaktadır. Onun için bu iki ekolün argümanları özellikle Kuran merkezli olarak değerlendirilecektir. Diğer şekliyle kitap, geleneksel kaynakların eleştirisi olmaktan kurtulamayacaktı. Genel

olarak Allah'ın vahyi olduğuna inanılan kitabın, kendisini nasıl tanımladığıydı önemli olan.

Kitabın ismini de verdiği 3. bölüm ise, bu kitabın ana konusudur. Kuran yeterlidir inancında olup geleneğin diğer kaynaklar olarak belirttiği Kuran dışı rivayetler, İsrailiyat ve Hristiyan teolojisi ve Muhammed resul sonrası yaşamış kişilerin yorum ve düşünceleri, bunlarla kıyas yoluyla edinilmiş bilgileri vs. dışlayarak dini yaşamaya ve anlamaya çalışan kişilerin şahsi yetersizlikleri ve mantık örgülerinin yanlışlığı gibi nedenlerle keyfiliğe düşmemeleri için yine Kuran'dan temellerini almış bir anlama metodolojisi oluşturmanın zorunlu olduğu açıktır.

Daha önce "Kuran'da çelişki olmaz 1- 2" kitapları yazılırken de metodolojinin unsurları isimlendirilmeden bu konulara değinilmişti. Birçok okumadan sonra şunu gördük ki; "Kuran yeterlidir" demek tek başına bir metodoloji değildir. Kuran'ı anlama metodolojisi tabi ki tüm unsurlarını (bu unsurlar bundan sonra mastar olarak isimlendirilecektir) sadece Kuran'ın kendisinden alacaktır. Bundan dolayı da "Kuran yeterlidir", "Dinin tek kaynağı Kuran'dır" çıkarımları başlı başına bir metodoloji oluşturamazlar. Onlar Kuran'ı anlama metodolojisinin öncelikleri olsalar da ancak mastarlarından birisi olabilirler.

Kitabın bu en önemli bölümünde, bu anlama metodolojisinin "Kuran yeterlidir ve dinde tek kaynaktır" mastarıyla beraber diğer mastarları da okuyucunun değerlendirilmesine sunulacaktır. Metodolojinin tüm mastarlarının en önemli özelliği, hepsinin var olma gerekliliklerinin yine tek kaynak olan Kuran'a dayandırılıyor olmasıdır. Kitabın ilerleyen bölümlerinde bu mastarların tutarlılıkları ve gereklilikleri yine Kuran'dan kanıtlanmaya çalışılacaktır.

Okuyucu için belki de en sürprizli ve ilginç olan bölüm, Kuran'ı anlama metodolojisi sayesinde geleneksel anlamlarından farklı olduklarını iddia ettiğimiz bazı kavramların ve bu kavramların geçtiği Kuran ayetleri ve kıssalardaki ön kabullerin yanlış olduğunun açıklandığı son bölümdür. Bu son bölümde metodolojiyle ulaşılan anlamalarla, geleneksel anlamlandırmalar arasında oluşan farklılıklar - tamamen Kuran merkezli olarak- mukayese edilecektir. Geleneğin; bu kültürün içine doğmuş ve onun ön kabulleriyle büyümüş bizlere söyledikleriyle, Kuran'ı anlama metodolojisiyle

varılan sonuçların ne kadar farklı oldukları gösterilecektir. Okuyucuyu bu noktada uyarmak zorundayız. Metodolojiyle ulaşılan anlamalar, daha önceki kabullerimizin (apriori) o kadar uzağındadır ki, bu çoğu zaman şaşırtıcı, hatta ilk anda kabul edilemez olarak değerlendirilebilir. Bu konuda okuyucudan tek beklentimiz, Kuran'ın en önemli emri olan akıllarını kullanarak ve duygusal aidiyet olarak tanımlayabileceğimiz (Kuran'ın deyimiyle Atalar dini) kabulleri sorgulama cesaretini göstermeleridir.

Allah'ın evrende yarattığı en değerli şey olan ve insanı insan yapan düşünme yeteneğini beyninin neredeyse son nöronuna kadar zorlayacak bir azimle barış dini İslam'ın kitabı Kuran'ı anlamaya cesaret etmiş olmak dışında hiçbir özelliği olmayan birisi olarak elbette bazı yanlışlara da düşmüş olabiliriz. Kuran'ı anlama metodolojisini, bu kitaptan sonra yazılacak çok daha geniş kitaplara ve bizden çok daha yetkin kişilere küçük bir fener ışığı olarak değerlendiriyoruz. Tüm insanlar gibi, yaratılmış olmanın acizliğiyle yaptığım yanlışlardan, Sonsuz merhamet sahibi olan Allah'a sığınıyorum. Muhammed resul ile gönderdiği bu saf ve temiz mesajı anlamaya çalışma cesaretimi (belki cüretimi), samimiyetimi bildiğini bildiğim Yüce Allah'a arz ediyorum.

Birinci Bölüm
Dinlerin Kökeni Hakkındaki Alternatif Açıklamalar

Tüm çağlar boyunca toplumların hayatında din çok belirleyici bir özelliğe sahip olmuştur. Hangi çağda hangi coğrafyada ve hangi baskın dinin etkisinde olursa olsunlar, insan topluluklarının yaşamlarını neredeyse en öncelikli olarak güdüleyen inançların kökeni ile ilgili tartışmalar da insanlık tarihi kadar eskiye gider. Aslında dinsel inançların kaynağına yönelik tartışmalar temelde "Din nedir?" sorusunun cevabı içinde anlamını bulur.

İnsanlık tarihi kadar eski bu sorunun genel olarak iki farklı cevabının olduğu görülmektedir. Bu iki farklı cevap, bu sorunun basitçe alternatif iki açıklaması olduğu gibi, birbirinin tam anlamıyla zıttı iki açıklamadır. Bu soruya verilen cevaplar, o cevabı verenlerin bu alanla ilgili pozisyonlarını da belirleyeceği için ayrıca önemlidir.

Bu konuda birbirine zıt iki cevabın olma nedeninin, tanımın kendisinden kaynaklanmakta olduğu açıktır. Genel olarak tüm dünyada semavi dinler olarak nitelenen Musevilik, Hristiyanlık ve İslam'ın inanırları - ki semavi din isimlendirmesi bile başlı başına bir tahriftir- (kabaca teizm savunucuları), yine kabaca bir şekilde dini; tüm evreni yaratan (Yehova, God, Allah) Tanrı tarafından kendilerine, Kendisini tanıtmak ve varlık alemini yaratma amacını hatırlatmak olarak alırlar. İnsanların bu yaratılma amaçları, onların yine vahiy ile kendilerine nasıl bir hayat yaşamaları gereği konusunda da emir ve yasaklar şeklinde hayat bulur. Tabi din sadece bu dünya hayatının düzenlenmesini içeren kurallar bütünü değildir. Sonuçta, bu dünya boyutu ölüm sonrası gidilecek diğer boyuttaki sonsuz yaşamın niteliğini belirleyecektir. Böyle olunca da teizmi, deizmden ayıran en önemli farkın elçi- resul aracılığının varlığını kabul ve reddin yanında, bu aracılık yoluyla gelen ahiret (ölüm sonrası yaşam boyutu) bilgisi olduğu açıktır.

Dinin bu teistik açıklamasının yanında bir diğer açıklaması da onun tarih içinde toplulukların sosyolojik süreç içerisinde üretilen bir üst yapı organı olduğu şeklindedir. Bu kitabın konusu olmadığı için kısa tutmak üzere şunu söyleyebiliriz; bu iddiaya göre din aynı devlet, aile gibi gelişen ilkel toplulukların evriminde daha kolay yönetilme mekanizmalarından sadece biridir. Bu din tanımı da aynı teistik açıklama gibi tarihsel olarak ilk insan topluluklarının dünyada var olma sürecine kadar giden eski bir tanım olmasına rağmen, egemen dinlere karşı sistematik olarak açıklama süreci çok yenidir. Özellikle aydınlanma dönemi olarak tanımlanan modern zamanlarda (18. ve 19.yy) yaşayan bazı bilim insanları büyük oranda bu görüşü benimsediler ve açıklamalarını sistemleştirdiler. Bu bilim insanlarının düşüncesine göre dinin kaynağının ne olduğu sorusu, doğanın nasıl var olduğu sorusuyla dolaysız ilintiliydi. Sonrasında Lamarck ve Darwin'in biyolojide ileri sürdüğü evrimci fikirler bu alana taşınarak dönemin gözde ateist bilim adamlarınca farklı farklı yorumlandı. A.Comte'un fetişizmi, H.Spencer'in atalar kültü, Tylor'un animizmi, Freud- Durcheim ikilisinin totemizmi ve I.G.Frazer'in büyü teorisi işte bu evrimci metot anlayışı içinde şekillenmiştir. Bütün bu teorilerin temsilcileri kendi teorilerini dinin ilk aşaması olarak görürlerken, monoteizmi de dinin en son şekli ve yüksek biçimi olarak açıklamışlardır. Dolayısıyla ilk kaynağa atıfları farklı da olsa, bu materyalist teoriler günümüz büyük dinlerinin çok ilahlı ilkel dinlerden evrimleşerek tek tanrılı duruma ulaştığı şeklinde konuyu açıklar.

İşleyen süreçte bu iddia, ilkel topluluklar olarak tanımladıkları coğrafyalarda araştırma yapan antropologlar ve tarihçiler tarafından kanıtlanmaya çalışıldı. Tüm bu çalışmalar 20. yüzyıldaki sosyolog, antropolog ve tarihçilerin de düşünce sistematiklerini oluşturdu. Bu materyalist bilim insanlarının popülerliği ve sistematiğin eğitim ve medyadaki baskın gücü sayesinde de sanki tek doğru açıklamaymış gibi düşünülmektedir.

Aslında avcı toplayıcı insanların bile din kavramı çevresinde toplumları oluşturdukları arkeolojik gerçekliğinin bu teorileri çürüttüğü Urfa Göbeklitepe örneği gibi yeni bulguların yanında, objektif saha çalışmaları çok uzun zaman öncesinden bu materyalist iddialara net yanıtlar vermekteydi. Bu yanıtların popüler alanda

duyulmamasının sebebi ise; materyalist açıklamanın dışındaki her açıklamanın materyalizmin kendisine karşı yıkıcı saldırılar olarak görülmesiydi. Çünkü örneğin Amerikalı etnolog L.H.Morgon'ın (1818- 1881) ortaya koyduğu toplumların evrimi fikri Karl Marx ve F.Engels tarafından benimsenerek, ideolojilerinin sosyolojik zemini olarak görülmüştü. Bundan dolayı da bu anlamda bir sosyolojik yanlışlama birçok materyalist ideolojinin de geniş çapta eleştirilebilir olmasının yolunu açacaktı. Oysa bu ekolün dışında başka çalışmalar son derece farklı sonuçları işaret ediyordu.

Mesela Alman etnolog P.Wilhelm Schmidth (1868- 1954) genel olarak dinlerin evrim geçirmediklerini tam tersine monoteizmin dejenere olarak politeizme dönüştüğünü etnolojik saha çalışmalarıyla ortaya koymuştur. Bu çalışmalar tüm ilkel topluluklarda koruyucu, gözeten ve kaderi tayin eden üstün bir varlık inancı olduğunu tespit eden A.Lang'ın teorilerini de destekliyordu.

P.W.Schmidt, saha çalışmalarında ilkel yaşam süren çeşitli coğrafyalardaki kabilelere ait mitolojilerde "insanlığın ortak dini" olarak tanımlanabilecek monoteizmin ortak özellikleri olduğunu göstermiştir. Yaşayan bu ilkel mitolojilerdeki olumsuz ögeler elendikten sonra; Yüce Varlık olarak nitelendirilebilecek bir Yaratıcı gerçekliğinin çeşitli özelliklerini tespit olarak sıralamıştır. Bu yüce Varlık; tüm evreni yoktan var edici, ilk insanı topraktan yaratmış olan, her yer ve zamanda mutlak güç sahibi, iyileri ödüllendiren, kötüleri cezalandıran, affedici özelliklerle tanımlanır. Ayrıca Schmidt, insanların bu Yaratıcıya ait güce ve ahlaki yüksekliğe iman, dua, kurban ve çeşitli dinsel törenler konusunda monoteist (tevhid, tek tanrıcılık) kökenlerini de bu mitolojiler içeriğinde tespit etmiştir.

Genel olarak toparlayacak olursak, dinin ne olduğu sorusunun cevabı onun kökeniyle ilgilidir. Bu konuda materyalist cevabın yani dinlerin insanların sosyolojik gelişimine paralel ilkelden komplekse evrimleşerek günümüzdeki yapıya kavuştuğu şeklindeki açıklamanın yanında, neredeyse Kuran'daki anlatımla aynı mantıkla (Kuran'ın bu konu hakkındaki açıklamaları sonraki bölümlerde geçecek) tüm toplumlarda monoteist inançların bozularak (tahrif, dejenerasyon) politeizme dönüştüğü şeklinde iki ana görüş vardır. Birinci görüşün geniş eleştirisini yapmak bu kitabın konusu olmadığı için bu konuya girilmeyecektir ama zaten her coğrafyaya

çeşitli zamanlarda iletilen vahyin dejenerasyonu konusunda kısaca yapılacak açıklamalar sahada diğer açıklamanın çok daha güçlü argümanları olduğunu gösterecektir. Buna göre dinlerin tek bir orijini vardır ve bu kaynak zamanla bozularak farklı türde batıl inançlara (mitoloji) dönüşmektedir. Kültürel olarak ilkel toplumlarda bozulma, semboller yoluyla gerçekleşmektedir. Yaratıcı inancı soyut bir kavram olduğu için bu durumu kavramakta zorluk çeken insanlar bu inanca ait kavramların işlevlerini imgelere yükleyerek her defasında somutlaştırma yoluna giderler.

İlk insan topluluğundan itibaren Yaratıcının o toplum içinden seçtiği bir insan aracılığıyla tevhid dinini her defasında hatırlatıp, bozulmalara yönelik bilgileri tekrarlaması olarak tanımlanabilecek olan bu tek dinin kavramlarını, insanlar çoğu kez yaşadıkları coğrafyadaki nesnelerle özdeşleştirmişlerdir. Soyut- somut çelişkisi arasındaki bu fark genelde somut yönünde ağır basmıştır. Soyut kavramları, somut biçimlere büründürmenin en kolay yolu ise benzetme yapmaktır. Bunun sonucunda da din kısa zamanda aslından çok uzak bir şekle bürünmekteydi.

Buna göre, materyalist açıklamanın aksine başlangıçta tabiat güçleri ilahlaştırılmış değildir, aksine Yaratıcı Güç ve O'nun doğa ve sosyal alanlardaki uygulama alanları (sıfatları) tabiat güçleriyle özdeşleştirilmiştir. Dinlerin evrim geçirdiği iddiasında bulunanların ileri sürdüğü gibi doğrudan tabiat güçlerinin tanrılaştırılmasının gerçekçi ve nesnel bir şekilde değerlendirildiğinde anlamsız olduğu açıktır. Çünkü, insanın doğaya ait güçleri ilahlaştırması için öncesinde bir yaratıcı kavramına sahip olması beklenir. Oysa zaten bildirilmiş veya ulaşılmış bir Yaratıcı fikrine ait kavramların bozulmaya uğraması hem sahada test edilebilir olması yönünden hem de mantıken doğru olandır.

Zaman içinde benzetmeler özdeşleştirmelere dönüşecekti. Böylece ilahi güç, din dışı kavramlarla açıklanarak dünyevileşti. Üzerinde ilahi gücün tecelli edip yansıdığı varlıkların, o güce doğrudan ve kendiliğinden sahip olduğu sanıldı. Monoteist (tevhitçi, birlemeci) inancın gerektirdiği yaratıcılık kavramı semboller yoluyla anlam kaymalarına uğrayarak asli anlamından uzaklaştırılmıştır. Soyut kavramlara kapsayıcılık zor bir özellik olmasından dolayı bu kavramlar somut örneklere dönüştü. Örneğin, Allah'ın yaratma sıfatı

ile kadının doğurganlık özelliğinin özdeşleştirilmesi sonucu "Ana Tanrıça, Toprak Ana, Bereket Tanrıçası, Tabiat Ana" kültleri ortaya çıktı. Toprağa dayalı kültten dişi güce dayalı külte geçiş yine semboller ve özdeşleştirmeler yoluyla olmuştur. "Toprak, kadın gibiydi; o da kadının doğurganlığı gibi ürün veriyor ve bir kadının süt vererek yaptığını ürünlerinin besleyiciliğiyle yapıyordu. Böylece topraktan dişi bir güce dayalı külte geçiş başladı. Kadın veya dişilik, toprağı dolayısıyla Yaratıcıyı sembolize etmeye başladı. Benzetmeci mantıklar ve venüs (Ana Tanrıça figürleri) geleneğinin etkisiyle toprak anaya benzetildi. Ana gibi doğurucu, üretken görüldü. Hayvanları ve bitkileri doğurup beslediği düşünüldü. (Bilim ve Ütopya, AUZEF, Doç.Dr. Alaeddin Şenel)"

Ana tanrıça olunca onu dölleyen bir Baba Tanrı'nın da olması gerekiyordu. Toprak Ana olduğuna göre, gök de Baba olmalıydı. Toprak Ana ile Gök Baba'nın birleşmesi sonucunda, daha az önemli tanrılar oluşmaya başladı. Dejenerasyonun bundan sonraki safhasında animizm (doğaya yaratıcılık atfetme, nesnelerde ruh olduğuna inanma) görüldü. Bunun sonucu olarak her şeye Toprak Ana ve Gök Baba'nın ilahi gücünden kaynaklanan yaratıcılık sıfatı yakıştırılır. Bu ise yüksek dağlara, taşlara ve ağaçlara tapınmaya yol açarak natüralizmi doğurur. Bundan sonra kimi coğrafyalarda totemizm oluşurken, kimi yerde de natüralizmin varyansları çeşitli tanrılar ortaya çıkar. Totemizm genelde Afrika ve Ön Asya'da görülür. Zeus, Ra, Mithra ve yüzlerce Tanrı ve İslam öncesi paganların binlerce putu da bu dejenerasyonun sonucu doğmuştur.

Tek ve sonsuz güç sahibi Yaratıcı inancının yani Tevhid'in (Allah'ın birliği) yozlaşmaya uğradığı Ana Tanrıça ve Gök Baba dönemlerinde kuşkusuz zaman zaman, özgün gerçekliği insanlara bildirmek için resuller aracılığıyla vahyin geldiği oluyordu. Fakat bu toplumlarda kökleşen Ana Tanrıça ve Gök Baba kavram ve türevlerinin etkisiyle her defasında yeniden bir yozlaşma - dejenerasyon süreci yaşanıyordu.

Aslında çok ilahlı (politeist) dinlerin hemen hemen hepsinde görülebilecek ortak özellikler vardır. Dejenerasyon sürecinde, Allah birliği inancı, birçok ilah fikrine dönüşürken oluşturulmuş ilahlar arasında daima hepsinden üstün, ilk ve seçkin bir ilah kavramı varlığını korumuştur. Bu ilah, genelde diğer ilahların yaratıcısı ve

efendisidir. Bunun dışında diğer ilahların da aslında Allah'ın sıfatlarının değişmiş bir şekli olduğu görülür. Örneğin Allah'ın yaratıcı olma sıfatının kadının doğurganlık özelliği ile sembolleştirilmesinin ve yine Allah'ın Rezzak (yediren, içeren, her türlü rızkı veren) sıfatının toprağa, ağaca veya hayvanlara yönlendirilmesinin yanında Allah'ın hastalıkları iyileştirici Şafi sıfatının hekim- Tanrı (Yunan mitolojisinde Asklepios) olarak görebilmekteyiz.

Kaldı ki, totemlere ya da putlara tapan insanlar da taptıklarının sonuçta bir sembol olduğunu biliyorlar ve imgelenen ilahlar arasında "En büyük ve güçlü tek bir Tanrı" gerçekliği, inançlarının en alt katmanında hep olagelmiştir.

Bunların dışında kalan birtakım ilahlar ise, sahip olduğu iktidar veya gösterdiği iddia edilen mucizeler nedeniyle muhtemelen bir resulün (Budha gibi) veya o dönem hükümdarının veya ünlü bir kişisinin zamanla ilah olarak algılanmasıyla oluşmuştur. Antropomorf (insan- tanrı) tanrılar ise, insanların tanrılaştırılması yerine, Allah'ın insan şeklinde hayal edilmesinin doğurduğu ve yine soyut- somut çelişkisinin ürünüdür. Bir kez antropomorfizm inancı ortaya çıkınca (genel olarak her tür dejenerasyon böyledir) bunun, hangi sınırda duracağını tahmin etmek çok zordur. Nitekim hayat verdiği inancıyla aya ve güneşe tapmalar, kaderi yönlendirdiği zannı ile yıldızlara tapmalar (modern çağdaki türevleri astroloji) hatta zoomorfizme kadar gider.

Politeist dinlerde monoteist kalıntıların anlamı

Özellikle W.Schmidt, saha çalışmalarında politeist dinlerde (Kuran genel olarak bu inancı şirk, putperestlik olarak tanımlar) birçok monoteist (hak din, tek tanrıcılık, tevhid, İslam) kalıntıları olduğunu göstermiştir. Nesnel bir bakış acısıyla değerlendirildiğinde görülecektir ki, eğer dinlerin kökeninin politeizmden monoteizme evrilmeyle açıklandığı materyalist açıklama doğru olsaydı, daha önce sıraladığımız inançlarda bu monoteist izleri bulamıyor olmalıydık. Oysa tüm toplumlarda, detayları ne kadar farklı olursa olsun temelde ortak bir Tek ve Büyük Yaratıcı inancı vardır. Neredeyse hepsinde Kuran'da metaforik olarak anlatılan topraktan yaratılma, anlam kaymasına uğrasa da cin ve melek kavramları ve

yine dejenere olmuş bir ölüm sonrası boyut (ahiret) inancına tanıklık edilmektedir.

Bu ise sadece tek bir anlamlı çıkarımı ortaya koyar. Genel olarak zannedildiğinin aksine, mitolojiler evrilerek dinleri (öncelikle İbrahimi dinler olarak düşünülür) oluşturmazlar. Daha en başında zaten monoteist- tevhitçi din önermesi, sosyolojik yozlaşmalarla mitolojileşir ve vahyin genel olarak kurguladığı dünya- ahiret ilişkisi fantastikleşir.

Bu konuda Mısır, Sümer, Babil, Asur, İran, Yunan ve Uzakdoğu mitolojilerinde geniş çapta hak din (monoteizm) kalıntılarının arkeolojik izleri mevcuttur. Fakat bu başlı başına daha sonra yazılacak bir kitap konusudur ve bu kitapta bu konuyla ilgili detaylara girilmeyecektir. Bu kitabın ana konusu Kuran olduğu için, dinin çok daha eski bu tarz dejenerasyonun dışında Kuran'ın çok daha ciddiye aldığı ve daha yakın zamanlara ait dejenerasyonların olduğu bir konuya ağırlık vermeliyiz. Bu dejenerasyon şeklini ise "yapay dejenerasyon" olarak isimlendirmek yanlış olmayacaktır.

Şimdiye kadar yüzeysel olarak anlattığımız yozlaşma- dejenerasyon süreci genel olarak "Kendiliğinden Dejenerasyon" olarak değerlendirilebilir. Bu kendiliğinden dejenerasyon, günümüz modern yaşamında birkaç istisna izole kabile- topluluk dışında artık etkisi olmayan bir durumdur. Tanım olarak kendiliğinden dejenerasyon genel manada tevhidin (birleme, monoteizm) soyut düşünme ve kavramsallaştırma yetisi az, eğitimsiz insanlarca doğadaki nesnelerle özdeşleştirmesi sonucu oluşur.

Oysa özellikle Kuran'ın sıkça atıf yaptığı Yahudilik ve Hristiyanlık teolojisinde bu işlem, bilerek ve belirli bir hedef gözetilerek yapılmıştır. Kuran ilk olarak Nuh resulün içinde yaşadığı toplumla olan tevhid tartışmalarını anlatmaya başlamış, resuller zincirini İbrahim ve Musa resule geniş yer vererek aralarda da diğer birçok resul kıssasından sonra İsa resul ve topluluğu bağlamında bu konuya çok dikkat çekmiştir. Allah, Muhammed resul ile gelen bu son mesajında inananları bu dejenerasyonla ilgili olarak sıkça uyarır. Kuran, kendisinden önce verilen tüm kitapların ruhbanlar (din sınıfı) eliyle tahrif edilip, toplumların Allah'ın tavsiye ettiği barış (İslam) hedefinden saptırılarak eşitliksiz, saldırgan, sevgisiz bir şirk dinine

dönüştürüldüğünü söylerken, bu tehlikeden son mesajın muhataplarını da ayırmamaktadır.

Demek ki, Kuran'ın "tevhid ve şirk" (monoteizm, politeizm) bağlamında ortaya koyduğu kıstas bugün zaten dünyanın ezici çoğunluğu tarafından yapılan uygulamalarda kendisini göstermektedir. Kuran'ın ortaya koyduğu ve ilerleyen bölümlerde anlatılmaya çalışılacak bu kıstaslara göre tek ilahlı dinlerin mensupları çok ilahlı bir yaşam sürmektedir. Yani ortada evrimleşerek "tek ilahlı" hale dönüşmüş bir din (Kuran'ın önerdiği hariç) kurumsal olarak zaten bulunmamaktadır.

Dünyada yaşamış ilk insan topluluklarından günümüze, tek ilahlı tevhid dini ile şirkleşmiş kurumsal dinler hep yan yana yaşamışlardır. Zaman zaman unutulan, kaybolan İslam'ı temsilen, tebliğle görevli resuller yollansa bile, kurumsallaşmış ve/veya devletleşmiş şirk dininin siyasal gücü sayesinde, Kuran'ın müslim olarak isimlendirdiği tevhitçiler, kısa süreler hariç hep azınlıkta ve güçsüz olmuşlardır. İnsanları şirk dinlerinden uzaklaştırıp, gerçek tevhid dinine yani Kuran'ın deyimiyle **"karanlıklardan nura çıkarmak" (Bakara 2/257)** için görevlendirilmiş tüm resuller işte bu tek dinin yani İslam'ın temsilcileridirler. Toplumlarındaki şirki; bu inancın türevleri olan eşitsizlik, adaletsizlik, saldırganlık, nefret suçlarını ortadan kaldırmak için toplumda tam bir eşitlik, adalet ve dayanışma (salat) meydana getirmek için İslam'ı toplumlarına önermişlerdir.

Fakat her defasında resullerle gelen mesaj; tahrif edilerek, önemsizleştirilmeye çalışılarak ve dinde tek kaynak olma özellikleri bozularak gözden uzak tutulmuştur. Maddi olarak yapılan tahrifatların yanında mesajlardaki kavramlar bilerek anlam kaymalarına tabi tutulmuş, kitapların yanında ve daha öncelikli olduğu iddiasındaki ruhbanların yorum ve rivayetlerinin öncelenmesiyle her defasında, siyasetin (gücün) emrindeki din sınıfı bu tek dinin (İslam'ın) geniş anlamda yaşanmasını engellemişlerdir.

Yahudilik ve Hristiyanlığın genel olarak yaşadığı bu süreçten maalesef, Muhammed resulle gelen bu son mesajın, Kuran'ı dışlayarak oluşturduğu İslam pratiği de kurtulamamıştır. Günümüzde İslam coğrafyası olarak bilinen yerlerdeki vahim uygulamalar ve

genel gelişmişlik seviyesi bizi bu saptamayı yapmayı zorunlu bırakmaktadır.

Bu bölümü özetleyecek olursak, şunu söyleyebiliriz; Birbirinden fiziksel olarak çok uzak, izole coğrafyalarda iletişimin neredeyse olmadığı çağlar boyunca her defasında var olan Tek tanrı inancının bozulmaya uğrayarak politeizme dönüşmesi süreci aslında günümüz yaygın dinlerinde de görülebilecek kadar açık bir gerçekliktir. Kuran'ın en önemli iddialarından birisi olan, ilk insan topluluğundan itibaren sadece tek bir din (tevhid) olgusu, sosyolojik olarak da karşılığı olan bir durumdur. Her çağ ve coğrafyadaki her resul işte bu dini (İslam, tevhid, barış) tebliğle sorumluydular ve genel olarak da aldıkları ve ilettikleri mesaj da (vahiy, kitap) aynıydı.

Kuran'ı anlamak amacına yönelik bir metodoloji önerisinin sunulduğu bir kitapta neden böyle bir bölümün olduğu konusu okuyucunun aklında diğer bölümleri okudukça oturacaktır. Genel hatlarıyla çizmeye çalıştığımız tek din iddiası ve onun etnolojide ve teolojik tarihteki izleri daha önce de belirttiğimiz üzere çok hacimli teknik bir çalışmanın konusudur. Biz sadece özet olarak gösterdiğimiz "tek din verisinden" yola çıkarak metodoloji oluşumunda bu sosyolojik çıkarımdan yararlandığımızı belirtmekle yetinelim.

> ***Ali İmran Suresi 3/19 –*** *Kuşkusuz, Allah katında din İslam'dır. Kitap verilenler, kendilerine bilgi geldikten sonra ihtirasları nedeniyle ihtilafa düştüler. Kim Allah'ın ayetlerini kabul etmezse bilsin ki, Allah hesabı çabuk görendir.*
>
> ***Bakara Suresi 2/133-*** *Yoksa siz, Yakup'un ölümü anında onun yanında mıydınız? Hani oğullarına "Benden sonra neye kulluk edeceksiniz?" demişti. Onlar da; "Senin ilahına ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilahı olan TEK İLAHA kulluk edeceğiz. Biz, O'na teslim olanlardanız" demişlerdi.*
>
> ***Bakara Suresi 2/136-*** *Deyin ki; "Biz Allah'a bize indirilene, İbrahim'e İsmail'e, İshak'a, Yakup'a ve onların soyundan gelenlere indirilenlere, Musa'ya, İsa'ya ve diğer nebilere Rabb'lerinden verilenlere iman ettik. Onları birbirinden ayırt etmeyiz ve biz O'na teslim olanlardanız."*

BİLİNÇLİ DİN DEJENERASYONU

Genel olarak kendiliğinden dejenerasyona (sosyolojik bozunum)

uğramış din kavramı ile gerçek din (İslam) mukayesesinde hemen görülebilecek kadar net ayrımlar vardır. Oysa yaşadığımız çağ ve coğrafyada daha görünür örnekler olan Yahudilik ve Hristiyanlık gibi tahrif edilmiş olsa da kitaplı dinlerle İslam arasındaki temel farklar daha az anlaşılırdır. Dışarıdan bakan birisi için, Yahudilik Musa resulle gelen şeriata inananların, Hristiyanlık ise Yahudiliğe alternatif oluşturmak üzere İsa resulün getirdiği yeni dine inananların dinidir. Müslümanlar ise bu iki büyük dinden sonra Arabistan'da yaşayan Muhammed resule gelen en son dine inanırlar.

Sadece Musa resul ve İsa resul değil, bu iki resulün yaşam aralığında görevlendirilen tüm resuller sanki her defasında yeni bir din getirmişler algısı yaygındır. Oysa Kuran'ın kavmiyle ilişkilerini anlattığı ilk resul olan Nuh resulden başlayarak en son Muhammed resule kadar tüm resuller TEK BİR DİN olan tevhidi (İslam) insanlığa ulaştırmakla görevliydiler. Allah'ın diğer insanlara ulaştırma emri verdiği her mesaj ise anlam olarak aynıydı. Yalnızca mesajlar değil, tüm resuller de Kuran'daki açık ifadesiyle Allah'ın birliğini insanlara açıklayan ve aynı emir ve yasakları öneren şanlı resullerdi.

Burada daha önceki bölümde kısaca yer verdiğimiz sosyolojik bozunma sürecinin dışında başka bir etkene tekrar dikkat çekmek gerekir. O etken, başlangıçta aynı olan bu mesajları bilerek ve isteyerek tahrif eden ruhban- din sınıfının işlevidir. Bu öyle bir dejenerasyon sürecidir ki, neredeyse tüm bozulmalar dinin içinden kaynaklanır ve genellikle de resuller sonrası daha dindar olma iddiası taşırlar. Allah'ın resulleri aracılığıyla kavimlerine ilettiği kitaplar maddi olarak değiştirilirler, kavramların içleri boşaltılarak anlam kaybına uğratılırlar ve başka kaynaklar öncelendirilerek esas mesaj önemsizleştirilir. Ruhban sınıf dini tekeline alabilmek adına, mesajla insanların ilişkisini koparır. Artık mesaj sadece teolojik eğitim tekelini elinde tutan ruhbanların anlayacakları /okuyacakları bir metindir. Tahrif edilmiş metin, sadece dinsel ritüellerde ve özel zamanlarda çoğu kez ruhban sınıfın bile anlamadığı (halkın kesinlikle anlamadığı) yabancı dille (Arkaik İbranice, Latince) okunur. Okumadan kasıt ise anlamak değil sadece müzikal tilavettir. Bu şekilde Allah'ın saf dini, yaşamdan koparılır; köleliğe, eşitsizliğe, adaletsizliğe karşı insanları birlikte barışa çağıran mesaj, artık tam

da bu sorunların devamını sağlayan bir anlayışa dönüşmüştür.

Hem Yahudi ruhbanlar ve hem de Hristiyan ruhbanlar oluşturdukları bu karma dinle toplumları üzerinde ruhani bir egemenlik kurmuşlardır. Bunu yaparken de genel olarak amaç, mesajı olabildiğince gizlemeye çalışmak, mümkünse yok etmek bu yapılamıyorsa tahrif etmek ve önemsizleştirmektir. Mesajın insanlar tarafından anlaşılmayacak ezoterik anlamlar içerdiğini, sadece kendilerinin topluma, toplumun taşıyabileceği kadarını açıklayabileceklerini iddia ederek kendilerine sosyolojik bir yer açmışlardır. Onlar artık Allah'ın yeryüzündeki temsilcileridir. Kendilerinden önceki ruhbanların kitap ve yorumlarının, mesajın anlaşılabilir tek açıklaması (tefsir) olduğunu topluma kabul ettirerek de ruhbanlık sınıfını kurumsallaştırmışlardır.

Toplumlarına barış dinini getiren her resulün ölümünden çok kısa bir süre sonra, bu tarz içeriden, bilerek dejenerasyon sürecinin izlerini Yahudilik ve Hristiyanlık bağlamında gözlemlemek çok kolaydır. Ruhban sınıf, dine sayısız dindışı yasak ve emirler ilave etmekle kalmamış dinde kaynak sorunu oluşturmuştur. İnsanların tahrif edilmiş bile olsa kitapla aralarına aşılmaz engeller koyarak onları kendi oluşturdukları rivayet, hikâye külliyatına mecbur bırakmışlardır. Bu sayede kendi sınıflarını yücelten, halkı güdülecek yığınlar olarak gören bir sistem kurmuşlardır. Bu sistem egemen askeri sınıfın halkı kolay yönetebileceği bir zemin olduğu için de tarihin her anında devlet erkinin de koalisyon yapmayı istediği bir olgudur. Böylece en üstte bir erkin (kral, imparator) hemen altında ruhbanların olduğu yönetici sınıf halkı uzun yüzyıllar boyunca sömürme olanağı bulmuşlardır. Sonuçta tahrif edilmiş din artık özgürlüğe, sevgiye ve barışa giden bir yol değil, eşitsizliğin, adaletsizliğin, saldırganlığın nedeni haline gelmiştir.

İşte hem Yahudiliğin hem de Hristiyanlığın bu şekilde tahrif edilmesi sonucunda, Allah 7. yüzyılda Arabistan'da Muhammed resule son defa önceki orijinal mesajlarla aynı bağlamda Kuran'ı vahyetmiştir. Mekke şehir devletinde, son mesaj geldiğinde durum sonuç olarak dünyadaki diğer bölgelerden farklı değildi. Toplum şirkin ve zulmün etkisi altında ezilmekteydi ve kadın- erkek eşitsizliği, kölelik, saldırganlık, sömürü ve ırkçılık sıradanlaştırılmıştı.

Toplum bu durumdayken kendisine vahiy ile barış mesajı Kuran

vahyedilen Muhammed resul, vahiyle şereflenmeden önce toplumun ayrıcalıklı, elit bir üyesiyken, getirdiği mesajın bu eşitsiz sosyolojiyi parçalayacağını hemen fark eden Mekkeli yöneticiler tarafından büyük bir tepkiyle karşılandı. Allah'ın Muhammed resule vahyettiği mesaj son derece barışçıl, özgürlükçü ve eşitlikçi olmasının dışında, tüm insanlık tarihi boyunca düşünen insanların sorularına net cevaplar veren özellikteydi. Evrenin, sonsuz kuvvet sahibi bir Yaratıcı (Allah) tarafından hiçlikten yaratıldığını ve bu dünya yaşamının bir anlamı olduğunu, ölüm sonrası boyutta (ahiret) insanların bu dünyadaki davranış ve inançlarına göre değerlendirileceğini açıklıyor ve onlara erdemli bir hayat yaşamayı tavsiye ediyordu. Bunlar yerleşik sistem için son derece yıkıcı düşüncelerdi. Muhammed resulün bu mesajına inanan insanlar egemen sınıf tarafından baskılandılar. Ekonomik izolasyondan işkenceye ve öldürülmelerine varan süreç sonucunda resul ve müminler doğup büyüdükleri Mekke şehrini terk ederek Medine'ye kaçmak zorunda kaldılar. Öncesinde yönetici sınıfın, Kuran'ı kendi istedikleri şekilde değiştirme teklifini reddeden Muhammed resul, Allah'tan aldığı mesajın tek bir harfini bile tartışmaya açmaksızın, kendisi de mesajın emrettiği şekilde yaşayarak ve örnek olarak zaman içerisinde inanırlarının sayısını arttırdı. Medine'de orada daha önce yaşayan Yahudi ve Hristiyan halkla ortak bir yönetim anlayışı oluşturdu. Bu arada Mekke'den hicret etmesine neden olan zorbalar onu ve müminleri hiç rahat bırakmadılar. Medine'de ortak yaşam kurma iradesi göstermiş, özellikle Yahudi kabilelerinin bazılarını müminlere karşı kışkırttılar.

Fakat ne yaparlarsa yapsınlar artık Müslümanlar güçlenmeye başlamışlardı ve sonuçta uzun yıllar sonunda Mekke Müslümanlar tarafından barışçıl bir şekilde geri alındı. Bu süreçte çok ilginç bir durum oldu. Resule, getirdiği eşitlikçi, barışçıl mesajından dolayı düşmanlık yapan, Müslümanların ve onun mallarına ve canlarına kast eden Mekke yöneticilerinin ezici çoğunluğu da Müslüman olduklarını söyleyerek bu dine girdiler.

Muhammed resul, yaşamı boyunca Allah'tan aldığı vahye uygun yaşadı ve tüm inanırlarını da bu öğretiye uygun yaşamaya teşvik etti. Kendisinden önce görevlendirilmiş resullerin mesajlarının, ruhbanlar eliyle nasıl tahrif edilmiş bir dine dönüştürüldüğü ile

ilgili olarak bizzat vahyin ikazlarına sonuna kadar uydu. Önceki resullerin mesajlarının bilinçli tahrifat yöntemiyle bozulduğunda ortaya çıkan özellikle Yahudilik ve Hristiyanlığın oluşturduğu şirkin varabileceği seviyeyi yaşayarak görüyordu. Gelen saf vahiy, kavramların içi boşaltılarak ve maddi tahrifata uğratılarak barışçıl, eşitlikçi, adil olmaktan uzaklaştırılmış, egemen yönetici sınıfın ve ruhbanların geniş toplum sosyolojisini sömürme aracı haline getirilmişti. Belki bundan daha etkili bir dejenerasyon yöntemi ise vahyin bizatihi kendisinin dinin tek kaynağı olmak durumundan çıkarılmasıydı. Hem Yahudi hem de Hristiyan ruhban sınıf mesajı tahrif etmekle kalmamışlar, onu ikincil hatta daha geri bir kaynak durumuna düşürmüşlerdi. Kutsal kitaplar anlamak üzere okunması gereken metinler değildi artık. Zaten toplumun eğitim düzeyi neredeyse sıfırdı ve basit okuma- yazma öğrenen, teolojik eğitim alan kişiler de yönetici ailelerin çocukları ve ruhbanlardı. Toplum din olarak ruhbanların yazılı ve sözlü öğretilerini bilmekle sorumluydu. Bu öğretilerse tahrif edilmiş mesajın bile çok gerisinde, ruhbanların oluşturdukları rivayet ve tarihsel olaylara işaret eden, genelde din adamları çevresinde bir ruhsal egemenlik sağlamaya yönelik mitolojik anlatımlardı. Bu, saf vahyi gölgelemeyi, toplum tarafından anlaşılıp, yaşanmasını engellemeyi amaçlayan bilinçli dejenerasyon yöntemiydi. Bu yöntemde vahyin topluma iletiminde görevli resullerin yaşamları mitolojileştirilerek bilinçli olarak asıl olan vahiy perdelendi. Artık mitolojik resul anlatımları ve rivayetler, erdemli yaşam kılavuzu olması gereken mesajın yerine geçirildi. Kendilerini resullerin temsilcisi (hatta çoğu zaman Tanrı'nın) gören ruhban sınıf bu şekilde dinsel hiyerarşide pozisyon bulmuş oldu. Hatta birçok ruhban yine mitolojik gerekçelerle Başhaham, Kâhin, Aziz gibi yarı resul- yarı Tanrı bir konumda- diriyken değilse de ölümlerinden sonra ruhani olarak bu dinin ortağı haline getirildi.

Muhammed resul hem yaşadığı toplumun sosyolojisinde ve hem de kendisine verilen Kuran'ın içeriğinde bu tehlikeyi görüyordu. Resul olarak yaşamının tamamında toplumunu bu açık tehlikeye karşı vahiyle uyardı. Birçok Kuran ayeti, Mekke'nin putperest halkının kendiliğinden dejenerasyonu ve Medine'de karşılaştığı Yahudi ve Hristiyanların bilinçli dejenerasyonuna işaret ederek Müslümanları bir şirkleşme (Allah ile beraber başka ilahlara da inanma

süreci) karşısında gerçek imana nasıl ulaşılacağı yönünde eğitiyordu. Muhammed resul bu eğitim metoduna tam olarak uydu ve kendisinin Allah resulü olduğuna inanan müminlerin de bu ilahi emre uymasını teşvik etti. Kendisine Allah tarafından vahyedilen mesajın (Kuran) kaybolmaması, ekleme ve eksiltme gibi müdahalelerden korunması ve dinin tek hüküm kaynağı olması özelliğinin devamını sağlamak için ilk vahiy anından son gelen ayete kadar onu yazılı olarak kayda geçirdi. Geleneğin anlatımının oldukça uzağında bir gerçeklik bunu bize kanıtlamaktadır. Oldukça sanatsal ve teknolojinin o zamandaki olanaklarının hepsi kullanılarak Kuran, yazıya geçirildi. (İlk dönem Kuran mushafları konusu kısmen bu kitapta anlatılacak ama esas olarak bu konu başka büyük ve teknik bir çalışma konusudur.)

Bununla da kalmayan Muhammed resul, Kuran'ı tek harfi bile değişmeden çağlar boyu tüm Müslümanların güvenle hayatlarında uygulayabilecekleri bir metin halinde korurken, özellikle Yahudi ve Hristiyanların vahiy dışı kaynaklarının dejenerasyona katkısını görerek, kendisinin Kuran'ın dışında hangi konuda olursa olsun söylediklerinin yazımını yasakladı. Böylece hem Kuran'la bu söylemler karıştırılmamış oldu ki bu durum hem eski ahit olarak bilinen ve Yahudilerin kutsal kitaplarını içeren Tanah'ta ve hem de İsa resulden sonra yazılan kanonik ve apokrif İncillerin hepsinde vardır, hem de böylece Muhammed resulün vefatından sonraki 3.asıra kadar Kuran'ın dışında başka kaynak olarak alınabilecek herhangi bir metnin oluşmamasını sağlamış oldu.

Vahyin, tek kaynak olarak dinin merkezinde olması durumu, son nebi Muhammed resulün yaşamı boyunca Arabistan'ın bu bölgesinde daha önce bu bilgi kaynağından uzak müşrik insanların hayatını tamamen değiştirdi. Şirk içinde bir dine inanan eşitliksiz, saldırgan ve sevgisiz topluluklar, Muhammed resulün örnekliğinde vahiy sayesinde erdemli olma (takva) alternatifini tanıdılar. Allah'ın vahyinin hem yaşanılan hayatı hem de ölüm sonrası boyutu (ahiret) güzelleştiren bir kılavuz olduğuna inandılar. Toplum, dinin emri olan mekanizmalar sayesinde (genel olarak bunu Kuran salat kavramı içinde tanımlar) her bireyin maddi- manevi yönden korunduğu, dezavantajlı kişi ve grupların (çalışamayan hastalar, engelli bireyler, fakirler, yaşlılar, aile koruması dışında kalmış

kadın ve çocuklar vs) pozitif ayrıma tabi tutulduğu, barışın hâkim olduğu bir sistemin mümkün olduğunu deneyimledi.

Muhammed resul bu barış sistemini vahiy temelleri üzerine bina ederken, kavminin egemen sınıfları tarafından hiçbir zaman rahat bırakılmadı. Bazen müşrik Mekkeliler, bazen Yahudi kabileler ve bazen de bu barış dinine inanmış görünen münafıkların ayrı ayrı veya koalisyon yaparak organize ettikleri kötülüklerle mücadele etti. Onun örnekliği kendisine vahyedilen Kuran'ın öğretisinden başka bir şey değildi. Tüm insanlara karşı adaletli davranmayı, toplumun dezavantajlı kesimine karşı onların hayatını kolaylaştıracak sistemler oluşturmayı, merhameti ve kesin bir barış yanlılığını öğütledi. Ona vahyedilen Kuran'a uygun yaşadı ve sonunda Medine'de çok kısa bir yönetim sürecinin sonunda vefat etti. (Tüm diğer resullerle birlikte selam ona olsun)

MUHAMMED RESUL SONRASI DURUM;

Muhammed resulün vefatından hemen sonra başlamak üzere genel olarak geleneğin bize anlattığının dışında bir dönüşüm süreci başladı. Muhammed resul küçük bir şehir devleti de olsa toplumsal öğeler arasında adaleti sağlayan ve barışın devamını garantileyen bir yönetim metodu oluşturmuştu. Özellikle Medine'de kurduğu bu sistem gönüllülük ve barışa dayalı bir sözleşme çevresinde meydana getirilmiş ve o zamana kadar hiç bilinmeyen bir yönetim tarzıydı. Kendisi de güç kullanan bir kral değil, toplumun sorunlarına duyarlı adil bir idareciydi. Vefatından sonrası için herhangi birini yönetici olarak işaret etmemiş, hatta getirdiği adil sistem dışında gönüllülüğe aykırı herhangi bir yönetim tarzını da önermemişti. Sistem bizzat Kuran'ın barış ve şura (birlikte karar verme) emirlerinin uygulanmasından ibaretti.

Fakat resulün vefatının sonrasında çok vahim olaylar gerçekleşti. Alemlere rahmet olarak görevlendirilen resulün cenazesi defnedilmeden bir yönetim tartışması açığa çıktı. Önce Mekke'den göç edenlerle (Muhacir), onları Medine'de misafir edenler (Ensar) arasında, Muhammed resulün yerine hangi gruptan yönetici seçilmesi gerektiği konusunda sert tartışmalar oldu. Neredeyse kaba ırkçılık üzerinden ki vahyin ve resulün lanetlediği bir durumdu, muhacirler ensarı siyaseten tasfiye etti. İlk halifeyle başlayan ve geleneksel

olarak çok övülen ve dört halife dönemi olarak isimlendirilen bu süreçte hızla Muhammed resulün yaşadığı vahiy örnekliğine aykırı birçok icraat oldu. Maalesef Kuran'ın sadece savunma amacıyla uygun gördüğü savaşlar cizye kavramının içi boşaltılarak kurulan devletin finans yöntemi olarak görüldü. Birçok iç savaş ve kargaşalık çıktı. Müslümanlar, Müslüman olmayanları ve diğer Müslümanları katletti. Dört halifenin sadece ilki normal olarak vefat etti, diğerleri muhalif Müslümanlarca suikastlar yoluyla öldürüldüler.

İslam tarihi bu kitabın konusu olmadığı için daha fazla detay vermenin doğru olmadığını bilmekle beraber şunu da saptamamız gerekir ki, dört halife dönemi sonrası da hatta daha da artarak bu iktidar kavgası devam etti. Bu arada birçok Kuran öğrencisi tevhid ehli Müslümanlar bu gidişe dur demek cesaretini hayatlarıyla ödediler. Muhammed resulün damadı ve eşinin bile karşı saflarda konumlandığı büyük kargaşa sürecinden sonra, Mekke'nin Kuran öncesi egemen sınıfının temsilcileri olan Emeviler diğer muhalifleri zorbaca ezerek iktidarı ele geçirdiler.

Bu egemen sınıf, iktidarlarının önündeki en büyük engel olarak gördükleri dinden şimdi hem de içeriden bir pozisyonla intikam alma olanağına kavuşmuştu. Gerçekten samimi olanları tenzih ederek tespit etmeliyiz ki bu dönem, diğer mesajlar tarihinde kısaca anlatmaya çalıştığımız tüm tahrifat metotlarının uygulandığı bir süreç oldu. Kuran'ın neredeyse tüm kavramları (salat, cizye, nebi, resul, kader, cihat, ganimet, halife, melek, cin vs) anlamsal olarak tahrif edilmeye çalışıldı. Kuran daha ilk andan itibaren yazıya geçirilip çoğaltıldığı için lafzen bir bozulma sürecinin dışında kalmayı hep başarmıştı ama onun içeriğindeki kavramlar özellikle parça okuma yapılarak, cımbızlanarak genel mantık örgüsünden uzak çıkarımlar yapıldı. Bununla da yetinilmedi, kendi saldırgan iktidarlarının devamını sağlayacak şekilde ilk olarak bu dönemde, sonrasında ise çok daha artarak Kuran dışı rivayet külliyatları oluşturuldu. Resulün vefatından en az üç asır sonra toplandığı iddiasıyla bu resul sözleri, onları rivayet edenlerin sözde kefaletiyle ortaya saçıldı. Artık her farklı anlayışın ve ekolün kendisine uygun örnekler bulabileceği bir rivayet külliyatı oluşmuştu ve bu durum hem vahyin önüne geçti ve hem de çok kötü bir Kuran dışı din

pratiğinin yaşanmasına neden oldu. Bu çok vahim pratik tüm şiddet örneklerinde ve kendisini İslam ülkesi olarak gören insanların yaşamlarındaki geri kalmışlıklarda, günümüzde de kendisine yer bulmaya devam etmektedir. Oysa saf vahiyden faydalanma olanağı varken, onu görmezden gelerek diğer Kuran dışı kaynakları din olarak görmek Müslüman aklın yapacağı bir tercih olamaz. Allah, aklını kullanmayan kişi ve toplumların sonuç olarak nasıl bir noktaya geleceğini ayetinde şöyle açıklıyor;

> ***Yunus Suresi 10/100*** *… Ve aklını kullanmayanları RİCS ile karşı karşıya bırakır.*

RİCS; Ahlaki kirlilik. Karakteristik kirlilik. Üzen, sıkıntıya sokan, rahatsız eden, acı veren, çirkin ve ahlaksız olan, azaba yol açan her şey. (Meal Erhan Aktaş)

İnançsal olarak (itikadi) ve uygulamaya yönelik (ameli) birçok farklı görüş, taraftarlarının oluşturduğu sistemlerle ekolleşti. Her ekol, kendisini daha kullanılabilir bulan farklı iktidar grupları tarafından benimsenerek o coğrafya veya topluluğun ana akım inancı olarak tek doğru şeklinde görüldü. Artık her farklı coğrafyadaki Müslümanların farklı mezhepleri vardı.

Genel olarak her toplumsal farklılığa uygun farklı din anlayışı olması, teolojik olarak birbirinden anlam olarak çok farklı rivayetlere kendisini dayandırıyordu. Her farklı inanç grubu kendisine uygun rivayetlerden mezhebine uygun örnekler bulabiliyordu. Bulunmadığı durumlarda ise rivayet üretmenin hiçbir maliyeti yoktu zaten.

Çok genel anlattığımız bu tarihsel süreç sonunda maalesef kendisini Müslüman olarak tanımlayan insanların coğrafyasındaki yerleşik din algısı ve onun sosyolojik uygulamaları bugün yaşadığımız çağa kadar geldi. Özellikle Hristiyan toplumlar, tahrif edilmiş dinin insanların yaşamlarında ve toplumsal gelişme önünde nasıl bir etki yaptığını çok acı tarihsel örneklerle yaşamışlardı. Ruhban dinin engizisyon uygulamaları, yine o dinin içinden çıkmayı başarmış din adamları tarafından eleştiriye tabi tutularak daha özgürlükçü protest anlayışlara evrildi. Sonrasında reform ve rönesans süreçleri Hristiyan batının maddi gelişmişliğini sağladı. Eğitime katılma olanağı bulan geniş halk sınıfı, dini hayattan çıkarmak pahasına dünyada gelişmişliği yaşamış oldu. Batıda kurulan (çok

sancılı sömürge zamanı ve uzun savaşlar sonrası) sistem, eleştirilse de Müslüman coğrafyasının çok ötesinde artık daha İslamiydi.

İslam coğrafyası ise istisna olan bir zaman parçası ve kısmi coğrafyalardaki uygulamalar hariç hep baskıcı ve içe kapanıktı. Tahrif edilmiş dinin her mezhebi, kendi inanç ve uygulamalarının daha İslami olduğu iddiasını asla tartışmaya açabilecek bir özgüveni duymadı. Bu anlamda yapılan itirazların cesur sahipleri en sert şekilde cezalandırıldı, çoğu katledildi. İstisnasız her bir mezhep ve ekol zaten Kuran dışı inançlarla kendini tanımlıyordu. İnançsal olarak birbirinden farklılaşsa da detayları bir kenara bırakırsak her biri neredeyse aynı tip sosyolojiyi üretmeye yönelikti. Yönetici sınıfa ve din adamlarına mutlak itaat, akla ve Kuran'a uymanın önüne geçirildi. Neredeyse tüm sosyal konularda oluşturulan sistem, Kuran hükümlerinin getirdiği özgürlüklerin kullanılmasını engelliyordu. Pratikte sadece Müslümanların yaşadığı coğrafyada doğduğu için insanlar Müslüman oluyorlardı ve zaten doğumla kazandıkları bu durumdan hoşlanmayanların farklı din seçme tercihlerinin sonucu öldürülmeleriydi. Tüm İslam coğrafyasında Kuran'dan uzak yaşamanın sonucu Allah'ın ayetinde yaptığı ikaza uygun olarak, maddi manevi pislik, geri kalmışlık, eğitimsizlik ve sınıflar arası uçurum oluşması ve batılı sömürgeciliğe karşı dirençsizlikti.

Kuran'ı bırakarak oluşturulan dinin istisnasız tüm mezhepleri genelde, toplumu, dinin ilk dönem uygulamalarına yönlendiriyordu. Oysa yönlendirilen bu kaynaklar asla sağlıklı değildi. Bir kere Kuran'dan çok sonra toplanmış ve ondan da geç dönemlerde genel olarak 3- 4 asır sonra yazıya geçirilmişti. İyi niyetli toplandığı düşünülse bile resule ait olma iddiasındaki bu sözlerin teknolojik kayıt imkanının olmadığı bir zamanda doğru bir şekilde oluşmadığı çok açıktı. İçerik olarak da zaten hem birbiriyle ve hem de Kuran'la çelişen binlerce teorik ve uygulama yanlışları dinin belirleyici kaynakları olarak görülen rivayetlere dayandırıldı. Bu anlamda binlerce ciltlik külliyatlar oluşturuldu.

Sonuçta pratikte dinin tek kaynağı Kuran, bu külliyat olmadan anlaşılması olanaksız bir metin olarak tanımlanarak, hayattan koparıldı. O artık sadece bazı ritüellerde ve özel zamanlarda sadece yüzeysel güzel okuma ile hükümleri geçiştirilen bir kitaptı. Hatta

lafzen içeriğinde bulunan bazı ayetlerin, rivayet külliyatının bazı hadisleriyle hükmen iptal edildiği bile iddia edildi. Oysa rivayet külliyatı sadece resule ait olduğu iddia edilen sözlerden (hadis) de ibaret değildi. İlk dönemlerde Müslümanlığı kabul etmiş Yahudi ve Hristiyan bazı din adamları İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinden de birçok kabulü külliyata dahil etmişlerdi. Sonra gelen ekol kurucuları ve müfessirler de bu kültürden bilgileri Kuran'ın tefsir edilmesinde cüretkâr biçimde kullanmaktan çekinmediler. Böylece hem Kuran artık tek kaynak olma durumundan hızlıca uzaklaştırılmış oldu, hatta artık birİncil kaynak bile değildi. Hem de Kuran dışı tüm rivayet külliyatı (hadislerin tümü, İsrailiyat ve Hristiyan teolojisi, önde gelen din adamlarının şahsi çıkarımları, ruhban sınıfın kendi deneyimleri vs.) Kuran'ı anlamanın olmazsa olmazları şeklinde bir metodoloji geliştirilmiş oldu. Sonuçta bu metodolojiyle Kuran, vahyedilme amacının gerisinde, egemen sınıfın toplumdaki tahakkümünün devamında kullanılan ve fantastik birçok öyküyle süslenmiş mitolojik anlayışla tefsir edilmeye başlandı. Bu metodolojiyle, normalde Yahudilik ve Hristiyanlığın tahrif edilmiş yönlerini düzeltmek amacıyla vahyedilmiş Kuran'ın ancak İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin üretmiş olduğu metin ve bilgiler tarafından açıklanabilir olduğu algısı yerleştirildi. Zaten çok daha eski dönemlerde mitolojileştirilme süreci yaşayarak tahrif edilmiş bu iki teolojinin yanında çok daha eski bir dinin kalıntısı da ayrıca tasavvuf ismiyle bu sürece daha ilk dönemlerden başlamak üzere dahil olmuştur. Hint felsefesinin bu edilgen inancı da (Sufizm) kendi kavramlarını Kuran'daki kavramların içine aynı isimle sokarak bu süreçte aktif rol aldı.

Sonuçta Kuran'ın hem dışlandığı hem de bu yanlış metodolojiyle yanlış anlamlandırıldığı birçok eski din ve felsefenin koalisyonuyla kurulmuş bir yapı ile günümüze kadar gelindi.

GÜNÜMÜZDEKİ DURUM;

Yüzlerce yıldır süren bu pratik günümüzde artık tartışmaya açık bir hale gelmiştir. Teknolojinin gelişimine ve özellikle internetin ve bilgi paylaşım platformlarının etkilerinin artmasına paralel olarak, özellikle Türkiye'de dinin kaynakları anlamında daha önce belki sadece akademyada yapılabilecek kadar yüksek kalitede tartış–

malar başladı. Bu tartışmaların Türkiye merkezli olmasının birçok teknik ve sosyolojik nedeni vardır. Birincisi ülkemiz tarihsel olarak diğer coğrafyalardaki sert pratiklerden uzak bir anlayışa sahiptir. Eğitim seviyesi diğer İslam ülkelerinin hepsinden çok daha yüksektir. Ayrıca Avrupa'ya coğrafi olarak yakınlığı ve göç yolları üzerinde olma jeopolitiği ve çoğulcu yaşam pratiği olmasının yanında diğer İslam ülkelerinde yaşayan insanların belki hayal bile edemeyeceği özgürlüklere ve yayın haklarına sahip olmaları, sistemin laik olma özelliği gibi etkenler bu eleştirel fikirlerin nispeten serbestçe çıkmasına ve yayılmasına sebep oldu.

Son 20-30 yıllık bir süreç sonunda Kuran dışı kaynakların güvenirliği, dinde hüküm özelliklerinin olup olmadığı tartışması olgunlaştı. Aslında artık akademik alanda da günümüz pratiğinin teknik olarak eleştirildiği daha görünür hale geldi. Birçok yetkin öğretim görevlisi bu anlamda katkı verseler de bu çabanın sivil bir hareket olduğu ve bu sürecin ilk dönemlerinde birçok Kuran aşığı kişinin çeşitli sosyal baskılar altına alınmak, izole edilmek ve aşağılanmak pahasına bu çabayı gösterdiğini teslim etmek zorundayız.

Gelinen bu noktada Kuran dışı kaynaklar hem arkeolojik olarak eleştiriliyorlar ve hem de içerik olarak artık hiç de tartışılmaz değildirler. Bu rivayet külliyatının Kuran'ın tefsir edilmesindeki etkisi düşünüldüğünde şimdi artık sıra bu etkinin meal ve tefsirlerden çıkarılması ve Kuran merkezli bir anlayışın oluşturulmasına gelmiştir.

Kitabın bu noktadan sonraki amacı, dinin kaynak sorunu ile ilgili kısaca bir değerlendirme yapıp, alternatif düşünceleri Kuran'dan çıkarımlarla tartmaya çalışmaktır. Bizce önemli olan şey, Kuran'ın kendisini nasıl tanımladığıdır. Kuran inanırları Kuran'ın dışında herhangi bir kaynağa mecbur değillerdir. Bundan dolayı geleneğin dayandığı tez olan "Kuran tek başına yetmez, onu ve genel olarak dini rivayetler açıklar." düşüncesinin önce arkeolojik olarak tutarlı olmadığı sonra da içerik olarak hatalı olduğunu ispatlamaya çalışacağız. Bundan çok daha önemli olan ise (çünkü artık bu gerçeklik belli bir kesim haricinde tüm eğitimli Müslümanlar tarafından kabul ediliyor) Kuran'ın anlaşılmasına yönelik kendisini tamamen Kuran'dan temellendiren yeni bir metodoloji önerisini okuyucuyla paylaşmaktır.

İkinci Bölüm
Dini Anlamada Kaynak Tartışmaları

Genel olarak dini yaşamak için Kuran'ın yeterli olmadığı düşüncesi daha en başında Kuran'ın anlaşılması zor bir metin olduğu kabulüne dayanır. Bu anlayışa göre Kuran, sadece Arapça bilerek anlaşılmaz. Onu anlamak için önce binlerce ciltlik rivayet kültürünü bilmek, içeriğiyle ilgili olan İsrailiyat ve Hristiyan teolojisini öğrenmiş olmak, bugüne kadar yaşamış din adamlarının konular hakkındaki polemiklerini dikkate almak gerekir. Bu yaklaşıma göre yaklaşık olarak 1400 yıldır, bu konuda çalışmış Müslüman teologlar aralarında neredeyse hiçbir konuda fikir birliğine varamasalar da zaten her şeyi açıklamışlardır. Bu çelişik ekollerin söylediklerinin dışında söylenebilecek hiçbir şey temelini Kuran'dan alsa bile doğru olamaz. Buna göre bir bilgi, modern bilimin çalışma sistemine ters olarak, ne kadar eskiye dayanıyorsa o kadar geçerlidir. Bu anlamda yerleşik Ortodoksiyi eleştirmek hele yeni bir anlayış ve metot geliştirmek düpedüz sapma olarak tanımlanır. Günümüzde yapılan meal ve tefsirlerin ezici çoğunluğu daha önce yapılmış meal ve tefsirlerin genel olarak tekrarıdır. Herhangi bir Kuran kavramı veya kıssası hakkında yazılan akademik yayınların temel çalışma sistemi, o konuda daha önce fikir belirtmiş yerleşik sistem savunucusu insanların görüşlerinin alt alta yazılıp, ansiklopedik bilgi gibi sunulmasından ibarettir. Bu tekrar etme ve yeni bir söz söyleyememe hastalığından kendisini kurtarmış akademisyenlerin ise cezası, Ortodoks kanaat önderleri tarafından yazılı ve görsel medyada açıkça paylanmaktır.

Fakat daha önceki sayfalarda belirtildiği üzere hangi ekol, mezhep veya anlayış grubundan olursa olsun bu gelenek, günümüzde düşünce sistematiğini sadece Kuran'dan almayı benimsemiş yeni bir anlayış tarafından sarsıcı bir eleştiriye tabi tutulmaktadır. Bu durum, günümüzden önceki Ortodoks fikirlerin kendi aralarındaki farkların çok ötesinde, çok daha derin ve varoluşsal anlamda bir

farktır. Onun için artık Kuran'ı ve dini anlama ve pratik etmede esasen iki büyük yolun varlığı ortaya çıkmıştır. Birinci yol Kuran'ı tek kaynak olarak görmeyen hatta onu birİncil kaynak olarak bile değerlendirmeyen, rivayet külliyatı olmaksızın onu anlamanın olanaksız olduğunu söyleyen kendi içindeki binlerce farklı yorum ve anlayıştan bağımsız tüm bir Ortodoks - yerleşik akımdır. Bu akım aslında ilk dönem Kuran müfessirlerine refere edilse de genel olarak İsrailiyat ve Hristiyan mitolojisinin daha fazla etkisinde kendisini oluşturmuştur. Kitabın son bölümünde açıklanacağı üzere birçok ayet, söz konusu bu dinlerin tahrif edilmiş, mitolojileştirilmiş kaynaklarına uygun olarak meallendirilmiş ve tefsir edilmiştir. Ayetlerin vahyedilme sebebi olarak (sebeb- i nüzul) görülen neredeyse tüm konular ya direkt bu kaynaklar üzerinden açıklanmaya çalışılmış ya da zaten bu kaynakların etkisinde yazılmış hadisler kullanılmıştır. Yani kısaca şu saptamayı yapmak olasıdır; diğer konulardan farklı olarak (genel olarak günlük hayata yönelik ilmihal bilgileri) Kuran söz konusu olduğunda, geleneksel meal ve tefsirlerdeki İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin izleri çok daha fazla ve derindir. Bu ise sonuç olarak, Kuran'ın kendinden önceki metinlerdeki yanlışları düzeltme özelliği (müheymin) üzerinde çok büyük bir kısıtlamayı getirmiş, Kuran'ı tahrif edilmiş Tanah ve Evangel İncillerin yanı sıra, bu dinlerin, ikincil, üçüncül kaynaklarına mecbur bırakmıştır.

Şimdi günümüzün teknolojik gelişmişliğinde biz Müslümanlara düşen önce bu iki ana akım yol arasında bilimsel metotları kullanarak bir tercih yapmaktır. Ya şimdiye kadar oluşturulmuş geleneğin uyguladığı metodolojiyi tekrar edeceğiz ya da Kuran'ın yeterli olduğu şeklindeki anlayış üzerinden yeni bir yol inşa edeceğiz. "Yeni bir yol" deyimi kısmen bazıları açısından biraz rahatsız edici bir şey olarak değerlendirilebilir. Ama unutmamak gerekir ki, eğer bu yol ana fikrini Kuran'dan alıyorsa o zaten yeni değildir. Bu yöndeki çalışmalar da belki ancak eskimez bir yolun tekrar bu çağda bulunması ve tüm resullerin bu arada tabi ki son nebi Muhammed resulün yaşadığı dinin yaşanması çabasıdır.

İKİ AKIM ARASINDA KAYNAK SORUNU;

Geleneksel ekolün tüm türevleriyle birlikte akredite ettiği kaynak–

ların neler olduğu biliniyor. Kuran dışı tüm kaynaklar olarak sınıflandırılabilecek bu kaynaklarla Kuran'ın kendisinin ortaya çıkışı (kaynak arkeolojisi) teolojik bir tartışma olarak görülse de aslında öncelikle tarih biliminin konusu olmalıdır. Kuran ve Kuran dışı tüm kaynakların ilk ortaya çıkışları, günümüze gelene kadar her iki kaynak grubu için geçerli sürecin işlenmesi açısından önemlidir. Modern zamanlarda yaşayan ve bilimin bugünkü gelişiminden faydalanma alışkanlığındaki insanlar açısından şahsi inancımızdan bağımsız olarak bu konunun nesnel değerlendirilme zorunluluğu vardır.

Geleneksel akımın öncüleri son zamanlarda, Kuran dışı kaynakların sağlığı anlamında herhangi bir eleştirinin Kuran'ın da ortaya çıkışı ve günümüze ulaşma süreci hakkında şüpheleri ortaya çıkarabileceği şeklinde bir savunma geliştirdiler. Bu, sanki samimi bir uyarıymış gibi yapılan dikkat dağıtma girişimidir. Sonuçta Kuran inanırları tam bir imanla onun Allah tarafından Muhammed resule vahyedilen metin olduğuna hiçbir şüphe duymadan iman ediyorlarsa, bilimsel test metotlarının her çeşidiyle yapılacak her denemeden Kuran'ın alnının akıyla çıkacağına da inanmalıdırlar. Kuran geleneksel ekolün iddia ettiğinin aksine Allah resulü hayattayken kitaplaştırılmıştır. Kuran'ın bizzat kendisinin bize haber verdiği bu kitap haline getirerek koruma süreci, son yüzyılda bulunan ilk dönem Kuran örnekleri (Mushaf) üzerindeki paleografik ve yaş tespit testleriyle de teyit edilmektedir. Kuran'a inanan her Müslümanın onun korunmuşluğunu anlatan ayetlere inanması beklenir. Kuran çok açık biçimde Muhammed resul zamanında yazıya geçirilerek kitaplaştırıldığını edata bağırır. Kuran'dan yapılacak çok basit bir okuma bu gerçekliğe şahit olmamızı sağlayacaktır.

Bizzat Kuran'ın kendisinin daha en baştan itibaren kitaplaştırıldığını söylemesi öncelikle bu kitaba inanma iddiasındaki insanlar açısından önemlidir. Kuran bu anlamda bir süreci yaşamamış olsaydı o zaman Kuran dışı rivayet külliyatıyla Kuran'ın günümüze ulaşmasının aynı kişiler tarafından ve hemen hemen aynı metotla olduğu şeklindeki bu "mecbur bırakma taktiğinin" biraz olsun tutarlılığı kabul edilebilirdi. Oysa Kuran'ı yazıya geçiren ve çoğaltanlarla, rivayetleri yazan ve çoğaltanlar kesinle aynı kişiler değildirler. Bu sürece müdahil olan kişilerin farklı olmaları hatta çok farklı

yüzyıllarda yaşamış olmalarından çok daha önemlisi bu iki kaynak kesinlikle bırakın aynı metotla günümüze gelmeyi benzer bir metotla bile oluşmamıştır. Her iki kaynağı çok yüzeysel bir okumaya tabi tutmuş insanların bile hemen fark edeceği üzere birbirinden çok farklı bir üslup, düzen ve bağlam taşırlar. Kuran'ın kendisine özgü başka hiçbir kitapta görülmeyen muhteşem üslubunu, içerdiği konuları ve genel mantık örgüsüyle binlerce noktada çelişen rivayetleri irtibatlandırmak ve bunu onun anlaşılmasının önkoşulu olarak kabul etmek akıl dışı bir iddiadır. Daha sonraki ara bölümde maddi delillerle gösterileceği üzere Kuran, vahyedildiği 7.yüzyıldan itibaren, elçinin yaşam aralığında olduğu anlaşılan örneklerle yazıya geçirilerek korunmuş olmasına rağmen diğer kaynaklar kendi iddiaları olan 300 yıl sonrasına bile ait bir ilk edisyon örneğinden mahrumdurlar.

Özellikle son 30 yıldır, Kuran dışı kaynakların etkisi altında meydana getirilmiş meal ve tefsir çalışmalarının muvahhid Müslümanlar tarafından eleştirilmesi, gerçek/doğru anlamlandırma gayretleri sözünü ettiğimiz bu argümanla yok edilmeye çalışılmaktaydı. İslam karşıtı bazı gruplar ve bunlardan çok daha önce ve etkili olmak üzere gelenekçi din anlayışı, eğer bu Kuran dışı rivayet kültürünün kendisi eleştirilmeye /sorgulanmaya başlanırsa, bu durumun Kuran'ı da eleştirmek, korunmuşluğu üzerinde şüphe uyandırmak ve hatta onun anlaşılmayacak şekilde tarihsel bağlamından kopartacak sonuçlar üreteceğini öne sürerek, neredeyse Kuran dışı rivayetlerle Müslümanlara şantaj yapıyorlardı. Onlara göre eğer bu Kuran dışı kaynaklar (rivayetlerin tümü) güvenilmez iseler, Kuran da güvenilmezdir.

Oysa zaten Kuran'ın günümüze kadar bozulmadan, herhangi bir tahrifata (eksiltme, ekleme) uğramadan gelmesi gerçekliğinin anlaşılması önündeki en büyük bariyerler bizzat bu külliyattan doğmaktadır.

Detaylara girmeden söylemek gerekirse tam da bu Kuran dışı kaynaklar özellikle Kuran'ın kitaplaştırılma sürecine ait hem kendi aralarında çelişik bilgiler içerirler hem de Kuran'ın korunmuşluğu (mevsukiyeti) ile ilgili olarak da Kuran'la çelişiktirler. Bu kaynaklara göre Kuran, Muhammed resulün yaşamı boyunca kitap haline getirilmemişti. Vahiyler taş, kemik, tahta parçaları gibi ilkel mater–

yaller üzerine neredeyse özensiz olarak yazılmıştı. Birçok sure bugünkü büyüklüğünde değildi. Çoğu sure kaybolmuş/unutturulmuş (ne demekse) ve keçilerin yemesine izin verilen düzensiz yazılar şeklindeydi. Uluslararası ticaret yapan, sosyal inisiyatif alma seviyesi çok yüksek resulü, okuma- yazma bilmeyen ve öğrenmeyi de istemeyen, şiddet yanlısı, pedofil ve ölümüne yakın birkaç kilo bakliyat alabilmek adına savaş silahını Yahudi tefeciye rehin bırakmak zorunda kalan aciz birisi olarak gösteren bu kaynakların Kuran'ın korunmuşluğu konusunda Kuran'a ve bilime uyan bilgiler içermesi zaten düşünülmemelidir. (Şanlı resulü bu isnatlardan tenzih ederiz)

KURAN'A GÖRE KURAN'IN KORUNMUŞLUĞU;

Hicr Suresi 15/9 – *Zikri Biz indirdik ve kesinlikle onun koruyucusu da Biziz.*

Fussilet Suresi 41/41- *Onlar kendilerine zikir geldiği zaman onu inkâr ettiler. Kuşkusuz O, yüce bir kitaptır.*

Fussilet Suresi 41/42- *Ona önünden ve arkasından batıl yaklaşamaz. En iyi hüküm veren, övgüye değer yegâne Varlık tarafından indirilmiştir.*

Tur Suresi 52/2 – *Satır satır yazılmış Kitap'a*

Tur Suresi 52/3- *Üzerine yazı yazılmış, yayılmış ince deriye.*

Kuran'ın barış dini İslam'ın kitabı olduğuna inanan Müslümanlar perspektifinden, söz konusu metnin kendi içinde de kıyamete kadar asla kaybolmayacağının (Hicr 15/9), bu kitaba ekleme ve çıkarma yapılmaksızın (Fussilet 41/42) kıyamete kadar hüküm süreceğinin anlatılmasının yanında yazı materyalinin cinsine ve özenli yazımına (Tur Suresi 52/2- 3) dikkat çekilmesi önemli bir konu başlığı olarak değerlendirilmelidir. Sonuç olarak Kuran, bu anlamda bir iddia ortaya koymasaydı, inanırlar olarak onun korunmuşluğunu imani bir konu olarak değerlendirmeme serbestliğimiz olabilirdi. Oysa bizzat Kuran bunu kendi içinde vaz ederek, bir iman esası haline getirmiştir.

İslam dinine inanmanın tek dayanak noktası metin olarak Kuran'a inanmışlığın olduğu açıktır. Kuran'ın Allah tarafından Muhammed resule vahyedildiğine inandığını iddia eden, böylece Müs–

lüman sıfatı taşıyan bir kişinin onun tamamına inanması beklenir. "Ben bu kitabın ilahi olduğuna inanıyorum ama şu ayetler hariç" demenin tutarsızlığı ortadadır. Zaten Ali İmran Suresinin 119. ayetinde Yüce Allah, inanırları şu şekilde tanımlıyor;

" …..ve Kitabın tümüne inanırsınız."

Kuran, herhangi bir fihriste başvurularak veya Kuran'ın kendisi incelenerek görülecektir ki zaten kendisini hep KİTAP olarak tanımlar. Yüzlerce ayet ya Kuran'ı doğrudan kitap olarak tanımlar ya da onun kitap olma özelliğine atıf yapar. Bu bile Kuran'ın elçi zamanında kitap olarak tamamlandığını ve iki kapak arasında toplanıp, çoğaltıldığını kanıtlar. Kuran'ın kitap halinde olması zaten onun korunmuşluğunun ön şartıdır. Yine de bu korunmuşluk konusuyla ilgili birkaç ayet daha yazalım.

Hud Suresi 11/1 - *Elif, Lam, Ra. Hâkim ve Habir olandan bir kitap ki bu, ayetleri önce muhkem kılınmış, sonra fasıl fasıl ayrıntılı hale getirilmiştir.*

Kehf Suresi 18/27- *Ve sen, Rabbinin Kitabından sana vahyedileni oku! Onun kelimelerini değiştirecek yoktur. O'ndan başka sığınılacak da bulamazsın.*

Beyyine Suresi 98/2 – *Allah'ın bir elçisi kendilerine tertemiz sayfalar okuyor.*

Vaka Suresi 56/77 – *Kuşkusuz o, kesinlikle Kerim bir Kuran'dır.*

Vaka Suresi 56/78- *Korunmuş bir kitaptır.*

Bu arada korunmuşluğun yazılı tüm mushaflar için değil, Kuran'ın kendisiyle ilgili olduğunu da eklemeliyiz. Neticede ilk dönem mushaflarının sonradan işaret ve harekeleme sürecinin ilahi korumaya tabi olamayacağı açıktır.

Demek ki Allah, Kuran'ın kıyamete kadar, ekleme- çıkarma gibi tahriflerden koruma altında olduğunun garantisini veriyor hem de garantiye inanmayı da imana ait bir sorumluluğa bağlıyor. Bu noktadan sonra, tüm Kuran inanırlarına düşen, başka hangi Kuran dışı kaynakta geçerse geçsin hangi görev ve yetkide kişi söylerse söylesin bu duruma aykırı bir yargıya veya anlatıma asla prim vermemektir. Sahabe veya sonrası döneme atfedilen hangi kaynakta Kuran'ın korunmuşluğuyla ilgili muhalif ne yazarsa yazılmış olsun; bu konunun Müslümanlar açısından tartışılmaya kapalı olması

gerekir. Teolojik olarak Kuran'a öncelenen kitaplara sahip ekollerin olması gerçek Kuran inanırlarını ilgilendirmez. Kuran nasslarının yanında ve/veya üzerinde rivayet kültürüne ait bilgilerin olması ancak o külliyatlara inanmayı sürdürenleri bağlayan yanlış bir tercihtir. Kuran'ın anlaşılması önündeki en büyük engel nasıl bu rivayet kültürü ise ki ezici bir çoğunluğu İsrailiyat ve Hristiyan teolojisi kaynaklıdır; aynı şekilde Kuran'ın korunmuşluğu konusunda da negatif algı oluşturanlar da bu kaynaklardır. Tüm Kuran inanırları, önce imanları gereği Kuran'dan çıkarımlar sonucunda sonra da bilime güvenleri dolayısıyla ilk dönem Kuran mushaflarının incelenmesiyle bu anlamda rahat olmalıdırlar.

Kuran'ın kendisini KİTAP olarak tanımladığı yüzlerce ayetten bazıları;

Bakara Suresi 2/91- *Onlara, "Allah'ın indirdiklerine iman edin" denildiğinde, "Biz, ancak bize indirilene iman ederiz." Dediler. Ve ondan başkasını kabul etmezler. Oysa o, yanlarındakini tasdik eden hak bir KİTAP'tır. Onlara de ki; "Madem inanıyordunuz, ne diye daha önce Allah'ın nebilerini öldürüyordunuz?"*

Bakara Suresi 2/176- *İşte bu, Allah'ın Hakk olarak indirdiği KİTAP hakkında, onların anlaşmazlığa düşmeleri ve derin bir ayrılık içinde olmalarındandır.*

Ali İmran Suresi 3/3- *Kendinden öncekilerini onaylayan Kitap'ı Hakk olarak sana indiren O'dur. Tevrat'ı ve İncil'i de O indirdi.*

Ali İmran Suresi 3/50- *Ben, size Rabb'inizden, elinizin altında bulunan Tevrat'ı tasdik edici olarak ve daha önce size haram kılınmış bazı şeyleri helal kılmak için bir ayetle geldim. Allah'a karşı takvalı olun ve bana itaat edin.*

Maide Suresi 5/48- *Biz sana, kendinden önceki Kitap'ı tasdik eden, onu düzenleyen bu Kitap'ı hakk olarak indirdik. O halde, aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Ve sakın sana gelen hakkı bırakıp onların hevalarına uyma. Ve Biz, sizin her biriniz için, bir şeriat ve yöntem belirledik. Allah dileseydi, sizi tek tip bir topluluk yapardı. Ancak sizlere verdiği ile sizi sınıyor. O halde hayırlarda yarışın. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Allah, üzerinde ayrılığa düştüğünüz şeyleri bildirecektir.*

Enam Suresi 6/92- *Bu, şehirlerin anası ve çevresindekileri uyarman için sana indirdiğimiz ve kendisinden öncekileri doğrulayan kutlu bir*

Kitap'tır. Ahirete iman edenler, buna da iman ederler. Ve onlar salâtlarını korurlar.

Enam Suresi 6/155- *İşte bu, indirdiğimiz kutsal bir Kitap'tır. Ona uyun. Takvalı olun. Umulur ki bağışlanırsınız.*

Araf Suresi 7/2- *Bu, sana indirilen bir Kitap'tır. Onunla uyarıda bulunman ve müminlere öğüt vermen konusunda göğsünde bir sıkıntı olmasın.*

Yunus Suresi 10/1- *Elif Lam Ra. İşte bunlar Hakim KİTAP'ın ayetleridir.*

Yusuf Suresi 12/3- *Biz, Sana bu Kuran'ı iletmekle, daha önce hakkında bilgi sahibi olmadığın kıssaları en doğru şekilde bildirmiş oluyoruz.*

Nahl Suresi 16/64- *Biz, sana Kitap'ı, hakkında ayrılığa düştükleri şeyleri, kendilerine beyan etmen ve inanan bir halk için yol gösterici ve rahmet olmasından başka bir şey için indirmedik.*

Neml Suresi 27/6- *Bu Kuran, sana En İyi Hüküm Veren ve Her Şeyi Bilen tarafından indirilmektedir.*

Secde Suresi 32/2- *Kendisinde şüphe olmayan bu Kitap'ın indirilişi, âlemlerin Rabb'indendir.*

Fatır Suresi 35/29- *Kuşkusuz Allah'ın Kitap'ını okuyanlar, salatı ikame edenler ve rızıklandırdığımız şeylerden gizli ve açık olarak ihtiyaç sahiplerine verenler, asla kesilmeyecek bir kazanç umabilirler.*

Fatır Suresi 35/31- *Sana Kitap'tan vahyettiğimiz, kendisinden öncekileri tasdik edici olarak gerçektir. Allah, Her Şeyden Haberdar Olan'dır, Her Şeyi Gören'dir.*

Zümer Suresi 39/1- *Kitabın indirilmesi, Mutlak Üstün Olan, En İyi Hüküm Veren Allah tarafındandır.*

Zümer Suresi 39/2- *Biz, bu Kitab'ı sana hakk ile indirdik. Öyleyse dini yalnızca O'na halis kılarak Allah'a kulluk et.*

Zümer Suresi 39/41- *Biz, sana bu Kitab'ı insanlar için "hakk" ile indirdik. Artık kim doğru yolu seçerse bu kendi yararınadır. Kim de sapkınlığı seçerse kendi zararına sapmış olur. Sen onların üzerinde vekil değilsin.*

Fussilet Suresi 41/2- *Rahmeti bol ve kesintisiz olan tarafından indirilmiştir. 41/3- Bilen bir toplum için, ayetleri detaylandırılmış, Arapça Kuran bir Kitap'tır.*

Ahkaf Suresi 46/2- *Kitap'ın indirilmesi Mutlak Üstün Olan, En İyi Hüküm Veren Allah tarafındandır.*

Ahkaf Suresi 46/12- *Bundan önce önder ve rahmet olarak Musa'nın Kitap'ı vardı. Kuran zulmedenleri uyarmak; iyi olan kimseleri müjdelemek için, dili Arap'ça olan, tasdik eden bir Kitap'tır.*

Ahkaf Suresi 46/30- *"Ey halkımız! Kuşkusuz biz, Musa'dan sonra indirilen ve kendinden öncekilerini onaylayan; gerçeği ve dosdoğru yolu gösteren bir kitap dinledik." dediler.*

Not: Ayetler seçilirken lafzen KİTAP geçenlerin bazıları alınmıştır. Kuran'ın kendisini KİTAP olarak tanımlama örnekleri o kadar çoktur ki, lafzen geçmeyip ama atfen, ima içeren ayetler alınmaya gerek duyulmamıştır.

Görüldüğü gibi Kuran tüm süreçler boyunca kendisini "Kitap" olarak tanımlar. Yani geleneksel kaynakların anlattığı bir Kuran tarihi hiç yaşanmamıştır. İlkel materyallere, özensiz ve korumasız bir şekilde yazıldığı, daha çok inanırların hafızasında olduğu iddiası, geleneğin diğer birçok iddiası gibi kendisine Kuran'dan bir dayanak bulamaz.

Bu noktada okuyucunun aklına şu soru gelebilir; "Herhangi bir iddiaya o şeyin içinden delil getirmek tutarlı mıdır? Neticede Kuran, kendisini ne şekilde tanımlarsa tanımlasın, bu tanım başkaca bir kaynaktan doğrulanmadıkça kanıtlanmış olamaz. Kuran kendisini kitap olarak tanımlayabilir, belki ilk yazıldığında kitaptı ama sonradan bazı bölümleri kayboldu veya eklemeler oldu."

Bu, kabul edelim ki makul bir soru ve tutarlı bir eleştiridir. Zaten biz de bu iddiayı Kuran'ın içinden bir iddia olarak ona inandığını iddia edenler için kullanıyoruz. Müslüman olma iddiasındaki tüm inanırlar "içeriden" bilgiye imanla sorumludurlar. Başka kaynaklarla bu iddianın ispatlanması konusu Müslümanlar adına "fazladan" belki bir "rahatlama ve güven" vesilesidir sadece. Kuran'ın dışından "BİLİMSEL" deliller ise tabi ki teknik kanıtlar olarak tanımlayabileceğimiz "ilk dönem Kuran mushafları" ve onların üzerinde yapılan yaş tespit teknikleridir. İddiaya uygun olarak 7. yüzyıla kayıtlı olduğu bilimsel metotlarla (paleografi ve yaş tespit testleri) kanıtlanmış Kuran örnekleriyle bugün okuduğumuz Kuran birebir aynı ise; yani ekleme ve çıkarma olmaksızın hatta sure ve ayet dizilimiyle de tam bir tutarlılık gösteriyorsa bu "dışarıdan" ve

tam da "bilimsel" bir delildir. Dışarıdandır, çünkü içeriğindeki paleografik (sanatsal tespitler) ve KARBON 14 gibi tekrarı ve kontrol edilmesi olanaklı tekniklerce bu sonuçlara ulaşılmıştır.

Birbirinden çok uzak coğrafyalarda bu kadar ilk dönem Kuran mushaflarının olması ve bunların bilimsel olarak aynı olduğunun kanıtı Kuran'ın elçi zamanından itibaren korunmuş olduğunu gösterir. Ayrıca içeriğinde elçi dönemi sonrasına ait siyasal polemiklere, olaylara ve kişilere herhangi bir atıf olmaması da başka bir korunmuşluk kanıtıdır. Bu konuda Prof.Tayyar Altıkulaç'ın her biri bağımsız olarak tek tek ilk dönem mushaflarını incelediği kitaplarına bakılabilir. Bu eserlerin hepsi örneklerin tıpkı basımının yanında paleografik ve diğer bilimsel yaş tespitlerinin okuyucuya verildiği hatta bazı hattat hatalarının çizelgeleştirildiği şemaların olduğu çok doyurucu kitaplardır. Bunlar; Taşkent Mushafı, Topkapı Mushafı (İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi), TİEM Mushafı (İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesi), Kahire Mushafı (el- Meşhedü'l-Hüseynî), Sana Mushafı (el- Câmiu'l- Kebîr Kütüphanesi), Londra Mushafı (British Library), St. Petersburg Mushafı, Paris Mushafı (Biblioetheque Nationale) ve Tuebingen Mushafı gibi.

Bu değerli eserlere ulaşamayacak okuyucular en azından tüm bu eserler hakkında kısaca bilgileri içeren yine aynı yazara ait "Mesahif- i Kadime" başvurabilir. (IRCICA yayınları)

Ayrıca okuyucu internet üzerinden yayınlanan https://corpuscoranicum.de/ sitesi, https://islamic- awarenss.org ve www.elktb.net sitelerinin quran/text sayfalarındaki onlarca örneklemlerin bizim iddiamızı teyit edip etmedikleri şeklindeki uzantılarına bakabilir. Tüm bu kaynaklardan derlediği verilerle "Peygamberliğin ispatı" isimli kitabın yazarı Dr. Altay Cem Meriç'in (İnsan yayınları) 35-88 sayfaları arasında yer verdiği "Kaynaklarımızın Güvenirliği" bölümü de derli toplu bir sınıflamayı içermektedir. Dr. Meriç oryantalistlere ait bir web sitesi olup onların el yazması mushaflarla ilgili çalışmalarını içeren "Corpus Coranicum" veri tabanına kendi seçtiği Kuran'da iki ayeti aratmıştır.

Bu site 1000 yılından önceki yazmaları içerir. Sitenin veri tabanı tüm ilk dönem mushafları içermemesine rağmen ayet ayet bakılabilme kolaylığı sağlamaktadır. Yazarın seçtiği iki ayetten biri, üzerinde birçok polemik yapılan Tevbe Suresi son iki ayeti diğeri ise

kendi kitabında Muhammed resulün peygamberliğinin delillerinden birisi olarak gördüğü Rum Suresinin 1- 5 ayetleridir. Aynı kitabın 84. sayfasından itibaren verilen sonuçlar şöyle değerlendirilmiştir:

"Bahsi edilen web sitesinde, Tevbe suresinin son iki ayetini seçtiğinizde, çıkan yazmaların yaklaşık tarihlendirilmesi şöyledir; 606- 649, 650- 700, 662- 765, 700, 700- 800, 750, 750, 750- 900, 700- 900, 700- 900, 700- 900, 750- 900, 750- 900, 700- 900, 800, 800, 800, 800, 775- 995, 750- 90(?), 1000- 1200"

Not (Ş.Ç); Her bir sayı ve aralık bir esere aittir. Aynı tarihli birden fazla mushaf olma durumu atlanmamalıdır.

"606- 649 yılları arasına tarihlenen Mushaf, Sana'daki CODEX DAM 01- 27.1'dir." Karbon testine göre, yıl üzerinden kaba bir ihtimal ile bu yazma;

%60 ihtimal Hz. Muhammed (sav) döneminde yazılmış,

%5 ihtimal Hz. Ebubekir dönemine ait,

%24 ihtimal Hz. Ömer dönemine ait,

%11 ihtimal Hz. Osman döneminin ilk 5 yılına aittir.

Sonrasında da düzenli olarak diğer metinlerin içerisinde görünmektedir. Ayrıca bu ayet, ilgili kodeks içerisinde, öncesi ve sonrası ile beraber bulunmaktadır. age. S 85

"Gelelim Rum Suresine… Bu surenin 5.ayeti sitede aratıldığında çıkan sonuç yaklaşık olarak şöyle; "649- 675, 680- 798, 700, 700- 900, 700- 1000, 750, 750, 750, 750, 750- 900, 750- 900, 750- 900, 750- 1000, 7501000, 800, 800, 800, 972, 1000- 1200"

Tabi burada şu detayı da atlamamak gerekir; Kuran'ın kendisine vahyedildiği Muhammed resulün bilinen yaş aralığına kayıtlı mushaflardan başka hemen sonrasına kayıtlı, yani neredeyse tüm sahabenin henüz yaşadığı ve aralarındaki siyasi ve inançsal çekişmelerin devam ettiği sonrasına ait zamanlarda da apokrif (kabul edilen akredite - kanonik İnciller dışındaki) İnciller örneği gibi farklı hiçbir Kuran yoktur.

Sonuç olarak Kuran'ın elçinin yaşadığı dönemden günümüze değişmeden, lafzen hiçbir tahrifata uğramadan geldiği, ilk günden itibaren de insanların hafızalarına asla emanet edilmeksizin yazıya

geçirilerek kitaplaştırıldığı hem Kuran'ın kendi iddiası ve hem de bilimin yadsınamaz bir verisidir.

Zaten alemlere rahmet resulün, Kuran'ın en uzun ayetindeki emirde kendisine söylenen şekliyle (Bakara Suresi 2/282) insanların borç ilişkilerini dahi yazıya döküp bir noter sistemi oluşturma sorumluluğunu görüp, ilahi vahyi kitaplaştırma görevini yerine getirmediğini ve yaşıyorken onu kitaplaştırmadığı düşünülemez bile. Bu açık gerçekliğin üzerinde bu kadar durmamızın nedeni, daha önceki sayfalarda tanımlamaya çalıştığımız "Gelenekçi mecbur bırakma taktiği"nin bir dayanağının olmadığını göstermektir. Çünkü, herhangi bir Kuran ayeti üzerinde geleneksel anlamanın yanlış olabileceği konusundaki düşünceler veya öneriler; ayetin gelenekte anlatılan olaylar üzerine vahyedildiği (sebeb- i nüzul), hatta resulün "bundan kasıt budur" dediği şeklindeki belirleyicilik (hadis) ve "bu şekilde uyguladı" şeklindeki izahlarla (sünnet) dışlanmaktaydı. Bizim "mecbur bırakma argümanı" olarak isimlendirdiğimiz bu argümanın kronolojik olarak da bir dayanağının olmadığı gösterilmek için bu bölüme yer verildi. Yani Kuran dışı kaynakların içeriğinden bağımsız olarak kronolojik olarak da Kuran'ı anlamada yardımcı veya hatta ikame kaynaklar olmadığı gösterilmek istendi. Çünkü aksi durumda elçiden 4 asır sonrasına kadarki uygulamaların nasıl olduğu da cevabı olmayacak bir soru haline gelecektir.

Muhammed resul zamanında yaşamış inkarcıların argümanını 21.yüzyılda sürdürüp onların durumuna düşen insanlar için Kuran'ın mucizevi uyarısı şu şekildedir;

> ***Muddessir Suresi 74/24-*** *"Bu, rivayetle gelen bir büyüden başka bir şey değil." dedi.*

KURAN DIŞI KAYNAKLARIN TARİHİ VE KORUNMUŞLUĞU;

Daha önce belirtildiği üzere, Kuran'ın anlaşılması bağlamında Kuran dışı kaynaklar arasında İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin etkisi diğer kaynaklardan çok daha belirgindir. Tanah ve evanjellerin (eski ve yeni ahit) hangi dönemde, kimler tarafından yazıya alındığı konusuna bu kitapta girilmeyecektir. Zaten bu kitaplara

inanma iddiası taşıyan kişiler ve teologlarca da kabul edilir ki, bunlar maalesef son hallerine yüzlerce yıl sonra ve resullerin dışındaki ruhbanlar eliyle gelmişlerdir. İçeriklerinde anakronik birçok hata ve çelişki taşırlar. Bu çelişkiler sadece aynı kitapta veya birbirleri arasında bulunan çelişkiler olmayıp akılla, hayatla ve vicdanla da ilgilidir.

Kısaca bu konuda şunu söylemek doğrudur. Eski ve yeni ahidin inanırları olan Yahudiler ve Hristiyanlar hangi alt mezhep ve ekolden olurlarsa olsunlar kitaplarının gerçekliğini öğrenmek istiyorlarsa Kuran'ı öğrenmek zorundadırlar. Bu konu bizim inancımızdan bağımsız olarak, bu kitabın ilerleyen bölümlerinde gösterileceği üzere teknik bir gerekliliktir.

Çok daha eski ve tahrif edilmiş kaynaklar olan Tanah ve evanjellerin en erken ne zaman ve kimler tarafından yazıldığı hakkında teknik bilgi vermemizin bile gerekmediği düşüncesiyle şimdi daha yerli (!) Kuran dışı kaynakların durumuna bakalım. Acaba bu Kuran dışı rivayet külliyatı kimler tarafından ne zaman yazıldı, kimler bu külliyata sonradan katkı sağladılar?

Bu sorunun cevabını ararken, kitabın boyutunu gereksiz artırmamak adına bize uzak coğrafyada baskın ekol olan Şiiliğin kaynaklarını bilerek dışladık. Hatta coğrafyamızda yaşayan Sünniliğin kaynakları arasında da en bilinen ve en çok rağbet gören Buhari külliyatı üzerinden bir çalışma yapmayı daha pratik gördük. Aksi durumda tüm Kuran dışı kaynaklarla ilgili çok geniş bir çalışma yapmak gerekecekti. Bu ise kitabımızın vermek istediği esas mesaj olan Kuran'ı anlamada yeni bir metot önerisi konusunu geri plana itecekti. Buhari külliyatını seçmemizin bir nedeni ise, bu külliyatın tüm geleneksel ekoller tarafından, istisnasız Kuran'dan sonraki kaynak (!) olarak gösterilmesi ve birçok kişinin mesela Buhari olmasaydı Müslim'in kendi eserini telif edemeyeceğini, zaten çalışmalarında onun eserini esas aldığını kabul etmeleridir. Demek ki biz ilke olarak bu "Ağababa külliyatı" bu anlamda incelersek, diğerlerini de anlamış olacağız. Zaten El Camius- Sahih (Sahih- i Buhari olarak bilinir) isimli eser Sünni (Ehl- i Sünnet) Müslümanlar için güvenilir hadis kaynaklarını içeren Kütüb- i Sitte (Altı Kitap) diye anılan serinin de ilk kitabıdır.

Burada okuyucu şu önemli detayı da atlamamalıdır. Madem gele–

nekçi Müslümanların "mecbur bırakma argümanı" bu rivayetlerin Kuran'la aynı kişiler tarafından ve aynı zaman aralığında oluşturulduğunu iddia ediyor, bunun maddi kanıtlarını getirmek de bu iddianın sahiplerinin yapması gereken bir eylemdir. Daha önce kısaca da olsa gösterildiği üzere 7.yüzyıla kayıtlı, karbon testleri yapılmış ilk dönem Kuran mushafları TEK ve KORUNMUŞ Kuran'ı işaret ediyorken, en erken rivayet külliyatlarının delillerini de biz istemekle sorumluyuz. Ve tabi ki bu külliyatlarla ilgili deliller de test edilebilir, maddi ve bilimsel olma özelliği taşımalı. Yoksa zaten rivayet külliyatının kendi metodolojisinde olduğu gibi; "O öyle dedi, bu şundan duydu" gibi aktarımlar geçerli olamaz. Maddi delil, hangi inanç ve düşünceden olursa olsun herkesi tatmin etme özelliği taşımalıdır. Kuran'ın günümüze geliş tarihi konusunda değinildiği gibi bir tarihsel kitap veya metin için "korunmuştur" vizesi verilebilmesi için, ilk edisyonlarının olması ve bunlarla şu an bizim okuduklarımızın aynı olması beklenir. Bu ise arkeolojinin ve sanat tarihinin konusudur. Bu vizeyi şimdi ehli sünnet inancının en önemli Kuran dışı kaynağına uygulayalım.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 6. Cildinde Buhari maddesinde yazılanları göz önüne alırsak El Camius Sahih adlı eseriyle tanınmış Muhammed b. İsmail Buhari; hicri 194- 256 yılları arasında (Elçinin vefatının 3.asrı) Buhara'da (Özbekistan) doğmuştur. Buhari'nin diğer hadis külliyatı yazarlarından üstünlüğü ile ilgili olarak TDV İslam Ansiklopedisi şu açıklamayı yapmış; (s.379)

"Hicri ilk üç asırda hadise hizmetleriyle tanınan önemli şahsiyetler arasında Buhari'nin ön planda gelmesinin sebebi, sahih hadisleri ilk defa bir araya getirmesinin yanında hadis ilmindeki tartışmasız otoritesidir. Yüz binlerce rivayet arasından en sahih olanları seçmedeki metodunu Müslim'in aynı adlı çalışmasındaki farklı metoduyla mukayese ederek onu Buhârî'ye tercih etmek isteyenler fazla taraftar bulamamışlardır. Rivayetlerde her âlimin göremediği ince kusurları (ilel) farketme hususunda Müslim'den de ileride olduğu, senetleri meydana getiren şahısların hem aynı zamanda yaşama hem de birbiriyle uzun müddet görüşme şartını uygulama hususunda hiçbir muhaddisin onunla boy ölçüşemediği kabul edilmiştir. Bunlardan başka hadislerden elde ettiği fıkhî görüşlerini bab başlıklarında göstermeye çalışması, bir hadisin ihtiva ettiği birkaç

hükmü ilgili yerlerde zikretmek için onu tekrardan kaçınmaması gibi ilmî özellikleri sebebiyle *el- Câmiʿu'ş- ṣaḥîḥ*, diğer hadis kitaplarına tercih edilmiştir. Bütün muhaddisler gibi Buhârî de eserlerine aldığı hadisleri hangi prensiplere göre seçtiğini kaydetmemiştir. Onun bu prensipleri (şartlar) daha sonra eserleri incelenmek suretiyle tespit edilmiştir… Birinden hadis yazarken onun ismini, künyesini, nisbesini ve hadisi nasıl öğrendiğini mutlaka sorduğunu, aldığı cevaplar sonunda eğer o kişiyi yeterli bulursa ondan hadis rivayet ettiğini, aksi halde onun şeyhinden yazdığı aslı gördükten sonra hadislerini yazdığını ifade etmekte, fakat bazı hadis talebelerinin ne yazdıklarına ne de nasıl yazdıklarına dikkat etmediklerinden yakınmaktadır. Buhârî'nin rivayetteki titizliğine rağmen çoğu kendi hocası olan bazı zayıf râvilerden hadis almasının sebebini anlamak kolay değildir. Kendilerinden Müslim'in rivayette bulunmayıp sadece Buhârî'nin hadis aldığı muhaddislerin sayısı 435'tir. Bunlardan zayıf olmaları sebebiyle tenkit edilenler seksen kadardır. Şüphesiz Buhârî bu muhaddislerin her biriyle bizzat görüşmüş, rivayetlerini gözden geçirmiş ve onların hadislerini çok defa bir konuyu desteklemek üzere kullanmıştır. …Onun eserlerini yazdıktan sonra talebelerine okuttuğunu, bu sırada bazı konuları ilâve edip bazılarını çıkardığını, daha sonra eserini ikinci ve üçüncü defa aynı şekilde okutup tashih ettiğini göstermektedir. Nitekim bazı kitaplarının farklı nüshalarında bunu görmek mümkündür. Henüz yirmi yaşına basmadan ve kendi ifadesiyle "Hz. Peygamber'in kabri başında mehtaplı gecelerde" yazdığı *et-*Târîḫu'l- kebîr (s. 371) Buhari'nin el- Camius Sahih'ten önce yazdığı kitaptır ve sahasının ilk eserlerinden biri olup burada ashaptan kendi şeyhlerine gelinceye kadar 13.000'e yakın ravinin güvenirlik derecesini tespit etmiştir… Eserin bu tarihten, h252 (866) 'da vefat eden ve Bündâr diye tanınan Muhammed b. Beşşâr'a varıncaya kadar (Buhârî, I, 49) birçok değişik râviyi ihtiva ettiği dikkate alınırsa Buhârî'nin hayatının ileri bir safhasına kadar eserini devamlı surette yenileyip ikmal ettiği anlaşılır.

Buhârî, halk arasında Sahih- i Buhari diye şöhret bulan bu eseri 600.000 kadar hadis arasından seçerek on altı yılda meydana getirdiğini, her bir hadisi (veya babı) yazmadan önce mutlaka boy abdesti alarak iki rek'at namaz kıldığını söylemiştir. Eserini Buhara'da yazmaya başlamış, çalışmasına Mekke, Medine ve

Basra'da devam etmiştir. Yeryüzünde hiçbir esere gösterilmeyen bir ihtimama mazhar olan ve İslâm dünyasında üzerine yüzlerce inceleme ve şerh kaleme alınmış bulunan el- Câmiʿu'ṣ- ṣaḥîḥ, İstanbul, Mısır, Hindistan ve Avrupa'da birçok defa basılmıştır."

TDV İslam Ansiklopedisi, Buhari isimli eserin ilk edisyonunun hangi tarihte yazıldığıyla ve bu veya bundan sonraki edisyonlarının nerede olduğuyla ilgili bir bilgi vermiyorken, yazarının meşhur eseri dışındaki eserleriyle ilgili de çok yeni baskıların bilgisini vermektedir. Mesela Tarihul Kebir adlı kitap dört cilt olarak 1944'de Haydarabad'da, o kitabın fihristinin ise 1987 yılında Beyrut'ta iki cilt halinde yayımlandığını belirtirken, diğer kitapların da neredeyse sadece bugünden yüz yıl önce basıldıkları yazılmaktadır. Fakat ne konumuz olan Sahih- i Buhari'nin ne de yazarın diğer eserlerinin ilk edisyonlarıyla ve nerede olduklarıyla ilgili en ufak bir bilgi kırıntısı bile yoktur.

Tüm dünyadaki yazma- antik eserleri barındıran kütüphane, üniversite ve koleksiyonlar arasında bizim internet üzerinden yaptığımız çalışmalarda ise, 1002 yılına kayıtlı eksik de olsa bir Buhari edisyonuna sahip olduklarını belirten bilgiye, Bulgaristan devlet kütüphanesi arşivinde rastlandı. Akademik olarak üzerinde çalışma yapma olanağımızın olmadığı bu nüshanın şimdiki eserin ne kadarını içerdiği konusunda net bir bilgimiz oluşmadı. Ama kabul edelim ki, bu örnek bugün kullanılan Buhari'nin tamamen aynısı ve eksiksiz olsa bile yine de 11.yüzyılın başlarına aittir. Eserle ilgili ilk dönem Kuran mushaflarına yapıldığı gibi bir karbon testi veya paleografik raporun da bilgisi sitede mevcut değildir. (https://www.loc.gov/item/2021667288)

Bu örneği kabul ettiğimizde bile bu en eski edisyon Muhammed resulün vefatından sonraki 4.yüzyıla aittir. Yani elçiden 300- 400 yıl sonra toplanmış- yazılmış ve resule atıfla oluşturulmuş, geleneğin en ağababa eserinin tarihi bu şekildedir. Muhtemelen bu eser ilk olarak Buhari'nin yazdığıyla da yetinilmeksizin, onun öğrencileri tarafından da özellikle Yununi (ö.701/1301) ve Firebrî (ö. 320/932) birçok ekleme ve düzeltme yapılarak oluşturulmuştur.

TDV ansiklopedisinin de kabul ettiği gibi Buhari bu eseri yazarken 600.000 sayısı gibi muazzam sayıda örnekler arasında herhangi BİR METODA BAĞLI KALMAKSIZIN bir eleme yaparak,

özellikle hadisi ilettiği iddiasındaki kişilerin ve onun daha öncesi sıralamada (ravi zinciri) ismi olanların güvenilirliği üzerinden bir yol izlemiştir. Bu bir metot değildir, çünkü hadisi uyduran ravi zincirini de gayet kolay uydurabilir. Bundan dolayı eser, aynı konu başlığı (bab) içerisinde birbirinden zıt bağlamlı hadisleri sahih(doğru) olarak tanımlar ve bu durumun eserin kendisine nasıl oluyorsa akademik olarak zarar vermeyeceği düşünülür.

Okuyucu burada şu noktaya dikkat etmelidir; geleneğin Kuran'ın bu rivayetler olmadan anlaşılamaz /uygulanamaz olarak gördüğü külliyatlar arasında en önemlisinin tarihi kısaca bu şekildedir. Biz henüz bu külliyatların metin tartışmasını, içeriklerindeki binlerce çelişkiyi; Kuran'a, Allah inancına, resule ve ailesine dönük binlerce iftirayı söz konusu yapmadık. Burada yapılan aynı Kuran'a uyguladığımız gibi kaynak tarihi açısından bir eleştiridir. Demek istediğimiz şudur ki, bu külliyatların içeriğinde tek bir çelişki, hata, aykırılık olmasaydı bile bugünümüze geliş sürecinde Kuran tarihiyle asla benzeşmeyen bir durum vardır. Bu bölüm, bu rivayetler külliyatının Kuran'la aynı şekil –metotla ve aynı kişiler tarafından meydana getirildiğine dönük iddiaya kısa bir yanıttır. Yoksa külliyatlardaki Kuran'a göre yanlışlıklar, iç çelişkiler vs. konuları bu kitapta yazılamayacak şekilde büyüktür, belki ciltler dolusu bir ansiklopedinin konusu olabilir.

Bu kitabın "Sakız çiğnersem orucum bozulur mu?" seviyesinde olmamasını istediğimiz için hangisi olursa olsun Kuran dışı kaynaklarla ilgili içerik tartışmasına girmek istemiyoruz. Ama kaynak tarihi ve usulü bağlamında Kuran'la en ufak benzerliği olmadıklarını açıkladığımız bu kaynaklardaki binlerce saçmalık, iftira ve çelişkiden sadece 3 tanesini 3 ayrı uydurma nedenine bağlayarak örneklendirmeden de geçemedik.

BİRİNCİ ÖRNEK;

Binlerce iftiradan bir örneği, elçinin vefatından hemen sonra başlayan iktidar kavgaları bağlamında verelim. Muhammed resul vefat eder etmez Mekkeli muhacirlerle, Medineli ensar arasında elçi sonrası yönetim konusunda büyük bir tartışma olmuştu. Mekkeliler iktidarı ele geçirip yönetime gelince bu iktidarlarının Emevi

Kureyşliler tarafından sonrasında da devam ettirilebilmesini garanti altına almak için, Kuran'ın ırkçılık üzerinden bir üstünlük iddiasını tamamen reddetmesine rağmen kaynaklara bu sözde hadisi de yerleştirmekten çekinmemişlerdir. Buna göre çok küçük cümle farklılıklarıyla Müsned 4/185, Hâkim 4/501, Müsned 3/129, 4/421'de "Hilafet Kureyş'tedir. "İmamlar Kureyştendir" derken, Buhari de Cabir b.Semure'den şöyle rivayet eder; "Allah Resulünün "oniki emir" dediğini işittim. Sonra bir şeyler daha söyledi ama ben duyamadım. Babam (Hz.Peygamberin) "Onların hepsi Kureyş'tendir" dediğini söyledi.

Siyaseten Müslüman olmuş insanların "Allah'ın Resulü böyle dedi" diyerek kendi iktidarlarını korumaya yönelik bu saçmalıkları bırakın ırkçılığı mikro milliyetçiliktir. Bu yolla yönetici sınıfın Arap olması bile yetmiyor, Arap ırkının Mekke'de yaşayan Kureyş ailesinden olmasının da uzun yıllar devamını sağlamaya çalışmışlar. Bırakın yetkin bir Türk'ün, Kürt'ün, Çerkez'in veya vs, gibi Arap olmayan insanların yöneticiliğini diğer Arap ailelerin bile bu hakkı daha en başından gasp edilmiş. "Halife Kureyş'ten olur" sözde hadisi mutlakiyet veya meşrutiyet anlamında hiçbir yönetim biçimi önermeyen, adalet, şuara (danışma), ehil olma (yetkinlik) gibi ana kıstaslar koyan Kuran'a taban tabana zıttır. Müslümanlar, Hucurat Suresi 49/13'de açıklandığı üzere "*Ey insanlar! Sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık. Birbirinizle tanışmanız için sizi kabilelere ve sülalelere ayırdık Allah'ın yanında en Kerim (şerefli, itibarlı) olanınız, en çok takva (erdem) sahibi olanınızdır. Kuşkusuz Allah her şeyi Bilendir, her şeyden Haberdardır*" ayetine uygun bir inanç geliştirmelidirler. Ayrıca onlarca ayette de açıklanan yetki, görev ve sorumlulukların hangi kıstaslarla ve kimlere verileceği de çok açıktır.

> ***Nisa Suresi 4/58-*** *Allah, emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi buyurmaktadır. Allah, bununla, size ne güzel öğüt veriyor. Kuşkusuz, Allah, Her Şeyi Duyan'dır, Her Şeyi Gören'dir.*

İKİNCİ ÖRNEK;

Bir diğer hadisi de okuyucudan özür dileyerek ve Kuran dışı kaynakların genel olarak hangi seviyeden rivayet uydurabileceğini göstermek amacıyla aktarıyoruz. Çünkü bu seviyeden iftiralar

sadece Allah'ın alemlere rahmet resulüyle ilgili değildir, onun ailesiyle de ilgilidir. Onun eşleri hepimizin anneleri olmak sıfatı taşırlar (*Ahzap Suresi 33/6- Nebi, inananlar için kendi canlarından daha yakındır. Onun eşleri onların anneleridir...)* Biz inananların anneleri ve diğer muvahhid sahabeler, resul hayattayken onu canları pahasına desteklemelerinin karşılığında münafıkların uydurmalarıyla cezalandırılmak istenmektedir. Muhammed resul henüz yaşıyorken onun namus abidesi eşi, validemiz Ayşe hakkında zina iftirası atanların (Bu konu İfk hadisesi olarak bilinir ve Kuran'ın Nur Suresi 11- 20 ayetleri bu konu hakkındadır) torunları da Kuran dışı kaynaklar oluştururlarken yeni birçok iftirayı da araya sokuşturmuşlardır.

Buhari Gusl 2; Muslim Hayz 41, 42; Muvatta Taharet 68; Ebu Davut Taharet 97; Nesai Taharet 144'da geçen iftira şu; "Ebu Seleme'nin yaptığı diğer bir rivayette şöyle gelmiştir; "Hz.Aişe'nin yanına girmiştim. Yanımda Hz.Aişe'nin süt kardeşi vardı. Kendisine Resulullah'ın cenabetten nasıl yıkandığını sorduk. Bir sa' miktarında bir kap getirtti ve onunla yıkandı. Aişe ile aramızda bir perde vardı. (Yıkanırken) üzerine üç kere su döktü ve dedi ki; "Resulullah'ın zevceleri, saçları kulak memesi civarında olması için saçlarının başlarını alırlardı."

Elçinin eşlerinin özel günlerinde elçiyle olan ilişkilerinin dahi seviyesizce kurgulandığı, gusül abdestinin tarifini bir perdenin arkasından yedi kat yabancı erkeklere uygulamalı öğrettikleri gibi iftiralara daha ne kadar sabredeceğiz? Bu saçmalıkları din diye yayan, yazan ve camilerde anlatan kişilere; "Siz annelerinize, eşlerinize veya kızlarınıza bu şekilde iftira atan birisine de böyle mi davranırsınız?" demek ve Kuran ayetiyle onları uyarmak zorunda değil miyiz?

Nur Suresi 24/16- *Ve onu duyduğunuz zaman; "Bunu konuşmamız bize yakışmaz. Seni tenzih ederiz! Bu büyük bir iftiradır" demeniz gerekmez miydi?*

Nur Suresi 24/17- *Allah size öğüt veriyor; eğer iman etmiş kimselerseniz, böyle bir şey yapmayı EBEDİYEN yasaklıyor.*

Nur Suresi 24/18- *Allah, size ayetlerini beyan ediyor. Allah her şeyi Bilen'dir, en iyi hüküm Veren'dir.*

Nur Suresi 24/19- *İnananlar arasında, fahişenin (her türlü aşırılık,*

haddi aşmak, hayasızlık ve edepsizlik, iftira) yayılmasından hoşlananlara dünya ve ahrette acı bir azap vardır. Allah bilir, siz bilmezsiniz.

Gerçekten de ayetler çok açık. Yapılan çirkinlik 7. Yüzyıl Arabistan'ında da günümüz Türkiye'sinde de aynıdır. Kuran'ın evrensel mesaj olduğunu asla unutmamamız gerekmektedir. İFK olayında Ayşe validemize iftira atıp, bunu yayan kişilerin muhatap olduğu ilahi uyarıyla hepimiz sorumluyuz.

ÜÇÜNCÜ ÖRNEK;

Son örneğimiz de rivayetlerin Kuran tarihini anlamada ne kadar yanıltıcı olabildiğine ait olsun istedik. Özellikle İbni İshak, İbni Said ve Taberi kaynaklı olup Zemahşeri, İbni Atiyye, İbni Temiyye gibi bir kısım alimlerin direkt, Buhari (Tefsirül Kuran 53/4), Müslim (Mesacid 105)'in ise daha mahcup bir ifadeyle zımnen kabul ettiği ve literatürde "Garanik" ismiyle geçen iftiraya göre; resul kendisine vahyedilen Necm suresini Kureyşlilere okumaya başlamış, 19- 20.ayetlere gelince, şeytan 20.ayetin devamı gibi "İşte onlar ulu kuğulardır (garanik) şüphesiz ki şefaatleri umulur" şeklindeki metni Muhammed resule okutmuş. Daha önce taptıkları putlarından birisinin isminin Kuran'da geçtiğini duyan müşrikler de mutlu olmuşlar ve Müslümanlarla birlikte secde etmişler. Daha sonra gelen Cebrail bu yanlışı düzeltmiş…

Çok kısa olarak özetlediğimiz bu rivayetin Kuran'ın genel mantığıyla ve onlarca noktadaki ayetlerle de çelişik olduğu çok açıktır. Öncelikle Hakka Suresi 69/44- 47 ayetleri arası, İsra Suresi 17/74 ve 75.ayetler ve Yunus Suresi 10/15 ayetine inanma iddiasındaki Müslümanların bu rivayetleri hala kitaplarında tutmamaları gerekmektedir.

Yunus Suresi 10/15- *Bizimle karşılaşmayı ummayanlara, ayetlerimiz açıkça okunduğu zaman, onlar: "Ya bundan başka bir Kuran getir veya onu değiştir. " dediler. De ki: "Onu kendiliğimden değiştirmem olacak şey değildir. Ben, ancak bana vahyolunana uyarım. Eğer Rabb'ime karşı gelirsem, büyük günün azabından korkarım."*

İsra Suresi 17/74- *Seni dirençli kılmasaydık, ant olsun ki sen, neredeyse az da olsa onlara eğilim gösterecektin.*

İsra Suresi 17/75- *O durumda sana, hayatın da ölümün de azabını tattırırdık. Sonra Bize karşı bir yardımcı da bulamazdın.*

Hakka Suresi 69/44- *Eğer Bizim adımıza bazı sözler uydurmuş olsaydı,*

Hakka Suresi 69/45- *Elbette onun bütün gücünü alırdık.*

Hakka Suresi 69/46- *Sonra kesinlikle can damarını koparırdık.*

Hakka Suresi 69/47- *Hiçbiriniz buna engel olamazdınız.*

Ayrıca vahiy alımında ve bu vahyi iletim sürecinde korunma altında olan bir resulün durumunu bir an için dikkate almasak da sıradan Müslüman kişilerin dahi bu anlamda vahiyden aldıkları bilgiyle şeytani dürtülerle başa çıkabileceğini anlatan ayetlerle de bu iftira çelişmektedir.

Hicr Suresi 15/42- *Sana uyan azgınlar hariç, kullarım üzerinde hiçbir yaptırım gücün yoktur.*

Nahl Suresi 16/98- *Kuran okuduğun zaman, recmedilmiş şeytandan Allah'a sığın.*

Nahl Suresi 16/99- *Kuşkusuz, iman etmiş ve Rabb'lerine tevekkül eden kimseler üzerinde, onun bir sultanlığı (yaptırım gücü) yoktur.*

Nahl Suresi 16/100*- Onun sultanlığı ancak kendisini veli edinen* ***ve*** *Allah'a ortak koşan kimseler için söz konusudur.*

Ayrıca Kuran'ı şeytanların indirmediği ve vahye hiçbir müdahalenin olamayacağını belirten şu ayetlerden sonra Kuran'a inanma iddiasındaki kişilere düşen akıllarını kullanıp Kuran dışı kaynaklardaki çelişkileri görmektir.

Şuara Suresi 26/210- *Onu şeytanlar indirmedi.*

Fussilet Suresi 41/42- *Ona önünden ve arkasından batıl yaklaşamaz. En iyi hüküm veren, Övgüye değer yegâne Varlık tarafından indirilmiştir.*

Kimlerin bu iftiraları uydurup, yayacakları konusundaki mucizevî haberi yine Kuran'dan dinleyelim;

Şuara Suresi 26/221- *Şeytanların kimlere indiğini size haber vereyim mi?*

Şuara Suresi 26/222- *Bütün iftiracı günahkârlara inerler.*

Bu demektir ki, geleneksel İslam düşüncesinin önde gelen siyasi liderleri, son örneği ve benzerlerini Şeytan ayetleri (The Satanic

Verses – 1988) isimli edebi değeri düşük romanına alıp buradan İslam'a eleştiri getirdiğini zanneden İngiliz asıllı Selman Rüsdi hakkında katli vacip kararı vermeden önce kendi kaynaklarındaki iftiraları, yalanları ve çelişkileri din diye dayatmaya son vermelidirler.

Kuran ile Kuran dışı kaynakların günümüze geliş süreçlerinin ve aktörlerinin birbirinden tamamen farklı olduğu ve Kuran dışı kaynakların içeriklerinin de binlercesi içinden sadece üç örnekleme seçilerek Kuran'dan farklı hatta onun mantık örgüsüne tamamen ters birçok uydurmalarla dolu olduğu konusunda okuyucunun tatmin olduğu düşüncesiyle "Tek Kaynak Kuran" fikrinin bir başka yönüne bakabiliriz.

DİNİ ANLAMADA VE UYGULAMADA KURAN YETERLİ MİDİR?

İslam dininin Kuran'dan ibaret olduğu, vahiy olan Kuran'ın dışında "vahy- i gayr- i metluv" (Kuran'a yazılmamış vahiyler) olarak isimlendirdikleri bir kanalla "geleneksel din kültürü" oluşturmanın dini genel manada tahrif sonucundan başka bir sonuç vermeyeceği konusu son yıllarda netleşince bu sefer de geleneksel ekolün temsilcileri "Eğer Kuran tek kaynak olarak kabul edilirse, dini anlamada ve uygulamada yeterli bilgiye ulaşamayız" argümanıyla ortaya çıktılar. Bu savunma metodu belki biraz daha içten bir cevap gibi görünse de bir önceki bölümde açıkladığımız "Kuran tek kaynaktır" argümanımıza karşı ortaya çıkarılan "Aynı metotla gelen kaynaklar" karşı çıkışı gibi bir "mecbur bırakma" operasyonudur. İlk mecbur bırakma operasyonu, kaynak tarihi incelemeleriyle çökünce bu sefer "Kuran ve Kuran dışı kaynaklar aynı metotla ve aynı kişiler tarafından günümüze gelmemiş olabilir ama Kuran dışı kaynaklar olmasaydı Kuran'ı anlamazdık ve dolayısıyla dini de yaşayamazdık "demeye başlandı. Oysa madem Kuran dışı kaynaklar yardımıyla Kuran anlaşılmaya çalışılmış; bu yanlış metotla Kuran da büyük olasılıkla birçok noktada yanlış anlaşılmış ve yüzlerce yıl boyunca zaten birbirinden farklı ekollere bölünmüş dini hayat da yanlış yaşanmış demektir. Bizler Kuran'a inanmak iddiasındaki insanlar olarak saf vahyin bize emrettiği şey neyse ona ulaşmakla sorumlu insanlarız. Yani gelenekten Kuran'a

giden bir metodu dışlayarak, Kuran'dan gerçeklere ulaşmaya çalışmalıyız. Zaten içine doğduğumuz coğrafyada baskın dinsel ekolün çıktılarını Kuran'da aramak bir metot olamaz. Bilimsel düşünce, tek gerçek olarak inandığımız Kuranın emir ve yasaklarını uygulamada tek veri olarak belirlememizi gerektirir. Burada bizlere düşen uzun yıllar boyunca din olarak öğrendiklerimizi, ön kabul olarak saf vahyin çıktılarının önüne koymamak, çoğu kez Kuran'ı ilk kez okuyan bir insanın zihinsel temizliğiyle vahyi anlamaya çalışmaktır. İşte o zaman ön kabullerimiz ve önceki birikimlerimizle Kuran'ın gerçeklikleri arasındaki farkı görebiliriz ve ancak o zaman "Kuran yeterlidir" diyebiliriz. Yoksa yüzlerce yıl boyunca birikerek oluşmuş kültürün her noktasını Kuran'dan ararsak yine metodik bir hataya düşmüş oluruz. Tabi ki birçok noktada günlük hayatta neredeyse Kuran'ın mesajlarının önüne geçecek kadar içimize sindirilen bu bilgi yığınını Kuran'da bulamayacağız. Çünkü bunlar zaten din zannedilen anlamsız ritüellerdir ve çoğu da kişinin yaşadığı coğrafyadaki daha eski bir inancın etkisiyle oluşmuştur. Sağ elle yemek, sol ayakla tuvalete girmek, tespih çekmek, sakal ve sarık, din büyüğü olarak düşünülen kişilerin türbelerinde şefaat istemek, ağaçlara bez bağlamak vs. gibi nispeten daha az anlamsız ritüeller dışında, bunlardan çok daha önemli olan şey geleneğin birikimleriyle Kuran'ı anlamaya çalışmaktır. İşte esas dinsel anlamda zararlı sonuçlara varılan metot hatası budur. Kuran'ı anlamak ancak Kuran'ı temiz bir akıl ve ön kabulsüz okumayla yapılabilecek bir eylemdir. Kafamızda zaten bildiğimiz (!) bilgileri Kuran ayetleri üzerine boca ederek saf vahyi anlamak olası değildir.

Bu noktada Kuran'ın tek kaynak olarak yeterli olup olmadığı konusu kritik öneme sahiptir. Eğer Kuran tek başına kendisini anlamamıza bile yetmeyen bir kitapsa, zaten bu durum Kuran'ın kendisini açıklayan onlarca ayetiyle çelişir demektir. Kendisini yeterli apaçık, detaylı, eksiksiz olarak tanımlayan Kuran'a böyle bir "yetersizlik" suçlaması yapmak ona inananla vahiy arasındaki ilişkiyi zedeleyen hatta koparan bir kabuldür. Sonuç olarak Kuran kendisinin aşağıya aldığımız onlarca ayette ve almadığımız yüzlercesinde bu özelliklerini şöyle açıklar;

Enam Suresi 6/65- *"Bak, iyice anlasınlar diye âyetlerimizi nasıl her yönüyle açıklıyoruz.*

Enam Suresi 6/98- *Sizi tek bir nefisten inşa eden O'dur. Sizin için bir kalış ve emanet olarak konuluş yeri vardır. Akleden bir halk için ayetlerimizi böylece ayrıntılı bir şekilde açıkladık.*

Enam Suresi 6/105- *İşte böylece Biz, ayetleri döne döne açıklıyoruz. Varsın "Sen ders almışsın." desinler. Oysa bilen bir halk için onu ayrıntılı bir şekilde açıklıyoruz.*

Enam Suresi 6/114- *"O, size Kitap'ı ayrıntılı olarak indirmişken, Allah'tan başka bir hakem mi arayayım?" Kendilerine Kitap verdiklerimiz, bilirler ki bu Rabb'inden Hakk olarak indirilmiştir. O halde, sakın kuşku duyanlardan olma!*

Enam Suresi 6/126- *Rabb'inin dosdoğru yolu işte budur. Gerçekten öğüt alan bir halk için ayetleri ayrıntılı olarak açıkladık.*

Hud Suresi 11/1- *Elif, Lam, Ra. Bu, Yasa Sahibi, Her Şeyden Haberdar Olan tarafından, ayetleri sağlamlaştırılmış ve ayrıntılı olarak açıklanmış bir Kitap'tır.*

Nahl Suresi 16/89- *Biz, o gün, her ümmet için kendi aralarından üzerlerine bir tanık getireceğiz. Seni de teslim olanlar için yol gösterici, rahmet ve haber verici olarak sana indirdiğimiz kitap ile her şeyin açıklandığına dair bunlara tanıklık yapman için getireceğiz.*

İsra Suresi 17/89- *Ant olsun Biz, bu Kuran'da insanlara her türlü örneği verdik. Buna rağmen insanların çoğu yine de kafirlikte diretti.*

Kehf Suresi 18/54- *Ant olsun ki Biz, bu Kuran'da her türlü örneği farklı farklı açıklamalarla verdik. Ne var ki insan bilir bilmez her şeye karşı çıkmayı çok sevmektedir.*

Meryem Suresi 19/97- *Böylece Biz onu, kendisi ile takva sahiplerini müjdelemen ve inat eden bir halkı uyarabilmen için senin dilinde kolaylaştırdık.*

Taha Suresi 20/113- *Sana onu Arapça bir Kuran olarak indirdik. O'nda, uyarıları teker teker bildirdik. Böylece takva sahibi olurlar veya onlar için bir öğüt olur.*

Hac Suresi 22/16- *Onu apaçık ayetler olarak indirdik. Allah, dileyen kimseye doğru yolu gösterir.*

Yasin Suresi 36/69- *Biz ona şiir öğretmedik. Ve bu, ona yakışmaz da. O, yalnızca bir Öğüt ve apaçık Kuran'dır.*

Sad Suresi 38/29- *Bu; akıl sahiplerinin, ayetlerini düşünüp öğüt almaları için, sana indirdiğimiz kutlu bir Kitap'tır.*

Duhan Suresi 44/58- *İşte Biz, onu senin dilinle kolaylaştırdık. Umulur ki onlar öğüt alırlar.*

Kamer Suresi 54/17- *Ant olsun Biz, Kuran'ı öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. Var mı öğüt alıp düşünen?*

Bu ve buraya alıntılamadığımız daha onlarca ayette Allah, tüm insanlığa kılavuz olarak gönderdiği Kuran'la ilgili olarak bu kadar net ifadelerle apaçık ve her şeyin açıklandığı şeklinde bir tanım yapıyorsa, biz Kuran'a inanmak iddiasındaki Müslümanlara düşen şey de bu ilahi emre itaattir. Demek ki Kuran, her çağda ve her coğrafyada her insan için dini anlamada ve uygulamada yeter bir kaynaktır. İnsan, bu emre itaat etmez ve "Kuran yetmez" diye bir mantıkla bu ayetleri gözden kaçırırsa, yine Kuran'ın şu ayetlerine muhatap kalır ki, bu hiç de makul bir durum olmayacaktır.

Bakara Suresi 2/2- *Bu Kitap, mutlak gerçeğin ta kendisidir. O, muttakiler için hidâyettir.*

Araf Suresi 7/185- *Göklerin ve yerin melekutuna, Allah'ın yaratmış olduğu şeylere, sürelerinin yaklaşmış olabileceği ihtimaline hiç bakmazlar mı? Bundan sonra artık hangi hadise/söze inanacaklar?*

Hud Suresi 11/18- *Uydurduğu yalanı Allah'a dayandırandan daha zalim kim olabilir? Onlar, Rabb'lerinin huzuruna çıkarılacaklar ve tanıklar da: "Rabb'lerine karşı yalan uyduranlar işte bunlardır." diyeceklerdir. İyi bilin ki Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir.*

Yusuf Suresi 12/40- *Sizin, O'nun yanı sıra kulluk ettiğiniz şeyler, ancak sizin ve atalarınızın uydurup adlandırdığı şeylerdir. Allah, onlara hiçbir sultan indirmedi. Hüküm yalnızca Allah'ındır; kendisinden başkasına kulluk etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru din yalnızca budur. Ancak insanların çoğu bu gerçeği bilmezler.*

Kehf Suresi 18/26- *.. Göklerin ve yerin bilinmezi yalnızca O'na aittir. En iyi gören ve en iyi işiten O'dur! Onlar için O'ndan başka veli yoktur. O, hükümranlığına kimseyi ortak etmez.*

Kehf Suresi 18/27- *Ve sen, Rabb'inin Kitap'ından sana vahyedileni oku! O'nun kelimelerini değiştirecek yoktur. O'ndan başka sığınılacak da bulamazsın.*

Enbiya Suresi 21/45- *De ki: "Ben sizi ancak vahiy ile uyarıyorum." Ne var ki sağırlar uyarılsalar da çağrıyı duymazlar.*

Furkan Suresi 25/30- *Resul: "Ey Rabb'im, halkım bu Kuran'ı mehcur tuttu" (Kuran'la bağlarını kopardılar. Kuran'ı hayat kitabı olmaktan çıkardılar) dedi.*

Furkan Suresi 25/33- *Onların sana verecekleri her örneğe karşılık, biz sana hakkı en iyi şekilde açıklarız.*

Ankebut Suresi 29/51- *Kendilerine okunan Kitap'ı sana indirmemiz onlara yetmedi mi? Kuşkusuz bunda inanan bir toplum için bir rahmet ve zikir vardır.*

Ahzap Suresi 33/2 – *Rabbinden sana vahyedilen neyse yalnızca ona uy. Kuşkusuz Allah, yaptığınız şeylerden haberdardır.*

Saffat Suresi 37/154- *Size ne oluyor? Nasıl böyle bir hüküm veriyorsunuz?*

Saffat Suresi 37/155- *Hiç mi öğüt almıyorsunuz?*

Saffat Suresi 37/156- *Yoksa elinizde açık bir belgeniz mi var?*

Saffat Suresi 37/157- *Eğer doğru söyleyenlerdenseniz, o halde kitabınızı getirin.*

Zuhruf Suresi 43/21- *Yoksa ondan önce, onlara kitap verdik de onlar, ona mı dayanıyorlar?*

Zuhruf Suresi 43/22- *Hayır! Dediler ki: "Doğrusu, biz, atalarımızı bir ümmet üzerinde bulduk, biz de onların izinden gidiyoruz.*

Zuhruf Suresi 43/23- *Tıpkı bunun gibi, senden önce de ne zaman bir beldeye uyarıcı gönderdiysek, oranın refah içinde olanları: "Biz, atalarımızı bir ümmet üzerinde bulduk. Biz de kesinlikle onların izinden gidiyoruz." dediler.*

Zuhruf Suresi 43/24- *Size, "Atalarınızı üzerinde bulduğunuz yoldan daha doğrusunu getirmiş olsam da mı?" deyince, onlar: "Biz, sizinle gönderilene kafirlik ediyoruz." dediler.*

Casiye Suresi 45/6- *İşte bunlar, Bizim sana hakk olarak anlattığımız Allah'ın ayetleridir. O halde Allah'tan ve O'nun ayetlerinden sonra hangi hadise/söze inanacaklar?*

Kalem Suresi 68/36- *Size ne oluyor? Nasıl hüküm veriyorsunuz?*

Kalem Suresi 68/37- *Yoksa bir kitabınız var da bu bilgileri oradan mı öğreniyorsunuz?*

Kalem Suresi 68/38- *İçinde, "Beğendiğiniz şeyler sizindir." yazan bir kitap.*

Kalem Suresi 68/39- *Yoksa siz her ne hüküm verirseniz öyle olacak diye, Kıyamet Günü'ne kadar geçerli verilmiş bir sözümüz mü var?*

Kalem Suresi 68/40- *Onlara sor bakalım: "Böyle bir şeye hangisi garanti verebilir?"*

Kalem Suresi 68/41- *Yoksa ortakları mı var? Eğer doğru söylüyorlarsa ortaklarını getirsinler!*

Kalem Suresi 68/42- *Gerçeklerin açığa çıktığı gün secde etmeye çağrılacaklar, ancak buna güçleri yetmez.*

Mürselat Suresi 77/50- *Artık bundan başka hangi hadise/söze inanacaklar?*

KURAN YETERLİDİR SAPTAMASI, KURAN'I ANLAMAK İÇİN YETERLİ MİDİR?

Okuyucu bize göre bilmelidir ki, "Dinde tek hüküm kaynağı Kuran'dır", "Kuran dinsel anlamda anlamaya ve yaşamaya yeterlidir", şeklindeki saptamalar bilimsel anlamda çok radikal bir tespittir. Fakat bu radikal tespit her ne kadar zihinsel bir dönüşümü beraberinde getirse bile tek başına Kuran gibi zengin bir metni anlamaya yetmeyecektir. Kısaca "Kuran yeterlidir" tespiti belki iki ana yol ayrımında doğru yolu gösteren bir trafik işaretidir. Kuran'ı yeterli görmeyip, karmakarışık ve yanlış bir ana yola girmek ve oradaki yüzlerce çıkmaz yan yollara sapmaktan kurtulmak anlamında çok büyük bir adımdır ve asla küçümsenemez. Bu tespit ve tercih Muhammed resulün vefatından sonra belki de ilk kez bu kadar açıktan ve yaygın iletişim sistemleriyle tekrar ulaşılmış bir seviyedir. Bu seviyeye ulaşma sürecinde onlarca yıl boyunca tevhide inanan Müslüman düşünürler birçok geleneksel baskılama ve izolasyona karşı korkusuzca çabalamışlardır. Bu Kuran sevdalılarının her biri taş üstüne taş koyarak *"İbrahim'in dini gibi kolay"* (Hac Suresi, 78) dini, geleneğe karşı savunmuşlardır. Bu Kuran sevdalılarının ve tevhid ehlinin çabalarına saygı gereği, gelinen bu noktadan sonra bu ana yolda ilerlemenin yani tek kaynak Kuran'ın anlaşılması adına tutarlı ve yine mastarlarını tek kaynak Kuran'dan almış bir metodoloji geliştirmeliyiz.

Bir metodoloji oluşturmak, gelinen bu seviyenin daha yükselmesi ve bu ana yoldan keyfi sapmaların etkisizleştirilmesi, yani Kuran'ın doğru anlaşılması açısından şarttır. Ancak bir metodolojimiz varsa ve bu metodoloji temellerini yine tek kaynak Kuran'dan alıyor ve doğru çalışıyor ise bize bu yolda rehber olabilir. Aksi durumda geleneğin kaynak seçmede/üretmede uyguladığı keyfiliğe benzer bir metotsuzluk "Kuran yeterlidir" tespitinden sonra yapılacak yanlışların önünü açmaktan başka bir sonuç vermez.

Günümüz pratiğinde "Kuran yeterlidir" tespitinden sonra çalışır/tutarlı bir metotları olmayan kişilerin nasıl keyfilik okyanusunda boğuldukları örnekleriyle görülmektedir. Kuran'ın parça okunma yanlışlarıyla nasıl Kuran'ın genel mantığının aksine hüküm çıkarıldığına, geleneğin arkaik fantastik öyküleriyle yarışacak tarzda nasıl astral (!) fanteziler üretildiği konusu çok ibretlik bir durumdur. Kuran'ın genel mantığı olarak kısaca tanımlayabileceğimiz bu örgü ancak yine kaynaklarını/dayanaklarını Kuran'dan almış bir metodolojiyle anlaşılabilir. Çünkü her türlü araştırmada "metodoloji" her şeydir. Doğru kurgulanmış metodoloji sayesinde okuyucu/araştırmacı Allah'ın vahyindeki amacını anlamayı başarabilir.

Günümüzde Kuran araştırmalarının ve anlamlandırma çabalarının her aklı başında mantıklı Müslümanın üzerinde mutabakata varacağı bir yöntemle doğru şekilde ilerlemesinin tek şartı; "Doğru metodolojidir." Biz eğer gerçekten çalışır/doğru bir mekanizma kurgulayabilirsek, bu adımla bizden sonra bu mekanizmaya bir takım teknik eklemeler yapabilecek yetkinlikte insanlara bir yol açmış olabiliriz. Bu açılan yolda da ortak akıl, keyfiliğe sapmadan Kuran'ı anlama çabalarında bir kılavuza sahip olabilecektir.

KURAN'I ANLAMA METODOLOJİSİNİN KAYNAK SORUNU;

Madem "Dinin tek kaynağı Kuran'dır ve Kuran'ın tek başına kendisi dini anlamada ve yaşamada yeterlidir" şeklinde entelektüel seviyede bir mutabakata varıldı, bu durumda Kuran'ı anlamak için geliştireceğimiz metodolojinin de tüm mastarları yine bu "tek kaynak" içinden alınmalıdır. Kuran yeterlidir dedikten sonra Kuran'ı

anlamaya yönelik çalışmalarımıza, hangisi olursa olsun Kuran dışı kaynaklardan delil getirmek bir yönüyle geleneğin zaten yüzlerce yıldır yaptığı yanlışları tekrar etmek anlamına gelecektir, diğer yönüyle de kendi içinde bir tutarsızlık içerecektir. Madem günümüzde, resulün vefatının ardından belki de ilk kez böyle bir anlama seviyesine ulaşıldı, bu seviyeye ulaşmada binlerce Müslümanın katkısını heba etmemeye çalışmanın sorumluluğu da biz günümüz Müslümanlarına aittir. Bunu yaparken oluşturacağımız metodolojinin kendisini de bu APAÇIK MESAJ içerisinden temellendirmeliyiz. Metodolojinin çalışıyor olmasının sağlaması zaten bu tutarlılıkla anlamlıdır. Apaçık olduğuna inandığımız Kuran'ı, onun dışından başka kaynaklara başvurarak anlamaya çalışmak çok büyük bir çelişkidir. Allah'ın vahyi olduğuna inandığımız Kuran'ı anlama çabalarını başka kaynaklara mecbur bırakmak en hafif tabirle Kuran'a dolayısıyla vahye ve Allah'a güvenmemek anlamına gelecektir. Kuran, madem Allah'ın vahyidir ve bu metin kendisini açık, yeterli ve anlaşılır olarak tanıtıyor artık bu metne inanarak Müslüman olma iddiasındaki insanlara düşen görev, "sadece Kuran" ön kabulünden yola çıkarak yürümektir.

Kısaca söylemek gerekirse "Kuran yeterlidir" demek tek başına Kuran'ı anlamak adına yetmez ama çok majör bir saptamadır. Bundan sonra bu konuda bize düşen bu majör saptamanın hakkını verip, bu yolda bir metodoloji oluşturmaktır. Bu metodolojiyi oluştururken yapılacak ilk tespit de metodolojinin bir kaynak sorununu daha en başında yaşamaması için tüm mastarlarını yine Kuran'dan temellendiriyor olmasıdır. Tespit edeceğimiz her mastar, çok net olarak herkesin sağlamasını yapabileceği şekilde, yanlışlanamaz ve mantıklı bir açıklamayla itiraz edilemez olmalıdır. Kuran'ın kendisinin çelişkisiz, tutarlı bir metin olma özelliği sayesinde ulaşacağımız bu mastarların da çalışıyor olmasının sağlanmasının şartı, bu yolla ulaşılacak sonuçların çelişki oluşturmuyor olmasındadır. Yani doğruluğu ilahi garantiyle tespitli bir metni, doğru metodoloji oluşturmadan anlamaya çalışırsak bu metodolojinin yanlışlığı hemen sırıtacaktır.

Kuran'ı anlamada "Sadece Kuran" kabulü, onu anlamada kullanacağımız metodun mastarlarının da sadece Kuran kökenli olmasını gerektirir. Bu anlamda bizim, geleneğin daha önce genel olarak

kurguladığı ve birçok yönden yanlış olduğunu düşündüğümüz gibi bir kavramsal hataya düşmemeye çalışarak kurgulamaya çalıştığımız metodolojinin kaynağı bütünüyle ve sadece Kuran'dır. Daha önceki bölümlerde açıklandığı gibi bu anlama metodolojisi bir öneri olarak görülmeli, bu kitabın yazarından çok daha yetkin olarak bu konuda düşünen insanların da katkısına sunulduğu bilinmelidir. Burada yapılan şey bu çok değerli "Kuran yeterlidir" gerçekliğinin Kuran'ı anlamada daha iyi sonuçlara ulaşabilmesi adına bir çabadır. Metodolojinin hayatın her aşamasında önemine inanan birisi olarak hayatın en önemli konusunda da bizlere yardımcı olacağına gönülden inanıyorum.

Bizler sadece Kuran'ın içinden alacağımız mastarlarla bu metodolojiyi oluşturabilirsek yüzlerce yıldır yapılan yanlışları düzeltmek ve Kuran'ı daha iyi anlama olanağına kavuşabiliriz. Kaynağını Kuran'dan alan metodoloji, insanların keyfi ve tutarsız anlamlandırmalarının da önüne geçebilir. Zaten de ancak bu şekilde bir bilimsel disiplin oluşturabilecektir. Bu ise yine Kuran'ın ifadesiyle, onu tüm şeytani etkilerden Allah'a sığınarak anlama çabası olarak özetlenebilir.

KURAN'I ŞEYTANDAN ALLAH'A SIĞINARAK OKUMAK NE DEMEKTİR;

Kuran'ı anlamada kullanacağımız bir metodolojinin olması aslında çok önemli bir ihtiyaçtır. Vahyi anlamada ihtiyaç duyulan metodolojiyi oluşturma eylemi asla küçümsenecek, olmasa da olur şeklinde değerlendirilecek veya birilerinin gereksiz akademik/entelektüel aforizmaları gibi düşünülecek bir çaba olarak değerlendirilemez.

Madem Kuran, Allah'ın tüm insanlara Muhammed resul vasıtasıyla ilettiği doğru yaşam kılavuzudur, bu kılavuzun doğru şekilde anlaşılması, daha önceki yanlış anlamlandırmaların düzeltilmesi bu dünyada yapılacak en önemli iştir. Kuran'ı yine Kuran'ın içinden bir metodoloji kılavuzuyla anlamak olarak özetlenecek bu işin kaynağı yine Kuran'dır. Çünkü Kuran insanlığın aklını kendisine muhatap alır. Akıl ise ancak metodolojik bilimsel disiplinle doğru mukayese yapabilir.

Allah *Nahl Suresi 16/98 ayetinde; "Kuran okuduğun zaman, recmedilmiş şeytandan Allah'a sığın"* buyurmaktadır.

Geleneksel anlamlandırmada bu ayet "Kuran okumaya başlamadan önce "Eûzu billahi mine'ş- şeytani'r - râcim" şeklindeki bir ön cümleyi söylemek" olarak alınır. İnsanlar, hepimizin yaptığımız veya şahit olduğumuz gibi Kuran'ı okumaya bu cümleyi ve genelde de Arapçasıyla söyleyerek başlarlar. Oysa Arapça veya anadilimizde bu cümleyi başlangıç cümlesi olarak söylememiz mi emrediliyor bize?

Bu durumu, bundan sonra sık sık uygulayacağımız şekilde bizzat Kuran'a sorarak anlamaya çalışmalıyız. Kısa bir ayet de olsa, Nahl Suresi 16/98 ayeti madem Kuran'ın bir parçasıdır, bu anlama çabasına gayet doğal olarak değer.

Geleneğin bize ön kabul olarak öğrettiği, bizim de üzerinde durmadan ve başka bir şekilde anlamı olabilir mi diye fazla düşünmeden bildiğimizi sandığımız bu ayet, bir defa "Kuran okumaya başlarken bu cümleyi söyleyin" diye bir emir içermiyor. Bizim bu kitapta katılmadığımız ayetlerdeki kendi meallerimiz hariç genel olarak kullandığımız Erhan Aktaş meâli *"Kuran okuduğun zaman"* deyimini tercih etmiş. Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) mealinde ise *"Kuran okuyacağın vakit"* olarak çevrilen ayetin açıklama bölümünde ise şunlar yazıyor. "Bu öğüt dolayısıyla Müslümanlar Kuran okumaya başlarken, "besmele" den önce "eûzu" çekerler. Kuran okuyan mümin bu sayede şeytanın etkisine karşı güç kazanmış olacaktır."

Oysa ayetin orijinal dili olan Arapça metinde, "Kuran okumaya başlamadan önce" anlamına gelebilecek bir kronoloji yoktur. Ayrıca zaten ayeti bu şekilde alsak bile ayetin sonunun DİB mealinin açıklamasını doğrulayacak şekilde "euzu çek, şeytandan sığınırım ibaresini söyle" anlamında bir fiille bitmediği de çok açıktır. Ayet Kuran okuyacağımız zaman değil Kuran okuduğumuzda, yani anlamaya çalıştığımızda yapılacak bir eylemden bahsetmektedir. Kitabın daha sonraki bölümlerinde açıklanacağı üzere şeytan denildiğinde de hepimizin aklında canlanan fantastik bir imgeden Allah'a sığınmaktan da bahsedilmediği açıktır. Ayette tam da bizlerin Kuran'ı anlama çabası içindeyken, bu duygu dünyasının içine doğduğumuz toplumun bize zorladığı, ön kabul olarak

bildiklerimizi, öğrendiklerimizi bir kenara bırakarak, atalar dini diye yine Kuran'ın tanımladığı bilgi kirliliklerinin hepsinden sıyrılarak temiz bir akıl ve vicdanla okumaktan (ikra) bahsediliyor.

Bizler Allah'ın vahyini işte tüm bu ön kabullerimizden (rivayet külliyatındaki açıklamalardan, ayetin vahyedilme nedenlerinden – sebebi nüzul, İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin etkilerinden, yüzlerce yıl önce yaşamış insanların yorumlarından, başkaca kişi ve kurumların saptırıcı yönlendirmelerinden) sıyrılarak anlama çabası içerisine girersek gerçek anlamda "recmedilmiş, kovulmuş tüm şeytanlardan Allah'a sığınmış" oluruz. Yoksa sonrasında yine geleneğin yanlış anlamlarıyla okuyacaksak, öncesinde bu cümleyi söylemenin bir faydası olmayacaktır. Neticede ayet" şu veya bu cümleyi söyle" demiyor, çok farklı bir eyleme bizleri davet ediyor. Bizlere düşen "şöyle yaparım böyle yaparım" demek değil, yapmak, uygulamaktır.

Bu şekilde bir anlama metodolojisi oluşturmak, vahyi ikra etme (okuma, öğrenme ve öğretme) çabasında şeytandan korunmanın ve Allah'a sığınmanın bir yolu olarak düşünülmelidir.

> ***Kamer Suresi 54/17-*** *Ant olsun Biz, Kuran'ı öğüt alınsın diye kolaylaştırdık. Var mı öğüt alıp düşünen?*

Üçüncü Bölüm
Kuran'ı Anlama Metodolojisi

"Kuran yeterlidir" tespitiyle başlayan Kuran'ı anlama çabası, geleneğin oluşturduğu külliyatı eleştirip, yanlışlarını ortaya koymaya başlayınca, bu anlayış sisteminin sadece yıkmaya dönük bir işlevi üstlendiği şeklinde haklı bir suçlamayla muhatap olmaya başladı. Geleneksel ekolün temsilcilerinin, "eğer yerleşik dinin Kuran dışı kaynaklarını bir kere tartışmaya açarsanız dinin kendisini de yıkmak gibi bir sonuca ulaşırsınız" şeklindeki sözleri bir yönüyle kendi inançlarına güvensizlik anlamına gelse de bir yönüyle de Kuran'ı Kuran'la anlama iddiasındaki insanlara dönük bir görev sorumluluğu anlamına da gelmektedir. Bu metodoloji geleneksel anlamlandırmaları yıkarken, yıktığı Kuran dışı anlamlandırmaların yerine Kuran kaynaklı, doğru anlamlandırmaları koyabilmelidir. Bu görev en az "Kuran yeterlidir" doğru tespitine ulaşmak kadar önemlidir. Hatta getirdiği sorumluluk düşünüldüğünde hayatidir.

Ve ancak kendi mastarlarını/gerekçelerini Kuran'dan alan ve bu özelliğinden dolayı tüm "Kuran yeterlidir" demek cesaretini gösterebilmiş Müslümanların üzerinde mutabakat yapabileceği bir metodoloji, hiçbir keyfi anlayışa meydan vermeden ortak aklın üzerinde yol alabileceği bir zemin oluşturabilir. Bu ortaklaştırılmış zeminde de metodolojiye uygun, tutarlı anlam alternatifleri oluşturulabilir.

Bu kitapta yapılmak istenen şey genel olarak bu metodolojinin mastarlarını Kuran'dan çıkarmak, üzerinde düşünerek genişletmek ve bunları daha önce yanlış anlamlandırıldığını düşündüğümüz bazı ayetlere uyarlamaktan ibarettir. Önemli olan, bu aşamada metodolojinin mastarlarının doğru tespitidir. Bu mastarlar göz önüne alınarak yaptığımız bazı ayet anlama çabaları daha yetkin isimler tarafından düzeltilebilir veya genişletilebilir. Bu konuda kitabın yazarının asla bir taassubu söz konusu olamaz.

Neticede Allah, Kuran'da her bilenden daha iyi bilenlerin olduğunu (Yusuf Suresi 12/76) bizlere hatırlatır. Kitabın ilerleyen bölümlerinde açıkladığımızda görülecektir ki, metodolojinin mastarları bu anlamda kollektif aklın müdahalesiyle genişleyebilecek, zenginleşebilecek bir yapıya işaret etmektedir.

KURAN'I ANLAMA METODOLOJİSİNİN MASTARLARI

1- KURAN'IN KENDİNİ AÇIKLAMA SİSTEMATİĞİ

Kuran, okunulan tüm diğer kitaplardan çok farklı bir kurguya sahiptir. İnsanların diğer kitaplardaki giriş- gelişme- sonuç alışkanlıklarını yıkan kendisine has çok özel bir anlatımı vardır. Yusuf Suresi hariç hiçbir sure başlı başına bir olayı, baştan sona bir kronolojiyle oluşturmaz. Aynı hayatın kendisi gibi Kuran'ın içindeki olaylar ve olgular Kuran'ın birçok parçası içerisine kendi mucizevi kurgusuyla serpiştirilmiştir. Bundan dolayı da aynı konuyu farklı surelerdeki ayetlerde tekrarlanırken veya başka bir yönü ya da detayıyla anlatılırken görürsünüz.

Diğer tüm kitapların kurgusuna alışmış okuyucu için bu çoğu zaman şaşırtıcı bir özelliktir. Oysa Kuran diğer kitaplar gibi salt bir bilim, hukuk veya sadece ahlak kitabı değildir. O insanlara en doğru yolu öneren bir rehberdir. Bu kitapta Allah ile insan, insan ile insan ve insan ile evren arasındaki ilişkileri düzenleyen ilkeler yer alır. Bu ilkeler ise bir matematik veya fizik kitabında olduğu gibi sıralı maddeler halinde ruhsuz bir üslupla anlatılmaz. Kuran kendi temel hedefini farklı birçok olayın anlatımı sürecinde açıklar. Bundan dolayı da diğer tüm konu ve olayları anlatan surelerdeki ilgili ayetlerin hepsini, okuyucunun okumuş ve içselleştirilmiş olmasını bekler.

Çünkü hayatın kendisi de böyledir. Nasıl ki hayatta da insanlar, hayatla ilgili bilgileri giriş- gelişme- sonuç kronolojisinde değil, yaşamın her anında deneyimledikleri olaylar aracılığıyla öğreniyorlarsa, Kuran da bu öğrenme pratiğiyle donanmıştır. Kuran'da konuyla ilgili olduğu düşünülen bir ayetin daha pek çok ayette doğrudan ya da dolaylı ilgisinin olduğu gerçeğini hiç unutmadan, onu

anlamaya çalışılmalıdır. Konuların birçok ayette değişik anlatım ve detayla olması durumu, tıpkı rakamlar gibi onu tüketilmez hale getirir. Bilindiği gibi, belli bir disiplin (kronoloji, sıralama) altında dizilecek on rakamla sadece tek bir telefon numarası oluşturulabilirken bir sıralama amacı olmadan fonksiyonel olarak aynı on rakamla neredeyse sonsuz telefon numarası türetilebilir.

Diğer kitaplardaki giriş- gelişme- sonuç modelinin aksine kendine has bu özelliğinden dolayı Kuran, her detayını size öğretmek isteyen hayat kitabıdır. Aynı yaşamın kendisi gibi her olaydan öğrendiğiniz parça bilgilerle size yaşamı ve ötesini öğretir. Onu okurken yaşam ve ötesini sizin yaratılış kodlarınıza uygun bir sistematikle öğrenmenizi ve ona kendi yaşamınızda her an yer vermenizi ister. Diğer kitaplar gibi konsantre bir zaman içinde, belki bir - iki saat veya günde okunup bitirilecek bir kitap olmadığı için insan, her okuduğunda farklı açılımlar hisseder.

Belli bir sistematiğe göre düzenlenmiş bir kitap asla Kuran'ın insan ruhuna ve aklına verdiği bu etkiyi gösteremezdi. Kuran'da bir konunun tamamını öğrenmek için sadece o konuyla ilgili ayete bakmak yetmez, Kuran'ın tamamına bakmanız gerekir. Tamamını kavramadan parçayı kavrayamazsınız.

Üzerinde çalıştığımız metnin Allah'ın vahyi olduğunu ve O'nun sonsuz aklı ve bilgisiyle oluşturulduğu düşünüldüğünde görülecektir ki, Kuran'ı bize Allah öğretir ve açıklar. Yine Yaratıcının tavsiyesi üzerine, şeytandan ve onun tüm etkilerinden uzak kalmaya çalışarak, tüm ayetlerdeki bu kurguyu kavrayarak onu okumalı ve anlamaya çalışmalıyız. Herhangi bir noktada anlayamadığımız veya başka bir anlama olasılığının olup olamayacağını düşündüğümüz konuda geçen olay, kavram veya sözcüğün diğer surelerde geçen karşılıklarına bakarak, yani Kuran'ı Kuran'la tefsir ederek doğru anlama ulaşmaya çalışmalıyız.

Bizim "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği" dediğimiz bu mastar yani Kuran'ı Kuran'la tefsir etmek yöntemi olmazsa da olur bir madde değildir. Eğer bu mastar olmazsa, yani Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği göz ardı edilirse, o zaman Kuran'ı anlama eyleminin öznesini Kuran'dan alıp insanlara bırakmış oluruz. Bu ise tefsir eylemini Allah'ın tekelinden alıp din adamlarına bırakmak yani ruhbanlık oluşturmak anlamına gelir. Oysa Allah, vah–

yettiği Kuran'la ilgili olarak Enam ve Kehf Surelerindeki ayetlerde şöyle buyurmaktadır;

Enam Suresi 6/105- *İşte böylece Biz, âyetleri döne döne açıklıyoruz. Varsın "Sen ders almışsın." desinler. Oysa bilen bir halk için onu ayrıntılı bir şekilde açıklıyoruz.*

Enam Suresi 6/114- *"O, size Kitap'ı ayrıntılı olarak indirmişken, Allah'tan başka bir hakem mi arayayım?" Kendilerine Kitap verdiklerimiz, bilirler ki bu Rabb'inden Hakk olarak indirilmiştir. O halde, sakın kuşku duyanlardan olma!*

Kehf Suresi 18/54- *Ant olsun ki Biz, bu Kuran'da her türlü örneği farklı farklı açıklamalarla verdik. Ne var ki insan bilir bilmez her şeye karşı çıkmayı çok sevmektedir.*

Demek ki, Enam Suresi 6/114 ve birçok ayette *"O, size Kitap'ı ayrıntılı olarak indirmişken, Allah'tan başka bir hakem mi arayayım?"* uyarısının gereği olarak ayrıntılı metnin içinde farklı açıklamaların hepsini dikkate alarak bütünsel bir okuma yapmamız gerekmektedir. Kuran'ın bütüncül anlamını göz ardı ederek parça okuma yapmak, Kuranın kendisini açıklama sistematiğini görmezden gelmek anlamına gelir ve bu yanlış metodolojinin yanlış çıkarımlara yol açacağı da açıktır.

Hicr Suresi 15/91- *Onlar şimdi de Kuran'ı parça parça yaptılar.*

Hicr Suresi 15/92- *Rabbine ant olsun ki kesinlikle onların hepsine soracağız.*

Hicr Suresi 15/93- *Yaptıkları şeylerden.*

Ayrıca bize göre, genel olarak Kuran'ın bazı ayetlerinin daha sonra vahyedilmiş başka ayetlerce hüküm olarak iptal edildiği anlamına gelen ve gelenekte NESİH olarak bilinen yanlış anlayışa delil olarak getirilmek istenen Nahl Suresi 16/101 ayeti de gerçekte tam olarak Kuran'ın kendisini açıklama sistematiğine işaret etmektedir.

Nahl Suresi 16/101;

DİB Meali- *Biz bir âyetin yerine başka bir âyeti getirdiğimiz zaman - ki Allah neyi indireceğini çok iyi bilir- "Sen sadece uyduruyorsun" dediler. Öyle değil, fakat onların çoğu bilmezler.*

Elmalı Meali- *Bir âyeti bir âyetin yerine bedel yaptığîmız vakıt Allah indirdiğine ve indireceğine a'lem iken o Şeytan yârânı: «Sen sırf bir müfterisin» dediler, hayır onların çoğu bilmezler.*

Bu mealler, bir ayetin başka bir ayetle değiştirilebildiği dolayısıyla değiştirildiği düşünülen ayetin de hükmünün kalmamış olduğu gibi anlaşılmaya müsait. Oysa bu ayetin orijinal dili olan Arapçadaki "Beddel" fiilinin anlamını tespit etmeye çalışırken göreceğiz ki, bu ayet ortak koşanlar, müşriklere hitaben yapılan bir işlemden bahsetmektedir. Bunu şöyle anlayabiliriz; üzerinde anlama sorunu yaşadığımız bir ayet ve bu ayetle ilintili bir olay, kavram söz konusu ise (bu ayetteki durumu X ile sembolleştirelim), Kuran'ın başka bir yerindeki başka bir ayetteki açıklamayla (buradaki anlamı da Y ile sembolleştirelim). Yani (X ve Y) arasındaki bağlam benzerliği, aynı kavram ve kelime kullanımı gibi noktalardaki karşılaştırmalar bize X'in anlaşılması açısından yardımcı olacaktır. Kısaca X'in anlamı üzerindeki kapalılık Y'nin açıklamalarıyla ortadan kalkacaktır. Bu demektir ki Kuran, kendisini açıklayan çok özel bir sistematiğe sahiptir.

O zaman söz konusu meal de şöyle olacaktır;

> ***Nahl Suresi 16/101-*** *Biz bir ayeti diğer yerdeki bir ayetle açıkladığımızda "uyduruyorsun" derler. Oysa Allah ne indirdiğini bilir. Onların çoğunluğu ise bilmezler.*

Türkçe mealler arasında bu şekilde bir anlamı sadece çok az farkla Mustafa Sağ vermiştir. Bize göre de bu anlam Kuran'ın genel mantığına en uygun mealdir.

Demek ki, bu ve diğer ayetlerden çok net olarak anlaşıldığı gibi, Kuran kendisini okuyan kimseyi, kendi dışından bir kaynağa mahkûm bırakmaz. Kuran kendi kendisini tefsir eder, açıklar. Biz Kuran öğrencilerine düşen metni anlamaya çalışırken, hiçbir durumda Kuran dışı kaynaklara ve onların etkilerine kapılmaksızın sadece Kuran'a güvenmek ve bir yerde anlamakta zorlandığımız olay, kavram veya sözcüğü yine Kuran'ın içinde bağlama uygun bir başka ayetten öğrenmeye çalışmaktır. Madem Allah vahyinde birçok konuyu farklı farklı ayetlerde birden fazla kez açıklamış, bizler de bu BEDDEL ayetleri tespit ederek, yine bilmediklerimizi Kuran'dan öğrenmekten başka bir yola sapmamalıyız. Okuduğumuz metnin Sonsuz Akıl ve Bilgi Sahibi tarafından yazılmış olduğu gerçeğini hiç unutmazsak, "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği" ve diğer Kuran'ı anlama mastarları bize bu anlamda yetecektir.

2- KURAN'DA ÇELİŞKİ OLMAZ MASTARI

Kuran'ı anlama metodolojisinin en önemli mastarlarından birisi de ayetlere verilen anlamların Kuran'ın bütünlüğünde çelişki oluşturmamasıdır. Çünkü zaten Kuran'ın kendisi içeriğinin çelişkisiz olduğunu çeşitli ayetlerle vurgular.

> ***Nisa Suresi 4/82-*** *Onlar, Kuran üzerinde, gereği gibi düşünmezler mi? Eğer, Allah'tan başkası tarafından gönderilmiş olsaydı, onda birçok çelişki bulurlardı.*
>
> ***Kehf Suresi 18/1-*** *Hamd, kendisinde hiçbir çelişki olmayan Kitap'ı indiren Allah'a aittir.*
>
> ***Zümer Suresi 39/28-*** *Kusursuz, Arapça bir Kuran'dır. Umulur ki takva sahibi olurlar.*

Madem tüm evreni yoktan var etmiş, sonsuz güç Sahibi, bu kitabı tüm insanlık için bir yaşam kılavuzu olarak indirdi, o zaman bu kitabın dünyada sınava ve eğitime tabi insanlığın yaratılış kodlarına da onun maddi ve manevi sağlığına da uyumlu ve yol gösterici olması gerekir. Çünkü içinde bizim de olduğumuz tüm evreni yaratan da Kuran'ı yollayan da tek ve mutlak olan alemlerin Rabbi olan Allah'tır.

Bu kadar muhteşem bir evreni yaratan Rabbin katından indiği iddiasında olan Kuran doğal olarak tek bir tane dahi çelişki içermemelidir. Bu akıl yürütmenin bir başka ifadesi ise; bu kadar büyük bir iddianın sahibi kitapta olabilecek tek bir çelişki onun ilahi olma iddiasını boşa çıkarır olmalıdır. Çünkü çelişki barındıran bir kitabın ilahi olma kabulü evrenin yaratıcısı Allah'ın hata yapabileceği kabulüne bizi götürür ki, bu daha büyük bir çelişkidir.

Kuran, içeriğindeki birçok ayette kendini tanımlarken, insanları karanlıklardan nura çıkarmak için gönderildiğini (5/16, 14/1, 33/43, 57/9, 65/11), hidayet ve rahmet mesajı olduğunu (10/57), erdemli kişiler için yol gösterici (2/2) olduğunu söyler. Dolayısıyla Kuran'ın içeriği çelişkili bir kitap olması durumunda, birkaç ayet numarası vererek örneklendirdiğimiz ve başkaca birçok ayette ifadesini bulan diğer birçok görevini yapabilme potansiyelinden de bahsetmek olanaksız olurdu.

Bizler, geleneğin yüzlerce yıldır yanlış metotlarla anlamaya çalışırken Kuran'ı nasıl içinde çelişkiler barındıran, hayattan kopuk,

fantastik bir kitap haline getirdiğini gördükten sonra aynı yanlışlara düşmemeye gayret etmeliyiz. Maalesef Kuran, Kuran dışı kaynakların etkisiyle anlamaya çalışılmış, böyle olunca da yapılan meal ve tefsirlerin içeriğinde birçok çelişki ve akıl dışı açıklamalar yer almıştır. Mastarlarını Kuran'dan temellendirmiş bir metodolojinin olmaması bu anlamda yıkıcı bir etki yapmıştır. Kuran dışı kaynakların etkisinin Kuran'ı anlamlandırmada çelişki oluşturması neredeyse sorun yapılmamıştır. Vahiy dışı kaynakların oluşturduğu ön kabuller, Kuran'ın kendi bağlamına tercih edilmiştir. Bu durum sanıldığının aksine, bir dil sorunu değil bir anlayış sorunudur. Neticede Arapların veya Arapçayı ana dili gibi bilen şahısların dışındaki insanlarla ilgili değildir sorun. Arapça dilini üst seviyede bilen kişiler de bu anlamda hata yapmaktan ve çelişki oluşturan meal ve tefsir yazmaktan kurtulamamaktadırlar. Hatta belki daha fazla yapmaktadırlar.

Demek ki, biz Kuran'ı anlamaya çalışırken asla çelişki oluşturmayacağız ve çelişki oluşturan geleneksel anlamlandırmaların doğrularını yine Kuran'dan delillerle bulmaya çalışacağız. Zaten metodolojinin birinci mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiğini" çalıştırır ve asla Kuran dışı kaynaklardan bilgilere sığınmazsak bir ön elemeyi de sistem, kendi içinde yapıyor olacaktır. Herhangi bir ayet veya konu üzerinde düşünürken yine aynı bağlamdaki başka ayetlerde "Beddel" bulmak birinci önceliğimiz olmalıdır. Okuyucu metodolojinin mastarları tanımlandıkça ve bu sistemi içselleştirdiğinde görecek ki "Kuran yeterlidir" anayolu doğru yoldur ve bu yolda önerilen mastarlar Kuran'ı anlamada çok önemli görevler yapmaktadır.

Yeter ki bizler, Kuran'a soru sormaya ve anlamaya çalışalım. Metodolojik düşünebilen samimi insanlar, şimdiye kadar bu konularda çalışmış ama Kuran'ı yeterli görmemiş birçok akademisyen veya kanaat önderinden çok daha doğru anlamlandırmalara hem de çok kolayca ulaşacaklar, anlı şanlı, ruhban kıyafetli birçok kanaat önderinin, resmi - sivil birçok insanın yaptıkları tüm hataları en azından tespit edebileceklerdir.

3- SÜNNETULLAHTA DEĞİŞME OLMAZ MASTARI

Kuran'ı anlama metodolojisinin belki de okuyucuya en yabancı

mastarı "Sünnetullahta Değişme Olmaz" mastarıdır. Oysa Kuran okuyan, üzerinde düşünen hemen herkes bu cümleyi birçok kez görmüştür. Kuran birçok konu ve olay bağlamında bu mastarı aynı kelimelerle birçok kez kullanmıştır. Buna rağmen geleneğin yanlış kodlamaları maalesef "Kuran yeterlidir" diyenler tarafından bile önkabul olarak alındığı için bu kural hemen her defasında gözardı edilmiş ve bundan dolayı da sayısız ayet yanlış anlaşılmıştır.

Sözcük anlamı "Allah'ın yasası" demek olan sünnetullah, Kuran içerisinde birden fazla alandaki uygulanan yasalara atıf yapılarak açıklanmaktadır. İnsanoğlu yaratıldığı zamandan başlamak üzere tüm elçiler ve çağlar boyunca nihayet günümüzde tek bir din (tevhid, İslam) olgusu zaten ancak Allah'ın yasasının değişmez olmasıyla anlam bulur.

Allah evrene koyduğu fizik yasaları zamana ve coğrafyaya göre değiştirmiyorsa ve bundan dolayı insanlar hayatlarını normal olarak devam ettirip, bilim yaparak evren ve kendileriyle ilgili bilgilere ulaşıyorlarsa, aynı şekilde tüm diğer konularda da sünnetullahın değişmediği gerçeğini görebilmeliyiz. Benzer sebep- sonuç ilişkileri sosyal konular için de geçerlidir. Nasıl elimizdeki elma, bıraktığımızda dünyanın merkezine doğru dikey serbest düşmeye mecbursa, adaletsizlik ve eşitsizlik halinde toplumların ekonomilerinin çökmesi ve kargaşalıkların yaşanması da mutlak sonuçtur.

Kuran'da sünnetullah kavramı farklı konular bağlamında geçtiği için biz de konularına göre sınıflandırarak bu kavramı anlamaya çalışalım.

A) ŞERİATLAR ARASI NESH BAĞLAMINDA SÜNNETULLAH;

Daha önceki bölümlerde Kuran'ın kendi içinde, ayetleri arasında herhangi bir nesh iddiasının Kuran'dan temel almadığına kısaca değinmiştik. Bu gerçeklik yani Kuran'da nesh olmadığı konusu zaten son dönem Kuran öğrencilerinin yanında geleneksel akım inanırları tarafından bile artık savunulmuyor. Onun için bu konuya özel ayrı bir başlığa gerek duyulmadı.

Oysa, hepsi Allah'ın aynı dini tebliğ etmekle görevli resullerinin getirdikleri şeriatlar arasında fark olduğu, yeni gelen resulle

getirilen şeriatın önceki resulün şeriatını nesh ederek hükmünü kaldırdığı şeklindeki inanç maalesef hala çok yaygındır. Tarihselcilerin "tek din, dinamik şeriat" olarak sloganlaştırdığı, Kuran öğrencilerinin ise buradaki yanlışa pek dikkat etmeden kabul ettiği fikre göre; Allah her resulle tevhid dinini vahyetmişse de insanların yaşadıkları çağdaki sosyoekonomik ve sosyopolitik seviyelerine uygun farklı şeriatlar uygulamalarını emretmiştir.

Bu anlayışa göre şeriatlar arasındaki farklar sadece alınan vahiylerin içerikleri arasında görülen bir fark değildir. Ayrıca resullerin vahyi alış metotları da farklı olabilir. Buna göre;

a- Vahiy alımında elçiler arasında fark vardır.

b- Alınan vahiyler arasında da fark vardır.

Oysa Kuran'ı bir metodoloji içeresinde temiz bir akılla okuduğumuzda göreceğimiz üzere ne resuller farklı metotlarla vahiyle şereflenirler ne de vahiyler arasında herhangi bir fark vardır. Her iki konuda da ilgili tüm ayetlerden anlaşılanlar maalesef yine Kuran dışı kaynakların bizi zorladığı ön kabullerimizin eseridir.

Mesela, Musa resulün vahyi direkt aldığına inanılırken, Hira dağı ve Miraç anlatımlarının etkisiyle Muhammed resulün Cibril (Cebrail) isimli bir melek aracılığıyla vahye ulaştığına dair çok yaygın bir kanı vardır. Oysa, kitabımızın son bölümünde "metodoloji" yardımıyla yaptığımız ayet çalışmalarında göstereceğimiz üzere, her resul aynı şekilde, dolaysız olarak ve aklımızda canlandırmakta zorlanacağımız bir kozmik iletişimle vahiyle muhatap olurlar. Kuran her iki resul örnekliğinde ayetlerle bu durumu açıklamaktadır.

Ayrıca sadece vahiyle şereflenme şekliyle değildir aynılık, resullerin her birinin aldıkları emir ve yasaklar da birbirinin aynısıdır. Hiçbir resule ve dolayısıyla topluma farklı bir şeriat yollanması söz konusu değildir. Daha önceki vahiyler ne emrediyorsa ve neyi yasaklıyorsa Kuran da aynı tavsiye ve yasakları tüm insanlığa açıklar.

Kuran öncesi kitapların (eski ve yeni ahit) içerikleri ruhban sınıf tarafından tahrif edilmişken bu tahrifleri Kuran onaylıyormuş gibi ayetlere anlam vermek çok vahim bir yanlıştır. İnsanlığın elinde bulunan tek saf vahiy Kuran'dır. Bu anlamda bir metodoloji hatası yaparak, Kuran'ın yerden yere vurduğu uygulamaları Yahudi ve

Hristiyanların dindarlıkları zannederek bir de oradan bu tahrifatlara saygı duyma psikolojisine girmek asla kabul edilebilir bir şey değildir.

Özellikle Yahudilerin, resulleri sonrası dinlerine soktukları Şabat uygulamaları (sebt), bazı hayvansal ürünlerin yasaklanması ve diğer ruhban sapkınlıklarını onlara gelen resullerin vahiyleri zannetmek, sonrasında gelen resullerle bu anlamda şeriatta nesih olduğunu düşünmek sadece tevhide inanç anlamında bir körlük olarak değerlendirilemez. Kuran'ın bu konudaki ayetlerini de yanlış anlamlandırarak çok vahim bir tahrifatın da önünü açar. Bu konuda genel örgüyü bozacak şekilde anlaşılan Maide Suresi 5/48 ayetine de "Kuran'da çelişki olmaz" mastarımıza uygun olarak doğru şekilde mana vermek zorunluluğu vardır. Ayetin ilgili bölümü şu şekildedir:

> ***Maide Suresi 5/48-*** *… Ve Biz, sizin her biriniz için, bir şeriat ve yöntem belirledik. Allah dileseydi, sizi tek bir topluluk yapardı. Ancak sizlere verdiği ile sizi sınıyor. O halde hayırlarda yarışın. Hepinizin dönüşü Allah'adır. Allah, üzerinde ayrılığa düştüğünüz şeyleri bildirecektir.*

Ayetin bağlamına dikkat edildiğinde görülecektir ki; ayrı yol, yöntem sahibi olanlar her resulle gelen topluluklar değil, tek tek insanlardır. "*Allah dileseydi sizi tek bir topluluk (homojen, aynı tip insanların oluşturduğu) yapardı*" cümlesi de bu anlamı desteklemektedir.

Allah'ın sünnetinde değişme olmaz ayetleri Kuran'da iken, Yahudi ve Hristiyanların safsatalarına prim vererek, zaten bu kaynakların etkisiyle yazılmış rivayetlere güvenerek Kuran'daki ilgili ayetlere yanlış mana vermekten uzak durmalıyız.

Bu konudaki fikirlerimizi ilgili ayetlerin açıklandığı bölümlerde detaylandıracağız ama Allah'ın görevlendirdiği tüm resullerle aynı şeriatı (emir ve yasakları) tavsiye ettiğiyle ilgili ayetlerin bazısını sıralayalım;

> ***Ali İmran Suresi 3/137-*** *Sizden önce de yasalar uygulandı. Yeryüzünü dolaşın da yalanlayanların sonunun nasıl olduğunu görün.*
>
> ***Nisa Suresi 4/26-*** *Allah, size açıklamak; sizi, sizden öncekilerin yasalarına iletmek ve tevbenizi kabul etmek ister. Allah, Her Şeyi Bilen'dir, En İyi Hüküm Veren'dir.*

Nisa Suresi 4/163- *Biz, Nuh'a ve ondan sonraki bütün nebilere vahyettiğimiz gibi, sana da vahyettik. Ve biz İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a vahyettik. Ve Davud'a da Zebur'u verdik.*

Enam Suresi 6/90- *İşte bunlar,* (*önceki ayetlerde isimleri sayılan resuller, İbrahim, Yakup, Nuh, Davut, Süleyman, Eyyup, Yusuf, Musa, Harun, Zekeriya, Yahya, İsa, İlyas, Elyesa, Yunus, Lut*) *Allah'ın hidayet ettikleridir. Onların yoluna uy. De ki: "Ben, buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Bu ancak, alemler için bir öğüttür."*

Enfal Suresi 8/38- *Gerçeği yalanlayan nankörlere de ki: Eğer vazgeçerlerse geçmişte yaptıkları bağışlanır. Eğer tekrar dönerlerse, evvelkilerin başına gelenler ortadadır.*

Tevbe Suresi 9/111- *Allah, kendi yolunda savaşarak ölen ve öldüren müminlerin; canlarını ve mallarını Cennet karşılığında satın almıştır. Bu, Tevrat'ta, İncil'de ve Kuran'da gerçek olan bir söz vermedir. Allah'tan daha iyi sözünde duran kim olabilir? O halde, O'nunla yapmış olduğunuz bu alışverişten dolayı sevinin. İşte büyük başarı budur.*

Nahl Suresi 16/118- *Sana anlattıklarımızı daha önce Yahudilere de haram kılmıştık. Biz, onlara haksızlık yapmadık. Fakat onlar kendi kendilerine haksızlık ediyorlardı.*

Nahl Suresi 16/123- *Sonra sana: "Hanif olarak İbrahim'in milletine uy, o müşriklerden değildi." diye vahyettik.*

İsra Suresi 17/77- *Senden önce de gönderdiğimiz resullerimize uyguladığımız sünnetimiz budur. Bizim sünnetimizde bir değişiklik bulamazsın.*

Ahzap Suresi 33/38- *Nebi, Allah'ın emri gereği bir şeyi yapmasından dolayı suçlanamaz. Bu, daha önceki toplumlarda da geçerli olan Allah'ın yasasıdır. Allah'ın emri, kesinleşmiş bir yazgıdır.*

Fatır Suresi 35/43- *Yeryüzünde büyüklendiler ve kötü planlar yaptılar. Oysa kötü planlar, sahibinden başkasını kuşatmaz. Öyleyse onlar, öncekilerin sünnetinden başkasını mı gözlüyorlar? Halbuki Allah'ın sünnetinde asla bir değişiklik bulamazsın. Allah'ın sünnetinde asla bir sapma bulamazsın.*

Fussilet Suresi 41/43- *Sana, senden önceki resullere söylenmiş olandan başka bir şey söylenmiyor. Senin Rabb'in, kesinlikle bağışlamanın ve acı veren azabın sahibidir.*

Şura Suresi 42/3- *Mutlak Üstün Olan, En İyi Hüküm Veren Allah, sana ve senden öncekilere işte böyle vahyeder.*

Şura Suresi 42/13- *O, size dinden Nuh'a tavsiye ettiğini, sana vahyettiğimizi; İbrahim'e, Mûsâ'ya ve İsa'ya, tavsiye buyurduğumuzu yasa yaptı. "Dini ayakta tutun ve onda ayrılığa düşmeyin." Senin kendilerini davet ettiğin şey, müşriklere ağır geldi. Allah, dilediğini kendisine seçer ve kendisine yönelen kimseye doğru yolu gösterir.*

Casiye Suresi 45/17- *Onlara, buyruklardan, apaçık, açıklayıcı bilgiler verdik. Sonra onlar, kendilerine ilim geldikten sonra hırslarına kapılarak ayrılığa düştüler. Rabbin, ayrılığa düştükleri konularda Kıyamet Günü hüküm verecektir.*

Casiye Suresi 45/18- *Sonra da seni buyruklardan apaçık bir şeriat sahibi yaptık. Öyleyse ona uy! Bilmeyenlerin hevalarına uyma.*

Fetih Suresi 48/23- *Bu Allah'ın öteden beri süregelen yasasıdır. Allah'ın yasasında asla bir değişiklik bulamazsın.*

Necm Suresi 53/56- *Bu uyarıcı da ilk uyarıcılar gibi bir uyarıcıdır.*

Ala Suresi 87/18- *Bu, önceki sahifelerde de vardı.*

Ala Suresi 87/19- *İbrahim'in ve Musa'nın.*

B) DÜNYA YAŞAMI BAĞLAMINDA SÜNNETULLAH;

Kuran değişik surelerdeki birçok konu anlatımlarında bu dünya hayatının Allah'ın yasaları çerçevesinde işlediğini belirtir. Allah'ın evrene koyduğu yasalar sayesinde yaşam devam eder. Yaşamın başlama yasaları da her canlı için aynıdır. Bu sebep- sonuç ilişkisi içerisinde süren sistemde de herhangi bir istisna (değişim) olmaz. Bu durum ayet bağlamlarında özellikle vurgulanır.

a-) Sosyal Konularda Sünnetullah

Özellikle sosyal konulardaki yasaların işleyişi (Sünnetullah) sürecin uzun olması dolayısıyla sebeple sonuç arasındaki bağıntının gözlemci tarafından atlanmasına neden olabilir. Fiziki olayların gözlenmesi ve Allah'ın bu alanda koyduğu yasaların çözümlenip anlaşılması daha kolaydır ve konuyla ilgili deney ve gözlem süreci çok kısadır. Sosyal konular ise daha karmaşık insan ilişkilerinden oluşur ve sebeple sonuç arasındaki süre çok daha uzun ve çok katmanlıdır. Ayrıca insanoğlunun olduğu her olay ve süreçte, onun psikolojisi ve geliştirdiği savunma sistemleri sonucun nesnel değerlendirilmesini zorlaştıran etkenlerdir.

Oysa Allah özellikle geçmiş kavimlerin başına gelenleri anlattığı kıssalarda insanlar ve toplumlar Allah'ın emir ve yasaklarına uymamaya devam ettikçe bilinen sona doğru yol aldıklarını söyler. Adaletsizliğin, eşitsizliğin, saldırganlığın ve cinsel sapmaların – eğer toplum kendisini düzeltmezse- yok oluşla (helak) son bulacağını tarihsel örnekler üzerinden verir. Sosyolojik olarak devam eden Allah'ın yasaları (Sünnetullah) herhangi bir istisna olmaksızın çalışır. Zaten Allah, aşağıda bir kısmını verdiğimiz Kuran'ın ilgili ayetlerinde sadece yasaların varlığını belirtmez, bunlarda herhangi bir istisna olmayacağını özellikle bizlerin dikkatini çekerek birçok kez vurgular. Toplumlar vahye dayalı sistemler kurmayı başaramazlarsa, toplumun zengin- fakir farkı uçurum haline gelir; dezavantajlı gruplar korunmazsa toplumsal huzur kaybolur ve anarşi oluşur, eşitlik üzerinden işleyen bir hukuk sistemi gelişmemişse bunun sonucu ekonomik çöküş olur gibi nedensellikler Kuran'ın kendine has dili üzerinden açıklanır.

Ali İmran Suresi 3/137- *Sizden önce de yasalar uygulandı. Yeryüzünü dolaşın da yalanlayanların sonunun nasıl olduğunu görün.*

Enfal Suresi 8/38- *Gerçeği yalanlayan nankörlere de ki: Eğer vazgeçerlerse geçmişte yaptıkları bağışlanır. Eğer tekrar dönerlerse, evvelkilerin başına gelenler ortadadır.*

Nahl Suresi 16/118- *Sana anlattıklarımızı daha önce Yahudilere de haram kılmıştık. Biz, onlara haksızlık yapmadık. Fakat onlar kendi kendilerine haksızlık ediyorlardı.*

İsra Suresi 17/77- *Senden önce de gönderdiğimiz resullerimize uyguladığımız sünnetimiz budur. Bizim sünnetimizde bir değişiklik bulamazsın.*

Ahzap Suresi 33/38- *Nebi, Allah'ın emri gereği bir şeyi yapmasından dolayı suçlanamaz. Bu, daha önceki toplumlarda da geçerli olan Allah'ın yasasıdır. Allah'ın emri, kesinleşmiş bir yazgıdır.*

Fatır Suresi 35/43- *Yeryüzünde büyüklendiler ve kötü planlar yaptılar. Oysa kötü planlar, sahibinden başkasını kuşatmaz. Öyleyse onlar, öncekilerin sünnetinden başkasını mı gözlüyorlar? Halbuki Allah'ın sünnetinde asla bir değişiklik bulamazsın. Allah'ın sünnetinde asla bir sapma bulamazsın.*

Muhammed Suresi 47/22- *Yüz çevirmekle yeryüzünde fesadın çıkmasına ve rahmet bağlarının paramparça olmasına sebep olacağınızın farkında mısınız?*

Fetih Suresi 48/23- *Bu Allah'ın öteden beri süregelen yasasıdır. Allah'ın yasasında asla bir değişiklik bulamazsın.*

b-) Fiziki Yasalarda Sünnetullah;

Sonsuz güç sahibi Allah, tüm evreni birçok Kuran ayetinde net olarak belirttiği üzere, yokluktan (hiçlikten) yaratmıştır. Sonsuz ilmiyle, hiçbir şeyin ve hiçbir şeye ait hiçbir potansiyelin olmadığı zamansızlıktan tüm evreni çıkarmıştır. Enbiya Suresi 30.ayetinde ifadesini bulduğu şekilde hiçlikten bir evren çıkarılmıştır. İlk yaratılış anından (t=0) itibaren muhteşem hassasiyetle sadece madde ve zaman değil, evreni çalıştıracak tüm güçler de devreye alınmıştır. İçinde bulunduğumuz dünya ve tüm diğer şeyler işte bu muhteşem yaratılışın eseridir. Dünya hayatında geçerli canlı- cansız her şeyin de var olmasını ve varlıklarını devam ettirmesini başlatması ve devam etmesini sağlayan fizik, kimya yasaları bu yaratılış ihtişamının birer parçasıdır.

Kuran onlarca ayette, bu muhteşem yaratılıştan ve bu yaratılışı düzenleyen hassas dengelerden ve yasalardan bahseder ve insanları bu yasaları görmeye, anlamaya ve bu şekilde bilim yaparak dünyayı daha iyi bir yer haline getirmeye çalışmaya davet eder. Ancak bu şekilde, yani yasaların mahiyetini anlayarak ve bundan dünya hayatını kolaylaştıracak gelişmeleri sağlayarak istenilen "Yeryüzünün halifesi" seviyesine çıkılıp amel- i sâlihât (faydalı eserler) yapma imkânı bulunacaktır.

Bu fiziki evrenle ilgili konulardaki Kuran ayetleri ilgili konularda işlenirken, bunların sosyolojik konulardakine benzer şekilde asla değişmeyeceği de vurgulanır. Yani Allah yaratılışı gerçekleştiren sebepler olarak kısaca tanımlayabileceğimiz fiziki yasalarda da herhangi bir değişiklik olmayacağını çok net açıklar. Allah'ın sonsuz akıl sahibi olması da zaten bu şekilde bir yaratılışı gerektirir. Her çağ veya coğrafyada değişen fiziki yasalarla insanların bilim yapıp, ilerlemelerini bırakalım, yaşamın kendisi bile olanaksız hale gelecektir. Her yaratışın aynılığı, hayatın devamını sağlayan temel unsurdur ki, bu durum aşağıda bir kısmını sıralayacağımız ayetlerle de kayıt altına alınmış ve bu yasalarda da asla bir istisna yapılmadığı söylenmiştir.

Konuyla ilgili ayetlerin bir kısmı şu şekildedir;

Rum Suresi 30/26- *Göklerde ve yerde olanların tamamı O'nundur. Hepsi O'nun yasalarına bağlıdır.*

Rum Suresi 30/30- *O halde hanif olarak dine yüzünü ikame et. İnsanları, üzerinde yaratmış olduğu Allah'ın fıtratına. Allah'ın yaratmasında değişme olmaz. Kayyum olan din budur. Fakat insanların çoğu bilmiyorlar.*

Fatır Suresi 35/41- *Gökleri ve yeri koyduğu yasalarla yok olmaktan koruyan Allah'tır. Ant olsun ki eğer onlar yok olurlarsa, o ikisini O'ndan başka tutacak yoktur. Kuşkusuz O, Çok Şefkatli'dir. Çok Bağışlayıcı'dır.*

Yasin Suresi 36/38- *Güneş, kendisi için karar kılınan yörüngesinde akar gider. İşte bu Mutlak Üstün Olan'ın, Her Şeyi Bilen'in yasasıdır.*

Yasin Suresi 36/39- *Ay'a da menziller takdir ettik. Sonunda kuru bir hurma dalına döner.*

Yasin Suresi 36/40- *Ne Güneş Ay'a erişebilir ve ne de gecenin gündüzü geçmesi mümkün olabilir. Hepsi de bir yörüngede hareket ederler.*

Zümer Suresi 39/46- *De ki: "Göklere ve yere işleyiş yasalarını koyan, gaybı ve görüneni bilen Allah'ım! Kullarının aralarında çekiştikleri şeyler hakkında hüküm verecek olan Sen'sin."*

Kamer Suresi 54/49- *Biz, her şeyi bir yasayla yarattık.*

Rahman Suresi 55/7- *Ve sema; onu yükseltti. Ve ölçüyü koydu.*

Rahman Suresi 55/8- *Ölçüyü çiğnemeyin.*

İnfitar Suresi 82/1- *Göğün yasaları yeniden belirlendiği zaman,*

c-) Fiziki Yasalarda Değişme İddiası (İstisna) ve Mucize Kavramlarının Kuran Bağlamında Değerlendirilmesi

Hem geleneksel ekollerin tümünde hem de Kuran dışı kaynakları dışlayarak "Sadece Kuran hüküm kaynağıdır" diyen Kuran muvahhitleri açısından "mucize" konusu neredeyse tartışmasız bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Geleneğin bu konuda yüzlerce yıldır İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin mitolojik inançlarının etkisiyle her yüzyılda üzerine konarak büyüyen bir külliyatı olması çok beklenmedik bir durum değildir. Özellikle Sami dil ailesinin üyeleri olan Arapça- Süryanice ve İbranice yazılmış binlerce mitolojik rivayet etkisiyle yapılmış Kuran meal ve tefsirlerinin içeriklerini eleştiren kişilerin de bu bağlamda mucize kabulleri son dönem

meal ve tefsirlerde azalmış olsa da birçok vahim hata ve kabul hala devam etmektedir.

Vahiy sonsuz güç Sahibi ile O'nun yarattığı ve asla eşiti olmayan insan arası iletişim olduğu için, insanın anlayabileceği seviyeden bir hitaptır. Bundan dolayı da özellikle yetkinliği sınırlı insana hitap, ancak deyim, mecaz, teşbih, temsil (müteşabihat) yardımıyla olmaktadır. Bu vahiy dilinin, özellikle vahyin sonraki çağ ve toplumlarda müteşabih (sembolik) özelliği literal alındıkça bazı anlam kaymalarına sebep olmaktadır.

Mesela Kuran'da o günün muhataplarının muhtemelen hemen anlayacağı bir deyim olan *"ay yarıldı"* (Kamer Suresi 54/1); Türkçemizde kullanılan "takke düştü kel göründü" benzer deyimindeki anlamıyla "Tüm gerçekler ortaya çıktı" demekken sonraki tefsirlerde deyim literal olarak alınıp olmadık mucize anlatımlarıyla büyük bir külliyat oluşturulmuştur. Muhammed resulün bir işaretiyle kendi resullüğünü kanıtlamasını isteyen kişilere karşı gösterilmek üzere mucize olarak ayı ikiye ayırdığını söyleyebilmişlerdir.

Sonrasında da bu yanlışı allayıp pullayıp, birçok ravi zinciriyle rivayet külliyatına sokmaktan çekinmemişlerdir. Aynı şekilde İnşirah Suresi 94/1 ayetinde *"Senin için göğsünü açmadık mı?"* cümlesinde elçinin vahiy öncesi ve sonrası ruhsal gelişimindeki iyileştirmeden bahsediliyorken, bu deyimin de lafzen alınması olmadık rivayetlerin kapısını açmıştır. Muhammed resulün Cebrail adındaki melek tarafından ameliyat edilerek kalbinin çıkarılıp, altın tas içinde zemzem suyuyla yıkandığı gibi abartılı rivayetler uydurulmuş, hatta bunun ilk operasyon olmadığı, resul daha çocukken de aynı şekilde kalbinin yıkandığı detaylarıyla konu genişletilmiştir.

Oysa tüm dünya dillerinde muhatabın anlam dünyasında etkili olması amacıyla birçok temsil, deyim ve mecaz kullanılır. Dili bilen akıl sahipleri anlatım dilinin bu özelliğini bildikleri için bu şekilde literal anlamaları yapmazlar. Tabi bu durumun birçok psikososyal nedeni de vardır. Kendi resullerinin önceki resullerden geri kalmadığını göstermek adına da bazen bu yanlışlıklara mahal verilmektedir. Daha önceki bölümlerde kısaca değinmiştik, bundan sonra da ilgili konu geldiğinde açıklayacağımız üzere dinde tahrifatın birden fazla nedeni ve yolu vardır.

Dildeki teşbihin literal alınması konusu Kuran meallerinde ve

tefsirlerde çok yaygın olarak yapılan bir yanlıştır. Maalesef bu yanlış, Kuran'ın yeterli olduğuna inanan ve onu çelişkisiz anlamlandırma çabası içinde olan kişiler tarafından da yapılmaktadır. Bu konuya çok dikkat etmek gerekir. Said Nursi'nin deyimiyle "Cahil teşbihi gerçek sanır" gerçekliği, Kuran'ın genel mantığı dikkate alınarak her zaman hatırlanmalıdır.

d-) Kuran'da Mucize Konusu

Söyleyeceklerimizin daha iyi anlaşılması için "Mucize" kavramı üzerine de kısaca durmak gerektiğini düşünüyoruz. Mucize sözlük anlamı olarak açıklanacaksa, önce onun kelime kökünün ACZ olduğu bilinmelidir. Bundan dolayı da kelime, "Aciz bırakan" şeklinde anlaşılmalıdır. Genel olarak din literatüründe kavram, "Resullük iddiasında bulunan kişinin bu iddiasını kanıtlamak için meydana gelen olağanüstü, muhatabını aciz bırakan olay" olarak tanımlanır. Bu inanca göre mucize alışıldık fiziki yasalara aykırı gerçekleşir. Bu anlamda Kuran dışı kaynaklarda sadece resullere değil, her çağda yaşamış ruhbanların da bu şekilde mucize gösterdikleriyle ilgili yüzlerce iddia vardır ama bizi ilgilendiren Allah'ın vahyi Kuran'ın bu konuda ne dediğidir.

Kuran'ı bu kavram bağlamında okuyan herkes görecektir ki, "Mucize" sözcüğü Kuran'da geçmez. Mucize, kavram olarak "ayet" sözcüğüyle karşılanır. Bir sözcüğün birden fazla anlamlı olması hemen her dilde vardır. Yeri geldikçe eşanlamlı sözcüklerin ayet bağlamlarında nasıl farklı anlamlara geldikleri konusunda okuyucuyla bilgi paylaşılacaktır. Fakat Kuran'da mucize kavramının yanlış anlaşılmasının önüne geçebilmek adına bu konuyla ilgili olduğu düşünülen İsra Suresi 17/59 ayeti üzerinde biraz durmalıyız. Bizim bu kitapta kullandığımız Erhan Aktaş meali de dahil olmak üzere hemen tüm meallerde bu ayet ortalama şu şekilde meal yapılmıştır.

İsra Suresi 17/59- *Bizi ayet* (meal sahipleri kelimeyi mucize olarak alıyorlar) *göndermekten alıkoyan şey, öncekilerin onu* (gönderilen mucizeleri) *yalanlamış olmalarıdır. Semud halkına göz göre göre o dişi deveyi verdik. Onunla* (deveyi öldürmekle) *kendilerine zulmettiler. Ve Biz, ayetleri* (mucizeleri) *uyarmaktan başka bir şey için göndermeyiz.*

Bu aşamada ayetin sadece ilk cümlesi üzerinde duracağız. Daha sonraki cümlelerde geçen ve Semud halkına verilen devenin ne olduğu ve neyi temsil ettiğiyle ilgili açıklamalarımızı metodoloji konusu bittikten sonra üzerinde duracağımız konular arasında yapacağız.

Ayet bu şekilde meal edilince; "Kuran, Muhammed resule gelene kadar vahiy alan resullere çeşitli mucizeler verildiğini ama son resule artık mucize gösterme olanağı verilmediğini söyler" gibi bir anlam çıkmaktadır. Hatta son resule Kuran dışında bir mucize imkânı verilmediğini net olarak söyleyen diğer ayetler de düşünüldüğünde genel olarak insanlar Muhammed resulün tek mucizesinin Kuran'ı almak ve tebliğ etmek olduğunu metnin kendisinden görseler de yine de gelenekteki mucizevi anlatımlardan ve Kuran'ın diğer ayetlerdeki metaforik izahlarını yanlış anlamaktan vazgeçmezler. O zaman da madem Muhammed resule mucize verilmemiş o zaman müşriklerle yapılan savaşlarda indiği söylenen melekler konusunun varlığındaki çelişki nasıl açıklanır, sorusuyla baş başa kalmaktadırlar.

İsra Suresi 17/59 ayetinin bu şekilde anlaşılması birçok yönden yanlıştır. Ortaya çıkan anlam Kuran'ın birçok ayetiyle de çelişki oluşturur. Ayetin içeriğindeki "ayet" sözcüğüne mucize anlamı vermekle başlayan bu durum sonrasında telafi edilemez hatalar zincirine dönüşmektedir.

Ayrıca bu şekilde yapılmış meale şu sorular sorulursa yanıt alınamaz. Mesela daha önce gönderilen mucizelere önceki topluluklar inanmamışsa ve son resule bundan dolayı herhangi bir mucize gösterme olanağı verilmemişse bir defa bu adil bir durum olmaz. Adalet kavramının da yaratıcısı sonsuz güç Sahibi bu olanağı neden son resul ve onun topluluğundan esirgiyor? Veya şu; Sonsuz ilim sahibi önceki kavimlerin mucizeler karşısında imana gelmeyeceklerini nasıl olur da bilemez?

Ayrıca ayetin devamında bahsi geçen Salih resulün toplumu Semud'a verilen deve literal alınıp mucize olarak madem anlaşılıyor, acaba Salih resule kadar zamanda yaşamış resullere mi bu imkân verildi? Eğer böyleyse Salih resulle Muhammed resul arasında yaşamış birçok resulün hiç mi mucizesi yok? Bununla ilgili Kuran anlatımlarını nasıl anlamamız gerekiyor?

Ayete sorular ve anlamdaki çelişkiler arttırılabilir, ama burada keselim. Demek ki, ayet birçok meal yazarının anladığı gibi mucize bağlamıyla ilgili değil. Oysa "ayet" sözcüğüne "ayet, vahiy" yani sözlüklerdeki ilk anlamı verildiğinde ve grameri doğru kurgulandığında meal şöyle olmalıdır.

İsra Suresi 17/59- *Bizi ayet(vahiy) göndermekten hiçbir şey alıkoyamadı ama öncekiler onu (vahyi) yalanladılar.*

Bu ayette "ayet" kelimesine "mucize" anlamı vermek tüm Kuran'da birçok bölümün yanlış anlaşılmasına ve ayetler arasında çok büyük çelişkiler oluşmasına neden olmaktadır. Ayrıca ayetin devamında zaten ayetlerin uyarmak amacıyla gönderildiği söylenirken, muhatabını aciz bırakan anlamın tercih edilmesi ayet öncesi- sonrası mantık örgüsüne de (siyak- sibak) aykırıdır. Son zamanlarda ayetin bizim tercihimizdeki gibi yapan meal yazarları da bulunmaktadır ama geleneğin aklımıza oynadığı oyunların etkisinden kurtulduğumuzda yani şeytanın etkisinden Allah'a sığınıldığında bu tarz yanlışlıklardan tamamen dönüleceğine inanıyoruz. Bu konuda dikkatimizi çeken şey, Elmalılı meali (orijinal) ve Ömer Nasuhi Bilmen meallerinin çok eski olmalarına rağmen en azından kurgu olarak doğru yapılmış olduklarıdır.

İsra Suresi 17/59 (Elmalılı Meali- Orijinal) – *O istenilen âyetler (mucizeler) le risalet vermekten bizi men eden yoktur, ancak onları evvelki ümmetler tekzib ettiler…*

İsra Suresi 17/59 (Ömer Nasuhi Bilmen Meali) – *Ve bizi âyetler ile peygamber göndermekten bir şey men etmiş değildir. Ancak onları eski kavimler tekzip etmişlerdir.*

Konunun daha iyi anlaşılması adına burada şu detaya da çok dikkat etmeliyiz. Kuran, bilinen anlamıyla resullerden mucize göstermelerini isteyenlerin genelde müşrikler olduğunu onlarca ayette belirtir. Kendilerinin Allah'ın Resulü olduğu iddiasındaki kişilerden müşriklerin ne talepte bulundukları ve onların bu taleplerine karşı Allah'ın onlara ne demesi gerektiğini resullere bildiren ayetlerden bazıları;

Enam Suresi 6/8- *"Ona bir melek indirilmeli değil miydi?" dediler. Eğer bir melek indirmiş olsaydık iş bitirilmiş olurdu. Sonra onlara göz açtırılmazdı.*

Enam Suresi 6/37- *Ona, "Rabb'inden bir ayet (mucize) indirilmeli*

değil miydi" dediler. De ki: "Elbette ki Allah, bir ayet indirmeye kadirdir. Ancak onların çoğu bunu bilmezler.

Enam Suresi 6/109- *Eğer kendilerine bir ayet (mucize) gelirse, ona inanacaklarına dair kesin bir yeminle Allah'a yemin ettiler. De ki: "Ayetler (mucizeler) ancak Allah'ın yanındadır." O mucize gelmiş olsa da onların yine de inanmayacaklarının bilincinde değil misiniz?*

Araf Suresi 7/187- *Sana Saat'ten soruyorlar. Ne zaman gerçekleşecek diye. De ki: "Onun bilgisi sadece Rabb'imin yanındadır. Onun vaktini O'ndan başkası açıklayamaz. O göklere de yere de ağır gelecektir. O size ansızın gelecek." Sanki sen biliyormuşsun gibi onu sana soruyorlar. De ki: "Onun bilgisi sadece Allah'ın yanındadır." Ancak insanların çoğu bu gerçeği bilmez.*

Araf Suresi 7/188- *De ki: Allah dilemedikçe, kendime bir yarar sağlamak ya da kendimden bir zararı uzaklaştırmak benim elimde değil. Eğer gaybı bilseydim, elbette daha çok yararıma olan şeyi yapardım ve bana bir kötülük de dokunmazdı. Ben, inanan bir kavim için sadece bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim.*

Yunus Suresi 10/20- *"Ona Rabb'inden bir ayet indirilmeli değil mi!" diyorlar. De ki: "Gayb yalnızca Allah'a aittir. Artık bekleyin, ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim."*

Hud Suresi 11/12- *O halde sen, "Ona bir hazine indirilmeli veya onunla bir melek gelmeli değil miydi?" dedikleri için göğsün daralıp; sana vahyolunanın bir kısmını tebliğ etmekten vaz mı geçeceksin? Sen yalnızca bir uyarıcısın. Allah ise her şeye vekildir.*

Rad Suresi 13/7- *Kafirler, "Ona Rabb'inden bir ayet indirilmeli değil miydi?" diyorlar. Sen, yalnızca bir uyarıcısın. Ve her halkın bir yol göstericisi vardır.*

Rad Suresi 13/27- *Kafirler: "Rabb'inden ona bir ayet indirilseydi ya!" diyorlar. De ki: "Allah, hak edeni saptırır, kendisine yönelen kimseyi de doğru yola iletir."*

İsra Suresi 17/90- *"Yerden bizim için bir pınar fışkırtmadıkça sana asla inanmayacağız." dediler.*

İsra Suresi 17/91- *Veya senin hurma ve üzüm bağlarından bir bahçen olmalı ve aralarından gürül gürül nehirler akıtmalısın.*

İsra Suresi 17/92- *Veya iddia ettiğin gibi, göğü paramparça edip üzerimize yıkmalısın. Veya Allah'ı ve melekleri karşımıza çıkarmalısın.*

İsra Suresi 17/93- *Veya altından bir evin olmalı, ya da göğe yükselmelisin. Çıksan dahi, bize oradan okuyacağımız bir kitap indirmedikçe senin yükselişine asla inanmayız. De ki: "Benim Rabb'im noksanlıklardan arıdır. Ben, bir beşer ve resulden başka bir şey miyim ki?"*

Ankebut Suresi 29/50- *"Ona Rabb'inden ayetler indirilmeli değil miydi?" dediler. De ki: "Ayetler ancak Allah'ın yanındadır. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım."*

Ankebut Suresi 29/51- *Kendilerine okunan Kitap'ı sana indirmemiz onlara yetmedi mi? Kuşkusuz bunda inanan bir toplum için bir rahmet ve zikir vardır.*

Naziat Suresi 79/42- *Sana o saatten (kıyametin kopuş zamanından) soruyorlar; ne zaman gelip çatacakmış diye.*

Naziat Suresi 79/43- *Sen onun hakkında ne bilebilirsin ki?*

Müşriklerin resullerden mucize taleplerini anlatan ayetlerin bir kısmı bu şekilde. Tüm Kuran boyunca resullere yapılan taleplere karşı resullerin toplumlarına vermeleri gereken cevaplar da ayetlerle açık. Resul olarak görevlendirilen kişilerin sadece insan olduklarını, kendilerinden istenen mucize gösterme eylemini yapamayacaklarını onlara söylemelerini emreden Allah, bu konunun netliğini aşağıdaki ayette resulü üzerinden bağlamaktadır. İlk ayetteki ifadeye dikkat edilirse, resulle diğer insanlar arasındaki TEK FARKIN onun diğerlerinden ayrı olarak vahiy alması olduğu, ayrıca mucize göstermek gibi fark olmadığı anlatılmaktadır.

Kehf Suresi 18/110- *De ki: "Ben de ancak sizin gibi bir beşerim. Sizden farkım; bana, ilahınızın ancak tek ilah olduğu vahyedilmiş olmasıdır. Onun için her kim Rabb'ine kavuşmayı umuyorsa, salihatı yapsın ve Rabb'ine kullukta hiç kimseyi ortak koşmasın.*

Enam Suresi 6/35- *Eğer yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse, yapabilirsen bir tünelle yerden veya bir merdivenle gökten onlara bir ayet (mucize) getir! Eğer Allah dileseydi, elbette onları doğru yol üzerinde toplardı. O halde sakın cahillerden olma!*

Yunus Suresi 10/49- *De ki: "Ben, kendime dahi Allah'ın dilediğinden başka ne bir yarar sağlama ne de bir zarar verme gücüne sahibim. Her ümmetin bir süresi vardır. Süreleri gelince ne bir saat öne alınırlar ne de geriye bırakılırlar.*

Ayrıca Allah; düşünen insanlara, müşrik ve kafirlerin dillendirdikleri bu yüzeysel mucize taleplerinin anlamsızlığını anlatırken,

onları hem kendi iç dünyalarındaki hem de dış dünyada (evren) tanık olacakları mucizelere dikkat etmelerini ve geleneğin "iman hakikatleri" dediği deistik argümanlara yönlendirmektedir. Aşağıdaki ayet bu durumu açıklar;

> ***Fussilet Suresi 41/53-*** *Ayetlerimizi afakta (dış dünyada, doğada) ve enfüste (iç dünyada, kendi içinde) onlara göstereceğiz. Onun (Kuran'ın) gerçek olduğu açıkça belli olsun diye. Rabb'inin her şeye tanık olması yeterli değil mi?*

Aklını kullanan, saplantısız insanların yani Kuran'ın muhataplarının anlaması gereken şey hayatın kendisinin mucize olduğudur. Albert Einstein dediği gibi; "Kimilerine göre mucizeler Tanrı'nın varlığına işaret eden delillerdir, bana göre ise, asıl hiçbir mucizenin olmayışı ilahi bir takdiri yansıtmaktadır."

Bu muhteşem evrenin içerdiği tüm mucizeleri bilim yoluyla anlamaya çalışmak ve Yaratıcının ihtişamını hissetmek yerine böyle yüzeysel mucizeler talep etmek düşünen insana yakışmaz. Bilinen evrendeki en kompleks organ olan beynini kullanma iddiasındaki bizler, müşrik seviyesinde değil Kuran'ın yönlendirdiği seviyeden sorgulamamızı yapabilmeliyiz. Bu seviye ise aşağıdaki ayetlerin gösterdiği bilim ve idrak seviyesidir. Kekin içindeki rastlantısal Arapça Allah yazısını mucize gören akıl seviyesi bu anlama kapasitesinden ve Kuran eğitiminden çok uzaktır.

> ***Bakara Suresi 2/164-*** *Göklerin ve yerin yaradılışında, gece ile gündüzün birbirlerini ardı sıra takip etmesinde; insanların yararlanmaları için denizde yüzen gemilerde, Allah'ın gökten indirip, onunla ölü toprağa hayat vererek, orada her türlü canlının yaşamasını sağladığı suda, rüzgârın yönlendirilmesinde, emre hazır bulutların yer ile gök arasında hareket ettirilmesinde aklını kullanan bir halk için birçok kanıt vardır.*
>
> ***Ali İmran Suresi 3/190-*** *Kuşkusuz, göklerin ve yerin yaradılışında, gece ile gündüzün art arda gelişinde, sağlıklı düşünenler için kesin kanıtlar vardır.*
>
> ***Enam Suresi 6/99-*** *O, gökten su indirendir. Onunla her türlü bitkiyi bitirdik. Ondan her çeşit bitkiyi çıkardık. Onlardan yığın yığın taneler, hurmaların tomurcuklarından sarkan salkımlar, birbirine hem benzeyen hem benzemeyen; üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik. Meyve verirken ve meyvesi olgunlaştığında her birine bir bakın! Bunlarda iman eden bir kavim için ayetler vardır.*

Yunus Suresi 10/6- *Gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde, Allah'ın yarattığı göklerde ve yerde, takva (erdem) sahibi bir halk için nice ayetler vardır.*

Yunus Suresi 10/67- *Sükûnet bulasınız diye geceyi karanlık ve gündüzü de aydınlık yapan O'dur. Bunda dinleyen bir halk için ayetler vardır.*

Rad Suresi 13/3- *Ve O ki, yeryüzünü uzattı (yaydı) ve orada ağır baskılar ve nehirler yaptı. Orada meyvelerin hepsinden ikili eşler yaptı. Gündüzü geceyle örttü. Bunda tefekkür eden bir halk için ayetler vardır.*

Nahl Suresi 16/10- *Gökten su indiren O'dur. İçme sularınız O'ndandır. Hayvanlarınızı otlattığınız bitkiler de O'ndandır.*

Nahl Suresi 16/11- *O su ile sizin için ekinler, zeytinler, hurmalar, üzümler ve her türlü meyveden bitiriyor. Kuşkusuz, düşünen bir halk için elbette bir ayet vardır.*

Nahl Suresi 16/12- *O, geceyi ve gündüzü, Güneş'i ve Ay'ı yararlanmanıza sundu. Yıldızlar da O'nun buyruğu ile boyun eğdirilmiştir. Bunda aklını kullanan bir halk için ayetler vardır.*

Taha Suresi 20/53- *Yeryüzünü sizin için bir beşik yapan, orada sizin için yollar açan ve gökten su indiren O'dur. Onunla her türlü bitkiden çiftler yetiştirdik.*

Taha Suresi 20/54- *Yiyin ve hayvanlarınızı otlatın. Bunda, akıl sahipleri için ayetler vardır.*

Rum Suresi 30/21- *O'nun ayetlerinden biri de sizin için kendi cinsinizden eşler yaratmasıdır. Siz, onunla dinginleşir huzur bulursunuz. Birbirinize karşı, aranızda sevgi ve rahmet oluşturdu. Düşünen bir toplum için bunda nice ayetler vardır.*

Rum Suresi 30/22- *Göklerin ve yerin yaratılışı, dillerinizin ve renklerinizin farklı oluşu O'nun ayetlerindendir. Bunda bilenler için ayetler vardır.*

Rum Suresi 30/23- *Yine gece uyumanız, gündüz O'nun fazlından rızık aramanız O'nun ayetlerindendir. Bunda, anlayan bir halk için ayetler vardır.*

Rum Suresi 30/24- *Size, bir yandan korku veren bir yandan da yağmurun belirtisi olarak umut veren şimşeği göstermesi ve gökten su indirerek, ölmüş yeryüzüne hayat vermesi O'nun ayetlerindendir. Bunda aklını kullanan bir kavim için kesinlikle ayetler vardır.*

Lokman Suresi 31/31- *Allah'ın nimeti ile denizde yüzen gemileri görmüyor musunuz? Allah, bununla size ayetlerinden göstermektedir. Kuşkusuz bunda sabreden ve şükredenler için dersler vardır.*

Casiye Suresi 45/3- *Kuşkusuz göklerde ve yeryüzünde inananlar için ayetler vardır.*

Kuran'da mucize konusu ana başlığına girişte incelediğimiz İsra Suresi 17/59 ayetinin yanlış meallendirilmesi sonucu Muhammed resul öncesi resullerin mucize gösterebildikleri inancının bu ayette desteklendiği gibi sonuç çıkarıldığını görmüştük. Oysa ayetin resuller ve mucizeleri bağlamıyla tamamen ilgisiz olduğunu açıkladık. Muhammed resule hiçbir fantastik mucize verilmediğini net olarak anlatan Ankebut Suresi 29/50 ve 51 ayetleri ile Muhammed resul öncesi resullerle ilgili mucize kabullerini nasıl bağdaştırmamız ve buradan nasıl bir sonuç çıkarmamız gerektiğini de düşünmeliyiz.

Bir an için Muhammed resul öncesi resullerin kavimlerine kendi elçiliklerini ispat edebilmek adına çeşitli mucizeler gösterdiği şeklindeki genel kanının doğru olduğunu düşünelim. Acaba bu kabul, bizleri nasıl bir sınav sistemi içerisindeyiz konusunda daha derin analizler yapmaya ve bu konuyu daha derin ve geleneğin dışında düşünmemiz gerektiğine götürmez mi?

Bizler yine Kuran'ın bize bildirdiği bir gerçeği biliyoruz. Allah tüm insanlık alemini yaratma nedenini şu şekilde açıklıyor;

Mülk Suresi 67/2- *Hanginizin daha iyi iş yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratan O'dur. O, Mutlak Üstün Olan'dır, Çok Bağışlayıcı'dır.*

Hud Suresi 11/7- *Gökleri ve yeri altı günde (evrede) yaratan O'dur. Daha önce arşı su üzerindeydi. Sizi yaratması, hanginizin iyi şeyler yapacağını sınav yapmak içindir. Eğer kafirlere: "Gerçekten siz, öldükten sonra diriltilecekseniz." desen, "Bu ancak apaçık bir büyüdür." diyecekler.*

Kehf Suresi 18/7- *Biz, hangisinin daha iyi şeyler yapacağına sınav olsun diye, yeryüzünde olan şeyleri ilgi çekici yaptık.*

Muhammed Suresi 47/31- *İçinizden cihad edenleri ve sabredenleri ortaya çıkarıncaya kadar sizi sınava tabi tutarız. Ve haberlerinizi de sınava tabi tutacağız.*

İnsan Suresi 76/2- *Şüphesiz biz insanı imtihan etmek üzere, karışık bir nutfeden yarattık. Onu işiten ve gören (bir varlık) yaptık.*

Bu konuyla ilgili daha onlarca ayet yazılabilir. Demek ki bu dünya hayatımızın amacı sınavmış. Tüm bu muhteşem evren, dünya üzerinde yaşayan bizlerin, Allah'ın emir ve yasakları bağlamında erdemli bir hayat yaşayıp yaşamadığımızın sınav alanı olarak yaratılmışsa, akıl sahibi varlıklar olan bizlerin de en önemli konu olan sınav- deneme kavramı üzerinde, sistematik bir düşünme eylemi yardımıyla çalışmamız gerekir.

Mucize (ayet) kavramıyla tanımlanan, Allah'ın evrene koyduğu fizik kanunlarının kısa bir zaman için özel birileri eliyle ihlal edilebileceği inancıyla, içinde olduğumuz sınav kavramının ilişkisi üzerinde düşünerek buradan yaptığımız çıkarımlarla Kuran'ı anlamayı başarabiliriz.

Neticede hepimiz hayat sınavı kadar önemli olmasa da çocukluğumuzun daha ilk yıllarından başlayarak özellikle de eğitim sürecimizde çeşitli sınavlara girdik. Belki birçok okuyucunun okul ve iş hayatındaki bu sınav süreci devam etmektedir. Yani az da olsa eğitim almış, ortalama zekâ seviyesindeki her insanın aklında "Sınav" kavramının ne olup olmadığıyla ilgili bir fikir oluşmuştur. Oluşmuş bu fikirden yola çıkarak, konumuz olan en büyük sınav olarak tanımlayabileceğimiz hayat sınavının genel hatlarını ortaya koyabiliriz. Sınavın gerçek anlamda sınav olabilmesi için bazı nesnel kuralları olmalıdır. Hele bu sınavı Sonsuz Akıl Sahibi, Mutlak Adil olan Yaratıcı yapıyorsa bu kurallar çok daha sistematik bir örgü ile yapılıyor olmalıdır. Sınavın kuralları genel olarak şu başlıklarda toplanabilir.

A- Sınav öngörülebilir olmalıdır.

Yani sınav öncesi, o sınava ait kurallar herkes tarafından net olarak anlaşılacak biçimde ortaya konmalıdır. Bu dünya hayatında insanlar nasıl davranırlarsa nasıl sonuçlarla karşılaşacakları hususunda hiçbir karışıklığa meydan verilmeyecek şekilde bilgilendirilmiş olmalıdırlar.

Kuralların netliği ve içeriği zaten Kuran'ın genelinde açıklanmıştır. Bu bilgiye sahip olmamış insanların sınava tabi olmayacakları da hem mantığın bir çıkarımı hem de ayetlerin açık anlatımıdır.

B- Sınav herkes açısından adil olmalıdır.

Adalet kavramını da yaratan Allah'ın dünya hayatında, yarattığı insanlarla ilgili olarak MUTLAK ADALETLİ olması gerektiği de tartışmaya kapalıdır. Yaratıcı herkesin Allah'ıdır. Allah yarattıkları arasında birilerine iltimas yaparken diğerleri için ekstra zorluk çıkarmaz. Neticede adaletli olmak, tüm insanların aynı seviyede yaratılıp, aynı olaylarla sınava tabi tutulması anlamına gelmez, burada anlatılmak istenen şey, kuralın mutlak eşitlik değil mutlak adalet olduğuna vurgudur ki bu durum da Kuran'ın onlarca ayetiyle anlamını bulmaktadır.

C- Sınav sürdürülebilir olmalıdır.

Sürdürülebilirlik kuralı, insanın hem kendi hayatı boyunca hem de nesiller arasında sınav mantığının bozulmaya uğramaması anlamındadır. Sınavın sürdürebilir olmasının bir unsuru da her insanın sadece bir kez sınav yaşaması gereğidir. Hiç kimse öldükten sonra tekrar sınava gelerek diğerlerinden farklı olarak birden fazla sınava giremeyeceği gibi (Reenkarnasyon), kurallar da sınav devam ediyorken değiştirilmemelidir.

e-) Sınav ve Mucize Kavramlarının Çelişkisi

Mutlak adalet Sahibi Yaratıcının, yarattığı insanlar için oluşturduğu sınav sisteminin ana unsurlarını genel olarak sıraladık. Okuyucu bu sıralamaya başka birtakım unsurlar da ekleyebilir ve şıkların altını daha geniş doldurabilir. Ancak biz konuyu çok felsefi bir tartışma ortamında boğmak istemediğimiz için dünya sınavıyla, mucize kabulünün bizi götüreceği sonuçlara odaklanmayı tercih ediyoruz.

Dünya hayatının herhangi bir anında bir coğrafyada herhangi bir mucizenin yaratılması, sınavın yukarıda sıraladığımız öngörülebilir, adil ve sürdürülebilir olma zorunluluğuyla mutlak manada çelişki oluşturacaktır.

Birincisi sınavın öngörülebilirliği zarar görecektir. Sınav devam ediyorken, herkesin öngördüğü bir süreç bu mucizenin gerçekleşmesiyle bir anda artık sonrasında başkaca da öngörülemez olayların yaratılması olasılığıyla bitecektir. Sınava tabi olunan kişi

öngörülemez bir sınavın, sınavın mantığına aykırı olacağını söylese, haklı duruma geçer ki bu Sonsuz Akıl Sahibi Yaratıcının Kuran'da anlatılan özellikleriyle de bu kabul çelişir.

Ayrıca mucize olgusu sınavın adil olma zorunluluğuyla da çelişir. Hem de çelişki birden fazla yönüyle sınav mantığına zarar verir. Aklını kullanıp, dünyanın yaratılış amacını tespit ve bu amaç uğruna yaşamakla sorumlu kişi, böyle bir mucizeye bizzat sahip olmuşsa bu durum aynı çağda yaşamış ama mucizeye şahit olmamışlar adına adaletsizlik anlamına gelir. Şahit olan kişi o andan itibaren sınav sistematiğinin dışına çıkmıştır. Bu durum herhangi bir sınavda o derslikteki öğrencilere sınav sorularının cevaplarının verilmesinden farklı değildir. Aynı çağda mucizeyle muhatap olmamış diğer insanların da sınavda adaletsizlik olduğu için artık sınavları bitmiştir. Adil olmayan bir sınav herkes için artık geçersizdir.

Bundan başka ve daha büyük bir problemse, gerçekleştiği iddia olunan mucizeden sonraki çağlarda yaşayanlar açısından çıkacaktır. Tam da bu durumda olan bizler, kesinlikle test etme veya tekrar gözlemleme olanağımızın olamayacağı bu tarz iddialara, kayıtsız - şartsız inanmak durumunda bırakılmış oluyoruz. Kuran metninde yazılı olarak bulduğumuz olayların fantastik mucizeler olarak anlaşılmasının dışında bir anlama alternatifini dışlayan gelenek işte tam da bu cendereye bizleri sokmaktadır. Bu cendereye girmemek aklın yoludur. Kuran'ın tek muhatabı olan aklı, yine Kuran'ın ışığında kullanmaktan çekinmek, sadece bir kere yaşayıp ölecek olan biz Müslümanların yapacağı iş olamaz. Bizim sorumluluğumuz sadece bizi yaratan Allah'a karşıdır.

"Sünnetullahta değişme olmaz" konusuna başlarken bu konunun birçok ayette geçtiği halde, Kuran'ı anlamaya çalışırken hepimizin en az dikkate aldığı, meal ve tefsir araştırmalarında ise neredeyse hiç dikkate alınmadığını belirtmiştik. Biz kitabımızda önerdiğimiz "Kuran'ı anlama metodolojisinde" bu mastarı çok önemli görüyoruz. Kitabın ilerleyen bölümlerinde görüleceği üzere Sünnetullahta değişme olmaz mastarı, birçok ayetin daha iyi anlaşılmasında ve yeni anlam dünyaları oluşmasında çok etkili bir mastardır. Kuran'da Allah'ın birçok kez vurguladığı bir kuralın Kuran'ı anlamada gözden kaçırılması düşünülemez. Sonsuz Akıl Sahibinin

haşa az önemli bir kuralı Kuran'a yazmış olabileceğini düşünmek abes bir fikirdir.

Bu mastarın göz ardı edilmesi durumunda Kuran'ın birçok sıfatı anlamını kaybedecektir. Kuran'ın kendinden önceki kitapların ruhbanlar eliyle tahrif edilmiş bölümlerini tespit edebilmesi ve bunların doğrularını açıklaması yönünden de bu mastarın çalışması göz ardı edilemez. Kuran ***Nahl Suresi 16/64-*** *"Biz, sana Kitap'ı, hakkında ayrılığa düştükleri şeyleri, kendilerine beyan etmen ve inanan bir halk için yol gösterici ve rahmet olmasından başka bir şey için indirmedik."* derken bu gerçeğe işaret etmektedir. Bizler, eğer her resulün farklı şeriatlar getirdiğine inanırsak, o zaman Kuran'ın emir ve yasaklarının önceki kitaplardaki tahrifatları otomatik olarak düzelteceği saptamasını nasıl yapabiliriz? Bu tahrifatları savunan kişiler, "önceki resullerin şeriatı farklıymış, demek ki Kuran geliş sürecinde bunların uygulamalarını kaldırmış (nesh); öyleyse eski uygulamaların kökeni de ilahidir" derse buna mantıklı cevap veremeyiz. Zaten de sünnetullahta değişme olmaz mastarı dikkate alınmadığı için bırakın cevap verip doğruyu Kuran'dan gösterme olanağını kullanmayı, ruhbanların tahrifatlarını günlük hayatında uygulamaya devam eden Yahudi ve Hristiyanların durumu sanki doğru dindarlıkmış gibi saygı duyulmaktadır. Komik şapkalı çeşitli ruhbanların cumartesi hiçbir iş yapılmaması gerektiğini, birçok yiyeceğin çeşitli zamanlarda insanlara yasaklanmasını, şarabı ibadet kastıyla içmelerini, bazı bölgelerin Allah tarafından kendilerine vaat edildiği vs. saçmalıkları da masum ibadetler olarak görüp, daha vahimi bunlara Kuran'dan onay bulmaya çalışılmaktadır. Oysa Kuran'da olmayan hiçbir emir ve yasağın önceki kitaplarda olma olasılığı yoktur. Allah herkesin Allah'ıdır. İlk resulle son resul ve aradaki tüm resullerin vahiyleri anlam olarak birebir aynıdır. Bu konudaki açıklamalar, metodolojinin uygulandığı meal örneklerindeki açıklamalarda daha ayrıntılı olarak gösterilmeye çalışılacaktır.

4- ALLAH VE RESULLERE EDEPLE YAKLAŞMA MASTARI

Allah'a inanmak iddiasındaki herkes, Yaratıcının yaratıcılığından kaynaklanan sıfatlarının hiçbirisini dışlamadan inanmak zorunda–

dır. O, Kuran'da birçok ayette ifadesini bulduğu şekliyle, Kendisini biz insanların idrak seviyesinde anlayabileceğimiz gibi tanıtmıştır. Soyut ve somut çelişkisinin ayırdında olmayan insanların O'nunla ilgili tüm zanları ve yanlışlarının açıklandığı Kuran'da Allah, ebedi ve ezeli olan tek Mutlak Varlık'tır. Ehad'dır yani tektir. Her şeyin sahibi Sonsuz bilgi Sahibi, Merhamet Sahibi olmanın dışında yüzlerce ayette O'nun sıfatları sayılır. Allah yaratılmış varlıkların tüm eksikliklerinden de arınıktır, evrendeki her şey O'nun varlığıyla mevcuttur ve mevcudiyetlerini de O'nun izniyle devam ettirirler.

Sonsuz akıl ve bilgi Sahibi Yüce Allah'ın, insanlara vahyi iletmek amacıyla seçtiği insanlar da alemlere rahmet olsun diye görevlendirilmiş en şerefli kişilerdir. Kuran'da birçok ayette ikaz edildikleri üzere nebi olarak insan olmalarından kaynaklı hatalar işleyebilirler ama risaletin iletiminde korunma altındadırlar. Tüm resuller, bizim hiçbir ayırım yapmadan sevip, saygı duymamız gereken asil ruhlardır. Biz müminler, tüm resulleri tek tevhid dininin tebliğcileri sıfatıyla görürüz. Zannedildiğinin aksine; Yahudiler Musa resule inananların değil inanmayanların, Hristiyanlar İsa resule inananların değil inanmayanların isimleridir. Allah Kitabında ilk resulden itibaren tevhid imanlılarını tek bir isimle tanımlar; Müslim.

> ***Tevbe Suresi 9/63-*** *Bilmediler mi ki: Kim ALLAH'A ve RESULÜNE KARŞI HADDİ AŞARSA, onun için, içinde sürekli kalacağı Cehennem ateşi vardır. İşte bu büyük bir rezilliktir.*
>
> ***Hac Suresi 22/78-*** *Allah yolunda gerektiği gibi cihad edin (gayret gösterin, çaba harcayın). O sizi seçti. Dinde size bir zorluk yüklemedi. Bu atanız İbrahim'in milleti (yolu, sünneti, inanç sistemi, yaşam biçimi). O, daha önce de şimdi de sizi Müslümanlar (MÜSLİMİN) olarak isimlendirdi. Resul, size tanık olsun, siz de diğer insanlara. Öyleyse salâtı ikame edin, zekatı yapın ve Allah'a sımsıkı bağlanın. O, sizin mevlanızdır (gözetici, destekleyici, koruyan, sırdaş). Ne güzel Mevla ne güzel yardımcıdır.*

Bu mastarı, metodolojinin bir diğer mastarı olarak görmemizin nedeni, bazı ayetlerin meal ve tefsirlerinde bu net gerçeklerin görmezden gelinerek anlam verilme yanlışına düşülmesinden dolayıdır. Biz müslim olma iddiasındaki insanlar, Kuran okurken ve onu anlamaya çalışırken metnin Sahibinin kim olduğunu ve tüm resullerin O'nun katındaki değerlerini asla unutmadan bu edepli hal

üzere olmalıyız. İsrailiyatın ve Hristiyan teolojisinin yanlış kabullerinin etkisiyle değil, Kuran'ın genel mantığını ve ilkelerini gözeterek Kuran'ı anlamaya çalışmalıyız.

BÖLÜM ÖZETİ

Kuran'ı anlama metodolojisinin üzerinde yükseldiği 4 ANA MASTAR bizim çalışmalarımız ve sınırlı bilgilerimizle bu şekilde sınıflandırılmıştır. Bu metodolojiye göre;

1- Bizler, Kuran'ı anlamaya çalışırken sadece tek kaynak olarak Kuran'ı alacağız. Asla ve asla Kuran dışı bir kaynaktan bilgi aktarımı yapmadan, Kuran'ın kendisini açıklama sistematiğine başvuracağız.

2- Anlamalarımız asla Kuran'da çelişki oluşturacak sonuçlar vermemelidir. İki şey çelişkili ise o iki şeyden en az birinin (bazen ikisinin de) yanlış olduğunu bilerek alternatifleri düşüneceğiz.

3- Kuran'ın Sünnetullahta değişme olmaz mastarını en geniş haliyle düşünerek, ayetlere ve anlamlarına bakacağız. Geleneğin aklımıza koyduğu cam tavanları yıkarak tüm zamanlardaki ortak gerçeğe ulaşmaya çalışacağız.

4- Sayılan bu üç mastarı metni anlamada uygularken hem Allah'a hem de O'nun tüm resullerine en derin bir saygı ile hüsnüzan ederek fikirlerimizi oluşturacağız.

Çok özet olarak açıkladığımız bu mastarları Kuran üzerinde çalışırken uygulama anlamında göreceğiz ki, taşıyıcı bu 4 kolon, kendi aralarında da anlam bütünlüğü oluştururlar. Tüm bu mastarlar birbiriyle ilintilidir ve mekanizma birisinin yokluğunda çalışmaz. Örneğin biz, bir yanlış yapıp da Kuran'da çelişki oluşturacak bir anlama ulaşmışsak, bu yanlış anlam aynı zamanda Sünnetullah'ta değişme olmaz mastarına da uymayacaktır. Muhtemelen Kuran'ın dışından bir kabulle oluşmuş sonuç, çelişki oluşturacaktır veya Allah'a ve resullerine hüsnüzan mastarıyla uyumsuzdur. Bu anlamda metodolojinin mastarları birbiriyle ilintilidir ve biri diğerinin sağlamasını yapar şekilde sonuç verir.

Dördüncü Bölüm
Kuran'ı Anlama Metodolojisinin Yardımıyla Bazı Ayetleri Yeniden Anlamak

Gerçek basittir. Eğer karmaşık olsaydı herkes anlardı.
Walt Whitman

Bu metodolojinin mastarlarını kullanarak özellikle geleneğin günümüze kadar getirdiği anlamaların yanlış olabileceğine dair bazı ayetler örneklerinde çeşitli çalışmaların verildiği bu bölüme geçmeden önce birkaç noktada okuyucunun dikkatini çekmeliyiz. Okuyucu, eğer daha önceden ayet ve kıssalarla ilgili standart yorumları biliyorsa, bizim bu metodolojiyle ulaştığımız sonuçlar ve daha önceki anlamlarla ilgili eleştirilerimizi çok cüretkâr/radikal bulabilir. Biz bu uygulamayı yaparken, bizim çıkarımlarımızın da yanlış olabileceğini biliyoruz. İnsan olmanın tüm eksikliklerini doğal olarak yaşayanlar tabi ki yanlış yapabilirler. Bazı ayetlerde ulaştığımız anlamların özellikle verilmediği, sadece geleneksel anlamın metodolojik eleştirisini yaptığımız da oldu. İnsanlar bazen kendi doğru cevapları olmasa da geleneksel cevabın olmayana ergi metoduyla yanlış olduğunu görürler. Çoktan seçmeli sınavlar hepimizin hayatında yaşadığı test usulü sınavlardır ve bazen sınava giren kişi cevaba seçenekleri eleyerek, olmazları olanak dairesinden dışlayarak gider. Bu da bir çözüm yoludur ve aklidir. Alternatifler arasında mantıklı bir seçim metodu kullanmakla doğru cevaba ulaşılabilir. Fakat bazen sadece yanlış cevapları elemekle doğruya ulaşmak olanaklı değildir. Çünkü alternatif sayısı hala birden fazla olabilir veya akla gelmeyen alternatif, cevap şıklarının arasında bulunmayabilir. Böyle olduğunu düşündüğümüz örneklerde ayetin en azından bu metodoloji kullanılarak nasıl anlaşılamayacağını göstermek de bir ilerlemedir düşüncesiyle konuyu

bizden daha yetkin insanların çalışmalarına bıraktığımız da oldu.

Fakat metodolojinin bizi götürdüğü sonuçları net olarak tespit ettiğimizde, bunları eleştirel alana emanet etmekten de çekinmedik. Sonuç olarak tüm insanlık tarihi boyunca kutsal metinlerin tahrif yollarından en önemlisinin kavramların içlerini başka anlamlarla doldurmak olduğuna inanıyoruz. Maalesef Kuran da bu tarz bir tahrifattan kurtulamamıştır. Geleneksel ekollerin tümü, Kuran kavramlarına başka anlamlar vererek Kuran'ı mitolojik bir kitap gibi anlamışlardır. Allah'a şükürler olsun ki, Kuran lafzen ilk vahyedildiği gün gibi günümüze tek bir kelimesi değişmeden gelmiştir. İlk dönem Kuran mushafları akademik araştırmaları yapılmış halde sanal ortamda üzerinde araştırma yapılmaya ve herkesin çalışmasına açıktır.

Bazen insanlar bir konu üzerinde daha basit düşünerek doğruya ulaşabilirler. Biz de Kuran'ın kolay anlaşılır olduğuna olan sonsuz güvenimiz dolayısıyla sorulara basit düşünme yoluyla cevaplar aradık. Birçok örnekte, örnek üzerinde geleneğin ön kabullerini, yüzlerce yılın biriktirdiği yorumların ve gereksiz detayların hepsini "Ockham'ın Usturası" ile keserek yalına ulaşmaya çalıştık. Lex parsimoniae (yalınlık yasası)'nın "bir meseleyi anlamak için daha az varlıkla o meseleyi anlamak veya çözmek varken daha fazla varlıkla o meseleyi anlamaya ya da çözmeye çalışmanın anlamı yoktur." kuralının bu anlamda faydalı olduğunu da gördük. Ockham'ın usturasına verilen sembolik rol, anlamaya çalışılan konudaki gereksiz olan varlıkların kesilip atılmasını sağlamasıdır. Bu bize bizim çalışmamızda üzerinde çalıştığımız ayetlerin ve/veya olguların ön kabullerden arınmış yalın halleri üzerinde düşünme olanağı vermiştir. Şimdiye kadar herkesin ittifakla kabul ettiği anlamların metodolojinin mastarlarına uymadığı görüldüğünde daha basit bir düşünce tarzının ön kabullerin alternatiflerini oluşturduğuna şahit olduğumuzda biz de şaşırdık.

Okuyucudan beklentimiz, En Güvenilir Olan'dan geldiğine yürekten inandığımız Kuran'a en sert soruları sorabilme cesaretini göstermesidir. Çünkü vahiy en sert eleştiriler ve soruları en kolay şekilde cevaplandıracak ilahi bir örüntüye sahiptir. Vahye metodolojik ve mantıkla yaklaşıldığında, samimi muhatabının kalbinde ve aklında muhteşem açılımlar yapmaktadır. Yeter ki insanlar

önyargılı olmasınlar, ön kabullerinin yanlış olabileceğine olasılık versinler. İşte o zaman bu samimi dua ve çaba sahibi insanlar, birçok akademisyenden veya alim sıfatlı kişiden daha doğru sonuçlara Allah'ın izniyle ulaşacaklardır.

Kuran'ın, Allah'ın bizler için vahyettiği ve O'nun sonsuz ilmiyle oluşmuş muhteşem bir puzzle gibi, ayetlerin ve konuların birbiriyle ilintili olma özelliği, bu anlama çabasının sürekli olma sonucunu getirmektedir. Her yeni okuma ve daha önce dikkat edilmemiş her yeni detay Allah'ın sanatının ihtişamını da gözler önüne sermektedir.

ÖRNEK 1

VAHİY RESULLERE FARKLI METOTLARLA MI İNDİRİLDİ?

Tüm Kuran boyunca metaforik de olsa, kendilerine vahyin nasıl indiğinin anlatıldığı iki resul vardır. Çeşitli surelerde Musa ve Muhammed resulün hayatlarının hangi döneminde, nerede ve ne şekilde vahye muhatap olduklarının detaylandırıldığı ayetler aslında bizim bu sorunun cevabını bulmamızda kritik öneme sahiptir.

Aslında her okuyucunun aklı Kuran'da net olarak anlatılan ayetlerden dolayı, Musa resulün vahyi direkt bir iletişimle Allah'tan aldığı konusunda çok nettir. Fakat konu Muhammed resulün vahyi nasıl aldığına geldiğinde; Kuran'daki anlatımın aksine hayalimizde bir Hira dağı mizanseni canlanır, sonrasında da vahiy alım sürecinin devamını Miraç anlatısıyla devam ettiririz. Artık biz, Kuran ne derse desin ilk vahiy anındaki olayları Kuran dışı kaynaklardan bildiğimiz (!) için bu bilgileri Kuran ayetleri arasına serpiştiririz. Böylece oluşacak çelişkileri de meallere parantez koyarak, sözcüklere işkence ederek ve grameri göz ardı ederek çözmeye çalışırız. Oysa Kuran anlatımı her iki resul için de vahiy metodunun tamamen aynı olduğunu söylemektedir. Öncelikle Musa resulün nasıl ve nerede vahiyle muhatap olmaya başladığını anlatan ayetleri yazalım;

Taha Suresi 20/9- *Sana Musa'nın hadisi ulaştı mı?*

Taha Suresi 20/10- *Hani o bir ateş görmüş ve yanındakilere: "Ben bir ateş gördüm. Bekleyin! Belki ondan size bir kor getiririm veya ateşin yanında bir yol gösteren bulurum." demişti.*

Taha Suresi 20/11- *Oraya varınca, "Ey Musa!" diye seslenildi.*

Taha Suresi 20/12- *Ben senin Rabbinim. Şimdi "ayakkabılarını çıkar". Sen temizlenmiş vadide, Tuva'dasın.*

Taha Suresi 20/13- *Ben seni seçtim. Öyleyse vahyolunanı dinle.*

Taha Suresi 20/14- *"Ben Allah'ım. Benden başka ilah yoktur. Öyleyse yalnızca Bana kulluk et. Ve öğüdüm için salâtı ikame et."*

Sonraki diyaloglara ve bu bölümdeki "ayakkabılarını çıkarmak" gibi mecazların detayına girmeden tespit etmek gerekir ki, vahiy Musa resule herhangi bir melek veya başka bir varlık olmaksızın direkt gelmiştir. Daha sonra göreceğimiz üzere, insan aklının algılama seviyesinin üzerinde bir kozmik iletişimle gerçekleşen bu olayda Allah, resulüne aracısız vahyetmektedir. Yine Kasas Suresinde de Musa resulün ailesiyle yaptığı yolculukta yaşadıkları önceki ayetlerde anlatılanlara benzer ifadeyle şöyle aktarılmaktadır.

Kasas Suresi 28/29- *Musa, süresini tamamlayınca, ailesi ile yola çıktı. Tur tarafında bir ateş fark etti. Ailesine: "Bekleyin. Ben bir ateş gördüm. Belki size ondan bir haber veya ısınmanız için alevli bir ateş getiririm." dedi.*

Kasas Suresi 28/30- *Oraya vardığında, kutlu yerdeki vadinin sağ yanındaki bir ağaç tarafından seslenildi: "Ey Musa! Ben, âlemlerin Rabb'i Allah'ım."*

Bu aşamada karşılıklı diyalogların anlamlarına ve "ağaç" gibi mecazların detayına girmiyoruz. Bu iki ayet grubuna ek olarak Meryem Suresindeki bölüme de resul- Yaratıcı kozmik iletişim yakınlığının içeriğini tespiti açısından bakalım:

Meryem Suresi 19/51- *Kitap'ta Musa'yı da an. O, muhles (erdemli) bir resul, bir nebiydi.*

Meryem Suresi 19/52- *Ve Tur'un sağ tarafından ona seslendik. Onu, özel konuşmak için yaklaştırdık (İki kişinin aralarında fısıldaştığı kadar yakın- sözcük özel bir konuşma yapmak için yakınlaşmak anlamındadır).*

Musa resul ile ilgili olarak vahyin nasıl indiği konusu mecazi anlatımlarla bu şekilde Kuran'da açıklanıyor. Şimdi de Muhammed resulün vahiyle nasıl muhatap olduğunu anlatan ayetlere bakalım;

Necm Suresi 53/4- *Onun size söyledikleri, kendisine vahyedilen vahiyden başkası değildir.*

Necm Suresi 53/5- *Ona Üstün Güç Sahibi ve Kudretli Olan öğretti.*

Necm Suresi 53/6*- Üstün Akla Sahip, Egemenlik Kurmuş Olan.*

Necm Suresi 53/7- *O, en yüksek ufuktaydı.*

Necm Suresi 53/8- *Sonra yaklaştı ve ardından sarktı.*

Necm Suresi 53/9- *Böylece iki yay aralığı kadar, hatta daha yakın oldu.*

Necm Suresi 53/10*- KULUNA vahyedeceği şeyi vahyetti.*

Necm Suresi 53/11- *Gönlü, gördüğünü yalanlamadı.*

Necm Suresi 53/12- *Onunla, gördüğü şey hakkında tartışıyor musunuz?*

Necm Suresi 53/13- *Ant olsun ki, O'nu başka bir inişte daha gördü.*

Necm Suresi 53/14- *Sidretu'l munteha'nın yanında.* (Sondaki sedir ağacı – bkz Sebe Suresi 34/36)

Necm Suresi 53/15- *Onun yanında me'va cenneti vardır.*

Necm Suresi 53/16- *O zaman kaplayan şey, sidreyi (kiraz ağacı) kaplıyordu.*

Necm Suresi 53/17- *Bakış şaşmadı ve haddi aşmadı.*

Necm Suresi 53/18- *Ant olsun, Rabbinin ayetlerinin en büyüğünü gördü.*

İki resulle de ilgili vahiy anındaki anlatımlara lütfen dikkat edelim. Her iki resul de neredeyse aynı betimlemelerle Allah ile yakınlaşmışlardır. Bu yakınlaşmanın birbirine denk iki varlığın fiziksel yakınlaşması olarak anlaşılması tabi ki yanlış olacaktır. Çünkü iletişimin bir tarafında Sonsuz İlim Sahibi Allah vardır. Betimlemelerin hepsi bu kapsamda metaforiktir ve bu İlahi iletişim insanların anlama seviyelerinin çok üstündedir. Bizim burada dikkat çekmek istediğimiz konu bu kozmik iletişimin aracısız /direkt olma özelliğidir. Her iki anlatımda da arada ismi ne olursa olsun (ki gelenekte Cibril/Cebrail isminde bir meleğin Muhammed resule vahyi iletiği kabul edilir) bir varlıktan asla bahis yoktur.

Necm Suresindeki ilgili ayetlerin bağlamında araya girebilecek bir melek anlatımı olmamasına rağmen neredeyse tüm meallerde ve tefsir açıklamalarında suredeki failin Allah değil Cebrail ismindeki melek olduğu yazılır. Ama bu sefer de bizim bu kitap boyunca bundan sonra da çokça atıf yapacağımız Kuran'ı anlama metodolojisinin mastarlarıyla bu açıklamalar çelişir. Çünkü mesela, metodolojinin ilk mastarı olan Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği, Rahman Suresi 55/1- 2 'ye baktığımızda;

Rahman Suresi 55/1 – *Rahman*

Rahman Suresi 55/2- *Kuran'ı öğretti*

Kuran'ın kim tarafından öğretildiği ve Necm Suresi 53/10'da "kuluna" sözcüğünün sahibinin kim olduğu çok açıktır.

Kuran anlatımında iki resulün vahiy alma şekli neredeyse aynı olayın farklı sözcüklerle anlatımı gibidir. Hatta Meryem Suresi 19/52'de Musa resulün *"fısıldaşan iki kişinin yakınlığı kadar"* yakınlaştırıldığı anlatılırken, Necm Suresi 53/9 ayetinde ise *"iki yay aralığı kadar hatta daha yakın"* deyimiyle Muhammed resulün yaşadığı olay açıklanmıştır. İki farklı çağda yaşamış iki resulün, farklı açıklamalarla ama aynı deneyimi yaşadığı daha ne kadar açık anlatılabilirdi ki? Neredeyse günümüzde santimetre- inch ayrımında aynı mesafenin açıklanması gibidir tasvirler.

Peki madem, Kuran Musa resul ve Muhammed resul örnekliğinde açıklandığı üzere, aracısız bir kozmik iletişimle vahiy aldıklarını söylüyor (Burada sünnetullahta değişme olmaz mastarımızla iki resul üzerinden anlatılan aynılığı tüm resullere genelleyebiliriz) o zaman Muhammed resule Kuran'ın Cebrail isimli bir melek aracılığıyla indirekt verildiği kabulü nereden geliyor sorusu çok anlamlı olacaktır.

Bu sorunun cevabı bize göre iki katmanlı olmak zorundadır. Birincisi geleneğin Kuran dışı kaynaklarından gelen ve maalesef Müslüman aklı esir almış bulunan rivayet külliyatının, konuyla ilgili ilgisiz herkesin bildiği Hira dağı anlatımıdır. Diğer katman ise, bu Kuran dışı ön kabulün etkisiyle yapılmış bu konudaki ayet açıklamalarıdır. İkisiyle de ilgili kısaca şunu belirtmemiz gerekir; öncelikle Hira dağı ismiyle meşhur olmuş rivayete göre; (Bu hadisi nedense olayın yaşandığı yıllarda resulün eşi Hatice validenin değil konuyla ilgisiz Ayşe validenin ilettiği yazılmıştır). Muhammed resul sık sık inzivaya çekildiği Hira dağındayken Cebrail isimli melek gelerek üç kere "oku" demiş, Muhammed resul de üç cevabında da "Ben okuma bilmem" demiş, sonuçta da melek onu her defasında nefes alamayacak kadar sıkıp bıraktıktan sonra hepimizin bildiği Alak suresinin ilk ayetlerini vahyetmiştir. Neredeyse her Müslümanın hem rivayetlerden hem de sinema ve tv programlarından aklına kazınmış bu rivayeti metin eleştirisine tabi tutmakla vakit kaybetmek istemeyiz. İlkesel olarak Kuran dışı kaynakların Kurana olan çelişkilerini ve/veya kendi içlerindeki çelişkileri tartışma konusu yapmanın anlamlı bir çaba olmadığına

inanmaktayız. Burada anlatılmak istenen şey Kuran'ın bize söylediğiyle, bizim anladığımız şey arasındaki farkın nereden kaynaklandığıdır. Bu anlatımda geçen Cebrail isimli meleğin aracılık ederek vahyi getirdiği ön kabulü, bu bölümde bizim Türkçelerini verdiğimiz ayetlerle uyumlu değildir.

Ayrıca her iki resule de vahyin iletim vaktinin gece olduğuna dair anlatımlar da benzerdir. Tuva vadisinde ateş gören ve ona doğru gidip oradaki ağacın olduğu yerde vahiyle direkt muhatap olan Musa resul, ayetteki kendi anlatımından açıkça görüleceği üzere gece vakti oradadır.

İnsanların ısınma ihtiyacının olduğu vakit elbette ki gündüz- gece sıcaklık farkının aşırı olduğu sıcak coğrafyalarda gecelerdir. Tuva vadisinin nerde olması gerektiği konusunu sonraki örnek ayet açıklamalarına bırakacak olursak, Musa resulün kendi cümlelerinden ve Necm Suresinin 53/4- 18 ayetleri arasındaki bağlamından bu durum anlaşılmaktadır.

Muhammed resulün de gece vahiyle muhatap olduğuna delil (Bedel) ayeti ise, maalesef yine geleneğin bu sefer Miraç anlatımıyla içinden çıkılmaz hale getirdiği İsra Suresi 17/1 ayetidir.

> ***İsra Suresi 17/1-*** *O sübhandır. Kulunu, Mescid- i Haram'dan (Kabe-Mekke) çevresini mübarek kıldığımız Mescid- i Aksa'ya bir GECE yürüttü. Ona ayetlerimizi göstermek için. Kuşkusuz O, Her Şeyi Duyan'dır, Her Şeyi Gören'dir.*

Mescid- i Aksa ibaresi için ayrıca bir başlık açıp konuyu orada işleyeceğimiz için bu yerin neresi olduğu konusuna şimdilik girmiyoruz. Okuyucunun burada Muhammed resulün Mekke'den Kudüs'e Cebrail eşliğinde, Burak adlı bir binekle uçarak gitmesi şeklinde anlatılan yolculuğun değil, bir gece yürüyüşü ile (İsra) yine Mekke'de bir yere gitmiş olmasına dikkatlerini vermelerini istiyoruz. Neticede Miraç anlatımının ön kabullerinden kurtularak ayete baktığımızda görürüz ki, Muhammed resul, aynı Musa resul gibi normal yürüme şekliyle, vahiy alacağı yere gitmiş, yine içeriğini bilmediğimiz bir ağaç imgesi yanında vahiyle muhatap olmuştur.

Kuran vahiy alma metodunun her iki resulle ilgili olarak aracısız gerçekleştiğini söylerken bizim filmlerden ve hadislerden aklımıza kazınan ön kabulle bu anlatımın dışında bir görüşe ulaşmamız çok

yanlıştır. Bundan daha yanlış olan bir şey de bu yanlış ön kabule uygun olarak bazı resullere farklı bazılarına farklı şekilde vahyin iletildiği anlamı verilen Şura 42/51 ayetine yapılan meallendirmedir.

Genel olarak ilgili ayete yapılan meal şöyledir;

> ***Şura Suresi 42/51-*** *Allah'ın, vahiy yolu ile veya bir perde arkasından veya bir resûl göndererek izni ile dilediğini vahyetmesi dışında, bir beşer ile konuşması söz konusu değildir. Kuşkusuz O, Çok Yüce'dir, En İyi Hüküm Veren'dir. (Erhan Aktaş Meali)*

> ***Şura Suresi 42/51-*** *Herhangi bir beşer ile Allah'ın konuşması ancak vahiy ile yahut perde arkasından ya da bir elçi gönderip, izni ile, dilediğini vahyetmesi şeklinde olabilir. Muhakkak ki O çok yücedir, engin hikmet sahibidir. (Diyanet İşleri Başkanlığı DİB Meali)*

Bu ayeti, sünnetullahta değişme olmaz mastarına rağmen resullerin vahiy alma metotlarının farklı olabileceği şeklinde anlamak yanlış olacaktır. Kuran'da vahiy alma metotları anlatılan Musa ve Muhammed resulle ilgili ayetlerin aynılığı saptaması da zaten buna olanak vermemektedir. Oysa zaten Erhan Aktaş verdiği mealin açıklama kısmında, "Bu ayete, Allah'ın bir beşere "vahiy yolu ile" perde arkasından" ve "elçi göndererek" olmak üzere üç ayrı şekilde vahyi iletti̇ği şeklinde anlam verilebileceği gibi; VAHYİN TEK YOLLA, "o da; "Vahiy yolu ile yani perde gerisinden yani resul göndererek "şeklinde anlam vermek de mümkündür. Buna göre ayette, vahyedilme çeşitleri değil vahyedilme biçimi anlatılmaktadır" demektedir.

Gramerin bu şekilde anlamaya izin verdiği ayeti sünnetullahta değişme olmaz mastarımıza uymadığı halde diğer anlamıyla meal yapmakla bu mastara uyulmamış olmanın yanında, Nisa Suresi 4/163 ve Şura Suresi 42/3 ayetlerindeki anlamla da çelişki oluşturmuş ve Kuran'da çelişki olmaz mastarını da göz ardı etmiş oluruz.

> ***Nisa Suresi 4/163 –*** *BİZ, NUH'A VE ONDAN SONRAKİ BÜTÜN NEBİLERE VAHYETTİĞİMİZ GİBİ, sana da vahyettik. Ve biz İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyup'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a vahyettik. Ve Davud'a da Zebur'u verdik.*

> ***Şura Suresi 42/3-*** *Mutlak Üstün Olan, En İyi Hüküm Veren Allah, SANA VE SENDEN ÖNCEKİLERE İŞTE BÖYLE VAHYEDER.*

Bu örnek ayeti açıklamaya çalıştığımız bölümü toparlarsak şunu söyleyebiliriz: Kuran dışı kaynakların etkisiyle, özelde Cebrail genelde melek kavramı şimdiye kadar, çok küçük istisnaları dışında yanlış anlaşılmıştır. Bu yanlış ön kabuller maalesef ilgili ayetlerin meal ve tefsir çalışmalarına da etki ederek vahyin tüm resullere aynı metotla aracısız geldiği Kuran anlatımları göz ardı edilerek, parantez içi eklemelerle ve gramerin, metodolojinin sünnetullahta değişme olmaz ve Kuran'da çelişki olmaz mastarları dikkate alınmadan ve Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği çalıştırılmadan Kuran dışı kaynakların etkisiyle yanlış gramer alternatifi tek doğru olarak kabul edilip anlamlandırılmıştır.

Oysa sayılan bu mastarlar dikkate alındığında Kuran'ın bütünlüğünde anlam çok açık olmaktadır. Bu demektir ki Allah, sadece her dönem ve coğrafyada görevlendirdiği resulleri yoluyla, gönderdiği şeriatta değişiklik yapmıyor, bunun yanında tüm resullere de Musa ve Muhammed resuller örnekliğinde tasvir ettiği metotla, direkt vahyetmiştir. Yani her noktada sünnetullah değişmemektedir. Zaten Şuara Suresi 26/192- 195 ayetleri arasındaki ifadelerden de vahyin resulün kalbine aracısız olarak vahyedildiği açıkça görülmektedir.

Şuara Suresi 26/192- *O (Kuran), kesinlikle alemlerin Rabb'inin indirmesidir.*

Şuara Suresi 26/193- *Onunla er- ruh'ul emin (Kuran) indi.*

Şuara Suresi 26/194- *Senin kalbine. Uyarıcılardan olman için.*

Şuara Suresi 26/195- *Apaçık Arapça bir lisan ile.*

ÖRNEK 2

CEBRAİL BİR MELEĞİN İSMİ Mİ YOKSA KURAN'IN SIFATI MI?

Kuran dışı kaynakların etkisiyle vahyin Muhammed resule Cebrail ismindeki melek vasıtasıyla iletildiği algısı Hira dağı anlatımının geçtiği şekliyle bir ön kabul haline getirilip sonrasında da yine Kuran dışı Miraç anlatısında da Muhammed resule eşlik eden Cebrail'in varlığı durumu hafızalara kazılınca Kuran'da geçen Cebrail sözcüğünün rivayetlerde sözü geçen melek olduğu düşünülmüş ve bu ön kabule göre mealler yapılıp, tefsirler yazılmıştır. Bunda en büyük pay İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin etkisidir.

Genelde "Melek" olarak tanımlanan ontolojisi insandan farklı ama istediğinde insan gibi de görünebilen, Allah ile resulleri arasında iletişimi sağlayan, savaşlarda Müslümanların safında savaşan metafizik bir varlık inancı maalesef bu iki teolojinin eseridir. Bir defa böyle fantastik varlıkların gerçekliği kabul edilince de tabi bunlar arasında bir hiyerarşi oluşturulmuştur. Cebrail isimli olan meleğin arşı taşıyan meleklerin büyüğü olduğu ve sayısız meleklere komutanlık yaptığı düşünülmüştür. İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin metafizik /fantastik anlatımlarının etkisiyle hem bu anlamda birçok rivayet oluşturulmuş ve hem de daha zararlı olarak Kuran'da geçen Cibril sözcüğünü de bu yapı yanlış anlamlandırmıştır.

Bizim Kuran'ı anlama metodolojisi ve onun mastarlarını kullanarak yaptığımız çıkarımlara göre, geleneğin bu fantastik (kanatlı, kendi yapısını değiştirebilen) varlıklar inancı yanlış bir yorumdur. Cibril, Kuran'ın indirilişine aracılık eden melek değil, bizzat Kuran'ın kendisidir. Yani kısaca Cibril, vahyi indiren değil indirilen vahyin kendisi; Kuran'ın sıfatlarından birisidir. Son yıllarda birçok meal yazarı ve tefsircinin bu gerçeği görerek konuya bu şekilde yaklaşımları sevindiricidir. Yüzlerce yılın ön kabulü en azından Cibril/Cebrail özelinde düzeltilmeye başlanırken genel olarak melek kavramı üzerinde de metodolojik çalışmaların hızlanması

gerekmektedir. Bu bölümde konumuz Cibril olduğu için melek kavramının karşılığına daha sonraki örnekler üzerinden yaklaşmak üzere Bakara 2/97 ayetinin mealinin nasıl olması gerektiği Cibril açıklamasını Erhan Aktaş'tan alıntılayarak yazalım.

> ***Bakara Suresi 2/97-*** *De ki kim Cibril'e düşmansa, bilsin ki O (Allah) onu iki eli arasındakileri (ehli kitabın kitaplarını) tasdik edici olarak Allah'ın izni ile senin kalbine çokça indirdi. Müminler için bir hidayet ve müjde olarak.*

Açıklama: 1– "Allah'ın düzeltici, onarıcı olan vahyine. "Cibrîl, düzeltici, onarıcı ve düzenleyici olan vahiy" demektir. Cebr sözcüğü; zorlamak, tamir etmek, düzeltmek; kırılmış, bozulmuş şeyleri onarıp tekrar işe yarar hale getirmek" demektir. Hükümdarlara cebbar denmesinin nedeni, insanları dilediği işe zorlamasından ya da onların işlerini düzeltmesinden dolayıdır. "Cibril, cebr ve îl sözcüklerinden oluşmuş bir isim tamlamasıdır. Îl sözcüğü eski Arapçada Allah demektir. Tamlama şeklindeki "Cibr- îl veya Cebra- îl sözcükleri ise Allah'ın gücü, onarması, düzeltmesi ve düzenlemesi anlamına gelmektedir. Bu iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan isim tamlaması, "Allah'ın düzeltici, düzenleyici olan vahyi" anlamına gelmektedir. Zira vahiy; bozulan, sapkınlaşan toplumları yeniden onarmak, düzeltmek için gönderilmiştir. Cebr sözcüğü kırılmak anlamına gelen kesr sözcüğünün karşıtıdır. Bu da kırılan bir şeyin onarılması demektir. Zamirler doğru isimlere gönderildiğinde de görülecektir ki Cibril indiren değil, indirilendir. Ayrıca Kuran'ın bizzat Allah tarafından indirildiği yüzlerce ayette belirtilmektedir. İsraîl, İsmaîl, Azraîl vb. isim tamlamaları da bu tür tamlamaya örnek verilebilir. Birçok ayette vahyin Allah tarafından doğrudan indirildiği bildirilmesine rağmen, Cibrîl'e "vahiy meleği" denmesi doğru değildir. (Örneğin 2:23, 90, 93; 3:3; 4:136;7:196; 15:9, 16:44, 89; 17:106; 18:1; 42:17: 76:23)

2- Onu/Cibrîl'i. "o" ve "onu" zamirleri üçüncü şahıs zamirleridir. Ayetteki "onu" zamiri, ayetin kendi içindeki "Cibrîl" sözcüğüne dönmektedir. "Bilsin ki şüphesiz O" ifadesindeki "O" zamiri ise Allah'ı göstermektedir. Yani Cibrîl indiren değil, inendir.

> ***Haşr Suresi 59/23-*** *O Allah ki: O'ndan başka ilah yoktur; Melik'tir (Evrenin sahibidir, egemenidir, yöneticisidir), Kuddûs'tür (tertemizdir, her türlü eksiklikten uzaktır, saygındır, kusursuzdur), Selâm'dır*

(Esenliktir, barıştır), Mü'min'dir (Güvendir), Muheymin'dir (Koruyucudur, gözeticidir), Aziz'dir (Mutlak üstün olandır), CEBBAR'dır (BOZUK İŞLERİ, TOPLUMLARI DÜZELTENDİR, ONARANDIR), Mutekebbir'dir (Büyüklük ve ululuk yalnızca O'na aittir). Allah, onların ortak koştukları şeylerden münezzehtir (Allah'a ait nitelikler hiçbir varlıkta yoktur.)

Kuran bağlamında Cibril kelimesi Bakara suresinin 97. ve 98. ayetleriyle Tahrim Suresi 66/4 ayetinde olmak üzere yalnızca üç kere geçer. Fakat maalesef birçok mealde bu üç yerin dışındaki birçok ayette geçen "*Ruh, Ruhul Kudus, Ruhul emin*" sözcüklerinin yerine de parantez içinde "Cebrail, vahiy meleği" yazılarak tüm bu kelimeler "Vahiy Meleği" şeklinde anlamlandırılmaktadır. Oysa bu kelimelerin hepsi aynı anlama yakın kelimelerdir ama kesinlikle "metafizik melek" anlamında değillerdir. Sözcüklerin anlamları okuyucunun anlaması açısından parantezde yazılabilir ama nüans farkları olan her sözcüğe bir başka sözcüğün yanlış anlamını paranteze alarak yazmak metot hatasıdır. Cibril dışındaki ruh, ruhul Kudüs, ruhul emin gibi kavramları açıklamayı sonraki örneklere bırakarak özetle şunu söyleyebiliriz; Cibril Kuran'ın bir sıfatıdır. Zaten Kuran boyunca Kuran'ın başkaca sıfatları geniş olarak yer bulur. Cibril de bunlardan biridir. Aynı şu isim ve sıfatlar gibi; Aceb (hayret verici) (72/1- 4), (Ahsen- el Hadis (En güzel söz) 39/23, Adl (6, 115), Aliyy (yüce) (43/4), Arabiyy (39/28), Aziz (41/41- 42), Belağ (tebliğ) (14/52, 50/45), Besair (45/20), Beşir ve nezir(41/4), Beyaz (3/138), Burhan (delil) (41/174, 6/149, 21/24, 25/33), Büşra (27/2), Değişmez ve değiştirilemez (6/115), El hadi (17/9), Emir (65/5), Fasıl, mufassal, (4/174, 12/111, 41/3- 4, 86/13), Furkan (hakkı batıldan ayıran) (2/185, 3/3- 4, 25/1, 86/13), Hablullah (Allah'ın ipi) (3/103), Hakim (10/1), Hakk (5/48, 11/120, 13/1, 17/81, 25/33, 47/2), Hayrr (16/30), Hidayet ve rahmet (2/2, 3/138, 6/157, 31/2- 3, 72/13), Hikmet (54/5), İlim (2/145, 3/61, 13/37), imam ve rahmet (11/17, 46/12), iman (3/193), Kasas (12/3), kavl (28/51), kayyum (18/1), Kelam (9/69), Kitap (2/2, 89, 4/105, 5/48, 32/2, 44/1- 3), Mibarek (38/103), Mübin (Apaçık ve aşikar) (5/15, 6/114, 43/2), Müheymin (şahit ve gözetleyici (5/48), Müjde (16/89), Müteşabih (39/23), Nebe (Haber) (78/1- 2), Nimet (2/211), Nur (4/174, 5/15), Sıdk (39/33), Şifa (10/57, 17/82, 41/44),

Tebliğ (14/52), Tenzil (20/4, 56/80), Vahiy (21/45, 53/4), Zikir (hatırlatma, öğüt)) (15/6- 9, 16/44, 21/50, 36/69, 73/19).

Muhammed resulün Cebrail aracılığıyla vahyi aldığına kanıt olarak gösterilen Kıyamet Suresi 75/16- 19 ayetlerini de bu aşamada açıklamalıyız. Önce bu iddiadaki meallere örnek olarak DİB mealini verelim.

Kıyamet Suresi 75/16 (DİB) – *"Vahyi tam alma telâşı yüzünden dilini kımıldatma.*

Kıyamet Suresi 75/17 (DİB) - *Onu zihninde toplayıp okumanı sağlama işi bize aittir.*

Kıyamet Suresi 75/18 (DİB)- *O halde onu okuduğumuz zaman sen onun okunuşunu takip et.*

Kıyamet Suresi 75/19 (DİB)- *Sonra onu anlatmak elbette bize aittir."*

Birçok mealde 16.suresinin başına "Cebrail okurken" parantezi konarak veya DİB meali yazarlarının yaptığı gibi olmayan "vahiy" ve "zihninde" kelimeleri eklenerek ayet bloğu öncesi ve ardılı ayetlerden bağlam kopması ile sanki vahyin Cebrail meleği ile resule iletildiği, Muhammed resulün ise bu iletişimle gelen ayetleri unutmamak için kendi içinden tekrarladığı gibi bir anlam verilmektedir. Oysa Kıyamet suresi baştan sona kadar bir kıyamet sahnesini anlatır. Hesap günü, bu günden habersiz yaşamış insanların o anki psikolojilerini ve sonraki hüsranlarını betimler. Zaten 13, 14 ve 15. ayetlerde açıkça anlatıldığı üzere suçlu kişi sorgu anında mazeret beyan etmeye çalışmaktadır ve kendi aleyhine delil de bizzat kendisi olduğu halde bunu yapmaya çalışmaktadır. Bu konu da sıkça yanlış anlaşılmış DABBE konusu örnekliği sırasında detaylandırılacaktır. Bu haliyle ayetler Erhan Aktaş'ın yaptığı ve açıkladığı şekilde şöyle olmalıdır;

Kıyamet Suresi 75/13- *İzin Günü, o insan, yaptıklarından da yapması gerektiği halde yapmadıklarından da bir bir haberdar edilir.*

Kıyamet Suresi 75/14- *Hayır! Aslında o insan, kendi aleyhine tanıktır.*

Kıyamet Suresi 75/15- *Mazeretlerini ileri sürse bile.*

Kıyamet Suresi 75/16- *Telaşla, geçiştirmeye çalışarak, dilini dolaştırıp durma!*

(Açıklama Erhan Aktaş: Bu ayetin, Nebi'nin Kuran'ı ezberlemesindeki aceleciliğini uyarı konusu edindiğine dair yapılan çeviriler doğru değildir. Gerek konu bütünlüğüne ve gerek ayetin bağlamına bakıldığında, "amel defterleri" kendilerine verilip, okumaları istenen müşriklerin nasıl bir şaşkınlık ve endişe içinde telaşa kapıldıkları ve deyim yerinde ise dillerinin damaklarına yapıştığını ifade etmektedir. Öncesi ve sonrası ayetler dikkate alınarak okunduğunda bunun böyle olduğu açıkça görülmektedir. (Bak: 17/14)

Kıyamet Suresi 75/17- *Kuşkusuz, onun toplanması ve okunması Bize aittir. (Hesaba çekilen kişinin yaptıklarının ve ihmal ettiklerinin bir bir okunması, ortaya konması Bizim işimizdir.)*

Kıyamet Suresi 75/18- *O halde onu okuduğumuz zaman, onun okunuşuna tabi ol (Yaptıklarını ve ihmal ettiklerini bir bir anlattığımızda sen sadece dinle.)*

Kıyamet Suresi 75/19- *Sonra, onun beyanı yalnızca Bize aittir. (Yaptıklarının ve ihmal ettiklerinin kanıtlarıyla ortaya konması, tek tek açıklanması Bize aittir).*

ÖRNEK 3

KURANA GÖRE MELEK KAVRAMI

Arapça dilbilimcilere göre Melek sözcüğünün iki ayrı kökten türeme olduğu düşünülmektedir. Detaylara boğmadan ÜLUK ve MELK köklerinden gelen anlamlar tek bir kelimeyle (melek) anlamını kazanmıştır diyebiliriz. Üluk kökü "elçi göndermek", Melk kökü ise "kuvvet, yönetim gücü" anlamındadır ve bu iki anlam dilde Melek kavramıyla eşitlenmiştir. Bu şekilde birden fazla anlamı olan (eş anlamlı) sözcükler her dilde vardır. Sözcüğün hangi anlamda kullanıldığına ise tabi ki, her dilde bağlam karar verir.

Biz de Kuran'da melek sözcüğü geçen ayetlerde bu anlamlar veya Kuran'ın özel seçiminden gelen başka bir anlamı var mı sorusuna bağlamı dikkate alarak karar vermeliyiz. Fakat şunu bilmeliyiz ki genel olarak Melek denilince herkesin hayalinde canlandırdığı fantastik, kanatlı, güzel yüzlü imge anlamında bir kavram tevhidin iddiası değildir. Bu kavram bu haliyle, İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin, rivayetler yoluyla bize ve anlam dünyamıza soktuğu bir tahrifattır. Kuran'ın genelinin dikkate alınması durumunda, melek sözcüğünün her iki kökten gelen anlamının ayet içindeki bağlama göre bazen üluk köküne işareten GÖNDERİLEN, bazen de melk köküne işareten GÜÇ, KUVVET, anlamı olduğu görülmektedir. Gönderilen anlamı bağlamda uygunluk gösterdiğinde melek sözcüğü gönderilen vahiy, ayetler olarak alınmalıdır. Böyle durumlarda ayette geçen melek- melekler sözcükleri genel olarak Allah'ın resulleri vasıtasıyla gönderdiği ayetler/vahiylerdir. Kuvvetler anlamı bağlamda uygunluk gösterdiğinde ise melek sözcüğü artık, Allah'ın evrene ilk yaratıştan itibaren koyduğu fizik, kimya kanunlarının çalıştırdığı kuvvetler anlamındadır. Bu anlamıyla melek sözcüğünü Kuran, evrendeki enerji bazlı güçler/evrendeki yasaları çalıştıran kuvvetler genel anlamında kullanmaktadır.

Maalesef geleneğin fantastik/uçar- kaçar varlıklar olarak aklımıza kazımış olduğu melek kavramı, yukarıda açıklanan her iki durumda da bu yanlış anlamıyla benliğimizi ele geçirmiş

olduğundan, anlamlar arasındaki ayrıma dikkat dahi etmeden ilgili ayetlere yanlış anlamlar verilmektedir. Öyle olunca da Adem'e secde edenler de savaşlarda yardıma gelenler de Meryem valideye gelenler de tümü kanatlı/fantastik varlıklar olarak algılanmaktadır.

Bu oluşan imge tamamen İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin bir yansımasıdır. Kendi kitaplarındaki melek, ruhulkudus kavramlarını tahrif ederek onları mitolojileştiren ruhbanların yorumlarının Kuran'ın saf vahyini anlamlandırmada kullanılması gibi yanlış bir yöntemin bizim geleneğimizde karşılık bulmuş olması üzerinde çokça düşünülmesi gereken bir durumdur.

Bizlere düşen yüzlerce yıldır bu yolla kültürümüze ve daha kötüsü Kuran anlayışımıza yerleşmiş yanlışları ayıklayarak ayetlerin çelişkisiz, metodolojiye uygun, anlamlı karşılıklarını yeri geldikçe ayetlerde tespit ederek doğruya ulaşmaktır. Eğer bunda başarılı olursak işte o zaman hem Tevrat'ın ve hem de İncillerin gerçek içeriğini tespit ederek, Yahudi ve Hristiyanlara da doğrusunu gösterebiliriz. Çünkü Kuran, kendisinden önceki kitaplardaki tahrifatları tespit edip, onaracaksa ancak kendi kavramlarının doğrusuyla bu işlem yapılabilir. Oysa şimdi tam tersi metotla, Kuran, Tanah ve evanjelleri onaracağına, tahrif edilmiş kaynakların kavramlarıyla Kuran anlaşılmaya çalışılmaktadır.

RUHULKUDÜS KAVRAMI ÜZERİNDEN TEVRAT VE İNCİL'DEKİ TAHRİFATIN TESPİTİ

Yahudilik inancında dünya yaratılmadan önce yaratılmış on şeyden biri olarak tanımlanan kutsal ruh (Haggai 12.a, b) bazen rüzgâr, ışık ve ses biçiminde anlatılmasına rağmen bu kavram, Tanrı'dan ayrı veya bağımsız bir varlık olarak görülmemiş, Tanrı yerine geçecek şekilde sıkça kullanılmıştır.

İncile göre ise Tanrı ruhtur (Yuhanna 4/24) ve İsa resul yeryüzündeki faaliyetleri boyunca hep kutsal ruhla desteklenmiştir (Luka, 4/14, 18, Resullerin İşleri 1/7), Kutsal ruh Meryem valideyi İsa resulün doğumuna hazırlamış, meleğin müjdesinden sonra kutsal ruh vasıtasıyla Meryem valide bakire olduğu halde İsa resule hamile kalmış ve onu doğurmuştur (Luka 1/35, 41). İlahi kelamın

bedenleşmesi sürecinde kutsal ruhun meshetmesiyle Tanrı oğlu Mesih olmuştur (Matta 3/16, Markas 1/10- 11, Luka 3/22)

İbranice Ruh- ha- kodeş kavramı Yahudiliğin kutsal kitabı Tanah'ta ve diğer İsrailî metinlerde "Yehova'nın ruhu" anlamında kullanılırken, Hristiyan teolojisine göre kutsal ruh teslis (üçleme) inancının üçüncü unsuru olmasından dolayı Tanrı'nın kendisidir.

Ruhulkudüs, Ruhulemin, ruh ve Cibril kelimelerinin geçtiği her Kuran ayeti, işte bu İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin anlayışı ile ve genelde parantez içinde tek bir Cebrail birleştirmesiyle aynı onlardaki anlatımlara benzer şekliyle anlaşılmıştır. Oysa çok nettir ki RUH kavramıyla bahsedilen şey VAHİY'dir. Onlarca Kuran ayetinde geçen RUH kökenli her sözcükle Kuran/vahiy işaret edilir. Çünkü Erhan Aktaş'ın Şura Suresi 42/52 ayetinin açıklamasında isabetle yazdığı gibi ruh, "Vahiy, Allah'tan gelen bilgi Ruh sözcüğü" "can" vücuda hayat veren cevher" anlamının yanı sıra, "insana ve toplumlara düzen vererek onları, canlı, diri ve sağlıklı kılan vahiy" anlamına gelmektedir.

Burada ilginç olan konuyla ilgili diğer ayetlerde ruh, ruhulkudus, ruhulemin kelimelerine Cebrail parantezinde melek anlamı veren DİB mealinde de Şura Suresi 42/52.ayeti, muhtemelen bağlam başka bir şekilde anlaşılamayacak kadar açık olduğu için bizim anladığımız şekliyle meal yapılmıştır.

> ***Şura Suresi 42/52-*** *İşte böylece sana bir ruh (Erhan Aktaş vahiy; DİB Kuran) vahyettik. Sen kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat onu, kullarımızdan dilediğimiz kimseyi doğru yola ilettiğimiz bir ışık yaptık. Kuşkusuz sen, dosdoğru bir yola kılavuzluk etmektesin.*

Ayrıca orijinalinde ruh sözcüğünün geçtiği Mümin Suresi 40/15 ayetini de yine DİB meali, anlamı (VAHİY) olarak almıştır. Normalde her Ruh, Ruhulkudus, Ruhulemin geçen ayette parantez içinde "Cebrail" öznesini yazan meal yazarları bu iki ayette de bağlam artık o kadar açık şekilde genel manayla çeliştiği için vahiy ve Kuran demekten kaçamamışlardır. Fakat bu sefer de orijinal sözcük (RUH) tamamen gizlenip paranteze gerek kalmadan (VAHİY) sözcüğü kullanılmıştır.

> ***Mümin Suresi 40/15- (Erhan Aktaş) –*** *O, dereceleri yükseltendir, Arş'ın sahibidir. O, "Buluşma Günü" hakkında insanları uyarmak için Kendi buyruğundan olan RUHU kullarından dilediğine ulaştırır.*

Erhan Aktaş Açıklaması; "Vahiy, Ruh, insanı yaşatan "can", "vahiy" ve "vahyin kaynağı" anlamlarına sahip bir sözcüktür. Kuran, ruh sözcüğünü "vahiy" anlamında da kullanmaktadır. Zira vahiy, insana ve topluma hayat vermektir. Onlara en doğru yaşamın yolunu göstermektedir."

Mümin Suresi 40/15 (DİB)- *O'nun dereceleri yüksektir, arşın sahibidir; buluşma günü hakkında uyarıda bulunması için kullarından dilediğine iradesiyle VAHYİ indirir.*

Demek ki çok açık ifadeyle RUH=Vahiy, Kuran'dır. Burada bize düşen şey Kuran'da çelişki olmaz mastarına uyarak, kavramı bu bağlamıyla anlamaya çalışmak ve Ruh kelimelerinin her ilgili ve eklentili kelimesinde de bu anlamı dikkate alarak ayetleri anlamaktır. İşte o zaman, hem Kuran'da çelişki oluşturmayacağız ve fantastik anlamları dışlayabileceğiz ve hem de Tevrat'taki ve İncil'deki tahrifat ve yanlışları tespit edip düzeltebileceğiz. Şimdi isterseniz sizinle bu şekilde bir test yapalım ve Tanah'ta ve kanonik İncillerde "Kutsal Ruh" geçen pasajlara bu kelime yerine Kuran'dan anlamını bulduğumuz VAHİY kelimesini koyarak birkaç örnekleme yapalım ve Kuran'ın musaddık ve Cibril sıfatlarının nasıl çalıştığını görelim: Aynı kavram Tevrat'ta Tanrı'nın kendi iradesini gerçekleştirmek veya mesajını aktarmak için etkili kılınan kuvvet şeklinde de açıklandığı için (Çıkış 31/3, Hakimler 3/10, II.Samuel 23/2, İşaya 42/1, Hezeikel 2/2) daha az tahrif edilmiştir. Bu yüzden biz öncelikle İncil pasajlarına bu fikri uygulayacağız. Ama Tanah'ın diğer bölümleri de bu şekilde düzeltilmelidir.

Kutsal ruhun (VAHYİN) bütün imanlıların üzerine indiği ve imanlıların hepsinin kutsal ruhla (VAHİYLE) dolduğu (Elçilerin işleri 2/3, 4)

Tanrı'nın kutsal ruhunu (VAHYİNİ) kadın erkek bütün insanların üzerine dökeceği (Elçilerin işleri 2/16- 18);

İsa'nın kutsal ruhu (VAHİY) Baba (TANRI)'dan alarak bu ruhu (VAHYİ) insanların üzerine döktüğü (Elçilerin işleri 2/33);

İsa'nın vaftizci Yahya tarafından Şeria ırmağında vaftiz edilirken kutsal ruhun(VAHYİN) onun üzerine bir güvercin gibi indiği (Luka.3:21- 22)

Baba (TANRI)'dan çıkan hakikat ruhu (VAHİY) ve tecellisi olduğu (Yuhanna: 15/26)

İsa resulün ruhun yönlendirmesiyle çölde kırk gün denendiği (Luka 4/1) ve daha onlarca pasajda ruh ve kutsal ruh geçen yerlere VAHİY karşılığını koyduğumuzda anlam nasıl Kuran'da anlatılana yaklaşıyor net olarak görülmektedir.

Bizdeki geleneğin Kuran'da geçen Ruhulkudus, Ruhulemin ve Ruh ile ilgili ayetlerde bağlama dikkat etmeden ve metodolojik bir okumayı dışlayarak bunların Cebrail adındaki bir melekle ilgili olduğunu iddia etmelerinin NEREDEYSE BİRE BİR AYNISI, eski ve yeni ahitte tekrarlanan bir yöntemle yapılmıştır. Bu metinlerde de aynı bizim geleneğin yaptığı usulle vahiy anlamındaki bu kavram, tamamen ilgisiz ve fantastik hale dönüştürülerek tahrif edilmiştir. Yukarıda verdiğimiz örnek pasajlardaki "kutsal ruh" sözcüğüne vahiy anlamı verildiğinde, kavram Kuran'daki ifadeyle örtüşür hale gelmekte ve Kuran'ın Cibril (onarıcı) sıfatı hem Tevrat'ta ve hem de İncillerde net olarak görülmektedir. Kendi kitaplarında tahrif edilmiş, anlamları değiştirilmiş ve eklenmiş bölümleri görmek isteyen tüm eski ve yeni ahit inanırları Allah'ın saf vahyi Kuran gerçekliğini görmek zorundadırlar. Ama onlardan önce biz Kuran inanırları bu muhteşem metni doğru anlamak zorundayız.

Apaçık Kitabımızın Ruh, RuhulKudüs, Ruhulemin ve melek sözcüklerinin geçtiği yerlerde melek sözcüğünün ULÜK köklü, "GÖNDERİLEN" anlamı tercih edilmelidir. Bu ayetlerde geçtiği şekliyle bu sözcükler tamamen AYET olarak karşılanmalıdır. Gönderilen anlamıyla geçen bu sözcüklerin yer aldıkları ayetlerde bizim metodolojimizle tespit ettiğimiz anlamların genel olarak ruh=vahiy, melek=ayet eşitliği görülmektedir.

Ali İmran Suresi 3/42- *Hani melekler (Zekeriya Resule gelen ayetler): "Ey Meryem! Allah, seni seçti, arındırdı ve seni bütün kadınlara tercih etti." demişti.*

Nahl Suresi 16/2- *Benden başka ilah yoktur, öyleyse bana karşı takva sahibi olun uyarısında bulunmaları için kullarından dilediğine emrinden ruh (vahiy) ile melekleri (ayetleri) indirir.*

Ahzap Suresi 33/56- *Kuşkusuz Allah ve melekleri (kalıp olarak Allah'ın indirdiği ayetler), Nebi'ye salat (destek olurlar) ederler. Ey iman edenler! Siz de O'na salat edin. Tam bir bağlılıkla selam (teslim olun) edin.*

Mümin Suresi 40/15- *O, dereceleri yükseltendir, Arş'ın sahibidir. O,*

"Buluşma Günü" hakkında insanları uyarmak için Kendi buyruğundan olan ruhu (vahiy) kullarından dilediğine ulaştırır.

Kadir Suresi 97/1- *Kuşkusuz Biz onu (Kuran'ı) kadir gecesinde indirdik.*

Kadir Suresi 97/2- *Kadir gecesinin ne olduğunu sana bildiren nedir?*

Kadir Suresi 97/3- *Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır.*

Kadir Suresi 97/4- *Melekler ve ruh (ayetler içeren vahiy), onda Rabb'lerinin izniyle her bir emir için iner de inerler.*

Gönderilen (vahiy, ayet) anlamlarına ait diğer örnekler, başka açıklamalarda genişletilecektir. Okuyucunun bu aşamada dikkatini çekmek isteriz ki, bu ayetlerdeki Ulük köküyle ilgili anlamlar bağlamdan çok açık olarak çıkmaktadır. Eşanlamlı olduğu GÜÇ, KUVVET karşılığıyla Melk köküne atıflı ayetler burada anılmamıştır. Evrene, Yüce Allah'ın koyduğu yasaları çalıştıran KUVVETLER şeklinde kısaca tanımlanabilecek diğer anlamları içeren ayetler göz önüne alındığında ise çok daha vahim bir yanlış anlama ile karşılaşmaktayız. Kuran'ın güçler, kuvvetler anlamıyla bazen de metaforik anlatımlarının tamamı, mecaz ve teşbihlerin anlaşılmaması, Yahudi ve Hristiyan teolojisinin etkisiyle fantastik, kanatlı, ontolojik olarak tanımsız, uçar- kaçar varlıklar zannedilmiştir. Hepimizin bu anlamıyla melek dendiğinde aklımızda canlanan resim; kanatlı, sevimli, genelde Avrupalı fizyolojisinde, gerektiğinde insan kılığına girebilen ama bu durumda da yemek yemeyen, bazısı kavimlerin helak edilmesinde görev alabilecek kadar muhteşem kuvvetli varlıklardır. Bunlar insanlardan farklı olarak ateşten (enerjiden) yaratılmışlardır bilgisine rağmen, ikişer, üçer, dörder kanatlı oldukları, hem Allah'a hem de Adem'e secde ettikleri, verilen görevleri kusursuz yerine getirdikleri, sekiz meleğin Rabbin tahtını taşıdıkları, aralarında resul seçilenler olduğu, savaşta Müslüman ordulara yardım etmek için indiklerine; Lut resule gelip sonrasında inkarcı kavmi yok ettiklerine ve daha birçok konudaki anlamlar işte tam da bu ilk yanlış anlamanın getirdiği ve her biri diğer yanlışla devam eden bir olgudur.

Oysa Allah'ın evrene koyduğu yasalar ve bu yasaları çalıştıran kuvvetler anlamındaki melek kavramı sözünü ettiğimiz anlamıyla düşünüldüğünde her şey yerine oturmaktadır. Bu haliyle melekler (evrendeki kuvvetler, fizik, kimya yasaları) tabi ki insanlardan

önce evrenin ilk yaratılış anından itibaren vardırlar (2, 30). Ortaya çıkan her fiziki kuvvet birden çok etkileşimin türevidir, yani Kuran'ın tabiriyle ikişer, üçer, dörder (boyutlu) kanatlıdırlar. (35/1). Adem'e yani (vahiy, bilgi sahibi insana) secde ederler, bilim sayesinde evrendeki güçleri çözen insan ondan faydalanır, örneğin suyun potansiyel kuvvetini bilen insanlar, onu bir baraja toplayıp cebri borudan geçirerek türbinleri çevirip, bu potansiyel enerjiyi kinetik enerjiye çevirerek elektrik üretirler yani ona secde ettirirler. Onlar görevlerinde hata yapmazlar (6/61) Yani normal şartlar altında her güç kendisine ilahi bir formülasyonda emredilen şekilde davranmaya mecburdur. Sünnetullahın şartları oluşunca da bu yasalara karşı bir yaşam döngüsü tasarlamış, eşitsizlik, zorba, bilimden uzak halkları yok ederler (2/210, 26/189)

Fatır Suresi 35/41- *Gökleri ve yeri (evreni) koyduğu yasalarla yok olmaktan koruyan Allah'tır…*

Kuran'da yukarıda saydığımız her iki anlamıyla da geçen (gönderilen- kuvvet) yüzlerce ayet, 7.yüzyıl Arabistan'ında yaşayan insanların biliş seviyesine göre çeşitli teşbih ve benzetmeler kullanılarak ve genelde de bir temsil sahnesi dahilinde anlatılmıştır. Genel olarak müteşabih olarak düşünülmesi gereken bu anlatımlarda geçen mecaz ve teşbihler, Yahudi ve Hristiyan teolojisinin etkisiyle zaman içerisinde mitolojik bir anlayışa dönüşmüştür. Öyle olunca da maalesef fantastik meleklerin ilk insan ve ilk resul olduğuna inanılan Adem'in yaratılışına itiraz eden, Allah ile karşılıklı konuşma yapabilecek yaratılışta, dünyada sonradan oluşacak şeyleri örneğin Adem yaratılmadan önce onun kan dökecek birisi olacağını yani gaybı bilen, yüce melekler topluluğu (mele- i ala) isimli bir grup içinde hiyerarşik bir yapıları olduğu (37/8- 9, 36/69) göklerde bilgi hırsızlığı yapan şeytanları özel ateş toplarıyla taşladıkları (67/5) gibi fantastik bir anlayış gelişmiştir. Oysa evrenin Yaratıcısı, Kuran'da bazı ayetlerin muhkem (açık), bazısının da müteşabih (metaforik) olduğunu bizlere bir uyarı olarak anlatmıştır.

Ali İmran Suresi 3/7- *Bu Kitap'ı sana indiren O'dur. O'nun bir kısım ayetleri muhkemdir ki (Hüküm içeren, kesin, açık, anlaşılan ve yalın anlamlı olan), bunlar Kitap'ın anasıdır. Diğer ayetler de muteşâbihtir (Benzeşen, benzer, eş anlamlı, birden çok anlamlı, yoruma açık anlamlı, benzetmelerle anlamları açık ve anlaşılır olan). Böyleyken*

kalbinde eğrilik bulunanlar, fitne çıkarmak ve kendi anlayışlarına uydurmak için muteşabih ayetlere yönelirler. Oysa onun en doğru tevilini ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar: "Biz O'na iman ettik, bütün ayetler Rabb'imizdendir." derler. Bunu ancak selim akıl sahibi olanlar düşünüp öğüt alır.

Zümer Suresi 39/23- *Allah, hadisin en iyisini; muteşabih, ikişerli bir Kitap halinde indirdi. Ondan, Rabblerine karşı içtenlikli saygısı olanların tüyleri ürperir. Ardından da benlikleri ve kalpleri Allah'ın öğüdü ile huzura kavuşur. İşte bu, Allah'ın doğru yolu gösteren kılavuzudur. Onunla dileyeni doğru yola iletir; Allah, kimi sapkınlıkta bırakırsa, artık ona doğru yolu gösteren bulunmaz.*

Kuran'da melekler konusunu özetleyecek olursak; Allah, vahyinde "melek" kavramına geleneğin ve öncesi din inanırlarının (hatta Mekke'de mücadele içinde olunan, müşriklerin) anladığı anlamla yer vermemiştir. Hepimizin maalesef okuduğumuzda hemen aklımızda canlanan fantastik varlık şekliyle melek anlayışı Kuran'dan onay almamaktadır. Kuran, melek sözcüğünün zamanla birleşerek tekleşmiş her iki kökünden kaynaklanan anlamlara bağlamına göre anlam vermektedir. Sözcüğün ULÜK köküne izafeten "Gönderilen, ayet, vahiy" anlamı ve MELK köküne izafeten "güç, kuvvet" anlamlarından birisini kullanmamızı tabi ki bağlamın emrettiği iki seçenekten birisini tercih ederek istemektedir.

Fantastik varlıklar anlamını dışlayarak kavramın iki anlamından birisini ayetler bağlamında seçtiğimizde vereceğimiz anlamın, metodolojimizin hem birinci mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiğine" ve hem de ikinci mastar olan "Kuran'da çelişki olmaz" mastarına oturduğunu bu kavramın geçtiği ayetlerin açıklamalarında okuyucunun da bizimle beraber göreceğine inanıyoruz.

Bu noktada indirilen /gönderilen meleklerin savaş zamanı sayılarının da verilerek anlatıldığı iki ayrı ayet grubunun metodolojimize uygun açıklamasını vermek istiyoruz. Sayılar konusunda okuyucunun bilmesi gereken şey verilen sayıların tam bir rakam anlamına gelmediğidir. Kuran yedi, kırk, bin, elli bin gibi sayılar söylediğinde bu çokluk anlatan ifadelerdir. Buna Türkçemizden de örnekler verebiliriz. Örneğin "Sana elli kere söyledim" "Bin defa aynı hatayı yapıyorsun" gibi bizim de günlük hayatta

kullandığımız cümlelerdeki sayılar tam bir karşılığı açıklamaz. Ayetlerdeki 1000, 3000, 5000 melek sayılarıyla da bu şekilde çokluk (kesret) ifadesi anlaşılmalıdır.

Ali İmran Suresi 3/123- *Ant olsun! Çok zayıf olduğunuz BEDİR'de de Allah size yardım etmişti. O halde, Allah'a karşı takvalı olun ki şükretmiş olasınız.*

Ali İmran Suresi 3/124- *Hani! Sen Müminlere: "Rabb'inizin, indirilmiş ÜÇ BİN MELEKLE yardım etmesi size yetmez mi?" diyordun.*

Ali İmran Suresi 3/125- *Evet! Sabreder ve takvalı davranırsanız, düşman size hemen saldırsa bile, Rabb'iniz, size, seçilmiş BEŞ BİN MELEKLE yardım eder.*

Ali İmran Suresi 3/126- *Allah, bununla sevinmenizi ve kalplerinizin yatışmasını dilemiştir. Çünkü yardım ancak Mutlak Üstün Olan ve En İyi Hüküm Veren Allah'ın yanındadır.*

Enfal Suresi 8/9- *Hani siz, Rabb'inizden yardım istiyordunuz. O da ARDI ARDINA BİN MELEKLE yardım edeceğim diye, isteğinize karşılık vermişti.*

Enfal Suresi 8/10- *Allah bunu, ancak bir müjde olsun ve onunla kalpleriniz yatışsın diye yaptı. Yardım, ancak Allah'tandır. Kuşkusuz Allah, Mutlak Üstün Olan'dır, En İyi Hüküm Veren'dir.*

Enfal Suresi 8/11- *Hani O, size Kendi katından bir emniyet olmak üzere bir uyku sardırıyordu. Sizi arındırmak, sizden şeytanın pisliğini (*vesvesesini*) gidermek, kalplerinizi yatıştırmak ve ayaklarınızı yere sabit kılmak için gökten üzerinize bir su indiriyordu.*

Enfal Suresi 8/12- *Hani, Rabb'in meleklere, sizinle beraberim, diye vahyediyordu; "İman edenleri pekiştirin." Kâfirlerin kalplerine korku salacağım. Haydi! Vurun onların boyunlarına, vurun onların parmaklarına.*

Bu iki ayet grubu gelenek tarafından maalesef çok yanlış anlaşılmış ve Bedir savaşında, ki bu ilk yapılan savaş olarak bilinir; çok zayıf ve sayıca az olan, Müslüman ordusunun, Medine yakınlarında Bedir denilen yerde kendisinden çok daha fazla sayıda, güçlü Mekkeli müşriklerin ordusuyla karşı karşıya geldiğinde, mucizevi şekilde meleklerle desteklendiği düşünülmüştür. Zaten yüzlü sayılarda ifade ettikleri Müslüman orduya savaş anında insan görünümlü diye tevil edilen binlerce fantastik varlığın ardı ardına

gelerek, şehit olanların yerine geçtikleri dahası direkt müşrik ordusunu yenilgiye uğrattıkları gibi anlatımlarla dolu rivayet külliyatıyla da bu sahneyi mitolojileştirmişlerdir. Oysa biz melek kavramının ulük köklü gönderilen/ayet anlamını bilmesek bile ayet grubunu bu şekilde anlamanın Kuran'da ne kadar vahim çelişkiler ve yanlışlıklar oluşturabileceğini görebiliriz.

Bir kere bu şekildeki anlatımın bizim metodolojimizin "Sünnetullahta değişme olmaz" mastarımıza taban tabana zıt olduğunu söylemeliyiz. Allah herhangi bir olay yaşanırken fantastik varlıklar göndererek herhangi bir tarafa üstünlük sağlamaz. Bu tarz bir müdahale Allah'ın Adl (adaletli olma) sıfatıyla çelişir hem de insanların sınavları devam ederken yapılıyor olması dolayısıyla da sınav mantığına da aykırıdır. Binlerce meleğin ardı ardına gökten indiğini gören hem Müslümanların hem de karşı grubun sınavının normal şartlarda devam etmemesi gerektiği daha önce mucize- sınav çelişkisi açıklamalarında anlatılmıştı. Binlerce meleğin üç yüz kişilik Bedir savaşında Müslüman saflarda savaşmak için ardı ardına gelmesi karşısında, müşriklerin hemen onları acz içinde bırakan bu olay sonrası Müslüman olmalarını ve Müslüman ordu içinde farklı sebeplerle orada olan münafıkların da bu hastalıklı hallerine devam etmiyor olmalarını beklemeliydik. Oysa sonraki ayet anlatımları bunu desteklemez. Müşrikler genel olarak müşrikliklerine, münafıklar da münafıklıklarına aralarındaki az sayıda tevbe edenler hariç şiddeti artan bir oranda devam etmişlerdir. Ayrıca bu şekliyle yapılan ayet mealleri, Muhammed resule (Sünnetullah gereği o da dahil olmak üzere hiçbir resule) fantastik anlamıyla mucize verilmediğini anlatan;

> ***Ankebut Suresi 29/50-*** *"Ona Rabb'inden ayetler (mucizeler) indirilmeli değil miydi? dediler. De ki: "Ayetler ancak Allah'ın yanındadır. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım."*
>
> ***Ankebut Suresi 29/51-*** *Kendilerine okunan Kitap'ı sana indirmemiz onlara yetmedi mi? Kuşkusuz bunda inanan bir toplum için bir RAHMET ve ZİKİR vardır.*

Hatta Muhammed resulün istese bile mucize gösteremeyeceğini çok açıkça resule atıfla anlatan;

> ***Enam Suresi 6/35-*** *Eğer yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse, YAPABİLİRSEN bir tünelle yerden veya bir merdivenle gökten onlara bir*

ayet getir! Eğer Allah dileseydi, elbette onları doğru yol üzerinde toplardı. O halde sakın cahillerden olma!

Enam Suresi 6/36- *Ancak kulak veren kimseler (samimi olanlar ve gerçeği bilmek isteyenler, sorgulayanlar) bu daveti kabul eder. Ölülere (kulak vermeyenler, gerçeğe kulakları kapalı olanlar. Gerçeğin arayışında olmayanlar) gelince onları ancak Allah diriltir. Sonra O'na döndürülürler.*

Araf Suresi 7/188- *De ki: Allah dilemedikçe, kendime bir yarar sağlamak ya da kendimden bir zararı uzaklaştırmak benim elimde değil. Eğer gâybı bilseydim, elbette daha çok yararıma olan şeyi yapardım ve bana bir kötülük de dokunmazdı. Ben, inanan bir kavim için sadece bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim.*

Şuara Suresi 26/3- *İman etmiyorlar diye, adeta kendini helak edeceksin.*

Şuara Suresi 26/4- *Eğer dileseydik gökten öyle bir ayet indirirdik ki hepsi ona boyun eğmek zorunda kalırdı.*

Ayetleriyle de çelişirler.

Neticede Muhammed resule gelen "sen sadece tebliğcisin, insanları etkilemek için mucize göstermeni isteyen, eski tahrif edilmiş inançlarda resullerin mucize gösterdiklerini zanneden kişilerin taleplerini yerine istesen de getiremezsin" ikazı ile kesinleşmiş bir konuda yanlış anlamaları devam ettirmenin, hem "sünnetullahta değişme olmaz" mastarıyla hem de "Kuran'da çelişki olmaz" mastarıyla uyumsuzluk oluşturmasının açıklaması olamaz.

Oysa metodolojinin birinci mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği" düşünülmüş olsa özellikle Enfal Suresinin ilgili ayetlerinin devamında "indirilen"lerin ne olduğunun gayet açık bir şekilde anlatıldığı görülecektir.

Enfal Suresi 8/41- *Eğer Allah'a, Hakk ile Batıl'ın birbirinden ayrıldığı gün; İKİ ORDUNUN KARŞI KARŞIYA GELDİĞİ GÜNDE, KULUMUZA İNDİRDİĞİMİZE inanıyorsanız, bilin ki: Ganimet olarak ele geçirdiklerinizin beşte biri Allah'ın, Resul'ünün, yakınların, yetimlerin, düşkünlerin, yol oğlunundur. Allah, Her Şeye Güç Yetirendir.*

Ayrıca vahiy metnine akılcı sorular sorsak zaten Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği cevapları alabilecekken, Kuran dışı

rivayet külliyatıyla ayetlere fantastik açıklamalar yapmanın hiç gereği yoktur. Mesela Bedir'de yapılan bu "savaşçı melekler" yardımı, neden Müslümanların yaptığı ve bazısında yenilgileriyle sonuçlanan savaşlarda devam etmemiş sorusu da havada kalmaktadır. Bu biraz Çanakkale savaşında yeşil sarıklıların yardımının neden Balkan harbindeki bozgunda görülmediği gibi Müslüman zihni aydınlatmak amacıyla sorulmuş samimi sorular olarak görülmelidir.

Sonuç olarak fantastik açıklamalarla kirlenmiş beyinlerimizi Kuran'ın gerçekleriyle temizlememiz gerektiği ve bunun çok geç kalmış bir gereklilik olduğu bilinciyle Kuran'ı okuyabilsek, zaten tüm cevapların da onda olduğunu görebileceğiz. Hem Ali İmran hem de Enfal Surelerindeki ilgili ayetlerde "melek indirme, gönderme" eyleminin hangi amaca yönelik olduğu da zaten çok açıktır. 3/126 ayetinde *"Allah bununla sevinmeniz ve kalplerinizin yatışmasını dilemiştir"* derken 8/10 ayetinde de neredeyse aynı ifadeyle *"Allah bunu ancak bir müjde olsun ve onu da kalpleriniz yatışsın diye yaptı"* buyrulmuştur. 8/12'de ise bu yapılan eylemin *"Kafirlerin kalplerine korku salacağı"* ek detayı vardır. Şimdi metodolojimizi çalıştırarak Kuran'a soralım; hangi eylem bir müjde niteliği taşır ve hangi eylem inkârcı zalimlerin kalplerine korku salar? Bu soruları da Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği yine Kuran'dan bulmalıyız ve diğer mastarlarla da uyumlu gerçek anlamı bu yolla tespit etmeliyiz.

Bakara Suresi 2/119- *Doğrusu, Biz, seni, Hakk ile müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Cehennem ehlinden sorumlu tutulacak değilsin.*

Bakara Suresi 2/155- *Ant olsun! Biz; sizi, korku ve açlıkla; mallarınızı, canlarınızı ve ürünlerinizi kayba uğratarak belalandıracağız (sınava tabi tutacağız). Sabredenleri müjdele.*

Maide Suresi 5/19- *Ey Kitap Ehli! Resullerin arasının kesildiği bir dönemde, "Bize herhangi bir müjdeleyici ve uyarıcı gelmedi." demeyesiniz diye, işte size açıklayıcı, müjdeleyici ve uyarıcı olarak Resul'ümüz geldi. Allah, Her Şeye Gücü Yeten'dir.*

Tevbe Suresi 9/21- *Rabb'leri, onları, Kendi rahmeti, hoşnutluğu ve içinde tükenmeyen nimetler bulunan Cennetleri ile müjdeliyor.*

Tevbe Suresi 9/112- *Tövbe edenler, kulluk edenler, övgüyü yalnızca*

Allah'a özgü kılanlar, Allah yolunda sefere çıkanlar, Allah'a bağlılığı ortaya koyanlar, buyruklarına içtenlikle teslim olanlar, saygı gösterip, değerini takdir edenler, O'nun emirlerine içtenlikle boyun eğenler, iyi olanı önerip, kötülüğe engel olanlar; Allah'ın hudutlarını koruyanlardır. Mü'minleri müjdele.

Rad Suresi 13/28- *Onlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikri ile tatmin olanlardır. Kalpler, ancak Allah'ın zikri ile tatmin olur.*

İsra Suresi 17/9- *Bu Kuran, en doğru olana iletir. Sâlihâtı yapan müminlere kesinlikle büyük bir ödül olduğunu müjdeler.*

Kehf Suresi 18/1- *Hamd, kendisinde hiçbir çelişki olmayan Kitap'ı indiren Allah'a aittir.*

Kehf Suresi 18/2- *Dosdoğru bir gözetici olarak; şiddetli azaba karşı uyarmak, erdemli ve doğru davranışlarda bulunan müminlere, en iyi karşılığın onların olduğunu müjdelemek için katından indirdi.*

Zümer Suresi 39/17- *Tağuta kulluk etmekten kaçınan ve Allah'a yönelenlere müjdeler olsun. O halde bu kullarımı müjdele.*

Hadid Suresi 57/16- *İnananların; Allah'ın öğütlerini dinleyip de Hakk'tan gelen şeyle kalplerinin yumuşaması zamanı gelmedi mi? Daha önce kendilerine Kitap verilip, üzerinden uzun zaman geçince kalpleri katılaşanlar gibi olmasınlar. Onların çoğu fâsık kimselerdi.*

Ayrıca Kuran eğitimi alarak hem moral yönünden yükselmiş hem de kendilerine saldırarak, can ve mallarına kast eden zalimlere karşı topyekûn silahlanma ve savaş stratejilerini öğrenmiş Müslümanların gösterdiği bu müthiş atılımlar karşısında zorba müşriklerin ve sahabe arasına gizlenmiş münafıkların psikolojisini anlatan ayetlerden de bazısını yazmak, konunun daha iyi anlaşılması açısında yararlı olacaktır.

Bakara Suresi 2/190- *Sizinle savaşanlara karşı siz de Allah yolunda onlarla savaşın. Ama haddi aşmayın. Zira Allah, haddi aşanları sevmez.*

Bakara Suresi 2/191- *Onları yakaladığınız yerde öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. Zaten, fitne öldürmekten daha kötüdür. Onlar, Mescid- i Haram çevresinde sizinle savaşmadıkça siz de onlarla savaşmayın. Eğer savaşırlarsa, siz de savaşın. İşte kafirlere verilecek karşılık böyledir.*

Nisa Suresi 4/75- *Size ne oluyor da Allah yolunda ve: "Ey*

Rabb'imiz! Bizi halkı zalim olan bu beldeden çıkar, katından bize bir veli ver, bize katından yardım edecek kimseler ver." diyen mustaz'af (güçsüz bırakılmış, çaresiz) erkekler, kadınlar ve çocuklar için savaşmıyorsunuz?

Nisa Suresi 4/76- *İman edenler Allah yolunda savaşırlar, kafirler de tağutun yolunda savaşırlar. O halde şeytanı evliya edinenlerle savaşın. Kuşkusuz, şeytanın hilesi/düzeni zayıftır.*

Enfal Suresi 8/45- *Ey iman edenler! Bir toplulukla karşılaştığınız zaman, sebat edin ve Allah'ı çok anın ki kurtuluşa eresiniz.*

Enfal Suresi 8/46- *Allah'a ve Resulüne itaat edin. Birbirinizle çekişmeyin. Sonra zaafa düşüp zayıflarsınız. Bir de sabredin. Kuşkusuz Allah, sabredenlerle beraberdir.*

Enfal Suresi 8/55- *Allah katında canlıların en şerlisi, kafirlerdir (Yaptıkları anlaşmalara uymayarak Müslümanlara saldıranlar) Artık onlar inanmazlar;*

Enfal Suresi 8/56- *Onlar, kendileriyle anlaşma yaptığın halde, her defasında hiç çekinmeden antlaşmalarını bozan kimselerdir.*

Enfal Suresi 8/57- *Eğer savaşta onları yakalarsan, geride kalanlara ders olacak şekilde onları darmadağın et. Belki akıllarını başlarına alırlar.*

Enfal Suresi 8/58- *Eğer bir toplumun ihanetinden endişe edersen, onlarla aynı şekilde anlaşmayı boz. Kuşkusuz Allah, hainlik yapanları sevmez.*

Enfal Suresi 8/59- *Kafirler, kendilerinden vazgeçildiğini sanmasınlar. Onlar, Bizi aciz bırakamazlar.*

Enfal Suresi 8/60- *Siz de onlara karşı gücünüzün yettiği kadar güç ve savaş atları hazırlayın ki, bununla Allah'ın düşmanlarını, sizin düşmanınızı ve sizin bilmeyip, Allah'ın bildiği düşmanları korkutasınız. Allah yolunda her ne harcarsanız, size tam olarak ödenir. Ve hiçbir haksızlığa uğratılmazsınız.*

Enfal Suresi 8/61- *Eğer onlar barışa yanaşırlarsa, sen de yanaş ve Allah'a tevekkül et. Kuşkusuz O, Her Şeyi Duyan'dır, Her Şeyi Bilen'dir.*

Enfal Suresi 8/62- *Eğer sana hile yapmak isterlerse, şunu bil ki Allah sana yeter. O, seni yardımı ile ve mü'minlerle destekledi.*

Enfal Suresi 8/63- *Ve onların kalplerini uzlaştırdı. Eğer*

yeryüzündeki her şeyi infak etseydin (harcasaydın) yine de onların kalplerini kaynaştıramazdın. Fakat Allah, onları kaynaştırdı. Kuşkusuz O, Mutlak Üstün Olan'dır, En İyi Hüküm Veren'dir.

Tevbe Suresi 9/5- *Haram aylar çıktığı zaman, artık "o müşrikleri" nerede bulursanız öldürün, onları yakalayıp hapsedin, bütün geçit yerlerinde onları gözetleyin. Eğer tövbe edip, salâtı ikame eder, zekâtı verirlerse diledikleri yolu seçsinler. Kuşkusuz Allah, Çok Bağışlayıcı'dır, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

Tevbe Suresi 9/13- *Antlarını bozup, Resul'ü yurdundan çıkarmaya karar veren ve size karşı saldırıya ilk geçen bir toplumla savaşmaz mısınız? Yoksa onlara huşu mu duyuyorsunuz? Eğer gerçekten inananlar iseniz, Allah'a daha çok huşu duymanız gerektiğini bilmelisiniz.*

Tevbe Suresi 9/14- *Onlarla savaşın ki Allah sizin ellerinizle onlara azap etsin, onları rezil etsin, onlara karşı size yardım etsin. İnanan halkın göğüslerine şifa versin.*

Tevbe Suresi 9/15- *Ve onların kalplerindeki öfkeyi gidersin. Allah, hak edene (literal olarak dilediğine) tevbe nasip eder. Allah, Her Şeyi Bilen'dir, En İyi Hüküm Veren'dir.*

Tevbe Suresi 9/29- *Kendilerine Kitap verilenlerden, Allah'a ve Ahiret Günü'ne inanmayan; Allah'ın ve Resul'ünün haram kıldığını haram saymayan ve Hak Din'i, din edinmeyen kimselerle, üstünlüğünüzü kabul ettirinceye, kendi elleriyle size cizye verinceye kadar savaşın (bu ayetin açıklaması için özel bir başlık sonraki örnekler arasında açılacaktır).*

Tevbe Suresi 9/123- *Ey iman edenler! Size yakın olan (size tehdit oluşturan, sizi kuşatmış olanlara karşı) kafirlerle savaşın. Ve onlar, sizde kararlılık görsünler. Bilin ki Allah, takva sahibi olanlarla beraberdir.*

Tevbe Suresi 9/124- *Ne zaman bir sure indirilse, onlardan bazıları (kafirler, alayımsı bir şekilde); "Bu hanginizin imanını arttırdı?" der. Bu, iman edenlerin imanını arttırdı. Onlar, müjdelenmelerine sevinirler.*

Furkan Suresi 25/52- *Öyleyse kafirlere boyun eğme. Onunla (Furkan, Kuran) onlara karşı var gücünle büyük bir mücadeleye giriş.*

Okuyucunun saldırgan tarafla nasıl savaşılmasını ve savaş öncesi hazırlıkları anlatan ayetleri bağlamından farklı anlamaması için iki ayetle bu noktada açıklama yapmamızın gerektiğini düşünüyoruz.

Kitabın sonraki bölümlerinde zaten Kuran'ın asla saldırı amaçlı bir savaşı olumlamadığını, bunun insanların varlıklarını çalmak, onları köleleştirmek, vergiye bağlamak, çocuklarını zorla devşirmek gibi şeytani sonuçları olan bir müşrik zulmü olduğunu açıklamaya çalışacağız. Bu konudaki örnek ayetler incelendiğinde de zaten Kuran'ın bu barışçıl çağrısı net olarak görülecektir. (2/190, 4/90, 7/33, 8/56, 9/13)

Hac Suresi 22/39- *Kendileriyle savaşılan kimselerin, zulme uğramaları nedeniyle, savaşmalarına izin verildi. Kuşkusuz Allah, onlara yardım etmeye kadirdir.*

Mümtehine Suresi 60/8- *Allah; sizi, din konusunda sizinle savaşmayan ve sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere iyilik yapmaktan, onlara karşı hak neyse onu yapmaktan alıkoymaz. Kuşkusuz ki Allah, haktan ve haklıdan yana olanları sever.*

Ulük sözcük köküne izafen gönderilen/indirilen anlamıyla meleklerden yani ayetlerden nefret edenler ve onların yani Kuran'ın Müslümanlar üzerindeki geliştirici etkisini gözlemleyerek korkanların kimler olduğunu açıklayan ayetlerden bazısı da şunlardır;

İsra Suresi 17/41- *Ant olsun ki Biz, bu Kuran'da öğüt alsınlar diye her türlü açıklamayı yaptık. Oysaki bu onların yalnızca nefretlerini arttırdı.*

İsra Suresi 17/46- *Kuran'ı anlamalarına engel olsun diye, kalplerine perde, kulaklarına bir ağırlık koyduk. Sen, Kuran'da Rabb'inin tekliğini andığın zaman, nefretle arkalarını dönüp kaçarlar.*

İsra Suresi 17/82- *Kuran'dan indirdiğimiz şeyler, müminler için şifadır, rahmettir. Zalimlerin ise yalnızca hüsranını arttırır.*

Hac Suresi 22/72- *Onlara apaçık ayetlerimiz okunduğu zaman, o kafirlerin yüzlerindeki hoşnutsuzluğu görürsün. Nerede ise kendilerine ayetlerimizi okuyanlara saldıracaklar. De ki: "Size bundan daha kötüsünü haber vereyim mi? Ateş! Allah'ın kafirlere sözüdür. O, ne kötü bir varış yeridir."*

Özetleyecek olursak; Kuran'da ilgili bağlamda gönderilmiş/indirilmiş anlamıyla geçtiğini açıklamaya çalıştığımız MELEK sözcüğünün geçtiği ayetlerin Kuran'ı anlama metodolojisine ve tabi ki gramere ve bağlama uygun mealleri bizce şu şekilde olmalıdır;

Ali İmran Suresi 3/123- *Ant olsun! Çok zayıf olduğunuz Bedir'de de*

Allah size yardım etmişti. O halde, Allah'a karşı takvalı olun ki şükretmiş olasınız.

Ali İmran Suresi 3/124- *Hani! Sen mü'minlere: "Rabb'inizin, indirilmiş üç bin melekle/Kuran ayetleriyle yardım etmesi size yetmez mi?" diyordun.*

(Bu ayette konuşan zaten Muhammed resuldür. Çok belli ki daha önce kendisine indirilmiş bulunan çok sayıdaki ayetin Müslümanlara moral destek ve cesaret vermesi konusuyla ilgili sahabesini bilgilendirerek savaşta yüreklendiriyor.)

Ali İmran Suresi 3/125- *Evet! Sabreder ve takvalı davranırsanız, düşman size hemen saldırsa bile, Rabb'iniz, size, seçilmiş beş bin melekle/ayetle yardım eder.*

Ali İmran Suresi 3/126- *Allah, bununla (Kuran ayetleri indirmekle) sevinmenizi ve kalplerinizin yatışmasını dilemiştir. Çünkü yardım ancak Mutlak Üstün Olan ve En İyi Hüküm Veren Allah'ın yanındadır.*

Enfal Suresi 8/9- *Hani siz, Rabb'inizden yardım istiyordunuz. O da ardı ardına bin indirilmiş melek/ayetle yardım edeceğim diye, isteğinize karşılık vermişti.*

Enfal Suresi 8/10- *Allah bunu, ancak bir müjde olsun ve onunla kalpleriniz yatışsın diye (Rad Suresi 13/28 ayetinin aynı ifadesiyle) "Onlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikri ile tatmin olanlardır. Kalpler, ancak Allah'ın zikri ile tatmin olur) yaptı. Yardım, ancak Allah'tandır. Kuşkusuz Allah, Mutlak Üstün Olan'dır, En İyi Hüküm Veren'dir.*

ÖRNEK 4

ADEM ANLATISINI METODOLOJİK ANLAMAK

Hem eski ve yeni ahitte (tanah ve evanjeller) ve hem de son mesaj olan Kuran'da genel olarak Adem kıssası olarak tasvir edilen anlatımlar, kullanılan metaforların küçük farklılıkları dışında benzerdirler. Kuran, kendisinden önceki mesajların lafzen veya kavramsal olarak uğradığı tahrifatları düzeltmek için gönderilmişse de maalesef Kuran olması gerekenin tam tersi bir metodolojiyle bu kaynakların tahrif edilmiş bilgileriyle anlaşılmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır. Onun kullandığı dilin içeriği, kullandığı metaforlar ve temsiller gözardı edilerek İsrailiyatın ve Hristiyan teolojisinin tüm çarpık ön kabulleri, mesajın önüne geçirilerek kıssa, mitolojik bir anlatım haline getirilmiştir.

Kuran'ı az çok bilenler açısından durum tam da budur. Hepimiz bir an gözlerimizi kapayarak Adem kıssası olarak genellenen anlatımları düşünürsek şöyle bir manzaranın aklımızda canlandığını kabul ederiz. Genelde manzara, özellikle Hristiyan teolojisinin etkisiyle yapılmış Rönesans resimleri eşliğinde canlanır. Tabi ki tam bir Avrupalı beyaz adam fizyolojisinde kaslı bir Adem ve yine Avrupalı tipolojisinde eşi Eva (Havva) sadece cinsel organları ağaç yapraklarıyla örtülmüş halde büyükçe bir ağacın altında durmaktadırlar. Havva elinde "kırmızı bir elma" olduğu halde eşi Adem'e ikramda bulunurken, şeytan da (genelde yılan imgesiyle) onu vesvese vererek kandıran, konunun diğer aktörü olarak yer alır. Maalesef tüm insanlığın bu arada Müslüman dünyanın da Adem ve onun etrafında geçen olaylar dendiğinde hayalinde canlandırdığı manzara, üç aşağı beş yukarı bu şekildedir. Bu ön kabule göre Tanrı önce Adem'i sonra da Adem'in kaburgasından eşi Havva'yı cennetinde yaratmış, bu yerde her şeyin en güzelini onlara vermişken tek şart olarak da eski ve yeni ahitte yasak elma, Kuran'da şecer olarak geçen ağaca yaklaşmamalarını emretmiştir. Önceki mesajlarda Havva'nın bu emre aykırı davrandığı sonrasında da eşi Adem'i yasak elmayı yemeye ikna ettiği söylenirken; Kuran bu

eylemin Adem'in eşinin başlattığı bir itaatsizlik olduğunu söylemez, İblis isimli bir şeytanın her ikisini de aldattığını belirtir. Kuran ve önceki kitaplar arasındaki küçük anlatım farklılıklarını şimdilik göz ardı edersek, kıssanın sonrasında Allah, emrini dinlemeyen Adem ve eşini emrine uymamakla suçlayınca, cinsel organlarının açık halde olmasından utanan Adem ve eşi ağacın yapraklarıyla örtünmüşler, Allah da onları yaşadıkları cennetten emre itaatsizlik yaptıkları için kovarak dünyaya göndermiş ve orada zorluklarla dolu dünya hayatına mahkûm etmiştir. Genel inanışa göre Adem ve eşi cennetten kovulup dünyaya gelen ilk iki insandır ve bu iki insandan tüm insanlık türemiştir. Bunun yanı sıra Adem'in dünyaya gelen çocuklarıyla çoğalan ilk topluma gönderilen ilk resul olduğu da teist dinlerin geleneksel ortak inanışıdır.

Adem kıssası özellikle Kuran'daki ifadelerle çok katmanlı bir anlatım içerir. Adem isminin geçtiği ve geçmediği halde bu anlatımla ilgisi olduğu bağlamdan açık olarak görülen ayetler, tamamen metaforik bir çerçevede vahiyle muhatap insana iletilir. Birkaç surede serpiştirilmiş ayetler sadece Adem ve eşinin neler yaşadığını anlatmakla yetinmez; ayetlerde olayların geçtiği mekanların tasviri, yasak ağaç, iblis, cennet, meleklerin secdesi, her ikisinin ağaç yapraklarıyla örtünmesi, cin tanımı gibi daha birçok konu kıssa bağlamında kendisine yer bulur.

Bu kıssanın İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin etkisinde kalınarak anlaşıldığı gibi bir mesaj içermediğini düşündüğümüz için tüm bu sayılan unsurları özel olarak anlamlandırmaya çalışmak üzere bu kıssa üzerinde biraz geniş durmak istiyoruz. Kıssanın, Kuran'ı anlama metodolojisinin ana mastarlarını kullanarak, Kuran'ı okuyan insanlara ne mesaj verdiğini ve geleneğin anlamlandırılması dışında daha doğru başka bir alternatif okuması olup olamayacağı üzerinde düşünmek üzere de; önce Kuran'da ilgili surelerdeki ayetleri sıralayıp sonra da birkaç ana başlıkta incelemeye tabi tutacağız. Bu inceleme sonunda aklın ve metodolojinin bizi götürdüğü noktanın alışılagelen bilgilerin çok ötesinde olduğunu görmek sanırız ki okuyucu için de sürpriz olacaktır. Allah'ın kelamı Kuran'ın, aklını ve bilimi kullanarak onu anlamaya çalışan insanlara Allah'ın izniyle nasıl açıldığını görmek mutluluk kaynağıdır.

ADEM KISSASIYLA İLGİLİ KURAN AYETLERİ

Bakara Suresi 2/30- *Hani! Bir zamanlar Rabb'in, meleklere: "Ben yeryüzünde bir halife tayin edeceğim." demişti. Melekler: "Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birisini mi halife yapacaksın? Oysa biz Seni övgü ile yüceltip kutsuyoruz" dediler. Allah da: "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim." dedi.*

Bakara Suresi 2/31- *Allah, Adem'e bütün isimleri öğretti. Sonra onları meleklere sunup: "Eğer doğru söyleyenlerden iseniz bunların isimlerini bana bildirin." Dedi.*

Bakara Suresi 2/32- *Melekler de: "Sen Subhansın (Her türlü kusur ve eksiklikten uzaksın). Bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz Sen her şeyi gerçeği ile bilensin." dediler.*

Bakara Suresi 2/33- *Allah: "Ey Adem! Bunların isimlerini onlara bildir." dedi. Adem isimleri onlara bildirince, Allah meleklere: "Göklerin ve yerin gaybını Ben bilirim; Ben, sizin açıkladıklarınızı da içinizde gizlediklerinizi de bilirim, dememiş miydim?" dedi.*

Bakara Suresi 2/34- *Sonra meleklere: "Adem'e secde edin" dedik. İblis hariç hemen secde ettiler. O, yüz çevirip büyüklük tasladı. Ve o kâfirlerdendi.*

Bakara Suresi 2/35- *Dedik ki: "Ey Adem! Eşinle birlikte cennette oturun. Orada dilediğiniz her şeyden bol bol yiyin. Fakat şu secereye yaklaşmayın; yoksa haksızlık yapmış olursunuz.*

Bakara Suresi 2/36- *Fakat şeytan onları, oradan kaydırdı. Böylece ikisini de içinde bulundukları durumdan çıkardı. Biz de: "Birbirinize düşman olarak inin. Yeryüzü, belli bir süreye kadar size barınak ve geçinme yeri olacak." dedik.*

Bakara Suresi 2/37- *Derken Adem, Rabb'inden kelimeler aldı. Böylece, Adem'in tövbesini kabul etti. Kuşkusuz O, Tövbeleri Kabul Eden'dir, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

Bakara Suresi 2/38- *"Hepiniz oradan inin dedik. Ben'den bir hidayet geldiğinde kim ona uyarsa, artık onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.*

Bakara Suresi 2/39- *Ayetlerimizi küfredip/inkâr edip yalanlayanlar, Cehennemliktirler. Ve onlar, orada sürekli kalacaklardır.*

Araf Suresi 7/10- *Doğrusu Biz, sizi yeryüzüne yerleştirdik ve orada size geçimlik verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz.*

Araf Suresi 7/11- *Ant olsun ki sizi Biz yarattık. Sonra size şekil verdik. Sonra meleklere, Âdem'e secde edin dedik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O, secde edenlerden olmadı.*

Araf Suresi 7/12- *"Sana buyurduğum halde, seni secde etmekten alıkoyan nedir?" dedi. "Ben ondan hayırlıyım, beni ateşten onu çamurdan yarattın." dedi.*

Araf Suresi 7/13- *"Hemen oradan in; orada büyüklük taslamak haddin değil. Hemen oradan çık. Sen aşağılanmışlardansın." dedi.*

Araf Suresi 7/14- *"Tekrar diriltilecekleri güne kadar bana süre ver." dedi.*

Araf Suresi 7/15- *"Sen süre verilmişlerdensin." dedi.*

Araf Suresi 7/16- *"Azdırmandan dolayı, onlar için senin dosdoğru yolunun üzerine oturacağım." Dedi.*

Araf Suresi 7/17- *Sonra, ant olsun ki onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım ve Sen onların çoğunu şükrediciler olarak bulamayacaksın.*

Araf Suresi 7/18- *"Kovulmuş ve kınanmış olarak oradan çık. Onlardan kim sana uyarsa, Cehennem'i onlarla dolduracağım." dedi.*

Araf Suresi 7/19- *Ey Adem! "Sen ve eşin cennete yerleşin, dilediğiniz yerden yiyin, fakat şu ağaca (şecer) yaklaşmayın. Yoksa zalimlerden olursunuz."*

Araf Suresi 7/20- *Derken şeytan, kötülüklerini kendilerine göstermek için onlara fısıldadı. Rabb'iniz size bu ağacı melek/melik olmayasınız veya ölümsüz olmayasınız diye yasakladı." dedi.*

Araf Suresi 7/21- *Ve ikisine: "Ben gerçekten ikinizin de iyiliğini istemekteyim." diye yemin etti.*

Araf Suresi 7/22- *Böylece ikisini aldatıp baştan çıkardı. O ağaçtan tadınca, her ikisinin de örtülmüş çirkinlikleri açığa çıktı. Cennet yapraklarını üst üste koyup örtünmeye başladılar. Rabb'leri onlara: "Ben sizi o ağaçtan men etmedim mi? Bu şeytan size apaçık bir düşmandır demedim mi?" diye seslendi.*

Araf Suresi 7/23- *"Ey Rabb'imiz! Biz, kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve merhamet etmezsen hüsrana uğrayanlardan oluruz." dediler.*

Araf Suresi 7/24- *"Bir kısmınız bir kısmınıza düşman olarak inin." dedi. Yeryüzünde, size belli bir süreye kadar yerleşme ve yararlanma imkânı vardır." dedi.*

Araf Suresi 7/25- *De ki: "Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve oradan çıkarılacaksınız."*

Araf Suresi 7/26- *Ey ademoğulları! Cesetlerinizi örtecek ve sizi süsleyecek libas indirdik. Takva libası ise daha hayırlıdır. İşte bu Allah'ın ayetlerindendir. Umulur ki düşünüp öğüt alırlar.*

Araf Suresi 7/27- *Ey ademoğulları! Şeytan kötülüklerini onlara göstermek için, elbiselerini soyarak (takva sahibi olmaktan alıkoyarak), ana babanızı cennetten çıkardığı gibi sizi de bir fitneye düşürmesin. O ve taraftarları, sizin onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Biz, şeytanları iman etmeyenlere evliya kıldık.*

Hicr Suresi 15/28- *Hani Rabb'in meleklere: "Ben kuru bir çamurdan, dönüşüme uğramış bir balçıktan, bir beşer yaratacağım." demişti.*

Hicr Suresi 15/29- *"Onu biçimlendirip ve ona ruhumdan üflediğimde, hemen ona secde edin!"*

Hicr Suresi 15/30- *Bunun üzerine bütün melekler ona secde ettiler.*

Hicr Suresi 15/31- *İblis hariç. O, secde edenlerle birlikte olmaktan kaçındı.*

Hicr Suresi 15/32- *Allah: Ey İblis! Neden secde edenlerle birlikte olmadın?" dedi.*

Hicr Suresi 15/33- *İblis: "Ben; kuru bir çamurdan, dönüşüme uğramış bir balçıktan yarattığın bir beşere, secde etmem." dedi.*

Hicr Suresi 15/34- *Allah: "Çık oradan! Sen kesinlikle kovulmuş birisin." dedi.*

Hicr Suresi 15/35- "*Lanet, Din Günü'ne kadar senin üzerindedir." dedi.*

Hicr Suresi 15/36- *İblis: "Rabbim! Öyleyse yeniden diriltilecekleri güne kadar, bana süre tanı." dedi.*

Hicr Suresi 15/37- *Allah: "Sen, süre verilenlerdensin;"*

Hicr Suresi 15/38- *"Bilinen zamanın gününe kadar." dedi.*

Hicr Suresi 15/39- *İblis: "Rabbim! Beni azdırmandan dolayı, ben de yeryüzündeki her şeyi cazip göstererek, kesinlikle onların hepsini azdıracağım."*

Hicr Suresi 15/40- "*Ancak onlardan muhles kulların hariç."*

Hicr Suresi 15/41- *Allah: "Bu, Bana varan dosdoğru yoldur." dedi.*

Hicr Suresi 15/42- *Sana uyan azgınlar hariç, kullarım üzerinde hiçbir yaptırım gücün yoktur.*

İsra Suresi 17/61- *Hani Biz meleklere, "Adem'e secde edin." dediğimiz zaman, iblis hariç hepsi secde etti. İblis, "Ben, çamurdan yarattığın kimseye mi secde edeceğim?" dedi.*

İsra Suresi 17/62- *Dedi ki: "Bu mu benden mükerrem (değerli) kıldığın varlık? Eğer bana Kıyamet Günü'ne kadar müsaade edersen, pek azı hariç, onun soyunu kesinlikle buyruğum altına alacağım.*

İsra Suresi 17/63- *Allah, "Git! Onlardan kim sana uyarsa, bilin ki bunun karşılığı tam bir karşılık olarak Cehennem'dir." dedi.*

İsra Suresi 17/64- *Onlardan, gücünün yettiğini sesinle ayart. Atlıların ve yayalarınla (bütün gücünle) onları yaygara ile yönlendir. Mallarında ve çocuklarında onlara ortak ol. Ve onlara vaatlerde bulun. Şeytanın vadettikleri gururdan (aldanmaktan) başka bir şey değildir.*

İsra Suresi 17/65- *"Bana yönelmiş kullarım üzerinde, senin bir sultanın yoktur. Vekil olarak Rabb'in yeter."*

Kehf Suresi 18/50- *Hani! Biz, meleklere, "Adem'e secde edin." demiştik. İblis hariç hepsi secde etmişti. O cinlerdendi. Böylece Rabb'inin sözünden dışarı çıktı. Onlar size düşman iken, Benim yanı sıra, onu ve soyunu evliya mı ediniyorsunuz? Zalimler için ne kötü bir tercihtir bu!*

Kehf Suresi 18/51- *Ben onları göklerin ve yeryüzünün yaradılışına ve kendilerinin yaradılışına tanık tutmadım. Ve Ben saptıranları yardımcı edinmedim.*

Taha Suresi 20/115- *Ant olsun ki Biz, bundan önce Adem'e ahit verdik, ancak o unuttu. Onu azimli bulmadık.*

Taha Suresi 20/116- *Hani! Meleklere: "Adem'e secde edin." demiştik. Hemen secde etmişlerdi, iblis ise bundan kaçınmıştı.*

Taha Suresi 20/117- *Bunun üzerine Biz de: "Ey Adem! Kuşkunuz olmasın ki bu sana ve eşine düşmandır. Sakın sizi Cennet'ten çıkarmasın. Sonra mutsuz olursun." dedik.*

Taha Suresi 20/118- *Senin için orada acıkmak ve açıkta kalmak yoktur.*

Taha Suresi 20/119- *Orada susuz kalmazsın ve sıcaktan zarar görmezsin.*

Taha Suresi 20/120- *Sonra şeytan ona vesvese verdi. Dedi ki: "Ey Adem! Sana ebedilik ağacı ve yok olmayacak bir egemenlik için yol göstereyim mi?*

Taha Suresi 20/121- *Bunun üzerine ikisi de ondan yediler. Hemen kötülükleri kendilerine görünüverdi. Cennet yaprağından örtmeye başladılar. Âdem, Rabb'ine asilik edip yanıldı.*

Taha Suresi 20/122- *Sonra Rabb'i onu arındırdı ve tövbesini kabul etti. Ve ona doğru yolu gösterdi.*

Taha Suresi 20/123- *Dedi ki: "Hepiniz oradan çıkıp gidin." Bir kısmınız bir kısmınıza düşmansınız. Ben'den size bir yol gösterici geldiği zaman, kim yol göstericime uyarsa; işte o sapkınlığa düşmez ve mutsuz olmaz." dedi.*

Taha Suresi 20/124- *Kim Benim zikrimden yüz çevirirse, bilmelidir ki onun için bunalımlı bir yaşam vardır. Kıyamet Günü de onu kör olarak haşrederiz.*

Sad Suresi 38/71- *Hani Rabb'in meleklere: "Ben çamurdan bir beşer yaratacağım." demişti.*

Sad Suresi 38/72- *Onu biçimlendirip, ruhumdan üflediğim zaman derhal ona secdeye kapanın!*

Sad Suresi 38/73- *Bunun üzerine meleklerin tamamı, hep birlikte secde ettiler.*

Sad Suresi 38/74- *Ancak İblis etmedi. O kibirlendi ve zaten o kafirlerdendi.*

Sad Suresi 38/75- *"Ey iblis! İki elimle (kudretimle) yarattığım şeye secde etmekten seni alıkoyan nedir? Büyüklük mü taslıyorsun, yoksa kendini çok mu üstün görüyorsun?" dedi.*

Sad Suresi 38/76- *Ben ondan hayırlıyım. Beni ateşten (enerjiden), onu çamurdan yarattın." dedi.*

Sad Suresi 38/77- *"Oradan çık! Sen kesinlikle racimsin." dedi.*

Sad Suresi 38/78- *Lanetim, Din Günü'ne kadar senin üzerindedir.*

Sad Suresi 38/79- *İblis: "Rabb'im! O halde yeniden dirilme gününe kadar bana süre ver." dedi.*

Sad Suresi 38/80- *Allah, "Peki süre verilenlerdensin." Dedi.*

Sad Suresi 38/81- *Zamanı bilinen güne kadar.*

Sad Suresi 38/82- *İblis: "Öyleyse, izzetine ant olsun ki onların hepsini azdıracağım." dedi.*

Sad Suresi 38/83- *"Ancak içlerinden muhles kulların hariç."*

Sad Suresi 38/84- *"Gerçek budur. Ben, gerçeği söylerim." dedi.*

Sad Suresi 38/85- *Allah: "Ant olsun ki Cehennem'i senden ve sana uyanlardan dolduracağım." dedi.*

Adem kıssasının detaylarını bilmeyen okuyucular için ilgili ayetler bu şekildedir. Kuran Adem kıssasını görüldüğü gibi, birden fazla surede farklı detaylarla zenginleştirerek tekrarlar ve bundan daha önemlisi kıssa, Kuran bütünlüğü açısından kesinlikle anlaşılması gereken birden fazla olay ve kavramı da içerir. Bu söz konusu olaylar ve kavramların tam ve doğru anlaşılması Kuran'ın genel anlatısının da doğru anlaşılması adına şarttır. Adem kıssasında geçen Adem, İblis, cennet, kötülükler (avret yerleri), şecer, melek, iblis, şeytan, cin kavramları tam olarak Kuran'ın genel mantığına uygun, çelişkisiz olarak oturtulamazsa, tüm bu kavramların dolaylı /dolaysız geçtiği diğer surelerdeki ilgili anlatıların da doğrularına ulaşmak olanağı olmayacaktır.

Allah'ın vahyi Kuran'ın bize söylediklerini, ona akli sorular sormak ve bütüncül olarak metodolojik incelemeye tabi tutmak adına da bu eylemi, belirli bir sıralamayla yapmayı uygun görüyoruz. Kuran'a, bu kıssanın gerçekliğini öğrenmek adına sorular soralım ve yine metodolojimizin ilk mastarı gereği cevapları asla başka bir kaynaktan değil, yine ondan yani saf vahiyden alacak şekilde onun kendisini açıklama sistematiğini çalıştıralım.

A) ADEM KISSASI NEREDE GEÇİYOR?

Genel kanı, Adem kıssasının tüm detaylarıyla birlikte cennette (ahiret boyutunda) geçtiğidir. Hem Yahudilerin ve hem de Hristiyanların bu genel inanışları (kült), Kuran'ın anlatımlarının önüne geçirilerek geleneğe ithal edilmiştir. Bu inancın doğrulanması adına da Kuran dışı kaynaklarda yüzlerce rivayet oluşturulmuştur. Hemen tamamı mitolojik bu anlatımlara göre, Tanrı, Adem ve eşini tüm güzellik ve konforun mevcut olduğu ahiret cennetinde yaratmış, onlardan sadece gösterdiği tek bir ağaca yaklaşmamalarını istemiştir. Milyarlarca ağacın ve nimetin olduğu bir yerde tek bir ağaca yaklaşmamak gibi bir sınavın mantığının ne olduğu bir yana, olayların akışının anlatıldığı bölümler de açıklanmaya muhtaçtır.

Adem kıssasının İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin anlattığı gibi

anlaşılması durumunda, biz Kuran inanırlarına bu dünya hayatımızdaki sınavımızda nasıl bir mesaj verdiği gibi yaşamsal sorular havada kalmaktadır. Bundan dolayı en önce bu anlatının nerede geçtiğinin tespit edilmesi çok kritiktir. Ancak bu tespitten sonra, yani olayın dekorunun içeriği anlaşıldıktan sonra mesaj daha görünür ve yukarıda sıraladığımız kavramların işaret ettikleri anlaşılır olabilecektir.

Bu noktada, Adem kıssasının anlatıldığı ve bizim de listelediğimiz ayetler bütününü dikkate alırsak; olayın geçtiği mekânda mevcut olanlar ve normalde eğer orası ahiret cenneti ise mevcut olmaması gereken imgeleri tespit etmeliyiz.

Bu aşamada bir tespitte bulunup, bunun üzerinde biraz düşünmek zorunda olduğumuz gerektiğini görüyoruz. Bilinmelidir ki, herhangi bir olayı betimlerken mecaz kullanmakla, temsili bir olayı mecazlı veya doğrudan anlatmak iki farklı şeydir. Uzunca bir edebi metin olması dolayısıyla ve kullandığı dil itibariyle Kuran, bu ayrımı yapılan her iki farklı anlatıma da içeriğinde yer verir. Yani bazı olayları temsili olarak anlatır, bazı olayları da ki bu olaylar gerçek tarihsel olaylardır mecaz ve benzetmeler kullanarak anlatır. Hangi olayın temsili olay, hangisinin mecaz anlatımlı gerçek olay olduğunun tespitiyle ilgili olarak bizim cevabımız, yine olayın bağlamına bakmakla çözüme kavuşabileceği yönündedir. Bize göre içinde resullerin de bulunduğu veya tamamen resullerle ilgili her anlatı anlatımda mecaz, metafor kullanılmış olsa bile gerçek olayların Kuran diliyle anlatımıdır. Bunları, "Kıssa" genel isimlendirmesiyle tanımlamak yanlış olmayacaktır. Kıssalar genel olarak ismi geçen veya geçmeyen bir resulün yaşamının belirli bir zamanında geçer ve olayın yaşanması anının resul ve muhatapları açısından yorumlanması şeklinde oluşur.

Çoğunlukla da resulün başından geçen olaylar diyaloglar halinde anlatılır. Diyaloğun bir tarafında genelde resul ve ona vahiy eden Tanrı varken diğer tarafta ise ya resulün sahabesi/ havarisi olarak ona inanan veya resulün getirdiği vahye karşı şiddetli muhalefet yapan inkârcı veya münafıkların karşı fikir ve/veya eylemleri vardır. Kuran'da kendisinden bahsedilen tüm resullerle ilgili ayetlerin anlatımlarının her biri kıssadır. İçeriğinde deyim ve metaforik anlatımlar olsa bile Nuh resulden başlamak üzere son resul

Muhammed'e kadar tüm resullerin yaşamlarının değişik kesitlerinin verildiği her detay istisnasız tarihsel gerçekliğe sahiptir ve bu haliyle kıssa olarak tanımlanmalıdır. Biz Kuran'ı anlama metodolojisinin mastarlarını göz önüne aldığımızda görüyoruz ki, kıssalar tamamen ve kesinlikle yaşanmış gerçekliklerdir. Tarihselci Müslümanların bu kıssalardaki mecazları anlamayıp, bunların da temsili öyküler olduklarını söylemeleri çok büyük bir hatadır. Bize göre onlar, Kuran'daki kıssaları temsili ayetlerle karıştırmak gibi çok vahim bir hata içerisindedirler.

Tabi ki her kıssanın bize, günümüze ve bizden sonra onu okuyacak her insana bir mesajı vardır ama aynı zamanda bu kıssalar yaşanmışlardır da. Kıssaların, ders çıkarmak amacıyla oluşturulmuş temsiller olduğu fikri Kuran'la çelişir. Kıssaların gerçekliği konusunda şüphe içinde olmanın nedeni bize göre, anlatımda geçen mecazların, teşbihlerin literal anlamlarıyla anlaşılma yanlışlığından dolayıdır. Oysa bu edebi bir gerekliliktir ve Türkçe de dâhil her dilde zannedildiğinden çok fazla yapılmaktadır. Hatta herhangi bir dile ait bilimsel bir etimoloji sözlüğü incelenecek olursa görülecektir ki, hemen hemen her sözcük ve fiilin kökeni mecazidir. Sıradan insanların yazdıklarındaki zenginlikleri görüp de Kuran'ın anlatımındaki muhteşem sanatı görmemek, kıssaların gerçekliği konusunda şüphe duymak anlamlı bir okuma yapmak değildir.

Kıssa ve temsil ayetlerini çok iyi sınıflandırma yapmak genel olarak Kuran'ın bu her iki grup ayetlerini de doğru anlama çabalarının ilk adımıdır. Bize göre, bu iki ayet grubunun doğru tespiti de yine bir metodoloji sorunudur. Kıssalar eğer içeriklerindeki metaforlar doğru anlaşılırsa, Sünnetullahta değişme olmaz mastarı gereği ayakları yere basan, muhatapları tarafından yaşanmış olmasının sünnetullaha aykırı olmadığı olayların anlatımıdır. Temsili ayetlerde ise; şeytan, melek, iblis, cin, cehennem gibi varlıklar sahnede resul olmayan insanların da olduğu şekilde hatta Tanrı'nın da diyaloğa dahil olduğu bir anlatımla tasvir edilirler ve konuşturulurlar.

Kıssa- temsil ayrımı düşünüldüğünde Adem kıssası bize göre temsili bir anlatıdır, bir kıssa değildir. "Adem kıssası" diye ünlendiği için biz de bu isimle tanımlasak da o tam bir temsili anlatımdır. Bu

anlatıdaki olaylar ve muhatapların hepsi, Allah'ın bize çok önemli bir mesajı (belki de en önemli mesajı) aklımızda canlandırmamız amacıyla yaptığı bir sahnede konuşturulur. Allah "Adem anlatısında" insanlık için çok tarihi bir açıklama yapmaktadır. Adem nezdinde tüm insanlığın dünya hayatında nasıl yaşaması ve yaşamaması gerektiğini çeşitli imgeler kullanarak canlandırmaktadır. Kıssada geçen melek, iblis, şeytan, cin, ağaç (şecer), ağacın yaprakları, görünen kötülükler (avret yerleri), takva elbisesi vs. hepsi bizim aklımızda canlandığında gördüğümüz hiçbir şeyle ilgili değildir, tamamı metaforik açıklamalardır. Bunlarla ilgili olarak her kavram açıklandığında ve anlatıya sorduğumuz her soru cevaplandığında oluşacak fikirleri birazdan sıralayacağız ama şu tespiti de yapmak zorundayız. Bu şekildeki bir okuma bizim sıfırdan bulduğumuz bir sonuç değildir. Bizim yaptığımız şey bu sonuca bir metodolojiyi çalıştırarak varmaktan ibarettir. Yoksa tarih boyunca birçok Kuran inanırı bu veya benzer tespitlere işaret etmişlerdir. Mesela Türkiye'de yaşayan insanların itikat (iman) imamı olarak bilinen İmam Maturidi, kıssanın dünyayla ilgili olduğunu, ahiret cennetinde geçmediğini yazıya geçirirken, Mevdudi de bu kıssanın temsili olduğunu söylemiştir. Neticede birçok çağdaşımız Kuran inanırı da buna benzer tespitler yapmaktadırlar. Sorun şu ki, eskiden yaşamış veya çağdaşımız bu insanlar bir metodoloji çerçevesinde bu fikre ulaşamadıkları için genel inanışa karşı cılız sesler olarak kalmışlardır. Eski çağlarda bunları seslendirenler zaten geleneğin çok sert uygulamalarıyla –Maturidi'nin işkenceyle öldürülmesi gibi bastırılmıştır.

Adem anlatısının Allah'ın bu dünya hayatıyla ilgili tüm insanlığın ne yapıp ne yapmamasını istediğinin Adem nezdinde anlatmak üzere bir sahne temsil ettiği görüşünde olduğumuzu biraz önce belirtmiştik. Anlatılan temsilin nerede geçtiğinin tam olarak tespiti hangi seçeneğin doğru olduğunun anlaşılması açısından da gereklidir.

Anlatıyı içeren ayetlere dikkat edersek, bu ayetlerde eğer orası ahiret cenneti ise orada olmaması gereken şeylerin olduğunu görüyoruz. Bir defa eğer Adem ve eşi yaratılmış insanlar ise, onların ve diğer tüm insanların hangi materyalden ve nerede yaratıldıkları konusu Kuran'da çok açık ifadelerle anlatılmıştır. Tüm insanlar,

topraktan, yani dünyadaki materyallerden yaratılmışlardır. Dolayısıyla geleneğin ilk insan ve ilk resul olduğunu iddia ettiği Adem ve eşi de topraktan ve yeryüzünde yaratılmış olmalıdır. Bu anlamdaki ayetlerde Adem ve eşiyle ilgili herhangi bir istisna yapıldığına dair bir şerhin olmaması bizi onların da yaratılmışlık özelliklerinin tüm insanlar gibi olduğu çıkarımına götürmektedir.

Bu konuyla ilgili ayetlerden en vurucu olan;

Bakara 2/30- *Hani! Bir zamanlar Rabb'in, meleklere: "BEN YERYÜZÜNDE bir halife tayin edeceğim." demişti. Melekler: orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birisini mi halife yapacaksın? Oysa biz Seni övgü ile yüceltip kutsuyoruz." Dediler. Allah: "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim." dedi.*

Bu ayet net olarak Allah'ın tüm insanlığı (kıssanın temsil ettiği Adem nezdinde) ahiret cennetinde değil YERYÜZÜNDE yarattığını söylemektedir. Sıralayacağımız ayetler de insanların tümünün yeryüzünde bulunan MADDELERDEN yaratıldıklarını ve ölümle tekrar toprağa karışacaklarını yine net olarak anlatmaktadır. Adem- insanoğlu yeryüzünde ve yeryüzündeki materyallerden (toprak, çamur metaforu) yaratılmıştır. Ahiret cennetinde gerçekleşmiş bir yaratılıştan bahsetmek tüm bu ayetler grubuyla çelişen bir iddia olacaktır.

Araf Suresi 7/10- *Doğrusu Biz, sizi yeryüzüne yerleştirdik ve orada size geçimlik verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz.*

Araf Suresi 7/11- *Ant olsun ki sizi Biz yarattık. Sonra size şekil verdik. Sonra meleklere, Adem'e secde edin dedik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O, secde edenlerden olmadı.*

Yunus Suresi 10/14- *Sonra, onların arkasından, yeryüzünde sizi halifeler yaptık ki bakalım nasıl davranacaksınız.*

Hud Suresi 11/61- *Semud halkına da kardeşleri Salih'i gönderdik. Ey halkım: "Allah'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur." dedi. Sizi yer yüzünde meydana getiren ve sizi orayı imar etmekle görevli kılan O'dur. Öyleyse O'ndan bağışlanma dileyin. Sonra O'na tevbe ile yönelin. Rabb'im, Çok Yakın'dır, İsteklere Cevap Veren'dir.*

Hicr Suresi 15/26- *Ant olsun ki; Biz, insanı salsalinden, dönüşüme uğramış bir balçıktan yarattık.*

İsra Suresi 17/61- *Hani Biz meleklere, "Adem'e secde edin." Dediği–*

miz zaman, iblis hariç hepsi secde etti. İblis, "Ben, çamurdan yarattığın kimseye mi secde edeceğim?" dedi.

Taha Suresi 20/55- *Sizi ondan (topraktan, yeryüzünden) yarattık. Ve sizi ona döndüreceğiz. Ve sizi oradan bir kere daha çıkaracağız.*

Müminun Suresi 23/79- *Sizi yeryüzünde çoğaltan O'dur. Ve O'nun huzurunda toplanacaksınız.*

Secde Suresi 32/7- *O ki yarattığı her şeyi en iyi şekilde yaratmıştır. İnsanı yaratmaya çamurdan başladı.*

Adem anlatısının ahiret cennetinde geçmediğiyle ilgili bir diğer detay ise, orada şeytanın (iblis) olması durumudur. Tüm şeytanların ve onların vesveselerine kanan tüm insanların tamamının cehennemde olması gerektiğini de biz yine Kuran'ın ilgili ayetlerinden anlıyoruz. İblisin ahiret boyutundaki cennette olduğuna inanıldığı ve onun haşa Allah'ın emirlerine karşı koyabilecek, kıyas yapıp kendisini insandan üstün görecek bir rakip Tanrı olarak anlaşılacağı bir durum yüzlerce Kuran ayetiyle çelişir ki, bu durum "Kuran'da çelişki olmaz" mastarına taban tabana zıttır. Şeytan veya herhangi bir yaratılmış, asla ve asla O'nun verdiği görev tanımının dışına çıkamaz. Temsildeki diyaloglar böyle anlaşılmazsa, İblis'i Allah'ın Sonsuz Gücünden bağımsız hüküm veren bir başka otorite seviyesine çıkarmış oluruz. Oysa O, hükmünde ortak tanımaz.

Kehf Suresi 18/26- *De ki: "Onların ne kadar kaldıklarını en iyi Allah bilir. "Göklerin ve yerin bilinmesi yalnızca O'na aittir. En iyi gören ve en iyi işiten O'dur. Onlar için O'ndan başka veli yoktur. O, HÜKÜMRANLIĞINA KİMSEYİ ORTAK ETMEZ.*

Kuran'da cennet kavramının açıklandığı, cennetin tasvir edildiği, ona kimlerin girebileceği ve ebediliğiyle ilgili yüzlerce ayet bulunmaktadır. Sonuç olarak Allah, sınavının adil olması gereği olarak hem cehennemi hem cenneti insanlara detaylıca anlatmış; insanların hangi davranış ve eylemlerinin sonucu olarak bu iki yeri yarattığını da açıklamıştır. Yüzlerce cennet anlatımının olduğu ayetlerin bize öğrettikleriyle, eğer Adem anlatısı ahiret boyutundaki cennette geçmiş olsaydı buradaki bilgiler çelişiyor olurdu. Cennetin tasvir edildiği ayetlerde mesela; Vakıa Suresi bu konuda hayli zengindir, surede geçen ayetler arasındaki bir bilgi, Adem anlatısında geçen yasak ağacın (şecer) da ahiret cennetinde olamayacağını bize söyler.

Vakıa Suresi 56/28- *Dikensiz sedir ağaçları içindedirler.*

Vakıa Suresi 56/29- *Salkım salkım muz ağaçları,*

Vakıa Suresi 56/30- *Uzamış gölgeler,*

Vakıa Suresi 56/31- *Ve çağlayan sular,*

Vakıa Suresi 56/32- *Her türden MEYVELER,*

Vakıa Suresi 56/33- *Tükenmeyen ve YASAKLANMAYAN*

Bu demektir ki, ahiret boyutundaki ebedi cennette (anlatılanlar temsili ve yerel bir zihin algısına uygun da olsa) kesinlikle yasaklanmış bir ağaç ve onun yasaklanmış bir meyvesi olmadığını Allah, çok açık biçimde belirtmiştir. Bu durumda Adem anlatısı cennet boyutunda geçiyor demek, doğaldır ki bu ayet grubuyla da çelişik bir inançtır.

Ayrıca eğer anlatı ahiret boyutundaki cennette geçiyor olsaydı, Adem ve eşinin İblis tarafından yasaklanmış ağaç (şecer) konusunda kandırılması aşamasında ileri sürdüğü argümanlar da anlamsız olurdu. Madem Adem ve eşi cennetteler, cennetin zaten ebedi olduğunu biliyor olmaları gerekirdi. Cennet boyutunda sınavın olması durumu bile açık bir çelişkiyken, şeytan onları nasıl olur da şecerin onlara sonsuz yaşama olanağı vereceğiyle aldatabilir? Sonsuzluk boyutunda yaşayan insanlar açısından bu aldatma anlamlı değildir.

Bu anlatıda olayların ahiret boyutundaki cennette geçtiğine dair genel kanı, bir yönüyle hem İsrailiyat hem de Hristiyanlık teolojisinin etkisiyle oluşmuşsa da bir diğer etmen de özellikle cennet sözcüğünün kıssada geçiyor olmasından kaynaklanmaktadır. Oysa cennet sözcüğü, türevleriyle birlikte onlarca anlamıyla zaten Kuran'ın bize öğrettiği bir kavramdır. CNN kökünden gelen bu sözcüğü Rağıb el- İsfahani, Müfredat isimli sözlüğünde geniş olarak açıklar: "Sözcüğün kök anlamının, bir nesnenin duyu organları ile fark edilememesi" olduğunu çeşitli örneklerle anlattıktan sonra cennet sözcüğünün "ağaçları her tarafı kaplayan bahçe" demektir diye sonuçlandırır. Zaten Sebe Suresi 34/15- 16, Kehf Suresi 18/32, 33, 35, 39 ve 40, Kalem Suresi 68/77, Şuara 26/133, 134, Duhan Suresi 44/25 ayetlerde cennet sözcüğü açıkça bu anlama (BAHÇE) gelmektedir.

Kehf Suresi 18/32- *Onlara iki adamın durumunu örnek ver. Bunlar–*

dan birine her türlü üzümden iki BAHÇE/CENNET yaptık. Ve bu iki bahçenin (CENNET) çevresini hurmalıklarla donattık. Aralarında da ekinlikler bitirdik.

Kehf Suresi 18/33- *İki BAHÇENİN (CENNETİN) ikisi de hiçbir şey eksik bırakmadan meyvelerini verdi. Ve aralarında bir nehir akıttık.*

Kehf Suresi 18/39- *Her ne kadar beni mal- mülk ve evlat bakımından eksik görüyorsan da BAHÇENE (CENNET) girdiğin zaman: "Allah ne dilerse o olur, Allah'tan başka hiçbir güç yoktur." deseydin ya!*

Kehf Suresi 18/40- *Belki Rabb'im, bana senin BAHÇENDEN (CENNET) daha hayırlısını verir. Ve seninkinin üzerine de gökten felaketler gönderir de verimsiz, kupkuru bir toprak olur.*

Muminun Suresi 23/19- *Böylece onunla, sizin için hurma ve üzüm CENNETLERİ meydana getirdik. Keza, oralarda yemekte olduğunuz pek çok meyve çeşitleri vardır.*

Şuara Suresi 26/133- *"Size davarlarla, evlatlarla yardım etti."*

Şuara Suresi 26/134- *"Ve BAHÇELERLE (CENNET) ve pınarlarla."*

Sebe Suresi 34/15- *Ant olsun ki, Sebe'lilerin yaşadıkları yerde bir ayet (kanıt, belge) vardı: Sağda ve Solda iki CENNET (BAHÇE)! Rabb'inizin rızkından yiyin ve O'na şükredin. Temiz bir belde ve çok bağışlayıcı bir Rabb!*

Sebe Suresi 34/16- *Onlarsa yüz çevirdiler. Biz de üzerlerine su seddinin suyunu salıverdik. Ve iki CENNETLERİNİ, acı meyveli ağaçlara, meyvesiz ağaçlara ve az miktarda sedir ağacı bulunan iki CENNETE çevirdik.*

Duhan Suresi 44/25- *Onlar, BAHÇELERDEN (CENNET), pınarlardan nicelerini geride bıraktılar.*

Kaf Suresi 50/9- *Gökten bereketli su indirdik. Onunla CENNETLER (BAHÇELER) ve biçilecek ekinler yetiştirdik.*

Kalem Suresi 68/17- *Gerçek şu ki, Biz onları sınava tabi tuttuk. Tıpkı, BAHÇELERİNİN (CENNET) ürünlerini sabah erkenden toplayacaklarına dair sözleşen BAHÇE sahiplerini sınava tabi tuttuğumuz gibi.*

Isfahani ayrıca bahçe anlamının geniş ağaçlarla saklı yer olduğu, sözcüğün diğer türevlerini de saklı olmalarına izafen açıklar. Mesela aynı kökten cenin, anne karnında saklı bulunan bebek; cinnet

aklın saklanması yoluyla delilik; sahibini koruyan kalkana cünnet denilmesi de bu mantıkladır. Türkçede kullanılan ecnebi sözcüğü de bu mantıkla oluşmuştur, yabancı anlamındadır. Lisanül Arab ve Müfredat gibi en eski Arapça sözlüklerde Cin kavramı da genel olarak insanın karşıtı olarak, beş duyu organımızla duyumsayamadıklarımız şeklinde açıklanır. Cin kavramının "Gizli, saklı, bilinmeyen" anlamıyla Kuran bağlamında neye tekabül ettiği de birazdan "İblis" kavramı açıklandığında gösterilmeye çalışılacaktır.

Ama genel olarak cennet sözcüğünün sadece ahiret boyutundaki mekân anlamında kullanılmadığı, Kuran'ın birçok ayetinde dünyaya ait verimli, güzel yerlerin de bu sözcükle betimlendiğini görmüş olduk. Böylece cennet sözcüğünün geçmesi dolayısıyla, Adem anlatısının ahiret boyutunda geçiyor olması zorunluluğunun tek alternatif açıklama olmadığı konusunda okuyucunun tatmin olduğunu düşünüyoruz.

Bu noktada okuyucunun aklına şöyle bir soru gelebilir; "Bu kabulle, Adem anlatısında geçen olaylar ve oradaki varlıkların mevcudiyeti diğer Kuran ayetleriyle çelişiyor olabilir ama acaba anlatıda geçen cennet, insanoğlunun sınav olmak üzere gönderildiği dünya aşamasından önce yaratılmış bir başka cennet olamaz mı? Veya cennet daha sonra başka şekilde dizayn edilmiş olamaz mı?

Bu soruyu haklı bir soru olarak görüyoruz. Ama cennetin Adem ve eşinin olduğu özel bir yaratılışla yaratılmış özel bir yer olduğuyla ve sonrasında ahiret cenneti olarak farklı bir şekilde düzenlendiğiyle ilgili herhangi bir Kuran bilgisi yoktur. Dahası sadece Adem ve eşinin oradaki bir ağaca yaklaşmaması şeklinde diğer insanları ilgilendirmeyen bir sınav iddiası, daha önce incelediğimiz Sünnetullahta değişme olmaz mastarına aykırıdır ve zaten de Allah, ahiret cennetini genel olarak tasvir ettiğini yine Kuran'da buyurmuş ve böylece bizim herhangi bir sebeple hataya düşme olasılığımız bu yönüyle de ortadan kaldırılmıştır.

> ***Muhammed Suresi 47/6 (Erhan Aktaş)-*** *Onları, dünyada kendilerine tarif ettiği Cennet'e yerleştirecektir.*

Muhammed Suresi 47/6 (DİB)- *(Ahirette ise) kendilerine tanıttığı cennete sokacaktır.*

Bu ayette söylenen şudur; Allah, hem cennet ve hem de cehennem

boyutunu genel hatlarıyla vahyinde bildirmiştir. Tanımlanan durumunun dışında, bu mekanlarda öncesinde ve sonrasında, şu veya bu şekilde bir değişiklik olmayacaktır. Tabi ki Kuran ilk muhataplarının yaşadığı coğrafyaya ve gelişmişlik seviyesine uygun şekilde bu mekanları betimlemiştir. Bu betimlemeler düşünen insanların kolayca fark edebileceği gibi yerel motifler içerir. Ama sonraki çağlarda yaşayacak insanların biliş dünyasına da "daha da fazlası vardır" denilerek gönderme yapılır.

Fussilet Suresi 41/31- *"Biz, dünya hayatında ve ahirette sizin evliyanızız. Orada canlarınızın istediği her şey vardır ve istediğiniz her şey emrinizdedir."*

Zuhruf Suresi 43/71- *Onların etraflarında altından tepsiler ve bardaklarla dolaşılır. Orada, canların çektiği, gözlerin hoşlandığı her şey vardır. Ve siz orada sürekli kalacaksınız.*

Kâf Suresi 50/35- *Onlar için, orada diledikleri her şey vardır. Yanımızda daha fazlası da vardır.*

İnsan Suresi 76/20- *Nereye baksan orada nimetler, büyük bir mülk ve saltanat görürsün.*

Tüm zamanlarda yaşamış tüm sâlih insanların güzelliklerin en büyükleriyle, asalet ve estetiğin en ilerisiyle muhatap olacakları anlatılıyorken, bununla çelişik herhangi bir kronolojiye atıf olmaması da yine hem cennetin ve hem de cehennemin sadece Allah'ın bize Kuran yoluyla tanıttığı şekilde olduğuna herhangi bir farklı yaratılış yaşamadıklarına delildir.

Adem anlatısının ahiret cennetinde değil, yeryüzünde geçtiğine delil olabilecek ayetler bunlarla da sınırlı değildir. Allah, aşağıya sıraladığımız Kuran ayetlerinde, cennetteki insanların korkmak, üzülmek gibi negatif duygulara kapılmayacaklarını, orada günaha sokan, boş ve anlamsız konuşmalarla da muhatap olmayacaklarını bildirmiştir.

Fussilet Suresi 41/30- *"Rabb'imiz Allah'tır." deyip, dosdoğru olanlara gelince, onlara melekler gelerek: "Korkmayın ve üzülmeyin. Söz verildiğiniz Cennet'le sevinin!" derler.*

Vakıa Suresi 56/25- *Orada boş, anlamsız ve günaha sokan şeyler duymazlar.*

Vakıa Suresi 56/26- *Söz olarak yalnızca; selam, selam (esenlik, güven ve barış) sözü söylenir.*

Nebe Suresi 78/35- *Orada yalan da boş söz de duymazlar.*

Gasiye Suresi 88/11- *Orada boş söz duymazlar.*

Oysa Adem anlatısının ahiret boyutundaki cennette yaşandığını bir an için düşünürsek, Adem ve eşi orada İblis tarafından yalan ve boş sözlerle kandırılmışlardır ve yine geleneğin anladığı doğruysa sonrasında şaşkınlık, pişmanlık ve korku gibi negatif duygulara kapılmışlardır. İblisin Sad Suresi 38/82- 83- ayetinde temsilen söylediği gibi *"Öyleyse, izzetine ant olsun ki onların hepsini azdıracağım, ancak muhles kulların hariç"* ve insanları dünyada nasıl azdıracağını açıkladığı onlarca ayette belirtildiği gibi sadece fısıldayarak, vesvese vererek akıllarını çelmektedir. Bu eylemlerin hepsi, içinde bizim de yaşadığımız ve sınavımızın gerçekleştiği dünya hayatı ile ilgilidir.

Bir diğer detay da şeytanın Adem ve eşinin daha önce kendilerine yasak edilen ağaca (şecer) yaklaşmalarını sağlamak için onları kandırmaya çalışması durumudur. Adem ve eşi eğer ahiretteki cennette olsalardı, şeytan onları şu şekilde kandıramazdı;

Araf Suresi 7/20- *Derken şeytan, kötülüklerini kendilerine göstermek için onlara fısıldadı. Rabb'iniz size bu ağacı MELEK/MELİK OLMAYASINIZ veya ÖLÜMSÜZ OLMAYASINIZ diye yasakladı." dedi.*

Taha Suresi 20/120- *Sonra şeytan ona vesvese verdi. Dedi ki: "Ey Adem! Sana EBEDİLİK AĞACI VE YOK OLMAYACAK BİR EGEMENLİK için yol göstereyim mi?*

Adem ve eşi eğer zaten ebedi cennetteler ise, bu tarz bir mantıkla yani zaten sonsuz sürecek cennet hayatının sonsuz sürmesini sağlamak gibi bir gerekçeyle şeytan tarafından kandırılmış olduklarını düşünmek saçma olacaktır. Adem ve eşinin cennetin sonsuz olduğunu bilmeksizin orada Allah tarafından yaratılmış olabilecekleri fikri ise zaten kendi içinde Allah'ın adaleti ve sınavın sistematiği bakımından çelişkilidir.

Adem anlatısının ahiret cennetinde geçmediğiyle ilgili bu gerekçeleri yeterli görüyoruz. Olasıdır ki bizim düşünmediğimiz başka gerekçeler de vardır ve ilgilisi bu konuda daha ileri araştırmalar yapacaktır. Ama zaten tek bir tane bile olsa bu anlayışla çelişen Kuran

bilgisi anlatının zannedildiği şekliyle olmadığına kanıttır.

Kısaca özetlemek gerekirse Adem anlatısı kesinlikle dünyada geçen bir olayın temsili olarak anlatımından ibarettir. Allah, daha önce anlamlarını açıkladığımız melek kavramı bağlamında bu dünyada insanoğlunu niçin yarattığını temsilen anlatmaktadır. Burada secde eden melekler, melk köküyle anlamlandıracağımız fizik kuvvetleridir. Evrenin her noktasında canlı, cansız tüm varlıkların varlıklarını devam ettirebilmeleri için "var edilmiş güçler" olarak genelleyebileceğimiz bu güçler, Kuran'daki mucizevi ifadeyle " ateşten yaratılmışlardır". Her biri evrendeki muhteşem düzenin devamını sağlayan birbirine dönüşebilen enerjilerdir. Allah'ın evrene koyduğu sistemi varlık boyutunda görünür kılan bu güçlerin işleyişiyle Sünnetullah hayat bulmaktadır. İşte tam da bu nedenledir ki bu programla kendilerine verilen görevi istisnasız yerine getirmektedirler yani Allah'a kendi yaratılışlarının dışına çıkmayarak, bu yaratılışı bilim yoluyla aklıyla çözen insana da hizmet ederek secde etmektedirler.

Genel olarak Allah henüz insanı yaratmadan önce temsilen evrene koyduğu güçleri (melek, melaike) konuşturarak, Kuran'ı okuyan insana, onu bu dünyada, bu dünyayı imar etmek için (yeryüzünün halifesi olması için) yarattığını, eğer şeytan olarak tanımladığı varlığa (insanın içindeki kötücül düşünceler ve dışındaki tüm vahiy karşıtı güçler) kanmazsa, bu dünyada çok güzel bir sistem içerisinde yaşayabileceğini aksi halde yani yasak ağaç (şeçer) metaforuyla ifadesini bulan haksız kazanç, haram mal, mülk ve zenginlik hırsına kapılırsa da kendisinde var olan kötülükleri tetikleyeceğini bildirmektedir. Tüm bu metaforik anlatımlar ancak anlatı dünya hayatında geçiyorsa anlamlıdır ve insanın hayatıyla dolayısıyla sonsuz ahiretiyle ilgilidir. Anlatının ilk insan ve ilk resul olduğu şeklindeki bir inançla Adem ve onun eşinden sadece onların cennetten kovulmaları olarak özetleyebileceğimiz şekliyle kabulü daha birçok başka çelişkiyi de bünyesinde barındırır.

Daha sonra bu teolojik çelişkilere dönmek üzere, anlatıda yer bulan ŞECER konusuna açıklama yapmak istiyoruz.

B) ADEM ANLATISINDAKİ ŞECER (AĞAÇ) NEDİR?

Adem anlatısında kullanılan ŞECER metaforunun neyi işaret ettiği, şecerin (yasaklanmış ağaç) sözlük tanımıyla bile anlaşılabilecek bir sorudur. Maalesef sözcüğün geniş anlamından çok lafzen ilk kullanımı öncelenerek ve tabi ki İsraliyat ve Hristiyan teolojisinin etkisiyle bu alanda onlarca rivayet oluşturulmuştur. Rivayet külliyatına girerek yapılacak bir eleştirinin zaman kaybı olduğuna inandığımız için bizler metodolojisi olan insanlar olarak, Kuran'ı anlama metodolojimizin ilk mastarını, Kuran'ı anlama çabamızı asla Kuran dışı bir kaynaktan delil getirerek değil, onun kendisini açıklama sistematiğini kullanmak olarak tespit etmiştik. Demek ki, şu andaki örneğimizde şecer sözcüğüyle ne anlamamız gerektiğini de öncelikli olarak yine Kuran'a sormalıyız. Kuran'dan en az dört yüzyıl sonra ilk örnekleri yazılmış Arapça sözlükler veya başka bir kaynak ancak ikincil bir kaynaktır ve Kuran'daki anlamı destekliyorsa doğrudur.

O zaman biz şecerin ne olduğunu yine Kuran'a sormak durumundayız. Anlatıyı dikkatlice tekrar düşünürsek, şeytanın hem Taha Suresi 20/120.ayetinde hem de Araf Suresi 7/20.ayetinde Adem ve eşini "ona dokunurlarsa, güç sahibi ve ölümsüz olacaklarına" dair bir gerekçeyle yanılttığını görürüz. Adem ve eşi, yani genel olarak da tüm insanlar yasaklanmış olan şey neyse, ona ulaştıklarında çok güçlü olacakları ve hatta ölümsüzlüğe kavuşacakları gibi bir yanılsama yaşıyor olmalılardır. İnsanların kötücül düşüncüleri, onlara ne pahasına olursa olsun şecere sahip olurlarsa dünyada ölümsüz olacakları illüzyonunun hangi gerekçeyle söylemektedir sorusuna cevabı yine Kuran veriyor;

> ***Tekasür Suresi 102/1-*** *Çoğaltma isteği sizi oyaladı. (Mal, mülk edinme hırsı, bütün hayatınızı mal edinme peşinde harcamasına neden oldu)*
>
> ***Tekasür Suresi 102/2-*** *Ta ki ölüp kabirlere girinceye kadar.*
>
> ***Hümezeh Suresi 104/2-*** *O ki malı toplayıp onun hesabını yapıp durur.*
>
> ***Hümezeh Suresi 104/3-*** *Malın kendisini sonsuza dek yaşatacağını sanıyor.*

Çok açık ki, insanları hiç ölmeyecekmiş, sonsuza kadar yaşaya–

cakmış illüzyonuna kaptıran, onları tüm erdemli davranışlardan alıkoyan şeyi yine Kuran haksız mal kazanma düşüncesi ve ona olan sınırsız hırs olarak tanımlanmaktadır. Şecer, ağacın yapraklarından yola çıkarak Arapça'da zenginlik olarak kullanılır. Bu anlam da Kuran'ın söylediğini destekler içerikte olduğu için doğru kabul edilmelidir. Adem anlatısında, Allah'ın yasakladığı şey de işte tam olarak budur ve Allah, mal biriktirme hırsını her şeyin önüne alıp, sâlih amel yapmayı unutmayı şecer metaforuyla anlatır. Şecer metaforu, bizim sadece burada anlatmaya alıştığımız şekliyle kısıtlı bir kavramı imgelemez. Haksız kazanılan malın mülkün yanında hırsla yapılan tüm yanlışların ve haramların da kökeninde bu kavram yatmaktadır. İhaleye fesat karıştıran da talimatla hukuka aykırı karar veren de emaneti ehline vermeyerek yandaşlarına iltimas yapan da kalitesiz mal ve hizmet üreten de rüşvet alıp veren de ticaretinde haksızlık yapan da bu kavramın içeriğinde düşünülmelidir.

Şecer, Nisa Suresi 4/65 ayetinde anlamını bulduğu haliyle zaten insanlar arasında anlaşmazlıkların hatta savaşların da sebebidir. Binlerce yıldır insanlar, diğer insanların sahip oldukları toprakları ele geçirip onların zenginliklerini, biriktirdikleri mal, mülk ne varsa ellerinden almak için vahşice kan dökmektedirler. Aynı anlatıda meleklerin temsili olarak Adem'in yaratılışına dair yorumlarında olduğu gibi.

> ***Nisa Suresi 4/65-*** *Hayır! Rabb'ine ant olsun ki, aralarında anlaşmazlığa düştükleri her konuda (ŞECER), seni hakem tayin edip, sonra da verdiğin hükme tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.*

Ayrıca şecer metaforuyla ilintili olarak aynı anlatıda geçen "Cennet Yaprakları" kavramını da bu aşamada anlamaya çalışmalıyız. Geleneksel anlayışta Arapçası "varakül cennet" olan bu kavram, şecere dokunan Adem ve eşinin avret yerlerini örtmeye çalıştıkları ağaç yapraklarından ibarettir. Buna göre Adem ve eşi, ilahi ikazla yaptıkları işin kötülüğünü anlamışlar ve o ana kadar çıplak olduklarının farkında olmadıklarından buldukları ağaç yapraklarıyla örtünmeye başlamışlardır. Adem anlatısını betimleyen tüm rönesans resimlerinde Adem ve Havva'nın cinsel bölgelerini işte bu nispeten geniş ağaç yapraklarıyla örttükleri görülmektedir.

Oysa Kuran'ın söyledikleriyle bu anlayış tamamen farklıdır. Bir kere, Kuran ağacın yapraklarından bahsetmemektedir. Onun söylediği şey cennet yapraklarıdır ve bu yapraklar ağacın yaprakları anlamına gelmez. "Bahçenin yaprakları" olarak çevirebileceğimiz tamlama diğer sözcüklerin işaret etme yöntemi gibi yine metaforiktir. Şecere, yani mal, mülk hırsına tutulmuş insanların bu eylem sonucunda edindikleri zenginlikleri imgeler. Bu haksız eylemle oluşmuş her türlü birikim; altın, gümüş, kamuya ait ortak malların şahsi kullanımı, para, pul, çek, senet, ev, arsa, binek aracı, kuyum, coin vs'dir. İnsanların haksızca ele geçirdiği tüm haram şeyler bu kapsamda değerlendirilmelidir. Zaten "cennet yaprakları"nın ağacın yaprakları olmadığı gibi Adem ve eşinin ağaç yapraklarıyla avret yerlerini örttüğü şeklindeki okuma, Adem anlatısının kronolojisine de tamamen aykırıdır. Ayetler dikkatle okunduğunda görüleceği üzere, Adem ve eşi şecere (yasaklı mala ulaşma fikrine) kapıldıktan hemen sonra bu eylemin getirisi olarak cennet yapraklarını elde ediyorlar ve onları üzerlerine alıyorlar. Yani bu eylem sonucu oluşmuş olan ve onları zengin yaparak, ölümsüzlük hissi veren materyallere sahip oluyorlar. Çok yanlış bilindiği üzere, şecere dokunduklarında yapılan ilahi ikazla bu yapraklarla örtünüyor değiller. Anlatının kronolojisi bu şekilde değil, ilahi ikaz ancak şecere dokunup, cennet yapraklarına sahip olduktan sonra gerçekleşmektedir. İsrailiyatın ve Hristiyan teolojisinin yanlışlarını tekrar etmek adına ayetlerdeki sıralamayı tahrif ederek böyle bir sonuç çıkarmak özgür Müslüman aklın yapacağı bir şey değildir.

Ayrıca yine Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği mastarımız, bize Müfredat, Lisanül Arab, Tacül Arus gibi eski sözlüklerdeki varak sözcüğünün anlamını da tasdik eder şekilde cennet yapraklarının neler olduğunu göstermektedir.

> ***Ali İmran Suresi 3/14-*** *Kadınlara, oğullara, yığınlarla altın ve gümüşe, soylu atlara, davarlara ve ekinlere karşı aşırı tutku insanlara cazip gösterilmiştir. Bunlar, dünya hayatının geçimlikleridir. Oysa asıl güzel sonuç Allah'ın yanındadır.*
>
> ***Hicr Suresi 15/39-*** *İblis: "Rabbim! Beni azdırmandan dolayı, ben de yeryüzündeki her şeyi cazip göstererek, kesinlikle onların hepsini azdıracağım."*

C- CİN KAVRAMI İSİM Mİ SIFAT MI?

CNN köküyle cin kavramının anlamını daha önce açıklamaya çalışmıştık. Genel olarak Arapların yabancı, bilinmeyen, insanların beş duyu organlarıyla hissedemediği (gözleriyle görüp, kulaklarıyla duyup, dokunamadıkları için anlamlandırmada zorluk yaşadıkları) varlıkları bu kavramla tanımladıkları anlaşılmaktadır. Bunun dışında yine geleneğin bizlere öğrettiği şekliyle cin, insanlardan çok farklı ontolojik yaratılışla ateşten yaratılmış varlıklardır ve bunlar aynı insanlar gibi topluluklar halinde yaşarlar, içlerinde iyileri ve kötüleri, Müslümanları ve inkarcıları vardır, insanlarla ortak mekanlarda onlarla birlikte yaşarlar ama görülmezler. Cinlerin de insanlar gibi sosyal hayatları vardır, onlar da aynı insanlar gibi evlenirler, çoğalırlar. Binlerce yıl yaşayanları, ara ara bazı insanlarla iletişime geçenleri, hatta insanlarla evlenenleri bile vardır vs. Sonuç olarak cin kavramı etrafında oluşmuş külliyatın sınırları çok geniş, içeriği çok zengindir. İnsanoğlunun tüm tarih boyunca bizim geleneğimize benzer şekilde bu kavramla ilgili hayal dünyalarının kapasitesiyle doğru orantılı olarak cin, peri, hayalet, cadı vs. isimler takarak oluşturduğu bu külliyat, bizim Kuran'daki cin kavramını anlamamızın önündeki en büyük engeldir.

Bizler, hiçbir kavramı önce Kuran dışı kaynaklardan öğrenip, sonra Kuran'da bu kavramın geçtiği yerlerde bize öğretilmiş anlamları kullanarak Kuran'ı anlayamayız. Bu tarz bir anlama çabası, zaten günümüze kadar gelmiş öğrenme biçimidir ve Kuran'da çelişki oluşturan, hayatla bağı olmayan ve sonuçları dolayısıyla da dini, mitolojileştiren bir anlama metodudur. Oysa bizler anlama metodolojimizin temelini Kuran'dan çıkarmaya çalışan Kuran inanırları olarak "tek kaynak" Kuran'dan öğrendiklerimizle sorumluyuz ve Kuran'ın bize ne dediğini önemsemek zorundayız. Bu da bizi, Kuran'ı öğrenmek için yine Kuran'a başvurmak gibi bir yola zorlamaktadır. Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği olarak isimlendirdiğimiz birinci mastarımıza göre tüm kavramları cin de dâhil olmak üzere yine Kuran'dan öğrenmeliyiz.

Melek kavramında gördüğümüz gibi bu kavram da içinde geçtiği yerdeki anlatıma (bağlam) göre bazı küçük farklarla değişik anlamlara karşılık gelir. Genel olarak beş duyu organıyla, insanların varlıklarını duyumsayamadıkları nesnelerle ilgili olarak Kuran, cin

kavramını kullanır. Cin kavramı Kuran'ın bütüncül okumasından anlaşıldığı üzere, Kuran'ın vahyinden önce de toplum tarafından biliniyordu. Aksi hal zaten daha önceki kitaplarda da bu kavram geçtiği için bu toplumda da bilinmesi gerekirdi çıkarsamasıyla çelişecektir. Bu durum çok açıktır. Burada bizim üzerinde durmamız gereken konu şudur; acaba Kuran'ın müşrik toplum olarak tanımladığı insanların bu kavramdan anladığıyla, Kuran'ın bu kavrama yüklediği anlam aynı mıdır? İşte kritik konu tam da budur.

Özellikle buradaki konu başlığımız olan Adem anlatısında geçen şekliyle bu kavramı incelememiz gerekmektedir.

Adem anlatısında, insanoğluna (Adem imgesiyle) secde etmeyen melek olarak tanıtılan İblis'in "insanın iç dünyasında hayat bulan kötücül düşünceler" olduğuyla ilgili fikrimizi paylaşmıştık. İblisin bağlamdan anlaşıldığı üzere melek olduğu çok açıktır. Anlatının açık ifadesiyle İblis olarak imgelenenin de ve tüm diğer meleklerin de yaratılış materyali ateş yani enerji olduğu da net olarak anlaşılmaktadır. Sanılanın aksine İblis, sonradan meleklik seviyesinden düşürülmüş de değildir. Allah'ın yaratış gayesinin dışında hiçbir varlığın farklı bir görev tanımı talebi olamayacağı da çok açıktır. O, hep kâfirdi ve insanlara da bunu fısıldayacaktır.

Taha Suresi 20/116 ayetinde İblis'in de melek olduğu net olarak anlaşılmaktayken sadece melek kavramının bizde oluşturduğu imge bozulmasın diye ayetin zıttı bir sürü fikir oluşturulmuştur.

> ***Taha Suresi 20/116-*** *"Hani! MELEKLERE "Adem'e secde edin" demiştik. Hemen secde etmişlerdi. İblis ise bundan kaçınmıştı.*

Bir başka Kuran ayetinde ise İblis'in ayrıca cinlerden olduğu da açıklanır.

> ***Kehf Suresi 18/50-*** *Hani! Biz MELEKLERE "Adem'e secde edin" demiştik. İblis hariç hepsi secde etmişti. O CİNLERDENDİ. Böylece Rabbinin sözünden dışarı çıktı. Benim yanım sıra, onu ve soyunu evliya mı ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. Zalimler için ne kötü bir tercihtir bu.*

Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği olarak demek ki bizim şu akıl yürütmeyi yapmamız gerekmektedir. İblis olarak tanımlanan şey ontolojik olarak MELK köküyle tanımını bulduğu şekliyle bir melektir ve aynı zamanda da insanların tam olarak

duyumsayamadıkları, hele bir diğer insanın asla içeriğini bilemeyeceği (gizli, saklı, cnn) bir durumdur. Bu geniş tanıma uyan tabi ki tek fail, insanda bulunan kötücül düşüncelerdir. İnsanlar, insan olarak yaratılmaları dolayısıyla hemen hemen her olay ve eylemde genel olarak iyi- kötü, güzel- çirkin, faydalı- zararlı tercihlerde bulunurlar. Bu tercihleri yönlendiren, onun nefsinden kaynaklanan ve beyninin bir işlevi olarak her zaman etkisinde kaldığı düşünceleridir. İnsanlar insan olmanın gereği olarak, erdemli (takva) davranışlarda bulunmakla, kötücül düşüncelerin etkisinde kalmak arasında yaşamın hemen her anında tercih yapmak zorundadırlar. Bizi biz yapan ve bu dünya hayatının sonunda gideceğimiz yerin mahiyetini belirleyen de işte bu tercihlerle oluşmuş eylemlerimizdir. İblisin /şeytanın bu anlamda bizim eylemlerimizi gerçekleştiren olmadığı, onun sadece bize fısıldadığı /vesvese verdiği bilinen bir gerçektir. O, Kuran'da anlatıldığı üzere;

> ***Bakara Suresi 2/169-*** *O, size, ancak kötülüğü ve fahşayı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemeyi telkin eder.*

Yine sınav mantığı gereği, kötülüğü telkin eden bir varlık yaratmanın gerekliliği de şu ayette metaforik olarak anlatılmaktadır.

> ***İsra Suresi 17/63-*** *Allah, "Git! Onlardan kim sana uyarsa, bilin ki bunun karşılığı tam bir karşılık olarak Cehennem'dir." dedi.*
>
> ***İsra Suresi 17/64-*** *Onlardan, gücünün yettiğini sesinle (Söyleyeceklerinle/vereceğin vesvese ile) ayart. Atlıların ve yayalarınla (Bütün gücünü kullanarak) onları yaygara ile yönlendir. Mallarında ve çocuklarında onlara ortak ol (Mallarını ve evlatlarını kullanarak onlara kötülük yaptır, günah işlet). Ve onlara vaatlerde bulun. Şeytanın vadettikleri gururdan (aldanmaktan) başka bir şey değildir.*
>
> ***İsra Suresi 17/65-*** *"Bana yönelmiş kullarım üzerinde, senin bir sultanın yoktur. Vekil olarak Rabb'in yeter."*
>
> ***Sebe Suresi 34/20-*** *Ant olsun ki, iblis onlar hakkındaki beklentisini gerçekleştirdi. İnananlardan oluşan bir topluluk hariç, hepsi ona uydular.*
>
> ***Sebe Suresi 34/21-*** *Aslında iblisin onlar üzerinde bir sultanlığı yoktu. Fakat Biz, ahirete iman edenle ondan kuşku duyanı ayırt edeceğiz. Senin Rabb'in Her Şeyi Gözetip Koruyan'dır.*

Adem anlatısından anlamamız gereken şey; İblis olarak özel

anlamda tanıtılan şeytanın insanın içindeki kötücül düşünceler (melek) olduğu ve bunların da sıfat olarak duyumsanamaz, bilinemez (cin) olduğudur. Kuran'ın diğer sure ve ayetlerinde isim olarak da geçtiği yerler olmasına rağmen bu anlatıda İblisin bir sıfat olduğu bizce çok açıktır. Burada belki düzeltilmesi gereken bir yanlış daha vardır ki, o da iblis /şeytan olarak tanımlanan varlığın önce emre amade bir varlıkken (melek) sonra Allah'a isyanla (cin) olduğu şeklindeki yanlış kronolojidir. Anlatının temsili olma özelliği göz ardı edildiği için ve özellikle de fiilin yanlış tercümesiyle bu anlayış yerleşmiştir. Oysa tüm melekler (Allah'ın evrene koyduğu güçler) asla Allah'ın onlar için emrettiği görev tanımının dışına çıkamazlar. İblis de bir melek olduğuna göre onun da Allah'ın emri dışına çıkması düşünülemez.

> ***Sad Suresi 38/73 (DİB)-*** *Bunun üzerine MELEKLERİN HEPSİ secde ettiler.*

Genel olarak sonraki ayet şu şekilde yanlış meal edilmektedir:

> ***Sad Suresi 38/74 (DİB)-*** *Yalnız İblis hariç; o, kibir duygusuna kapılıp KÂFİRLERDEN OLDU.*

Doğru meal ise şu şekilde olmalıdır:

> ***Sad Suresi 38/74- (Erhan Aktaş)-*** *Ancak iblis etmedi. O kibirlendi ve zaten o KAFİRLERDENDİ.*

Erhan Aktaş açıklaması; "Nankörlerdendi. İblis, ilk yaratılışından beri kafirlerdendir, yoksa Adem'e secde etmediği için kafir olmamıştır. "Ayette" "fe" değil, "vav" bağlacı kullanılmış" ve kanemine'l- kafirin: ve o kafirlerden idi/ o, kafirlerdendir denilmiştir. Şayet "fe" bağlacıyla "fe kanemine'l- kafirin"... de kafirlerden oldu denilmiş olsaydı, ancak o zaman İblis'in kafirleşmesi, secde etmemesine bağlanabilirdi. Keza Allah, Kuran'da Kendisini nitelerken yüzlerce yerde" ve kanellahüalimenhakima ve kanellahügafuran, rahimen" tarzında ifadeler kullanmıştır. Bu ifadelerin hiçbiri, "Allah şimdi alim, hâkim oldu" veya "Allah şimdi gafur ve rahim oldu" şeklinde anlaşılmaz, "Allah alimdir, hakimdir", "Allah gafurdur, rahimdir" şeklinde anlaşılır."

Aynı şekilde, Bakara 2/34 ayetini de bu açıklamaya dayanarak DİB mealinin yaptığı yanlışı düzelterek anlamlandırmak doğru olacaktır.

Bakara Suresi 2/34- *Sonra meleklere: "Adem için secde edin" dedik. İblis hariç hemen secde ettiler. O, yüz çevirip büyüklük tasladı. O kâfirlerdendi.*

Kuran'ı mitolojileştirerek, hayatın dışına çıkarmayı amaçlayan bu tarz anlamlandırmalar yine Kuran'ın bize öğrettikleri sayesinde düzeltilebiliyor. İnsanlarla beraber yaşayan onlar gibi sınava tabi fantastik varlıklar düşüncesi sadece Kuran'ı anlamanın önünde engel değildir, onlar ayrıca birçok insanın psikolojik sorunlarının teşhis ve tedavisinde bilimin önünde de engeldir. Kuran metodolojisi, bu inançların pençesindeki insanları kurtarmanın ve onları vahşice sömüren zalimlerin de dini kullanarak/Allah ile aldatarak sürdürdükleri sistemin de sonu olacaktır.

Sırası gelmişken Adem anlatısı bağlamında cin kavramından biraz çıkıp, yine Kuran'ın cin kavramı başlığında değerlendirdiği ama başka bir anlamda kullandığı bir tamlamaya da göz atalım. Bu, "ins ve cin" kalıbıdır. Kuran genelinde sıkça kullanılan bu kalıp da tamamen lafzen alındığı için en fazla yanlış anlaşılan ve üzerinde polemik yapılan bir tamlamadır. Tabi ki "insanlar ve cinler" olarak düşünüldüğünde yine iblis- cin ikileminde olduğu gibi fantastik varlıkların bizimle beraber yaşadıklarına delil olarak gösterilmektedir. Biz sadece Araf Suresi 7/38 ayetinin E.Aktaş mealini ve açıklamasına yer vererek, bu söz diziminin ne anlama geldiğini yine Erhan Aktaş açıklamasıyla okuyucuyla paylaşacağız;

Araf Suresi 7/38- *Buyurdu ki: "Sizden önceki CİNN VE İNSTEN ümmetler arasında siz de ateşe girin. Her ümmet girdikçe, yoldaşlarına lanet etti. Birbiri ardına hepsi orada toplandığı zaman; sonrakiler öncekiler için: "Ey Rabb'imiz! Bunlar bizi saptırdılar, bunlara ateşten bir kat daha azap ver." "Hepsi için bir kat fazla vardır, ama siz bilmezsiniz." dedi.*

Açıklama; "ins ve cin", Kuran'da birleşik bir ifade olarak kalıp şeklinde kullanılmaktadır. Bu terkibe, "insanlar ve cinler" şeklinde anlam verilmesi doğru değildir. İns ve cinn terkip olarak; yerli –yabancı, tanıdık- tanımadık, bilinen- bilinmeyen kimseler; diğer bir ifadeyle herkes, her kim varsa demektir. "Ne var ne yok" her şeyi içine alan bir anlama sahiptir. Bu terkipteki cin sözcüğü, "görünmez olan, dumansız ateşten yaratılmış varlık" anlamındaki cinn değildir. Kuran'ın; cahiliyenin cinn algısı bağlamında, cinn kavra–

mını kullanmış olmasının cinler hakkında ontolojik bilgi olarak görülmesi önemli bir yanılgıdır. Kuran, cahileyenin cinn algısını sapkınlık olarak nitelemekte ve Cahiliyenin cinlere atfettikleri nitelikleri reddetmektedir. Kuran'a göre, cinlerin, üstün varlıklar ve üstün güçlere sahip olduğu inancı cahili bir inançtır. Müşriklerin; Nebiye kâhin, şair, mecnun lakabı takmaları onların cinn inançlarının bir sonucudur. Cinn sözcük olarak, "kapalı, gözükmez varlık ve güç" demektir.

Erhan Aktaş'ın yaptığı ve bizim de katıldığımız bu açıklamadan sonra aşağıdaki ayet ve benzerlerini nasıl anlamamız gerektiği de açıktır. Yani "ins ve cin" terkibi genel olarak "Her kim varsa" olarak düşünülmelidir.

> ***İsra Suresi 17/88-*** *De ki: "Eğer ins ve cinn bu Kuran'ın benzerini getirmek için bir araya gelseler ve birbirlerine yardımcı olsalar yine de onun benzerini ortaya koyamazlar.*

Bu konu başlığını da özetleyecek olursak, bizler Kuran'ı anlama metodolojisine uygun olarak Kuran'ı anlamlandırmaya çalıştığımızda görüyoruz ki, aynı melek kavramının o kavramın geçtiği bağlama göre anlam kazanması gibi cin kavramını da cin kavramının geçtiği ayetlerdeki bağlama uygun olarak anlamak zorundayız. İnsanın içinden geçen kötücül düşünceler (iblis) anlamıyla geçtiğinde cin bir sıfattır ve onun enerji kökenli olarak beynimizin bir işlevi olduğuna işaret etmektedir. "İns ve cin" kalıbıyla geçtiği yerlerde ise "herkes, kim var kim yoksa hepsi" anlamındaki kalıbın bir üyesidir. Bunun dışında bizim tespit ettiğimiz Kuran'da bağlama göre anlam kazanan bir diğer kullanım alanı ise tek başına "cin" sözcüğünün geçtiği ayetlerdir. Bu ayetler de maalesef genel olarak, mitolojik izahlarla "fantastik varlıklar" olarak çevrilmektedir. Oysa bu ayetlerde geçen "cin" olgusuyla "yabancı, olayın geçtiği toplumda bilinmeyen, ecnebi" insanlar anlatılmaktadır. Özellikle Süleyman resul kıssasında ifadesini bulan şekliyle cinler, ordu halinde resule yardım eden, ona istediği eserleri üreten fantastik varlıklar olarak anlaşılmıştır. Oysa daha sonra geniş olarak anlatılacağı üzere ayetlerde "cin" kavramıyla anlatılanlar, resulün yaşadığı toplumun daha önce tanımadığı ve bazı üretim metotlarında o topluma göre ileri gelişmeler kaydetmiş ecnebilerdir.

Ayrıca yine başlı başına bir surede geniş olarak anlatıldığı üzere (cin suresi), Kuran dinleyerek Müslüman olmuş cinler de Muhammed resul döneminde muhtemelen Muhammed resulden veya onun yetkili bir öğrencisinden (sahabe) tevhid dersi almış Mekkeli olmayan, müşrik Arap- Yahudi bir topluluktan başkası değillerdir. Suredeki anlatım şu şekildedir; (Ahkaf suresi 46/29-32 ayetleri arası da bu konuyu tekrar eder)

> ***Cin Suresi 72/1-*** *De ki: "Bana, cinlerden (yabancılardan) bir topluluğun dinledikten sonra gidip; biz gerçekten hayranlık uyandıran bir Kuran dinledik, dedikleri, vahyolundu."*

Sure, mealini verdiğimiz birinci ayetten itibaren, anlatılan kişilerin Kuran vasıtasıyla, tevhitle ilgili öğrendikleri bilgilerle, o güne kadar kendilerine içinde bulundukları toplumlarca anlatılan şeyler arasında kıyaslamalar yaptıklarını ve kendi inançlarının absürtlüğünü anladıklarını, kendi ağızlarından anlatmaya devam etmektedir. Bu cinler (ecnebiler) sonsuz güç sahibi Allah'ın nitelikleriyle ilgili önceki yanlış inançlarından vazgeçerek müslim olmuş, Mekkeli olmayan bir topluluktur. İlerleyen ayetler okunduğunda görülecektir ki bu kişiler Kuran'ın rehberliğinde Allah'a teslim olup, vahyin sistemini kabul etmişlerdir.

> ***Cin Suresi 72/13-*** *"Yol gösteren rehberi (Kuran'ı) dinlediğimizde ona inandık. Artık kim Rabb'ine iman ederse, bundan sonra hakkının verilmemesinden veya haksızlığa uğramaktan endişe etmez."*
>
> ***Cin Suresi 72/14-*** *Bizden, Allah'a teslim olanlar da var, asilik edip kendilerine haksızlık yapanlar da. Allah'a teslim olanlar, gerçeği arayanlardır.*

Cin suresinde anlatılan topluluğun kimler olduğuyla ilgili gelenek sayısız polemikler üretmiştir. Hepsi tamamen fantastik hikâyelerden oluşan bu geniş külliyatın dediklerinden farklı olarak biz, surede anlatılan topluluğun Mekke'ye gelerek Müslümanlığı kabul etmiş olan Medinelilerin temsilcileri olduklarını düşünüyoruz. İçlerinde büyük olasılıkla müşriklerle beraber ehli kitap olarak tanımlanan Yahudi ve Hristiyanların da olduğu Medineli bir grup, Mekke'ye gelerek Muhammed resulün getirdiği mesajla tanışmışlardır.

Bu grup, Mekke'ye geldiğinde muhtemelen oranın yerleşik Müslümanları Mekke'nin egemen sınıfının baskısı altındaydı. Ekono–

mik ambargo, işkence, dışlama ve tehditlere maruz kalan Müslümanlar da Muhammed resul önderliğinde bu sorunlu süreçten çıkış için yol arıyorlardı. Medineli grubun vahyi dinleyerek Müslüman olmaları Mekke'de baskı ve zulümden bunalmış Müslümanlar açısından da bir çıkış yolu anlamına gelmiştir. Bu şekilde devam eden süreçte, Medineliler, Müslümanları kendi şehir devletlerine davet etmişlerdir. Zaten âlemlere rahmet resulün kendisine inanarak Müslüman olmuş arkadaşlarının güvenliğini istişare ederek sağlamadan, gerekli siyasi bağlantıları kurmadan Mekke'den Medine'ye hicret için izin vermiş olması düşünülemezdir.

Bizim bu konudaki fikrimiz genel olarak bu şekildedir ki bu iddia tarihsel gelişime ve surenin bilinen iniş sırasındaki kronolojiyle uyumuyla da mantıklı bir iddiadır. Tabi ki başkaca da bu konuda yapılacak yorumlara açık olsak da geleneğin fantastik açıklamalarına Kuran'dan ifadesini bulan "Sünnetullahta değişme olmaz" mastarıyla çeliştikleri için katılmıyoruz. Tarihin hiçbir döneminde insandan farklı bir yaratılışta ama onun gibi sınava tabi fantastik varlıkların yaşamış olabileceği iddiasını gerçekçi ve Kuran'dan kendisine delil bulan bir iddia olarak değerlendirmiyoruz.

İBLİS –ŞEYTAN KONUSUNA EK

Adem anlatısında geçen İblis kavramının, insanın kendisinden kaynaklanan kötücül düşünceler olduğu ve insana her durumda karşılaştığı her olayda "kötü, yanlış" olanı fısıldadığı konusunu anladıktan sonra "şeytan" kavramının (ki bu daha geniş anlamlı bir kavramdır) da içeriğini anlamak sırası gelmiştir. Şeytan da aynı İblis gibi geleneksel anlayışta fantastik varlık olarak algılanır. Oysa, Kuran ayetlerine baktığımızda "şeytan" olarak tanımlanan varlıkların, insan hayatının tam ortasında olup, insanların onlarla dialoga girdikleri, etkisinde kaldıkları ve onları duyumsadıkları (gördükleri) anlaşılmaktadır. Ruhsal durumları sorunlu insanların dışında gelenekteki anlamıyla, şeytan gördüğünü ve onunla konuşup, etkilendiğini söyleyen birisi olmadığına göre şeytan kavramı konusunda da gelenekle Kuran aynı şeyleri söylemiyor demektir. İblisin, şeytan genel kavramı içinde bir unsur olduğunu söyleyen ayet şöyledir:

Fussilet Suresi 41/36- *"Eğer şeytan, bir dürtüş ile seni dürtecek*

olursa hemen Allah'a sığın. O, Her Şeyi Duyan'dır, Her Şeyi Bilen'dir."

Bunun yanında; Kuran, şeytan kavramı içinde daha birçok bilgi de vermektedir. Kuran'da geçen ama İblis anlamı dışında olduğunu değerlendirdiğimiz ayetlerin bazısı şu şekildedir. Okuyucu, şeytan sözcüğüyle anlatılan "şeyler"in ne olduğunu hemen anlayacaktır.

Bakara Suresi 2/14- *İman edenlerle karşılaştıkları zaman: "İnandık." derler. ŞEYTANLARI ile baş başa kaldıkları zaman, "Biz, sizinle beraberiz; onlarla, sadece alay ediyoruz." derler.*

Bakara Suresi 2/102- *Ve onlar, Süleyman'ın sahip olduğu güç konusunda ŞEYTANLARIN (Toplumu saptıranların/saptırıcıların) uydurdukları şeylere uydular. Oysa Süleyman gerçeğe aykırı bir şey yapmadı. Ancak insanlara büyü yapmayı öğreten ŞEYTANLAR gerçeği gizliyordu…*

Bakara Suresi 2/268- *ŞEYTAN, yoksullukla korkutup size fahşayı (cimriliği) telkin eder. Allah ise sizi bağışlama ve bol nimet söz veriyor. Allah, Yardımı Çok Kapsayıcı Olan'dır, Her Şeyi Bilen'dir.*

Ali İmran Suresi 3/36- *Onu doğurunca: "Rabbim! Ben onu kız olarak doğurdum." - Zaten Allah onun ne doğurduğunu daha iyi biliyordu- Erkek kız gibi değildir. İsmini, Meryem, koydum. Onu ve soyunu, kovulmuş ŞEYTANA karşı Sen'in himayene bırakıyorum." dedi.*

Ali İmran Suresi 3/175- *ŞEYTAN, ancak kendi velilerini korkutur. Eğer mü'minseniz, onlardan korkmayın, yalnızca Bana karşı gelmekten sakının.*

Nisa Suresi 4/38- *Bunlar, mallarını insanlara gösteriş olsun diye infak eden, Allah'a ve ahiret gününe de inanmayan kimselerdir. ŞEYTAN, kime arkadaşsa, o çok kötü arkadaş edinmiştir.*

Nisa Suresi 4/60- *Sana ve senden öncekilere indirilenlere inandıklarını ileri sürenleri görmüyor musun? Tağuti (tağut; insanlara kaba kuvvetle hükmeden kişi veya kurum) yasalarla yargılanmak istiyorlar. Oysa onlara, onu reddetmeleri emredilmişti. Zaten ŞEYTAN onları derin bir sapkınlıkla saptırmak istiyor.*

Nisa Suresi 4/76- *İman edenler Allah yolunda, gerçeği yalanlayan nankörler de tağutun yolunda savaşırlar. O halde ŞEYTANI evliya edinenlerle savaşın. Kuşkusuz, ŞEYTANIN hilesi/düzeni zayıftır.*

Maide Suresi 5/91- *ŞEYTAN, hamr ve kumarla aranıza düşmanlık ve kin sokmak; sizi Allah'ın öğütlerini dinlemekten ve salattan uzaklaştırmak ister. O halde bunlardan vazgeçmeyecek misiniz?*

Enam Suresi 6/112- *Böylece her nebiye ins ve cin (Yerli- yabancı, tanıdık- tanımadık, bilinen- bilinmeyen kimseler) ŞEYTANLARI düşman yaptık. Onların kimileri kimilerine aldatıcı yaldızlı sözler vahyederler. Eğer Rabb'in dileseydi bunu yapamazlardı. Onları iftiralarıyla baş başa bırak.*

Enam Suresi 6/121- *Üzerine Allah'ın adı anılmayanlardan yemeyin. Çünkü o fısktır. ŞEYTANLAR kendi evliyalarına sizinle mücadele etmelerini vahyederler, eğer onlara uyarsanız kuşkusuz siz de müşriklerden olursunuz.*

Araf Suresi 7/202- *ŞEYTANLAR, kendilerine kardeş olanları azgınlığa sürüklerler, sonra da yakalarını bırakmazlar.*

Enfal Suresi 8/48- *Hani, ŞEYTAN onlara yaptıkları işi süslü gösterip: "Bugün, sizi hiçbir insan topluluğu yenemez, ben de muhakkak sizin yardımcınızım." dedi. Fakat iki ordu karşılaşınca geri döndü ve "Ben sizden uzağım, ben sizin görmediğinizi görmekteyim, ben Allah'tan korkarım. Zira Allah'ın azabı çok çetindir." dedi.*

Hicr Suresi 15/17- *Onu her racim ŞEYTAN'DAN (şeytani güçlerden) koruduk.*

Nahl Suresi 16/63- *Allah'a ant olsun ki, Biz, kesinlikle senden önceki toplumlara da elçiler gönderdik. ŞEYTAN, onlara yaptıklarını süslü gösterdi. ŞEYTAN, o gün de bu gün de onların velisidir. Onlar için acı veren bir azap vardır.*

Nahl Suresi 16/98- *Kuran okuduğun zaman, recmedilmiş (taşlanmış, kovulmuş, lanetlenmiş, yerilmiş) ŞEYTANDAN (şeytani düşüncelerden) Allah'a sığın.*

İsra Suresi 17/27- *Savurganlık yapanlar, ŞEYTANLAR'IN kardeşleridir. ŞEYTAN ise Rabb'ine karşı çok nankördür.*

İsra Suresi 17/53- *Kullarıma de ki: "Sözün en iyi olanını söylesinler!" ŞEYTAN, onların aralarını bozar. ŞEYTAN, insan için apaçık bir düşmandır.*

Meryem Suresi 19/68- *Rabb'ine ant olsun ki, onları ve ŞEYTANLARI (Sözüne uydukları, izinden gittikleri şeytan özellikli kimseleri) kesinlikle bir araya toplayacağız. Sonra onları Cehennem'in kenarında diz üstü çökmüş olarak hazır tutacağız.*

Meryem Suresi 19/83- *Görmüyor musun? Biz, gerçeği yalanlayan nankörlerin üzerine, onları tahrik ederek kışkırtan ŞEYTANLARI saldık.*

Enbiya Suresi 21/82- *Ve ŞEYTANLARDAN kendisi için dalgıçlık eden ve bundan başka iş yapanlar vardı. Onları gözetim altında tutuyorduk.*

Hac Suresi 22/52- *Senden önce gönderdiğimiz her resul ve nebi, bir şey dilediği zaman, ŞEYTAN onun bu dileğine bir şeyler katmak istedi. Fakat Allah, ŞEYTANIN kattığı şeyleri yok eder. Sonra Allah, kendi ayetlerini sağlamlaştırır. Ve Allah, Her Şeyi Bilen'dir, En İyi Hüküm Veren'dir.*

Hac Suresi 22/53- *Kalplerinde hastalık olan ve kalpleri kararıp katılaşmış olanlara, ŞEYTANIN kattığı şeyi, sınav vesilesi kıldık. Zalimler derin bir yanılgı içindedirler.*

Müminun Suresi 23/97- *De ki: "Rabb'im! ŞEYTANLARIN etkilemelerinden Sana sığınırım."*

Şuara Suresi 26/221- *ŞEYTANLARIN kimlere indiğini size haber vereyim mi?*

Lokman Suresi 31/21- *Onlara, "Allah'ın indirdiği şeye (KURAN) uyun." dendiği zaman: "Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız." dediler. Peki! Ya ŞEYTAN onları alevli ateşin azabına çağırmış olsa da mı?*

Sad Suresi 38/37- *Ve ŞEYTANLARI. (Haktan uzak olan kimseleri, halkı saptıran, bozgunculuk yapanları. İsyankâr tutsakları. Şeytan: Hakk'a aykırı hareket eden, her türlü güç, kurum ve kişinin ortak adıdır..) Her türlü yapı ustasını ve dalgıçları onun emrine verdik.*

Zuhruf Suresi 43/36- *Her kim Rahman'ın öğüdüne karşı duyarsız olursa, Biz ona bir ŞEYTAN (Hakk'tan uzak olan. Hakk'a aykırı hareket eden her türlü varlık, kişi ve kurumun ortak "karakteristik adıdır.") salarız. Artık ŞEYTAN onun yakın arkadaşı olur.*

Zuhruf Suresi 43/37- *ŞEYTANLAR, onları doğru yoldan saptırdıkları halde, onlar hâlâ kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar.*

Mücadele Suresi 58/10- *Kuşkusuz gizlilik içinde (Art niyetli olarak) yapılan görüşmeler, inananları üzmek için ŞEYTANCADIR. Oysa ŞEYTAN, Allah'ın izni olmadıkça onlara bir sıkıntı verecek değildir. Öyleyse inananlar Allah'a tevekkül etsinler.*

Mücadele Suresi 58/19- *ŞEYTAN onları kuşattı. Böylece Allah'ın öğüdünü onlara unutturdu. Onlar, ŞEYTANIN taraftarlarıdır. Dikkat edin! ŞEYTANIN taraftarları kesinlikle kaybedenlerdir.*

Mülk Suresi 67/5- *Ant olsun ki Biz, yakın gökyüzünü kandillerle süsledik. Onları, ŞEYTANLAR (Aldatıcılardan olan kâhinler, falcılar; yıldızları kullanarak uydurdukları yalanlarla insanları aldatmaktadırlar.) için asılsız şeyler söyleme malzemesi yaptık. Onlar için ateşin azabını hazırladık.*

Bu ayetlerden anlaşıldığı üzere, Allah, İblis kavramının (kötücül iç düşünceler) dışında ve daha genel olarak; Kuran'ın öncesinde gelen kitapları tahrif eden ruhbanları, Kuran'ın dışında ataların oluşturduğu geleneği inatla savunan kişilerin fikirlerini, tağuta uyup diktatoryal yasaları uygulayanları, toplumda kargaşa çıkarmayı hedefleyen tüm ideolojileri, barış dini İslam'ın tüm karşıtlıklarını "ŞEYTAN" ana başlığında topluyor. Bu haliyle kavram, insan yaşamından kopuk fantastik varlıklar anlamında kullanılmamaktadır. Tam aksine insanın sınav olduğu dünyada, onun vahye, yani tevhide, barışa, kardeşliğe, yardımlaşmaya ve sevgiye ulaşmasının önündeki tüm insan, fikir ve ideolojilerin genel ismi olarak tanıtılmaktadır.

D- ADEM'E İSİMLERİ ÖĞRETMEK NE DEMEKTİR?

Adem anlatısında temsili olarak meleklerle, Allah arasında geçen diyaloglarda; yaratılan insanla (Adem imgesi) diğer tüm varlıklar arasında oluşturulan bir farktan bahsedilmektedir. İnsanoğlu bu dünyada sınava tabi tek canlı olduğu için, sınav mantığı gereğince diğer varlıklarda olmayan bazı özelliklerle donatılmış olarak yaratılması gereği zaten çok açıktır. İnsanı, insan yapan bu özellik ayetin muhteşem anlatımıyla şu şekilde belirtilmektedir;

Bakara Suresi 2/30- *Hani! Bir zamanlar Rabb'in, meleklere: "Ben yeryüzünde bir halife tayin edeceğim." demişti. Melekler: "Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birisini mi halife yapacaksın? Oysa biz Seni övgü ile yüceltip kutsuyoruz." Dediler. Allah: "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim." dedi.*

Bakara Suresi 2/31- *ALLAH, ADEM'E BÜTÜN İSİMLERİ ÖĞRETTİ. Sonra onları meleklere sunup: Eğer doğru söyleyenlerden iseniz bunların isimlerini bana bildirin." dedi.*

Bakara Suresi 2/32- *Melekler de: "Sen subhânsın. Bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz Sen her şeyi gerçeği ile bilensin." dediler.*

Bakara Suresi 2/33- *Allah: "Ey Adem! Bunların isimlerini onlara bildir." dedi. Adem isimleri onlara bildirince, Allah meleklere: "Göklerin ve yerin gaybını Ben bilirim; Ben, sizin açıkladıklarınızı da içinizde gizlediklerinizi de bilirim, dememiş miydim?" dedi.*

Bakara Suresi 2/34- *Sonra meleklere: "Adem için secde edin" dedik. İblis hariç hemen secde ettiler. O, yüz çevirip büyüklük tasladı. O kâfirlerdendi.*

Gelenekte, bizim büyük harflerle yazdığımız; "Allah, Adem'e bütün isimleri öğretti" cümlesiyle ilgili olarak birçok polemik üretilmiş, genelde Adem peygambere cennetteyken tüm varlıkların isimlerinin bir bir ezberletildiği gibi çok anlamlı olmayan sonuçlara ulaşılmıştır. Anlatının ahiret boyutunda geçen bir yaratılış kıssası olduğu ön kabulünün, ayetlerde geçen metaforik bilgilerin doğru anlaşılmasının önünde en büyük engel olduğu kuşkusuzdur. Bir kere neredeyse sonsuz sayıda nesnelerin isimlerinin tek tek Adem tarafından öğrenilmesi olanaksız olduğu gibi ayrıca anlamlı da değildir. Oysa anlatının metaforik olduğu anlaşıldığında olaylar oldukça açıktır. Allah insanla, diğer varlıklar arasındaki en temel farklılığa dikkat çekmektedir. İnsanoğlu yaratılış özelliği gereği, diğer hiçbir varlıkta olmayan, bilinen evrendeki en değerli özelliklere sahiptir. Bu en önemli fark, onun düşünebilme kapasitesiyle doğuyor olmasıdır. Bu muhteşem özelliğinin sonucu olarak da özfarkındalık sahibidir ve soyut düşünme kapasitesi (kavramsallaştırma) onun bilgi sahibi olmasını ve bu birikimle bilim yapıp, dünyayı ve kendi yaşantısını daha güzel, kolay bir hale getirebilmesini sağlar. Yani anlatıda geçen ve "Adem'e bütün isimleri öğretti" cümlesiyle verilen mesaj, insanların dışında hiçbir varlığa nesneleri ve soyut kavramları anlamlandırıp, isimlendirerek özfarkındalık geliştirme, olaylar arasındaki ilişkileri sezinleyerek kendisini geliştirme olanağının verilmediğidir. Zaten yine metaforik olarak insan dışındaki tüm güçlerin (melek) bundan habersiz olduklarının anlatıldığı diyalog da açıkça buna işaret etmektedir. İnsanoğlu işte bu özelliklerle yaratılmış, yani özfarkındalığı olan ve kavramsallaştırma yeteneğiyle donatılmış; tek akıllı varlıktır. İnsa–

nın sınav olup, diğer tüm canlıların bu gerçeklikten habersiz (şuursuz, soyut düşünme kapasitesi olmayan) varlıklar olmasının da tek açıklaması, insanın tek akıllı varlık olma kapasitesinden dolayıdır.

Kuran tam da hepimizin yaşamında olan şeyleri bize anlatmaktadır. Onun metaforik dilinin anlattıklarının gerçekliği ancak akılla anlaşılabilir. Aklın ise fonksiyonu düşünebilmektedir. Her yüzyılda derin düşünen insanlar, Kuran'ın isteği "erdemli insan" olmak derecesine çıkabilir. Kuran'ı, mitolojik hikâye gibi okumak, onu hayattan koparacağı gibi, muhatabını da akıldan ve gerçeklikten koparır. Akıl ise Kuran'ın tek muhatabıdır. Hiçbirimizin hayatında "Sünnetullah" gereği fantastik, sebep sonuç ilişkisine uymayan herhangi bir olay yokken, bizden öncekilerin bu tarz "akıl dışı" olaylar yaşamış olabileceğine inanmak, Kuran'ın genel mantığıyla da çelişmektedir. Bizler ancak Kuran'ın bize öğrettiklerini ve evrende bizim gözlemlediklerimizi aklımızla anlayıp, içselleştirerek takvalı insan olup, Salih amel (güzel, doğru eylem) işleyerek, Adem kıssasında anlatılan insan olabiliriz. Yoksa insanoğlu verilen bu özelliklerini, istenilen yönde değil de yasaklanmış şekilde (yasak meyve metaforu) kullanmak özgürlüğüne de sahiptir. İşte o zaman, cennet olması gereken bu dünya; savaşlarla, kavgalarla, anarşiyle, sömürüyle, sevgisizlikle cehenneme de dönebilir. İnsanların, ahirette yaşayacakları her iki durumu da (cennet- cehennem) bu dünyada oluşturma kapasiteleri vardır. Müslümanın görevi "emri bil maruf, nehyi anil münker"dir, yani; iyi ve doğruyu yapıp, kötü ve zararlı olanı engellemektir.

Ali İmran Suresi 3/104- *Siz, hayra çağıran, marufu yapıp, munkeri engelleyen bir topluluk olun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.*

Ali İmran Suresi 3/110- *Siz, insanlar için çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz. Marufu yapıp, telkin eder munkere engel olursunuz. Ve Allah'a iman edersiniz. Eğer Ehl- i Kitap da iman etseydi, bu onlar için daha hayırlı olurdu. İçlerinde iman edenler varsa da çoğunluğu sapkındır.*

Tevbe Suresi 9/112- *Tevbe edenler, kulluk edenler, hamd edenler, seyahat edenler, rukû edenler, secde edenler, iyi olanı yapıp, kötülüğe engel olanlar; Allah'ın hudutlarını koruyanlardır. Mü'minleri müjdele.*

Hud Suresi 11/116- *Keşke sizden önceki nesiller de yeryüzünde fesatlığa karşı çıkan faziletli kimseler olmuş olsaydı. Onlardan ancak çok azını kurtuluşa erdirdik. Zulmedenler ise içinde bulundukları refaha dalıp böylece mücrim (suçlu, hakikat ile bağını koparan) kimseler oldular.*

E- TARİH BOYUNCA SİYASETİN SÖMÜRDÜĞÜ HALİFE KAVRAMI ANLATIDA NASIL GEÇİYOR?

Kuran'da kendisine yer bulan birçok kavram, Muhammed resulün vefatının hemen sonrasında başlamak üzere bugünümüze kadar yanlış anlatılmıştır. Bu durum; yönetici elitin, iktidarlarını devam ettirmek ve toplumun haklı tepkilerini etkisiz hale getirebilmek adına özellikle yaptığı (bilerek tahrif) bir eylemdir. Maalesef yapılan bu tahrifatın etkisi hem çok yıkıcı olmuştur ve hem de çok derine nüfuz ettiği için de düzeltilmesi belki ancak Kuran'ın kendisinden öğrenilerek bundan sonra yapılabilecektir.

Yaklaşık 14 asır boyunca politik bir anlam yüklenen halife kavramı üzerinden, Müslüman toplum, yönetici elitin din adına yaptığı hataları bırakın düzeltmeye çalışmayı en ufak bir eleştiri getirmeyi bile düşünememiştir. Çünkü kavram tamamen siyasal alanın çok kullanışlı bir unsuru olmasının yanı sıra artık dinsel bir dogma halini almıştır. Yönetici elit, bazen bir soy veya aile çoğu kez de bir kişi, artık yönetim gücünü dinden alan yarı tanrı bir kraldır. Kuran'da birçok kere vurgu yapıldığı üzere "sünnetullah'ta değişme olmaz" mastarı gereği, İslam öncesi diğer dinler de bu tahrifatı hemen hemen aynı süreçleri yaşayarak günümüze gelmişlerdir.

Çoğu kez siyaseten dindar olmuş kişiler dini kullanarak, geniş topluluklar üzerinde egemenliklerini devam ettirme olanağı bulmuşlardır. Yahudi hahamlar ve Hristiyan papazlar eliyle, uygulamakla sorumlu oldukları vahyin tüm kavramları (İslam) tahrif edilerek muazzam bir dinsel güç devşirilmiştir. Bu sisteme karşı çıkma cesaretini gösteren erdemli insanlar da en sert engizitör uygulamalara maruz kalmışlardır. Muhammed resul sonrası süreçte de daha önceki resuller sonrası yaşanan sömürücü- istilacı süreci sünnetullah gereği neredeyse aynen yaşanmıştır. Özellikle Emevi egemenliğiyle beraber, Kuran'da birçok ayette geçen "halife" kavramının "sonraki, öncekinin yerine geçen, ardıl" anlamı, Adem anlatısının

içeriği yanlış anlaşıldığı için bundan çok daha farklı olarak Allah'ın yeryüzündeki vekili, O'nun yerine hüküm koyan kişi" anlamında kullanılmaya başlanmıştır. Halife sözcüğünün "ardıl" anlamıyla kullanıldığı ayetlere örnekler;

Enam Suresi 6/133- *Rabb'in Hiçbir Şeye Muhtaç Olmayan'dır, Rahmeti Bol Olan'dır. Eğer dilerse sizi yok edip, yerinize (HLF kök) dilediğini getirir. Tıpkı sizi başka toplumların soyundan var ettiği gibi.*

Araf Suresi 7/69- *Sizi uyarması için, içinizden bir kimse aracılığıyla Rabb'inizden size bir zikir gelmesine hayret mi ettiniz? Nuh toplumundan sonra sizi onların yerine geçirdiğini (HLF kök) hatırlayın. Ve yaradılışça sizi onlardan güçlü kıldı. O halde Allah'ın nimetlerini hatırlayın. Umulur ki kurtuluşa erersiniz.*

Araf Suresi 7/74- *Hatırlayın! Ad'dan sonra sizi halifeler yapıp yeryüzüne yerleştirdi. O'nun ovalarında köşkler yapıyor, dağlarını yontup evler yapıyorsunuz. Allah'ın nimetlerini düşünün de yeryüzünde bozgunculuk yapıp karışıklık çıkarmayın.*

Araf Suresi 7/150- *Musa, halkına döndüğünde, öfke ve üzüntü içinde onlara: "Benim yokluğumda ne kötü işler yapmışsınız! (Benden sonra ne kötü HALEF olmuşsunuz) Rabb'inizin emrini çabuklaştırdınız mı?" dedi. Levhaları bırakıp, kardeşinin başını tutup kendine çekti. "Ey annemin oğlu! Gerçekten bu halk beni zayıf buldu, neredeyse beni öldüreceklerdi; sen de düşmanları benimle sevindirme, beni bu zalim kimselerle bir tutma." dedi.*

Yunus Suresi 10/14- *Sonra, onların arkasından, yeryüzünde sizi halifeler yaptık ki bakalım nasıl davranacaksınız.*

Hud Suresi 11/57- *Eğer yüz çevirirseniz, bilin ki size iletmek üzere gönderildiğim mesajı size ilettim. Rabb'im, yerinize (HLF kök) sizden başka bir halk getirebilir ve siz O'na hiçbir şekilde engel olamazsınız. Rabb'im, her şeyi koruyup gözetendir.*

Meryem Suresi 19/59- *Bundan sonra arkalarından gelen sonraki nesil (HALEF), salâtı zayi ettiler ve şehvetlerine uydular. Yakında kötülükleri kendilerine dönecektir.*

Fatır Suresi 35/39- *Sizi yeryüzünde halifeler yapan O' dur. Kim gerçeği yalanlayarak nankörlük ederse, gerçeği yalanlayarak nankörlük etmesi kendi zararınadır. Nankörlere; nankörlükleri, kendileri için Rabb'lerinin yanında gazabı artırmaktan başka bir şeye yaramaz. Nankörlerin, nankörlükleri sadece kendilerinin zararını artırır.*

Kuran'ı anlama metodolojisinin 1.mastarı olan Kuran'ın kendisini

açıklama sistematiğine göre halife kavramının anlamının doğru anlaşılması için verdiğimiz örnek ayetlerde de açıkça görüldüğü üzere, kavram "sonraki, ardıl" olarak anlaşılmakta ve ilgili ayetlerde de bu anlam kullanılmaktadır. Siyasal İslam'ın özellikle Adem anlatısını kullanarak "Halife" sözcüğüne yüklediği anlam oldukça politiktir ve anlatıyla da çelişmektedir. Anlatıda halife sözcüğünün geçtiği ayeti hatırlayacak olursak;

> ***Bakara 2/30-*** *Hani! Bir zamanlar Rabb'in, meleklere: "Ben yeryüzünde bir halife tayin edeceğim." demişti. Melekler: orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birisini mi halife yapacaksın? Oysa biz Seni övgü ile yüceltip kutsuyoruz." Dediler. Allah: "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim." dedi.*

Bu ayetten, tek bir kişiyi diğer tüm insanları yönetmesi için Allah'ın halife olarak seçmesini anlayıp, bu kişiden (resul) sonra ise Allah'ın halifesi olma sıfatının önce seçilmiş sahabelere ve sonra da erki ele geçirmiş kişi veya ailelerin soylarından devam etmesi gerektiği gibi bir anlayış oluşturmak Kuran'ın yüzlerce ayetine muhalif bir teolojidir. Çünkü yukarıda yazılı ayette geçen halife tayin edilme/olma durumu tüm insanlarla ilgili bir durumdur. Anlatı, birçok noktada söylediğimiz gibi metaforiktir ve Adem nezdinde tüm insanların dünya hayatlarını nasıl yaşamaları gerektiğine yöneliktir. Ayrıca zaten hiçbir ayette Allah, herhangi bir insan veya topluluğu Kendisinin halifesi olarak tanımlamaz. İnsanlar Allah'ın halifesi değil, yeryüzünün halifesidir. Yeryüzünün halifesi olmak da orada vahye uygun, barışçıl yaşam kurmakla ve dünyayı imar etmekle ilgilidir. Bu konuyla ilgili ayetlerden bazısı;

> ***Enam Suresi 6/165-*** *Sizi, YERYÜZÜNÜN HALİFELERİ yapan, size verdiği şeylerle denemek için bazınızı bazınıza derecelerle üstün kılan, O'dur. Kuşkusuz Rabb'in, cezası pek çabuk olandır. Ve gerçekten O, Çok Bağışlayıcı'dır, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

> ***Yunus Suresi 10/73-*** *Onu yalanladılar. Biz de onu ve onunla beraber gemide bulunanları kurtardık. Ve onları YERYÜZÜNÜN HALİFELERİ yaptık. Ayetlerimizi yalanlayanları da boğduk. Bak! Uyarılanların sonu nice oldu!*

> ***Neml Suresi 27/62-*** *Yoksa darda kalanın çağrısına karşılık veren, kötülüğü gideren ve sizi YERYÜZÜNÜN HALİFELERİ yapan mı? Allah ile birlikte başka bir ilah mı? Ne kadar az öğüt alıyorsunuz?*

Fatır Suresi 35/39- *Sizi YERYÜZÜNDE HALİFELER yapan O'dur. Kim gerçeği yalanlayarak nankörlük ederse, gerçeği yalanlayarak nankörlük etmesi kendi zararınadır. Nankörlere; nankörlükleri, kendileri için Rabb'lerinin yanında gazabı artırmaktan başka bir şeye yaramaz. Nankörlerin, nankörlükleri sadece kendilerinin zararını artırır.*

Sad Suresi 38/26- *Ey Davud! Biz seni YERYÜZÜNDE BİR HALİFE yaptık. İnsanlar arasında Hakk ile hükmet. Hevaya uyma. Aksi halde heva seni Allah'ın yolundan saptırır. Allah'ın yolundan sapanlar, hesap gününü göz ardı etmiş olduklarından, kendileri için çok şiddetli bir azap vardır.*

Hud Suresi 11/61- *… Sizi yeryüzünde meydana getiren ve SİZİ ORAYI İMAR ETMEKLE görevli kılan O'dur. Öyleyse O'ndan bağışlanma dileyin. Sonra O'na tevbe ile yönelin. Rabb'im Çok Yakın'dır, İsteklere Cevap Veren'dir."*

Bu ayetlerden net olarak görüldüğü gibi, hiç kimse haşa Allah'ın halifesi değildir. Tüm insanlık yeryüzünün halifesi olmak göreviyle Allah tarafından yaratılmıştır. Bu durumda halifelik tüm topluma aittir ve yöneticiler ancak toplumlarının hizmetlileridir. Aciz yaratılmış varlıklar olarak biz insanlar, yeryüzünde vahyin emrettiği şekilde bir yaşam kurarsak dünyayı salih amellerimizle güzelleştirirsek, barışı ve adaleti öncelersek, O'nun isteği doğrultusunda yeryüzünün halifeleri olma seviyesine ulaşabiliriz. Bunun dışında Allah'ın halifesi veya Allah'ın vekili olmak gibi iddialar açık olarak Kuran'la çelişen sapkın görüşlerdir.

İsra Suresi 17/2- *Musa'ya, İsrailoğullarına, Ben'den başka bir vekil edinmeyin diye, doğru yola ileten o Kitap'ı verdik.* ayetinde buyrulduğu gibi tüm zamanlar ve tüm toplumlar için Allah'ın uyarısı bu şekildedir. Adem anlatısında da insanların hem yeryüzünde bu amaçla yaratıldıkları anımsatılırken, hem de bu tarz sapkın inançlara düşmemeleri için çok dikkatli bir şekilde sözcükler seçilmiştir. Kuran'ın genel mantığına uygun bir metodolojiyle onu okumak, yüzlerce yılın toplumsal hafızamızda bıraktığı birikintilerin de temizlenmesi için bir olanaktır.

Kuran'da başka anlamla geçtiği çok açık olmasına rağmen "halife", "hilafet" kavramı politik olarak belki de en fazla istismar edilen kavram olarak önümüze çıkmaktadır. Maalesef kavram, elçinin

vefatından hemen sonra başlayan ve Emevi devri uygulamalarıyla kurumsallaştırılan anlamıyla politik çekişmelerin odağına yerleştirilmiştir. Yönetici elitin, ruhbanların yorumlarıyla insanları sömürme ve kendisinden olmayana (muhalif ve muarız gördüklerine) kalleşçe saldırma aracına dönüştürülmüş politik bir silah olma özelliği, maalesef neredeyse aralıksız devam etmektedir.

Çok açık olarak "Adem (insanları)'i yeryüzünde halife tayin edeceğim, o da orayı (meleklerin secde etmesiyle) imar edecek, bilim ve kültür geliştirerek, salih eylemlerle (salat) cennet gibi yapacaktır." diyen Kuran'ın bu anlatısını; "yönetici eliti, hatta tek bir kişiyi yeryüzünde Benim halifem seçeceğim ve o da sizi güdecek, zaten halife Benim yeryüzündeki gölgemdir" sapkınlığına çevirmişlerdir. Bugüne kadar yapılan neredeyse tüm mealler, tefsirler bu politik amaca uygun olarak bu anlayışa hizmet edecek şekilde hazırlanmıştır.

F) AÇIĞA ÇIKAN ADEM VE EŞİNİN CİNSEL ORGANLARI MI, YOKSA İNSANIN KÖTÜLÜKLERİ Mİ?

Daha önceden de sözü edilmişti; geleneğin İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin etkisinde kalarak, Adem ve eşinin iblise uyup, yasak meyveyi yemesiyle, daha önce nedense görmedikleri kendi çıplaklarının farkına vararak, buldukları yapraklarla cinsel organlarını örttükleri şeklindeki anlama, Kuran'ın bu konuyla ilgili anlatımına kesinlikle uymamaktadır. Fakat akademik unvanları ne olursa olsun birçok ilahiyatçı hocalar geleneksel ön kabulün yanlışlanmaması pahasına meal ve tefsirlerde hem kavram ve sözcüklerin anlamlarını yanlış yaparak hem de Kuran'ın anlatım kronolojisine aykırı bir kronoloji sunarak maalesef, Tevrat ve İncillerin tahrif edilmiş haline uygun bir sahne oluşturmaktadırlar.

Ara ara atıfta bulunduğumuz Diyanet işleri Başkanlığının (DİB) bizdeki mealinde de (Hepsi profesör olan Hayrettin Karaman, Mustafa Çağırıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş tarafından hazırlanmıştır) ilgili ayet şu şekilde meal edilmiştir.

> ***Taha Suresi 20/121 (DİB)-*** *Nihayet ikisi de o ağaçtan yediler. Bunun üzerine mahrem yerleri kendilerine göründü, üstlerini cennet yaprağıyla örtmeye çalıştılar. Böylece Adem Rabbine karşı gelmiş ve yolunu şaşırmıştı.*

Oysa bu şekilde yapılan meal, içeriğinde birden fazla çelişki taşımaktadır. Bir defa ne oluyor da ağaçtan yiyen Adem ve eşinin mahrem yerleri ortaya çıkıyor? Meyveyi yemeden önce birbirlerinin ve kendilerinin cinsel organları olduklarından habersizler mi, madem Adem ve eşi evliler ve orada başka insanlar yok, mahrem yerlerinin açığa çıkmasından neden çekiniyorlar? Bu durumdan utanma veya çekinme duygusu anlatıda yokken neden yaprakla mahrem yerlerini örtüyorlar, mahrem yeri Adem ve eşi için vücutlarının hangi bölgesidir vs.

Ayrıca DİB mealinde "mahrem yer" olarak çevrilen sözcük diğer meallerde "cinsel organ" olarak meal edilirken neden "SEV'ETE" yani çirkin/kötü olsun? Allah tüm insanları en iyi şekilde yarattığını söylediği şu ayetlerle de bu ifadeler çelişmiyor mu?

Mümin Suresi 40/64- *Sizin için yeryüzünü yerleşim alanı, gökyüzünü de üzerinize bir tavan gibi yapan Allah'tır. O, SİZE EN İYİ ŞEKİLLE ŞEKİL VEREN ve sizi temiz şeylerden rızıklandırandır. İşte Rabbiniz olan Allah odur. Âlemlerin Rabb'i olan Allah, ne mübarektir.*

Tegabun Suresi 64/3- *Gökleri ve yeri hakk ile yarattı. SİZE, EN İYİ BİÇİMLE BİÇİM VERDİ. Ve dönüş yalnızca O'nadır.*

İnfitar Suresi 82/6- *Ey insan! Kerim olan Rabb'ine karşı seni aldatan nedir?*

İnfitar Suresi 82/7- Seni *yarattı, sonra sana şekil verdi, ORGANLARINI UYUMLU VE DENGELİ yaptı.*

İnfitar Suresi 82/8- *Seni dilediği şekilde düzenledi.*

Tin Suresi 95/4- *Ant olsun ki İNSANI EN İYİ BİÇİMDE YARATTIK.*

Demek ki Adem anlatısında sözü edilen şey, insanların mahrem (cinsel) organları değilmiş. Yahudi- Hristiyan teolojisinin kadını, erkeğini Allah'a karşı ayartan şeytan olarak görme sapkınlığını saf vahye taşımanın anlamı yoktur. Ayrıca cinsel organları çirkin olarak görmenin nesi normaldir? Erkek ve kadının cinsel organları çirkin olsaydı dünya üzerinde yaşam olur muydu? Kadını ve cinselliği helal olmak şartıyla kötü görmek cinsel sapmanın ta kendisi değil mi?

Ayetin Erhan Aktaş tarafından yapılmış doğru mealini ve açıklamasını yazalım;

Taha Suresi 20/121- *Bunun üzerine ikisi de ondan yediler[1]. Hemen çirkinlikleri[2] kendilerine görünüverdi. Cennet yaprağından örtmeye başladılar. Adem, Rabb'ine asilik edip yanıldı.*

1- Aşındırmak, zenginleşmek, küpünü doldurmak, azık, aş.

2- Ayette; "sev'atu- huma" sözcüğüne, "avret yerlerinin açığa çıkması" veya "ayıp yerlerinin gözükmesi" şeklinde anlam verilmesi İsrâîliyyât'tan kaynaklanmaktadır. İnsanın yaratılışı itibariyle "bizatihi" çirkin olan bir organı yoktur. Bu nedenle cinsel organlar için çirkin nitelemesi yapmak doğru değildir. Ayette geçen "sev'ete" sözcüğü "sue" sözcüğünden türemiştir. "Sue" sözcüğü; kötü ve çirkin olan iş, söz ve durum demektir. Dolayısıyla; "örtülmüş çirkinliklerin gösterilmesi, avret yerlerinin açığa çıkarılması değil, olsa olsa insanın fıtratında bulunan "hasenenin (iyiliğin)" karşıtı olan "kötülük" egosunun harekete geçmesi, açığa çıkması şeklinde anlaşılmalıdır. Dikkat edilirse, "ağaç yaprakları" değil, "cennet yaprakları" denmektedir. "Varak" sözcüğü, burada "yaprak" anlamında değil, "mal varlığı" anlamındadır.

Aynı anlatının geçtiği Araf Suresi 7/22 ayetinde de Erhan Aktaş meali doğru yapmakla beraber, açıklama bölümünün 2 ve 4 maddesinde bize göre yanılmaktadır.

Araf Suresi 7/22- *Böylece ikisini aldatıp baştan çıkardı. O ağaçtan tadınca[1], çirkinlikleri açığa çıktı[2]. Cennet yapraklarını[3] üst üste koyup örtünmeye başladılar[4]. Rabb'leri onlara: "Ben sizi o ağaçtan men etmedim mi? Bu şeytan size apaçık bir düşmandır demedim mi?" diye seslendi.*

Açıklama:

1- "Tadınca"dan kasıt, tadına bakmak değil, tam anlamı ile onunla bütünleşmek, sürekli ona sahip olmak, içinde yer almak anlamındadır. Tatmak anlamındaki "zâkâ" sözcüğü, Kuran'da daha çok Cehennem azabını tatmak anlamında kullanılmaktadır. Bu da Cehennem'in tadına bakmak değil, Cehennem'de sürekli kalmak demektir.

2- Şeytani dürtülere aldanıp mal edinme hırsına saplanan Âdem ve eşi, yanlışlarını fark edip kusurlarını anladılar.

3- Dikkat edilirse, "ağaç yaprakları" değil, "cennet yaprakları" denmektedir. Zaten "varak" sözcüğü burada "yaprak" değil, "mal

varlığı" anlamında kullanılmaktadır. "Ağaç (şecer)" sözcüğü de bildik anlamda ağaç değil, "yığınlarla mal, mülk" anlamında mecazi bir ifadedir. Ayette, Allah, yaşanmış bir olayı değil, "alegorik/temsili anlatım dili" ile mesajını iletmektedir.

4- Derhal hatalarını düzeltmeye koyuldular. (Bak 7:27.ayet)

Akışı daha net olarak görebilmek için ayetin kronolojik sıralamasını yaparsak;

1) Böylece ikisini aldatıp, baştan çıkardı

2) O ağaçtan tadınca çirkinlikleri açığa çıktı

3) Cennet yapraklarını üst üstte koyup örtünmeye başladılar

4) Rabb'leri onlara; "Ben sizi o ağaçtan men etmedim mi? Bu şeytan size apaçık bir düşmandır demedim mi? diye seslendi.

Kronoloji bu.

Yani, Adem ve eşi (insanoğlu) yasaklanmış "şecere" uzanıp o ağaçtan yediklerinde (haram mal edinme hırsı) içlerindeki çirkinlikler ortaya çıkıyor. Bu yasak eylemin sonucunda elde ettikleri mal, mülk, mevki, borsa, banka hesabı, döviz, sermaye (cennet yapraklarını) üzerlerine alıyorlar, zimmetlerine geçirip haksız servet ediniyorlar. Daha önceki ön kabullerimiz bize burada oyun oynuyor tam da. İnsanlar, haram yoldan kazandıkları ve hırsla bağlandıkları bu dünyanın geçici değerlerini sahipleniyorlar ve sanki bunlara sahip olmakla ölümsüz olacaklarına dair bir illüzyona (yanılsama) kapılıyorlar. Genel anlayışın aksine, ağaçtan tadınca hatalarının farkına varma konusu yanlış ve zaten de kronolojiye uygun değil. Ayetin sıralamasında Allah'ın uyarısı sonra geliyor. Bu hataya düşme tehlikesi bulunan tüm insanlık alemi (Adem imgesi) ancak vahiyle bu gerçeği görebilme olanağına sahip oluyor. Zaten de 7/23 ayetinde ilahi ikaz (vahiy) sonrası bunun ayırdına varanlar bağışlanma diliyorlar.

Kuran'ın matematiğine, kronolojik anlatımına aykırı oluşturulmuş kıssa mantıkları tüm insanlığı konuyla ilgisiz mitolojik açıklamalarla zaman ve enerji kaybına uğratmaktadır. Mesaja dikkat edilmesi gerekirken tüm zihnimiz Rönesans resimlerindeki Adem ve Havva, yılan ve elma görüntüsüyle bulandırılıyor. Genel olarak sanki yasak ağaca (seçer) dokunan Adem ve eşine Allah uyarıda bulununca yaptıkları şeyin kötü olduğunu anladılar ve o ağaç

yapraklarını edep yerlerini örtmede kullandıkları şeklinde oluşmuş algı. Hadi diyelim ki insanlar, ayetin metaforik dilini anlamlandıramadıkları için bu hataya düşmüş olsunlar ama bu açıklama kronolojiye de oturmamaktadır. Tabii bu yanlış anlamada aynı surenin 26. ve 27. ayetlerinde geçen Libas (elbise) sözcüğünün de yanlış anlaşılmasının büyük payı vardır. Bu ayetleri bizim görüşümüze göre doğru yapan ve açıklayan Erhan Aktaş mealinden görelim:

Araf Suresi 7:26- *Ey ademoğulları! Cesetlerinizi (Bedenlerinizi, 5:31) örtecek ve sizi süsleyecek libas (elbise) indirdik. Takva libası* ise daha hayırlıdır. İşte bu Allah'ın ayetlerindendir. Umulur ki düşünüp öğüt alırlar.*

Açıklama; Zihinsel tesettür, Takva elbisesi, Takva, korunmak, önlemek, saklamak. Kişinin vahye içtenlikle uyarak kendisini kötü, zararlı ve tehlikeli şeylere karşı koruması ve güvene almasıdır. Takva, sözcük olarak zarar verecek şey ile korunacak şey arasına konan engel demektir.

Araf Suresi 7/27- *Ey ademoğulları! Şeytan kötülüklerini onlara göstermek için, elbiselerini soyarak (TAKVA SAHİBİ OLMAKTAN ALIKOYARAK), ana babanızı cennetten (Bağlık- bahçelik, huzur dolu mükemmel yaşam ortamı) çıkardığı gibi sizi de bir fitneye düşürmesin. O ve taraftarları, sizin onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Biz, şeytanları iman etmeyenlere evliya kıldık.*

Anlatının metaforik dilini çözemeyip insanın bu dünyadaki sınavına katkı sağlayacak şekilde mesajı öğrenmesini engelleyen ve vahyin içerisinde çelişkiler oluşturan geleneksel inanç, yerini metodolojik- bilimsel bir okumaya bıraktığında, Kuran tüm ihtişamıyla gözler önüne serilmektedir. Yeter ki bu mantık örgüsüyle, Kuran'ı bütünsel bir bakışla okuyalım.

G) CENNETTEN KOVULMA MI, TAKVA DIŞINA ÇIKIP YOZLAŞMA MI?

Eksik kalmaması açısından geleneğin "Cennetten kovulma" anlayışına uygun olarak, sözcük karşılığını verdiği "ihbitu" kavramını da açıklamaya gayret edelim. Kavramın geçtiği ayeti yazalım.

Bakara Suresi 2/36- *Fakat şeytan onları, oradan kaydırdı. Böylece*

ikisini de içinde bulundukları durumdan çıkardı. Biz de: "Birbirinize düşman olarak İNİN. Yeryüzü, belli bir süreye kadar size barınak ve geçinme yeri olacak." dedik.

Bakara Suresi 2/37- *Derken Adem, Rabb'inden kelimeler aldı. Böylece, Adem'in tevbesini kabul etti. Kuşkusuz O, Tevbeleri Kabul Eden'dir, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

Bakara Suresi 2/38- *"Hepiniz oradan İNİN dedik. Ben'den bir hidayet geldiğinde kim hidayetime uyarsa, artık onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.*

Ayette geçen ve "inmek" fiiliyle karşılanan sözcüğün (ihbitu) "dünyaya inmek" şeklinde anlaşılmasının nedenlerinden biri hemen sonraki cümlede geçen *"yeryüzü belli bir süreye kadar size barınak ve geçinme yeri olacak"* şeklindeki ifadedir. Oysa zaten anlatı bu dünyada geçmektedir. Yani cümle herhangi bir mekân/konum değişikliğine işaret ediyor değildir. "İhbitu" sözcüğü, aynı surenin 61.ayetinde de geçmektedir ve eğer herhangi bir surenin herhangi bir ayetinde anlamak istediğimiz bir kavram, sözcük veya olay başka bir yerde de geçiyorsa, o başka yerdeki anlamı bize yardımcı olacaktır. Bu zaten Kuran'ı anlama metodolojisinin, Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği olarak tanımladığımız birinci mastarının ta kendisidir.

Bakara Suresi 2/61- *Hani! Musa'ya: "Ey Musa, asla tek çeşit yiyeceğe dayanamayız. Rabb'inden bizim için yerden çıkan ürünlerden; sebzesinden, acurundan, sarımsağından, mercimeğinden, soğanından çıkarmasını iste." demiştiniz. Musa da: "DAHA DEĞERLİ OLANI DAHA DEĞERSİZ OLANLA DEĞİŞTİRMEK Mİ istiyorsunuz? O halde şehre İNİN (ihbitu); sizin istedikleriniz orada var." dedi. Böylece, onların üzerine ALÇAKLIK VE YOKSULLUK damgası vuruldu. Ve ALLAH'IN GAZABINA uğradılar. Bu, Allah'ın ayetlerini inkâr etmelerinden, nebilerini haksız yere öldürmelerindendi. Bütün bunlar, onların ASİLEŞİP HADDİ AŞMALARINDANDIR.*

Delil ayet (Bakara Suresi 2/61) o kadar açık ve net olarak sözcüğün anlamını vermektedir ki artık hala cennetten dünyaya inme (kovulma) şeklindeki anlayışı devam ettirme olanağı kalmamaktadır. "İhbitu- inme"; değerli bir konumdan aşağı bir konuma düşüşün karşılığı kullanılan bir sözcüktür ve insanın vahyin kaynaklık ettiği erdemli insan olabilme seviyesinden hangi durumlarda nereye

kadar düşebileceğini anlatır. Buna benzer birkaç ayet daha verelim ki, iman edip güzel/iyi eylemler yapanların dışındaki kimselerin nasıl sefil (aşağı) duruma düştükleri konusu pekişebilsin.

Tevbe Suresi 9/40- *…. Ve küfredenlerin sözünü alçaltmıştı. Allah'ın sözü ise en yüce olandır. Allah, Mutlak Üstün Olan'dır, En İyi Hüküm Veren'dir.*

Tin Suresi 95/4- *Ant olsun ki insanı en iyi biçimde yarattık.*

Tin Suresi 95/5- *Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik.*

Tin Suresi 95/6- *Ancak iman eden ve salihatı yapanlar hariç. Onlar için minnet altında bırakmayan bir ödül vardır.*

Ayrıca zaten cennetten çıkarılma olmayacağını söyleyen şu ayet de anlatıyı ahiretteki cennetten kovulma şeklinde anlamanın önünde bir başka engeldir.

Hicr Suresi 15/48- *Orada, kendilerine hiçbir yorgunluk dokunmaz ve oradan hiç çıkarılmayacaklardır.*

H- ADEM ANLATISINI HRİSTİYAN TEOLOJİSİNE UYGUN ANLAMAK; İLK GÜNAH, KURTULUŞ İNANCI;

Adem anlatısının cennette geçtiği, Adem ve eşinin cennetteki yasak meyveyi yedikleri için cennetten kovularak dünyaya indirildiği ve o andan sonra insanoğlunun hayat macerasını başladığına inanıldığında yukarıda anlatılan, Kuran'a uymayan çıkarımlarla birlikte bir başka çelişki oluşturulacağı da unutulmamalıdır. Bu çelişki hem Yahudilerin ve hem de Hristiyan teologların "ilk günah" olarak adlandırdığı özellikle de Hristiyan inancında "Tanrı İsa" kültüyle açıklamaya çalışılan "kurtuluş idesi" fikridir.

Bu teolojiye göre tüm insanların atası Adem ve eşi, cennette işledikleri günah sebebiyle dünyaya yollanmış oldukları için onların çocukları olan tüm bir insanlık bu günahı yüklenerek dünyaya gelirler. Her bir doğan bebek de işte bu günah- suç yükünden kurumsal Yahudilik veya kurumsal Hristiyanlığın egemenliğini kabulle kurtulabilir.

Özellikle İsa resul sonrası kurumsal Hristiyanlığın temellerini atıp vahye eklemelerle onu tahrip eden Pavlus, öğretisinin tam merkezine işte söz konusu bu "Adem'in düşüşü" fikrini koyarak, tüm bir dini tevhitten mitolojiye dönüştürmüştür. Bu fikre göre; Adem'in

işlediği günah tüm insanlara sirayet etmiştir ve bundan dolayı her insan günaha ve ölüme mahkum edilmiştir. Bu inanca göre İsa resul artık İsrailoğullarının kayıp koyunlarını doğru yola yönlendirmeye çalışan bir resul değil, Adem peygamberin işlediği günahtan insanları kurtarmak için kendini feda eden Tanrı'nın oğludur. Buna göre her insanın kurumsal Hristiyanlığın merkezi olan kiliseye bağlanması ve Pavlus'un yeniden yorumladığı teolojiye uygun olarak Adem'in suçunun bedelinin İsa resulün kefaretiyle ödeneceğine inanması gerekmektedir. Bu yorum, Hristiyanlığın tam da merkezinde olan bir inançtır. Doğan çocukların vaftiz edilmesinin nedeni de onların bu "ilk günah" ile dünyaya gelmelerinden dolayıdır. Yetkili bir ruhban eliyle bu ilk günah yıkanmazsa kişi ne yaparsa yapsın Hristiyan olamaz.

Bu inanç bu kadarla anlaşılabilecek bir inanç değildir. Hristiyan müşrikliğinin (Teslis, üçleme, triniti) diğer tüm dalları bu "ilk günah" inancının üzerine inşa edilmiştir. Zaten kanonik İnciller dikkatli bir şekilde okunursa; "İsa'nın Tanrı'nın oğlu" olduğu inancının da Pavlus tarafından uydurulduğu görülecektir. Evanjellerin, Pavlus'un etkisinin olmadığı bölümlerinde "oğul" kelimesi "kul" anlamındadır. Hatta sadece İsa resul ile ilgili değil diğer farklı insanlar için de bu metafor kullanılmıştır. Pavlus'un yaptığı şey diğer tüm içeriden tahrif yöntemlerinde olduğu gibi metaforu literal alıp konuyu mitolojileştirmektir. Bir defa İsa resulü Tanrı'nın oğlu yapınca da "Kutsal Ruh", "Allah'ın Kelimesi", "Meryem valide" ve diğer tüm konular da fantastik anlamlarla içinden çıkılamaz bir duruma sokulmuştur. Maalesef tüm Hristiyanlık dünyası da bu absürtlükleri kabul etmiştir. Gerçi yine sünnetullah gereği aklını kullanıp tevhidi savunanlar olmuşsa da yakın çağa kadar hepsi en sert uygulamalarla etkisizleştirilmiş ve unutturulmuşlardır.

Buraya kadar bu konu başlığında anlatılanlar, Yahudi ve Hristiyanların kendi problemleridir. Eğer bu şirk inancından kurtulup tevhide, İslam'a girmek istiyorlarsa veya en azından kendi kutsal kitapları olarak gördükleri metinlerdeki sorunları tespit edip doğrusunu öğrenmek istiyorlarsa yapacakları tek şey; son mesajı anlayarak okumaları ve üzerinde düşünmeleridir. Bu onların sorumluluğudur. Biz Müslümanlara düşen ise; İsrailiyat ve Hristiyan

teolojilerinin müşrik inançlarının etkisine asla girmeden vahyi/Kuran'ı temiz bir akılla yeniden okumaktır.

Eğer Adem anlatısı Yahudilerin ve Pavlusçu Hristiyanların anladığı gibi anlaşılacaksa, çok doğaldır ki, onların bu anlatıdan çıkarımlarına benzer sonuçlara ulaşmaktan biz de kurtulamayız. O zaman da "İslam'da ilk günah inancı yoktur, insanlar dünyaya günahsız gelirler" inancının temeli çürür. Adem'in ve eşinin cennette işledikleri suçun sonucu insanların dünyaya geldiklerine inanan Pavlusçu bir yaklaşımla anlatıyı yorumlayıp, sonra da Yahudi ve Hristiyanların fikirlerine eleştiri getirmeye çalışmak tutarlı bir eylem olmaz. Kim olursa olsun birisinin yine kim olursa olsun bir başkasının suçunu/günahını yüklenebileceğine olan inanç, metodolojimizin ikinci mastarı olan "Kuran'da çelişki olmaz" mastarıyla da çelişmektedir. Çünkü Kuran'ın birçok ayeti suçun şahsiliği konusunda çok net ifadeler içerir.

> ***Bakara Suresi 2/286-*** *Allah, hiç kimseye gücünün yeteceğinden fazla yük yüklemez. Herkesin yaptığı iyilik lehine, kötülük de aleyhinedir…*
>
> ***Fatır Suresi 35/18-*** *Yük taşıyan birisi, bir başkasının yükünü taşımaz. Yükü ağır olan kimse, bir başkasını yardıma çağırsa, çağırdığı yakını da olsa ona yardım etmez. Sen, ancak görmedikleri halde Rabb'ine içtenlikle saygı duyan ve salatı ikame edenleri uyarırsın. Her kim arınırsa kendisi için arınmış olur. Dönüş Allah'adır.*
>
> ***Talak Suresi 65/7-*** *Allah, bir kimseyi, kendisine verdiğinden fazlasıyla sorumlu tutmaz…*

İ- ADEM ANLATISININ ÖZNESİ OLARAK "ADEM"

Buraya kadarki bölümde, Adem anlatısını geleneğin ve tabi İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin bizi zorladığı şekliyle anlamamızın, hem Kuran'ın diğer ayetleri ile hem de hayatın doğal akışında nasıl çelişkiler oluşturduğuyla ilgili bazı maddeleri sıralamaya çalıştık. Eminiz ki bundan daha fazlasını bizden daha yetkin kişiler geliştirebileceklerdir. Bu anlatının geleneksel imajının daha başka ne sorunlara kaynaklık edebileceği ile ilgili de çok daha fazla şey söylenebilir. Ama biz bu kısa haliyle bile böyle bir yorumun yanlışlığını yine "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği", "Kuran'da çelişki

olmaması gerekliliği" ve "sünnetullahta değişme olmayacağı" mastarlarının bize verdikleri ile ispat ettiğimizi düşünüyoruz.

"Adem kıssasının insanın yaratılış macerası" olduğu şeklindeki çok yaygın inancın Kuran'dan destek almadığı gibi böyle bir anlayışın Kuran'la açıktan çeliştiği de görülmektedir. Bu kabulün temelinde Kuran'da iki ifade biçimi olan "Kıssa" ve "Temsil" arasındaki farkın insanlar tarafından tam olarak tanımlanmadığı ve bu iki anlatım şekli arasındaki farklar ortaya konmadığı için yanlış anlamalar olduğu bize göre çok açıktır.

Anlatının "yaratılış kıssası" olduğunu düşündüren en önemli sebeplerden birisi de geleneğin, Tevrat ve İncil kitaplarındaki "Adem'in" ilk insan ve ilk resul olduğu şeklindeki ön kabulüdür. Oysa Adem'in ve eşinin ilk insanlar olduğu ön kabulü de Kuran'ın bize söylediği değil, bizim zaten Kuran'ı okumadan bildiğimizi sandığımız kabuldür. Adem anlatısı bu haliyle bir kıssa değil, bir temsildir. Kıssa zannedilen başka temsil olayların da yine Kuran'da olduğu kitabın ilerleyen bölümlerinde açıklanmaya çalışılacaktır. Adem anlatısında adı geçen "Adem ve eşinin" neyi/kimi imgelediği konusuyla ilgili soruyu da yine Kuran'dan bulmak zorundayız. Bu konuda da çok uzun araştırmalar yapmak Müslümanların sorumluluğundadır. Konu başlı başına bağımsız bir kitapta incelenmesi gerektiği kadar geniş olmasına rağmen, bazı Kuran ayetleriyle "Adem" ön kabulü arasındaki farkın belirlenmesi adına bir iki konuyu yazmak istiyoruz. Örneğin Kuran ayetlerinde görevlendirilmiş resullerin azim sahibi sabırlı insanlar olduğu anlatılır.

> ***Enam Suresi 6/34-*** *Ant olsun, senden önce de resuller yalanlanmıştı. Yalanlanmalarına ve eziyet edilmelerine karşı Bizim yardımımız ulaşıncaya kadar SABRETTİLER. Allah'ın kelimelerini (takdir edilmiş hüküm) değiştirebilecek bir güç yoktur. Nitekim senden önce gönderilmiş elçilerin bir kısım haberleri sana gelmiştir.*
>
> ***Ahkaf Suresi 46/35 (DİB)-*** *AZİM VE KARARLILIK SAHİBİ PEYGAMBERLERİN SABRETTİKLERİ gibi sen de sabret. Onlar için de acele etme. Başlarına geleceği vaktiyle söylenen şeyleri gördüklerinde sanki gündüzün kısa bir süresini yaşamış gibi olacaklar. Tebliğ konusu işte budur; hiç günaha sapanlardan başkası helâk edilir mi?*

(Not: Ahkaf Suresi 46/35 ayetinin Erhan Aktaş meali tercih

edilmemiştir. Mealde "O halde resullerden kararlılık sahibi olanların sabrettikleri gibi sen de sabret" ifadesi resuller arasında sabırlı-sabırsız ayrımı olabileceği bir anlamı çağrıştırdığı için metodolojinin sünnetullahta değişimi olmaz mastarına uymamaktadır.)

Enam Suresi 6/34 ve Ahkaf Suresi 46/35 ayetlerinde "gönderilen resullerin görevlerini uygularken, vahye karşı kararlı ve direnç gösteren toplumlarına karşı da sabırlı insanlar oldukları açıklanırken, Adem'le ilgili Taha Suresi 20 /115 ayeti ise şöyledir;

> ***Taha Suresi 20/115-*** *Ant olsun ki Biz, bundan önce Adem'e ahit (uyması gereken kurallar konusunda ona yükümlülük verdik) verdik, ancak o unuttu. ONU AZİMLİ BULMADIK.*

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, Kuran tüm resuller için "azim sahibi, sabırlı" tanımlaması yaparken Adem ile ilgili olarak ise onun azimli olmadığını söylemesidir. Zaten Kuran resuller arasında hayat öykülerinden örnekler verdiği resulleri Adem ile değil Nuh resul ile başlatır. Resullerin ve onların görev alanı toplumların anlatıldığı hiçbir kıssa (metaforik Adem anlatısının geçtiği ayetler hariç) Adem'in hiçbir olayla ilgili hiçbir diyaloğuna da yer vermez. Resullerin, içinde yetiştikleri toplumdan seçildiğini anlatan ayetler dikkate alındığında da "Adem'in ilk insan" olma kabulünün, içinden seçilme olanağının olmadığı bir topluma resul gelmesi gibi bir çelişki oluşturacağı da açıktır.

Adem'in ilk insan ve ilk resul olmadığı iddiasının da beraberinde çok önemli bir soru getireceği konusu açıktır; madem Adem anlatısındaki "Adem" ilk insan ve ilk resul değil, Adem imgesi neyi anlatmak için seçilmiş ve anlatının öznesi olarak kullanılmıştır? Anlatıda geçen imgenin neyi anlattığı konusu da Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği yine ancak ve ancak Kuran'dan cevap bulacaktır. Bu konuda bize göre en önemli bilgiyi de Araf Suresi 7/10 ve 11. ayetlerinde bulmaktayız.

> ***Araf Suresi 7/10-*** *Doğrusu Biz, SİZİ yeryüzüne yerleştirdik ve orada SİZE geçimlik verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz.*
>
> ***Araf Suresi 7/11-*** *Ant olsun ki SİZİ Biz yarattık. Sonra SİZE şekil verdik. Sonra meleklere, ADEM'e secde edin dedik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O, secde edenlerden olmadı.*

Dikkat edilirse ardışık iki ayette de SİZİ, SİZE, SİZİ, SİZE

şeklindeki hitaplar hemen sonra ADEM olarak devam etmektedir. Ayetin bağlamında çok açık olarak anlaşılacağı üzere "SİZ" zamiri akıl sahibi ve sınavla muhatap tek varlık olarak insanlarla ilgilidir ve zamir aynı bağlamda bu sefer ADEM olarak imgelenmektedir. Ayrıca her iki ayette kendisine yer bulan zamirler de Arapça gramerinde üç ve üçten fazla kişiler için kullanılan formdadır. Ayet Adem ve eşini kastetmiş olsaydı bu zamirler ikili çoğul olarak yazılırdı. Bizim çıkarımımıza göre Adem anlatısındaki "Adem" imgesi tüm insanlığı anlatmak için kullanılmıştır. Anlatının cennette geçmesinin yine Kuran'la olanaksızlığını açıkladığımız bölümler bütünlüklü bir şekilde düşünülürse, anlatının "insanoğlunun yaratılışıyla" kesinlikle bir ilgisinin olmadığı da görülecektir. En doğrusunu Allah bilir.

BÖLÜM SONU;

ADEM ANLATISINI ANLAMAK BİRÇOK KONUYU ANLAMAKTIR

Kuran'ı anlama metodolojisinin mastarlarını kullanarak, yine tamamen Kuran'dan temelini alan delil ve akıl yürütmelerle Adem anlatısının bir resul kıssası olmadığını, anlatının zannedildiği gibi insanın ilk yaratılış macerasının açıklanmasıyla da ilgisinin bulunmadığını, kabaca maddeler halinde açıklamaya çalıştık. Böylece insanoğlunun dünya macerasının bir erkek ve bir kadının çocuklarının ensestiyle çoğalarak başlamadığı da bu zannın "Allah'ın sünnetullahında değişme olmaz" mastarı gereği, bir yasak bugün varsa hep var olmalıdır çıkarımına da aykırı olduğunu da görmüş oluyoruz.

Adem anlatısı tamamen bir temsil teması içeriğinde, Yaratıcının, insanları (bizi) sınava dahil ettiği sahnenin metaforik yer yer alegorik açıklamasından ibarettir. Allah, tüm dünyayı insanların hizmetine sunduğunu, insanların verilen tüm nimetleri tevhide uygun, barışçıl yönde kullanmaları durumunda dünyanın, kendilerine verilen sınırlı yaşam süresi boyunca cennet gibi olabileceğini; bunun aksine davranışlarda ise savaş, sömürü, cinsiyet- ırk ayrımcılığı, anarşi ve fakirlik- açlık olacağını, içeriğini açıkladığımız metaforlarla bize anlatmaktadır. Bu muhteşem açıklama, ilk olarak Tanah'ta (bilinen ismiyle Tevrat) ve sonrasında İncil'de de hemen hemen aynı metaforlarla önceki topluluklara da yapılmıştır. En eski metinlerdeki benzerliklerin bilimsel açıklaması da bu şekildedir. Fakat insanların soyut- somut çelişkisini anlamaları ancak önyargısız, ön kabulsüz ve akılcı düşünme ile olanaklıdır ve günümüze kadar neredeyse tüm insanlar bu temsili anlatım tarzını, kutsal metinlerdeki diğer resul kıssaları gibi zannettikleri için anlamakta zorluk çekmişlerdir. Bu anlatının arkaik yorumu genel olarak bir dogma haline geldiği için de bu anlayışın dışında şeyler söyleyenler de en sert tedbirlerle susturulmuş, söyledikleri yazdıkları düşünceler de yok edilmiştir.

Teknolojinin bu kadar geliştiği, iletişimin neredeyse her insana teolojik tartışmalara dahil olabilme olanağı verdiği günümüzde, artık ön kabullerimizin etkilerinden sıyrılıp, özellikle son vahiy özelliği olan Kuran üzerinde tamamen bilimsel metotlarla düşünme ve eskilerin yaptığı yanlışları (Kuran buna genel olarak atalar dini der) düzeltme zamanı gelmiştir. Bu sorumluluk en başta, Kuran'ı tek kaynak olarak gören Müslümanların üzerindedir. Bizler, ya cesaretle Adem anlatısından başlamak üzere, aklın ve metodolojik çalışmanın bizi götürdüğü yere doğru yürüyeceğiz ya da ruhbanların oluşturduğu atalar dinine geri döneceğiz. Bunun başkaca bir alternatifi yoktur. Şirk içindeki dine geri dönmek ise en başta kendi aklımıza açık bir hakaret olacaktır.

> ***Araf Suresi 7/88-*** *Halkının büyüklük taslayan meleleri (Halkın ileri gelen imtiyaz sahibi seçkinleri. Din adamları/ruhban sınıfı) dediler ki: "Ey Şuayb! Seni ve seninle birlikte iman edenleri ya yurdumuzdan çıkaracağız ya da bizim milletimize (uygarlık, inanç sistemi, yaşam biçimi, sünnet) döneceksiniz." O da: "Kerih (Yanlış ve kötü.) görsek de mi?" dedi.*
>
> ***Araf Suresi 7/89-*** *O, bizi ondan kurtardıktan sonra, eğer tekrar sizin milletinize dönersek, Allah'a karşı yalan yere iftira etmiş oluruz. Rabb'imiz Allah dilemedikçe bizim ona dönmemiz olacak şey değildir. Rabb'imizin bilgisi her şeyi kuşatmıştır. Biz, yalnızca Allah'a tevekkül ettik. Ey Rabb'imiz! Bizimle halkımız arasında gerçeği ortaya çıkar. Sen, gerçeği ortaya çıkaranların en hayırlısısın.*

Adem anlatısının her bir detayı, ayrı ayrı üzerine ciltlerce kitap yazılacak kadar genişletilebilir. Bizim burada yaptığımız, metodolojinin bizi götürdüğü gerçekleri özet olarak not etmekten ibarettir. Bunun dışında yapılması gereken akademik çalışmalar, bizden çok daha yetkin kalemlerin önyargısız ve bilimin namusuna uygun gayretlerine emanet edilmiştir.

ÖRNEK 5

ATEŞTE YANMAYAN RESUL, İBRAHİM

Kuran'ın birçok ayetinde övgüyle bahsettiği ve başından geçen olayları (kıssa) anlatarak, onu Kuran inanırlarına örnek olarak gösterdiği İbrahim resul, hakkında belki de en fazla rivayetler üretilmiş, kıssaların metaforik dilinin anlaşılmaması dolayısıyla da bazen ateşte yanmayan bir Süpermen, bazen Tanrı inancını bulmada zorluk yaşayan biri hatta bazen de dinin en temel prensibi olan ahiret inancı ile ilgili olarak kalbinde şüpheler olan birisi olarak tanıtılmış bir resuldür. Allah'ın vahyini toplumlarına ileten tüm resuller bizim resullerimizdir ve biz Kuran inanırları onlar arasında ayrım yapmamakla sorumluyuz.

> ***Bakara Suresi 2/285-*** *Resul, Rabb'inden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de. Hepsi; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve resullerine iman ettiler: "BİZ, O'NUN RESULLERİNDEN HİÇBİRİNİ DİĞERİNDEN AYIRT ETMEYİZ. İşittik ve itaat ettik. Rabb'imiz! Bizi bağışla, dönüşümüz ancak Sana'dır." dediler.*

Alemlere rahmet olarak tanımlanan resulleri, hak ettikleri gibi tanımak, önce onların isimleri çevresinde uydurulmuş yüzlerce, binlerce yalanın, Kuran'ı merkeze alarak açığa çıkmasıyla olabilecek bir eylemdir. Yaşamları boyunca güzel örneklikler vermiş şanlı resullere saygının en önemli ifadesi, onları son vahiy olan Kuran'dan ve doğru metodolojiyle anlamak olacaktır. Bu bakımdan İbrahim resul, üzerinde önemle ve birden fazla noktada durulması gereken bir resuldür. Bu bölümde İbrahim resul ile ilgili yanlış anlaşılmış bazı konuları, Kuran'ı anlama metodolojisi yardımıyla düzeltmeye gayret edeceğiz.

İbrahim resul ile ilgili hemen herkesin ilk aklına gelen olay, onun atıldığı ateşte bir şekilde yanmaktan kurtulmuş olmasıdır. Bu inancın etrafında, geleneğin ürettiği yüzlerce rivayet ve binlerce detay vardır. Genel olarak konu şu şekilde açıklanmaktadır; Kavmiyle, getirdiği mesaj (vahiy) dolayısıyla ideolojik karşıtlık gereği sorun yaşayan İbrahim resul, toplumunun taptığı putları kırmıştır.

Bunun üzerine toplum, onu ateşe atmakla cezalandırmıştır. Ateşe atılan İbrahim resul, Allah'ın mucizesi olarak ateşte yanmaktan kurtulmuş ve böylece resul olduğunu kanıtlamıştır. Bu kısa anlatımın üzerine gelenek birçok rivayetle; ateşin boyutları, hangi kuşun ateşe su taşıdığı, yanmayan ateşin suya dönüşüp nasıl göl olduğu vs. gibi fantastik hikayeler kurgulamıştır. Bu Kuran dışı kaynaklarla ilgili olarak yorum yapmama/vakit harcamama prensibimiz gereği, biz sadece Kuran'ın bu konuda ne dediğiyle ilgileneceğiz. İbrahim resulün ateşe atılma konusuyla ilgili anlatımların geçtiği Kuran ayetleri şöyledir;

Enbiya Suresi 21/67- *"Yazıklar olsun size ve Allah'ın yanı sıra kulluk ettiğiniz şeylere. Siz hala aklınızı kullanmayacak mısınız?"*

Enbiya Suresi 21/68- *Halk: "Eğer yapabilirseniz, onu yakın! İlahlarınızın intikamını alın!" dediler.*

Enbiya Suresi 21/69- *"Ey ateş! İbrahim'e serin ve esenlik ol." dedik.*

Enbiya Suresi 21/70- *Ona tuzak kurmak istediler. Fakat onları hüsrana uğrattık.*

Ankebut Suresi 29/24- *Sonra onun halkının cevabı: "Onu öldürün veya yakın!" demeleri oldu. Bunun üzerine Allah, onu ateşten kurtardı. Bunda iman edecek bir halk için kesinlikle ayetler vardır.*

Ankebut Suresi 29/25- *İbrahim: "Siz, dünya hayatında Allah'ın yanı sıra putları aranızda dostluk vesilesi edindiniz. Sonra Kıyamet Günü, bir kısmınız bir kısmınızı yalanlayacak ve bir kısmınız bir kısmınızı lanetleyeceksiniz. Varacağınız yer ateştir. Ve sizin için bir yardımcı yoktur." dedi.*

Ankebut Suresi 29/26- *Bunun üzerine Lut, O'na inandı. Ve dedi ki: "Ben, Rabb'im için hicret ediyorum. O, Mutlak Üstün Olan'dır, En İyi Hüküm Veren'dir."*

Saffat Suresi 37/95- *"Siz yonttuğunuz şeylere mi kulluk ediyorsunuz?"*

Saffat Suresi 37/96- *"Sizi de yaptığınız şeyleri de Allah yarattı."*

Saffat Suresi 37/97- *"Onun için bir yer hazırlayın, sonra da onu cehenneme atın." dediler.*

Saffat Suresi 37/98- *Ona tuzak kurmak istediler. Tuzaklarını boşa çıkarıp onları aşağılık bir duruma düşürdük.*

Saffat Suresi 37/99- *İbrahim: "Ben, Rabb'ime gidiyorum (Rabbimin*

emrettiği şeyleri yapmaya devam edeceğim), O, bana yol gösterecek." dedi.

Konumuzla ilgili üç ayet bloğu da dikkatli olarak incelendiğinde görülebilecek şudur ki; Allah biz Kuran inanırlarına bu konuda bazı önemli bilgiler vermektedir. Biz metodolojimizin ikinci mastarı olarak açıkladığımız "Sünnetullahta değişme olmaz" kuralı gereği, topraktan (karbon bazlı yaşam formu) yaratılmış hangi insan olursa olsun çıplak ateşte yanmaması gibi bir alternatifi dışlamak zorundayız. Her insan ki resuller de fizyolojik olarak bizim gibi insanlardır ateşte yanar; hele yoğun ateşte yanmamak Allah'ın evrene koyduğu fizik- kimya yasalarına aykırıdır. Bizim, bu gerçeği bilen müminler olarak yapacağımız şey ayetlerde anlatılanın tam olarak karşılığını, daha önce bize öğretilenleri unutarak sadece Kuran'dan anlamaya çalışmaktır.

Ateşte yanmayan bir insanın olması durumu, bu olaya şahit olmuş (yanmayan resul de dahil olmak üzere) tüm insanların sınavlarının sonu anlamına gelir. Bu mucizeye (!) tanık olmuş kim varsa artık sınav onlar için devam edemez. Bu anlatım şekliyle gerçekleştiği aktarılan olaya, olaydan sonra yaşamış insanların inanma zorunlulukları da yoktur. Çünkü sünnetullahta değişme/istisna iddiası sınavın kendisiyle ve vahiyle çelişmektedir. Ayrıca madem İbrahim resul ateşte yanarak öldürülemedi, neden sonra başka bir yolla (mesela kesici /delici bir aletle veya boğularak) öldürülmedi, sorusu da havada kalmaktadır. Şirk içindeki toplumuna İslam'ı öneren İbrahim resulün, görevlendirilmiş her resul gibi kendi toplumunun ruhbanları ve yöneticileri tarafından şiddetli bir direnç karşısında resullüğünü ispat etmek için geleneğin inancında ifadesini bulan şekilde fantastik bir mucize göstermesi Kuran'ın onlarca ayetiyle çelişir. Bizler metodoloji sahibi insanlar olarak Kuran'ın gerçekte ne demek istediğini yine sadece Kuran'a bakarak bulabiliriz.

Bize göre; konunun can noktası, İbrahim resule halkının bir tuzak (komplo) kurmasıdır. Ankebut Suresi 21/ 70 ve Saffat Suresi 37 /98 ayetleri zaten bu noktayı çok açık olarak anlatmaktadır. Eğer zalim/müşrik topluluk, İbrahim resulü tevhidi yaydığı için yakmak istiyor olsaydı, ayette belirtilen "tuzak (komplo) kurmak isteğinin" anlamı olmazdı. Böyle bir komploya hiç gerek hissetmeksizin onu

ateşe atarlardı. Ayrıca Ankebut Suresi 29/24 ayetini de bu bağlamda çok dikkatli okumalıyız. "*ONU ÖLDÜRÜN VEYA YAKIN*".

Çok ilginç olduğunu düşündüğümüz bu ifadeyi daha geniş irdelemek zorundayız. Tevhit karşıtları, İbrahim resulün geleneğin anlattığı şekliyle cezalandırılmasını istemiş olsalardı, söz konusu emir cümlesinin; "Onu yakarak öldürün" veya "Onu öldürün" veya "Onu yakın" şeklinde olması beklenirdi. Bu emir cümlelerinin her biri kendi içinde tutarlı bir mantığı işaret eder ama "Öldürün veya yakın" cümlesi, bu talebin geleneğin bize anlattığından çok farklı bir ceza isteği anlamına geldiğini göstermektedir. Ayette geçen bu cümleyi anlamlı olarak ikiye ayırırsak sonuç şöyle olmaktadır;

- Onu öldürün

VEYA

- Onu yakın

"Onu yakın" cümlesinin anlamının, "VEYA" bağlacının mantıklı olabilmesi gereği, "Onu öldürün" emrinden daha az etkili bir ceza istemi olduğu açıktır. Oysa, geleneksel anlamı ile ele alındığında "Öldürün" ile "Yakın" emirleri sonuç olarak birbirlerinden farklı anlamlar taşımazlar. Ama mesela;

- Onu öldürün veya hapsedin,

- Onu öldürün veya sürgün edin,

- Onu öldürün veya işkence edin,

- Onu öldürün veya onu ve arkadaşlarını dışlayın gibi alternatifler ayetin kurgusuna daha uygun olmaktadır. Buradan çıkacak sonuç, kavminin "Öldürün veya öldürmekten daha az kötü bir ceza verin" şeklindeki isteği doğrultusunda, idareci ruhban sınıf İbrahim resule içeriği Kuran'da tam olarak belirtilmeyen ama onu öldürmeye değilse de başka bir alternatifle cezalandırmaya yönelik bir komployla muhatap kılmıştır. Öldürülmekten daha az bir uygulamadan da İbrahim resul, yine Kuran'ın bize net olarak anlatmadığı bir sebeple kurtulmuştur. Zaten onların komplolarının Allah tarafından bozulduğunu anlatan bölümde de buna işaret edilmektedir. Allah, birçok Kuran ayetinde olayların sebep- sonuç ilişkilerini açıklamadan sonuçtaki yaratılışla izah etmektedir. Ama bu üslup

(hazf/hazif etmek- söz söyleme sanatı) sünnetullahtaki sebep- sonuç ilişkisini bizim unutmamız gerektiği anlamına gelmez.

Ayet, önce metodolojimizin ikinci mastarı olan "Sünnetullahta değişme olmaz" ilkesi gereği insanın ateşte yanmamasının olanaksızlığı ve sonrasında ayetin gramerinde mantık hatası olmaması gerektiği sonucu çıkartacağımız, metodolojinin ikinci mastarı "Kuran'da çelişki olmaz" prensibi gereği, ayetin; müşrik topluluğun isteği doğrultusunda ruhban erkin İbrahim resule hapis, sürgün, boykot, işkence vs. gibi bir ceza hükmü verdiği fakat bu komplonun bir sebeple bozulduğu şeklinde anlaşılmalıdır. Geleneğin bize söylediğinin dışındaki alternatifler üzerinde başkaca fikirler de olabilir, en doğrusunu Allah bilir. Bizim bu noktada söylemek istediğimiz şey, başka alternatifler bu konuda başka fikir sahiplerinin de söyleyebilecekleriyle genişletilebilir ama geleneğin savı olan "İbrahim resulün çıplak ateşte yanmadığı söylemi" ortaya koyduğumuz nedenlerden dolayı yanlıştır.

Neticede "Olmayana ergi" metodu da mantıklı bir cevaplama yöntemidir. Özellikle çoktan seçmeli sınavlarda "cevap olamayacak" alternatifin elenmesi ile geriye kalan şık sayısı azaltılabilir. Bize göre "geleneğin söylediği" bu kıssada en olmayacak cevaptır.

ÖRNEK 6

İBRAHİM RESULKEN GÖKCİSİMLERİNE Mİ TAPTI?

İbrahim resul, yaşam hikayesi en geniş olarak bizlere tanıtılan ve kendisi ve şahsi özellikleri de çok detaylı açıklanan, her resul gibi tüm insanlığa örnek bir resul olmasına rağmen, üzülerek söylemek gerekir ki, birçok ayetin yanlış anlamlandırılması sebebiyle yanlış anlaşılan bir elçidir. Onun sorgulayarak Tanrı inancına ulaştığına delil olarak gösterilen Enam Suresi 6/76 , 77 ve 78.ayetleri, tamamen önceki anlatımlar göz ardı edilerek ve ayetler arasında çelişki oluşturacak şekilde meal ve tefsir edilmektedir.

İbrahim resulün ayetlerde geçen yıldız, ay ve güneşe sırayla taptığı ama sonrasında yaptığı akıl yürütmeyle tevhide ulaştığı şeklinde bir kabul oluşturulmuştur. Oysa ayetler temiz bir akılla okunduğunda durumun hiç de öyle olmadığı, resulün kavminin içine düştüğü aşağılık durumu ironik bir dille anlattığı anlaşılacaktır.

Zaten metodolojinin son mastarı olan "Allah'a ve Resullerine edeple yaklaşmak" prensibi gereği Kuran'da bu kadar övülen bir resulün bu şekilde ilkel inançlara prim vereceğini düşünmek başlı başına bir hata olacaktır. Önce söz konusu olayı anlatan ayetleri yazalım;

Enam Suresi 6/74- *Hani İbrahim, babası Azer'e: "Sen, putları ilahlar mı ediniyorsun? Doğrusu ben seni ve halkını apaçık bir sapkınlık içinde görüyorum." demişti.*

Enam Suresi 6/75- *Böylece, göklerin ve yerin melekûtunu İbrahim'e gösteriyorduk ki kesin inananlardan olsun.*

Enam Suresi 6/76- *Gece karanlığı basınca, bir YILDIZ gördü. Rabb'im budur dedi. O, batınca da "Ben batanları sevmem!" dedi.*

Enam Suresi 6/77- *Sonra AY'ın ortaya çıkışını görünce, "Rabb'im budur." dedi. Ay kaybolunca, "Eğer Rabb'im bana hidayet etmemiş olsaydı sapkın olan halktan olurdum!" dedi.*

Enam Suresi 6/78- *Sonra GÜNEŞ'i doğarken görünce, "Bu daha*

büyük, Rabb'im budur." dedi. Ama o batınca, "Ey halkım, ben sizin şirk koştuğunuz şeylerden uzağım!" dedi.

Enam Suresi 6/79- *"Ben hanif (Şirk koşmaksızın Allah'a yönelmiş olan) olarak yüzümü göklere ve yere varlık özelliklerini koyana yönelttim; ben müşriklerden değilim."*

Genel olarak tüm mealler buna yakın şekilde bu ayet grubunu Türkçeye çevirmişler ve hemen hepsi, İbrahim resulün sırasıyla yıldız, ay ve güneşin özelliklerini düşünerek belirli bir zaman onlara taptığını ve sonra tevhid inancına ulaştığı gibi anlamın okuyucunun aklında canlanmasına neden olmuşlardır. Oysa, bir resulün Kuran'ın birçok ayetinde geçen uyarılardan habersiz olması, vahye aykırı inanç geliştirmiş olması fikri bir müminin bir an bile düşünmemesi gereken bir yanlıştır. Bu noktada, İbrahim resulün vahiy almadan önce böyle bir süreç yaşamış olabileceği gibi bir açıklama yapılabilir ama bu da Enam Suresi 6/77 ayetinin son cümlesiyle çelişir. Çünkü 6/78 ayetinden önce, yani güneş konusu öncesi İbrahim resul bizzat kendi ağzından şöyle söylemektedir; *"Eğer Rabbim bana doğru yolu göstermemiş olsaydı sapkın olan halktan olurdum"*. Demek ki İbrahim resul 78. Ayetten önce yani güneşle ilgili olarak *"Bu daha büyük, Rabbim budur"* demeden önce Allah tarafından doğru yol (tevhid) öğretilmiş bir resuldür. Buna rağmen onun güneşe karşı böyle bir ifadesinin olması, doğaldır ki apaçık çelişkidir.

Allah inancına, tevhide ulaşmış hatta resul olarak görevlendirilmiş birisinin şu ayeti bilmiyor olması düşünülebilir mi?

Fussilet Suresi 41/37- *Gece ve gündüz; Güneş ve Ay O'nun ayetlerindendir. (Gücünün, büyüklüğünün, yaratıcılığının göstergelerindendir) Güneş'e ve Ay'a secde etmeyin. Eğer yalnızca O'na kulluk ediyorsanız, onları yaratmış olana secde edin.*

Ayrıca "Allah ve resullerine edep" mastarımızın da işaret ettiği şekilde İbrahim resul hakkında vicdanımızda bir fikir oluşturacaksak, onu yine Kuran'dan öğrenerek, gerçeği bulmalı ve hem ona hem de diğer tüm resullere karşı saygıda kusur etmemeliyiz. İbrahim resulü anlatan ayetlerin sadece bir kısmı bile konu başlığımızın içeriği olan ayetleri nasıl anlamamız gerektiğini bize göstermektedir.

Şuara Suresi 26/69- *Onlara İbrahim'in haberini anlat.*

Şuara Suresi 26/70- *Babasına ve halkına; "Siz neye kulluk ediyorsunuz?" demişti.*

Şuara Suresi 26/71- *"Putlara kulluk ediyoruz. Kendimizi onlara adamaktan vazgeçmeyeceğiz." dediler.*

Şuara Suresi 26/72- *İbrahim: "Onlara dua ettiğiniz zaman sizi işitiyorlar mı?" dedi.*

Şuara Suresi 26/73- *"Veya size bir yararları ya da zararları oluyor mu?"*

Şuara Suresi 26/74- *Onlar: "Ama atalarımızı böyle yaparlarken bulduk." dediler.*

Şuara Suresi 26/75- *İbrahim: "Peki neye kulluk ettiğinizi hiç düşünüyor musunuz?" dedi.*

Şuara Suresi 26/76- *"Siz ve geçmiş atalarınız."*

Şuara Suresi 26/77- *"Yalnızca Alemlerin Rabbi (dostumdur). O'nun dışındakilerin hepsi benim düşmanımdır."*

Şuara Suresi 26/78- *"Beni yaratan ve yol gösteren O'dur."*

Şuara Suresi 26/79- *"O'dur beni yediren ve içiren."*

Şuara Suresi 26/80- *"Hastalandığım zaman, O'dur bana şifa veren."*

Şuara Suresi 26/81- *"Beni öldürecek ve tekrar diriltecek olan O'dur."*

Şuara Suresi 26/82- *"Ve din günü (hesap günü) hatamı bağışlayacağını umduğum O'dur."*

Birçok ayetle beraber yukarıda meali verilen Şuara Suresi 26/69-82 arası ayetleri bizim İbrahim resulle ilgili fikirlerimizin odağı olmalıdır. O, işte bu ayetlerde tanıtılan bir resul olarak Enam Suresi 6/76, 77 ve 78.ayetlerinde meal edilen şekliyle bir akıl yürütme yapmış olamaz. Bu kabul, hem ayetler arasında çelişki oluşturur ve hem de açıklandığı üzere metodolojinin "edep" mastarına açıkça aykırıdır. O halde, söz konusu ayetleri nasıl anlamalıyız?

Aslında cevap oldukça açıktır; Enam Suresi 6/76, 77 ve 78.ayetlerde ortak olarak aynen geçen "Rabbim budur" cümlesini soru cümlesi olarak aldığımızda tüm sorunlar çözülmektedir. Bu cümlelere soru işareti (?) ekleyerek okuduğumuzda her şey tüm gerçekliğiyle ortaya çıkıp, tüm çelişkiler sona ermektedir. Kuran'ın lafzında soru işareti gibi kolaylaştırıcı bir olgu olmaması, Kuran'ı metodolojik okuyanlar için sorun olmamalıdır. Çok açıktır ki, İbrahim resul, halkının taptığı varlıklar hakkında ironik bir dille halkına açıklama yapmaktadır.

ÖRNEK 7

İBRAHİM RESULÜN YENİDEN YARATILIŞLA (AHİRET) İLGİLİ ŞÜPHELERİ Mİ VAR?

İbrahim resul konusunda belki de en vahim anlama yanlışının yapıldığı ayet, Bakara 2/260 ayetidir. Söz konusu ayet, İbrahim resul ile Allah arasında geçen bir diyalogdan bahsetmektedir. Tüm diğer resuller gibi direkt Allah'tan vahiy alan İbrahim resul, gelenekteki açıklamaya göre, ahirette insanların nasıl diriltileceğini merak ederek bunu Allah'a soruyor, sonrasındaki diyaloglar Kuran'ın anlatımıyla şöyle gelişiyor;

> ***Bakara Suresi 2/260-*** *Hani bir zamanlar İbrahim: "Ey Rabbim! Bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster." demişti. Allah: "İnanmıyor musun?" deyince; İbrahim: "HAYIR, İNANIYORUM; ANCAK KALBİMİN YATIŞMASINI İSTİYORUM." dedi. Allah: "Kuşlardan dört tane tut, onları iyice tanı, sonra her dağın başına onlardan bir parça koy, sonra onları kendine çağır, koşarak sana gelecekler." dedi. Allah, Mutlak Üstün Olan ve En Doğru Hüküm Veren'dir.*

Yapılan tüm mealler ortalama olarak alıntıladığımız Erhan Aktaş mealine yakın şekildedir. Ayetin ikinci bölümünde geçen "dört kuş" sözcüğünden sonra her dağın başına onları mı yoksa onları öldürüp de birer parçalarını mı koyması gerektiği konusunda farklı anlamlandırmalar olsa da ayetin ilk bölümünün alıntıladığımız şekilde olduğunda genel bir mutabakat vardır. Oysa, zaten ayetin ikinci bölümü, birinci bölümde meal ve tefsircilerin yaptıkları çelişkiler giderilip doğru anlama ulaşılmadan anlaşılamayacaktır.

Birinci bölümdeki vahim anlamlandırma, İbrahim resulün dünya yaşamı sonrasında sınava tabi tüm insanların yaptıklarının tam bir adaletle karşılıklarını görecekleri ahiret gerçekliğiyle ilgili olarak "kalbinin tam olarak yatışmamış, tatmin olmamış" çıkarımıdır. Ayetin birinci bölümünü bu şekilde anlamak; Kuran'ı anlama metodolojisinin, "Kuran'da çelişki olmaz" ve "Allah ve resullerine

edeple yaklaşmak" mastarlarına aykırı olduğu gibi, bu ilk yanlış anlama sonrası ayetin ikinci yarısındaki metaforu da lafzen alıp diğer mastarımız olan "sünnetullahta değişme olmaz" prensibiyle çelişme sonucunu getirecektir.

Kuran, İbrahim resulün yaşamından birçok kesitin verildiği ve onun nasıl bir resul olduğunun anlatıldığı ayetlerle doludur. İbrahim resul, tüm insanlığa örnek olarak gösterilirken, sadece tek bir eylemi Kuran'da bu anlamda istisna yapılmıştır ki, o eylemin de "ahirete tam olarak inanmama" gibi risaletle ilgisinin olmadığı açıktır;

> ***Mümtehine Suresi 60/4-*** *Ancak İbrahim'in babasına: "Allah'tan olacak olana gücüm yetmez, fakat senin için bağışlanma dileyeceğim" sözü HARİÇ, İbrahim'de ve onunla birlikte bulunanlarda sizin için iyi bir örnek vardır. Onlar halklarına şöyle demişlerdi: "Biz, sizden ve sizin Allah'ın yanı sıra kulluk ettiğiniz şeylerden kesinlikle uzağız. Biz, sizi reddediyoruz. Siz, ilahın yalnızca Allah olduğuna inanıncaya kadar bizimle sizin aranızda düşmanlık ve buğz (nefret, kınama) devam edecektir. Rabb'imiz! Yalnız Sana dayandık, yalnız Sana yöneldik. VE DÖNÜŞ YALNIZCA SANA'DIR.*

Kuran'ı anlama metodolojisinin ilk mastarı, Kuran'ı asla Kuran dışı bir kaynak yardımıyla anlamaya çalışmamak, onun kendisini açıklama sistematiğine güvenmek olarak belirlenmişti. Bu mastara göre İbrahim resulün Bakara Suresi 2/260 ayeti bağlamında ilgili ayetleri incelediğimizde (yukarıda verilen ayetle de net olarak anlaşılacağı gibi) o, babasına hitaben söylediği söz istisna edilerek "insanlığa iyi bir örnek" kişi olarak tanıtılmaktadır.

Allah'ın Kuran'da "inananlar" başlığı altındaki kişilerin nasıl olması gerektiğini açıkladığı bir başka ayet de şöyledir;

> ***Neml Suresi 27/3-*** *Onlar, salatı ikame ederler, zekâtı verirler. ONLAR, AHİRETE KESİN OLARAK İNANIRLAR.*

Ayet sıradan müminler için bile eylemlerinin güzelliğinin yanı sıra, ahirete hem de "kesin" bir iman ile inanmaları kuralını koyuyorken, biz Bakara Suresi 2/260 ayetini; vahyi alıp onu tüm insanlara ileten resulün "ahirete kesin bir inançla, kalbi tam tatmin olmuş halde" olmadığı şeklinde anlarsak çok büyük bir hadsizlik yapmış oluruz. Oysa, Kuran çok açık olarak hem de İbrahim resulün dilinden onun nasıl bir imana sahip olduğunu bize söylemektedir;

Şuara Suresi 26/81- *"Beni öldürecek ve tekrar diriltecek olan O'dur."*

Şuara Suresi 26/82- *"Ve Din Günü (hesap günü) hatamı bağışlayacağını umduğum O'dur."*

Şuara Suresi 26/87- *"Yeniden dirilme gününde beni utandırma."*

Şuara Suresi 26/88- *"Evladın ve malın yarar sağlamadığı gün."*

Şuara Suresi 26/89- "*ALLAH'A SELİM (Hastalıksız, tatmin olmuş, emin.) BİR KALPLE GELENLER HARİÇ."*

Ahiret inancı, vahyin (din) en önemli unsurudur. Zaten sonuçta deist- teist ayrımı insanların dünyada yaptıklarının ölüm boyutundan sonra karşılığının olup olmamasıyla ilgilidir. Hem Kuran'ın yüzlerce ayetinde anlattığı ve hem de her insanın yaşam deneyiminde gözlemlediği müşrik inançla İslam arasındaki en büyük ve en temel ayrım tam da ahiret inancıdır. Kuran, evreni yaratanın Kim olduğu sorusuna din karşıtlarının da "Allah" cevabı verdiklerini zaten belirtmektedir. Onların mümin olması önündeki engel ahirete kesin bir imanla inanmıyor olmaları ve bu yüzden de eylemlerini bu inanca uygun düzenlemiyor olmalarıdır. Örnek ayet;

Yunus Suresi 10/31- *De ki: "Sizleri gökten ve yerden rızıklandıran kimdir? İşitme ve görme gücünü veren kimdir? Ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran kimdir? Bütün işleri düzenleyen kimdir?" Diyecekler ki: "Allah'tır." O halde, "O'na karşı takvalı olmayacak mısınız!" de.*

Yunus Suresi 10/32- *İşte bu gerçek Rabb'iniz Allah'tır. Hakikatten sonra sapkınlıktan başka ne vardır? Öyleyse nasıl çevriliyorsunuz?*

Ayrıca Allah Kuran'da din konusunda (ahiret inancı) iman edenle, kuşku duyanın Allah'ın ayrımına tabi tutulacağını belirtirken, bir resul olan İbrahim resulün bu konuda kalbinin tam tatmin olmamış olmasını nasıl ona yakıştırabiliriz?

Sebe Suresi 34/20- *Ant olsun ki, iblis onlar hakkındaki beklentisini gerçekleştirdi. İnananlardan oluşan bir topluluk hariç, hepsi ona uydular.*

Sebe Suresi 34/21- *Aslında iblisin onlar üzerinde bir sultanlığı yoktu. Fakat Biz, AHİRETE İMAN EDENLE ONDAN KUŞKU DUYANI AYIRT EDECEĞİZ. Senin Rabb'in Her Şeyi Gözetip Koruyan'dır.*

İbrahim resulün bu konuda nasıl bir kalp taşıdığına delil ayetler ise;

Enam Suresi 6/161- *De ki: "Rabb'im, beni dosdoğru bir yola iletti:*

Dimdik ayakta duran bir dine, Hanif olan İbrahim'in inanç sistemine. O müşriklerden değildi."

Saffat Suresi 37/83- *İbrahim, onun (Nuh'un) yolunu izleyenlerdendi.*

Saffat Suresi 37/84- *O, Rabb'ine SELİM BİR KALPLE gelmişti.*

Sad Suresi 38/45- *Güç ve basiret sahibi olan kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da an.*

Sad Suresi 38/46- *Biz, onları SÜREKLİ AHİRET YURDU DÜŞÜNCESİYLE ARINMIŞ, samimiyet sahibi kimseler yaptık.*

Sad Suresi 38/47- *Onlar, yanımızda seçkin ve hayırlı kimselerdendir.*

İbrahim resulün "sünnetullahta değişme olmaz" mastarı gereği "geleceği kesin" olan ahiret konusunda "kuşku" duyması aşağıdaki Kuran anlatımlarıyla da çelişecektir;

Hac Suresi 22/5- *Ey insanlar! EĞER ÖLDÜKTEN SONRA YENİDEN DİRİLMEKTEN KUŞKUNUZ VARSA; bilin ki Biz, sizi topraktan, sonra nutfeden, sonra bir alakadan, sonra yapısı belli belirsiz mudğadan yarattık. Ne olduğunuzu bilin diye size açıklıyoruz. Ve Biz, dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde tutarız. Sonra sizi bir bebek olarak çıkarırız. Sonra kiminiz ergenlik çağına ulaşır. Ve sizden bir kısmınız vefat ettirilir. Kiminiz de ömrünün en kötü dönemine erişir; bir şey bilmez yaşlı bir bunak haline gelir. Yeryüzünü kurumuş ölmüş görürsün, ama üzerine su indirdiğimiz zaman yeniden hareketlenir, kabarır ve her bitkiden göz alıcı çiftler bitirir.*

Hac Suresi 22/6- *İşte Hakk olan Allah budur. O, ölüleri diriltir. Ve O, Her Şeye Gücü Yeten'dir.*

Hac Suresi 22/7- *KUŞKUSUZ O SAAT (Kıyamet) GELECEKTİR. ONDA KUŞKU YOKTUR. VE ALLAH, KABİRLERDE OLANLARI (ölüleri) DİRİLTECEKTİR.*

Zariyat Suresi 51/6- *Kuşkusuz din (yapılanların karşılığının verilmesi) kesinlikle gerçekleşecektir.*

Allah'ın zikri (vahiy) ve kalbin yatışması arasındaki bağa vurgu yapan iki ayet daha yazalım ki, resul sıfatlı birisinin kalbinin yatışmaması/tatmin halde olmaması durumunun olanaksız olduğu tam olarak anlaşılsın ve söz konusu ayetin bilinen anlamının yanlış olduğu herkesçe görülebilsin.

Rad Suresi 13/28- *Onlar, iman edenler ve kalpleri Allah'ın zikri*

(Allah'tan gelen öğüt) ile tatmin olanlardır. Kalpler, ancak Allah'ın zikri ile tatmin olur.

Hadid Suresi 57/16- *İnananların; Allah'ın öğütlerini dinleyip de Hakk'tan gelen şeyle kalplerinin yumuşaması zamanı gelmedi mi? Daha önce kendilerine Kitap verilip, üzerinden uzun zaman geçince kalpleri katılaşanlar gibi olmasınlar. Onların çoğu fâsık kimselerdi.*

Konu daha da genişletilebilir ama bu kadar açıklama bile söz konusu ayette anlatılanın, İbrahim resulün ahiretteki dirilmeyle ilgili bir soruyu konu edinmediğini kanıtlamaya yeterdir. Geleneksel açıklamanın, İbrahim resule açık bir hadsizlik olduğu ve diğer Kuran ayetleriyle çelişki oluşturduğu görüldüğüne göre, yapılması gereken şey gerçekte İbrahim resulün "neyi" merak ettiği konusunu yine Kuran'dan bulmaya çalışmaktır.

"Ölüyken dirilme" kavramının bilinen halinin dışında (ahiret boyutundaki dirilme) başka anlamı olduğu aşağıda örnek ayetlerden anlaşılmaktadır. Dikkat edildiğinde Kuran'ın dirilmeyi metaforik bir şekilde vahiyden habersiz kişilerin vahiyle tanışmaları, yanlıştan dönmeleri karşılığında da kullandığı görülecektir. Maalesef metodolojik düşünme yetisi az kişilerin elinde mecaz hakikatmiş gibi anlaşılmaktadır.

Bakara Suresi 2/55- *Hani siz: "Ey Musa! Allah'ı açıkça görmedikçe sana asla inanmayız." demiştiniz de o an, bakıp dururken, sizi yıldırım gürültüsü yakalamıştı.*

Bakara Suresi 2/56- *Sonra, şükredesiniz diye ölümünüzün (Ölmek anlamına gelen "Mevt" sözcüğü, mecazen, sakinlik, bitmişlik, tükenmişlik, hareketsizlik, çözülmüşlük gibi anlamlara gelmektedir. Sözcük, burada mecaz anlamıyla kullanılmıştır. Örneğin ateş sönüp alevi ve dumanı kalmadığında, "ateş öldü" denmektedir E.A.) ardından sizi dirilttik (canlılık verdik, sizi tekrar kendinize getirdik).*

Enam Suresi 6/36- *Ancak kulak veren kimseler bu daveti kabul eder. Ölülere gelince onları ancak Allah diriltir. Sonra O'na döndürülürler.*

Enam Suresi 6/122- *Ölü iken dirilttiğimiz (cahiliye karanlığı içinde, gerçeklerden habersiz ve şirk içindeyken Kuran nuruyla aydınlattığımız, tevhid inancı ile arındırarak doğru yola ilettiğimiz); ona, insanlar arasında, onunla yürüyeceği bir nur verdiğimiz bir kimse; karanlıklar içinde kalıp bir türlü çıkamayan kimse gibi olur mu? Gerçeği yalanlayan nankörlerin yaptıkları, kendilerine sevimli gösterildi.*

Neml Suresi 27/80- *Sen, ölülere duyuramazsın. Mesajı aldırmayan sağırlara da duyuramazsın.*

Rum Suresi 30/52- *Şu bir gerçek ki, sen ölülere duyuramazsın. Arkasını dönüp giden sağırlara da çağrıyı duyuramazsın.*

Fatır Suresi 35/14- *Eğer onları çağırırsanız, çağrınızı işitmezler. İşitmiş olsalar bile size cevap veremezler. Kıyamet Günü, kendilerine yakıştırdığınız şirki reddederler. Sana, Her Şeyden Haberdar Olan'ın, haber verdiği gibi hiç kimse haber veremez.*

Fatır Suresi 35/22- *Dirilerle ölüler bir değildir. Kuşkusuz ki Allah, hak edene duyurur. Sen mezarlarda olanlara asla duyuramazsın.*

İbrahim resulün kalbinin tatmin olma ihtiyacı hissettiği konunun, ahiret inancıyla ilgili olmadığı onun aynı Kuran'da örneği verilen şekliyle Muhammed resul gibi aldığı ilahi görevi hakkıyla yapıp yapamayacağını merak etmekle ilgili olduğu yönündeki anlamlandırma, bize göre doğru olan çıkarımdır.

Tüm resuller, azgın ve sosyolojik olarak çok güçlü müşrik yönetime karşı, insanlara İslam'ı tebliğ etmede bazen kendilerini yıpratacak kadar üst seviye gayret içinde olmaktaydılar. Kuran örneğin, Muhammed resul özelinde bu durumu şöyle açıklayarak, resullerin sadece aldıkları vahiyle görevli olduklarını, sonuçta insanların vahyi anlamalarının, ona uymalarının veya uymamalarının kendi tercihleri olduğunu şu ayetlerle bize aktarmaktadır;

Şuara Suresi 26/3- *İman etmiyorlar diye, adeta kendini helâk edeceksin.*

Şuara Suresi 26/4- *Eğer dileseydik gökten öyle bir ayet (Mucize, yaptırım. İradelerini, karar verme haklarını ellerinden alırdık) indirirdik ki hepsi ona boyun eğmek zorunda kalırdı.*

Kehf Suresi 18/6- *Onlar, bu söze inanmıyorlar diye, onların durumlarına üzüntünden neredeyse kendini harap edeceksin!*

Fatır Suresi 35/8- *Yaptığı kötü işleri kendisine yakıştıran ve onu güzel gören kimseye ne demeli? Allah, hak edeni saptırır, hak edeni de doğru yola iletir. Dolayısıyla onlar için üzülüp kendini harap etme. Allah, onların yapmakta olduklarını en iyi bilendir.*

Kuran'ın onlarca ayetinde tüm resullerin sadece çağrıda bulunmakla görevli oldukları, teklif edilen barış dininin vahyine uyup uymamada insanların özgür bırakıldıkları söylenmektedir.

Resullerin hepsi bu en önemli görevlerini uygulama anında, mutlak gerçekliğin herkesçe anlaşılmasını istediklerini ama çoğunluğun "atalar dini"nden dönmedikleri de birçok ayetin konusudur. İşte, İbrahim resul de içinde kendi babasının da olduğu çok katı muhafazakâr topluluğun tebliğ karşısında nasıl tepki vereceğini merak etmektedir. Aynı Musa ve Harun resullerin bu sert yapıyı nasıl kırıp insanları doğru yola iletecekleri konusundaki tereddütlerine benzer çekincelerle bu soruyu sormaktadır; "*Ey Rabbim! Bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster.*"

Ayetin devamında ise vahiyle insanların nasıl buluşacağının Allah tarafından yine metaforik bir cevabı bulunmaktadır. Bu cevabın ne olduğuyla ilgili olarak başka fikir sahiplerinin oluşturacağı alternatiflerine saygı duymakla beraber; tayr (kuş) ve dağ kelimelerinin de mecaz içerdiğini düşünmekteyiz. Zaten kuş olarak çevrilen şeyin kuş olmadığının "koşarak sana gelecek" ifadesinden anlaşıldığını söyleyebiliriz. Bu ayetin devamında anlatılan, İbrahim resulün yapacağı tebliğ faaliyetinde dört bir tarafa (yakalanan dört kuşun dört dağa konması) yetiştirdiği öğrencileri (sahabe, havari) yollamasını ve onların bu mesajı diğer topluluklara iletmesi şeklinde olabilir. Bu yorumumuz bizim ayetten anladığımızdan ibarettir. Ama bu konu başlığının esas mesajı, söz konusu Bakara Suresi 2/260 ayetinin kesinlikle geleneğin bize açıkladığı (aslında açıklayamadığı) şekilde olmadığıdır. "Olmayana ergi" metodu en azından Kuran bütünlüğü içinde çelişki oluşturan geleneksel anlayışı ve onun etrafında üretilmiş tüm rivayetleri dışlamaktadır.

ÖRNEK 8

YÜZ YIL ÖLÜ KALIP DİRİLEN RESUL ÜZEYİR YANLIŞI (REENKARNASYON YANILGISI)

Temsil ve kıssa ayrımının net olarak tanımlanmadığı ve bundan dolayı da Kuran'da anlatılan olayların hangisinin temsil hangisinin ise kıssa olduğunun tespit edilemediği bir zeminde bugüne kadar yanlış anlaşılmış ayetlerin belki de başında Bakara Suresi 2/259. ayetteki anlatı gelmektedir. Maalesef anlatı, etrafında İsrailiyat kaynaklı bilgilerin örülmesiyle anlaşılamaz bir noktaya gelmiştir. Kuran'da anlatılan olayın bu derece akıl almaz eklemelerle bambaşka bir anlamda zihinlerde canlanmasının en büyük sebebi, İsrailiyat etkisi ile yapılan anlamlandırmaların (meal ve tefsirler) metodolojik ve akılcı olarak kritik edilmemesidir. Yapılan ilk yanlış, yeni eklemelerle yüzlerce yıl boyunca tekrar edilip durulmuştur. Okuyucunun daha iyi anlaması bakımından önce ayeti yazalım;

> ***Bakara Suresi 2/259-*** *Veya temelleri üzerine yıkılıp, harap olmuş beldeye uğrayan kimse gibi: "Ölümünden sonra Allah bunu nasıl diriltecek? demişti. Bunun üzerine Allah, onu öldürüp yüz yıl ölü bıraktıktan sonra diriltti. Ona: "Ne kadar süre ölü kaldın?" dendi. O da: "Bir gün veya bir günden daha az." dedi. Allah, "Hayır yüz yıl kaldın." dedi. Buna rağmen yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış. Ve eşeğine de bak. Bu, insanlara ayet (kanıt, ibret, gösterge) olman içindir. Şu kemiklere bir bak, onları nasıl düzenleyip sonra et giydiriyoruz." Ona bu detaylı açıklama yapıldıktan sonra: "Artık anladım ki, kuşkusuz Allah, Her Şeye Güç Yetiren'dir." dedi.*

Kuran'ın geneli düşünüldüğünde her ne kadar ayetin içeriğindeki kavramlar değişik sure ve ayetlerde geçse de; olay bağlamında başka bir yerde bir tekrar veya atıf olacak benzer bir duruma rastlanmamaktadır. Ayet; öncesi ve sonrası olmadan tek başına Bakara süresinin içinde kendisine yer bulmuştur. Bu haliyle de ayetin bağlamı metodolojik düşünülmediği için yanlış anlaşıldığından, belki de iyi niyetle Tevrat'ta geçen benzer bir başka anlatıyla ilintilendirilmiş ama bu yapılırken, hem Tevrat'taki benzer anlatının tahrif

edilmiş/yanlış anlaşılmış olma ihtimali hem de sonuçta varılan yerin Kuran'da çelişki oluşturduğu dikkate alınmamıştır. Kuran, ayette bahsedilen kişinin kim olduğu ile ilgili hiçbir bilgi vermediği, hatta içinde yaşadığı toplumun hangisi olduğu ve kronolojik olarak da olsa yaşanılan çağın herhangi bir resul sonrası veya öncesi olduğu ile ilgili hiçbir detay içermediği halde, ayetin muhatabının Üzeyir resul (Tevrat'taki adının Azra olduğu düşünülür) olduğu kabul edilmiştir. Bağlama, fail olarak Kuran'da ismi geçen bir resul adapte edilince de ayet "kıssa" olarak değerlendirilip, muhatabın Allah ile konuşması da bağlam anlaşılmayınca çok normal görülmüştür. DİB mealinde de ayet, Tevrat'ın Hezekiel bölümüne atıfla açıklanmaya çalışılmış ancak bu açıklamaların Kuran'ın genelinde nasıl vahim çelişkiler oluşturduğu görülememiştir.

Oysa, ayet eğer bu haliyle anlaşılırsa Kuran'ın başka birçok ayeti ile çelişmesinin dışında anlatı kendi içinde de çelişiktir. Daha ilk cümlede çok vahim bir hata vardır ve bu hatalar zinciri ayetin sonuna kadar da devam etmektedir. Dikkat edilirse, eğer ayetin ilk cümlesi "Yıkılıp harap olmuş beldeye uğrayan kişi" olarak alınırsa, devamındaki "Ölümünden sonra Allah BUNU nasıl diriltecek?" şeklindeki cümle çok da anlamlı değildir. Çünkü şahıs "Burada daha önce yaşamış insanları Allah nasıl diriltecek?" diye sormamaktadır. Onun sorduğu "BUNU" zamiriyle beldedir. Sonuçta ne kadar yıkılırsa yıkılsın finansmanı olduktan sonra herhangi bir şehri yeniden inşa etmek zor olsa da insanlar için bile imkânsız değildir, sıfırdan o beldeyi inşa edenler tamir ederek yeniden de yapabilirler. Fakat esas çelişki bu da değildir. Soru "Bu belde halkını Allah nasıl diriltecek?" şeklinde alınsa bile çelişki bitmez. Hadi, Allah belde halkını değil de "yeniden diriltme" olgusunu soran şahıs üzerinden örneklemiş olsun; (aslında tam cevap beldedeki ölü insanlardan birisini/birilerini dirilterek olguyu kanıtlamaktır ama üzerinde durmayalım) bu durumda da anlamlandırma Kuran'ın onlarca ayeti ile çelişmektedir.

Bir insanın 100 yıl veya daha uzun veya kısa, öldükten sonra ikinci kere dünyaya geri gelmesi açıkça Kuran'ın ruhuna ve sınav mantığına ters bir iddiadır. Reenkarnasyon olarak bilinen bu inanç Kuran'da tamamen reddedilmektedir. Bu haliyle anlamlandırma, ayeti Kuran'ın şu örnek ayetleriyle çeliştirir.

Müminun Suresi 23/99- *Onlardan birine ölüm geldiği zaman, "Rabb'im beni hayata geri döndür." der.*

Müminun Suresi 23/100- *"Böylece ihmal ettiğim salih işleri yaparım." Hayır! Kuşkusuz onun söylediği kesinlikle boş bir sözden ibarettir. Onların tekrar diriltilecekleri güne kadar arkalarında (dünyaya dönüşlerini imkânsız kılan) bir berzah (engel) vardır.*

Zümer Suresi 39/58- *Veya azabı gördüğü zaman, "Keşke bir kez daha dünyaya dönme imkânım olsaydı, o zaman muhsinlerden olurdum." demeyeniz için.*

Münafikun Suresi 63/10- *Herhangi birinize ölüm gelip çatıp da "Rabb'im! Ölümümü yakın bir zamana kadar ertelesen de böylece ben de sadaka versem ve iyilerden olsam." demezden önce, size rızık olarak verdiklerimizden karşılıksız yardımda bulunun.*

Reenkarnasyon (ölümden sonra yeniden bedenlenme) Kuran'ın genel mantığına aykırı Hint kökenli bir sapkınlıktır ve zaten aşağıda yazılı ayet de söz konusu ayetin bu haliyle anlaşılması önünde bir başka engeldir.

Enbiya Suresi 21/95- *Yok ettiğimiz bir kent halkının geri dönmesi haramdır. Onlar bir daha geri dönemezler.*

Allah'ın vahyi Kuran'a göre, tüm insanlar "tek bir kere" dünyaya gelirler ve buradaki sınava ilişkin inanç ve eylemleri ölüm sonrası durumlarını belirlemede tek kıstastır. Bu ilahi yasada herhangi bir istisnanın oluşturulması gibi bir yorumu Kuran kesinlikle reddetmektedir. Fakat sonuç olarak bizim incelediğimiz tüm meal ve tefsirler ayetin ilk cümlesini aynı mantıkla anlayıp, bir de Tevrat'tan detaylar ekledikleri için bu çelişkiler yumağı oluşmuş ama kimse de bunun vahim çelişkiler içerdiğine dikkat etmemiştir. Belki bunun tek istisnası Prof. Ömer Özsoy ve Prof. İlhami Güler'in "Konularına göre Kuran fihristi" kitabında görülen mealdir. Bu mealde de ilk cümle *"Durumu, çatıları çökmüş bir kasabaya uğrayan kişiye benzeyene ne dersin?"* şeklinde ve daha anlamlı olsa da bağlam tam oturtulamadığı için sonrasında diğer yanlışlar tekrar edilerek ayet neredeyse anlaşılmaz halde bırakılmıştır.

Oysa bizim yorumumuza göre ayet; günaha batmış manen yıkılmış bir insanın kendisini kınaması ve bundan sonra düzelmesinin imkansızlığını kendi kendisine söylemesinden ibarettir. Kullanılan "harap olmuş, yıkılmış belde, şehir" metaforu tamamen kişinin

kendisiyle ilgilidir. Hepimiz aslında ya kendimiz için bu deyimi iç sesimizle kullanmış veya kendisi için kullanan kişilere rastlayıp belki de Allah'ın bağışlayıcılığını hatırlatıp teskin etmeye çalışmışızdır. İşte ayet tam da bu cümleyle başlar; *"Temelleri üzerine yıkılıp, harap olmuş beldeye dönen kimse gibi"*. Sonrasında da işlediği günahların, yapmayıp üzüntüsünü içinde hissettiği eylemlerin ezici hissini bir bitiş, ölüm olarak görüp "Artık bu durumdan sonra benim yeniden salih bir insan olmam (dirilmem) nasıl olabilir ki? şeklinde ümitsizliğini dışa vurmaktadır. Bu haliyle, hepimiz böyle psikolojiye zaman zaman girmiş veya girenlere şahit olmuşuzdur. Ayet tam da hayatın içinden bir soruna dikkat çekmektedir. Çünkü Kuran anlaşılmaz fantastik hikayeler değil, yaratılmış insanların sınavlarında yararlanabilecekleri hayat örnekleriyle doludur. Fiziken ölmedikten sonra, tüm insanlar için ne kadar günah işlemiş olurlarsa olsunlar tevbe edip, kendini düzeltme olanağı hep vardır. Şeytani öğretiler, insanları karamsarlığa, çaresizliğe ve düştüğü yerden kalkma azmini yıpratmaya yönelikken, Allah Kuran'da yarattığı tüm insanlara hep şefkatle seslenir ve onları ne olursa olsun, ne yapmış olurlarsa olsun yeniden denemeye, ümitli olmaya ve davranışlarını düzeltme gayretiyle yaşama yeniden başlamaya çağırır.

Ayetin kıssa olmadığı bir temsil olduğu, kişinin Allah ile olan diyaloğundan da anlaşılmaktadır. Ayetin özeldeki muhatabının ismi belli değilse de gerçek muhatabı ümitsizlik içinde kıvranan tüm insanlar, yani hepimiziz. Uzun zaman boyunca da olsa, vahiyden ayrı geçen sürede yaşanılanların bedensel zevkler içerse de hafızada "çok kısa" olarak yer aldığını kendi hayatımızdan, belki kendi günahlarımızdan da biliriz. Ayette geçen "yüzyıl ölü bırakılma" deyimi de işte günahla, vahiyden uzak geçen bu süreyi anlatmaktadır. Belki yıllarca süren bu "ölü olma, vahiyden ve onun mesajlarından uzak kalma hali" kişi için hatırlanabilecek "bir gün veya bir günden daha az" kadar bir vakit gibi geçip gitmiş ama o zamanın yanlış yaşanmış olmasının verdiği ümitsizlik ve çaresizlik geriye kalmıştır. Dünya hayatını vahiyden uzak yaşamış kişilerin ahirette "yaşanılan sürenin göreceliliğiyle" ilgili sözlerinin geçtiği Kuran ayetleri bu anlamlandırmaya delil olarak sunulabilir.

> ***Yunus Suresi 10/45-*** *Onları toplayacağımız gün; dünyada, ancak birbirleri ile tanışabilecekleri kadar kısa olan, gündüzün bir saati kadar yaşamış gibi gelecek kendilerine. Allah'a kavuşmayı yalanlayıp, doğru*

yola yönelmemiş olanlar, gerçekten hüsrana uğramışlardır.

Taha Suresi 20/103- *"Dünya hayatınız sadece on gün sürdü değil mi? diye aralarında fısıldaşırlar.*

Taha Suresi 20/104- *Biz, aralarında ne konuştuklarını çok iyi biliriz. Onlardan isabetli olanı, "Olsa olsa bir gün kaldınız." diyecek.*

Rum Suresi 30/55- *Kıyametin koptuğu gün, mücrimler dünyada bir saatten fazla kalmadıklarına yemin ederler. Onlar işte böyle döndürülüyorlardı.*

Ahkaf Suresi 46/35- *O halde azim ve kararlılık sahibi resullerin sabrettikleri gibi, sen de sabret! Onlar için aceleci olma. Onlar, kendilerine uyarısı yapılan şeyi gördükleri zaman, dünyada sanki gündüzün bir saati kadar kalmış gibi olurlar. Bu, bir bildirimdir. Artık doğru yoldan sapmış halktan başkası yok edilmez.*

Naziat Suresi 79/46- *Onlar onu (kıyameti) görecekleri gün, dünyada bir akşam veya kuşluğundan (kuşluk vakti kadar) başka kalmamış sanacaklar.*

Bu ayetlerden de görüldüğü üzere "yaşanılan" ve "hissedilen" süre; suçlular, günaha batmışlar için çok farklıdır. Oysa ayetteki örneklik henüz ölmemiştir ve onun vahye sarılıp, müslim olup erdemli insan olmak için ümidi her zaman için vardır. Ümitsizliğe kapılıp, Allah'ın yardım ve hidayetinden uzak kalmak, tevbe edip kendisini değiştirme olanağı olan insana yakışmaz. Allah birçok ayetinde "ümit" konusunda insanları şu örnek ayetlerle yüreklendirir;

Yusuf Suresi 12/87- *Ey oğullarım! Gidin Yusuf'u ve kardeşini araştırın. Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin; çünkü gerçeği yalanlayan nankör bir halktan başkası O'nun rahmetinden umudunu kesmez.*

Zümer Suresi 39/53- *De ki: "Ey kendilerine karşı israf eden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah, suçların hepsini bağışlar. O, Çok Bağışlayıcı'dır, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

Hicr Suresi 15/55- *Onlar: "Seni, hakk ile müjdeliyoruz. Asla ümidini kesenlerden olma." dediler.*

Hicr Suresi 15/56- *İbrahim: "Rabb'inin rahmetinden, sapkınlardan başka kim ümidini keser?" dedi.*

Ankebut Suresi 29/23- *Allah'ın ayetlerini ve O'nunla buluşma gerçeğini yok sayanlar; işte onlar, Benim rahmetimden ümitlerini kesmişlerdir. Onlar için acıklı bir azap vardır.*

Neml Suresi 27/11- *Kim haksızlık yapar, sonra da yaptığı kötülüğü*

iyiliğe çevirirse, bilsin ki Ben, Çok Bağışlayıcıyım ve Rahmeti Kesintisiz Olan'ım."

Furkan Suresi 25/70- *Ancak tövbe eden, iman edip salihatı yapanlar hariç. Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah, Çok Bağışlayıcı'dır, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

Bize göre ayetin anlamı ve verdiği mesaj bu bağlamda düşünülmeli ve kullanılan "yıkılıp, harap olma, ölüyken dirilme, yüzyıl ve hissettirdiği kısa an" gibi mecazlar, Kuran'ın yukarıda verdiğimiz anlamları düşünülerek değerlendirilmelidir. Buna göre ne kadar uzun zaman vahyin dışında yaşayarak günaha batmış olsa da her insan, Allah'ın rahmetine dönme, tevbe edip erdemli insan olma imkanını unutmamalı, asla onu sonsuz cehennem azabına düşürecek ümitsizliğe kapılmadan hayatını yeni baştan düzenleme olanağını kullanmalıdır. Allah'ın rahmeti ve affediciliği, insanlara karşı merhameti sonsuzdur. Yeter ki, insan erdemli olabilme kararını verebilsin.

Ayetin devamındaki kavramlar da bu mantık örgüsüne göre anlamlandırılmalıdır. "*Yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış. Ve eşeğine de bak*" cümlesi, vahyin tüm insanlara müjdelediği bir durumu açıklayan benzetmelerdir. "Henüz ölmediğine göre, bu dünyada hala nasibin olduğuna göre ümitsizlik yapma" anlamında kullanılmıştır. Zaten Abese Suresi 80/24 ayetinde "*O insan yiyeceğine bir baksın!*" derken hemen sonrası ayetler bu dünyada tüm nimetlerin Allah tarafından nasıl muhteşem bir yaratılışla sonsuz Akılla sebep- sonuçlarla insanlara verildiğini belirtir. Bunu görmek bile zordaki insan için ümitsizliğin önünde en büyük yardımcı olacaktır.

Abese Suresi 80/24- *O İNSAN YİYECEĞİNE BİR BAKSIN!*

Abese Suresi 80/25- *Suyu nasıl akıttıkça akıttık.*

Abese Suresi 80/26- *Sonra yeri yardıkça yardık.*

Abese Suresi 80/27- *Böylece orada taneler yetiştirdik;*

Abese Suresi 80/28- *Üzümler, sebzeler,*

Abese Suresi 80/29- *Zeytinler, hurmalar,*

Abese Suresi 80/30- *Dalları iç içe girmiş bahçeler,*

Abese Suresi 80/31- *Meyveler ve otlaklar.*

Abese Suresi 80/32- *Size ve hayvanlarınıza geçim olarak.*

Sonrasında da *"Kemiklere bak, onları nasıl düzenleyip et giydiriyoruz"* cümlesi de "Nasıl yaratıldığını düşün. Sen bir hiçken yaratıldın ve bugünkü durumuna getirildin" şeklinde anlaşılmaya müsaittir. Bu yaratılış evresinin tekraren anlatıldığı ayetler bizce bu durumu desteklemektedir.

Müminin Suresi 23/12- *Ant olsun ki, insanı çamurun özünden yarattık.*

Müminun Suresi 23/13- *Sonra onu güvenli ve sağlam bir mekânda (rahimde) bir nutfe kıldık.*

Müminun Suresi 23/14- *Sonra nutfeyi bir alaka (rahim duvarına asılı) olarak yarattık. Alakayı da mudğa olarak yarattık. Mudğadan da kemikleri yarattık. KEMİKLERE DE ET GİYDİRDİK. Sonra onu başka bir yaratılışla şekillendirdik. Yaratıcıların en iyisi olan Allah ne yücedir.*

Hepimiz hem konu başlığımız olan Bakara Suresi 2/259.ayeti ve hem de aşağıya alıntıladığımız Enam Suresi 6/12 ve 54.ayetlerinde, Yüce Yaratıcımızın bizim O'na ümitle dönmemizle ilgili ifadelerini aklımızda ve ruhumuzun derinliklerinde koruyabilirsek, hayatın zor anlarında tutunabileceğimiz en sağlam ipi bulmuş olacağız. (Hablullah, Allah'ın ipi 3/103)

Enam Suresi 6/12- *De ki: "Gökte ve yerde olan şeyler kimindir?" De ki: "RAHMETİ KENDİ ÜZERİNE YAZAN ALLAH'INDIR." O, gerçekleşeceği kesin olan Kıyamet Gününde sizi mutlaka toplayacaktır. O kimseler ki kendi nefislerine hüsran ettiler. İşte onlar iman etmezler.*

Enam Suresi 6/54- *Ayetlerimize iman etmiş kimseler sana geldiklerinde, "Size selam olsun." de. RABB'İNİZ RAHMET ETMEYİ KENDİ ÜZERİNE YAZDI. Sizden kim cehaletle kötü bir şey yapar da ardından tövbe edip kendini düzeltirse, bilsin ki O, Çok Bağışlayıcı'dır, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

Kuran'ın içeriğinde çelişki oluşturacak anlamlar verilmesinin en önemli nedenlerinden biri de onun nasıl bir kitap olduğunun, Kimden geldiğinin tam olarak kavranamıyor olmasıdır. Oysa, Yaratıcımız Allah, Kuran'ı şu şekilde bizlere tanıtıyor;

Haşr Suresi 59/21- *Eğer, Biz, bu Kuran'ı dağa indirseydik, onu, huşu duyarak, Allah'a olan huşudan dolayı parça parça olmuş görürdün. Bu örnekleri insanlar için veriyoruz ki belki düşünüp gerçeği kavrarlar.*

ÖRNEK 9

YAHUDİLERE ÖZEL YASAKLAR VE EMİRLER, TEK ŞERİAT KURALINA AYKIRIDIR.

Kitabın ilk bölümlerinde, görevlendirilen tüm resullerin tek bir şeriatı toplumlarına tavsiye ettiklerini, ilk resulden son resule kadar aynı emir ve yasaklarla toplumlarını erdemli olmaya çağırdıklarını belirtmiştik. Birçok Kuran ayetiyle de sünnetullahın bu şekliyle çalıştığını örneklemeye çalışmıştık. Allah herkesin Allah'ıdır ve hiçbir topluma ve yaşanılan hiçbir çağda özel olarak kimseye, O'nun adaleti gereği fazladan zorluk çıkarmaz ve diğer toplumlara göre iltimas göstermez. Aksine bir uygulama ve buna dair inanç tüm insanların yaratılma nedeni olan "Sınav" mantığına da uymayacak bir uygulama olacaktır.

Buna rağmen İslam pratiğinde bazı toplumlara ve bazı çağlara özel konulmuş, diğer resullerin getirdiği şeriattan farklı emir ve yasaklar olduğu inancı, tartışılmaz bir gerçek olarak yerleşmiş durumdadır. Geleneksel İslam'ın hangi ekolü/mezhebi olursa olsun, bu anlamdaki inanç tamamen ortak bir çıkarımdır ve daha önemlisi temelini sadece rivayetlerden değil bizzat Kuran'dan aldığı şeklinde değerlendirildiği için de tartışılmaz bir ön kabuldür.

Eğer böyle bir Kuran ayeti varsa, doğaldır ki bizim ilk paragrafta özetlediğimiz durumla bu Kuran ayetinin çeliştiği görülecektir. Yahudiler özelinde farklı herhangi bir uygulama emrinin olduğu ön kabulünü geleneğe yerleştiren "meşhur" ayet Enam Suresinde bulunan 6/146 ayetidir. Bu ayet tek başına okunduğunda gerçekten de bu ön kabulü destekler şekilde anlaşılmaya uygundur.

> ***Enam Suresi 6/146-*** *Yahudilere bütün (tek) tırnaklı hayvanları haram ettik; onlara sığır ve koyunun iç yağını da haram ettik. Sırtlarında taşıdıkları, bağırsaklarına ve kemiklerine karışan yağlar hariç. Bu, azgınlıkları nedeniyle onlara verdiğimiz cezadır. Kuşkusuz Biz, doğru olanlarız.*

Ayet, çok küçük farklarla neredeyse tüm meallerde yukarıda

verdiğimiz şekildedir ve bu anlayışa göre üretilmiş rivayetler kullanılarak yapılan tefsirler de bu anlayışa uygun olarak hazırlanmıştır. Söz konusu ayeti tek başına okuyan herkes de zaten buna yakın anlamlara ulaşmak zorundadır. Kabule göre ayette konuşan Allah'tır ve detayları atlarsak, Yahudilere özel birtakım yasaklar koyduğunu bize anlatmaktadır. Tüm meallerde "biz" sözcüğünün "Biz" şeklinde büyük harfle yazılmasından dolayı da failin "Allah" olduğu fikri pekişmiş olmaktadır.

Oysa, birçok ayette Allah kendisiyle ilgili eylemlerin öznesini "Biz" diyerek üçüncü çoğul olarak betimlese de bu ayetin kimin sözü olduğu konusu sadece bu detaydan tek başına belirlenemez. Her dilde çoğu kez "gizli" olan öznenin kim olduğuna bağlam karar verir.

Düşüncelerimizi özetle yazarsak; Enam Suresi 6/146.ayet tek başına hiçbir bağlama ait olmayan bir ayet değildir ve 136.ayetten başlayıp ta 153.ayete kadar "çok açık bir şekilde" anlatılan bir olguyla ilgilidir. Enam Suresi 6/136- 153.ayetler hep birlikte ve bir mantık örgüsü halinde okunursa, bu ayetlerin soru- cevap şeklinde işte bu olgunun anlatıldığı diyaloglardan oluştuğu görülecektir. Bilindiği üzere hangi metin olursa olsun, birbirine zıt iki argümanı savunan veya bir olayın iki farklı versiyonunu anlatan muhatapların diyalogları, hangi argümanın kim tarafından söylendiğine dikkat edilmeksizin ardı ardına yazılırsa ne anlattığı belli olmayan, kendi içinde çelişik bir metin ortaya çıkar. Yahudilere özel bazı yasakların varlığına delil olarak gösterilen meşhur ayetimizin başına gelen de tam olarak budur.

Ayetin gerçek anlamını ortaya koymak için kısa bir bütüncül metin analizi yaparsak görürüz ki, Enam Suresi 6/136 ile 140 ayetleri aslında ilk okunuş için bile oldukça açıktır ve zaten bu ayetlerle ilgili de gelenekte çok polemik yaşanmamıştır. İşte tam da üzerinde polemik yaşanmayan bu ayetlerle "karşılıklı diyalog- soru cevap" kurgusu başlamaktadır. Ne dediğimizin daha iyi anlaşılması açısından Yahudi ruhbanlarıyla, buna karşın Allah'ın cevapları ayrı fontlarda yazılmıştır (Allah'ın cevapları büyük harfle yazılmıştır).

Enam Suresi 6/136- *ALLAH'IN VAR ETTİĞİ ZİRAAT ÜRÜNLERİNDEN VE HAYVANLARDAN, O'NA BİR PAY AYIRIP, ZANLARINCA: "Bu Allah'a, bu da ortaklarımızadır." dediler.*

ORTAKLARI İÇİN AYRILAN, ALLAH'A ULAŞMIYOR, ALLAH İÇİN AYRILAN, ORTAKLARINA ULAŞIYOR. NE KÖTÜ HÜKÜM VERİYORLAR.

Enam Suresi 6/137- *BÖYLECE ORTAKLARI, MÜŞRİKLERDEN ÇOĞUNA EVLATLARINI ÖLDÜRMEYİ HOŞ GÖSTERDİLER. HEM ONLARI MAHVETMEK HEM DE DİNLERİNİ KARMAKARIŞIK ETMEK İÇİN. EĞER ALLAH DİLESEYDİ BUNU YAPAMAZLARDI. ÖYLEYSE ONLARI UYDURDUKLARIYLA BAŞ BAŞA BIRAK.*

Enam Suresi 6/138- *KENDİ ZANLARINCA: "Bu davarlar ve ekinler dokunulmazdır. Onları dilediklerimizden başkası yiyemez. Şu davarların da sırtları haram edilmiştir." DERLER. O'NA KARŞI İFTİRA EDEREK BİR KISIM DAVARLARIN DA ÜZERİNE ALLAH'IN ADINI ANMAZLAR. O, YAPMAKTA OLDUKLARI İFTİRALARI YÜZÜNDEN ONLARI CEZALANDIRACAKTIR.*

Enam Suresi 6/139- *Bu davarların karınlarında bulunanlar yalnızca erkeklerimize ait olup, kadınlarımıza haram kılınmıştır. Eğer ölü doğarsa o zaman herkes ortaktır" DEDİLER. BU NİTELENDİRMELERİNİN CEZASINI GÖRECEKLER. O EN İYİ HÜKÜM VEREN'DİR, HER ŞEYİ BİLEN'DİR."*

Enam Suresi 6/140- *BİR BİLGİYE DAYANMADAN, AKILSIZCA ÇOCUKLARINI ÖLDÜRENLER VE ALLAH'IN RIZIK OLARAK VERDİKLERİNİ, ALLAH ADINA İFTİRA EDEREK HARAM SAYANLAR, GERÇEKTEN HÜSRANA UĞRAMIŞLARDIR. GERÇEKTEN ONLAR SAPKINLAŞMIŞLAR VE DOĞRU YOLU BULAMAMIŞLARDIR.*

Ardışık bu beş ayet, Yahudilerin kendi ruhbanları eliyle oluşturdukları ve "sapkınlık ve doğru yoldan ayrılma" olarak Allah'ın nitelendirdiği uygulamaların özetlendiği ve bu absürt uygulamalara karşı Allah'ın net cevaplarını içermektedir. Sapkın uygulamalar sıralanırken sadece yemek- içmekle ilgili olanlar değil çocuklarını (özellikle kız çocuklarını) öldürme konusuna atıf vardır. İslam'ın dışında yeme- içme yasakları üreten zihniyetin nerede duracağı bilinmez ve bu, kendi çocuklarını özellikle kızları toplumdan koparıp eve kapama, eğitimden ayırma, küçük yaşta evlendirme gibi uygulamalarla sosyolojik olarak öldürmeye kadar gitmektedir. İki sapkın uygulamanın aynı bağlamda örneklenmesinin bize

vereceği mesajları not ederek konumuza dönersek; yine 6/143 ayetinden başlayarak ve metnin anlaşılması için ayrı fontlarla cümlelerin kime ait olduğunu belirlersek kimlerin dinlerini ayetin tanımıyla karmakarışık hale getirdiğini anlatan ayetlerin akışı şu şekildedir;

Enam Suresi 6/143- *Sekiz çift; koyundan iki, keçiden iki. DE Kİ: "O, İKİ ERKEĞİ Mİ, YOKSA İKİ DİŞİYİ Mİ VEYA İKİ DİŞİNİN RAHİMLERİNDE OLANLARI MI HARAM KILDI?" EĞER DOĞRU SÖYLEYENLER İSENİZ BANA BİR BİLGİYE DAYANARAK HABER VERİN.*

Enam Suresi 6/144- *Deveden iki, sığırdan iki. DE Kİ: "İKİ ERKEĞİ Mİ, YOKSA İKİ DİŞİYİ Mİ VEYA İKİ DİŞİNİN RAHMİNDE OLANI MI HARAM ETTİ?" YOKSA ALLAH, SİZE BUNLARI TAVSİYE ETTİĞİ ZAMAN SİZ ORADA MIYDINIZ? BİR BİLGİYE DAYANMADAN, İNSANLARI SAPTIRMAK İÇİN ALLAH ADINA YALAN UYDURANDAN DAHA ZALİM KİM OLABİLİR? ALLAH, ZALİM OLAN BİR TOPLUMU DOĞRU YOLA İLETMEZ.*

Enam Suresi 6/145- *DE Kİ: "BANA VAHYOLUNANDA; LEŞ, AKITILMIŞ KAN, PİSLİK OLAN DOMUZ ETİ VEYA BİR SAPKINLIK OLARAK ALLAH'TAN BAŞKASI ADINA KESİLMİŞ OLANLAR HARİÇ, YİYECEK KİMSE İÇİN HARAM KILINMIŞ BİR ŞEY BULAMIYORUM. KİM MECBUR KALIRSA HADDİ AŞMADAN, ZARURİ İHTİYACI KADAR BUNLARDAN YİYEBİLİR. KUŞKUSUZ RABB'İN ÇOK BAĞIŞLAYICI'DIR, RAHMETİ KESİNTİSİZ'DİR.*

Enam Suresi 6/146- *Yahudilere bütün (tek) tırnaklı (hayvanları) haram ettik. Sırtlarında, bağırsaklarında taşıdıkları ve kemiğe karışan yağlar hariç olmak üzere, sığır ve koyunun iç yağını da haram kıldık. Bu, azgınlıkları nedeniyle onlara verdiğimiz cezadır. Kuşkusuz biz, doğru olanlarız.*

Diyalogların kime ait olduğunun tespit edildiği bu haliyle yapılan okumadan da anlaşılacağı üzere ilgili ayette "Yahudilere bazı haramları emredenler" onların ruhbanları, Kuran'ın deyimiyle toplumun meleleridir. Zaten 6/148.ayette "haram kılma" eylemini yapanların, müşriklerin ta kendileri olduğu yine kendi dillerinden çok net anlatılmaktadır.

Enam Suresi 6/148- *MÜŞRİK OLANLAR DİYECEKLER Kİ: "Eğer Allah dileseydi biz de müşrik olmazdık, babalarımız da.* ***Ve hiçbir şeyi de haram kılmazdık.****" ONLARDAN ÖNCEKİLER DE AYNI ŞEKİLDE YALANLADILAR DA SONUNDA AZABIMIZI TATTILAR. DE Kİ: YANINIZDA BİR BİLGİ VARSA ONU BİZE GÖSTERİN. SİZ, ZANDAN BAŞKA BİR ŞEYE UYMUYORSUNUZ VE ANCAK YALAN YANLIŞ ATIP TUTUYORSUNUZ.*

Kalın harfle yazılan cümleden de anlaşıldığı gibi Enam Suresinin 136, 138, 139, 143, 144 ve tabi ki 146.ayetlerinde kendi toplumlarına bu din dışı/vahiy dışı yasakları koyanlar toplumun ruhban sınıfıdır. Tüm din dejenerasyonlarında olduğu gibi içeriden/bilerek yapılan bu tahrifatın etkisiyle sonraki nesillerin de müşrik olmaları ve bu sapkın "atalar dini" ne dahil olup, sapmaları hedeflenmiştir. Bu sosyolojik sapmaya Kuran'ın muhteşem cevabını ise yine neredeyse ardışık olan Enam Suresi 6/150. ayette görüyoruz.

Enam Suresi 6/150- *DE Kİ: "ALLAH'IN BUNU HARAM ETTİĞİNE DAİR TANIKLIK EDECEK TANIKLARINIZI GETİRİN." EĞER ONLAR TANIKLIK EDERLERSE SEN ONLARLA BERABER TANIKLIK ETME. AYETLERİMİZİ YALANLAYANLARIN VE AHİRETE İMAN ETMEYENLERİN TUTKU VE KURUNTULARINA UYMA. ONLAR, RABB'LERİNE EŞ TUTUYORLAR.*

Geleneksel anlamlandırma, zaten her resulün farklı şeriat getirdiğini, rivayetlerde anlatılan bu durumun Kuran tarafından da desteklendiğini iddia etmektedir. Kuran'ın tek kaynak olduğunu düşünen insanlar ise, onu anlamada geçerli, çalışır bir metodoloji oluşturamadıkları için bu kabulün dışına çıkamamakta ve ayetlerin içeriğine derinlemesine girmede zorluk yaşamaktadırlar. Bundan dolayı tek şeriat /tek din gerçekliğiyle çelişir ayet anlamlandırılmaları konusunda bize doğru yolu, metodoloji (ki o da Kuran'dan temellenir) verir. Bu ayete benzer olarak Ali İmran Suresi 3/93 ve 94 ayetleri de aynı Enam Suresi 6/146 ayetinde olduğu gibi söyleyeninin tespit edilmesi durumunda çok açık hale gelmektedir. Bu ayet de iki diyalogdan oluştuğu göz ardı edildiğinde yanlış anlaşılır, hatta anlaşılmaz hale gelir. Yine farklı fontta diyaloglar ayrılırsa;

Ali İmran Suresi 3/93- *Tevrat indirilmeden önce, İsrail'in kendisine haram kıldıkları hariç bütün yiyecekler İsrailoğullarına helaldi. DE Kİ;*

"EĞER DOĞRU SÖYLÜYORSANIZ, HAYDİ TEVRAT'I GETİRİP OKUYUN."

Ali İmran Suresi 3/94- *ARTIK BUNDAN SONRA KİM ALLAH ADINA YALAN UYDURURSA, İŞTE ONLAR ZALİMLERİN TA KENDİLERİDİR.*

Ayrıca Nisa Suresi 4/160.ayeti de bu şekilde anlamamız gereken bir ayettir.

Nisa Suresi 4/160- *Böylece, zulümleri ve Allah yolundan çokça alıkoymaları nedeniyle daha önce helal olan temiz birçok şeyi Yahudilere (Hahamlar, meleler vasıtasıyla) haram kıldık.*

Zaten Ali İmran 3/50.ayet, Yahudilerin bu sapkın uygulamalarının İsa resule indirilen vahiyle nasıl düzeltildiğini ve aslına (İslam) döndürüldüğünü açıklamaktadır.

Ali İmran Suresi 3/50- *Ben, size Rabb'inizden, elinizin altında bulunan Tevrat'ı tasdik edici olarak ve daha önce size haram kılınmış bazı şeyleri helal kılmak için bir ayetle geldim. Allah'a karşı takvalı olun ve bana itaat edin.*

Sadece Yahudilere özel olarak haram konulduğuna hemen herkesin inandığı bir uygulama da dindar Yahudilerin çok sıkı uyguladıkları ve İsrail'de de devlet uygulaması haline getirilmiş bulunan ŞABAT (Kuran'da SEBT olarak geçer)'dır. Şabat bilindiğinin çok ötesinde sadece "cumartesi tatili" olarak düşünülmemelidir. Yahudiler şabata yaşamın anlamı ve dinin özü olarak inanırlar. İsa resule inanmamalarının en temel sebebi, onun bu yasağı hem uygulamaması hem de sapkınlık olarak nitelendirmesidir. Matta 12/1-14, Markos 2/23- 28, Luka 6/1- 11, Markos 3/1- 6, Luka 13/10- 17, Luka 14/1- 6, Yuhanna 5/1- 18 ve diğer birçok İncil pasajında İsa resulün "Şabat" kuralına uymadığı ve bu yüzden de Yahudi ruhban sınıfın onun resul olamayacağını (Yuhanna 9/1- 16) ve Mısır'dan Çıkış 31/15 emrine göre de öldürülmesi gerektiğini söylediklerini aktarmaktadır.

Neredeyse tüm sosyal yaşamın durduğu ve yaşamın normalinin birçok uygulamasının yasak olduğu "yasaklar bütünü" olarak isimlendirebileceğimiz bu uygulamanın da sadece Yahudilere özgü bir yasak olduğuna ve Kuran'dan da kendisine temel bulduğuna inanılmasının "tek nedeni" konuyla ilgili ayetlerin dilbilgisi

kurallarını göz ardı etmek pahasına uygulamayı olumlama ön kabulüdür.

Bizim de bu kitapta, ayrı düşündüğümüzde işaret ederek kullandığımız Erhan Aktaş meali de dahil olmak üzere tüm mealler (en azından bizim incelediğimiz) ayetleri şu şekilde anlamışlardır;

> ***Bakara Suresi 2/65-*** *Elbette siz, cumartesi yasağını çiğnemekle (Sebt hakkında aşırı davrananlar) hadlerini aşanları biliyorsunuz. Bu nedenle onlara, "Sefil maymunlar olun." dedik.*
>
> ***Nisa Suresi 4/47-*** *Ey kendilerine kitap verilenler! Bazı yüzlerin azalarını silip, arkaları gibi dümdüz yapmadan veya cumartesi yasağını çiğneyenleri (Sebt ashabı) lanetlediğimiz gibi sizi de lanetlemeden önce yanınızda bulunanı, doğrulayıcı olarak indirdiğimize iman edin. Zira Allah'ın hükmü mutlaka gerçekleşir.*
>
> ***Araf Suresi 7/163-*** *Onlara, deniz kıyısındaki kasabanın durumunu sor. Hani onlar (Sebt hakkında aşırılık yapanlar) cumartesi günü yasasını çiğneyerek haddi aşıyorlardı. Balıklar cumartesi günü ortaya çıkıyor, diğer günler ise gelmiyorlardı. Fasıklıkları nedeniyle kendilerini bu şekilde sınıyorduk.*
>
> ***Nahl Suresi 16/124-*** *Sebt yalnızca ihtilafa düşenler üzerine kılındı.Kuşkusuz, senin Rabb'in ihtilaf edip durdukları şeyler hakkında Kıyamet Günü, aralarında kesinlikle hüküm verecektir.*

Metodolojileri olmadığı için veya metodolojik düşünmedikleri için ayetlere bu şekilde meal verenlere burada bir soru soralım; SEBT kavramının geçtiği bu dört Kuran ayetinde acaba, Sebte uyanlar mı yoksa uymayanlar mı eleştiriliyor? Ön kabulleri nedeniyle en basit gramer kurallarını görmezden gelmek, sizden önceki kabulleri tasdik etmek pahasına cümlelere olabilecek en ters anlamları vermek bilimsel metin çalışmasının hangi kuralına uymaktır?

Bakara Suresi 2/65- ayetinde geçen "SEBT HUSUSUNDA HADDİ AŞANLAR": Nisa Suresi 4/47 ayetinde geçen "ASHAB- I SEBTİ LANETLEDİĞİMİZ GİBİ"; "Araf Suresi 7/163 ayetinde geçen "SEBT HUSUSUNDA HADDİ AŞANLAR"; Nahl Suresi 16/124 ayetinde geçen "SEBTTE İHTİLAFA DÜŞENLER" sözcüklerinin hangisi Yahudi hahamlarının uydurdukları "Sebt- şabat" uygulamalarını olumlamaktadır?

En basit haliyle, Nisa Suresi 4/47'de LANETLENEN ASHAB- I SEBT, Sebte uyanlar mı yoksa tüm meallerde çevrildiği gibi "Sebte

uymayanlar, cumartesi yasağını çiğneyenler" anlamına mı gelmektedir? Bu şekilde anlamlandırmayı burada yapanlar mesela diğer Kuran ayetlerinde neden tam da zıt haliyle diğer kavramları açıklamaktadırlar? Kuran'ın onlarca yerinde geçen ASHAB kavramı "tanımlananların dışındakiler" şeklinde anlaşılmadığına göre, bu noktada böyle garip bir mantık uygulamanın hiçbir gramer gerekliliği yoktur. Mesela Ashab- ı Ad; Ad kavmi dışındakileri mi tanımlar, yoksa Ad kavmini mi veya Ashab- ı Kehf, Ashab- ı meymene, Ashab- ı meşeme, Ashab- ı uhtud, Ashab- ı yemin, Ashab- ı fil vb sözcükler işaret edilenlerin dışındakiler midir? Çok daha kolay anlaşılması açısından şunu da yazalım; "Muhammed resulün ashabı" derken, "Muhammed resule inananlar mı yoksa inananların dışındaki diğer insanlar mı" tarif edilmektedir?

Gramerin ve mantığın gereği; "Ashab- ı sebt" kavramıyla lanetlenen kişilerin "SEBT" uygulamasına inanan ve uygulayan kişilerin tarif edildiğini düşünmektir. İlgili diğer tüm ayetlerde de durum aynıdır ve ruhbanlar eliyle dine eklenen bu sapkın inanç açıkça eleştirilmekte hatta lanetlenmektedir. Ayetlerin bu detay anlaşıldıktan sonra, devamlarında nasıl anlaşılması gerektiği konusu özellikle Araf suresi 7/163 ayeti özelinde ayrı bir çalışmanın konusu olduğu için şimdilik girmiyoruz ve daha yetkin insanların çalışmalarına emanet ediyoruz.

Ayrıca Kuran'ın birçok ayetinde (Araf Suresi 7/54, Yunus Suresi 10/3, Hud Suresi 11/7, Furkan Suresi 25/59, Secde Suresi 32/4, Kaf Suresi 50/38, Hadid Suresi 57/4) geçen ve "Allah'ın evreni altı günde yarattığını" anlatan ifadeyi, "altı evre, zaman dilimi, altı dönem" almayıp, Yahudi ve Hristiyanlar gibi "24 saatlik süre" olarak alan geleneğin, Tanrının altı günlük çalışma sonucunda yedinci gün olan Şabat'ta dinlendiği şeklindeki sapkın inancı da eleştirme hakkı yoktur. Şabat işte bu sapkın anlayışın sonucunda ulaşılan bir uygulamadır. "Yaratıcının dinlenmesi" gibi andropomorfolojik bir sapmaya Kuran'ın cevabını bu ayetlerde görmeyip İsrailiyat etkisiyle oluşturulmuş rivayetlerle Kuran ayetlerine anlam vermeye çalışmak ters bir metodoloji takip etmektir.

> ***Kaf Suresi 50/38-*** *Ant olsun ki gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri BİR YORGUNLUK OLMAKSIZIN altı günde (dönem, evre, bölüm) yarattık.*

Allah'ın hükmü dışında, hangi sebeple olursa olsun ve kim tarafından yapılırsa yapılsın herhangi bir eklemeyi Allah, "şirk" olarak tanımlayıp, yapanları da müşrik olarak aşağılarken, bizlere düşen bu eklemeleri yapanların eylemlerini "dindarlık" olarak" görüp, bu eylemleri olumlamak olmamalıdır. Din, tamamıyla vahiyle gelendir ve hem Yahudilerin hem de Hristiyanların kendi dinlerine, ruhbanları eliyle sokulmuş bu sapkınlıkları tespit edip, vazgeçmeleri için yapabilecekleri tek şey Kuran'ın gerçeklerini öğrenmek olacakken, biz Müslümanların tam tersi bir mantıkla bu sapkın inançlara saygı duymamız ve bunları "samimi dindarlık" göstergesi saymamız akıldışı bir kabuldür. Neticede Yahudilik Musa resule ve onun mesajına uyanların değil, uymayıp tahrif edenlerin dininin adıdır. Aynı şekilde Hristiyanlık İsa resule uyanların değil, uymayıp tahrif edenlerin dininin adıdır. Allah, vahiyde tüm inananları tek bir isimle tanımlar; Müslim.

> ***Hac Suresi 22/78-*** *Allah yolunda gerektiği gibi cihad edin. O sizi seçti. Dinde size bir zorluk yüklemedi. Bu atanız İbrahim'in milleti. O, daha önce de şimdi de sizi MÜSLÜMANLAR olarak isimlendirdi. Resul, size tanık olsun, siz de diğer insanlara. Öyleyse salâtı ikame edin, zekâtı yapın ve Allah'a sımsıkı bağlanın. O, sizin mevlanızdır. Ne güzel Mevla, ne güzel yardımcıdır.*
>
> ***Ali İmran Suresi 3/64-*** *De ki: "Ey Kitap Ehli! Gelin aramızda ortak olan bir kelimede anlaşalım: Allah'tan başka hiçbir şeye kulluk etmeyelim, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım ve Allah'ın yanı sıra kimimiz kimimizi Rabb'ler edinmeyelim.". Eğer yüz çevirirlerse deyin ki: "Tanık olun, biz MÜSLİM olanlarız."*
>
> ***Bakara Suresi 2/136-*** *Deyin ki: "Biz; Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a ve onların soyundan gelenlere indirilene; Musa'ya, İsa'ya ve diğer nebilere Rabb'lerinden verilenlere iman ettik. Onları birbirinden ayırt etmeyiz. Ve biz O'na teslim olanlardanız." (MÜSLİMUN)*

Hangi dinden olursa olsun, ruhban sınıfın insanları etkileri altına almaları konusundaki en önemli alanlardan birisi de insanların ne yiyip, içecekleriyle ilgilidir. Maalesef toplumlar bu konuda gereksiz bir hassasiyet içindedirler. Allah'ın insanlarla ilgili en önemli gördüğü sorunun bu olmadığı açıktır. Allah, akıl sahibi müslimlere, her zamanki gibi genel hatlarıyla konuyu belirtip, gerisini

örfe, toplumsal alışkanlıklara ve coğrafyanın olanaklarına bırakmıştır. Vahyin muhatabı temiz akıl sahiplerine, istisnaları belirtip diğer kısmı helal kılmıştır.

Buna rağmen özellikle Yahudi ruhban sınıfı bu konuyla ilgili vahyi tahrif/göz ardı edip, sadece yeme- içme materyalleriyle ilgili çok geniş bir sınırlama getirmekle kalmamış, aynı zamanda bu işlemin bir ruhban eliyle denetimi şartına da bağlamıştır. Yahudi uygulamasında (Koşer- Koşar) bu eylemle, aklı ele geçirilmiş toplum, ruhbanlığın soluğunu yaşamın her anında ensesinde hissetmiş, hem de bu "ruhban onayı"nın maddi karşılığını ödemek zorunda kalmıştır. Oysa eğer ruhbanların yiyecek - içecek grubu için her üründe onayı gerekmiş olsaydı, bunun son mesaj Kuran'da da var olması beklenirdi. Bırakalım böyle bir ruhban onayını, ruhbanlığın kendisini "şirk" olarak nitelendiren Kuran'daki bu ana fikir, Sünnetullah gereği tüm vahiylerde de aynıdır. Tahrif öncesi Tevrat'ın, tahrif öncesi İncil'in; Kuran'ın tüm emir ve yasaklarının aynısını içerdiği kitabın ilk bölümlerinde yine Kuran'dan bilgilerle ispatlanmıştı.

Onun için Yahudilerin Koşer ismiyle bilinen, yiyecekler üzerindeki haham- ruhban onayı konusu da onların sonradan toplumu gütmek için uydurdukları bir safsatadır. Allah, Yahudi'ye ayrı diğerlerine ayrı şeriat göndermeyeceğine göre, uygulamayı "Yahudi dindarlığı" olarak görmek de Kuran inanırlarına yakışmaz. Hijyenin öncelenerek bu konudaki yasakların ve tavsiyelerin ne olduğu Kuran'da bu kadar açıkken hem de.

Bakara Suresi 2/172- *Ey iman edenler! Eğer, sadece O'na kulluk ediyorsanız, size rızık olarak verdiğimiz şeylerin tayyiblerinden (sağlıklı, temiz, iyi) yiyin ve Allah'a şükredin.*

Bakara Suresi 2/173- *O; size, sadece ölü hayvan etini, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesilenleri haram kıldı. Mecbur kalan bir kimsenin, haddi aşmamak ve istismar etmemek koşuluyla, bunları yemesinde bir günah yoktur. Kuşkusuz, Allah'ın Rahmeti Bol ve Kesintisiz'dir.*

Bakara Suresi 2/174- *Allah'ın indirdiği Kitap'tan bir kısmını gizleyip, onu az bir değer karşılığında değiştirenler var ya, işte onlar, bununla karınlarına ateşten başka bir şey doldurmuyorlar. Allah, onlarla*

Kıyamet Günü'nde ne konuşacak ne de onları temize çıkaracaktır. Ve onlar için can yakıcı bir azap vardır.

Tevbe Suresi 9/34- *Ey iman edenler! Doğrusu, hahamların ve rahiplerin birçoğu (din adamları sınıfı, ruhbanlar), insanların mallarını haksız şekilde yerler. İnsanları Allah'ın yolundan çevirirler. Altın ve gümüşü biriktirip de onları Allah yolunda harcamayanlar var ya işte onları can yakıcı bir azaptan haberdar et.*

Nahl Suresi 16/118- *Sana anlattıklarımızı daha önce Yahudilere de haram kılmıştık. Biz, onlara haksızlık yapmadık. Fakat onlar kendi kendilerine haksızlık ediyorlardı.*

Ayrıca dine sonradan ilave edilen ve saf vahyi pratik hayatta yaşanmaz hale getiren yasaklar konusu Allah'ın ikazı gereği basit bir titizlenme psikolojisi olarak görülemez. Bu eklenen yasaklar dinde hassasiyetin değil şirkin sonucudur. Normal düşünme sistematiğinde din dejenerasyonunun emirler konusunda gevşeme olarak yaşanması beklenirken, tarih boyunca hep kolay dinin zorlaştırılması, yani haram ve yasaklar icat edilerek ruhbanlık oluşturmayla devam ettiği görülmektedir. Kuran, birçok ayette bu şekilde yapılan eklemeyi şirk olarak tanımlar.

Nahl Suresi 16/35- *Şirk koşanlar, "Eğer Allah dileseydi biz O'nun yanı sıra başkasına kul olmazdık. Babalarımız da olmazdı. Ne biz ne de babalarımız O'nun haram kıldığından başka hiçbir şeyi haram kılmazdık." dediler. Onlardan öncekiler de böyle yaptılar. Bu durumda resullerin üzerine düşen, vahyi apaçık şekilde tebliğden başkası değil.*

ÖRNEK 10

YAHUDİLERE ÖZEL "VAAT EDİLMİŞ TOPRAKLAR" SAFSATASI.

Musa resul; Yusuf resul zamanında Mısır'a yerleşmiş, sonrasında ise hem zamanla çoğalan ve hem de ihtiyaç üzere buraya getirilmiş tüm Yahudileri Firavun'un baskı ve müşrik sisteminden kurtarıp onları "vaat edilmiş topraklara" götürmekle görevlendirilmişti. Mısır'ın Yusuf resul sonrası bozulan eşitlikçi sistemi yerine artık sınıf ve ırk ayrımına dayanan bir yönetimi vardır. Musa resul ve kardeşi Harun resul, Firavun ve sistemin diğer önderlerine (hem Mısırlı ve hem de Yahudi) tevhid dininin barışçıl mesajlarını ulaştırınca, her dönemde olduğu gibi büyük bir dirençle karşılaştı. Her iki toplumun önde gelenleri hem tevhid önerisine ve hem de bu öneriye inanan insanların Mısır'dan çıkarılması fikrine şiddetle muhalefet ettiler. Bilinenin aksine, Kuran bu muhalefetin sadece Mısırlılar ve Firavun yönetiminden geldiğini değil, Yahudi elitinin de buna karşı çıktığını söylemektedir. Muhtemelen Firavun önderliğindeki rejim, hem Mısırlıların ve hem de İsrailoğullarının temsil edildiği iki ayrı meclisle destekleniyordu. Bu sistem; günümüzde benzerleri görülen lordlar kamarası- avam kamarası veya millet meclisi- senato ikili meclisleri örneklerine benzemekteydi. Sistem, kendisinin egemenliğini kabul etmiş Yahudilerin arasından da zengin ve yöneticiler çıkmasına izin veriyordu. Aksi halde Kuran'da "Musa resul ile aynı ırktan" olduğu açıklanan Karun'un bu kadar zengin olması durumu açıklanamaz.

> ***Kasas Suresi 28/76–*** *KARUN, MUSA'NIN HALKINDAN BİRİSİYDİ. Halkına karşı azgınlaştı. Ona öyle hazineler vermiştik ki, onların anahtarlarını güçlü bir topluluk zor taşıyordu. Halkı ona: "Şımarma! Allah şımaranları sevmez." demişti.*

Ayrıca Musa resul, tüm Yahudileri Mısır'dan çıkarmak amacıyla geldiğinde Firavun, önde gelenlere (meleler) "sizi yurdunuzdan çıkarmak istiyor" demezdi. Olayın anlatıldığı sahnede Firavun'un sarayında İsrailoğullarının melelerinin de olduğu gerçeği maalesef

bugüne kadar hep gözden kaçmıştır. Çünkü hikâye, İsrailiyat anlatımıyla akıllara kazandığı için Yahudilerin tamamının "köle" sınıfından olduğu algısı bu gibi Kuran gerçeklerini görmeyi zorlaştırmıştır.

Araf Suresi 7/109- *Firavun halkının meleleri: "Bu gerçekten bilgin bir büyücüdür." dediler.*

Araf Suresi 7/110 – *"SİZİ YURDUNUZDAN ÇIKARMAK İSTİYOR. NE BUYURURSUNUZ?"*

Büyük harfle işaretlenen soru cümlesini Firavun'un Yahudi melelerine karşı kullandığı çok açıktır. Çünkü Musa ve Harun resullerin görev tanımı bellidir. Onlar, İsrailoğullarını Mısır'dan alıp kutsal topraklara götürmekle görevliydiler.

Taha Suresi 20/47– *"Hemen ona gidin: "Kuşkusuz ki biz Rabbinin iki resulüyüz. Artık İSRAİLOĞULLARINI BİZİMLE GÖNDER ve onlara azap etme. Doğrusu biz sana bir ayet ile geldik. Selâm doğru yola uyanlaradır.*

Tüm despotik rejimlerde olduğu gibi, Firavun da yönettiği halklar arasında sınıfsal eşitsizlik oluşturarak, iktidarını devam ettiriyordu. Çok daha önce Yusuf resulün getirdiği tevhid inancı, Allah inancı ile birlikte başka değerlerin öne çıkarılmasıyla zaten bozulmaya uğratılmıştı.

Kasas Suresi 28/4- *Gerçek şu ki: Firavun, büyüklenerek HALKI SINIFLARA AYIRDI. Onlardan bir sınıfı güçsüz düşürerek ezmek istiyor; erkek çocuklarını boğazlatıyor ve kadınlarını sağ bırakıyordu. Kuşkusuz o, bozgunculardandı.*

Kasas Suresi 28/5- *Biz ise, yeryüzünde ezilenlere iyilik yapmak ve onları önderler kılmak ve varisler yapmak istiyoruz.*

Mümin Suresi 40/34- *Ant olsun ki daha önce YUSUF size açık kanıt içeren belgelerle gelmişti. Ancak o zaman onun size getirdiği şeyler hakkında kuşkulanıp durmuştunuz. Yusuf ölünce de: "Bundan sonra Allah asla Resul göndermez." dediniz. Allah, haddi aşan güvenmeyen kimseyi işte böyle saptırır.*

Bu konuda yerleşik inancın aksine Kuran, Firavun sarayında İsrailoğullarının da önde gelenlerinin temsilcileri olduğunun yanında bizzat Firavunun da soy olarak Yahudi olduğunu da anlatır. Bu demektir ki İsrailoğulları yakın tarihte bazı Avrupa ülkelerinde

örnekleri yaşandığı gibi, yerleştikleri Mısır'da iktidarı ele geçirmişlerdir.

Taha Suresi 20/56- *Ant olsun ki; ayetlerimizin hepsini ona gösterdik. Buna rağmen yalanlamada diretti.*

Taha Suresi 20/57- "*Ey Musa, sen sihrinle bizi yurdumuzdan çıkarmak için mi geldin?" dedi.*

Özetlersek; Kuran bu detayları öne çıkararak, sonuç olarak köleleştirilmiş İsrailoğullarının Musa ve Harun resul önderliğinde Mısır'dan kaçarak "onlar için yazılan kutsal topraklara" doğru yöneldiklerini söyler. Bu gerçeğin ifade edildiği ayet;

Maide Suresi 5/21– *Ey kavmim! ALLAH'IN SİZİN İÇİN YAZDIĞI, KUTSAL TOPRAKLARA GİRİN. Gerisin geri dönmeyin. Yoksa ters yüz olarak hüsrana uğrarsınız.*

İsrailoğullarının bu emre bazı zorluklar çıkarması, çok zaman sonra uymaları gibi birçok detay bu bölümün konusu olmadığı için atlanmıştır. Sonuçta, tahrif edilmemiş tek vahiy olan Kuran'dan, İsrailoğullarının yerleşim için Musa ve Harun resul liderliğinde "kutsal topraklara" gittiği anlaşılmaktadır.

Tahrif edilmiş metinlerden oluşan eski ahitte (Tanah), İsrailoğullarının resulleri eşliğinde "Nil'den Fırat'a" kadar bir coğrafyanın Tanrı tarafından kendilerine vaat edildiğini ve ilk olarak Mısır'dan çıkan insanların da Yeruşalim (Kudüs)'e gittikleri iddia edilmektedir. Kudüs'e giden İsrailoğullarının kendileri için kutsal olan bu yerde yaşamaları ve hatta bir "Kutsal devlet" kurmalarının daha sonraki nesiller üzerinde de bir hak ve sorumluluk olduğu gibi bir inanç etrafında saldırgan, ırkçı bir rejim oluşmuştur. Yeruşalim (Kudüs) merkezli ve bizzat Tanrı tarafından kendilerine vaat edilmiş bir coğrafyanın olma durumu, günümüzde kurulan şirk devletinin zamanla ideolojisi haline getirilmiştir. Bu "kült" etrafında, daha önce burada yaşayan tüm mazlum halklar şiddet kullanılarak zorla göçe zorlanmış, toprakları zâlim uygulamalarla Yahudi yerleşimcilere devredilmiş, en ufak itirazlar en vahşi yöntemlerle ezilmeye çalışılmıştır. Tahrif edilmiş bir dinin, inanırlarını nasıl "bebek katili" yapabileceğine en güzel örnek sanırız bugünün Siyonist İsrail devletidir. Aralarında bulunan barış yanlılarının bile zorbaca seslerini kesen bu zihniyetin Kuran'dan bir dayanak bulup bulamayacağı esasen bizim de üzerinde durmamız gereken bir

konudur. Tahrif edilmiş Tanah, ruhbanlar eliyle böyle bir "vaat" ten bahsediyorken bu konuda Kuran ne demektedir?

Kuran bazılarının zannettiğinin aksine Yahudilere özgü bir "kutsal toprak" tanımı yapmaz. Onun "kutsal topraklar" dediği coğrafya, İsrailoğullarının iddiası olan "Kudüs- Yeruşalim merkezli Nil ve Fırat nehirleri arasındaki coğrafya" değildir. Bizler Kuran inanırları olarak, Kuran'da geçen bir sözcüğün veya kavramın ne olduğunu Tanah, İnciller veya başka güvenilirliği şüpheli kaynaktan değil, metodolojik düşünme gerekliliğinden dolayı yine sadece Kuran'a sorarak öğrenebiliriz. Metodolojimizin birinci mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği"nin gereği de zaten budur.

"Vaat edilmiş kutsal topraklar" konusunda söylememiz gereken ilk tespit, Kuran'ın İsrailoğullarının iddialarını teyit etmiyor olduğudur. Evet, tabi ki yukarıda yazdığımız Maide Suresi 5/21 ayetinde İsrailoğulları için *"Allah'ın sizin için yazdığı kutsal topraklara girin"* denilmektedir ama burada iki ayrı konunun aydınlatılması gerekmektedir. Birincisi *"sizin için"* diyerek işaret edilen topraklar Musa ve Harun resullerin getirdiği mesajlara inanan o zamanın müminleriyle ilgili bir durumdur. Kuran'ın muhatabı, eşeyli üremeyle geçen bir mirasın varisleri değil mesaja inanmayla oluşmuş ümmettir. En az bunun kadar önemli olan diğer konu ise; Kuran'ın İsrailoğullarının ön kabulüyle ilgili bir teyidin dışında başka bir coğrafyadan bahsediyor olmasıdır. Daha ilginç olan ise bu coğrafyanın tamamen evrensel olduğu, herhangi bir ırka veya millete ait olmamasıdır.

Birçok ayetle ispatlanacağı üzere Kuran'da kutsallığı işaret edilen ve coğrafi olarak tarif edilen tek yer Mekke ve Kâbe'dir. Bu yer dışında kim hangi kaynaktan başka bir yerin kutsallığına dair bir iddia getirirse getirsin Kuran bunu tamamen reddeder. Ayrıca Kâbe, sünnetullahta değişme olmaz mastarı gereği ilk resulden son resule kadar tek kutsal mekândır. Yaşam öyküsü ve toplumuyla mücadelesinden ilk olarak bahsedilmeye başlanan Nuh resul zamanında da ve sonraki tüm resuller boyunca da Müslümanlar buraya HAC etmek için gelmişlerdir. Bizim Kuran'ın genel mantığından anladığımız üzere İbrahim ve oğlu İsmail resul Kâbe'yi ilk olarak inşa etmemişler; belki Nuh resulden sonra yıkılmış veya tahrip

edilmiş halini tekrar ayağa kaldırmışlardır. Sünnetullahta değişme olmaz mastarının gereği budur.

> ***Ali İmran Suresi 3/96–*** *İnsanlar için kurulan ilk ev, Bekke'deki, kutlu ve BÜTÜN İNSANLIĞA yol gösteren (Kâbe)'dir.*
>
> ***Ali İmran Suresi 3/97-*** *Orada apaçık ayetler vardır. İbrahim'in makamı oradadır. Kim oraya girerse güvende olur. Yoluna gücü yetenin, Beyt'i haccetmesi insanlar üzerinde Allah'ın bir hakkıdır. Her kim gerçeği yalanlayarak nankörlük ederse, bilsin ki Allah'ın hiçbir şeye ihtiyacı yoktur.*

İnsanların hac etmesi için kurulduğu açıklanan beytin (ev), İbrahim resul öncesi mevcut olmadığı fikrinin temelinde Bakara Suresi 2/127.ayetin eksik anlaşılması yatmaktadır. Ayette;

Bakara Suresi 2/127- *Hani bir zamanlar İbrahim, İsmail ile birlikte Beyt'in temellerini yükseltirken: "Ey Rabb'imiz! Bunu bizden kabul et; kuşkusuz Sen, Her Şeyi İşiten ve Her Şeyi Bilensin."* denmektedir. Kâbe'nin ilk defa İbrahim resul zamanında yapılmış olması hem onun "ilk beyt" olma iddiasıyla ve hem de her resulle aynı şeriatın verilme sünnetullahıyla çelişik olması anlamına gelecektir. Oysa ayet, çok açık olarak Kâbe'nin İbrahim ve İsmail resullerle yeniden yapımı ve/veya onarımı anlamına gelebilecek yapıdadır. Ayrıca;

Hac Suresi 22/26 – *Bir zamanlar İbrahim'e EVİN YERİNİ GÖSTEREREK; "Bana hiçbir şeyi ortak koşma. Evimi tavaf edenler, kaim olanlar, rükû edenler, secde edenler için arındır." demiştik"* ayeti İbrahim resule arkeolojik olarak kaybolmuş, izleri silinmiş, yıkılmış Kâbe'nin yerini tespit ettirerek, yeniden ayağa kaldırıldığını işaret etmektedir.

Konu aslında, sadece İbrahim ve Musa resuller özelinde "Kutsal toprak" deyimiyle neyin anlaşılması gerektiği gibi kısa bir araştırmayla bitmeyecektir. Bizler Kuran'ın "kutsal" dediği tek yerin (Kâbe) izlerini Kuran'ın diğer resul kıssalarında da görebilmeliyiz. Madem HAC tüm resullerle farz kılınmıştır o halde tüm resuller Mekke'ye hac için gitmiş olmalıdırlar. Maalesef tüm Müslüman tefsirciler Davut resul zamanında Kâbe'nin hükmünün kalktığını ve Yeruşalim'in kıble ve hac merkezi haline geldiğini söylemektedirler ve sadece İbrahim ve İsmail resulle Kâbe'yi ilişkilendirmektedirler. Oysa Nuh resul sonrası yeniden ayağa kaldırılan Hac ibadeti, Kuran'ın açık ifadesiyle sonrasındaki tüm elçilerin bildiği bir gerçekliktir.

Maide Suresi 5/97- *Allah, Beyt- i Haram olan Kâbe'yi ve o haram olan ayı ve hediye kurbanlığı ve gerdanlıkları İNSANLAR için kıyam yaptı. Bilesiniz ki Allah, göklerdekini ve yerdekini bilmektedir. Kuşkusuz, Allah, Her Şeyi Bilen'dir.*

Bakara Suresi 2/133 - *Yoksa siz, Yakup'un ölümü anında onun yanında mıydınız? Hani oğullarına: "Benden sonra neye kulluk edeceksiniz?" demişti. Onlar da: "Senin ilahına ve ataların İbrahim, İSMAİL ve İshak'ın ilahı olan tek ilaha kulluk edeceğiz. Biz, O'na teslim olanlardanız." demişlerdi.*

2/133 ayeti çok açık olarak İshak soyundan gelen resul ailelerinin İsmail resul ve genel şeriattan haberdar olduğunu gösteriyor. Bu durumda Kâbe'yi sadece İbrahim resulün İsmail resul kolundan gelen toplumla ilişkilendirmenin yanlışlığı görülmektedir. Bırakalım Kâbe'nin ve Mekke'nin tek kutsal yer olma gerçeğini bilmemelerini bizzat Yakup resul bu yerde yaşamaktaydı ve oğlu Yusuf'un daveti üzerine yaşadığı Mekke'den yola çıkarak Mısır'a Yusuf resulün yanına gelmişti. Yakup resulün, Kudüs'te yaşamadığı ayetin açık ifadesinin gereğidir. O ve hanımı Yusuf resulün yanına çölü geçerek değil, çölden gelmişlerdi.

Yusuf Suresi 12/100- *Yusuf, anne ve babasını makamına çıkardı. Hepsi onun makamına saygı ile eğildiler. Yusuf: "Ey babacığım! Bu durum, daha önceki rüyamın gerçekleşmesidir. Rabb'im onu gerçek kıldı. Ve gerçekten bana ihsanda bulundu. Çünkü beni zindandan çıkardı, şeytan benimle kardeşlerimin arasını açtıktan sonra O SİZİ ÇÖLDEN GETİRDİ. Benim Rabb'im dilediğine lütuf sahibidir. Gerçek şu ki: O, Her Şeyi Bilen'dir, En İyi Hüküm Veren'dir.*

Hac ibadeti sünnetullah gereği tüm resullerin bildiği bir ibadettir. Bu ibadetin merkezi olan coğrafyanın bazı resullerce bilinmemesi, hac yapılmaması düşünülemez. Çünkü aşağıdaki ayetler, tüm diğer ayetler gibi evrenseldir.

Hac Suresi 22/27- *İnsanları Hacca çağır. Gerek yaya gerek her türlü binek üzerinde, uzak yakın her yerden sana gelsinler.*

Hac Suresi 22/28- *Bunun kendilerine sağlayacağı yararlara tanık olsunlar. Ve kendilerine rızık olarak verilen hayvanlar üzerine belli günlerde Allah'ın adını ansınlar. Böylece onlardan yiyin, muhtaç ve yoksul olanları doyurun.*

Hac Suresi 22/29- *Sonra kirlerini gidersinler. Adaklarını yerine getirsinler. Ve Beyt- i Atik'i tavaf etsinler.*

Kuran'da tüm resuller ve hac ibadeti ilişkisi, üzerinde çok daha akademik çalışmaların yapılması gereken bir alan olmasına rağmen, bu konuda yazan hemen herkes "İslam'ın kutsal beldeleri" başlığı altında birden fazla yeri kutsal olarak nitelendirmekten çekinmemiştir. Oysa bir yere "kutsallık" atfetmek tamamen Allah'ın tekelindedir ve bu anlamda Kuran tek kutsal yerin Kâbe (Mekke) olduğuyla ilgili çok net ifadeler içerir. Kâbe merkezli hac ibadeti tüm resullerin şeriatında vardır ve toplumlarınca bilinir. Çeşitli zamanlarda Kâbe'ye alternatif olarak yapılan ve kutsal oldukları ilan edilen hiçbir yer ve ibadethane iddiası vahye dayanmaz. Kudüs gibi bazıları Yahudi teologlar tarafından kutsallaştırılmış olsa da bu beşerî müdahale onları ne kutsal ne de vaat edilmiş yapar.

Musa resul zamanında Hac ibadetinin biliniyor olması bile bu anlamda açıklayıcı ayetlerin doğru anlaşılmasını zorunlu kılmaktadır. Musa resulün, kavmini Mısır'dan alarak getirdiği kutsal topraklar da "tek kutsal mekân olan" Mekke'dir. Musa resul, resullükle görevlendirilmeden önce gittiği Medyen'de bile bu yerden haberdardır. İsrailoğullarının yaptığı, kutsal yerin neresi olduğuyla ilgili tahrifatlarına rağmen tüm resuller bu yere gidip, en azından burada hac etmişler, bazısı da burada ikâmet etmiştir. Ayetin neredeyse nokta atışı yaparak tarif ettiği yer, coğrafi olarak verimli olan Kudüs'tür diyebilir miyiz, yoksa İbrahim resulün tanımına uygun olan Kâbe'den mi bahsediyor Musa'nın topluluğu?

Kasas Suresi 28/57- *"Eğer seninle (Musa ile) beraber doğru yoldan gidersek, yerimizden kovuluruz." dediler. Katımızdan bir rızık olarak HER TÜRLÜ ÜRÜNÜN KENDİLERİNE GETİRİLDİĞİ, SAYGI DUYULAN KUTLU YERE güven içinde yerleştirmedik mi? Ne var ki çoğu bilmiyorlar.*

Yunus Suresi 10/93- *Gerçekten Biz, İsrailoğulları'nı GÜVENLİ BİR YERE yerleştirdik. Onları temiz ve hoş nimetlerle rızıklandırdık. Kendilerine ilim gelinceye dek ihtilafa düşmediler. Rabb'in, aralarında ihtilaf ettikleri şeyler hakkında Kıyamet Günü hükmünü verecektir.*

Musa resulün topluluğunun dilinden anlatılan coğrafya, Yahudi ruhbanların iddiasında olduğu gibi Kudüs'ü mü yoksa İbrahim resulün dilinden anlatılan Kâbe'yi mi betimliyor, bakalım.

İbrahim Suresi 14/37- *"Rabb'imiz! Gerçekten ben, neslimden bir kısmını sahipsiz, EKİNE ELVERİŞLİ OLMAYAN VADİYE; Beyt- i Haram'ın yanına yerleştirdim; Rabb'imiz! Salâtı ikame etsinler. İnsanlardan bir kısmının gönlünü onlara yönelt. Ve onları kimi ürünlerle rızıklandır. Umulur ki onlar şükrederler."*

Ayrıca Musa resulün işlediği suçtan dolayı Mısır'dan kaçarak gittiği Medyen'de bir müddet yaşadıktan sonra vahiyle ilk defa muhatap olduğu ve "Tuva vadisi" olarak Kuran'ın tanımlandığı yer de kesinlikle Mısır'daki Sina dağı olamaz. Çünkü 20/11-12 ayetleri açıkça farklı bir yeri tarif eder ve zaten de Musa resulün 26/14 ayetinde Mısır'a geri dönerse öldürüleceğinden korktuğu anlatılır. Bu demektir ki Musa resul, Medyen sonrası Sina'ya gitmiş ve oradayken vahiy almış olamaz.

Taha Suresi 20/11- *Oraya varınca, "Ey Musa!" diye seslenildi.*

Taha Suresi 20/12- *Ben senin Rabb'inim. Şimdi "ayakkabılarını çıkar". Sen (MUKADDES) temizlenmiş vadide, Tuva'dasın.*

Şuara Suresi 26/14- *"Onlara göre ben suçluyum. Bu yüzden beni öldürmelerinden korkuyorum."*

Kuran, Mısır'dan çıkan İsrailoğullarının geldikleri yerin verimsizliğinden dolayı şikâyet ettiklerinden de bahseder. Verimli topraklar olarak bilinen Kudüs bölgesinin bu ayetlerin anlattığı yer olmadığı bağlamından çok bellidir. Onlar taze meyve ve sebze eksikliğinden söz ederken gidilen coğrafyanın topografyasını da açıklarlar. Buna göre Mısır'dan çıkılarak gidilen yer Kudüs değil, verimsiz topraklara sahip ve her tür yiyeceğin ancak dışarıdan temin edilebildiği, ithalata dayalı bir kültür coğrafyası olan Mekke'dir.

Bakara Suresi 2/61- *Hani! Musa'ya: "Ey Musa, biz, tek çeşit yiyeceğe dayanamayız. Rabb'inden bizim için yerden çıkan ürünlerden; sebzesinden, acurundan, sarımsağından, mercimeğinden, soğanından çıkarmasını iste." demiştiniz. Musa da: "Daha değerli olanı daha değersiz olanla değiştirmek mi istiyorsunuz? O halde şehire inin; sizin istediklerniz orada var." dedi. Böylece, onların üzerine alçaklık ve yoksulluk damgası vuruldu. Ve Allah'ın gazabına uğradılar. Bu, Allah'ın ayetlerini inkâr etmelerinden, nebilerini haksız yere öldürmelerindendi. Bütün bunlar, onların asileşip haddi aşmalarındandır.*

Meal ve tefsir yapan kişiler, üzerinde çalıştıkları metnin vahiy olduğunu asla unutmadan cümlelerde geçen sözcükleri (eğer

kavram zaten bilinen bir sözcükle geçiyorsa) değiştirmeden, anlam vermekle sorumludurlar. Musa resul zamanında bilinen HAC kavramını DİB ve diğer bazı meallerde yapıldığı üzere gizlemeden, olduğu gibi meal yapmak okuyucular arasında metodolojik düşünme yeteneği olanlar tarafından bazı gerçeklerin ortaya çıkarılmasında yarar sağlayabilecektir.

Kasas Suresi 28/27 – (DİB)– *Baba, "Bana SEKİZ YIL çalışmana karşılık şu iki kızımdan birini seninle evlendirmek istiyorum. Eğer ON YILA tamamlarsan bu da senin bileceğin bir şey; seni zorlamak istemem. İnşallah benim iyi kimselerden olduğumu göreceksin" dedi.*

Kasas Suresi 28/27 – *Bu iki kızımdan birini, bana SEKİZ HAC BOYUNCA çalışmana karşılık seninle evlendirmek istiyorum. Eğer ON'A tamamlarsan sen bilirsin. Sana rahatsızlık vermek istemem. İnşaallah beni salihlerden bulacaksın." dedi.*

Hem Musa resulün ve hem de kayınpederinin dilinden, Musa daha resul değilken bile HAC kavramının bilindiği açıkken neredeyse tüm meallerde HAC BOYUNCA, HAC DÖNEMİ sözcüğünü "yıl, sene" olarak meal etmek gerçeklerin okuyucunun gözünden kaçmasına neden olmaktadır.

Geleneksel anlatım sadece İbrahim ve İsmail resulle Kabe'yi ilişkilendirirken, Kuran apaçık bir şekilde onlarla beraber Lut, İshak ve Yakup resullerin de bu bölgede yaşadıklarını söyler. Bu anlamda klasik arkeoloji de bu ilahi yol göstericiye uygun olarak ön kabullerini düzeltmeli ve israiliyatın etkisinden kendisini kurtarmalıdır.

Enbiya Suresi 21/71- *Onu ve Lut'u, âlemler için bereketli kıldığımız yurda ulaştırdık.*

Enbiya Suresi 21/72- *Ona İshak'ı ve ayrıca Yakup'u armağan ettik. Ve hepsini iyi kimseler yaptık.*

Kâbe ve İbrahim resul konusunda geleneksel anlatımın içine düştüğü bir diğer çıkmaz da şudur: Rivayetlerde, İbrahim resulün, oğlu İsmail ve hanımını Mekke'ye getirdiği, burada Kâbe'yi oğluyla beraber yaptıktan sonra onları "kuş uçmaz, kervan geçmez" bu bölgede terk ederek, Yahudi olan diğer hanımının yaşadığı Kudüs'e geri döndüğü anlatılır. Hatta hanımının bu ıssız yerde susuzluktan ne yapacağını bilemez ve İsmail

de ölmek üzereyken, fantastik bir hikayeyle zemzem kuyusunu bulduğu çeşitli versiyonlarıyla anlatılır.

Oysa, verdiğimiz ayetlerin açıkladığı üzere Kâbe, İbrahim resulden önce de hac yeriydi. Çağımızda olduğu gibi amacı ve ritüelleri unutulmuş veya tahrif edilmiş olsa da çevre halkı ve Mekke halkı burayı zaten kutsal bir yer olarak biliyor ve buraya hac etmek için geliyorlardı. Dolayısıyla Mekke o zaman da Bekke'ydi yani sözlük anlamıyla "iğne atsan yere düşmeyecek kadar kalabalık" bir merkezdi. İklim olarak tarım yapmaya müsait olmamasına rağmen, İbrahim resulün duasında söylediği gibi aynı bugün olduğu şekliyle dinsel turizmin tek merkezi olmasından dolayı ticaretin yoğun yaşandığı bir yerdi.

Zaten böyle olmasa, yani hiçbir insanın yaşamadığı, suyun ve yiyeceğin olmadığı dolayısıyla da can güvenliğinin olmadığı bir yere, İbrahim resulün oğlunu ve eşini bırakarak, Kudüs'e veya başka bir yere gitmesine inanmak, metodolojinin dördüncü mastarı olan "Allah'a ve resullerine edeple yaklaşmak" ilkesiyle çelişecektir. Daha sonra yine mitolojik bir forma sokularak, İbrahim resulün oğlu İsmail'i kurban etmesi şeklinde anlaşılacak olan ve tamamen yine İsrailiyat kökenli inanç da bu konudan kaynaklanmaktadır. Arapça ZBH köklü fiil "bırakıp ayrılma" iken "kurban etme" şeklinde mitolojik bir hikâyenin başlangıç noktasına dönüşecek ve çok normal ve hayatın içinde bir baba oğul sılası, kurban etme merasimi olarak düşünülecek ve etrafında yine İsrailiyat etkileşimli yüzlerce rivayet oluşturulacaktır.

Oysa konu çok açıktır ve Ankebut Suresi 29/26 ayetinde İbrahim resul Mekke'den ayrılma (hicret) emri aldığı için bu kararını oğlu İsmail'e açıklamaktadır. Saffat suresi 37/102 ayeti de bu durumla ilgilidir. "Ayrılma, terk etme" fiilini "boğazlamak" olarak aldıkları için sanki İbrahim resulün oğlunu kurban etmesi şeklindeki İsrailiyat anlatımına Kuran'ın da onay verdiği anlamı çıkmaktadır. Oysa bir resulle ilgili böyle bir yorum (oğlunu kurban etmeye niyetli resul kabulü) metodolojinin son mastarı olan "Allah'a ve resullerine edeple yaklaşma" kuralına da aykırıdır. Ayrıca ayetin sonrası sözcükler de geleneğin "kurban etme" kabulünü çürütmektedir. Tabi 37/107 ayetinde geçen "KRB" fiilini "yakınlık" anlamını atlayarak "kurban" diye çevirirsek başka. Oysa bilinen

şekliyle "kurban etme, kurbanlık" kavramının Arapça karşılığı "HDY" köklü sözcüktür ve metodolojinin ilk mastarı gereği başka sure ve ayetlerde bu anlam kullanılmaktadır. Türkçeye de fiil zaten bu tahrifattan dolayı yanlış anlamıyla geçmiştir. Oysa KRB fiilinin akrabalık, yakınlık anlamında olduğu nettir. Ragıp El Isfahani, Müfredat isimli kavramlar sözlüğünde bu tahrifatı çok net olarak tespit etmiş ve bu anlam değişikliğinin çok sonraki dönemlerde olduğunu da şu cümleyle açıklamıştır: "(Kurban), kendisiyle Allah'a yaklaşılan şeydir. Örfte ise "Allah için kesilen kurban" anlamında kullanılır olmuştur. (Ragıp El Isfahani, Müfredat, sf.784)"

Buna göre İbrahim resul, Mekke'den ayrılması gerektiğini böylece onu terk edeceğini oğlu İsmail'e anlatmaktadır. Yine bir resul olan oğul ise Allah'ın emri konusunda kendisini desteklediğini ve sabırlı olacağını babasına söylemektedir. Her ikisinin emre itaatlerinden dolayı da Allah bu sınavdan başarıyla geçmiş olan İbrahim'e 37/102 ve 112 ilgili ayetlerden anlaşıldığı üzere yine bir resul olacak olan İshak'ı vermiştir.

Tekrar konumuza geri dönersek; Allah, vahyinde hiçbir ırka veya ulusa dünyanın herhangi bir coğrafyasını vaat etmemiştir. Kuran'da Musa resul zamanındaki Müslümanlar için de öncesi ve sonrası tüm Müslümanlara da tek bir kutsal yer söylenir. Bu yer de Mekke'de bulunan Kâbe'dir. Siyonist İsrail devletine veya herhangi bir millete ait ilahi bir yer olması inancı açıkça bir tahrifattır. Bu tahrifatı yapan Yahudilerin dinsel taassupları dolayısıyla gerçekleştirdikleri vahşetin - eğer tevbe edip İslam'a dönmezlerse- karşılığı ise ebedi cehennem olacaktır. Bu dünyada da rezillik ve aşağılanma tüm erdemli insanlar nezdinde onların üzerinedir.

ÖRNEK 11

SIĞIRIN BİR PARÇASIYLA ÖLÜ BİR ADAMA VURSAK, DİRİLİP KATİLİNİ SÖYLER Mİ?

Konuyu az bilen veya ilk defa öğrenecek okuyucular açısından hangi ayetlere böyle bir anlam verildiğini açıklamak istiyoruz. Konuyla ilgili yorum ve açıklamaları ve onların eleştirilerini yazmadan önce de ilgili ayetleri yazalım;

Bakara Suresi 2/67- *Hani, Musa halkına: "Allah, sizden bir sığır kesmenizi istiyor." demişti. Onlar: da "Sen bizimle alay mı ediyorsun." dediler. Musa; "Cahillerden olmaktan, Allah'a sığınırım." dedi.*

Bakara Suresi 2/68- *Onlar: "Bizim için Rabb'ine söyle, onun nasıl bir sığır olduğunu açıklasın." dediler. Musa, "Allah, onun ne yaşlı ne de yavru; ikisinin arasında bir yaşta, olduğunu söylüyor; öyleyse, sizden isteneni yapın." dedi.*

Bakara Suresi 2/69- *Onlar: "Bizim için Rabb'ine söyle; onun rengi nedir bize bildirsin." dediler. Musa: "Allah; onun parlak sarı renkte, bakanlara keyif veren bir sığır olduğunu, söylüyor." dedi.*

Bakara Suresi 2/70- *Yine onlar: "Bizim için Rabb'ine sor; onun niteliğini açıklasın. Zira bizce sığırların hepsi birbirine benziyorlar; eğer Allah dilerse biz doğru olanı bulmuş oluruz." dediler.*

Bakara Suresi 2/71- *Musa: "Allah, onun ekin sulayarak, çifte koşularak yıpranmamış; alacası olmayan, kusursuz bir sığır olduğunu söylüyor." dedi. Onlar: "İşte şimdi gerçeği bildirdin." dediler. Ve nihayet sığırı boğazladılar. Az kalsın bunu yapmayacaklardı.*

Bakara Suresi 2/72- *Hani! Siz, bir kimseyi öldürmüştünüz de birbirinizle atışmıştınız. Oysa Allah, gizlediğiniz şeyi ortaya çıkarandır.*

Bakara Suresi 2/73- *"Onun bir kısmı ile ona vurun" dedik. (Kesilen sığırın bir parçasıyla öldürülene vurun) İşte Allah, böylece ölüleri dirilterek ayetlerini size gösterir. Umulur ki gerçeği kavrarsınız.*

Rivayet kültüründe bu ayetler etrafında üretilmiş anlatımları dikkate almaksızın sadece konunun genel olarak nasıl anlaşıldığının görülebilmesi açısından, Prof. İ. Güler ve Prof. Ö. Özsoy'un

"Konularına göre Kuran Fihristi" isimli kitabından bu ayet grubuyla ilgili açıklamaları alıntılıyoruz.

"A- İsraili haberlere göre, İsrailoğulları öldürülen bir kimsenin katilini bulması için Musa resule gelmişler, bunun üzerine o da; "Allah (katili bulabilmemiz için) size, bir sığır kesmenizi emretti." demiştir. Bu haberden hareketle, müfessirler genelde, 72. Ayetten itibaren anlatılan olayı, bu sığır kesme emriyle birlikte ele almışlardır. Oysa Bakara 2/51- 54 ayetlerden anladığımıza göre, İsrailoğulları ineği kutsal bir hayvan olarak kabul ediyorlardı (Buzağıyı put edinmişlerdi); tarihi kaynaklar da bu bilgiyi doğrulamaktadır. Dolasıyla "inek kesme" emrinin gerekçesi açıkça bu batıl itikadı ortadan kaldırmaktır. İneğe perestiş eden bir topluluğa "Bir inek kesin!" demek, putlara tapan bir topluluğa "Putlarınızı kırın!" demek gibidir. İsrailoğullarının bu emir karşısında "Sen bizimle eğleniyor musun?" şeklinde tepki göstermeleri ve bu emri yerine getirmeye kadar kırk dereden su getirmelerinin nedeni de , onlar için bu işin zorluğudur. Allah bu emri, Yahudilerde görülen ineğe tapma inancını kırmak için vermiştir. "Az kalsın yapamayacaklardı" ifadesi, bu işi yaparken inançlarından dolayı zorlandıklarını göstermektedir.

B- Aynı surenin 67. Ayetindeki "inek kesme" emri ile bu ayetteki (2/73) ölünün katilini bulma arasında ilişki kurulduğu için, müfessirler genellikle bu ayetteki "onun bir parçasıyla öldürülen adama vurun" ifadesindeki ONUN zamirini İNEĞİN şeklinde anlamışlardır. Oysa ineği kutsal kabul eden bir topluluğa böyle bir öneri getirmenin, onlardaki bu batıl inancı pekiştireceği açıktır. Ayrıca, gramatik açıdan bu ayetteki bir zamirin altı ayet önce geçen bir kelimeye atfedilmesi de bir zorlamadır!

Bakara suresinde İsrailoğullarının tarihiyle ilgili pek çok kesite yer verilmektedir ve bu kesitler birbirinden İZ zarf edatıyla ayrılmaktadır. Dolayısıyla, 68- 71 ayetler arasında anlatılan olay birbirinden bağımsız iki ayrı olaydır."

Konuyu özetleyen iki öğretim görevlisinin açıklamalarına biz de genel olarak katılıyoruz. İsrailoğullarının Mısırlılar arasında yaşarken "ineğe tapma" gibi bir inançları olup olmadığı bizce Mısır tarihi uzmanlarının alanıdır ve biz burada "inek, sığır" sözcüğünün daha önce açıkladığımız "şecer" kavramıyla bağlantılı ve

Yahudilerin mal ve güç hırslarını sembolize ettiğini düşünüyoruz. Fakat bu farklı anlayış, bu konu başlığında anlaşılmak istenen 2/72 ve 2/73 ayetlerinin anlaşılması konusundaki öneminin zayıflığı dolayısıyla uzunca tartışılmayacaktır. İki hocanın yorumlarında kesinlikle katıldığımız nokta; arka arkaya yazılan Bakara 2/67- 73 ayetlerinin iki farklı konuyu içerdiğidir.

Konu başlığının hemen altına yazdığımız Bakara 2/67'den 72'ye kadarki ayetler, anlatımın üslubu anlaşıldığında oldukça açık bir durumu izah etmektedir. Alıntıda verilen mesaj bizce de doğrudur. Mısır'da firavunun baskısı altında uzun zaman yaşayan İsrailoğullarının, egemen toplumun dinlerinden etkilenip sonrasında Musa resulün tevhid diniyle muhatap olduklarında hepsinin, hemen bu yeni dine şirk katmaksızın girememesi sosyolojik olarak anlaşılır bir durumdur. Bu sadece İsrailoğullarına özgü bir psikoloji de değildir üstelik. Her toplum, yeni gelen resulün dini hakim oldukça bu yeni dine, eski dininden bazı motifleri koruyarak girer. Şirksiz dini inanç; geniş yığınların değil, genelde az sayıdaki erdemli ruhların eylemidir. Bundan dolayı ayetlerin, bu yeni dine girmiş kişileri eski dinlerinin tortularından, kalıntılarından ve alışkanlıklarından kurtarma emri olduğu konusunda yazarlarla aynı fikri paylaşıyoruz.

Ali İmran Suresi 3/193 ayetindeki gibi "*Ey Rabbimiz! Biz, 'Rabbinize iman edin' diye iman etmeye çağıran bir davetçiyi işittik ve hemen iman ettik. Rabbimiz! Suçlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört ve canımızı iyilikle al.*" diyenlerin yanında yukarıdaki ayetlerle ilintili olduğunu değerlendirdiğimiz Taha Suresi 20/85 ve 97 ayetler arasını da anlayarak "Samiri" özelinde bazı insanların nasıl eski dinlerinin etkisini içlerinden atamadıklarını da görebilmeliyiz. Konuyu çok genişletmemek adına sadece Musa Resulün, elebaşı Samiri'ye sorusunu ve onun cevabını içeren ayetleri yazıyoruz.

> ***Taha Suresi 20/95-*** *Musa: "Ey Samiri! Sen ne yapmak istiyorsun?"*
>
> ***Taha Suresi 20/96-*** *Samiri: "Ben, onların anlamadıkları şeyi anladım. Resulün öğretisinden az bir şey almıştım, işte onu bıraktım. Bunu, bana nefsim hoş gösterdi." dedi.*

Bize göre Araf Suresi 7/175 ayetinde "*Onlara, o kimsenin haberini de oku, ki ona ayetlerimizi vermiştik de onlardan sıyrılıp ayrıldı. Şeytan da onu kendine tabi kıldı. Böylece azgınlardan oldu.*" şeklinde tarif edilen

kişi de (DİB meali ilgili ayet açıklaması da böyledir) İsrailiyattan kaynaklanan temelsiz bilgiye göre Bel'am ibn. Baura değil, Samiri örnekliğinde Bakara Suresi 2/88 ayetinin açıklamasında Erhan Aktaş'ın tasvir ettiği tüm kişilerdir.

"Düşünme, anlama, kavrama ve bilinçten yoksun bir zihin yapısının soyut bir varlığa iman etmesi, inanmada tutarlılık ve süreklilik göstermesi zordur. Bilinçten yoksun olan insanlar, soyut olan bu inanç yapısına bağlılığını sürdüremez ve onu gözle göreceği elle dokunabileceği bir formda soyut hale getirerek onu inanç nesnesi yapar. Boş kafalar inanacakları şeyleri somutlaştırmak eğilimindedir. Böylece soyut olan Allah inancı somutlaşarak şirke dönüşmeye başlar. Musa'yla birlikte hareket edenlerin içine düştükleri durum bunu çok güzel tanımlamaktadır. Burada aklın ve düşünmenin devre dışı bırakılmasının çok güzel bir örneğini görmekteyiz. Günümüz inanç dünyasında buzağının yerini "şehy, evliya, alim, vb" figürlerin almasında bu zihinsel travmanın çok önemli etkisi vardır."

Buraya kadarki açıklamalardan, en başta yazdığımız ayet grubunu ikiye ayırmamız gerektiği ve bu iki grup ayetin iki farklı konuyu anlattığını; ilk grup ayetin de mesajının ne olabileceğini açıkladığımızı düşünüyoruz. Fakat bu durum yine de Bakara Suresi 2/72 ve 73 ayetlerinin anlamının ne olduğuyla ilgili net bir sonuca ulaşmamızı getirmemektedir. Belki sadece 2/73. ayetteki zamirin önceki ayetlerde geçen "sığır" ile irtibatının olmadığı anlaşılmıştır. Oysa hala bu iki ayetin anlamı nedir sorusu önümüzde durmaktadır. İşte tam da burada bu kitabın konusu olan metodolojiye ve onun mastarlarına başvurma gerekliliği kendisini göstermektedir. İlk olarak herhangi bir işlem sonucunda bir ölünün canlanması Kuran'ın daha önceki örneklerde yazdığımız üzere reddettiği reenkarnasyon demektir. Ayetlere bu şekilde anlam vermek, metodolojinin "Kuran'da çelişki olmaz" mastarının ihlali anlamına geleceği için düşünülemez bile. Ayrıca ayetin kurgusunu, işlenmiş bir cinayetin katilini yakalamak için çalışan cinayet şube polislerinin fantastik uygulaması olarak görmek de Sünnetullaha ve onun değişmezliği mastarına aykırıdır. Öldürülmüş birisine herhangi bir şeyin (!) bir parçasıyla vurarak, onun ifadesini almak fantezi ötesi bir yorumdur. Ayetleri, İsrailiyatın etkisiyle bu seviyeden anlamak

Kuran inanırı insanlara yakışmaz. Oysa, ayetlerin sözcüklerin anlamlarını, geleneğin etkisinden arınarak verdiğimizde ve Kuran'ın Musa resulün hayatını anlatan diğer ayetleri düşünüldüğünde konu aydınlanmaya başlamaktadır. Kazara da olsa, bir kişiyi öldüren Musa resuldür ve resullük öncesi bu eyleminden sonra oradan kaçırılmıştır. Daha önce "kadın dövme Kuran'da yoktur "makalesinde (Kuran'da çelişki olmaz kitabı) çokça üzerinde durduğumuz DRB (darabe) fiilinin vurma anlamının yanında konuya uygun "çıkarın, uzaklaştırın" anlamlarını tercih eden Hakkı Yılmaz ve Mustafa Sağ meallerinin "ufuk açıcı" olduğuna inanıyoruz. Ayetin, başka kişilerce de farklı anlamları bulunabilecek olabilir ama yukarıda eleştirilen ve "bir cinayeti, ölüyü dirilterek katilini söyletme" şeklindeki anlamlandırmanın metodolojiye ve mantığa aykırılığı açıktır.

(Hakkı Yılmaz meali) Bakara Suresi 2/72- *Ve hani siz bir kişiyi öldürmüştünüz de onun hakkında birbirinizle atışmıştınız. Halbuki Allah, saklamış olduğunuzu çıkarandır.*

Bakara Suresi 2/73- *Sonra Biz, "öldürülen kişiden gelecek sıkıntı sebebiyle Musa'yı yola çıkarın" dedik. Allah, ölüleri işte böyle diriltir, bitmiş tükenmişlere yol gösterir ve akıllı davranırsınız diye alametlerini/göstergelerini gösterir.*

(Mustafa Sağ meali) Bakara Suresi 2/72- *Hatırlayın! Musa bir kişiyi öldürmüştü de siz onun durumunu gizlemeye çalışıyordunuz; oysa Allah, sizin gizlemeye çalıştığınız şeyi, açığa çıkaracaktı.*

Bakara Suresi 2/73- *O bakımdan "öldürülen kişi yüzünden gelecek bazı sıkıntılar nedeniyle", Biz "Musa'yı o kişilerden uzaklaştırın" dedik. Umulur ki, siz aklınızla düşünürsünüz.*

Bu anlamlandırmalar, Kasas Suresi 28/18- 21 ayetleri arasındaki anlamla da uyumludur. Musa resul, olay sonrası "korku içinde ve ne yapacağını bilmez bir durumdayken "şehrin öbür ucundan gelen adam olarak tarif edilen birisi; "onun öldürüleceğini ve uzaklaşması gerektiğini" söylemektedir.

Kasas Suresi 28/18- *Korku içinde etrafı kollayarak şehirde sabahladı. Bir de baktı ki dün yardım isteyen kişi yine yardım istiyor. Musa: "Sen apaçık bir azgınsın!" dedi.*

Kasas Suresi 28/19- *İkisinin de düşmanı olan adamı yakalamak istediğinde: "Ey Musa! Dün öldürdüğün kimse gibi beni de mi öldürmek*

istiyorsun? Sen yalnızca yeryüzünde bir zorba olmak istiyorsun, arayı düzelticilerden olmak istemiyorsun." dedi.

Kasas Suresi 28/20- *Şehrin diğer tarafından bir adam koşarak geldi. "Ey Musa! Meleler (Ruhbanlar) senin öldürülmen konusunda görüşme yapıyorlar. Derhal kaybol. Seni iyiliğin için uyarıyorum." dedi.*

Kasas Suresi 28/21- *Bunun üzerine korku içinde etrafı kollayarak oradan ayrıldı: "Rabb'im! Beni bu zalim halktan kurtar." dedi.*

Konu başlığını özetlersek, Bakara Suresi 2/67- 71 bloğu ile Bakara Suresi 2/72- 73 ayetleri iki ayrı konuyu anlatmaktadır. İlk blok tamamen şirk dolu bir inancın tüm etkilerinden kurtulması için o dönem Yahudilere yapılan bir uyarıyla ilgilidir. Bakara 2/72 ve 73 ayetleri ise bu olaydan çok önceye, Musa resulün Mısır'da işlediği bir suçtan kaçarak Medyen'e gitmesi sürecinde başından geçenleri anlatmaktadır.

Musa resul bu suçtan Mısır'da aranırken, nasıl oluyor da Firavun'a vahyi açıklamak için yıllar sonra da olsa geri gelebiliyor ve Firavunun sert uygulamalarından kurtuluyor, sorusu üzerinde de düşünmek gerekmektedir. Konu başlığıyla ilgili olmasa da biz muhtemelen iki alternatifi değerlendirmekteyiz. Buna göre, Musa resul Mısır'dan kaçarken yönetimde olan Firavun ölmüş onun yerine geçen yeni kral bir genel af çıkarmış olmalıdır. Mısır tarihi alanında çalışanlar böyle genel afların varlığıyla ilgili bilgi sahibidirler. Diğer alternatifse, arada en az 8- 10 hac zamanı kadar süre geçtiği için yararlanılan bir "zamanaşımı" olasılığıdır. Bu anlamda bu fikirlerin ve başkalarının gerçekliğinin ne olduğu arkeolojinin alanıdır.

ÖRNEK 12

RUHLAR ALEMİNDE AHİTLEŞME (KALUBELA) İNANCININ KURAN'DAN TEMELİ VAR MI?

Konuyu bilmeyenler için kısa bir açıklama yapmak gerekirse, geleneksel inanca göre tüm insanlar; henüz dünyada yaratılmadan önce "Ruhlar alemi" olarak isimlendirilen boyutta toplu haldelerken Allah'ın hitabına muhatap olmuşlar ve Allah onlardan, bedenlenecekleri dünyada "Kendisinin onların Rabbi" olduğuna dair söz vermelerini istemiştir. İnsanlar da "Kalu bela" diyerek bu şahitliği kabul etmişlerdir. Buna göre teolojik olarak hem ruh- beden ayrımı kabulü yapılmış hem de daha önemlisi, henüz dünyaya gönderilmeden, ayrımsız tüm insanların bu şekilde vahyin konusu bilgilerle ilgili olarak Allah'a söz verdiklerine dair bir inanç yerleşmiştir. Yerleşik inanç dünyasında bu kabul o kadar yaygın bir şekilde kendisine yer bulmuştur ki bu inancın etkisiyle çok geniş bir rivayet kültürü oluşturulmuş; hemen her ahiret- dünya, sebep- sonuç, sınav- sınavsızlık ve adalet konusunda Kuran'ın bütünlüğünde anlam kaymalarına yol açılmıştır.

Hiçbir insanın dünyaya gelmeden önce başka bir boyutta (ruhlar alemi, bezm- i elest, ruz- i elest) herhangi bir konuşmayı anımsamadığını düşünürsek; böyle bir sözleşmenin tarafı olmanın ve bu sözleşmeden (ahit) dolayı da Allah'a karşı sorumlu olduğumuza inanmanın mantıksal açıklamasının zorluğu karşısında, konuyu anlatan ve yanlış anlaşılan ayetin (Araf Suresi 7/172) yeni meallerinin bazısında bu ahitleşmenin, ruhlar aleminde değil insanların cenin halinde oldukları anne karnında gelişim aşamasında ruha fıtraten Allah'ın varlığı ve birliğini bilme yeteneği üflenerek yapıldığı söylenmektedir.

DİB, ayetin mealinde her iki şekilde anlaşılma olanağının olduğunu belirtirken her iki alternatifin de Kuran bağlamında çelişki oluşturacağını görememiştir. Ayetin mealini yazacak olursak;

> ***Araf Suresi 7/172-*** *Kıyamet günü, "Biz bundan habersizdik" demeyesiniz diye Rabb'in, ademoğullarının sırtlarından soylarını çıkardı ve*

onları kendilerine tanık yaptı. Ben sizin Rabb'iniz değil miyim? dedi. "Evet, Rabb'imizsin, tanıklık ediyoruz." dediler.

Ayetin Arapçasında geçen "Kalu bela" ifadesi "Evet dediler" anlamındadır ve bu ifade ruhlar aleminde tüm insanların Allah'ın sorusuna karşı verdikleri söz, ahit şeklinde çok sıklıkla bilinir. Müslümanların "Kalu bela'dan" beri Müslüman oldukları; diğer insanların ise verdikleri (ama hatırlamadıkları) bu söze uymadıklarına olan inanç birçok yönden çelişkilidir. Bir defa insanların asla hatırlamadıkları bir boyutta, hatırlamadıkları bir sözden dolayı sorumlu tutulmaları Allah'ın adaletiyle açıklanamaz bir inançtır. Allah ise tüm insanları neyle ve nasıl sorumlu tutacağını Kuran'da belirtmiştir. Hiçbir insanın eğer kendisine vahiy bilgisi, onun sınavının oluşmasına yetecek bir şekil ve açıklıkla gelmemişse bu bilgiden sorumlu tutulamayacağı açıktır. Bu zaten adaletin gereğidir. Oysa ayet, geleneğin anladığı şekilde okunursa resulün ve/veya vahyin ulaşmadığı toplulukların da bu sorumluluğa ortak olması gerekirdi. Çünkü tüm insanların bu sözü, ruhlar aleminde vermiş olmalarının açık sonucu bu olmalıdır. Bu ise apaçık bir çelişkidir. Çünkü Kuran bu anlamda çok açık ayetler içerir. Bunlardan bir kısmı şöyledir:

İsra Suresi 17/15- *Kim doğru yolda olursa, ancak kendi iyiliği için doğru yolda olur. Kim de saparsa ancak kendi kötülüğü için sapmış olur. Ve hiçbir yük taşıyıcı, başkasının yükünü yüklenmez. Ve Biz, bir resul göndermedikçe azap edecek değiliz.*

Şuara Suresi 26/208- *Uyarıcıları olmayan (uyarıcı bir resul göndermeden) hiçbir kenti yok etmedik.*

Şuara Suresi 26/209- *Bu bir öğüttür. Biz, haksızlık yapanlardan olmadık.*

Zumer Suresi 39/70- *Herkese yaptığının karşılığı tam olarak verilir. O, onların yaptıklarını en iyi bilendir.*

Zumer Suresi 39/71- *Kafirler bölük bölük Cehennem'e sürülürler. Oraya vardıklarında, kapıları açılır. Cehennem'in bekçileri onlara: "İçinizden size Rabbinizin ayetlerini okuyan, sizi bu gününüzle karşılaşacağınıza dair uyaran resuller gelmedi mi?" derler. Onlar: "Evet geldi." derler. Fakat azap sözü, Kafirlerin üzerine gerçekleşti.*

Demek ki söz konusu ayet ister ruhlar aleminde verilen bir söz olarak anlaşılsın, isterse insanların yaratılış aşamasında anne karnın–

daki bir anda fıtrat oluşması olarak anlaşılsın; her iki durum da Kuran ile çelişki oluşturacak inançlardır. Allah'ın sonsuz adaleti, insanlara bir resul aracılığıyla vahiy bilgisi gelmemesi durumunda onları hatırlamadıkları bir sözle bağlayıp, azaba mahkûm etmez. Bu inançta diretmek, Kuran'ı anlama metodolojisinin ikinci mastarı olan "Kuran'da çelişki olmaz" kuralının onlarca ayette bozulması anlamına gelir.

O zaman söz konusu ayetin nasıl anlaşılamayacağını görüp, alternatifleri eledikten sonra, nasıl anlaşılmalı sorusuna dönebiliriz. Bu sorunun cevabını da her zaman olduğu gibi yine metodolojimizi çalıştırarak, birinci mastarımız gereği sadece Kuran'dan bulmalıyız. Kuran'ın geneline bakarsak "Allah- insan" arasındaki ahitleşme konusunda onlarca ayette bu sözleşmenin sadece ve sadece gönderilen resullerin ilettikleri kitap- vahiy üzerinden olduğunu görürüz. Yani içinde bizim de olduğumuz tüm insanlar tüm çağlar boyunca ve gelecekte vahye muhatap olduklarında içeriğe iman ederek, Allah ile sözleşme yapmışlardır. İlk resulden kıyamete kadar yaşamış ve yaşayacak tüm müminler, bu mesajla Yaratıcısını ve kendisini tanımış; bu mesaja inandığını belirterek mesajla gelmiş emir ve yasaklara uyacağına söz vermiş, yani Allah ile ahitleşmiştir. İnsanoğlu ancak vahiy bilgisiyle Yaratıcıyı tanıyabilir ve ancak bu bilgiyle O'nun doğru yolundan haberdar olabilir. Sonuç olarak tarih boyunca birçok "asil ruh" düşünerek "Yaratıcı" gerçekliğinin farkına varmıştır ama hiçbirisi eğer vahiyle tanışmamışsa tam anlamıyla saf bilgiye ulaşmayı başaramamıştır. Bu anlamda birçok felsefeci, bilim insanı ve düşünürün bir noktadan sonra müslim olamamalarının en önemli sebebi İslam pratiğinin durumudur ki bunun başka bir çalışmanın konusu olduğunu belirtip, ahitleşmenin kitap- vahiy üzerinden olduğuna delil ayetlerden bazılarını yazalım ki bu da zaten metodolojimizin, "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği" mastarı gereğidir.

Bakara Suresi 2/40- *Ey İsrailoğulları! Size bağışladığım nimetimi anımsayın. Bana verdiğiniz sözü tutun ki Ben de size verdiğim sözü yerine getireyim. Ve yalnızca Bana karşı gelmekten sakının.*

Bakara Suresi 2/83- *Hani! Bir zaman İsrailoğulları'ndan, Allah'tan başkasına kulluk etmeyin; anne ve babaya, öksüzlere, düşkünlere iyilik yapın; insanlara güzel söz söyleyin, "salatı ikame edin, zekâtı verin",*

diye kesin söz almıştık. Sonra, içinizden pek azınız hariç sözünüzden döndünüz. Ve sizler, döneklik yapanlarsınız.

Bakara Suresi 2/84- *Hani! Bir zamanlar sizden, birbirinizin kanlarını dökmeyeceğinize ve birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayacağınıza dair kesin söz almıştık. Bu sözümüzü kabul ettiğinizin tanıkları siz-lersiniz.*

Bakara Suresi 2/93- *Hani sizden, "Size verdiğimizi kuvvetlice alın ve dinleyin." diye kesin bir söz almış ve Tur'u üzerinize kaldırmıştık (Sizin öncünüzü Tur'a yükseltmiştik.) Demişlerdi ki: "Dinledik ama itaat etmiyoruz." Küfr'leri yüzünden kalplerine buzağı sevgisi içirildi. De ki: Eğer gerçekten inanıyorsanız, inancınız sizden ne kötü şey isti-yor."*

Bakara Suresi 2/100- *Onlar, ne zaman bize söz verdilerse, içlerinden bir grup onu bozmadı mı? Zaten onların çoğu iman etmiyorlar.*

Ali İmran Suresi 3/77- *Allah'a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir değere değiştirenler var ya; işte onlara ahirette bir pay yoktur. Allah, onlarla Kıyamet Günü konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları arındırmayacaktır. Onlar için can yakıcı bir azap vardır.*

Ali İmran Suresi 3/81- *Hani! Allah, Nebilerden söz almıştı: (Nebi-lerden söz alınmasıyla kast edilen şey, Ehli Kitap'ın Nebimize iman etmelerine yönelik bir hatırlatma ve çağrıdır. EA) "Size kitap ve hik-met verdim; şimdi yanınızdakini tasdik eden bir resul geldiğinde, ona kesinlikle inanacak ve yardım edeceksiniz." "Bunu kabul ettiniz mi? Bu önemli görevi üstlendiniz mi?" demişti. "Kabul ettik" dediler. Al-lah: "Öyleyse tanık olun. Ben de sizinle birlikte tanık olanlardanım" dedi.*

Ali İmran Suresi 3/187- *Hani Allah, Kitap Ehli'nden, onu insanlara açıklayacaklarına ve asla gizlemeyeceklerine dair kesin bir söz almıştı. Fakat onlar, az bir çıkar karşılığı, bu sözlerine sırt çevirdiler. Bu ne kötü bir alışveriştir!*

Maide Suresi 5/7- *Allah'ın, size olan nimetini ve "İşittik ve itaat et-tik." dediğinizde, onunla sizi bağladığı sözünüzü hatırlayın. Allah'a karşı takvalı olun. Kuşkusuz, Allah göğüslerde olanı gerçeğiyle bilen-dir.*

Maide Suresi 5/12- *Doğrusu Allah, İsrailoğulları'ndan kesin söz aldı. Onlardan on iki temsilci gönderdik. Ve Allah, "Sizinle berabe-rim." dedi. Ant olsun eğer salâtı ikame eder, zekâtı yapar, resullerime*

iman eder ve onlara yardımcı olur, böylece Allah'a iyi bir ödünç verirseniz, o zaman elbette kötülüklerinizi örterim, muhakkak içinden ırmaklar akan Cennetlere koyarım. Bundan sonra, sizden kim küfrederse, düz yoldan sapmış olur.

Maide Suresi 5/14- *Ve "Biz Nasarayız." (Hristiyan) diyenlerden de söz aldık. Öğütlendikleri şeyden nasiplenmeyi unuttular. Biz de kıyamet gününe kadar aralarına düşmanlık ve kin yerleştirdik. Ve Allah, ne iş yaptıklarını yakında haber verecektir.*

Maide Suresi 5/70- *Elbette İsrailoğulları'ndan söz aldık ve onlara resuller gönderdik. Ne zaman kendi hevalarına uymayan bir resul geldiyse, bir kısmını yalanlıyor ve bir kısmını da öldürüyorlardı.*

Maide Suresi 5/111- *Havarilere, Bana ve Benim resulüme iman etmelerini vahyettim. "İman ettik." dediler. Ve tanık ol ki kuşkusuz, biz müslimleriz.*

Enam Suresi 6/152- *Olgunluk çağına erişinceye kadar, iyiliği için olmadıkça yetimin malına dokunmayın. Ölçü ve tartıyı hakkaniyetle yapın. Biz, gücünün yettiğinden fazlasını kişiye teklif etmeyiz. Yakın akrabanız da olsa konuştuğunuz zaman adaleti gözetin. Allah'a verdiğiniz sözü tutun. O, size bunları böylece öğütte bulundu, umulur ki öğüt alırsınız.*

Tevbe Suresi 9/75- *Onlardan kimi de "Eğer lütfundan bize verirse, ant olsun sadaka vereceğiz ve ant olsun salihlerden olacağız." diye Allah'a söz vermişlerdi.*

Tevbe Suresi 9/76- *Allah, onlara lütfundan verince, onlar cimrilik edip yüz çevirdiler. Zaten onlar dönektirler.*

Tevbe Suresi 9/77- *Allah'a verdikleri sözü tutmamaları ve yalan söylemeleri nedeniyle, Kendisi ile karşılaşacakları güne kadar onların kalplerine nifak soktu.*

Rad Suresi 13/20- *Onlar, Allah'la olan ahdi yerine getirirler, misakı bozmazlar.*

Rad Suresi 13/21- *Ve o kimseler, Allah'ın bağlı kalınmasını emrettiği şeye bağlı kalırlar, Rabb'lerini saygı ile yüceltirler, hesabın kötü olmasından korkarlar.*

Rad Suresi 13/25- *Misaklerinden sonra Allah'ın ahdini bozanlar; Allah'ın bağlı kalınmasını istediği şeyle bağlarını koparanlar ve*

yeryüzünde bozgunculuk yapanlara lânet vardır ve dünya yurdunun kötü sonu onlarındır.

Nahl Suresi 16/95- *Allah'ın ahdini, küçük bir çıkara değiştirmeyin. Şayet bilirseniz, Allah'ın yanındaki ödülünüz daha iyidir.*

Ahzâb Suresi 33/15- *Oysaki onlar, daha önce arkalarını dönüp kaçmayacaklarına dair Allah'a söz vermişlerdi. Allah'a verilen söz sorumluluktur.*

Ahzâb Suresi 33/23- *İnananlardan öyle erler var ki; Allah'a, üzerine söz verdikleri şeylere bağlılık gösterdiler. Böylece onlardan bir kısmı verdiği sözü yerine getirdi, bir kısmı da beklemektedir. Verdikleri sözden asla dönmediler.*

Fetih Suresi 48/10- *Sana biat edenler, aslında Allah'a biat etmişlerdir. Allah'ın eli onların eli üzerindedir. Kim bağlılığını bozarsa ancak kendi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allah'a verdiği söze bağlı kalırsa, Allah ona büyük bir ödül verecektir.*

ÖRNEK 13

ERKEK VE KADIN CİNSEL ORGAN OPERASYONLARIYLA İLGİLİ (SÜNNET- HİTAN) KURAN NE DİYOR?

İslam pratiğinin istisnasız tüm ekollerinde, ergenliğe ulaşmadan erkek çocuklarının cinsel organının kafa derisinin, sınırlı coğrafyalarında ise (Kuzey Afrika ülkeleri ağırlıklı olarak) kız çocuklarının klitorisal bölgeleri içeren dudakların kesilmesi uygulaması vardır. Amacıyla ilgili birtakım açıklamalar olsa da (erkeklerde hijyen, kadınlarda ise aşırı cinselliği önleme) kendi bedenleriyle ilgili karar veremeyecek yaşta çocuklara, bu tarz ileride fiziksel ve psikolojik etkilerinin olabileceği operasyonlar yapmanın dinsel bir gerekliliği var mıdır, dahası dinin tek hüküm kaynağı Kuran bu konuda ne demektedir; bu konu Kuran'ın "atalar dini" olarak gördüğü ritüeller ve inançlarla ilgili midir, sorularının cevabını aramak zorunluluğu vardır.

Allah, muhteşem bir yaratılışla tüm evreni yaratırken; sınavla muhatap insanın fizyolojisinde gereksiz, hatalı, çıkarılması gereken bir organ veya organ parçası mı bırakmıştır; yoksa bu âdet tamamen Yahudi ruhbanların dinlerine Mısır'da yaşadıkları uzun zaman sonunda onlardan etkilenerek soktukları, temelini çok önceki uygarlıklardan alan bir sapma mıdır?

Kuran'da böyle bir uygulamanın asla söz konusu bile edilmediği neredeyse herkes tarafından bilindiği halde, onu anlamak için oluşturulmuş bir metodolojileri olmayanlar açısından Türkiye'de sünnet, diğer Müslüman coğrafyalarda hitan olarak bilinen bu uygulama aleyhinde yazmak, konuşmak tamamen tabu olarak görüldüğü için hiçbir şekilde gündeme gelmemektedir. Sünnet olmak öyle büyük bir tabu halinde uygulanmaktadır ki, dine sonradan giren erişkenlerin de yapmak zorunda bırakıldıkları ilk dinsel uygulama olarak görülmektedir.

Tahrif edilmiş evanjellerde bile Yahudilerin erkek çocuklarını

sünnet etmesinin Musa resulün getirdiği ilahi bir emirle değil çok önceki zamanlardan kalma bir tahrifat olduğu Kuran'ın kullandığı aynı ifadeyle açıklanmaktadır. Daha önceki konularda değinilen "Şabat" ve "Sünnet" aynı pasajda aynı gerekçeye bağlanıyor: "Atalar dini."

"Yuhanna 7/22- "Musa size sünneti verdi- bu da Musa'dan olmayıp atalardandır- ve siz Şabat günü birini sünnet ediyorsunuz. Madem Musa'nın ruhsal yasası bozulmasın diye Şabat günü adam sünnet ediyorsunuz, Şabat günü bir adamı tümden iyi ettim diye bana niçin kızıyorsunuz? Görünüşe göre yargılamayın. Yargınız hakça olsun."

Tıbbî gereklilikler dışında kadın ve erkeğin cinsel organlarının dış derilerini keserek çıkarmak, onların cinselliği yaşadıklarında alacağı hazları azaltır. Çünkü kesilip atılan derilerde birtakım özel sinirleri taşıyan bölümler vardır. Bunların kesilmesiyle cinsellik aşamasında bir azalma olacağı kesindir.

Ayrıca bu arkaik uygulamayı, hiçbir şeyden habersiz çocuklara uygulayan Müslümanların bu konunun kendileri açısından sorumluluğunu Kuran'da görmeleri gerekmektedir. Kuran, birçok ayette yaratılan tüm insanların eksik, fazla değil tam ve mükemmel olduklarını söyler. Muhteşem bir sınav dekoru içerisinde bu sınavın tek öznesi insanın, herhangi bir uzvunun, sonradan operasyon yapılması gerekecek şekilde hatalı yaratılmış olması sınavın mantığına ve Allah'ın sonsuz ilmine sığmaz.

Sonsuz ilim ve tüm haşmetiyle yaratılmış evrenin, erdemli insanoğlunun hizmetine verildiğini anlatan ayetler; bu kadar büyük nimetlerin muhatabının hatalı organları olduğu fikrini savunan ve geleneğin açıklamasını reddetmemizi gerektirir.

Bakara 2/29- *O ki yeryüzündekilerin tamamını sizin için yarattı. Sonra o göğe istiva etti (Göğe egemen oldu, onu düzenledi, ona işleyiş yasalarını koydu); onları yedi gök olarak düzenledi. O, Her Şeyi Bilen'dir.*

İbrahim Suresi 14/34- *Ondan istediğiniz her şeyden size verdi. Eğer Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan, çok zâlimdir, çok kâfirdir.*

Taha Suresi 20/53 - *Yeryüzünü sizin için bir beşik yapan, orada sizin*

için yollar açan ve gökten su indiren O'dur. Onunla her türlü bitkiden çiftler yetiştirdik.

Ankebut Suresi 29/61- *Gerçek şu ki, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı, Güneş'i ve Ay'ı yararınıza sunan kimdir?" diye sorsan, kesinlikle "Allah." diyecekler. O halde nasıl başka varlıklara yöneliyorlar!*

Lokman Suresi 31/20 - *Allah'ın, göklerde ve yerde olan her şeyi sizin hizmetinize sunduğunu, görünen görünmeyen (maddi manevi) nimetleri sizin için bollaştırdığını görmüyor musunuz? Ne var ki kimi insanlar; bir bilgiye, bir yol göstericiye ve aydınlatıcı bir kitaba dayanmaksızın Allah hakkında tartışıyorlar.*

Casiye Suresi 45/13- *Göklerde ve yeryüzünde bulunan her şeyi Kendi lütfundan sizin yararlanmanıza sunmuştur. Bunda düşünen bir toplum için ayetler vardır.*

Mülk Suresi 67/15- *Yeryüzünü size boyun eğdiren O'dur. Artık onun üzerinde dilediğinizce dolaşın ve O'nun rızkından yiyin. Sonunda dönüş O'nadır.*

Ayrıca, aşağıda sadece bir bölümünü aldığımız ayetlerde; Allah insanoğlunun yaratılış aşamalarını anlatarak bizleri bu konuda düşünmeye; bilim yapmaya ve ibret almaya teşvik ederken, biz Müslümanların bu harikalığı görmeyerek, fazla bir parça varmış gibi onu kesmeyi hem de dini bir gereklilik olarak görmemiz, Yahudi hahamların Mısır ve öncesi uygarlıklardan dinlerine soktukları bir uygulamayı rivayetlerden hareketle kendi dünyamıza sokmamız açıkça bir sapmadır.

Hac Suresi 22/5- *Ey insanlar! Eğer öldükten sonra yeniden dirilmekten kuşkunuz varsa; bilin ki Biz, sizi topraktan, sonra nutfeden, sonra bir alakadan, sonra yapısı belli belirsiz mudğadan yarattık. Ne olduğunuzu bilin diye size açıklıyoruz. Ve Biz, dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde tutarız. Sonra sizi bir bebek olarak çıkarırız. Sonra kiminiz ergenlik çağına ulaşır. Ve sizden bir kısmınız vefat ettirilir…*

Muminun Suresi 23/13- *Sonra onu güvenli ve sağlam bir mekanda bir nutfe kıldık.*

Muminun suresi 23/14- *Sonra nutfeyi bir alaka olarak yarattık. Alakayı da mudğa olarak yarattık. Mudğadan da kemikleri yarattık. Kemiklere de et giydirdik. Sonra onu başka bir yaratılışla şekillendirdik. Yaratıcıların en iyisi olan Allah ne yücedir.*

Fatır Suresi 35/11- *Allah; sizi topraktan, sonra nutfeden yarattı.*

Sonra sizi çiftler kıldı. Hiçbir dişi, O'nun bilgisi olmadan ne hamile kalabilir ne de doğurabilir. Bir kimseye ömür verilmesi; ömrünün uzaması veya kısalması, hepsi bir Kitap'tadır. Kuşkusuz bu Allah'a kolaydır.

Zumer Suresi 39/6- *Sizi tek bir nefisten yarattı. Sonra ondan (cevherden, özden) eşini meydana getirdi. Sizin için hayvanlardan sekiz eş bağışladı. Sizi annelerinizin karnında üç karanlık içinde, yaratılıştan sonra bir yaratılış ile yaratıyor. İşte bu sizin Rabb'iniz Allah'tır. Mülk, O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur. Öyleyse nasıl oluyor da başka şeylere yöneliyorsunuz?*

Mumin Suresi 40/67- *O, sizi topraktan yaratandır. Sonra bir nutfeden, sonra bir alakadan. Sonra sizi bir bebek olarak dünyaya getiriyor. Nihayet olgunluk çağına ulaşır, derken yaşlanırsınız. Kiminiz bu süreci tamamlamadan vefat ettirilir. Kiminiz de belirlenen süreye kadar yaşarsınız. Umulur ki aklınızı kullanırsınız.*

Casiye Suresi 45/4- *Sizin yaratılışınızda ve üretip yaydığı canlı varlıklarda "gerçek bilgi" sahibi olan bir toplum için ayetler vardır.*

Son olarak da aşağıya yazılan beş ayette, Allah'ın yarattığı her şeyi ve bu arada da insanı en mükemmel şekilde yarattığını, erkek veya kadın her iki cinsiyetten insanın ayrımsız olarak tüm organlarının uyumlu, dengeli ve tam olduğunu görmekteyiz. Dinin tek ve tahrifsiz kaynağı Kuran'ın iddiası aksine, binlerce yıl öncesine ait bir uygulamayı İsrailiyattan etkilenerek, rivayetler yoluyla devam ettirmenin ve insanların vücut bütünlüğünü ihlal etmenin sorumluluğu, bu ayetlerin de içinde olduğu Kuran'a inanma iddiasındaki insanlara aittir.

Secde Suresi 32/7- *O Kİ YARATTIĞI HER ŞEYİ EN İYİ ŞEKİLDE YARATMIŞTIR. İnsanı yaratmaya çamurdan başladı.*

Mumin Suresi 40/64- *Sizin için yeryüzünü yerleşim alanı, gökyüzünü de üzerinize bir tavan gibi yapan Allah'tır. O, SİZE EN İYİ ŞEKİLLE ŞEKİL VEREN ve sizi temiz şeylerden rızıklandırandır. İşte Rabb'iniz olan Allah odur. Alemlerin Rabb'i olan Allah, ne mübarektir.*

Teğabun Suresi 64/3- *Gökleri ve yeri hakk ile yarattı. SİZE, EN İYİ BİÇİMLE BİÇİM VERDİ. Ve dönüş yalnızca O'nadır.*

İnfitar Suresi 82/7- *Seni yarattı, sonra sana şekil verdi, ORGANLARINI UYUMLU VE DENGELİ YAPTI.*

Tin Suresi 95/4- *Ant olsun ki İNSANI EN İYİ BİÇİMDE YARATTIK.*

Ayrıca Kuran'ın, Nisa Suresi 4/118 ve 119.ayetlerinde Allah'ın yarattığı sistemleri bozanlar için yaptığı uyarı da bu konuda inananlar için yol göstericidir.

Nisa Suresi 4/118- *Allah onu lanetledi ve o da: "Ant olsun ki senin kullarından belli bir kısmını alacağım." dedi.*

Nisa Suresi 4/119- *Mutlaka onları saptırıp, asılsız kuruntulara daldıracağım; onlara buyuracağım, davarların kulaklarını yaracaklar; onlara buyuracağım, Allah'ın yarattığını bozacaklar. Kim, Allah'ı bırakır da şeytanı veli edinirse, apaçık bir zarara uğramış olur.*

ÖRNEK 14

HIRSIZLIĞIN CEZASI EL KESME Mİ? SÜNNETULLAH BU KONUDA NE DİYOR?

Neredeyse Muhammed resulün vefatından günümüze kadar tüm çağlar boyunca ve tüm coğrafyalarda Maide Suresi 5/38 ayetinin literal anlaşılması ve bu anlayış çevresinde oluşturulmuş yüzlerce rivayete dayanılarak; Allah'ın, tüm hırsızlıklarla ilgili olarak suç işleyenin elinin kesilmesi gerektiğini emrettiğine inanılmış ve bu inanç uygulanmıştır. Ayet literal alınsa bile, beraberinde yüzlerce uygulama zorluğu oluştuğu için de bu konuda değişik fikirlerden oluşmuş, kendi içinde çelişkilerle dolu fıkıh (hukuk) birikmiştir. Söz konusu ayetin literal (sözcüklerinin bire bir karşılığı) meali şöyledir;

> ***Maide Suresi 5/38-*** *Hırsızlık yapan erkeğin ve kadının, her ikisinin de ellerini, Allah'tan caydırıcı bir ceza olarak kesin. Allah, Mutlak Üstün Olan'dır. En İyi Hüküm Veren'dir.*

Meal sahibi Erhan Aktaş bu ayetin altına yazdığı açıklamada, ayetin neden literal anlamıyla anlaşılması gerektiğini şöyle açıklamaktadır.

"Bu ayette, Allah'ın hükmüne göre hırsızlık yapanın eli kesilmelidir. Ancak bunun "el kesmek" anlamında değil de hırsızlık yapanların "güçlerini yok edin, güçlerini ellerinden alın" anlamına geldiği görüşü de bulunmaktadır. Bu görüşe göre, "el" anlamına gelen "yed(ye- de- ye)" sözcüğünün diğer anlamlarından biri de "güç-tür/kuvvettir. Sözcüğün bu anlamından hareketle; "fektaû eydiyehuma" sözcükleri "ellerini kesin" anlamında değil "güçlerini yok edin, güçlerini ellerinden alın" anlamındadır.

Şu ayetlerde de ifade edildiği gibi doğru olan gücün yok edilmesi değil ellerin kesilmesidir. (7:124, 20:71, 26:49, 59:5). Ayetin açık anlamı ve "kesme" sözcüğünün çoğul formda olması dikkate alındığında yargı bizatihi ellerin kesilmesi yönündedir. Ellerin nereden kesileceğinin belirtilmemiş olmasını itiraza konu etmenin bir anlamı yoktur. Zira el, kola birleştiği yer olan bileklere kadar olan

kısma denmektedir. Ayette yer alan "ibret verici bir ceza olarak" deyimi de elin bizatihi kesilmesine işarettir. Zira gücün elinden alınması ibretlik bir ceza olmaz. Diğer bir husus da elin kesilmesi için hırsızlığın illa elle yapılmış olması gerekmez. Hangi yol ve araçla olursa olsun, nasıl yapılırsa yapılsın hırsızlık hırsızlıktır.

Ancak şu gerçek göz ardı edilmemelidir: Allah'ın en temel ve genel hükmü - ki bütün hükümler meşruiyetini bu hükümden almaktadır- şudur: Zorunluluklar/mecburiyetler bütün haramları mubah, yasakları geçersiz kılar. Dolayısıyla yapılan şeyin neden yapıldığı çok önemlidir. Belirleyici olan şey sebeptir. Örneğin aç kalmış bir insanın açlığını gidermek için yiyecek çalması hırsızlık değildir ve eli de kesilmez. Zira suçlu o değil, onu aç bırakandır. Örneğin, birisini öldürenin cezası öldürülmek olduğu halde; eğer nefs- i müdafaa veya meşru bir nedenle öldürülmüşse, öldürülme cezasının uygulanmaması gibi. Ancak tıpkı can gibi mal da çok önemlidir ve her türlü güveni hak etmektedir. Birilerinin emek harcamadan, haksız yoldan ve zorunlu bir ihtiyaç da değilken başkasının malını çalması hırsızlıktır ve eli kesilir. İslam için can da emek (mal) da çok büyük öneme sahiptir. El kesme olayı ile ilgili en önemli olan husus bir sonraki ayette açıkça ifade edildiği gibi, bir kimse yaptığı hırsızlıktan pişman olup, çaldığı malı sahibine iade eder ve kendisini düzeltirse, yani tevbe ederse tevbesi geçerlidir ve eli kesilmez."

Kitap boyunca mealini kullandığımız Erhan Aktaş gibi; dört tanınmış profesörün yaptığı DİB meali de söz konusu ayeti benzer şekilde açıklayarak, Kuran'ın hırsızlık suçuna yönelik olarak, hırsızın elinin fiziken kesilmesini emrettiğini hemen hemen aynı cümlelerle savunmaktadır. 1400 yıllık din pratiği de zaten bu anlayışla bir hukuk oluşturmuş ve diğer birçok konuda anlaşamasalar da tüm mezhepler fiziki el kesmede mutabık kalmışlardır. Oluşturulan fıkıh içerisinde, ceza yanlış olarak anlaşıldığı için meselâ hangi elin kesilmesi gerektiği, "eller" derken kadın ve erkeğin birer eli mi yoksa onlara ait iki elin de mi olduğu, nasıl ve nereden kesileceği, hangi eşdeğer maldan fazlası çalındığında uygulanacağı gibi yüzlerce detay tartışılmış; bu konuda çok geniş bir hukuk içtihadı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kabul etmek gerekir ki; ayet, ister fiziken elin kesilmesini, isterse bu insanların güçlerinin kesilmesi olarak alınsın tam anlamıyla "söz

konusu suça verilecek ceza" konusunda sonuç çıkarabileceğimiz bir anlatımı içermez. Erhan Aktaş'ın haklı olarak tespit ettiği gibi, gücün elinden alınması ibretlik bir ceza değildir. Fakat, ayetin fiziksel olarak el kesme cezasını öngördüğünü düşünenler de yanılmaktadır. Ayetlerden; meal yazarının dediği gibi "Ayette yer alan ibret verici bir ceza olarak deyimi de elin bizatihi kesilmesine işarettir" şeklinde işareten(!) hüküm çıkarmak çok ileri bir yorumdur. Hırsızlık yapmış birisinin bir veya iki elinin kesilmesi, çok ağır bir ceza olmasının dışında geri dönüşü olmayan bir uygulamadır ve kişiyi tüm hayatı boyunca kendisi ve ailesinin yaşamını devam ettirebileceği tüm aktivitelerden yoksun bırakır. Toplum içerisinde elleri bileklerinden kesilmiş insanların olması durumu, büyük psikolojik sorunlar oluşturacağı gibi bu insanların ıslahını ve yaşadıkları topluma uyumlarını olanaksız hale getirir. Ayrıca bir sonraki ayeti de uygulanamaz duruma getirir. Çünkü söz konusu ayette (5/39); yaptığından dolayı tevbe edip uslananlar için Allah'ın onların tevbesini kabul edeceği yazılıdır. Suçlu kişi, eğer cezadan önce tevbe edecekse bu ceza uygulanamaz; yok eli kesildikten sonra tevbe edecekse de bu tevbenin onun dünya hayatına bir katkısı yoktur. Bu anlamda ayetleri hırsızlığa verilen cezayı fiziken el kesme olarak alanlar için onlarca zorluk içerdiği açıktır. Ayrıca baklava çalanla, bankanın içini boşaltan aynı şekilde mi cezalandırılacak veya uslanmaz da hırsızlığa devam ederlerse ellerinden sonra hangi uzuvları kesilecek gibi onlarca soru cevapsız kalır. Bundan dolayı da zaten bir kısım tarım toplumlarının dışında, kültür oluşturmuş şehir hayatlarında ayet, kabul edilmiş bu anlamıyla çok fazla uygulanmamıştır.

Kuran'ın gerçekten her konuda ne dediğini öğrenmek isteyenler açısından kitap boyunca, metodolojinin önemini tekrar tekrar vurguladık. Bu ayetin anlaşılması konusunda da tam olarak bu çözüm yoluna başvurmaktan başka seçeneğimiz yoktur. Bize göre Maide suresinin 5/38.ayeti hırsızlığa karşı verilecek cezayı açıklayan bir ayet değildir. Söz konusu ayet toplumda bu anlamda oluşabilecek suçları daha en başında önlemeye yönelik bir emirdir. Kuran, özel olarak herhangi bir yönetim sistemini deklare etmediği gibi bir hukuk kitabı da değildir. O, toplumun huzur içinde yaşayacağı "adil" sistemlerin kurulmasını emrederken, detayları örfe ve insanların binlerce yıllık birikimiyle oluşmuş hukuka bırakır. Biz ancak suç-ceza dengesinin gerekliliğini Kuran'ın muhteşem dilinden özüm–

semekle sorumluyuz. Aslında Erhan Aktaş ayeti açıklarken, bizim hep önerdiğimiz metodolojiye benzer bir şekilde diğer surelerde benzer konuları anlatan ayetleri örnek vererek, doğru bir yol tutmuş olsa da verdiği örnekler bağlama aykırıdır. Verilen örnek ayetlerden birisi (59/5) bir deyimdir ve diğerleri ise (7/124, 25/71, 26/49 ayetleri) zaten "el ve ayakları çaprazlama kesmekle" insanları tehdit eden Firavun'a aittir. Yani örnekler, Kuranın kendisini açıklama sistematiği olan metodolojinin birinci mastarına uygun değildir. Hatta fiziken el kesme cezasının azgın diktatörlerin ceza şekli olduğunu gösterir. Biz Müslümanlar, herhangi bir ayeti tam olarak anlamadığımızda, Kuran'ın diğer surelerindeki "uyumlu" ayetleri gözden geçirirken bu ayetlerin "doğru kişilerin, doğru uygulamaları" olduğundan da emin olmalıyız. Bu demektir ki; hırsızlıkla ilgili olarak "Sünnetullahta değişme olmaz" mastarı gereği önceki tüm resullerin uygulamalarına bakmalıyız.

"Kuran'ın genelinde, hangi sure ve ayette, hangi bağlamda bir hırsızlık suçu ve karşılığı ceza anlatımı vardır?" sorusunun cevabını Yusuf suresinde bulabiliriz. Yusuf resulün kardeşini yanında tutabilmek amacıyla bir oyun kurup, onu kendisine zamanında zulmetmiş diğer kardeşlerinden ayırmak amacıyla hırsızlıkla suçladığı bölümleri dikkatle okursak; hırsızlık suçunun cezasının ne olduğunu tam anlamıyla anlamış oluruz:

Yusuf Suresi 12/70- *Yüklerini yükletirken su kabını öz kardeşinin yükü içine koydurttu. Sonra bir çağırıcı: "Ey kervancılar! Siz hırsız kimselersiniz." diye seslendi.*

Yusuf Suresi 12/71- *Döndüler ve çağırıcıya, "Ne kaybettiniz?" dediler.*

Yusuf Suresi 12/72- *"Hükümdarın su kabını arıyoruz. Onu bulana bir deve yükü ödül var." dediler. Çağırıcı: "Ben buna garanti veriyorum." dedi.*

Yusuf Suresi 12/73- *Yusuf'un kardeşleri: "Vallahi buraya bozgunculuk yapmaya gelmedik; hırsız olmadığımızı da kesin olarak biliyorsunuz." dediler.*

Yusuf Suresi 12/74- *"Peki! Eğer yalan söylüyorsanız BUNUN CEZASININ NE OLDUĞUNU BİLİYOR MUSUNUZ?" dediler.*

Yusuf Suresi 12/75- *"Su kabı kimin yükünde bulunursa, BUNUN CEZASI, YÜK SAHİBİNİN KENDİSİDİR. (Suça karşılık, suçu*

işleyene el konur.) Biz haksızları böyle cezalandırırız." dediler.

Bu anlatım, Maide Suresi 5/38 ayetini anlamak için gerçekten çok önemli veriler içermektedir. Hırsızlık suçunun cezasının, hırsızın alıkonulması yani hapsedilmesi olduğunu söyleyenler; Yakup resulün oğulları ve Yusuf resulün kardeşleridir. Kabul edelim ki en başından beri Yusuf resulü kıskanmışlar hatta onu ölüme terk etmişlerdir ama bu durum, onların bir resulün oğulları olduğu gerçeğini değiştirmez ve tabi ki Yakup resulün vahiyle alıp toplumuna ilettiği şeriatta, hırsızlıkla ilgili cezanın ne olduğunu da çok iyi bilmekteler ve hiçbir tereddüt yaşamadan, cezanın karşılığının hapsedilme olduğunu açıkça ikrar etmektedirler. Zaten ayetlerin devamında da Yusuf resulün getirdiği vahiyle yönetilen ülkedeki yönetici de (**Yusuf Suresi 12/79- "***Eşyamızı yanında bulduğumuz kimseden başkasını alıkoymaktan Allah'a sığınırız. Yoksa haksızlık etmiş oluruz."* diyerek hem aynı şeriata ve hem de suçun şahsiliğine dikkat çekmektedir.

Demek ki; Maide Suresi 5/38 ayeti, toplumda hırsızlığı önleyici toplumsal kurallar koymayı ve bu anlamda oluşacak suçları daha olmadan önlemeyi emrederken, oluşabilecek suçların cezasının ne olduğunun cevabı ise Yusuf suresi 12/75 ve 79 ayetleriyle açıklanmaktadır. Bu iki ayet hem Yakup resulün ve hem de Mısır'da resullük yapan Yusuf resulün şeriatının aynı olduğunu da göstererek, tüm elçilerin aynı emir ve yasaklar getirdiğini de bir kez daha ispatlamaktadır. Buna göre, hırsızlığın cezası eşdeğer hapistir ve hangi tür hırsızlıkların ne kadar süreyle cezaevi ortamında kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakmak sonucunu doğuracağına karar vermek ise hukukun işidir. Böylece neredeyse sonsuz çeşitlilikteki hırsızlık örneklerinin ne müddetle karşılık bulacağı, insanoğlunun binlerce yıllık birikimiyle oluşmuş adalet disiplinine bırakılmıştır.

Kuran'ın genel mantığına baktığımızda suç- ceza dengesinin nasıl kurulması gerektiğiyle ilgili olarak detaylı bir şekilde dikkat çekildiğini görürüz. Bu önemli konu, genel prensip şeklinde detaylarını açıklayacağımız ayetlerle net olarak anlatılır. Kuran, adaletin kesinlikle uygulanmasını ve bu yapılırken de hiçbir kişi veya sınıfın ne kayırılmasını ne de haksızlığa uğratılmasını ister. Adaleti hakkıyla uygulamayan kişilerle ilgili olarak Maide Suresi 5/44'de "KAFİRLER", 5/45'de "ZALİMLER" ve 5/47 ayetinde ise "FASIKLAR"

tanımlaması vardır. Tüm çağlarda, her resulün ilettiği vahiy, toplum düzeninin ancak adaletle sağlanabileceğini söylerken, adaleti dağıtmakla yükümlü görevlilerin bu büyük sorumluluklarını ahiretlerini yakarak, şahsi hırs ve/veya dışarıdan talimatla, maddimanevi rüşvetle yerine getirmeleri açıkça lanetlenmiştir.

Oysa yine yanlış anlaşılmış Bakara Suresi 2/178 ayeti ve Maide Suresi 5/45 ayeti, muhatap kim olursa olsun adaletin uygulanmasını diğer birçok ayetle birlikte evrensel bir emir olarak insanlığın akıl ve vicdanına seslenmektedir.

> ***Bakara 2/178-*** *Ey iman edenler! Öldürmelerde size kısas yazıldı (Gerekli görüldü, zorunlu kılındı); hüre hür, abde abd, kadına kadın. Ancak öldüren, öldürülenin kardeşi tarafından bağışlanırsa; örfe uygun şekilde, diyeti iyilikle ödemelidir. Bu Rabb'inizden bir hafifletme ve rahmettir. Bundan sonra kim haddi aşarsa, onun için can yakıcı bir azap vardır.*

Erhan Aktaş, bizce de doğru bir açıklamayla bu ayet için şunları yazmaktadır; "Hürse hür, köleyse köle, kadınsa kadın; kim öldürmüşse o. Literal olarak, "Hüre hür, köleye köle, kadına kadın." denmiş olsa da anlam olarak, "Öldüren öldürülür; kim öldürmüşse o öldürülür." denmektedir. Söylenmek istenen şey şudur: "Öldürenin yerine, başka bir kimse öldürülemez." Cahiliye döneminde kimi öldürülmelerde, öldüren kimsenin yerine, diyet olarak bir başkası öldürülüyordu. Örneğin öldüren güçlü bir ailedense, onun yerine, o ailenin sahip olduğu kölesi diyet olarak öldürülebiliyordu."

Tabi detaylarda bazı itirazlarımız olsa da; mesela öldürülenin kardeşi veya yakın akrabası yoksa kim af yetkisini kullanacak, insanların velisi akrabaları mıdır yoksa vahyin emrettiği şekilde adaleti işleten devlet midir gibi soruları başka bir çalışmaya bırakıp; en azından ayetin ruhuna uygun açıklamaya genel olarak katıldığımızı söylemekle yetinelim. Özetle ayet, hiçbir kişi ve sınıfın cezasızlık algısı oluşturacak şekilde kayırılmamasını emretmektedir. Yine aynı konuda bir ayet de Maide Suresi 5/45 ayetidir.

> ***Maide Suresi 5/45-*** *Ve Biz, onda, onların üzerine yazdık: "Cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve yaralamalarda kısas (eşdeğer karşılık) vardır." Artık kim onunla tasadduk ederse o, onun için bir kefarettir. Ve Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, zalimlerin ta kendileridirler.*

Ayet bu şekilde çevrildiğinde, pratik olarak uygulanamaz olduğu açıktır. Sonuç olarak "cana can" deyimi öldürülmeye karşılık öldürme olarak alınsa bile; göze karşılık göz, buruna karşılık burun, kulağa karşılık kulak, dişe karşılık diş yani genel olarak yaralamalarda nasıl ceza verileceği açık değildir. Birisi, diğer kişinin örneğin gözünü yaralasa yaralayanın da gözüne mi aynı şekilde zarar verilecektir, bunun uygulanabilir bir ceza olmadığı çok nettir. Oysa ayet yukarıdaki ayetteki gibi bağlamından yola çıkılarak anlaşıldığında sorun kalmamaktadır. Belli ki ayetin amacı tüm öldürme ve yaralamalarda adaletin kesin olarak tesis edilmesini emretmekten ibarettir. Zaten hem ayetin devamında hem de 5/44 ve 5/47 ayetlerinde "Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler yani adaleti uygulamayanlar, daha önce de yazdığımız şekilde, "kafir, zalim ve fasık" olarak nitelenmektedirler.

Burada okuyucunun dikkatini bir noktaya daha çekmek istiyoruz; Maide suresinin bu üç ayeti de Tevrat'ta Yahudilere yönelik emirler olarak belirtilir. Yani eğer "sünnetullahta değişme olmaz" mastarı bizim açıkladığımız şekilde kabul edilmiyor olursa, insanların söz konusu bu ayetlerle sorumlu tutulmaları olanaksız hâle gelir. Oysa bu mastarın kullanılmadığı meal ve tefsirlerde bile bu emir ve yasakların evrensel olduğu kabul edilmektedir. Bu da bizim metodolojimizin mastarlarının en azından zımni olarak kabul edildiğini göstermektedir. Aksi halde "Bu ayetler Kuran öncesi kitaplardan ve daha önce yaşamış toplumlara gelmiş emirlerdir, bizi bağlamaz." diyen birisine cevap veremeyiz ki zaten tarihselcilerin iddiası da tam olarak budur.

Özetlersek; Kuran hırsızlığın cezasını kendinden önceki tüm vahiylerde olduğu gibi hapis cezası olarak inanırlarına önerir. Hangi tür hırsızlıkların ne kadar süreyle hapis cezasına tekabül ettiği konusunu ise hukuka bırakmaktadır. Binlerce yıllık insanlığın kültür ve adalet birikimi ile oluşmuş hukuk detaylarda karar verecektir. Önemli olan adaletin tam olarak tesisi, hiç kimsenin sosyal sınıfı dolayısıyla layüsel (ceza verilemez) olmaması, kimseye haksızlık yapılmaması olarak konmuştur. Bu haliyle Kuran'ın önerdiği hukuk (şeriat), adaletle uygulanacak medeni hukuktan çok farklı değildir. Önemli olan yüzlerce ayette anlatılan adaletin önemini ve toplumsal huzurun tesisindeki değerini anlayıp eşit ve adil bir sistem içinde uygulamaktır.

ÖRNEK 15

MUSA RESULE VERİLEN KİTAP TEVRAT MI, NEBİ VE RESUL KAVRAMLARININ AÇIKLAMASI

İstisnasız tüm Müslüman dünyada Musa resule verilen ilahi mesajın (vahyin) isminin Tevrat olduğuna inanılır. Buna göre Musa resul, kendisine vahyedilen Tevrat isimli kitapla kendi toplumunu Allah'ın birliği ve O'nun insanlardan istedikleri konusunda uyarmıştır. Oysa bu genel kabul, Kuran'dan kendisine destek bulamaz. Kuran, üzerinde çalışıldığında görülecektir ki, Tevrat isimli kitapla Musa resulü sanıldığı üzere direkt olarak irtibatlandırmaz. Kuran; Musa resule inen kitabı her defasında "Kitap" veya "Furkan" olarak isimlendirirken hiçbir surenin hiçbir ayetinde "Musa resulün Tevrat isimli kitabı aldığı" yönünde bir bilgi içermez.

Kuran böyle derken, maalesef yapılan meal ve tefsirler sanki haşa Allah yanlış yapmış da meal ve tefsir yazarları bu yanlışı düzeltiyormuş gibi; ya parantez içinde "kitap ve/veya furkan" geçen yerlere "Tevrat" yazarak çoğu kez de parantez içine bile yazma gereği duymaksızın direkt "Tevrat" yazarak bu algının Müslüman dünyada kökleşmesine neden olmaktadırlar. Herhangi bir meal veya tefsirde, Arapçasında olmadığı halde bu şekilde yapılmış anlamlandırmalara tanık olmak çok olasıdır.

Dinin tek hüküm kaynağının Kuran olduğuna inanmış Müslümanlar, yüzlerce yıldır oluşmuş algılar ve rivayetlerle değil Kuran gerçekleriyle bilgi sahibi olmak zorundadırlar. Buna göre ise Musa resule verilen mesajın adı, Muhammed resule verilen mesajın adıyla aynıdır. Kuran, birçok ayette kendisi için nasıl "Kitap ve Furkan" diyorsa, Musa resule verilen mesajı da aynı isimle tanımlamaktadır. Kuran'ın genel olarak metodolojik okunması ile anlaşılacak şey; Musa resule verilen mesajla birlikte ondan sonra gelen resullere verilenlerin (İsa resule kadar) toplamının "Tevrat" olduğudur. Bu ise günümüzde Yahudilerin "Tanah", Hristiyanların "eski ahit" dedikleri kitaplar toplamıdır. Tabi ki Musa resulle

beraber, İsa resule vahyedilen kitaba (İncil) kadar tüm resullere verilen kitapların çok geniş bir lafız ve anlam tahrifatına uğradığı konusunu gözden kaçırmamamız gerekmektedir. Buna göre Kuran'ın "Tevrat" olarak tanımladığı kitaplar bütününün söz konusu bu "Tevrat'tan arta kalanlar, Tevrat'tan ellerinde kalanlar" (beyne yedeyhi minet Tevrati) olduğu açıktır. Musa resulden sonra gelen diğer resuller, tabi ki önceki kitapları tasdik eden ve her yeni gelenle düzeltme ve ek kitapların eklenmesi ile genişleyen Tevrat'ı İsa resul zamanına kadar taşımışken; her resul dönemi sonrası da bu külliyat yine ruhbanlar eliyle tahrifata uğramıştır. İsa resule ise işte bu şekilde insanlığın elinde Tevrat'tan arta kalan ve Yahudilerin bugün bile "Tanah" olarak isimlendirdikleri kitaplar toplamının içeriğini düzeltmek amacıyla "İncil" isimli vahiy verilmiştir. Yahudilerin onlarca kitap içeren Tanahları ve Hristiyanların kanonik (ruhban erk olan kilisenin onlarcası içinden seçtiği 4 İncil anlatımı ve sonradan yazılmış nasihatler bütünü) İncillerin toplamı; bugün "Kutsal Kitap, Holly Bible" olarak isimlendirilmiş külliyatın tamamıdır.

Sonuç olarak Müslüman dünyanın bu gerçekliği atlayıp, kutsal kitap olarak isimlendirilen külliyatın neredeyse yarısına tekabül eden Tanah'ı sadece Musa resule verilen "Tevrat" olarak bilmeleri hem günümüz Yahudi ve Hristiyan teolojisinin gerçeklerine uymaz ve hem de tabi ki çok daha önemli ve öncelikli olarak Kuran'ın bizlerle paylaştığı mutlak gerçekliğe uymamaktadır. Bizler hiçbir kavramı veya olayı, geleneğin veya İsrail/Hristiyan teolojisinin verilerinden değil, direkt saf vahiy olan Kuran'dan öğrenmek ve buna göre yaşamak zorundayız. Kuran ise asla, Musa resule vahyedilen kitabı bize öğretildiği gibi "Tevrat" olarak isimlendirmez. Bu konuda yapılacak çok kısa bir Kuran araştırması gösterecektir ki, bu konuda oluşturulan algının vahiyden onay alması olanaksızdır.

Peki Tevrat'ın sadece Musa resule gelen vahiy olmayıp, onun ve İsa resule kadar gelen sonrası tüm resullerin aldıkları vahiylerin toplamı olması ne anlama gelmektedir ve bize öğretilmiş ön kabulün bizi götürdüğü daha vahim olan yanlış nedir? Bunu da yine Kuran'dan öğrenerek, Müslüman toplumlarda yerleştirilmeye çalışılan daha tehlikeli bir yanlış inanca dikkat çekmeye çalışalım. Bu;

Kuranın kullandığı kavramların içini boşaltarak, nebi ve resul kavramları arasındaki ince nüansın büyütülerek, Muhammed resul sonrasında da her dönem "seçilmiş" insanların görevlendirileceğine olan inançtır. Her dönem ve çağda, tüm resullere gelen vahiylerin sadece lafzen değil çoğu kez de kavramların anlamları üzerinde oynanarak mesajların tahrif edilmeye çalışıldığını daha önceki bölümlerde görmüştük. İşte tam da böyle bir tahrif, özellikle Maide Suresi 5/44 ayeti üzerinden yapılmaya çalışılmıştır. Bu ayetin; Tevrat'ın sadece Musa resule gelen vahyin ismi olarak öğrenmiş insanlar açısından anlamı; resullerin getirdikleri vahiyle, "vahiy almayan ama seçilmiş kişilerin" hüküm verebildikleri şeklindedir. Ayet şöyledir;

> ***Maide Suresi 5/44-*** *Kuşkusuz, Biz, doğru yola iletici ve aydınlatıcı olan Tevrat'ı indirdik. Nebiler, onunla, teslim olan Yahudiler için hüküm veriyorlardı. Rabbaniler ve ahbar olanlar da Allah'ın kitabından ezberletilmiş olmasından dolayı, ona tanıklık ediyorlardı. Öyleyse siz insanlardan değil, Bana karşı gelmekten sakının. Benim ayetlerimi az bir bedele değişmeyin! Ve Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, kafirlerin ta kendileridir.*

Bu ayete dayanarak Musa resule inmiş Tevrat vasıtasıyla "resul olmayan nebilerin, kendisine kitap verilmemiş bazı kişilerin" de aynı vahiy alan resuller gibi kendi zamanlarına uygun hükümler kurabileceğine inandırılan kişiler, yaşadıkları çağda da bu şekilde" hüküm sahibi" kişilerin olabileceğini düşünmektedirler. Oysa ayetin hemen iki ayet sonrasında çoğul zamir kullanılarak sadece Musa resulden bahsedilmediği, Musa resulle başlayıp, İsa resule kadar devam eden resullerin hepsinin oluşturduğu Tevrat'ı tanımladığı anlaşılmaktadır.

> ***Maide Suresi 5/46-*** *ONLARIN ardından, Tevrat'ı tasdik edici olarak, Meryem oğlu İsa'yı gönderdik. Biz ona, içinde hidayet ve nur bulunan, Tevrat'ı tasdik eden, takva sahipleri için hidayet ve öğüt olan İncil'i verdik.*

Ayrıca Musa resule verilen mesajın isminin Tevrat değil "kitap" olduğunu ve İsa resul görevlendirilene kadar arada birçok resulün olduğunu şu iki ayette de çok net görüyoruz:

> ***Bakara Suresi 2/87-*** *Ant olsun ki Musa'ya Kitap'ı verdik. Ardı sıra resuller gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da Beyyinât'ı verdik ve O'nu*

Kudüs'un Ruhu ile destekledik. Ne zaman bir elçi hoşunuza gitmeyen bir şey getirdiyse, büyüklük taslayarak kimini yalanlayıp, kimini de öldürmediniz mi?

Maide Suresi 5/70- *Elbette İsrailoğullarından söz aldık ve onlara resuller gönderdik. Ne zaman kendi hevalarına uymayan bir resul geldiyse, bir kısmını yalanlıyor ve bir kısmını da öldürüyorlardı.*

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, Kuran'ın hangi bağlamda nebi ve resul kavramlarını kullandığının saptanması gerektiğidir. Sanıldığı gibi nebi ve resul sözcükleri arasında "kitap alan, almayan" ayrımı yoktur. Daha açık bir ifadeyle nebi ve resul sıfatları bizim Kuran'dan anladığımıza göre aynı kişilere ait sıfatlardır. Kuran, aynı kişilerle ilgili olarak hem nebi ve hem de resul sıfatını kullanmaktadır. Onların bu iki sıfattan hangisiyle tanımlanacağı ise bağlamın karar verdiği bir durumdur. Yani zannedildiği gibi resul, kitapla şereflenmiş elçi, nebi ise kendisi kitap almasa da önceki kitaplarla hüküm veren elçi demek değildir. Zaten vahiy ile muhatap olmamış birisinin hangi sıfatla olursa olsun elçi olması mantığa aykırıdır. Eğer elçi ise bir kitabı olmalıdır ve bu kitap ona vahiy yoluyla iletilmiş olmalıdır. Bunun dışında Muhammed resul sonrasında herhangi bir nebi gelmesi olasılığı, Muhammed resulün son nebi olduğunu söyleyen ayetle de çelişecektir. Bu ayet ayrıca nebi ve resul sıfatlarının aynı kişilere ait olduğuna da delildir.

Ahzap Suresi 33/40- *Muhammed içinizden hiç birinizin babası değildir; fakat Allah'ın resulü ve nebilerin sonuncusudur. Allah, her şeyi en iyi bilendir.*

Çok açık olarak nebi ve resul sıfatlarının, sadece vahiy alan kişilere ait iki sıfat olduğu anlaşıldığına göre, "Bu iki sıfat arasında ne fark vardır ve Kuran, hangi bağlamda bu iki sıfattan hangisini neye göre kullanmaktadır?" sorusunun cevabını da Erhan Aktaş'ın Ali İmran Suresi 3/32 ayetinin bizim de katıldığımız açıklamasından görelim:

"İslam" dininin "atalar" dinine dönüştürülmesi, büyük oranda "Allah'a ve Resulü'ne itaat" etmeyi buyuran ayetlerdeki Resul sözcüğüne "sünnete ve hadise itaat etme" anlamı verilerek yapılmıştır. Oysaki Kuran'da Resul ve Nebi sözcükleri geçmektedir. Kuran'da Nebi'ye itaat etmeyi buyuran ayet yoktur. Yalnızca Resul'e itaat vardır. Çünkü Resule itaat etmek aslında Allah'a itaat etmek

demektir. Resule tabi olmak demek, Allah'a yani vahye tabi olmak demektir." Kuran, Allah'ın kelamı, Resul'ün beyanıdır/sözüdür. Diğer bir ifade ile Resul'ün sözleri "ayettir", Nebi'nin sözleri ise "hadistir." Resul'ün söyledikleri Allah'a aittir (69:40). Resul hatasızdır. Nebi'nin yanıldığı olmuştur. Resul ilahi koruma altındadır. Resul'e itiraz etmek, Allah'a itiraz etmektir. Ama Nebi'ye itiraz edilebilir; nitekim sahabe zaman zaman yapmıştır. Allah'a itaatin emredildiği ayetlerde, bir terkip olarak Resul'e de itaat emredilmektedir. Aslında bu itaat, Resul'ün şahsına değil, onun söylediklerine itaat ederek, Allah'a itaat anlamına gelmektedir. Yani "Allah ve Resulü" terkibi, iki ayrı şey değil, yalnızca Allah'ın otoritesini ifade eden bir terkiptir. Bu terkipte yer alan "ve" edatı, "atf- ı beyan" ve "atf- ı tefsir" için de kullanılmaktadır. Bu durumda "ve" edatı, kendinden önceki sözcüğü kendinden sonraki sözcük ile açıklar. Bu kurala göre Allah ve Resul'ü demek, anlam olarak "Allah'a" demektir."

Bu açıklama genel olarak bizim de yine Kuran'dan örneklendirerek açıklayacağımız üzere, nebi ve resul kavramları arasındaki nüansın tespiti anlamında önemlidir. Bu sıfatlar, Kuran'da tamamen aynı kişilerle ilgili olarak bağlamdaki farktan kaynaklanan nüanslarla seçilerek kullanılmıştır.

Birçok ayette anlatılan aynı kişi bazen "nebi" bazen de "resul" olarak nitelendiriliyorken bağlam tamamen "risalet, vahiy" ve "risalet dışı, vahiy dışı" konular şeklinde değişmektedir. Tüm elçiler, risaletle ilgili konularda; yani hiçbir hatanın olmaması gereken, mesajın mahiyeti ve doğru iletimi konularındaki aksamalarda tüm sınavın iptal olabileceği durumlarda RESUL sıfatını taşır. Korunmuş mesaja imandan dolayı o Allah'ın resulüdür ve ona itaat Allah'a itaatle özdeştir. Ama yine Kuran'ın birçok elçinin hayatından örneklerle anlattığı üzere elçiler de insandırlar ve insan olmalarından dolayı risalet dışı konularda hata yapmaya açıktırlar. Bu konuların anlatıldığı ayetlerde, işte bu kişiler NEBİ olarak nitelendirilirler. Bu şekilde birçok örneği, hem Muhammed resul ve hem de diğer resullerin yaşamlarından kesitlerin yer aldığı ayetlerde görebiliriz.

Mesela Muhammed resulün, kendisine dini öğrenmek için gelen kör bir adamla ilgilenmeyip daha üst bir sınıfa dahil birisini ona tercih etmesi (Abese Suresi 80/1); esirlerden fidye alması (Enfal

Suresi 8/67- 68); münafıklara yanlış zamanda izin vermesi (Tevbe Suresi 9/43); Davut resulün, davalı iki taraftan sadece birisinin anlatımını dinleyerek karar vermesi (Sad Suresi 38/23, 24); Yunus resulün Allah'tan izin almaksızın toplumunu terk etmesi (Enbiya Suresi 21/87); İsa resulün havarilerin etkisinde kalarak gökten sofra indirilmesini istemesi (Maide Suresi 5/114) gibi durumlar geleneğin "zelle" olarak isimlendirdiği çeşitli hatalar Kuran'da anlatılmaktadır. Kuran, elçilerin risalet dışı konularını anlattığı kıssalarda onları resul olarak değil, nebi olarak nitelendirirken vahiy ile elçilerin vahiy dışı yaşamlarını da kesin bir farkla ayırmaktadır. Ahzap Suresi (33. sure) neredeyse tamamen nebi- resul ayrımının en net ifadelerle farklı bağlamlarda anlam bulduğu ayetlerle doludur. Nebinin hanımları da dahil tüm insanlık resule itaatle sorumlu iken ve bu sorumluluk Allah'a itaat anlamına geliyorken nebinin ailesi de dahil olmak üzere hiçbir çağda hiçbir insan, nebiye itaatten dolayı Allah'a itaatle sorumlu tutulmamıştır. Çünkü tüm resuller, ontolojik olarak insandırlar ve bu yüzden de fizyolojik olarak diğer tüm insanlar gibi aciz yaratılmışlardır, dolayısıyla ilahi korumanın olmadığı risalet dışı olaylarda yanlış yapmaya açıktırlar.

> ***Maide Suresi 5/75 -*** *İyi bilin ki, Meryem oğlu Mesih, yalnızca bir resuldür. Ondan önce de resuller gelip geçti. O'nun annesi çok dürüsttür. İkisi de diğer insanlar gibi yer, içerlerdi. Onlar için ayetleri nasıl açıkladığımıza bak ve sonra nasıl döndürüldüklerini gör.*

ÖRNEK 16

İSA RESULÜN GÖKTEN SOFRA İNDİRİLME İSTEĞİNE ANNESİ MERYEM VALİDE'NİN CEVABI

Bu bölüm, aslında Kuran'da iki ayrı zamanda iki ayrı kişi bağlamında yaşanmış benzer iki olayın birlikte açıklanma çabasının bir ürünüdür. Kuran'da kendisine yer bulan iki ayrı konu, önce İsa resulün annesi Meryem validemizin sonra da bizzat İsa resulün yaşadığı olayları içermektedir. Biz kronolojiyi bozmayı göze alarak; daha sonra yaşanmış olandan başlayarak konuyu açıklamaya çalışacağız. Yani önce oğul İsa resul bağlamında geçen ve onun Allah'tan kendisi ve arkadaşları (havariler) için gökten bir sofra indirmesi isteğini içeren ayetler konusunu anlamaya çalışacağız.

Neredeyse tüm meal ve tefsirlerde; söz konusu bu istek üzerine, Allah'ın bu isteği kabul ederek İsa resul ve havarilerine gökten mucizevi bir şekilde sofra indirildiğine yer verilir ve dahası geleneğin muteber rivayet kitaplarında da buna uygun detaylar çok daha geniş olarak kendisine yer bulur. Sadece dört ayette anlatılan bu olayı önce her zaman kullandığımız (katılmadığımız noktalarda da bizce daha doğru olduğunu düşündüğümüz anlamları yazarak düzeltmeye çalıştığımız) Erhan Aktaş mealinden okuyalım.

Maide Suresi 5/112- *Hani havariler dedi: "Ey Meryem oğlu İsa, senin Rabb'inin üzerimize gökten bir sofra indirmeye gücü yeter mi?" "Eğer inanıyorsanız Allah'a karşı takvalı olun" dedi.*

Maide Suresi 5/113- *"Ondan yemeyi ve kalplerimizin iyice yatışmasını; senin bize doğru söylediğini bilmeyi ve buna doğrudan tanık olmayı istiyoruz." dediler.*

Maide Suresi 5/114- *Meryem oğlu İsa: "Ey Allah'ım, Rabb'imiz, gökten üzerimize bir sofra indir. Ki o sofra bizim için; öncemiz ve sonramız için bir bayram olur ve Sen'den de bir ayet. Bizi rızıklandır ve Sen rızıklandıranların en hayırlısısın." dedi.*

Maide Suresi 5/115- *Allah: "Ben, üzerinize onu indireceğim. Ama ondan sonra sizden kim kafirlik ederse, âlemlerden hiç kimseyi azaplandırmadığım şekilde ona azap ederim." dedi.*

Metodolojiye uygun olarak bu ayetleri tek tek anlamaya çalışırsak; 5/112 ayetinde ilk olarak bir konuyu saptamamız gerekmektedir. Ayette açık olarak İsa resulün getirdiği mesaja iman ettikleri iddiasında bulunan havariler (havarilerin tümü mü yoksa bir bölümü mü ayet bu konuda açık değil), elçiye bir soru soruyorlar. Bu soru kısaca şudur: "Allah'ın mucizevi bir şekilde bize sofra indirmeye gücü yeter mi?". Bu soru, bu kitabın ilk bölümlerinden itibaren konusu edilen "mucize- sınav" çelişkisini tam çözememiş insanların hep gündeme getirdikleri bir şeydir. Sınav ortamı olarak yaratılmış evrende ve yaşanılan dünyada oluşturulmuş tüm sistemlerin tamamının zaten sonsuz Aklın eseri bir mucize olduğunu görmeyerek, bunun dışında sünnetullaha aykırı fantastik mucizeler inancı zaten fikri yapısını da bu soruyla temellendirmektedir: "Allah'ın gücü yetmez mi?"

Sonsuz güç sahibi, tek yaratıcı Allah'ın pek doğaldır ki, her şeye gücü yeter. Fakat O, yarattığı sınav ortamında adaleti ve rahmeti de gerçekleştireceği için tüm olay ve eylemleri sonsuz zengin bir sünnetullah sistemi içerisinde var eder. Sünnetullaha aykırı, bu sistemin dışında oluşturulacak bir mucize, sınav alanı dünyada onlarca çelişki oluşturur. Bundan dolayı zaten dikkat edilecek olursa, ilk ayetin devamında İsa resul mucize talebinde bulunan havarilere yönelik olarak önce *"Eğer inanıyorsanız Allah'a karşı takvalı olun"* diyerek bu isteğin makul olmadığını dile getiriyor. Fakat daha sonra ise, havarilerin isteklerinin nedenlerini anlattıkları 5/113 ayetinin açıklamalarından hareketle o da bu isteğe katılıyor ve dua ediyor. Havarilerin neden mucize istediklerini açıkladıkları ayette bu isteğin *"kalplerin tatmini ve İsa Resul'ün ilettiği vahye tam olarak inanma ve doğrudan bu olaya tanık olma"* gibi sebeplerle yapıldığını görüyoruz. Oysa, mucize görmekle kalplerin tatmin olmayacağını, resullerin mucize gösterseler bile inanmayacakların bunlara da inanmayacakları ve doğrudan tanıklığın sınav anlamındaki çelişkisi, Kuran' ın birçok ayetinde apaçık anlatılmaktadır.

> ***Enam Suresi 6/109-*** *Eğer kendilerine bir ayet (mucize, kanıt, gösterge) gelirse, ona (mesaja) inanacaklarına dair Allah'a kesin bir dille yemin ettiler. De ki: "Ayetler ancak Allah'ın yanındadır." O mucize gelmiş olsa da onların yine de inanmayacaklarının bilincinde değil misin?*

Enam Suresi 6/111- *Eğer onlara gerçekten melekleri indirmiş olsaydık, ölüler onlarla konuşsaydı, her şeyi karşılarında toplasaydık, Allah dilemedikçe, yine de iman etmezlerdi. Fakat onların çoğu cahillik ederler.*

Nisa Suresi 4/153- *Ehli Kitap, senden, kendilerine gökten bir kitap indirmeni istiyorlar. Daha önce Musa'dan bundan daha büyüğünü istemişlerdi: "Bize Allah'ı açıkça göster." demişlerdi. Bu haksızlıklarından dolayı, onları yıldırım çarpmıştı. Sonra kendilerine apaçık kanıtlar içeren bilgiler geldiği halde yine de buzağıyı ilah edindiler. Biz onları bağışladık ve Musa'ya apaçık bir yetki verdik.*

"Sünnetullahta değişme olmaz" mastarı gereği tüm resullerin aldığı kitaplar aynı mesajları içerdiğine göre, İsa resulün havarilerden etkilenerek bu isteği kabul etmiş olması ve 5/114 ayetinde anlatıldığı üzere bir dua olarak Allah'tan böyle bir mucize istemiş olması, açıktır ki bir önceki örnekte sıralanan ve Kuran'da geçen elçilerin nebi sıfatıyla yaptıkları hatalardan biridir. Daha önce de anlatıldığı üzere elçiler resul sıfatlarıyla, risaletle ilgili konularda hata yapamazlar ama onlar da insan olmalarından kaynaklanan eksikliklerden dolayı, yaşamlarının diğer alanlarında ve zamanlarında nebi sıfatıyla hataya açıktırlar. İsa resul de işte böyle bir hataya düşerek, Allah'tan "gökten indirilecek bir sofra" istemek için dua etmiştir. Zaten buraya kadar neredeyse tüm mealler ve tefsirler aşağı yukarı ittifak halindedirler. Kıssanın 5/115. ayetinde anlatılan son bölüm konusunda ise birtakım farklı düşünceler vardır. Büyük çoğunluk, İsa resulün bu duası üzerine Allah'ın bunu kabul ederek gökten mucizevi bir şekilde bir sofra indirdiğini söylerken, azınlıkta kalan görüşe göre son ayetteki uyarıdan dolayı havariler ve İsa resul bu istekten vazgeçmişlerdir. Bu kadar net bir mucizenin gerçekleşmesi durumunda oluşacak çelişkileri gören azınlıktaki müfessirler *"Bundan sonra sizden kim kafirlik yaparsa, hiç kimseyi azaplandırmadığım şekilde azaplandırırım"* uyarısı üzerine, istekten vazgeçilmesi üzerine mucizenin de gerçekleşmemiş olduğunu düşünmektedirler.

Bu iki farklı düşüncenin dışında bizim de katıldığımız görüşe göre ise; konunun anlatıldığı ayetlerin sonuncusu olan 5/115. ayette Allah'ın hitabı olan *"Üzerinize onu indireceğim"* cümlesi bağlama uygun çevrilmemektedir. Bilindiği üzere; Arapçada mazi ve müzari

olmak üzere iki zaman vardır. Mazi cümleler geçmişte olan bir olayın anlatımında kullanılırken; müzari olanlar geniş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zamanı kapsar. Müzari bir fiilin hangi zamana ait olduğunu ise bağlamdan bakarak anlayabiliriz. Yani söz konusu ayette müzari olarak gelen "müneziluha" anlam olarak gelecek zamanda yapılacak bir fiili işaret edebiliyorken pekâlâ bağlam uygunsa geniş zaman veya devam eden bir olayı anlatan şimdiki zamana ait bir fiil olarak da anlamlandırılabilir. Bu şekilde düşünüldüğünde ise anlam "Üzerinize onu zaten indiriyorum" şeklinde anlamaya da müsaittir. Yani Allah; "Sizin benden mucize olarak istediğiniz her şeyi zaten ben sebepler yaratarak indiriyorum, mucize istemekle yanlış yapıyorsunuz" diyerek bu isteği İsa resule ilettiği mesajla konuya açıklık getirmiştir. Ayetin gramer olarak bu şekilde bir zamanla anlaşılması alternatifi, hem metodolojimizin üçüncü mastarı olan "Sünnetullahta değişme olmaz" mastarına uygundur ve hem de diğer alternatif anlamlandırma, Kuran'da birçok ayetle çelişki oluşturduğundan metodolojinin ikinci mastarı olan "Kuran'da çelişki olmaz" mastarına uymamaktadır.

Allah'ın zaten tüm rızıkları veren, neredeyse sonsuz çeşitlilikteki yaratışıyla tüm sofraları yaratan TEK REZZAK olduğunu İsa resul örnekliğinde anlatan ayetleri tam tersi bir bağlamda anlamaya çalışmak, metodolojisi olan Müslümanların yapacağı bir iş olamaz. Ayrıca yine metodolojimizin ilk mastarı olan ve Kuran'ı anlamak için yine sadece Kuran'a başvurmamızı isteyen "Kuran'ın kendi kendisini açıklama sistematiği" gereği aynı konu veya kavramın geçtiği bir başka yerdeki anlamı kontrol etme çözümünü de göz ardı edemeyiz. Kuran'ın anlamaya çalıştığımız bu olaya çok benzer başka bir olayın anlatımını anımsamamız gerekmektedir. Yine sözcük olarak bile aynı şekilde "sofra, maide" olarak geçen ve bu sefer İsa resulün annesi Meryem validemiz örnekliğinde anlatılan Ali İmran Suresi 3/37 ayetini incelememiz gerekmektedir.

> ***Ali İmran Suresi 3/37 -*** *Bunun üzerine Rabb'i onu iyi bir şekilde kabul etti. Ve onu iyi bir şekilde yetiştirdi. Onu, Zekeriya'nın korumasına verdi. Zekeriya ne zaman mihraba girse, onun yanında yiyecek bir şey bulurdu. "Ey Meryem! Bunlar sana nereden geldi?" derdi. O da "Bunlar, Allah'tandır." derdi. Kuşkusuz, Allah, hak edeni, hesapsız olarak rızıklandırır.*

Bu ayette Meryem validemizin yetiştirilme görevini üstlenen Zekeriya resulle, onun öğrencisi konumunda olan Meryem validemizin bir diyaloğu aktarılmaktadır. Zekeriya resul, Allah'tan vahiy alan birisidir ve hem tüm toplumuna ve hem de özel olarak daha sonra İsa resulü doğuracak olan Meryem validemize, bizim bu çağda Kuran'dan öğrendiğimiz gerçeklikleri aktarmaktadır. Allah'ın varlığı ve birliği konularında olduğu gibi O'nun sadece tek Yaratıcı değil, tüm canlıların yaşamlarını devam ettirebilmelerini sağlayan ve bunu sonsuz bir ilimle ve sebep- sonuç ilişkisi ile muhteşem bir sanatla yapan TEK REZZAK olduğunu da tebliğ etmektedir.

Bundan dolayı Zekeriya resulün *"Ey Meryem! Bunlar (yiyecek, içecekler) sana nereden geldi?"* sorusu bir öğretmenin öğrencisine zaten kendisinin cevabını bildiği bir sorudur. Sonuç olarak her çağda ve coğrafyada insanların yaşamlarını devam ettirmede kullandıkları yiyecek ve içeceklerin hangi sebep- sonuç ilişkisi ile sofraya geldiği bilinir. Tüm yiyecekler kara topraktan, milyonlarca muhteşem formüllerle açıklanabilecek bir yaratılışla çıkarlar, işlenirler ve arada onlarca ticaret yoluyla son tüketiciye ulaşırlar. Bu sirkülasyon içerisinde de milyonlarca insan rızık elde eder. Allah sonsuz ilmi ile, sonsuz akılla bu döngüyü yaratmış ve sürdürmektedir. Fakat derin düşünen bir insan için tüm bu muhteşem sürecin Tek bir Yaratıcısı vardır, o da sonsuz güç sahibi, Tek Rezzak olan Allah'tır. İşte Meryem validemiz ki kendisi Kuran'da tüm kadınlara gösterilen örnekliktir, tüm bu süreçleri doğal olarak bilerek ama o tek Rezzak'ın kim olduğunu da unutmadan bu soruyu cevaplamıştır. Yani o, öğretmeninin neyi sorduğunu bilen akıllı bir öğrenci gibi sonucu direkt söylemektedir.

Bu haliyle Meryem validemiz, konu başında açıklanan ayetlerde geçen İsa resulün düştüğü hataya düşmeksizin sonuçta her rızkın, her sofranın, her nimetin tek Sahibinin Allah olduğunu sebep- sonuç ilişkilerinin kafa karışıklığına düşmeden ve özetle **"Bunlar Allah'tandır"** cümlesi ile tüm insanlığın vicdanına ve aklına aktarmaktadır.

> ***Yunus Suresi 10/31-*** *De ki: "Sizleri gökten ve yerden rızıklandıran kimdir? …*

Hicr Suresi 15/20- *Sizin için de geçimlerini sizin sağlamadıklarınız için de orada, geçim kaynakları meydana getirdik.*

Hicr Suresi 15/21- *Hazineleri bizim yanımızda olmayan hiçbir şey yoktur. Ve Biz, bilinen bir kaderi (Belli bir yasa ve esasa bağlı) olmaksızın onu indirmeyiz.*

Mülk Suresi 67/15- *Yeryüzünü size boyun eğdiren O'dur. Artık onun üzerinde dilediğinizce dolaşın ve O'nun rızkından yiyin. Sonunda dönüş O'nadır.*

Şuara Suresi 26/79- *"O'dur beni yediren ve içiren."*

ÖRNEK 17

RESULLERİN BİLE BİLMEDİĞİ GELECEĞİ GÖRME İDDİASI (ASTROLOJİ)

Kuran bütüncül bir okuma ile anlamaya çalışıldığında görülecektir ki gelecekte olacakları (Kuransal deyimiyle gayb) sadece Allah bilir. Allah, sonsuz güç ve ilim sahibi olması dolayısıyla yaratılmış her şeyden farklı olarak zamana kayıtlı değildir. Yaratıcının kendi yarattığı zamana kayıtlı olması düşüncesi Tanrı fikri ile de çelişki oluşturur. Herhangi bir şeye kayıtlı veya mecbur olması Yaratıcı için eksiklik anlamına geleceği için olmuş ve olacak her şeyi bilmesi anlamına gelen gaybden O'nun habersiz olma fikri de bu anlamda yanlıştır. Zaten Allah Kuran'da kendisini inanırlara tam da bu şekilde, yani akılla ulaşılabilecek gerçekliklerle tam uyumlu şekilde tanıtmaktadır. Allah, başlığımızın konusu ile ilgili olarak da geçmiş ve gelecekle ilgili gayb bilgisine sahip olduğunu birçok ayette bildirmiştir. Burada insanların akıllarını karıştıran şey, Allah'ın bu gayb bilgisine sadece Kendisinin mi sahip olduğu, yoksa bu bilgiye – şu veya bu şekilde- bazı insanların da sahip olup olmadıklarıdır.

Bu konu ise aslında Kuran'a göre tartışmaya açık bir alan değildir. Allah, birçok Kuran ayetinde gaybi bilginin sadece Kendi tekelinde olduğunu ve özel olarak kimsenin bu tarz bilgilere erişemeyeceklerini net olarak açıklamaktadır. Bu konuyla ilgili onlarca ayetten bazılarını sıralarsak;

> ***Bakara Suresi 2/33-*** *Allah: "Ey Adem! Bunların isimlerini onlara bildir." dedi. Adem isimleri onlara bildirince, Allah meleklere: "Göklerin ve yerin gaybını Ben bilirim; Ben, sizin açıkladıklarınızı da içinizde gizlediklerinizi de bilirim, dememiş miydim?" dedi.*
>
> ***Maide Suresi 5/109-*** *Allah, Resulleri topladığı gün, "Nasıl karşılandınız der?" "Bizim bir bilgimiz yok, doğrusu gaybleri bilen ancak Sen'sin." derler.*
>
> ***Maide Suresi 5/116-*** *Allah: "Ey Meryem Oğlu İsa! İnsanlara, Allah'tan başka beni ve annemi iki ilah edinin diye sen mi söyledin?"*

buyurduğunda, "Sen yücesin." dedi. "Gerçek olmayan bir şeyi söylemek haddim değil. Ben onu söyleseydim, Sen onu bilirdin. Nefsimde olanı bilirsin, ben ise Sen'in zatında olanı bilmem. Sen, gaipleri eksiksiz bilensin."

Enam Suresi 6/59- *Gaybın anahtarı yalnızca O'nun yanındadır. O'ndan başka hiç kimse onları bilemez. Karada ve denizde olan her şeyi bilir. Bir yaprak düşse mutlaka onu bilir. Yerin karanlığında tek bir dane, canlı ve cansız yoktur ki apaçık bir kitapta olmasın.*

Enam Suresi 6/73- *Gökleri ve yeri hakikat ile yaratan O'dur. O Gün, "Ol!" der o da oluverir. O'nun sözü haktır. Sur'a üfleneceği gün mülk O'nundur. Gaybı da görüneni de bilendir. O, En İyi Hüküm Veren'dir, Her Şeyden Haberdar'dır.*

Tevbe Suresi 9/105- *De ki: "Ne yaparsanız yapın. Yaptıklarınızı Allah, O'nun Resul'ü ve Mü'minler görecekler. Sonra, görüneni de görünmeyeni de Bilen'e döndürüleceksiniz. O, size yaptıklarınızı haber verecektir."*

Yunus Suresi 10/20- *"Ona Rabb'inden bir ayet indirilmeli değil mi!" diyorlar. De ki: "Gayb yalnızca Allah'a aittir. Artık bekleyin, ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim."*

Hud Suresi 11/123- *Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Bütün işler O'na döndürülür. Öyleyse yalnızca O'na kulluk et ve yalnızca O'na tevekkül et. Rabb'in, yaptıklarınızdan habersiz değildir.*

Ayrıca Rad Suresi 13/8, 9, 10; Nahl Suresi 16/77, Kehf Suresi 18/26, Müminun Suresi 23/92, Furkan Suresi 25/6, Neml Suresi 27/65, Lokman Suresi 31/34, Secde Suresi 32/6, Sebe Suresi 34/3, 48, Fatır Suresi 35/38, Hucurat Suresi 49/18, Haşr Suresi 59/22, Tegabun Suresi 64/18, Cin Suresi 72/26 ayetleri de bu tüm gayb bilgisinin sadece Allah'a ait olduğuyla ilgilidir. Öyle ki birçok resulün ağzından bu tarz bilgiye sahip olmadıklarını açıklayan ayetler, resullerin bile bu anlamda bir ayrıcalıkları olmadığını anlatır. Resuller ancak vahiyle aldıkları bilgilerle kısıtlıdırlar ve zaten toplumlarına da bu bilgileri aktarmakla sorumludurlar. Bu demektir ki tüm resuller, toplumlarına ilettikleri bilgiler dışında bu konuda bilgi sahibi değildirler. Bu konuyu anlatan Kuran ayetlerinin, resullerin vahiy dışı herhangi bir bilgi sahibi olmadıkları konusunu ispatladığı çok açıktır.

Enam Suresi 6/50- *De ki: "Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır*

demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, ben bir meleğim de demiyorum. Ben, sadece bana vahyolunana uyuyorum." De ki: "Kör ile gören bir olur mu? Niçin düşünmüyorsunuz?"

Araf Suresi 7/187- *Sana Saat'ten soruyorlar. Ne zaman gerçekleşecek diye. De ki: "Onun bilgisi sadece Rabb'imin yanındadır. Onun vaktini O'ndan başkası açıklayamaz. O göklere de yere de ağır gelecektir. O size ansızın gelecek." Sanki sen biliyormuşsun gibi onu sana soruyorlar. De ki: "Onun bilgisi sadece Allah'ın yanındadır." Ancak insanların çoğu bu gerçeği bilmez.*

Araf Suresi 7/188- *De ki: "Allah dilemedikçe, kendime bir yarar sağlamak ya da kendimden bir zararı uzaklaştırmak benim elimde değil. Eğer gaybı bilseydim, elbette daha çok yararıma olan şeyi yapardım ve bana bir kötülük de dokunmazdı. Ben, iman eden bir halk için sadece bir uyarıcı ve haber verenim."*

Yunus Suresi 10/20- *"Ona Rabb'inden bir ayet indirilmeli değil mi!" diyorlar. De ki: "Gayb yalnızca Allah'a aittir. Artık bekleyin, ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim."*

Ahkaf Suresi 46/9- *De ki: "İlk Resul ben değilim. Bana ve size ne yapılacağını bilmiyorum. Ben, yalnızca bana vahyedilene uyuyorum. Ben, yalnızca apaçık bir uyarıcıyım."*

Naziat Suresi 79/42- *Sana o Saat'ten soruyorlar; ne zaman gelip çatacakmış diye.*

Naziat Suresi 79/43- *Sen onun hakkında ne bilebilirsin ki?*

Naziat Suresi 79/44- *Onun sonu Rabb'inedir.*

Naziat Suresi 79/45- *Sen ancak ona huşu duyanlar için bir uyarıcısın.*

Allah'ın bazı gayb bilgilerini sadece resulleri aracılığıyla vahiyle tüm insanlara bildirdiğini anlatan Cin Suresi 72/27 ayeti, gelecekle ilgili olarak resullerin bildiği ve vahye dahil olmayan bazı bilgiler olduğu şeklinde anlaşılmamalıdır. Bu tarz bir anlayış, metodolojinin ikinci mastarı olan "Kuran'da çelişki olmaz" kuralına aykırıdır. Vahiy dışı bilgiler olarak gelenekte tanımlanan (gayrı metluv vahiy) tamamen spekülatif külliyatlardır. Bu anlama gelebilecek ve temelini Kuran'dan almayan her bir iddia, daha önce yazdığımız ve şimdi aşağıya bazılarını yazacağımız ayetlerle açıkça çelişir. Sonuç olarak; risalet sistemi olmaksızın akılla bilemeyeceğimiz

ahiret, hesaplaşma, cennet, cehennem gibi bilgiler de Kuran öncesi resuller ve vahiylerle ilgili gerçek bilgiler de gayb haberleridir. Kuran'da bunların dışında Muhammed resul zamanındaki insanlar açısından, gelecek bilgisi olarak değerlendirilebilecek tek bilgi Rum Suresi 30/ 2- 4 ayetleri arasında geçer ve bu ayetler, ilk muhatapların birkaç yıl içinde gözlemleyebileceği bir durumdur ve onlara zor günlerinde bir teselli sunmaktadır.

Cin Suresi 72/26- *O, gaybı bilendir. Ve O, gaybını hiç kimseye bildirmez;*

Cin Suresi 72/27- *Razı olduğu resuller hariç. O, onların her tarafından gözetleyiciler gönderir.*

Ali İmran Suresi 3/44- *İşte bunlar, sana vahiy ile bildirdiğimiz gayba ait bilgilerdir. Meryem'i kim himaye edecek diye kalemlerini attıkları zaman da çekiştikleri zaman da sen yanlarında değildin.*

Hud Suresi 11/49- *"İşte bunlar, sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Bunları ne sen ne de halkın daha önce bilmiyordunuz. O halde sabret. Sonuç, takva sahiplerinindir.*

Yusuf Suresi 12/102- *İşte bu sana vahiyle bildirdiğimiz; gaybi haberlerdendir. Yusuf'un kardeşleri bir araya gelip, tuzak kurmak için plan yaparlarken sen yanlarında değildin.*

Listelenen tüm ayetlerden görüldüğü üzere; gayb bilgisi sadece Allah'ın tekelindedir. Sonsuz bilgi sahibi Yüce Yaratıcı, evrende yarattığı her şeyin mutlak bilgisine sahip yegâne Güçtür. Yine Allah sadece Kendisinin bildiği gaybi bilgilerden dilediği kadarını, insanlar arasından seçtiği resullere vahiyle verir ve bu bilgilerin resuller yoluyla da insanlara doğru iletildiğini düzenler. Resullere verilmiş vahiy dışı herhangi bir gayb bilgisinden bahsetmek, hele hele resul olmayan bazı insanların bu tarz bilgilere sahip olduklarını düşünmek yanlış olacaktır.

Bunun yanında günümüzde astroloji olarak isimlendirilen ve dünyanın düz ve evrenin merkezinde olduğu inancının egemen olduğu arkaik zamanlarda ortaya çıkmış bir inanca prim vermek de gelenekteki gayb bilinirliğine benzer bir sapmadır. İnsanların; özellikle kendileri için hazırlanmış gibi görünen ama aslında büyük çoğunluktaki insanlara uyacak kadar genel ve belirsiz kişilik betimlemelerine (burçlar) yüksek puan verme eğilimlerini anlatan "Forer etkisi" ile beraber "kişisel onaylama" olarak tanımlanabilecek

ilgisiz ve/veya rastlantısal olay veya yorumları öznel ilişki gibi görme isteği (her türlü fal) gayb bilgileri olarak satılmaktadır. Tengricilikten geçme bir sapma olan ve sadece "plasebo" etkisi olan muska yazmak veya kurşun döktürmek de bu tarz sapmalar olarak görülmeli ve Kuran inanırları tarafından masum ve zararsız olarak değerlendirilmemelidir. Bizler geleneğin şirk kokan uygulamalarına nasıl muhalefet ediyorsak, yine Kuran dışı kaynaklar olan ve modern iletişim kanallarında gayb bilgisi satan botokslu müşriklerin yaydığı saçmalıklara da aynı tepkiyi verebilmeli ve astroloji ile astronomi arasındaki farkı bilmeyen cahilleri kandırmalarını engellemeliyiz.

Yıldızları kullanarak (astroloji) uydurdukları yalanlarla insanları kandırıp paralarını alan, bundan daha tehlikelisi inançsal sorunlar oluşturan kahinler, falcılar, medyumlar, müneccimler (astrolog) hakkındaki Kuran ayeti çok açıktır. Resullere bile verilmeyen bilgilerin kendilerinde olduğu iddiasındaki insanlar akıl ve vicdan sahipleri ise tevbe edip bu saçmalıklara bir son vermelidirler.

Mülk Suresi 67/5- *Ant olsun ki Biz, yakın gökyüzünü kandillerle süsledik. Onları, şeytanlar için asılsız şeyler söyleme malzemesi yaptık. Onlar için ateşin azabını hazırladık.*

Saffat Suresi 37/8- *Mele- i Ala'ya (KURAN) kulak verip dinleyemezler; her taraftan kovulurlar.*

Saffat Suresi 37/9- *Kovulmuş olarak, onlar için kesintisiz azap vardır.*

Saffat Suresi 37/10- *Ancak oradan bir söz kapan olursa, kayıp giden parlak bir alev ona yetişir ve onu yakar.*

Felak Suresi 113/3- *"Ve çöktüğü zaman karanlığın (cehalet) şerrinden, "*

Felak Suresi 113/4- *"Düğümlere üfleyenlerin şerrinden, " (Her türlü falcılık, büyü, yıldızname, astroloji/müneccimlik vb şeyler)*

ÖRNEK 18

MUSA RESULÜN ASASI YA DA TEVHİDİN İSPATI OLARAK SİHİR

Musa resul, Kuran'da yaşam öyküsü en geniş olarak verilmiş; bebekliğinden itibaren yaşadıkları, birçok surenin değişik ayetlerinde anlatılmış ismi en çok geçen elçidir. Değişik pasajlarda birçok detay verildiği halde onun ismi çevresinde de Kuran ayetlerinin anlattığından çok farklı bir "Musa" portresi günümüze kadar gelmiştir. Kuran'da anlatılan Musa resul gerçekliğiyle bugün var olan algının bu kadar farklı olmasının şüphesiz birden çok sebebi vardır. Bize göre bu anlayış farkının en önemli sebebi, Musa resulün yaşamının tahrif edilerek yazıldığı Yahudilerin kutsal kitabı Tanah bilgisine sahip bazı kişilerin erken dönemlerde Müslüman olmalarından sonra, Kuran bilgilerini önceki öğretileri ile harmanlayarak geniş bir külliyat oluşturmalarıdır. Doğru olan metodoloji, Kuran'daki bilgiler yardımıyla İsrailiyat içindeki yanlış bilgi ve uygulamaları düzeltmek olmalıyken tam tersi bir mantıkla Kuran'ın teşbih, mecaz içeren mesajı, bu külliyatların etkisi ile anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu kadar bariz bir metodolojik hatanın sonucunda kaçınılmaz olarak bugün insanların akıllarında oluşmuş fantastik Musa resul algısına ulaşılmıştır. Böyle olunca da artık o, Firavunun emrindeki sihirbazlarla karşılıklı asalarını atarak sihir yapan bir illüzyonist durumuna düşürülmüştür. Bu algı ise doğaldır ki metodolojimizin dördüncü mastarı olan "elçilere saygı" kuralına uymamaktadır.

Oysa çok nettir ki Allah'ın tevhidi ve barışı tüm insanlığa öğretmeleri amacıyla görevlendirdiği hiçbir resul; bu açık gerçeği, insanları herhangi bir yolla büyüleyerek, onları bu gerçekliğe inanmaya zorlayacak ve sınav mantığını ihlal edecek şekilde sihir/illüzyon yaparak iletmez. Resullerin ve doğaldır ki hiç kimsenin zaten böyle bir fantastik yeteneği de yoktur. Mucizelerin, yani insanların sınavlarını bitirecek, onları inanmaya mecbur bırakacak herhangi bir doğa dışı olayın bu dünya boyutunda yerinin olmadığını daha

önceki konu başlıklarında incelemiştik. Bununla ilgili olarak tüm resullerin kendi ifadelerinden böyle bir iddiayı bizzat yanlışladıkları, ayetlerin onlarcasıyla ispat edilmiştir. Özellikle Ankebut Suresi 29/50- 51 ayetleri müşriklerin bu anlamda beklentilerinin kesin cevabı olarak bizzat Muhammed resule söyletilmektedir ve bu tarz yüzeysel iman etme yönteminin anlamsızlığından bahisle, rahmet ve öğüt kitabı mesaja (Kuran) konsantre olunması istenmektedir.

> ***Ankebut Suresi 29/50-*** *"Ona Rabb'inden ayetler (mucizeler) indirilmeli değil miydi?" dediler. De ki: "Ayetler ancak Allah'ın yanındadır. Ben ancak apaçık bir uyarıcıyım."*
>
> ***Ankebut Suresi 29/51-*** *Kendilerine okunan Kitap'ı sana indirmemiz onlara yetmedi mi? Kuşkusuz bunda (Kuran) iman eden bir toplum için bir rahmet ve zikir vardır.*

Madem sünnetullah gereği resullerin barış dini İslam'ı tüm çağlar ve toplumlar açısından anlatmaları ve onların Kuran gerçeklerine uygun yaşam sürmeleri tavsiyelerinde bulunma süreçlerinde doğaüstü/fantastik olaylar yaşamaları gibi bir durum söz konusu değil, o zaman şu andaki konu başlığımız olan Musa resulün yaşamından kesitler anlatan ayetleri nasıl anlamalıyız sorusuna yine metodolojimizin mastarlarını kullanarak cevaplar bulmalıyız. Kuran'ı anlama metodolojisinin ilk mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği"ni kullanarak, kesinlikle Kuran dışı herhangi bir kaynağa başvurmadan ve ikinci mastarımız olan "Kuran'da çelişki olmaz" kuralına uyarak bu ayetler anlaşılmaya çalışılacaktır. Bu konu başlığında bize Musa resulün yaşamından kesitler sunan tüm ayetleri değil, sadece özellikle onun Taha Suresi 20/17, 18 ayetlerinde Allah ile konuşmasında ve birden fazla surenin çeşitli ayetlerinde Firavunun sihirbazları ile giriştiği tartışmalarda geçen "Asa, asa atmak" (Asa, sopa) ifadesinin sözlük anlamı dışında neyi anlattığı üzerinde durulacaktır. Bunun nedeni, genel olarak hem gelenekte ve hem de Kuran'ın tek kaynak olarak kabul edildiği birçok ekolde Kuran'ın mecaz olarak kullandığı "asa ve asa atmak" sözcüklerinin tamamen sözlük anlamıyla (lafız) anlaşılıyor olmasıdır.

Bu sözcükler ve bunların ifade ettikleri eylemler daha en başta bire bir sözlük anlamlarıyla anlaşıldığında ise, Musa resulün Allah ile

görüştüğü (kozmik iletişim anlamıyla) ayette elinde bulunan asayı bıraktığında yılana dönüştüğü, Firavunun temsilcileriyle yarışma anlarında da hem karşı tarafın hem de Musa resulün ellerindeki asaların sihirle canlandığı/yılana- ejderhaya dönüştüğü ama Musa resulün daha büyük bir sihirle rakiplerini bu şekilde yendiğini anlatan bir sahnenin zihinlerde canlanmasının dışında bir anlayışa ulaşılamayacağı açıktır. Şimdi sırasıyla ve özet yapılarak Kuran'ın bu konudaki anlatımının, yine Kuran'dan kanıtlar bularak gerçekte nasıl anlaşılması gereği üzerinde, ilgili ayetleri irdeleyerek duralım. İlk olarak Musa resulün kozmik bir iletişimle Allah ile konuştuğu ayetlere bakarsak;

Taha Suresi 20/16- *Öyleyse ona (kıyamet) inanmayan, tutku ve kuruntusuna uyan kimse, seni ondan alıkoymasın. Yoksa helak olursun.*

Taha Suresi 20/17- *Sağ elindeki nedir ey Musa?*

Taha Suresi 20/18- *"O benim ASAMDIR, ben ona dayanırım. Ve onunla koyunlarıma yaprak silkelerim. Onda benim için başka yararlar da var." dedi.*

Taha Suresi 20/19- *"Ey Musa, onu yere at." dedi.*

Taha Suresi 20/20- *Musa onu atınca bir de ne görsün! Hızla hareket eden bir canlı (hayyetün tes'a, yılan) olmuştu.*

Musa resulün vahiy alma sürecinde yaşadığı bir olayın anlatıldığı bu ayetlerde, konumuz olan "asa" geçmektedir. Allah, "Musa resulün elinde tuttuğu asa" metaforuyla biz inanırlara yine sadece öncesi ve sonrası ayetlerden gerçek anlamını bulabileceğimiz bir mesaj vermektedir. Burada "elde tutulan ve atıldığında yılana (hareketli canlı) dönüşen" asanın ne olduğu hakkında sözlük anlamı dışında birçok yorum yapılmıştır. Musa resulün neye yaradığını tarif ettiği asanın, göçebeliği veya çobanlığı imgelediği, asanın atılmasının ise çobanlığı bırakma emri olduğunu söyleyen birçok meal ve tefsir yazarı bulunmakla birlikte; asanın insanların dünya boyutunda geçimlerini temin ettikleri iş, meslek, sanatları olduğunu düşünmek daha genel bir anlatım olması dolayısıyla daha doğru olabilecektir. Allah, Musa resul örnekliğinde tüm insanlara buna benzer dünyevi çalışmaların, yaşamın tek anlamı olarak görülmesi durumunda yaşamın çok daha erdemli olmasının önüne geçme tehlikesi taşıyacağını, Musa resulün bu tarz bir anlayışı terk etmesi (asanın yere atılması imgesi) durumunda ise bu tehlikeyi

çok açık olarak göreceğini göstermektedir. Ondan ve hepimizden istenen şey, hayatın gerçek anlamının unutulmadan yaşanmasıdır. Nitekim ayetin hemen öncesinin (Taha Suresi 20/16'da) hiçbir işin ve kişinin, Müslümanın bu konsantrasyonunu bozmasına izin verilmemesi şeklindeki uyarıya ayrılmış olması, aksi durumun kişinin helakına yol açacağı ikazıyla bitmesi bu yorumu desteklemektedir.

Buna yine Kuran'dan ek bir kanıt olarak Taha Suresi 20/12 ayeti de gösterilebilir. Çünkü Musa resulün nasıl ve hangi şartlarda risaletle ilgili olarak muhatap olduğunun anlatıldığı bu pasajda ayetin öncesinde ve sonrasında olaylar anlatılır ve yine bir deyim olarak, Allah Musa resule "Ayakkabılarını çıkar" demektedir. Nitekim birçok yerde mealini kullandığımız Erhan Aktaş da bunun bir deyim olduğunu ve anlamını şöyle açıklamaktadır: "Ayakkabılarını/nalınlarını çıkar bir deyimdir ve bu deyim, sana ayak bağı olan, seni yolundan alıkoyan, sana yük olan şeylerden kurtul anlamına gelmektedir. Zira Musa'nın nebilik süreci başlamaktadır."

Taha Suresi 20/9- *Sana Musa'nın hadisi (haberi) ulaştı mı?*

Taha Suresi 20/10- *Hani o bir ateş görmüş ve yanındakilere: "Ben bir ateş gördüm. Bekleyin! Belki ondan size bir kor getiririm veya ateşin yanında bir yol gösteren bulurum." demişti.*

Taha Suresi 20/11- *Oraya varınca, "Ey Musa!" diye seslenildi.*

Taha Suresi 20/12- *Ben senin Rabb'inim. Şimdi "AYAKKABILARINI ÇIKAR". Sen temizlenmiş vadide, Tuva'dasın.*

Taha Suresi 20/13- *Ben seni seçtim. Öyleyse vahyolunanı dinle.*

Aynı şekilde Neml Suresi 27/10 ve Kasas Suresi 28/31 ayetleri de aynı olayı anlatmaktadır.

Zaten daha sonraki asa konulu ayetleri incelediğimizde göreceğimiz üzere, Kuran'da "asa" metaforuyla genelde "argüman, gerekçe, iddiayı ispata yönelik kanıtlar" anlatılmak istenir. Musa resul de elindeki asanın ne olduğu sorusuna yönelik olarak yaptığı işin ne olduğunu açıklayan argümanları sunmaktadır. Ancak bunların Allah katında öncelikli bir öneminin olmadığı yine ayetlerden anlaşılmaktadır. İşi ne olursa olsun yine yapmasını ama bunun sadece geçimlik bir konu olduğu asıl görevinin "tevhid ve barış" dini

İslam'ı tüm insanlara anlatmak olduğu Taha Suresi 20/21 ayetinin konusudur.

Asa sözcüğünün geçtiği diğer tüm ayetler Kuran'ın genel mantığı içinde incelendiğinde görülecektir ki; tevhid- tevhid dışı, bilim- bilim dışı, Kuran- Kuran dışı her karşıtlık, kendi argümanlarını savunurken "asa" metaforuyla anlatılmaktadır. Bugün bile herhangi bir felsefi, siyasi veya ideolojik ekol altını doldurabileceği argümanlarla kendisinin haklılığını kitlelere ispata çalışır. En akıl dışı ekol bile kendisinin doğru veya daha faydalı olduğuna dair kanıtlarını şu veya bu gerekçelere dayandırmak zorunda hisseder kendisini. Çünkü fikir ve ideolojilerin toplumda taraftar bulmasının tek yolu bu kavramların üzerinde temellenebileceği argümanlardır. Dünyevi tüm ideolojiler - ki buna siyasal partiler de dahildirkendi fikirleri etrafında toplanacak toplulukların büyüklükleri ile büyüktürler. Çoğu kez ırkçılık, cinsiyetçilik, klancılık gibi saçma ideolojiler de olsalar, bu ideolojilerin de temelinde onları haklı çıkarmaya dönük argümanlar vardır. Hatırlanacak olursa; Nazizm, toplumları savaşa sürükleyen ırkçı bir ideolojidir. Ama bu ideoloji de kendisine Alman toplumu nezdinde taraftar toplamaya yönelik bir külliyat oluşturabilmiştir. Nazizm'in çok sert uygulamalarının altında, şu veya bu nedenle halkın onayını sağlayan politikalar vardır. Bu politikaların yanlış olmalarının çok fazla bir anlamı yoktur. Çünkü aynı Firavun örnekliğinde olduğu gibi "güce tapma" istenci, gücün sahibinin ideolojisinin sıhhatinden bağımsız da olsa kitleleri etkiler. Hele bunun üzerine "ırkçılık" gibi bir saçmalık, bilimsel bir kılıfla (evrim teorisine atıfla ırklar arası farkları çarpıtarak) topluma zamanın medya olanakları sonuna kadar kullanılarak empoze edilirse, başarı kazanılabilir. İşte bu örnekle açıklamaya çalıştığımız üzere, Musa resul döneminin tevhid dışı, ırkçı Firavun yönetimi de kendisine özel argümanları (asa) kullanarak toplum üzerinde tahakküm kurmuştur. Kuran'da, Musa resulün vahiy yoluyla alıp, toplumuna ilettiği barış dini İslam'ın argümanları da aynı metafor kullanılarak (asa) tam da bu ırkçı rejime karşı kullanılmaktadır. Firavunun sihirbazları (önde gelen ideologlar; bilim insanları) ile Musa resul, karşılıklı asalarını atarak sihir yarışı yapmamışlardır. Tüm çağlar boyunca insanlık genelde ne kadar çeşitliliğe sahip olursa olsun İslam dışı rejimlerle, Kuran'da anlatılan tevhid- barış dini karşıtlığı arasında seçim yapmaktadır. İslam

dışı (tağuti) rejimlerin ideologları ve savunucuları, bu anlamda oluşturdukları tüm argümanlarıyla fikirlerinin doğruluğunu ispat etmeye çalışırlar. Bunu yaparken de birçok kez bilimsel gerçekleri işlerine gelecek şekilde çarpıtırlar, mantık hatalarını gizleyecek sloganik hükümler oluştururlar ve ideolojinin altyapısını meydana getirirler. Kuran, bu durumu ideologları, büyücüler; onların argümanlarını ise asa imgesiyle anlatır. Yani ne Firavunun adamları ne de Musa resul gerçek anlamda orta yere asalarını atarak illüzyon yarışı yapmışlardır. Onlar iki zıt kutup olan İslam ile tağutun haklılığını ispat etmeye çalışan kişilerdir.

Zaten Kuran ayetleri dikkatli bir okumaya tabi tutulsa bu gerçek ilgili ayetlerin içindeki açıklamalarda olanca açıklığıyla görülecektir.

> ***Araf Suresi 7/115-*** *"Ey Musa! Önce sen mi atacaksın, yoksa atanlar biz mi olalım?" dediler.*
>
> ***Araf Suresi 7/116-*** *"Siz atın" dedi. Attıkları zaman, büyük bir büyü yaparak insanların gözlerini büyüleyip, onlara korku verdiler.*
>
> ***Araf Suresi 7/117-*** *Biz de Musa'ya: "Asanı at." diye vahyettik. O, onların UYDURDUKLARI ŞEYLERİ yutuverdi.*
>
> ***Araf Suresi 7/118-*** *Böylece, HAKİKAT ortaya çıktı ve onların bütün yaptıkları batıl (Gerçek olmayan, boş, saçma, geçersiz) oldu.*
>
> ***Araf Suresi 7/119-*** *Orada yenik düştüler. Küçük düşüp, İDDİALARINDAN vazgeçtiler.*

Sadece alıntılanan bu beş ayette bile seçilen sözcükler, olayın Firavunun sihirbazları ile Musa resul arasında geçen bir illüzyon yarışması olmadığını anlamaya yeterlidir. Firavunun rejimini destekleyen bilginlerin bu konuyla ilgili argümanlarının, Musa resulün vahye dayalı tevhid gerçekliği karşısında bilimsel bir yenilgiye uğradığı, sonuçta gerçeğin ortaya çıkmasıyla da bu konuya hakim kişilerin bu haklılığı görüp iddialarından vazgeçtikleri başka türlü bir anlamaya engeldir. Rejimi desteklemekle görevli kişiler, Musa resulün anlattığı İslam'ın tek açıklama olduğunu anladıkları için daha sonraki ayetlerde anlatıldığı üzere, ölümü göze alarak yanlışlarından dönmüşlerdir. Eğer bu açıklama doğru olmasa, bilginler neden illüzyon yarışında yenildikleri için rakiplerinin dinine ölüm pahasına girip; *"Alemlerin Rabbine iman ettik"* (Araf Suresi 7/21)

desinler? En fazla bir yarışmada yenilgi almanın mahcubiyetini yaşayacakken, Firavunun işkenceyle öldürme tehdidine karşı neden şunları söylemekteler:

Araf Suresi 7/124- *"Mutlaka ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim ve sonra da hepinizi asacağım."*

Araf Suresi 7/125- *"Biz zaten Rabb'imize döneceğiz." dediler.*

Araf Suresi 7/126- *RABB'İMİZİN BİZE GELEN AYETLERİNE iman etmemizden dolayı, bizden intikam almak istiyorsun. "Ey Rabbimiz! Bizi sabırlı kıl ve canımızı teslim olanlar olarak al."*

Gerçek olan din (İslâm), bilimsel tartışma alanına geldiğinde bâtılın yani barış ve sevgi karşıtlığını ifade eden tüm ideolojilerin sonunun ne olacağını, Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği başka ayetlerde de görebilmekteyiz. Sadece birkaç örnek vermek gerekirse;

Yunus Suresi 10/32- *İşte O, gerçek Rabb'iniz Allah'tır. Hakikatten sonra sapkınlıktan başka ne vardır? Öyleyse nasıl çevriliyorsunuz?*

İsra Suresi 17/81- *De ki: "Hakk geldi, batıl yok oldu. Kuşkusuz ki batıl yok olmaya mahkûmdur.*

Kehf Suresi 18/56- *Biz, resulleri ancak haberdar ediciler ve uyarıcılar olarak göndeririz. Gerçeği yalanlayan nankörler ise Hakk'ı batıl ile ortadan kaldırmak için mücadele ediyorlar. Ve onlar, ayetlerimizi ve uyarıldıkları şeyleri alaya alıyorlar.*

Enbiya Suresi 21/18- *Aksine, Biz; Hakk'ı, batıl'a karşı ortaya koyarız da onu mahveder. Böylece batıl yok olur. Nitelediğiniz şeylerden dolayı size yazıklar olsun.*

Hac Suresi 22/62- *İşte böyledir! Allah Hakk'ın ta kendisidir. O'ndan başka yöneldikleriniz ise batıl'dır. Allah, Çok Yüce'dir, Çok Büyük'tür.*

Lokman Suresi 31/30- *Çünkü Allah gerçekliğin ta kendisidir. Ve onların, O'dan başka yakardıkları ise kesinlikle gerçek dışıdır. Kuşkusuz Allah, Çok Yüce'dir, Çok Büyük'tür.*

Seba Suresi 34/49- *De ki: "Hakk (Kuran, Allah'ın dini, gerçek) geldi. Artık, batıl (cahiliye, cahiliye dini) ortaya bir şey koyamaz da geri getiremez de."*

Musa resulün Kuran dışı tüm ideolojilerle (batıl), diğer resuller gibi vahyin gerçekliği ile mücadelesi konusunun anlatıldığı ayetlerin

"asa savaşları" şeklinde yanlış anlaşılmasına neden olabilen bir başka kavrama da bu noktada açıklık getirmek gerekmektedir. Bu kavram, aslında tüm elçilerin yaşamları boyunca muhatap oldukları "büyücü" suçlamasıdır. Her resul, getirdiği vahyin ışığının kendi batıl rejimlerini yok edeceğini gören yönetici sınıf tarafından büyü yapmakla suçlanmış ve kendilerine suçlayıcı şekilde "büyücü" denmiştir. Musa resulün yaşamını anlatan ayetlerde de bu durum vardır. Bunlardan birkaçı şu şekildedir:

Araf Suresi 7/109- *Firavun halkının meleleri (önde gelenleri): "Bu gerçekten bilgin bir büyücüdür." dediler.*

Taha Suresi 20/57- *"Ey Musa, sen sihrinle bizi yurdumuzdan çıkarmak için mi geldin?" dedi.*

Taha Suresi 20/63- *"Bu ikisi kesinlikle sihirbazdır. Sihirleriyle sizi yerinizden çıkarmak, örnek yolunuzu bozmak istiyorlar.*

Şuara Suresi 26/34- *Firavun, çevresindeki ileri gelenlere: "Bu gerçekten çok bilgili bir sihirbazdır." dedi.*

Zariyat Suresi 51/39- *Ancak Firavun yüz çevirdi. "O bir sihirbaz veya delidir." dedi.*

Oysa sadece Musa resul değil, tüm resuller sünnetullahın değişmezliği gereği (metodolojinin 3.mastarı) aynı suçlamayla karşılaşmışlardır. Bunu kanıtlayan Kuran ayetlerinden sadece iki tanesini vermek bu durumu açıklayacak ve Musa resul algısının yanlışlığını göstermeye yetecektir.

Sad Suresi 38/4- *İçlerinden, kendilerine bir uyarıcı gelmesine şaşırdılar. Kafirler: "Bu, yalancı bir büyücüdür." dediler.*

Zariyat Suresi 51/52- *Aynen bunlar gibi, bunlardan öncekiler de kendilerine gelen resullere, "Sihirbazdır veya mecnundur." dan başka bir şey demediler.*

Tüm resullere ve bu arada Musa resule de "büyücü" dendiğini Kuran ayetleri ile kanıtladıktan sonra, inkarcıların bu suçlamayla gerçekte ne demek istediklerini de yine Kuran'dan bulmaya çalışalım. Çünkü resullerin fantastik gösteriler yaparak insanları etkilemeye çalıştıklarını düşünmek, mucize göstermenin yanlışlığını açıkladığımız ayetlerle çelişki oluşturacak, yanı sıra alemlere rahmet olarak görevlendirilen resullere karşı da saygısızlık anlamına geleceği için metodolojimizin mastarlarına uymayacaktır. Resullere neden

"büyücü" suçlaması getirildiğini de yine doğaldır ki Kuran'ın diğer surelerindeki anlatımlardan bulmaya çalışacağız. Bu anlamda Hud Suresi 11/7 ayeti çok net olarak; inkarcıların neye büyü dediklerini açıklarken, biz tek bir ayetle yetinmeyip bu durumu destekleyen ayetlerin bir kısmını daha yazıyoruz.

Yunus Suresi 10/2- *İçlerinden birine: "İnsanları uyar ve iman edenlere Rabb'leri katında gerçek üstünlük makamı olduğunu haber ver!" diye vahyetmemiz, şaşılacak bir şey mi ki kafirler: "Bu apaçık bir büyücüdür." dediler.*

Yunus Suresi 10/76- *Onlara, Tarafımızdan hakk geldiği zaman, "Kuşkusuz bu apaçık bir sihirdir." dediler.*

Yunus Suresi 10/77- *Musa: "Size gelen Hakikat için, "bu sihirdir" mi diyorsunuz? Oysa sihirbazlar iflah olmazlar." dedi.*

Hud Suresi 11/7- *Gökleri ve yeri altı günde (evre, aşama) yaratan O'dur. Daha önce arşı su üzerindeydi. Sizi yaratması, hanginizin iyi şeyler yapacağını sınav yapmak içindir. Eğer gerçeği yalanlayan nankörlere: "GERÇEKTEN SİZ, ÖLDÜKTEN SONRA DİRİLTİLECEKSENİZ." desen, "Bu ancak apaçık bir BÜYÜDÜR." diyecekler.*

İsra Suresi 17/101- *Ant olsun ki Biz Musa'ya apaçık DOKUZ ayet (on emir değil Ş.Ç.) verdik. İsrailoğulları'na sor. Onlara geldiğinde, Firavun ona, "Ey Musa! Ben kesinlikle büyülenmiş olduğunu sanıyorum." demişti.*

Taha Suresi 20/72- *"Bizim açımızdan, ortaya konan bu KANITLAYICI BİLGİDEN SONRA (asa savaşı değil Ş.Ç.), yaradılışımızın esaslarını belirleyen Yaratıcıya karşı seni asla tercih etmeyiz. İstediğin şeyi yap. Senin hükmün ancak bu dünya hayatında geçer." dediler.*

Seba Suresi 34/43- *Onlara apaçık ayetlerimiz okunduğu zaman: "Bu, ancak, atalarımızın tapmakta olduğu şeylerden sizi vazgeçirmek isteyen bir adamdan başkası değildir." dediler. Ve dediler ki: "Bu, uydurulmuş bir iftiradan başka bir şey değildir." Gerçeği yalanlayan nankörler, kendilerine gerçek gelince: "Bu, ancak apaçık bir büyüdür." dediler.*

Zuhruf Suresi 43/30- *Onlara, Hakk geldiği zaman: "Bu bir büyüdür. Biz onu yalanlayanlarız." dediler.*

Ahkâf Suresi 46/7- *Ayetlerimiz kendilerine açıklayıcı olarak okunduğu zaman, gerçeği yalanlayan nankörler; kendilerine gelen "hakk" için, "Bu apaçık bir büyüdür." dediler.*

Sıralanan ayetlerden görüleceği üzere, inkarcılar Musa resul de dahil tüm resuller için "büyücü" suçlaması yöneltmektedirler. Bu suçlamanın nedeni ise yine ayetlerden net olarak anlaşıldığı gibi resullerin vahiy yoluyla alıp toplumlarına ilettikleri ahiret bilgisini "büyü" olarak görmeleridir. Buna paralel olarak insanların tüm yaşamlarını, geleceği mutlak bir "hesap günü" ne uygun olarak erdemli yaşamalarını isteyen "din"; eski, bağnaz- yobaz sistemlerini devam ettirmek isteyen güç sahipleri tarafından büyü olarak, bu barış sistemini ileten resulleri de büyücü olarak nitelendirmek, mesajı insanların gözünden kaçırmaya yönelik bir taktiktir.

Tur Suresi 52/13- *O gün, Cehennem ateşine sürüklenirler.*

Tur Suresi 52/14- *İşte bu, yalanladığınız ateştir!*

Tur Suresi 52/15- *Bu sihir miymiş? Yoksa siz mi görmüyormuşsunuz?*

ÖRNEK 19

KUŞLARLA, KARINCALARLA KONUŞAN, RÜZGARLARA SÖZ DİNLETEN RESUL; SÜLEYMAN

Her biri tüm insanlığa rahmet olarak tanımlanmış, Kuran'da yaşamları anlatılan ilk resul Nuh'tan son resul Muhammed'e kadar elçiler arasında, özellikle İsrailiyat anlatımlarıyla yaşamı üzerinde en fazla polemik üretilen Süleyman resul'dür. Yahudilerin "Tanah" olarak, Hristiyanların ise "eski ahit" olarak isimlendirdikleri "Tevrat'tan şu anda elde kalan" kitapta, Süleyman resul ve ailesiyle ilgili birtakım hadsiz yakıştırmalar, Kuran'ın bu konudaki net ayetleri sayesinde düzeltilmiş olmasına rağmen (Bakara 2/102); daha önce açıklanan konularda olduğu gibi Kuran'ın kullandığı mecaz ve teşbihleri anlamayıp, literal karşılıklarının anlam zannedilmesi sonucu bu sefer de Süleyman resul ismi etrafında fantastik yorumlar yapılmıştır. Süleyman resulün; karıncalarla ve kuşlarla konuştuğu, cinlerden ve kuşlardan oluşmuş bir ordusunun olduğu, cinleri birtakım üretimlerde işçi olarak çalıştırdığı, rüzgârlara hükmettiği ve erimiş bakırın kaynağından ona doğru aktığı gibi sünnetullahta istisna oluşturacak mucizeleri olduğu şeklinde gelenekte neredeyse tamamen kabul görmüş bir anlayış egemen hale gelmiştir. Daha önce "cin" kavramının ne anlama geldiği örneklerle anlatılmıştı, bağlamda kullanıldığı yere göre "saklı, yabancı, görünmez, tanınmayan" anlamlarının Süleyman resulün kıssalarının anlatıldığı ayetlerde genelde "ecnebi, yabancı" anlamını karşıladığını belirterek, içeriğinde birçok mecazın geçtiği bu ayetleri inceleyelim:

> ***Neml Suresi 27/17-*** *Süleyman için, ins ve cinn ve kuşlardan ordular toplandı. Sonra da sevk edildiler.*
>
> ***Neml Suresi 27/18-*** *Nihayet Neml vadisine (Karınca vadisi) geldikleri zaman, bir neml: "Ey nemller! Meskenlerinize girin, Süleyman ve orduları istemeyerek sizi kırıp geçirmesin." dedi.*

Bu iki ayet üzerinde kısa bir değerlendirme yaptığımızda görürüz

ki, ayetlerde geçen "ins ve cin", "kuşlar", "karıncalar", "karınca vadisi" sözcükleri literal anlamları dışında tamamen o çağda tanımlanan ve anlatılmak istenen kavramların mecaz karşılıklarıdır. Önceki konu başlıklarında gördüğümüz üzere "ins ve cin" kalıbı çok açık olarak; meal sahibi Erhan Aktaş'ın açıklamasında doğru tespit ettiği üzere "yerli- yabancı insanlar" anlamındadır. Açıklama uzun haliyle şöyledir;

"Bilinen- bilinmeyen, tanınan- tanınmayan, yerli- yabancı insanlardan. "İns ve cin", Kuran'da birleşik bir ifade olarak kalıp şeklinde kullanılmaktadır. Bu terkibe, "insanlar ve cinler" şeklinde anlam verilmesi doğru değildir. İns ve cin terkip olarak; yerli- yabancı, tanıdık- tanımadık, bilinen- bilinmeyen kimseler; diğer bir ifadeyle herkes, her kim varsa demektir. "Ne var ne yok" her şeyi içine alan bir anlama sahiptir. Bu terkipteki cinn sözcüğü, "görünmez olan, dumansız ateşten yaratılmış varlık" anlamındaki cinn değildir. Kuran'ın Cahiliye'nin cin algısı bağlamında, cinn kavramını kullanmış olmasının cinler hakkında ontolojik bilgi olarak görülmesi önemli bir yanılgıdır. Kuran, Cahiliyenin cinn algısını sapkınlık olarak nitelemekte ve cahiliyenin cinlere atfettikleri nitelikleri reddetmektedir. Kuran'a göre; cinlerin üstün varlıklar ve üstün güçlere sahip olduğu inancı cahili bir inançtır. Müşriklerin; Nebiye kâhin, şair, mecnun lakabı takmaları, onların cinn inançlarının bir sonucudur. Cinn, sözcük olarak "kapalı, gözükmez varlık ve güç" demektir."

İlk ayette kendisine yer bulan "ins ve cin" kavramının anlamını bulduğumuza göre, bu kavramı sıfat olarak almış bulunan "kuşlar" ve sonraki ayetteki "nemller, karıncalar" konusuyla ilgili olarak bizim fikrimizi yazmamızın ve bu anlamda eleştirileri ve katkıları da beklediğimizi belirtmenin sırası gelmiş demektir. Bize göre hem "Kuşlar" ve hem de "Karıncalar" bilinen anlamıyla bu hayvanları anlatmamaktadır. Kuşlar ve Karıncalar o çağda ve coğrafyada yaşayan bilinen kavimleri betimlemektedir. Bugün bile "Bozkurt" dendiğinde bu betimlemenin Türkleri, "Çift başlı kartal" dendiğinde Arnavutları, "Horozlar" dendiğinde ise Fransızları anlattığı çok açık bir durumdur. Bize göre "Kuşlar" sözcüğüyle tanımlananlar, ayetlerin akışından anlaşıldığı üzere "paralı asker, lejyoner" olarak Süleyman resulün ordusunda görev alan savaşçı

bir halktır. Bu paralı askerler; yine devam ayetlerindeki ifadelerden anlaşıldığı üzere kendi ülkelerini korumak gibi yüksek moral değere sahip olmayan sadece maddi motivasyonla bu işi yapmak zorunda olan insanlardır. Bu zorunda olma psikolojisi sadece askerler arasında değil; Süleyman resulün şehirdeki bayındırlık işlerinde çalıştırdığı nitelikli işçiler (cin) arasında da yaygın bir tavırdır. Bu durumu Kuran, Seba suresi 34/12. ayette "*Ve cinlerden, Rabbinin izni ile onun elinin altında çalışanlar vardı.*" diyerek anlatmaktadır.

Kuran'ın bu kendisine has dilini (teosantrik) tam olarak çözebilmenin tek yolu, Müslümanların genelde bilim yapmaları ve bu konu özelinde de arkeolojik araştırmaları teşvik etmeleri ve bu konuda çalışmalarıdır. Kuran'ın bu anlamda "net" emirlerini anlamayıp, sadece tilavet (yüzeysel okuma) seviyesinde bir çalışmanın bu konuları çözmeye yetmeyeceği çok açıktır. İnsanları arkeolojik çalışma yapmaya yönlendiren ayetler:

> ***Rum Suresi 30/9-*** *Yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden öncekilerinin sonları nasıl olmuş, bir bakmadılar mı? Onlar, kendilerinden daha güçlüydüler; yeryüzünü alt üst etmişlerdi; onu, kendilerinin imar ettiklerinden daha çok imar etmişlerdi. Resulleri, onlara nice açık belgelerle gelmişti. Allah onlara haksızlık yapmamış, onlar kendi kendilerine haksızlık yapmışlardı.*
>
> ***Ali İmran Suresi 3/137-*** *Sizden önce de yasalar uygulandı. Yeryüzünü dolaşın da yalanlayanların sonunun nasıl olduğunu görün.*

"Karıncalar" konusuna gelince, ayetlerin genelinden anlaşıldığı üzere, Süleyman resul, "Kuşlar" betimlemesi ile tanınan paralı askerlerden oluşan ordusuyla bir yerden başka bir yere intikal etme durumundayken "Karınca vadisi" olarak bilinen yerden geçmek zorunda kalmıştır. Bu vadide yaşayanlarla bu ordu arasında herhangi bir husumet olmadığı, onların barışçıl oldukları, ama yine de yerlerinden çıkmamalarının, yanlış anlaşılmalara ve dolayısıyla da gereksiz bir çatışma ortamının oluşmaması açısından bir güvenlik önlemi olduğu bizzat bu vadinin bir insanı tarafından belirtilmektedir. Peki bu "Karınca vadisi" ve "Karınca" sözcüklerinden ne anlamalıyız ve bu sözcükler hangi coğrafyayı ve kimleri anlatmak için kullanılmaktadır?

Yine bize göre "Karınca vadisi" olarak Kuran'ın çok veciz ifadeyle

tasvir ettiği coğrafya ise, arkeologların "tersine mimari" veya "asimetrik mimari" olarak tanımladıkları 30'dan fazla örneğinin Kapadokya'da bulunduğu yer altı şehirleridir. Örneğin Prof. Hikmet Kırık'ın hazırladığı TRT- Belgesel'de yayımlanan "Derinkuyu" örneğinde anlatılan 4.5 km² alanı kaplayan (1100 futbol sahası) ve yapımına MÖ 1700 yıllarında başlandığı tahmin edilen yer altı şehir mimarisinin tamamen "karınca vadisi" şeklinde olduğu gösterilmiştir. Hititler öncesi (Hattiler) yapımına başlanan ve sonraki her çağda da güvenlik gerekçesiyle geliştirilip - 28 katlı ve yaklaşık - 85 metre kotta, 30.000 kişinin yaşayabildiği bu yer altı şehirlerinden yalnızca Kapadokya'da bu kadar sayıda olmasını bizim bu argümanımızı güçlendiren veriler olarak değerlendirmekteyiz. Tabi ki Süleyman resul zamanında ve coğrafyasında bu durumun hangi yer altı şehrine tekabül ettiği yine arkeolojik çalışmalarla bulunabilecek bir durumdur. Fakat bu şehirlerin daha bronz çağından itibaren oluşturulmuş olması, Kuran'ın bu veciz ifadesinin muhatapları tarafından da biliniyor olmasını düşündürmektedir.

Daha önce, Kuran'ı anlama metodolojisinin mastarlarını açıkladığımızda, Sünnetullahta istisna olduğunu düşündürecek herhangi bir fantastik olayın olmayacağını bu sebeple birçok ayette "normal birer insan" oldukları açıklanan resullerin mucize gösteremeyeceklerini bunun tersi bir inancın "sınav" mantığıyla çelişeceğini belirtmiştik. Süleyman resul kıssalarını da bu bağlamda anlamak zorundayız. Kıssada geçen mecaz ve betimlemeleri literal alırsak, Kuran'ın genelinde çelişki oluştururuz. Bu açık gerçeği herhangi bir metodoloji sahibi olmadıkları için göremeyip, fantastik anlamlandırmalarla dini mitolojileştiren gelenek, özellikle Süleyman resul kıssalarını neredeyse bir fabl seviyesinde anlamaktadır. Onun kuşlarla ve karıncalarla konuştuğunu, onlara emirler verdiğini söylemektedirler. Arkeolojiye (bilime) dayalı çalışmaların ışığında bu ayetleri yine Kuran'ın emrettiği metotla anlamak dururken bunun yerine mitolojik açıklamalara prim vermek, Süleyman resulden öğrenebileceklerimizi de gözden kaçırmamıza neden olmaktadır. Hem Süleyman resul ve hem de babası Davut resul, Kuran'da en güzel örnekleri verilen yönetim metotları geliştirmişler ve her ikisi de insan olmalarından kaynaklanan hata yaptıklarında da hemen kendilerini düzeltmeyi bilmişlerdir. Her resulde biz Kuran muvahhitleri için güzel örneklikler olduğuna göre artık mitolojik

anlatımları terk ederek onların Kuran'da övülen tavırlarını içselleştirebilmeliyiz.

Süleyman resulle ilgili ayetlerin genel olarak metodolojiye uygun anlamlandırmalarının bu şekilde bilimsel olması gerektiğini ve bu bölümde değinmediğimiz yine Süleyman resulle ilgili diğer ayetlerin de bu mantık örgüsüyle anlaşılması gerektiğini düşünüyoruz. Fakat bu konuda son olarak bir başka ayette anlatılan olaya da kısaca değinmek zorunluluğunu hissediyoruz. Tekrar ayetlerini elersek bu konuyla ilgili ayetler şunlar;

> ***Enbiya Suresi 21/81-*** *Ve şiddetli esen rüzgâr Süleyman içindi. Onun isteğine uygun şekilde bereketli yerlere doğru eser giderdi. Biz, Her Şeyi Bilenleriz.*
>
> ***Seba Suresi 34/12-*** *Sabahleyin bir aylık yol gitmeyi, akşamleyin bir aylık yoldan geri dönmeyi sağlayan rüzgâr, Süleyman içindi. Ve erimiş bakırı kaynağından ona akıttık…*
>
> ***Sad Suresi 38/36-*** *Bunun üzerine rüzgârı onun emrine verdik. Onun emri ile dilediği yere yumuşak bir esinti ile akıp gidiyordu.*

Kuran'ı metodolojik olarak anlama çabasının gereği olarak, ayetlerde geçen "rüzgârın Süleyman resulün emrine verilmiş olması" deyiminden, onun rüzgârlara hükmetmesini değil, özellikle diğer ayetlerde geçen (Enbiya Suresi 21/82) dalgıçlık yapma bilgisine sahip yabancı işçilerden genel olarak yelken gemiciliğini ve standart rüzgârları kullanma bilgisini aldığını anlayabiliriz. Yine anlaşılan o ki Süleyman resul, bakır cevherinin çıkarıldığı bir coğrafyadan, gemilerle bu madeni alıp, başka coğrafyalara ihracat yapabilecek çapta bir filo kurmuştu. Çünkü zaten ondan çok daha önce mesela Kazakistan'da da insanlar rengi yeşil taşları ufalayarak, eritip bakır elde etmeyi günümüzden 4000 yıl öncesinden beri biliyorlardı. Tanah'ta bu konuda yazılanlardan konumuza delil getirmeden şunu not edebiliriz; Süleyman resulün Kıbrıs'tan bakır cevherini alıp gemilerle taşıması Tanah'ın tahrif edilmemiş bir açıklaması olma olasılığı, bakırın kimyadaki kısaltmasının (Cu), Kıbrıs'ın eski adı Cuprum'dan alınma durumuyla uyumludur.

Bunun dışında, "*Ve erimiş bakırı kaynağından ona akıttık*" ifadesinin mantıklı başka bir açıklaması en azından bizce bulunmamaktadır. Bu ifadeyi literal aldığımızda aşırı fantastik bir açıklamaya inanmak zorunluluğu doğacaktır. Dünya üzerinde "erimiş bakır

kaynağı" diye tanımlanabilecek artezyene benzer bir bakır üretimi yoktur. Çok açıktır ki ifade, yapılan ticaretin kârlılığı ile ilgili bir betimleme içermektedir. Zaten, Süleyman resul de işte bu deniz ticaret filosuyla kazandıklarıyla, hem ordusunda ve hem de şehir imarında kullandığı yabancı lejyoner ve işçileri finanse etmektedir. Bu bölümle ilgili olarak şunu söylemek zorundayız; Süleyman resulün, Kuran kıssalarında anlatılan yaşamının arkeolojik karşılığının tam olarak anlaşılması, üzerinde bilimsel olarak yapılacak çalışmaların konusudur. Bizim burada yaptığımız belki sadece "olmayana ergi" kuralını kullanarak, ayetlere verilen geleneksel anlamların elenmesinin gerektiği yanında bazı mantıksal çıkarımlar olarak düşünülmelidir.

ÖRNEK 20

FATİH SULTAN MEHMET'İN ELEKTRONİK KOL SAATİ - MESCİD'İ AKSA KONUSU

Üzerinde belki de geleneğin en fazla polemik yapıp, yüzlerce rivayet oluşturduğu ve hala da bu anlamda fantastik açıklamaların yapılmaya devam edildiği ayetlerden birisi de İsra Suresi 17/1. ayetidir. Konuyu dağıtmamak açısından özellikle rivayetlerdeki ultra fantastik anlatımları buraya almayacağız. Ayet "gece yürüyüşü" anlamına gelen "isra" sözcüğü üzerinden anlam yanlışlıklarına uğradığı için, buradan hareketle neredeyse topyekûn geleneksel ekoller tarafından kesin bir gerçeklik olarak inanılan "Miraç, yükselme" kültüyle birleştirilerek anlaşılmıştır. Aslında ayetin meali hemen hemen tüm yazarlar tarafından neredeyse aynı şekilde anlaşılmasına rağmen, akıllara kazınmış "Miraç ön kabulü" yüzünden tamamen sürreal bir arka plan oluşmuştur. Bu önkabulün sonucunu, örneğin dört ilahiyat profesörünün yazdığı DİB mealinin söz konusu ayet açıklamasında net olarak görmekteyiz.

> ***İsra Suresi 17/1 –*** *Bir gece, kendisine bazı ayetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid- i Haram'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid- i Aksa'ya götüren Allah, eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir.*

DİB Açıklaması – "Hz. Peygamber'in Mekke'deki Mescid- i Haram'dan Kudüs'teki Mescid- i Aksa'ya götürülmesi şeklinde gerçekleşen olağanüstü olay, "geceleyin yürüme, gece yolculuğu" anlamına gelen İsra kelimesiyle anlaşılır. Bu yolculuk hadislerde anlatılan "göklere yükseltme" safhasıyla birlikte mir'ac kelimesiyle ifade edilir. Miraç "yükselme, yukarı tırmanma" anlamındaki urûc kökünden türetilmiş olup, "yükselme vasıtası, aleti" manasına gelir."

DİB mealini yazan profesörlere göre; Allah, Muhammed resulü Mekke'den, Kudüs'te bulunan Mescid- i Aksa'ya "göklere yükselterek" götürmüş ve orada da ona "miraç" ana başlığıyla anlatılan

rivayetlerde açıklamasını buldukları birtakım olaylar yaşatmıştır. Oysa ilgili Kuran meali herhangi bir şekilde bir yerden başka bir yere "göklere yükselerek" ulaşmadan bahsetmez. Ayet; diğer konu başlıklarında açıklandığı üzere aynı Musa resulün gece yürüyüşü yapmasına benzer şekilde Muhammed resulün bir gece Mekke'nin merkezi yeri olan Mescid- i Haram bölgesinden yine Mekke'de bulunan Mescid- i Aksa'ya (uzaktaki mescidin olduğu yere) yürüdüğünü ve orada vahiy denilen bir kozmik iletişime muhatap olduğunu bize anlatmaktadır.

Bu konuyla ilgili rivayetleri dışlayarak şu tespiti yapmamız gerekmektedir. Kuran'ın bu ayetini gerçekten anlama çabasında olan insanlar olarak "Mescid- i aksa" sözcüğünün ne anlamda kullanıldığını, yine metodolojinin ilk mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiğini" kullanarak bulmalıyız. Yani madem "AKSA" sözcüğü bu ayeti anlamada kilit önem taşımaktadır, bu ayette geçen sözcüğün gerçekliğini yine aynı sözcüğün geçtiği farklı sure ve ayetlerdeki anlamları irdeleyerek görebilmeliyiz. Bunu yapmazsak hem ayeti anlamaktan uzaklaşıp, Kuran dışı kaynaklara başvurmak zorunda kalırız ki bu metodolojik bir okuma (İKRA) değildir hem de Kuran'da tarihsel (anakronik) çelişki oluştururuz. "Aksa" sözcüğünün geçtiği diğer iki ayet, Kasas Suresi 28/20 ve Yasin Suresi 36/20 ayetleridir. Her iki ayette de "aksa" sözcüğü "uzak, en uzak" anlamlarını karşılamak amacıyla kullanılmıştır.

> ***Kasas Suresi 28/20 -*** *Ve cae recûlûn min AKSAL medeniyeti yes'a. - Şehrin (diğer tarafından, öbür ucundan) bir adam koşarak geldi.*
>
> ***Yasin Suresi 36/20 -*** *Ve cae min AKSAL mediyneti racûlûn yes'a.- Şehrin (en uzak yerinden, öbür ucundan) bir adam koşarak geldi.*

Bu iki ayetin mealinde açıkça görüleceği üzere "aksa" sözcüğü "diğer taraf, uzak yerdeki, diğer uç" anlamında kullanılmaktadır. Buradan hareketle Mekke şehrinin merkezinde bulunan "Mescid- i Haram" bölgesinin dışında yine Mekke'de olmak kaydıyla oluşturulmuş ibadet ve eğitim bölgesine yani "Mescid- i Aksa"ya, Muhammed resul bir gece vakti yürüyerek gitmiştir. Hayatın olağan akışına son derece uygun olarak, Musa resulün vadinin diğer tarafında gördüğü ateş yakılan yere yürüdüğü gibi o da Kuran'da tarif edilen ve muhtemelen de o dönem orada yaşayan herkesin çok iyi bildiği yere yürüyerek gitmiştir. Muhammed resulün "yürüyerek"

tarif edilen yere gittiği bu kadar açık bir şekilde Kuran ayeti ile sabitken, onun "uçarak" Kudüs'e gittiğini sonrasında ise detayına girmekle vakit kaybetmek istemediğimiz birtakım sürreal boyut yolculuğu gerçekleştirdiği, orada "Kuran'da yazılı olmayan" birtakım vahiylerle ve kendinden önceki resullerle muhatap olduğunu düşünmenin gereği yoktur. Hira dağı anlatısında olduğu gibi Miraç anlatısının verileri ile Kuran'ı anlamlandırmaya çalışmak metodolojiyi tersine çalıştırmak anlamına gelir. Kuran bu anlamda tek referans kaynağıdır ve o onun dışından kaynakların anlatımından anlaşılacak bir metin değildir. Metodolojiyi tersine çalıştırmak, yani Kuran'ın verilerinden diğer tüm kaynakların gerçeklikleri test ediliyor olması gerekirken, o "zannî, sanıya dayalı" kaynaklarla Kuran'ı anlamaya çalışmak sonuç olarak sadece dini mitolojileştirmekle kalmaz, ilahi olma iddiasındaki kaynağın içinde çelişki oluşturarak daha büyük bir zarara yol açar.

Geleneğin "Mescid- i Aksa" örnekliğinde oluşturduğu bu durum, literatürde "anakronik, tarihsel hata" olarak tanımlanan bir çelişkidir. Çünkü tarihsel gerçeklikte, Kuran'ın Muhammed resule vahyedildiği bilinen tarihte, Kudüs'te bu isimle bilinen bir mekan yoktur. Tüm tarihsel kayıtlar, bugün Müslümanların yanlış bir şekilde "Mescid- i aksa" olarak bildikleri Kudüs'teki bölgenin Yahudiler tarafından "İlya mescidi", Araplar tarafından ise "Beyt- i makdis" olarak isimlendirildiğini söyler ki zaten söz konusu bu yapı da Davut ve Süleyman resul tarafından yapılan tapınağın M.S 70'de Romalıların yıkması sonucu geriye kalan "Batı duvarı, ağlama duvarı"ndan ibarettir.

Bu yıkıntıların dışında, Bizans imparatoru I.Justiniaos tarafından MS.6. yüzyılda yaptırılan bir Hristiyan kilisesi vardır ki bu yapı 638 yılında halife Ömer zamanında Kudüs'ün alınmasıyla camiye çevrilmiştir. Bugün "Mescid- i Aksa" olarak meşhur olmuş bina ise (Kubbetus Sahra) Muhammed resulün vefatından yaklaşık 60 yıl sonra Emevi kralı Abdülmelik bin Mervan tarafından tamamen "politik" nedenlerle yaptırılmıştır. Mervan, Kudüs'te ilan ettiği halifeliğine teolojik bir dayanak olması fikriyle yaptırdığı mescide "mescid- i aksa" ismini koyarak ve kendi krallığında yaşayan Müslümanların Mekke'ye giderek hac yapmalarını yasaklayarak "alternatif bir hac yeri, ikinci bir kutsal bölge" oluşturmuştur. Bu

çabasının kitleler nezdinde egemen olmasının sağlanması adına da söz konusu ayette geçen mescid- i aksanın bu yer ve mübarek kılınan yerin ise kendi yönetim başkenti Şam olduğuna dair birtakım rivayetler oluşturuldu. Siyasetin bu derece dini kullanmasının örneği maalesef yöneticiler tarafından devşirilmiş ruhbanların uydurduğu külliyatla bugüne kadar gelmiştir.

Tüm bu tarihsel gerçeklikler ışığında hala Kudüs'teki bölgenin, Kuran'da ilgili ayette geçen "mescid- i aksa" olduğuna inanmanın, bir dönem filminde Fatih Sultan Mehmet'in kolunda elektronik bir saat olmasını mantıklı görmekten bir farkı yoktur.

ÖRNEK 21

KURAN'DA YASAKLANAN SALDIRI (FETİH) SAVAŞI AYETLERİNİN ANLAMSAL TAHRİFİ; CİZYE KONUSU

Tüm insanlığa, her çağda rahmet olarak görevlendirilen Muhammed resul, tüm yaşamı boyunca ilettiği mesaja önce kendisi tam olarak uygun yaşamaya çalışmış sonra da çağdaşı insanları bu ilahi metnin emir ve yasaklarına uymaya çağırmıştı. 7.yüzyıl Arabistan'ında vahyedilmiş Kuran ayetleri, o zamana kadar oluşmuş kültürün çok üstünde gerçek bir barış ve huzur ortamı oluşması için gereken kuralları içeriyordu. Her coğrafya ve zamanda (maalesef bugün de) toplumun önünde bulduğu savaş, sömürü, adaletsizlik, nefret, ırkçılık, cinsiyet ayrımı, kriminal suçlar yerine, kökenini insan vicdanından ve ahiret bilincinden alan barış, eşitlik, adalet, sevgi, hoşgörü ve hakça paylaşımın aldığı bir zeminin oluşturulabileceği düşüncesi, Muhammed resul tarafından alınan vahiyle gerçekleşme olanağı buldu. Muhammed resul, yaşamı boyunca Allah'tan aldığı bu vahyin gereğini yaptı ve inanırlarına da bunu öğretti. Kuran, kendisinden önceki vahiylerin tamamının orijinalinde de olan bu barış önerisinin tüm inanç gruplarının huzur içinde yaşamasının zeminini oluşturmuştur.

Bu başlık açıklandığında görülecektir ki, evrenin yaratıcısı olan Allah, yarattığı insanların bir kısmının diğerlerine çok haklı bir gerekçe olmadıkça (ki bu gerekçeler tamamen savunma ile ilgilidir) saldırmasını, onların o zamana kadar oluşturdukları değerleri talan etmelerini, mallarını çalmalarını, kadın ve çocuklarını köleleştirmeyi ve onları her yıl kafa vergisi vermeye zorlamalarını istemez. Hatta çok yaygın olarak yanlış bilinen uygulamanın aksine; Allah, Müslümanların Müslüman olmayan toplumlara savaş açarak saldırmasını, onların topraklarını ele geçirmeyi ilahi bir metinde yazmış olamaz. Allah, herkesin Allah'ıdır ve barış içinde yaşamak isteyen kim olursa olsun canı ve malı değerlidir. Suçsuz yere bir kişinin bile öldürülmesini tüm dünyanın öldürülmesi gibi

gören ve bunu vahyine yazan (Maide Suresi 5/32) Alemlerin Rabbi, yaratıcı olmanın gereği olarak bu kadar barışçıl bir metni vahyetmişken, tanık olduğumuz ve tarihsel olarak da bildiğimiz pratik, nasıl bu derece saldırgan örnekler içerir sorusuna da yine metodolojiye uygun cevaplar bulmak zorunluluğu vardır.

Muhammed resulün vefatının hemen sonrasında başlayan bu sürecin sosyopolitik ve ekonomik nedenleri üzerinde durmak bu kitabın konusu değildir. Bize düşen bu kötü pratiğin teolojik dayanaklarını anlamaya çalışmak ve bu alanda oluşturulmuş yanlışları ve tahrifatları işaret etmek ve doğrusunun anlaşılması adına bir adım atmaktır. Oluşmuş pratiğin tek sebebi olarak sadece rivayetlerin gösterilmesi bizce eksik bir tanımlama olacaktır. Bu anlamda doğaldır ki, rivayetler üzerinden geniş bir politik alan oluşturulmuş ve vahyin barış emri gölgelenmiştir ama bu kanalı tek sebep görmek eksik olacaktır. Kuran'ın dinin tek hüküm kaynağı olduğuna inanan Müslümanlar olarak, çok daha cesurca Kuran kavramlarının tahrif edildiği gerçeğiyle de yüzleşmemiz gerekmektedir. Bizler Kuran'ın emir ve yasaklarının bu konuyla ilgili kavramların tahrif edilerek gölgelendiğini görmezsek, metodolojinin gereği metinde çelişki oluşturacağımızın da farkına varmalıyız. Bu cesur adımın atılmasının zorluğu, Allah vahyinde oluşacak yanlışların devam ettirilmesi sorumluluğunun yanında bize göre çok küçük bir durumdur.

Kuran'ı, Nahl Suresi 16/98. ayetinde emredildiği üzere; tüm şeytanların yanıltıcı yönlendirmelerinden Allah'a sığınarak okuduğumuzda; yani ön kabullerin etkilerinden sıyrılarak temiz bir akıl ve vicdanla anlamaya çalıştığımızda görürüz ki; Allah, vahyine inanan insanları tam bir barış ortamı yaşamaya çağırır. Tüm çağlar boyunca vahyedilen din İslam ve inanırlarının ismi müslim iken (SLM kökü esenlik, güvenlik, barış anlamındaki sözcüklerin karşılığıdır. Müfredat s.482) barışı öncelemesi gereken insanların, kendilerine saldırmamış toplumlara saldırıp topraklarını ele geçirmelerini bunu da "fetih" olarak görmelerini ve onları kendilerine her sene vergi (cizye) vermeye zorlamaları hangi motivasyonla olursa olsun Kuran'ın ilgili ayetlerini yanlış yorumlamayla ve kavramları tahrif ederek, içini çok farklı anlamlarla doldurmayla ilgilidir.

Öncelikle Kuran'ın sözünü ettiğimiz haliyle bir saldırı savaşını

kesinlikle yasakladığını bilmeliyiz. Bağlamlarından kopartılarak, bütünselliği bozularak cımbızlanan ayetleri göstererek Kuran'ın barış karşıtı, saldırgan emirler içerdiğini iddia edenler kesinlikle metodolojik bir yanlışa düşmektedirler. Öncesi tüm vahiylerin orijinallerinde olduğu gibi Kuran da insanoğlunun tüm kültür zamanlarında ve coğrafyalarında kendi kendisine oluşturamayacağı kadar üstün ve adaletli bir barışı öngörür. İnsanlar, Kuran'ın bu barışçıl seviyesini anlayacakları gün gerçekten çok şaşıracaklardır. Kuran'ın incelediğimiz bu barışçıl yönünü, metodolojimizin birinci mastarı gereği yine sadece Kuran ayetlerinden görelim;

Bakara Suresi 2/190- *Sizinle savaşanlara karşı siz de Allah yolunda onlarla savaşın. Ama haddi aşmayın. Zira Allah, haddi aşanları sevmez.*

Nisa Suresi 4/90- *Ancak, aranızda antlaşma olan halka sığınanlar veya ne sizinle ne de kendi halkıyla savaşmayı içine sindiremeyip size gelenler hariç. Eğer Allah dileseydi, onları başınıza musallat ederdi de sizinle savaşırlardı. Eğer tarafsız kalarak ve sizinle savaşmayıp barış isterlerse, Allah onların aleyhinde size bir yol vermemiştir.*

Araf Suresi 7/33– *De ki: "Rabbim şunları kesinlikle haram kılmıştır; Fuhuşların (her türlü aşırılık, haddi aşmak, hayasızlık, edepsizlik) açık olanını ve gizli olanını, günahları, HAKSIZ YERE SALDIRMAYI, hakkında hiçbir belge indirmediği herhangi bir şeyi Allah'a ortak koşmayı ve Allah'a bilmediğiniz şeyleri yakıştırmanızı.*

Enfal Suresi 8/56- *Onlar (8/57 ayetinde savaş izni verilenler), kendileriyle antlaşma yaptığın halde, her defasında hiç çekinmeden antlaşmalarını bozan kimselerdir.*

Tevbe Suresi 9/13- *Antlarını bozup, Resulü yurdundan çıkarmaya karar veren ve size karşı saldırıya ilk geçen bir toplumla savaşmaz mısınız? Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Eğer gerçekten inananlar iseniz, Allah'ın cezalandırmasından daha çok korkmanız gerektiğini bilmelisiniz.*

Hac Suresi 22/39- *Kendileriyle savaşılan kimselerin, zulme uğramaları nedeniyle, savaşmalarına izin verildi. Kuşkusuz Allah, onlara yardım etmeye kadirdir.*

Hac Suresi 22/60- *Bu böyledir! Kim kendisine yapılan haksız bir saldırıya aynı oranda karşılık verirse, sonra yine saldırıya uğrarsa Allah ona yardım eder. Allah Çok Affedici'dir, Çok Bağışlayıcı'dır.*

Yukarıya alıntıladığımız ayetlerden net olarak anlaşıldığı üzere; Allah, vahyinde Müslümanların kendilerine saldırılmadıkça ve aralarındaki anlaşma muhataplarınca bozulmadıkça saldırı savaşı yapmalarını yasaklamıştır. Bu ayetlerin tek bir istisnası vardır ki o konu da zaten barış gücü oluşturulmasına ve zulüm gören zayıf halkların kurtarılmasına yönelik olan ayetlerde anlatılır.

> ***Nisa Suresi 4/75-*** *Size ne oluyor da Allah yolunda ve: "Ey Rabb'imiz! Bizi halkı zalim olan bu beldeden çıkar, katından bize sahip çıkacak ve yardım edecek kimseler gönder." diyen mustazaf (güçsüz bırakılmışlar, ezilmişler, kimsesizler, çaresizler, küçümsenenler) erkekler, kadınlar ve çocuklar için savaşmıyorsunuz?*
>
> ***Hucurat Suresi 49/9–*** *Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa, hemen aralarını düzeltin. Eğer ikisinden biri, diğerine saldırırsa, saldırgan olanlarla, Allah'ın emirlerine uygun davranıncaya kadar savaşın. Eğer böyle davranmaktan vazgeçerlerse o zaman adaletle aralarını düzeltin ve hakkaniyetli olun. Allah, haktan yana olanları sever.*

Sıraladığımız ayetler, saldırı savaşını tamamen yasaklıyor ve savaşın ancak karşı tarafın saldırısını önlemek ve anlaşmalarını bozan taraflarla olabileceğini çok açık ifadelerle anlatıyor ve bunun istisnalarını bile barışçıl nedenlere bağlıyorken, tarihsel pratikte kendisine yer bulmuş olan "cizye için savaş" kavramını Müslüman aklın tekrar düşünmesi ve Kuran'ın bütünselliğinde çelişki oluşturmayan "gerçek, özgün" anlamını ortaya çıkarması gerekmektedir.

Üzerine koskoca bir tarihsel pratiğin inşa edildiği "cizye" konusunun geçtiği ayet ve geleneksel açıklamanın kısa bir özetini DİB mealinden verelim:

> ***Tevbe Suresi 9/29–*** *Ehl- i kitap'tan, Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah'ın ve resulünün yasakladığını yasak saymayan ve hak dine uymayan kimselerle, yenilmiş olarak ve kendi elleriyle cizye verinceye kadar savaşın.*

DİB meali açıklaması =

"Ayetin nüzulü zamanında yaşayan Ehl- i kitap mensupları genellikle hak dinlerin aslında mevcut olan sahih bir Allah ve ahiret inancından, yine bu dinlerin getirdiği hayat ve ahlâk düzeninden uzaklaşmış bulunuyorlardı. Eldeki bilgi ve belgelerine dayanarak kendi dinlerinin aslına dönmeleri de mümkün değildi. Bu sebeple

İslam'a girmeleri teşvik edilmeli ve girmedikleri takdirde Müslümanlara zarar vermemeleri için kontrol altına alınmaları gerekli idi. İslam ülkesinde zimmi (gayri müslim vatandaş) statüsünde bulunan kişilerden kendilerine din hürriyeti, can ve mal güvenliği sağlanması karşılığında alınan verginin (cizye) Kuran'daki dayanağı bu ayettir. Müslümanlardan alınan zekat bir yönüyle vergi niteliğinde olmakla beraber bir yönüyle de dini vecibe (ibadet) olduğu için gayri müslimlerden zekât alınmaz; onlar bunun yerine cizye öderler."

DİB mealinin konuyla ilgili açıklamasındaki çelişkiler üzerinde durmayacağız. Meal yazarlarının açıklamalarında biraz mahcup bir üslupla Müslüman toplumlar arasında yaşayan Müslüman olmayanların neden cizye ödemeleri beklendiğini açıklarken, bu ayetin saldırı savaşının referansı olarak hangi mantıkla kullanıldığı üzerinde bir bilgi vermemeleri ilginç olarak görülmelidir. Oysa bunun, ayetin pratikte "cizye" kavramına yüklenen anlam olarak anlaşılması ile, bu ayetle sıraladığımız saldırı savaşını yasaklayan ayetlerin çelişmesi sonucunu çıkaracağı açıktır. Aynı metin; saldırı savaşını yasaklarken, tebliğ(!) için yapılan savaş sonunda insanları cizyeye bağlayın dememelidir. Metodolojinin ikinci mastarı gereği Kuran'da çelişki olmayacağına göre "cizye" kavramının gerçekliğini doğru bir şekilde mantığımızda oturtmamız gerekmektedir.

Ali İmran Suresi 3/200, Enfal Suresi 8/60 ve Tevbe Suresi 9/41 gibi barış zamanı herhangi bir olası saldırıya topyekûn hazırlığı emreden ayetleri "saldırı savaşına teşvik" olarak değerlendiren yüzeysel eleştirileri bir yana bırakırsak; CZY kökünden türemiş bu kavramı anlamak zorunda olduğumuz gerçeğiyle karşılaşırız.

Cizye'nin, Ragıp El Isfahani'nin Müfredat isimli kavramlar sözlüğünde (s.218) genel olarak "karşılık" anlamında olduğu yine Kuran ayetleri örnekliğinde yazılıdır. Türkçede de kendisine yer bulan "ceza" sözcüğü de bu kökten gelir ve sözcük bizim dilimizde olumsuz bir duruma işaret ediyorken, Arapçada olumlu ve olumsuz durumlar için verilen "karşılık" anlamını içermektedir. Bu ayetleri incelediğimizde görülecek olan şey şudur ki, Kuran "ceza" sözcüğünü hem bir "ödül" hem de "suç karşılığı" anlamında almakta ve sözcük genel olarak "karşılık" sözcüğüyle Türkçede anlaşılmalıdır.

Kehf Suresi 18/88- *Kim iman eder ve salihâtı yaparsa, en iyi karşılık onundur. Biz, ona her türlü kolaylığı göstereceğiz. (OLUMLU ANLAMDA CEZA)*

Taha Suresi 20/76- *İçinden ırmaklar akan Adn Cennetlerinde sürekli kalacaklar. İşte bu arınmış olanlara verilecek karşılıktır. (OLUMLU ANLAMDA CEZA)*

Şura Suresi 42/40- *Bir kötülüğün karşılığı o kötülük ölçüsündedir. (OLUMSUZ ANLAMDA CEZA) Ama kim bağışlar ve düzeltici olursa artık onun karşılığı Allah'a aittir. Kuşkusuz O, haksızlık yapanları sevmez.*

İnsan Suresi 76/12- *Sabretmelerine karşılık (OLUMLU ANLAMDA CEZA) onları Cennet ve ipek ile ödüllendirecektir.*

İsra Suresi 17/63- *Allah, "Git! Onlardan kim sana uyarsa, bilin ki bunun karşılığı tam bir karşılık olarak Cehennem'dir." dedi. (OLUMSUZ ANLAMDA CEZA)*

Furkan Suresi 25/75- *İşte onlar, sabretmelerine karşılık yüksek makamlarla ödüllendirilecekler. (OLUMLU ANLAMDA CEZA) Orada saygınlık ve esenlik dilekleriyle karşılanacaklardır.*

Saffat Suresi 37/39- *Yapmış olduğunuz şeyin tam karşılığını alacaksınız. (OLUMSUZ ANLAMDA CEZA)*

Kuran'ı anlama metodolojimizin birinci mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği" Tevbe Suresi 9/29 ayetinde ifade edilen "cizye, ceza" sözcüğünün diğer ayetlerde geçen anlamlarını bu şekilde tespit ettiğimize göre, geleneğin yaptığı yorumu daha önce listelediğimiz Kuran'ın saldırı savaşını yasaklayan ayetleri de dikkate aldığımızda yine ikinci mastarımız olan Kuran'da çelişki olmaz kuralı gereği yeniden düşünmeliyiz. Madem Kuran, saldırı savaşını yasaklıyor; Tevbe Suresi 9/29 ayetinin Müslümanların toprak fethetmek için barışçıl topluluklara saldırması bağlamında yorumlanması çok büyük bir hata olacaktır.

Müslümanlar surenin bağlamından da anlaşılacağı üzere saldırıya uğramışlardır ve kendi can, mal ve vatanlarını savunmak amacıyla savaşa teşvik edilmektedirler. Sonuçta da Allah rızası için bu tehlikeye göğüs germeleri beklenmektedir. Savunma savaşının sonucunda da ki başka bir amaçla savaşmaları zaten yasaklanmıştır, saldırgan tarafı etkisizleştirip, yurtlarından çıkardıklarında oluşan

durumu işte Tevbe Suresi 9/29 ayeti betimlemektedir. Haksız saldırıya uğrayan inanırlar, sonuçta savunma savaşını kazansalar da birçok yönden saldırganlar tarafından mağdur edilmişlerdir. Büyük olasılıkla, birçok insan şehit olmuş veya yaralanmış, birçok yapı hasar görmüş, dul ve yetim insanların savaş sonrası ihtiyaçlarının karşılanması zorunluluğu doğmuştur. Çok doğaldır ki, işte bu zararların yenilgiye uğratılmış bu saldırgan toplum tarafından tazmin edilmesi beklenir. İşte Tevbe Suresi 9/29 ayetinin bağlamı da bu şekildedir ve "cizye" sözcüğüyle karşılanan bu kavram da tamamen haklı bir "tazminat, karşılık"ı anlatmaktadır. Bu uygulama bugün bile birçok modern savaş sonrası uluslararası hukukun bir konusu olarak tanık olunan, çok da haklı bir uygulamadır.

Saldırgan taraftan, yol açtığı maddi- manevi yıkımın telafisinin talep edildiği bu tarz bir "tazminat, karşılık" kavramını, anlamsal olarak tahrif edip, bu kadar barışçıl bir metinden saldırı savaşına icazet çıkarma çabası, ancak şanlı resulün vefatından sonra devlet yönetimini devam ettirebilmek adına içeriden tahrifatçı Emevi savaşçıl zihniyetinin bir eseri olabilir. Tarih boyunca da kim olursa olsun bu sahte icazetle kendi şahsi hedeflerine ulaşmada dini kullanan herkes ahirette kendi hesabını vermekle sorumlu olacaktır. Biz Kuran İnanırlarına düşen, Kuran gerçeklerini tarihsel olayları anlamada da tek kıstas olarak kabul etmektir. Sonuç olarak Kuran'ın diğer toplumlarla nasıl mücadele (cihat) etmemiz gerektiğini açıklayan ayeti çok açıktır. Ayet asla onlara karşı şiddeti kullanmamızı istemez ve neyle mücadele, tebliğ edileceği bellidir.

> ***Furkan Suresi 25/52-*** *Öyleyse Kâfirlere boyun eğme. Onunla (Furkan, Kuran, vahiy) onlara karşı var gücünle büyük bir mücadeleye giriş.*

ÖRNEK 22

ERKEK ÇOCUĞU OLMADIĞI İÇİN ÜZÜLEN RESUL ANLATISI

Kuran'ın sadece üç kısa ayetinden oluşan ve 108. suresi olup "Kevser" ismiyle bilinen suresinde geçen "ebter, soyu kesik, nesli devam etmeyen" anlamına gelen sözcükten dolayı; gelenek, sureyi metodolojinin 4. mastarı olan "Allah'a ve resullerine edeple yaklaşmak" kuralını göz ardı ederek açıklamaktadır. Sure şu şekildedir;

Kevser Suresi 108/1- *Kuşkusuz Biz sana Kevseri verdik.*

Kevser Suresi 108/2- *O halde Rabbin için salat et ve zorlukları göğüsle (venhar).*

Kevser Suresi 108/3- *Kuşkusuz o sana buğzeden (nefret eden, kin besleyen) sonu olmayanın ta kendisidir.*

Konu başlığı üçüncü ayetteki "ebter" kavramı olduğu için birinci ayette geçen "kevser" ve ikinci ayette geçen "venhar" sözcüklerinin genel olarak yanlış çevrilerek "zenginlik ve kurban kesmek" şeklindeki anlamlarının üzerlerinde uzun durulmayacaktır. Sadece kevser sözcüğünün "kesret" yani çokluk sözcüğünün hem sayısal hem de moral çokluk anlamına gelip "risalet, Kuran" şeklinde ve "venhar" sözcüğünün ise kurban kesmekle tamamen ilgisiz "vahyi açıkladığı için resule ve tabi ki sonraki her Müslümana çıkarılan zorluklara karşı göğüs germek" anlamına geldiğini not ediyoruz.

Üçüncü ayete gelince; gelenekteki açıklamaya göre müşrikler, Muhammed resulün doğan erkek çocukları ölüp, erkek çocuksuz kalınca onu "ebter, soyu devam etmeyecek olan" diye çağırmaya başlamışlar, bu duruma üzülen resulü, Allah bu ayeti vahyederek teselli etmiştir. Birçok meal bu arada mesela Prof. İlhami Güler'in tercihi meal de bu mantığa uygun olarak tercüme edilmiştir.

Kevser Suresi 108/3 (İlhami Güler)- *(Ey Muhammed) Asıl sana kin besleyenlerin soyu kesiktir.*

Ayetin nüzul sebebi olarak Muhammed resulün erkek çocuğu olmadığı veya doğumdan sonra yaşamadığı için yani sadece kızları olduğu için bu duruma üzüldüğü ön kabulünü koyarsak ayeti de bu şekilde anlamak kaçınılmaz olur. Oysa, Kuran'da alemlere rahmet olarak tanımlanan bir resul, bu sebepten dolayı asla üzülmez. Ayette (asıl, oysa) gibi bir sözcük de zaten yoktur. Tüm resuller gibi Muhammed resul de hem erkek ve hem de kız çocuklarının verilmesinin başlı başına bir mucize ve şükür sebebi olduğunu bilir ve cahil müşrikler eğer böyle bir hakaret etmişlerse bile müşriklerin bu hakaretinden zerre miktar etkilenmez. Tüm resuller ve onların tüm takipçileri inanırlar asla cinsiyetçilik yapmazlar. Onlar her iki cinsin de dünya yaşamının temeli olduğunu ve sınav konusunda cinsiyetle ilgili herhangi bir durumun üstünlük veya dezavantaj oluşturmadığını, önemli olanın Kuran'ın tanımladığı şekilde bir takvalı yaşam sürmenin (erdem) olduğunu bilirler. Ayrıca soy, sop olarak devamın bu anlamda değeri yokken kimin kendisine kız çocuğu verildiğinde moral olarak çöküp, üzüldüğünü yine Kuran bize haber vermektedir. Kızları fiziken ve sosyolojik olarak diri diri toprağa gömen müşrik sistemin, Allah resullerini tam olarak tanımadıkları çok açıktır.

Nahl Suresi 16/58- *Onlardan birisine, çocuğunun kız olduğu haberi verildiği zaman, kızgınlığından yüzü kapkara kesilir.*

Nahl Suresi 16/59- *Aldığı haberin kötülüğünden, insanların yüzüne bakamaz olur! Bu zillete karşı onu yanında mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün! Dikkat edin, verdikleri hüküm ne kötüdür!*

Zuhruf Suresi 43/17- *Onlardan biri, kendisine, Rahman'a layık gördüğü kız çocuğu haberi verildiği zaman, yüzü simsiyah kesilir, içini üzüntü kaplar.*

Zuhruf Suresi 43/18- *Ve "Süs içinde büyütülmekten başka işe yaramayanı mı verdi?" diye hayıflanır!*

Tekvir Suresi 81/8- *O diri diri toprağa gömülen kıza sorulduğu zaman;*

Tekvir Suresi 81/9- *Hangi suçtan dolayı öldürüldüğü!*

Sünnetullahın değişmezliği mastarı gereği, hiçbir resul kendi soyunun biyolojik olarak devam etmemesinden veya erkek çocuğunun olmamasından dolayı müşriklerin kendi mantıklarıyla yaptıkları ve hakaret zannettikleri söylemlerinden dolayı üzülmez.

Demek ki geleneğin nüzul sebebi olarak ileri sürdüğü şeyle "ebter" sözcüğü gerçek anlamını bulmuş değildir. Sure; resulün kendisine verilen en değerli şey olan kevserin yani risalet yoluyla aldığı vahiy aydınlığının yardımıyla toplumsal dayanışma yaparak (salat), zorluklara göğüs germesi gerektiğini belirttikten sonra barış mesajına nefretle karşı çıkanların sonunun bu dünyada ve ahiret boyutunda iyi olmayacağına işaret etmektedir. Mutlu son sadece muvahhitlerindir. Hangi inancın ebter olduğunu anlatan ayetlerden bazıları şöyledir;

Bakara Suresi 2/167- *Tabi olanlar, diyecekler ki: "Keşke bize, tekrar dünyaya dönüş olsaydı da onların şimdi bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzak dursaydık." Böylece, Allah, pişmanlıklarına sebep olan bütün bu yaptıklarının sonucunu onlara gösterir. Ve onlar ateşten çıkacak da değillerdir.*

Enam Suresi 6/27- *Onların, ateşin karşısında durdurulduklarında: "Keşke geri döndürülsek de Rabb'imizin ayetlerini yalanlamasak ve Mü'minlerden olsak." dediklerini bir görsen.*

İbrahim Suresi 14/44- *Azabın kendilerine geleceği gün ile insanları uyar. O zaman kendilerine haksızlık (vahyin çağrısına uymamakla) yapanlar: "Rabb'imiz! Bize biraz daha süre ver de Senin çağrını kabul edelim ve Resullere uyalım." diyecekler. Allah da: "Daha önce sizin için bir tükenişin, inişe geçişin olmadığına yemin edenler sizler değil miydiniz?" diyecek*

Araf Suresi 7/128- *Musa, halkına: "Allah'tan yardım dileyin ve sabredin. Kuşkusuz yeryüzü Allah'ındır. Dilediği kulunu ona mirasçı kılar. Mutlu son takva sahibi olanlar içindir." dedi.*

Hud Suresi 11/49- *İşte bunlar, sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Bunları ne sen ne de halkın daha önce bilmiyordunuz. O halde sabret. Sonuç, takva sahiplerinindir.*

Rad Suresi 13/22- *Ve o kimseler, sabırla Rabb'lerine yönelirler ve salatı ikame ederler, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık infak ederler, kötülüğü iyilikle savarlar; dünya yurdunun sonucu onlar içindir.*

Kasas Suresi 28/83- *İşte ahiret yurdu! Onu, yeryüzünde büyüklük taslamayan ve bozgunculuk yapmayan kimseler için ayırdık. Gelecek takva sahiplerinindir.*

ÖRNEK 23

ÇOK KANATLI RESUL MELEKLER, ARŞ'I TAŞIYAN SEKİZ MELEK

Kuran'ın melek kavramına iki ayrı anlam yüklediğini, bunlardan birinin ülük fiil köküne referansla ayet, vahiy; diğerinin ise melk fiil köküne referansla güç, kuvvet olarak bağlamdan anlaşılacağı açıklanmıştı. Hangi ayette melek- melaike sözcüğünün kuvvet; hangisinde ise vahiy, ayet olduğu konusu bazı ayetlerde tespiti zor olarak görülebilmektedir. Bu zorluğun nedeni bizce ayetin bağlamının, özellikle hangi boyutla (dünya, ahiret) ilgili olduğu konusunun tam anlaşılamamasıdır. Özellikle fizik evrenin son bulmasından sonrasını tasvir eden ayetlerin, dünya hayatını betimlediği sanıldığı için bu ayetlerde geçen "melek" sözcüğüyle iki anlamdan hangisinin kastedildiğinin anlaşılması olanaksız hale gelmektedir.

Özellikle Fatır Suresi 35/1 ve Hakka Suresi 69/17 ayetleri tam da bu duruma örnek olarak gösterebilecek ayetlerdir ve ilk ayet bu dünya boyutuyla ikincisi ise yaşadığımız evrende bildiğimiz tüm fiziki yasaların tamamen değiştirildiği ahiret boyutundaki yeni yaratılışı betimler. Bu tarz ayetlerin bağlamı yanlış tespit edildiği için de "melek" kavramı bizim açıklamamız dışında "fantastik varlıklar" şeklinde akıllarda canlanmaktadır. Bu yanlış imgeleme ayetlerin işte bu algı sonucunda yanlış anlaşılmasını getirmektedir. Yanlış anlaşılan ve rivayetlerdeki zengin bir anlatı katkısıyla mitolojileştirilen duruma çok iyi bir örnek konu başlığını oluşturan "çok kanatlı resul melekler ve "arşı taşıyan sekiz melek" konularıdır. Şimdi bu mitolojik şekle sokulmuş iki ayeti inceleyelim.

> ***Fatır Suresi 35/1-*** *Hamd göklere ve yere yaradılış yasalarını koyan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı resuller yapan Allah'a özgüdür. O, yaratmada dilediğini arttırır. Allah, Her Şeye Gücü Yeten'dir.*

Ayetin ilk cümlesinden, genel olarak melk fiil köküne referansla "güçler" anlamıyla anlaşılacak şekilde melek kavramını işaret ettiği görülmektedir. Bu ilk tespitle beraber ayetin sonrası

anlaşılmaya çalışılmalıdır. Ayeti anlamamızı sağlayacak diğer iki referans noktası ise, söz konusu meleklerin "ikişer, üçer, dörder" kanatlı olması ve bir de "resul" olma özelliğidir. Neticede, Arapçada "ikişer, üçer, dörder" deyimi dörtle sınırlı bir durumu anlatmaz. Anlatılan şey neyse, onun çokluğunu ifade etmek için kullanılır. Biz eğer metodolojimiz sayesinde ayetin bağlamını "evrene konmuş olan güçler" olarak tespit etmişsek, bu fizik güçlerin "çok kanatlı" yani aynı anda evrende çalışan çoklu boyut ve güçler oldukları sonucuna ulaşabiliriz. Fizik evrende, evrenin çalışmasını sağlayan her güç tek başına (münferiden) çalışmazlar, onlar her biri diğeriyle irtibatlı ve az ya da çok diğerini etkileyen güçler halinde iş görürler. İster mikro evrende atom altı boyutta, ister kozmosun herhangi bir noktasında veya dünyada bilimin tespit ettiği veya henüz tam olarak tanımlayamadığı her güç (melek) birbiriyle etkileşim halinde evrenin çalışmasını sağlarlar. Bu anlamda "kanat" metaforu bize göre etkileşen güçlerin boyut ve/veya bileşkelerini ifade etmektedir. Zaten tüm bu yaratılış delilleri ki Said Nursi'nin ifadesiyle "hakaik- i imaniye", modern bilimin ifadesiyle "deistik argümanlar" olarak isimlendirilirler; sorgulayan ve metodolojik düşünebilen insanlar açısından "onlar, gerçeğe götüren resullerdir". Resul olma özellikleri ile sorgulayan insanları, yaratılış gerçeğini bulmaya götüren elçiler bu deistik argümanlardır. İnsan, kendisinde ve dış dünyada gözlemlediği, duyumsadığı bu resullerle doğru yolu (tevhid) bulur ve sonrasında doğru bir Tanrı inancından Kuran'ın anlattığı gerçekliğe ulaşabilir. Kuran'ın bize önerdiği düşünsel sıralama, önce yaratılış gerçekliğine ulaşma (Deizm) sonra Müslüman olma şeklindedir. Bunun dışındaki bir sıralama, kategorik olarak hatalıdır ve çoğunlukla insanı ya "atalar dini" olarak Kuran'da aşağılanan bir kültürel inanç seviyesine hapseder ya da sorgulama aşaması sıralama olarak yanlış olduğundan ateizm saçmalığına veya agnostizme sürükler.

Geleneğin anlatımıyla, dış dünyada yüzlerce kanatlı Cebrail veya binlerce kanatlı İsrafil isimli meleklerin varlığına inanmak, onların ayette anlatılan resul melekler olduğunu sanmak mitolojidir. Neticede çok kanatlı oldukları kıstasını tutturmuş olsalar da "resul" kıstasını, geleneksel inanca göre sadece resullere vahyi ileten Cebrail karşılamış oluyorsa o zaman çoğul "resuller" ifadesi anlamını bulmamaktadır.

Bu konu başlığında inceleyeceğimiz diğer ayet ise, Hakka Suresi 69/17.ayettir. Geleneğin bu ayetle ilgili açıklamasını anlamak için DİB mealinden yazıyoruz;

Hakka Suresi 69/17- *Melekler göklerin etrafındadır. O gün Rabbinin arşını bunların da üstünde olan sekiz (melek) yüklenir.*

DİB açıklama = Arşı taşıyan "sekiz", kendilerine "hamele- i arş (arşın taşıyıcıları)" denilen sekiz melek veya taşıyıcı olarak yorumlanmıştır. (Arş hakkında bk Araf 7/54)

Geleneğin eleştirisine girmeden, bu ayetteki açıklamalarına katıldığımız Erhan Aktaş'ın sekiz (semaniyetun) sözcük analizini olduğu gibi aktarıyoruz. Burada ayetin anlamı üzerinde düşünen okuyucunun ilk olarak, önceki 13, 14, 15 ve 16. ayetlerdeki anlatımı dikkate alarak bağlamın dünya yaşamı sonrasıyla ilgili olduğuna dikkat etmesi gerektiğini düşünüyoruz. Erhan Aktaş açıklaması şöyle;

"Ayette yer alan 'semaniyetun' sözcüğüne, sözcüğün literal anlamı olan sekiz anlamı verildiğinden; çevirilerde, sekiz sayısına ayrıca melek sözcüğü de ilave edilerek "sekiz melek" olarak anlam verilmektedir. Oysaki bu sözcüğün kök anlamı olan "semen", bedel demektir. Bedel ise bir şeyin kendisi ile değiştirildiği değer demektir. Dolayısıyla ayette; "Rabbin Arşını, yok edilen varlıkların yerine, yeni varlıkların taşıyacağı ifade edilmektedir."

Ayrıca İbrahim Suresi 14/48 ve İnfitar Suresi 82/1 ayetleri de kıyamet sonrası yaratılan boyutta, insanların dünya yaşamından bildikleri tüm fizik kanunların iptal edilip yeni yaratılış yasalarıyla muhatap olacakları anlatılır. Tamamen ahiret boyutunun genel bir yeniden yaratım ve dönüşüm sahnesini anlatan ayetler şu şekildedir.

İbrahim Suresi 14/48- *O gün yeryüzü ve gökler başka bir hale dönüştürülür. Ve onlar, bir ve gücüne karşı konulamaz Allah'ın huzuruna çıkarlar.*

İnfitar Suresi 82/1- *Göğün yasaları yeniden belirlendiği zaman,*

Alıntılanan bu iki ayet, anlamını aradığımız Hakka Suresi 69/17 'deki "semaniyetun" sözcüğünün neye işaret ettiğini gösteren ve Kuran'ın kendisini açıklama sistematiğine de uygun anlamlar içermektedir. Zaten söz konusu ayetin öncesi anlatımlara dikkat

edilecek olursa, Hakka Suresi 69/13, 14, 15 ve 16. ayetlerinde kıyamet anının tasvir edildiği görülecektir.

Hakka Suresi 69/13- *Artık Sur'a bir tek üfleyişle üflendiği zaman,*

Hakka Suresi 69/14- *Yeryüzü ve dağlar kaldırılıp, bir tek çarpışla parçalandığı zaman,*

Hakka Suresi 69/15- *İzin günü (kıyamet) gerçekleşecek olan gerçekleşir,*

Hakka Suresi 69/16- *Gök yarılır, izin günü, o zayıftır artık.*

Buna göre söz konusu ayetin aradığımız anlamı da suredeki akış ve diğer ayetlerdeki açıklamalar ışığında şöyle olmalıdır;

Hakka Suresi 69/17- *O melek (güç), onun çevresi üzerindedir. İzin günü Rabbinin arşını YENİ VARLIKLAR taşır.*

ÖRNEK 24

RİVAYETLERİ DOĞRULAMAK ADINA KURAN AYETLERİNİN TAHRİF EDİLMESİ ÖRNEĞİ; KÜÇÜK YAŞTA KIZLARIN EVLENDİRİLMESİ VAHŞETİ

Muhammed resul, vahiy bilgileriyle toplumunu aydınlatmaya başladığı zaman, toplum eşitsizlik karanlığında yaşayan, kadın- erkek konusunda son derece adaletsiz bir yapıdaydı. Bu vahşet toplumuna barış ve sevginin gerçekliğini tavsiye eden elçinin önündeki en büyük engellerden birisi de işte bu, kadını yani toplumun yarısını aşağılayan şirk diniydi. Bu inanç, insanların gözünü kendisini doğuran annesine, hayatı paylaştığı eşine, kızına, kız kardeşine karşı bile körelten "atalar dini"ydi. Kuran'ın mecazen kızları diri diri toprağa gömmek olarak açıkladığı şekilde toplumdan koparılarak aşağılanan kadınlar, vahiy sayesinde eşit bireyler olarak mesajın direkt muhatabı olup "yaratılmış" olmakla kazanılan insani değerlerle tanıştı.

Muhammed resul öncesi hor görülen kadınlar vahiyle eşit bireyler durumuna geçince, resulün yaşamı boyunca onunla mücadele eden güç sahibi- elit sınıf, onun vefatıyla resulden intikam alma olanağına kavuştular. Bunu ise çoğu kez içeriden dini tahrif ederek yaptılar. Resulün vahiyle önerdiği barış ve eşitlikçi söylem, Kuran dışı kaynakların resulden sonra üretilmesiyle arka plana atıldı. Küçük yaştaki kız çocuklarının evlendirilmesi vahşeti de bu anlamda en popüler tahriflerden biridir. Dinden dönenin öldürülmesi, zina eden kadının taşlanarak öldürülmesi (recm), cizye uğruna savaş edilmesi, esirlerin köleleştirilmesi gibi birçok tahrifle beraber bu konu da hem çok popülerdir ve hem de doğaldır ki, gerçeği arayan akıl- vicdan sahiplerinin vahiyle tanışması önündeki en büyük engellerdendir.

Kuran dışı kaynakların olumsuz etkisini sadece mesajın dışında oluşturulmuş rivayetler olarak düşünmek bize göre son derece

hatalı bir yaklaşım olacaktır. Bu kaynaklar, sadece yanlış tarihsel aktarımlar olarak meşrulaştırılmamalıdır. Rivayet kaynaklarındaki bu tarz yalanların, resullere ve Allah'a yapılan iftiraların esas etkisini bu kabullerin Kuran'ın anlaşılması aşamasındaki çalışmalarda yani meal ve tefsirlerde görmekteyiz. Bu etki ise, sadece geleneksel- eski ekollerde bunların vahşi uygulamalarının günümüzde bile yaşanmasının yanında entelektüel seviyede de bu kaynakları doğru kabul ederek, Kuran'ı tarihsel bir hitap olarak gören akademiyada da görülmesidir. Kuran dışı kaynakları veri olarak alıp, buradaki bilgileri yaşanılan çağla bağdaştıramayan "tarihselci ekol" anlamsız bir metodolojiyle Kuran'ı bugün için uygulanma olanağı olmayan, 7.yüzyıl Arabistan'ında yaşayan Araplar için faydalı (!) bir metin seviyesinde değerlendirmektedir. İncelemeye çalıştığımız "Küçük yaşta kızların evlendirilmesi" konusu işte bu anlamda çok net bir örnektir. Rivayetlerde resule atılan iftiralardan birisinin konusu olan bu durum ilahiyat profesörü unvanlı birçok öğretim üyesinin eserlerinde de kendisine yer bulabilmektedir. Ülkemizde "tarihselcilik" dendiğinde akla gelen ilk isim olan Prof. Mustafa Öztürk, Talak Suresi 65/4 ayetinin açıklamasıyla ilgili olarak "Kuran ve Tefsir Kültürümüz" isimli kitabın 177.sayfasında sadece bir cümle sonra kendi açıklamasıyla çelişmeyi göze alarak şunları yazabilmektedir:

"Söz gelişi 65/4 Talak 4.ayette, "Âdetten kesilmiş ve adet görmemiş kadınlarınıza gelince, eğer onların iddet süreleriyle ilgili bir tereddüdünüz varsa bilin ki bu süre üç aydır." mealinde bir ifade yer almaktadır. Bilindiği gibi iddet, boşanmış bir kadının yeniden evlenebilmesi için beklemesi gereken süreyi ifade eder. Buna göre âdetten kesilmiş kadınlar ile âdet görmemiş kadınlar boşandıktan sonra üç ay beklemek durumundadır.

Peki, HİÇ ADET GÖRMEMİŞ KADINLARDAN MAKSAT NEDİR? İlk bakışta ayetin herhangi bir fizyolojik sebepten ötürü âdet görmemiş olan yetişkin kadınlara işaret ettiği düşünülebilir. Kuşkusuz bu düşünce Kuran'ın her yönüyle tarih- üstü olduğu inancından mütevellittir; AMA KESİNLİKLE YANLIŞTIR. Çünkü tüm müfessirlere göre söz konusu kadınların adet görmemişliği, fizyolojik bir arızadan değil, yaşlarının küçük olmasındandır. Nitekim BU TARİHSEL GERÇEK ayetin, nüzul sebebiyle ilgili rivayetlerde

de açıkça belirtilmiştir. Hatta Ebu Bekr İbnü'l Arabî (ö. 543/1148), ayetteki "HİÇ ADET GÖRMEMİŞ KADINLAR" ibaresinin bir babanın kızını küçük yaşta evlendirebileceğine delil teşkil ettiğini söylemiştir."

Büyük harfle vurgulamaların bizim tarafımızdan yapıldığı bu kısa açıklama, hangi eğitim seviyesinde olursa olsun insanların ön kabullerinin olması durumunda bu kadar kısa bir yazıda bile nasıl basit mantık hataları yapabileceklerine dair çok net örneklerdendir. Yazarın kendisinin bile Arapça aslından yaptığı mealde olmayan bağlamı; HİÇ anlamı yerine HENÜZ anlamını koyarak nasıl tahrif ettiği ortadadır. Muhammed resulden 6 yüzyıl sonra yaşamış birinin asparagaslarını, cümlenin kendisine tercih etmesi buradan yola çıkarak da rivayetlerde resule atılmış en vahşi iftiralardan birisiyle ayeti yorumlamaya çalışması bu kitabın konusu olan "Kuran'ı anlama metodolojisi"nin önemini akıl sahipleri açısından ispata yeterlidir.

Prof. Mustafa Öztürk'ün aynı paragrafın devamında birçok klasik tefsirin insanlar açısından anlaşılma sorunuyla ilgili olarak da bu eserlerde akademik bir dil kullanılması sonucu bu durumun oluştuğu saptaması da bizce hatalıdır. Tabi ki bizim yaşadığımız iletişim çağından önce halk bu eserlerdeki akademik dili anlamaktan uzaktı ama sorun esas olarak kullanılan "dil" değil, "metodoloji" sorunundan ibarettir. Neredeyse tüm tarih boyunca Kuran, "kaynak sorunu" sebebiyle anlaşılmaz bir metin haline bilinçli olarak getirilmiştir. Oysa Talak Suresi 65/4 ayeti örneğinde olduğu gibi Kuran dışına çıkılmasa metin çok açıktır ve başka şekilde anlama alternatiflerine tamamen kapalıdır. Buna rağmen, Kuran dışı kaynakların kabullerini meale yedirmeye çalışmak ancak metni tahrif anlamına gelecek bir metodolojisizliktir.

Sonuç olarak ayetin metni açıktır ve şu anda uygulanan medeni kanunda da yer bulduğu üzere evlilik sonrası "iddet" süresini açıklar. Henüz adet görmemiş kız çocuklarını anlatan bir ayet olsaydı Arapçasının nasıl olması gerektiğini ve mealin kendisini Erhan Aktaş mealinden bakalım;

> ***Talak Suresi 65/4-*** *Kadınlarınızdan adet görmekten kesilenler ve adet görmeyenler hakkında kuşku duyarsanız, o zaman onların bekleme süreleri (iddet) üç aydır. Hamile kadınların bekleme süresi ise doğum*

yapıncaya kadardır. Kim Allah için takva sahibi olursa, Allah ona işinde kolaylık sağlar.

Açıklama = "Kimi çevirilerde, "adet görmeyenler" ifadesine "henüz" sözcüğü de ilave edilerek, "henüz adet görmeyenler", yani "çocuk yaşta oldukları için ay hali olmayanlar" şeklinde anlam verilmektedir. Oysaki bu ifadenin çocuk yaşta olmakla bir ilgisi yoktur. Adet görmeyenler ifadesinden kasıt biyolojik bir sorun nedeniyle "ay hali" olamamaktır. Zira kimi kadınlar ya hiç ay hali olamamakta ya düzensiz (uzun aralıklarla) olmakta veya belli bir yaştan sonra ay halinden kesilmektedirler. Zaten ayette kullanılan olumsuzluk edatı "henüz" anlamındaki "lemma" edatı değil, "kesin olarak olmayan" anlamındaki "lem" olumsuzluk edatıdır. Bu ayetten hareketle küçük yaşta kız çocuğu ile evlenilmeyi uygun görme ahlaksızlığı Allah'a iftira atmaktır. "

Zaten daha en başta Kuran'ı anlamaya yönelik bir metodoloji oluşturabilmiş olsak ve Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği olan mastarı bu anlamda kullanabilsek; Kuran'ın sadece kadınlar için değil erkekler için de bir evlenme çağını bizlere önerdiğini tespit edebilecektik. Hem de her eğitim ve zekâ düzeyindeki tüm bireyler için tek bir yaşa gelmeyi yeterli görmeyerek, onlardaki olgunluk seviyesinin tespitini gerektirecek bir formüle bağlandığını vahye hayranlığımız artarak öğrenecektik. Evlilik çağını hem kız ve hem de erkek çocukların ilk cinsel hareketlenmelerinin olduğu dönem (buluğ) olarak gören anlayışın çok üstünde evlenecek kişilerde "reşit" olma yani olgunlaşma durumu bekleyen bir yaşam kılavuzu, maalesef işte bu örneklerde olduğu gibi tahrif edilmeye çalışılmaktadır. Oysa Kuran çok açıktır ve kendisini açıklama sistematiğine sahiptir. Nisa Suresi 4/6 ayeti ve Enam Suresi 6/152 ayeti bu durumu açıklamaktadır.

Nisa Suresi 4/6- *Yetimlerinizi, NİKÂH ÇAĞINA ERİŞİNCEYE KADAR GÖZETLEYİN. OLGUNLUK YAŞINA GELDİKLERİNDE MALLARINI KENDİLERİNE VERİN. Büyüyünce onlara kalacak düşüncesiyle, mallarını acelece ve haddi aşarak yemeyin. Durumu iyi olan malı yemeye tenezzül etmesin. Durumu iyi olmayan da maldan uygun bir şekilde yararlansın. Onlara mallarını teslim ettiğinizde, onlar adına tanıklar bulundurun. Hesap görücü olarak Allah yeter.*

Enam Suresi 6/152- *OLGUNLUK ÇAĞINA ERİŞİNCEYE KADAR, iyiliği için olmadıkça yetimin malına dokunmayın. Ölçü ve tartıyı hakkaniyetle yapın. Biz, gücünün yettiğinden fazlasını kişiye teklif etmeyiz. Yakın akrabanız da olsa konuştuğunuz zaman adaleti gözetin. Allah'a verdiğiniz sözü tutun. O, size bunları böylece öğütte bulundu, umulur ki öğüt alırsınız.*

Her iki ayetten de görüleceği üzere, hem kadınlar ve hem de erkekler için ayetlerde evlilik çağı olgunluk seviyesine bağlanmakta o da ekonomik olarak "basiretli" karar verebilecek olma durumuyla açıklanmaktadır. Bu harika tespit, birçok ülkeyle beraber ülkemizde de geçerli olan 18 yaşından büyük olmanın ötesinde bir gerçekliği işaret etmektedir. Doğaldır ki her ferdin bu seviyeye gelmesi farklı yaşlarda olabilmektedir. Buna göre sadece 18 yaşını doldurmanın dışında, evlenme isteğinde olan kişilerin psikolojik olarak da buna uygun olduğu uzmanlarca tespit edilmeli ve ancak bu aşamalardan sonra nikâh akti resmen onaylanmalıdır.

ÖRNEK 25

BABASIZ DOĞAN, TANRI'NIN OĞLU İSA KÜLTÜNÜN İNANCIMIZA ETKİSİ

Bu kitabın ilk bölümlerinde dinlerin mitolojilerden evrildiğini savunan evrimci- materyalist görüşün iddialarının aksine, vahiyle toplumlara aktarılan dinsel gerçeklerin zamanla mitolojik anlatımlara dönüştüğü fikrinin alan çalışmalarıyla da desteklenen bir gerçeklik olduğu açıklanmaya çalışılmıştı. Bu dönüşümün, biri doğal olarak gelişen diğeri ise içeriden (bilinçli) bir tahrifat olarak tanımlayabileceğimiz iki genel mekanizmayla çalıştığı gösterilmişti. Din dejenerasyonunun doğal tahrifi (bozunumu) şeklindeki ilk mekanizma, genelde vahye muhatap toplumların eğitim seviyesi ve dolayısıyla soyut- somut kavramlarını idrak edebilme kapasitesi düşük geniş yığınlarınca zamanla oluşan bir durumdur. Bu ilk mekanizma, çoğu kez vahye ait birtakım inançların kalıntılarını da kendinde barındırarak çok daha basit somutlaştırma çabasından ibarettir. Bununla ilgili olarak (yanlış bir isimlendirme ile) semavi dinlerin dışındaki inançları sürdüren ve genelde medeniyetten izole olmuş yaşamlar süren kabile- topluluklar örneklendirilmişti. Bu konuda evrimci- materyalist görüşe ki bu görüş hala düşünce dünyasına tahakkümünü ideolojik saiklerle sürdürmektedir, en net cevaplar, fikirlerini saha çalışmalarıyla destekleyen P.Wilhelm Schmidth; Conrad Presuss, Copper ve tek tanrıcılığın en eski din olduğunu savunan (premonoteizm) diğer bilim insanları tarafından sunulmuştu. Bu tarz bozunumun ilk halinin de içeriden- bilinçli tahrifat olabileceğine dair görüşümüzü saha çalışması yapma ve argümanımızı delillendirme olanağımız olmadığı için sadece not etmekle yetinmek zorundayız.

Dinlerin daha belirgin ve üzerinde herkesin çalışma olanağının olduğu, ikinci ve kitabın esas konusunu anlatan içeriden (bilinçli) tahrifat etkisini en yakından görme olanağı veren örnek, kuşkusuz İsa resulün hayatıyla ilgili olandır. İsa resul, kronolojik olarak da yaşamının birden fazla resulle irtibatlı olması sonucu üzerinde

diğer konu başlıklarında incelemeye çalıştığımız resullerden daha uzun tefekkürleri ve çalışmaları gerektirmektedir. Çünkü onun yaşamı, doğduğu andan itibaren değil, annesi Meryem valide, anneannesi ve o dönem görevli diğer resullerin yaşam öykülerinden bağımsız olarak anlaşılamaz. Onun ismi çevresinde oluşmuş ve bugün milyarlarca Hristiyan'ın Kuran'ın ifadesiyle "kafir, sapkın" olmasına neden olacak fikir ve inançlar net olarak anlatılmalıdır.

Bilindiği üzere İsa resul, Yahudiler arasından seçilerek kendisinden önceki resullerin vahiylerini tahrif eden o dönem insanlarına mutlak gerçekleri tebliğ etmekle görevlendirilmişti. Yahudi toplumu, çok daha eski dönemde görevlendirilmiş resullerle muhatap olsa da Musa resulle başlayan ve en son Zekeriya resulle bizzat yaşadıkları bir silsile ile bu resullerin vahiyleriyle çok yakından risaleti biliyorlardı. Ama yine Kuran'dan öğrendiğimiz şekliyle en son halka olan İsa resule gelinceye kadar da hep bu tahrifatın bizzat sorumluları olmuşlardır. Dinsel önderleri olan hahamlar eliyle, gelen her vahiy; kavramların taşıdıkları anlamlar değiştirilerek, fiziken ekleme- çıkarma yapılarak ve vahiy kitaplarını ikincil, üçüncül kaynak durumuna indirgeyerek anlaşılmaz, mitolojik, hayattan kopuk hale getirilmişti. Kuran tüm bu süreci tüm dinler açısından; kendilerine söylenen sözü değiştirerek (7/162), insan sözü ekleyerek (2/79), kavramları tahrif ederek (5/13) ve gizleme yaparak (5/15) şeklinde özetlemektedir.

İsa resul, işte tam da açıkladığımız yolla dinleri tahrif edilmiş ve din dışı eşitsizlikçi, cinsiyetçi, ırkçı ve saldırgan bu halka, barış dini İslam'ı önermek onları sevgi ve kardeşliğe çağırmak ve dinin aslını tekrar hatırlatmakla görevliydi. Diğer resuller gibi İsa resul de tüm yaşamını bu amaca hizmetle geçirdi. İncil isimli vahiy kitabını ve onun içeriği İslam'ı tüm yaşamında rehber edinen ve bu kitabın tevhit mesajını tebliğ ile görevli İsa resulden hemen sonra yine sünnetullah gereği içeriden tahrifat süreci olanca hızıyla devreye girmiş, tevhid elçisi yaşarken ona ve mesaja en fazla direnci göstermiş müşrikler eliyle (Pavlusçu zihniyet) tanrılaştırılarak tevhid dini, Hristiyanlaştırılmıştır. Alemlerin Rabbi Allah'ın Yahudilik, Hristiyanlık veya başka bir isimli dini yoktur. Allah, tüm insanlık boyunca tek bir dini yani İslam'ı resulleri eliyle yaşam kılavuzu olarak önermiş ve tüm inanırları da tek bir isimle, müslim olarak

isimlendirmiştir. Bunun dışında ifade edilen her bilgi vahye karşı olması nedeniyle açık bir tahrifattır.

Ali İmran Suresi 3/19- *Kuşkusuz, Allah katında din, İslam'dır. Kitap verilenler, kendilerine bilgi geldikten sonra ihtirasları nedeniyle ihtilafa düştüler. Kim, Allah'ın ayetlerini inkâr ederse bilsin ki, kuşkusuz Allah, Hesabı Çabuk Gören'dir.*

Ali İmran Suresi 3/85- *Kim İslam'dan başka bir din seçerse, bilsin ki o din ondan asla kabul edilmeyecektir ve o ahirette hüsrana uğrayacaktır.*

Enam Suresi 6/137- *Böylece ortakları, müşriklerden çoğuna evlatlarını öldürmeyi hoş gösterdiler. Hem onları mahvetmek hem de dinlerini karmakarışık etmek için. Eğer Allah dileseydi bunu yapamazlardı. Öyleyse onları uydurduklarıyla baş başa bırak.*

Fetih Suresi 48/28- *Dinin bütünlüğünü tamamlamak üzere resulünü doğru yolu gösteren bir kılavuz ve hakk din ile gönderen O'dur. Tanık olarak Allah yeter.*

İsa resulün getirdiği vahye karşı, toplumunun dinsel ve politik önderlerinin direnci doğal olarak daha önce oluşturdukları sosyolojik ayrıcalıklarını korumaya yönelikti. Hahamların kontrol ettiği dinsel alan sayesinde, toplum politik olarak daha kolay yönetilmekte ve var olan sınıf farkları ve sömürü sistemi devam edebilmekteydi. İsa resul, işte bu müşrik sistemin yerine adalete ve barışa dayalı bir sistemin alternatif olabileceğini söylediği için bağnaz- yobaz güç sahiplerinin tepkisi ile karşılaşmıştı. Her resule ve her resulün getirdiği vahye en sert tepkiyi, hep toplumun kendisini en dindar, dinde tek söz sahibi olarak gören ruhbanları vermiştir. İsa resul için de bundan başkası olmadı; hep baskı altına alınmaya çalışıldı, annesi ve o yaşadıkları yerden sürülmekle ve öldürülmekle tehdit edildi. Hatta ölüm tehditleri öldürme girişimine kadar gitti. Fakat o, (bizim Kuran'dan gördüğümüz kadarıyla) tüm resuller gibi Allah'ın koruması altındaydı ve öldürülemedi. Zaten tüm resuller bu ilahi koruma kalkanıyla öldürülme riskinden uzak tutulmaktaydı. Kuran'ın bazı resullerin müşriklerce öldürüldüğünü anlatan ayetlerinin; onların görevlerini yapmalarına izin verilmemesi, etkisizleştirilmeleri şeklinde mecaz anlama sahip olduğunu düşünüyoruz. Çünkü aşağıya alıntıladığımız üç ayet bu korumanın fiziken de olabileceğini düşündürmektedir.

Nisa Suresi 4/113– *Allah'ın, sana lütfu ve rahmeti olmasaydı, onlardan bazıları seni saptırmaya yeltenmişti. Oysa onlar, kendilerinden başkasını saptıramazlar. Sana hiçbir zarar veremezler. Allah, sana Kitab'ı ve Hikmet'i indirdi ve sana bilmediklerini öğretti. Kuşkusuz, Allah'ın sana lütfu çok büyüktür.*

Maide Suresi 5/67– *Ey Resul! Rabb'inden sana her indirileni tebliğ et. Eğer yapmazsan, O'nun mesajını tebliğ etmemiş sayılırsın. Allah, seni insanlardan koruyor. Kuşkusuz, Allah, gerçeği yalanlayan nankörleri doğru yola iletmez.*

Cinn Suresi 72/27– *… O, onların her tarafından gözetleyiciler gönderir.*

Konumuza geri dönecek olursak; Hristiyan teolojisinin anlattığı Tanrı'nın oğlu İsa kabulüyle Kuran'ın bize anlattığı İsa resul gerçekliği neredeyse tamamen farklıdır. İsa resul, tahrif edilmiş ve değişik yazıcılar tarafından yazılmış kanonik İncillerde bile yer yer doğru bir tespitle sadece yaratılmış bir insandır. Semitik akraba diller olan İbranice, Süryanice ve Arapçada "Salih insanlar" için kullanılan "Tanrı'nın oğlu" deyimi daha sonra Roma etkisiyle sözlük anlamıyla anlaşılmış ve başka mitolojik katkılarla İsa resulün bizzat şahsında tevhid inancı yara almıştır. Hem "Tanrının oğlu" deyiminin anlaşılamaması ve hem de maalesef bizim müktesebatımızın da yaptığı gibi "Kutsal ruh" ifadesinin "fantastik varlık olarak melek" şeklinde alınmasıyla "teslis, üçleme, trinity" kültüne ulaşılmış ve soyut Allah inancı bir dönem yaşamış bir resulle paylaşılan ve buna meleklerin de dahil olduğu şirk dinine dönüşmüştür. Oysa metinlerde geçen "Father- Word- Holy Ghost" üçlemesi anlam olarak "Baba, Kelime, Kutsal Ruh" şeklinde değil, "Tanrı, hüküm, vahiy" şeklinde anlaşılmalıdır. Hristiyan teolojisinin "Word; kelime" olarak aldığı İsa resul Kuran'daki ifadesiyle "Allah'ın Meryem valideyle ilgili hükmü"dür. Daha önce Kuran'da da geçen Ruh, Ruhulkudüs ve Ruhulemin sözcüklerinin karşılıklarının "indirilen vahiy" olduğu yine Kuran'dan kanıtlarla açıklanmaya çalışılmıştı. Ayrıca hem eski ahitte ve hem İncillerde bu sözcüklerin geçtiği pasajlara, sözcüğün Kuransal karşılığı konulduğunda cümlelerin nasıl doğru anlamlara kavuştuğu da gösterilmişti. Burada yeri geldiği için yine Kuran'da da İsa resul ve başka bağlamlarda geçen "kelime" kavramını da yine Kuran'dan anlamaya

çalışmalıyız. Kuran, İsa Resul'ün Allah'ın kelimesi olduğunu aşağıya alıntıladığımız şu ayetlerde belirtir:

Ali İmran Suresi 3/45– *Hani melekler: "Ey Meryem! Allah, Kendi tarafından bir kelime ile seni müjdeliyor: İsmi Mesih, Meryem Oğlu İsa'dır. Dünyada da ahirette de şeref sahibi, Allah'a çok yakın olanlardandır." dediler.*

Nisa Suresi 4/171- *Ey Kitap Ehli! Dininiz hakkında haddi aşmayın. Allah hakkında, gerçek olandan başka bir şey söylemeyin. Allah'ın resulü İsa Mesih, Meryem'in oğludur. Ve o, Allah'ın Meryem'e attığı Kelime ve Kendisinden bir ruhtur. O halde Allah'a ve resulüne iman edin. Ve "Üçtür." demeyin. Buna son verin. Bu, sizin için daha hayırlıdır. Kuşkusuz Allah, tek bir ilahtır. O, çocuk sahibi olmaktan münezzehtir. Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Vekil olarak Allah yeter.*

Kelime (word) sözcüğünün Hristiyanların anladığı gibi değil, "hüküm" şeklinde olduğunu Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği olan birinci mastarımız gereği, başka ayetlerdeki kullanımını görerek ispat edelim.

Bakara Suresi 2/37- *Derken Adem, Rabb'inden kelimeler aldı. Böylece, Adem'in tevbesini kabul etti. Kuşkusuz O, Tevbeleri Kabul Eden'dir, Rahmeti Kesintisiz'dir.*

Bakara Suresi 2/124– *Hani! Rabb'i, İbrahim'i birtakım kelimeler ile sınamış; o da onları yerine getirmişti. Allah, "Ben seni insanlara önder yapacağım." dedi. İbrahim, "Soyumdan olanları da." deyince; Allah, "Benim ahdim zalimlere ulaşmaz!" dedi.*

Enam Suresi 6/34- *Ant olsun, senden önce de resuller yalanlanmıştı. Yalanlanmalarına ve eziyet edilmelerine karşı Bizim yardımımız ulaşıncaya kadar sabrettiler. Allah'ın kelimelerini değiştirebilecek bir güç yoktur. Nitekim senden önce gönderilmiş elçilerin bir kısım haberleri sana gelmiştir.*

Enam Suresi 6/115- *Rabb'inin kelimesi doğruluk ve adaletçe tamdır. O'nun kelimelerini değiştirebilecek yoktur. O, Her Şeyi Duyan'dır, Her Şeyi Bilen'dir.*

Yunus Suresi 10/33- *Böylece, Rabb'inin fasıklar hakkındaki kelimesi gerçekleşmiş oldu. Onlar iman etmezler.*

Bu ayetlerin dışında Enfal Suresi 8/7, Yunus Suresi 10/19, 64, 82, 96, Hud Suresi 11/110, 119 ayetleri de incelenecek olursa, "kelime" sözcüğünün sadece İsa resule atfedilmediği ve "Allah'ın hükmü"

anlamına geldiği görülecektir. Hristiyan ruhbanların, bu kavramları tahrif ederek tevhid dinini nasıl içinden çıkılmaz bir şirk dini haline getirdiklerini görebilmeleri için yapmaları gereken tek doğru metodoloji, Kuran gerçeklerini öğrenmeleri ve ortak bir zeminde muvahhit Müslümanlarla bir araya gelmeleridir. Aksi durumda şu ilahi uyarıyla muhataptırlar:

> ***Maide Suresi 5/72-*** *Ant olsun Meryem oğlu Mesih'e, "O Allah'tır." diyenler kâfir oldular. Oysaki Mesih: "Ey İsrailoğulları! Benim de sizin de Rabb'iniz olan Allah'a kulluk edin. Kim Allah'a şirk koşarsa, Allah ona Cenneti haram etmiştir. Ve onun varacağı yer ateştir. Zalimler için hiçbir yardımcı yoktur." dedi.*
>
> ***Maide Suresi 5/73-*** *Ant olsun "Allah, üçün üçüncüsüdür." diyenler kâfir oldular. Oysaki bir tek ilahtan başka ilah yoktur. Ve eğer bu söylediklerinden vazgeçmezlerse, onlardan kâfir kalanlara elbette elem verici bir azap dokunacaktır.*
>
> ***Maide Suresi 5/74-*** *Hâlâ Allah'a tevbe edip mağfiret dilemiyorlar mı? Oysaki Allah, Çok Bağışlayıcı'dır, Rahmeti Kesintisiz'dir.*
>
> ***Maide Suresi 5/75-*** *İyi bilin ki, Meryem oğlu Mesih, yalnızca bir resuldür. Ondan önce çok resuller gelip geçti. O'nun annesi çok dürüsttür. İkisi de diğer insanlar gibi yer, içerlerdi. Onlar için ayetleri nasıl açıkladığımıza bak ve sonra nasıl döndürüldüklerini gör.*

İsa resul sonrası onu tanrılaştırarak tevhid dinine pagan inançları ekleyerek tahrif eden Pavlus'çu zihniyet, tüm diğer benzerleri gibi Alemlerin Rabbi tek bir Allah inancını müşrik (politeist, triniter) inanca çevirmeyi ve milyarlarca insanı da "Hristiyanlık" isimli bir dine inandırmayı başarmıştır. Tevhidi şirke dönüştürmenin ilk adımı olarak, şeytanî bir planla İsa resulün, Tanrı'nın oğlu ve O'nun bir parçası olarak Tanrı'nın kendisi olduğu kültü yerleştirilince sonrası da gelmiştir. Madem İsa Tanrı'dır, o zaman paganist çağlarda uydurulmuş birçok tanrı gibi o da babasız olarak bir bakireden doğmalıydı. Yahudilerin Musa resulle gelen İslam'ı, etkisinde kaldıkları Mısırlıların dinleriyle harmanlaması gibi, Hristiyanlar da Roma pagan dininden gelen pek çok inancı İsa resulün mesajına eklediler. Nasıl bakire İsis- Meri Mısır tanrısı Horos'u, bakire Nana Frigya tanrısı Attis'i, bakire Deraki Hint tanrısı Krişna'yı, bakire Semere Yunan tanrısı Dionysos'u doğurduysa;

Tanrı'nın oğlu İsa'nın da bir bakireden babasız doğduğu akıllara yerleştirildi.

İsa resulün babasız doğduğu iddiasının hem kanonik İncillerde ve hem de özellikle Kuran ayetlerinde nasıl anlatıldığı/ nasıl anlaşıldığı konusunun, üzerine daha geniş bir çalışmayı gerektirdiği çok nettir. Onun Tanrı ve/veya Tanrı'nın oğlu olmadığı konusu aklı başında her insan için hatta bazı Hristiyan mezheplerinde bile çok açıktır. İsa resul, Kuran'da kendisinden övgü ile bahsedilen tüm insanlığa örnek bir resuldür. Fakat bu kitabın yazarı olarak biz, onunla ilgili olarak babasız doğduğu, bebekken konuştuğu, ölüleri dirilttiği gibi iddiaların da Kuran'dan tekrar teyit edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle neredeyse tüm Hristiyan ve Müslüman dünyada "tartışılmaz bir kabul" olarak inanılan babasız doğum konusu, kendi mastarlarını sadece Kuran'dan almış "Kuran'ı anlama metodolojisi" perspektifinde tekrar okunmalıdır.

Daha önce, Kuran'ı anlama metodolojisinin üçüncü mastarı olan "Sünnetullahta değişme olmaz" kuralı ve mucize kabulüyle sınav paradigmasının çelişkisi üzerine bir bölüm ayırmış ve kısaca bu konularda Kuran'ın nasıl bir duruş sunduğunu incelemeye çalışmıştık. Şimdi ise İsa resulle ilgili olarak bu mastarları tekrar gözden geçirmeye ve samimi olarak anlamaya çalıştığımız ayetlerdeki uygulamaları örtüştürmeye çalışacağız. Bunu yaparken, bir taraftan Kuran'dan temellendirdiğimiz mastarların bizi yönlendirdiği genel kuralları ön kabullere kurban etmemeye kesin olarak kararlı olurken, diğer taraftan da ulaştığımız sonuçları yine Kuran'dan kanıtlarla onamaya gayret edeceğiz. Sonuçta ulaşacağımız nokta, şimdiye kadar ezici çoğunluğun kabullerinin çok uzağında olduğunda ise bunu cesaretle dile getireceğiz ve hatadan uzak Tek Varlığın affediciliğine sığınacağız. Bu cesareti gösterememe durumunun, Allah'ın vahyi Kuran'ın ifadesiyle "şehadeti gizlemek" olduğu gerçeği bizi bu anlamda motive etmektedir.

> ***Bakara Suresi 2/140-*** *İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın, Yakup'un ve onların soyundan gelenlerin Yahudi veya Hıristiyan olduklarını mı iddia ediyorsunuz? De ki: "Siz mi daha iyi biliyorsunuz, yoksa Allah mı?" Allah'tan gelen bir gerçeği kendi yanında gizleyen kimseden daha zalim kim olabilir? Allah, yaptıklarınızdan habersiz değildir.*

Mearic Suresi 70/33 - *Onlar, tanıklıklarını dosdoğru yerine getirirler.*

İsa resulün gerçek yaşamını takip edebileceğimiz tek doğru adres elbette Kuran'dır. Ama bu gerçekliğin izi sürülürken İsa resul öncesini anlatan Kuran ayetlerini de bilmek zorunluluğu vardır. Çünkü Kuran'da onun yaşamı, doğumundan önceki olaylardan başlanarak anlatılan bir süreçtir. Hatta İsa resulün annesinin ailesiyle başlar İsa resulle ilgili bilgiler. Toplamda 200 ayet içeren bir sure, Meryem validemizin babasının ismi ile anılır (Ali İmran) ve bu surenin 33. ayetinden itibaren de Meryem validemizin annesi (Kuran'da ismi geçmeden İmran'ın hanımı olarak verilir) ve onun daha Meryem valide doğmadan kızını Allah'a adamasını tasvirle konuya girilir. Burada çok önemli bir detayı kesinlikle gözden kaçırmamamız gerekmektedir. Meryem validenin annesi onu doğurduğunda ve daha sonra onun büyütülmesi sürecinde Yahudi toplumunda görev yapan bir de resul vardır; Zekeriya.

Zekeriya resul daha sonra ayetler sıralandığında görüleceği üzere Meryem validenin yetişmesinde çok önemli bir rol oynamış ve onunla ilgili olarak indirilen ayetleri ki bu durum Kuran'da "melekler" olarak tasvir edilmiştir; kendisine ileten resuldür. Bundan dolayı geleneğin zannettiği gibi fantastik melekler Meryem validenin yaşamı ile ilgili bilgileri ona getirmiş değildir. Olay tamamen Zekeriya resule Meryem valideyle ilgili olarak gelen ayetlerin muhatabına iletilmesinden ibarettir. Zaten resul olmayan Meryem validenin direkt risaletle ilgili bir vahiyle muhatap olması olanaksız olacağı gibi, melekler aracılığıyla vahiy alma gibi bir durum da hiç kimse için gerçekleşmiş değildir.

Meryem validenin ailesinin ismi ile anılan Ali İmran Suresi bu anlamda iki ayrı ve önemli olayı anlatarak konuya girer. Bunlardan ilki Meryem validenin annesinin ona hamile kalmasıyla onu Rabbe adaması ve Meryem valideyi doğurma anlarıdır. İmran'ın hanımı, karnında taşıdığı bebeğin erkek olma umuduyla onu Rabbe adarken, doğan Meryem validenin ilerleyen dönemlerde yaşayacağı mabette yanında hep Zekeriya Resul olmuş ve onun bir vahiy öğrencisi olarak yetişmesinde büyük rol oynamıştır. Bunun yanında ikinci olarak bu konuların anlatımının hemen sonrasında Zekeriya resulün de yine bir resul olacak Yahya isimli bir çocuk sahibi olduğunu görüyoruz. Buraya kadar anlatılan olaylar, Kuran'da şöyle yer bulmuştur:

Ali İmran Suresi 3/35- *Hani, bir zaman İmran'ın hanımı: "Rabbim! Karnımdaki hür bırakılmış olanı Sana adadım. Benden kabul et. Kuşkusuz, Sen Her Şeyi Duyan ve Her Şeyi Bilen'sin." demişti.*

Ali İmran Suresi 3/36- *Onu doğurunca: "Rabbim! Ben onu kız olarak doğurdum." Zaten Allah onun ne doğurduğunu daha iyi biliyordu. Erkek kız gibi değildir. İsmini, Meryem koydum. Onu ve soyunu, kovulmuş şeytana karşı Sen'in himayene bırakıyorum." dedi.*

Ali İmran Suresi 3/37- *Bunun üzerine Rabb'i onu iyi bir şekilde kabul etti. Ve onu iyi bir şekilde yetiştirdi. Onu, Zekeriya'nın korumasına verdi. Zekeriya ne zaman mihraba girse, onun yanında yiyecek bir şey bulurdu. "Ey Meryem! Bunlar sana nereden geldi?" derdi. O da "Bunlar, Allah'tandır." derdi. Kuşkusuz, Allah, hak edeni hesapsız olarak rızıklandırır.*

Ali İmran Suresi 3/38- *Orada Zekeriya, Rabb'ine dua etti: "Rabb'im! Bana katından iyi bir nesil bağışla. Kuşkusuz, Sen duayı işitensin."*

Ali İmran Suresi 3/39- *O, mihrapta salat ederken, melekler (ayetler Ş.Ç.) : "Kuşkusuz Allah, seni Yahya ile müjdeliyor. O, Allah'tan gelen kelimeyi tasdik eden, toplumuna öncülük yapan, kendisine sahip olan, iyilerden bir nebi olacak." diye seslendiler.*

Okuyucunun, birbirine benzeyen bu iki olayı hafızasına not etmesini önemle istiyoruz. Verilen ayetlerde;

1) Meryem validenin annesinin henüz ona hamile iken onu Allah'a adadığı

2) Zekeriya resule Yahya isimli bir çocuk sahibi olacağı müjdesi anlatılmaktadır.

Bu iki olay İsa resulün babasız doğup doğmadığının Kuran'dan tespiti açısından daha sonra gelişen olaylarla bağlantısı kurulacağından çok önemlidir. Meryem valide, kendi ismiyle bilinen Meryem suresinin henüz girişinde Zekeriya resulden bahsedildiği için de yaşamı ve oğlunun doğumunun o çağda yaşayan resulle bağlantısı tekraren anlatıldığı için de bu benzerlikler çok kritik bilgilerdir. Surenin 1- 15 ayetleri arası tamamen Zekeriya resulün Yahya isimli çocukla müjdelenmesi konusunu anlatır ve 16.ayetten başlamak üzere de Meryem validenin annesinin adağını gerçekleştirmek üzere mabette yaşamaya başladığını söyler. Artık o, diğer insanların normal olarak yaşadıkları bir hayatın dışında, mabette

Zekeriya resulün öğretmenliğinde münzevi bir yaşam sürmekte ve dinsel bir eğitim almaktadır. Diğer insanlar gibi evlenip, aile kurmak, çoluk çocuğa karışmak gibi bir süreci yaşamayı da reddetmektedir. Bugün bile bazı Hristiyan mezheplerinde isteyen kadınların kendisini manastıra adayarak burada ömür boyunca kalmaları, evliliği reddederek ve diğer insanlara fazla karışmadan mabette izole bir yaşam sürdükleri görülmektedir. Bunun Kuran'dan da delillerini bulabiliriz. Cinselliğin yasak olduğu ve mescitlerde yapılan ibadeti Allah, Kuran'da Bakara Suresi 2/187. ayetinde "*Eğer mescitlerde itikâftaysanız, onlara (karşı cinse) yaklaşmayın.*" diyerek bu ibadete atıf yapmaktadır. Buradan hareketle anlaşılmaktadır ki; Meryem valide, ailesinden ayrılacak yaşa geldiğinde, İncil'deki bilgilere göre akrabası da olan (teyzesinin kocası) Zekeriya resulün gözetiminde mescitte, kendisine ayrılan bir odada inzivaya çekilmiştir. Buraya kadar özetlediğimiz olaylar Kuran'da şöyle anlatılır:

Meryem Suresi 19/16- *Kitap'ta Meryem'i de an! Hani o, ailesinden ayrılarak, doğu tarafında bir yere çekilmişti.*

Meryem Suresi 19/17- *Sonra ailesi ile arasına bir perde çekti…*

Buraya kadar anlatılanlar zaten herkesin ve her ekolün üzerinde mutabık kaldığı olaylardır. Kuran'ın bundan sonraki anlatımlarını, genel Kuran mantığında anlayabilmek için ise metodolojik düşünmeli yani bilimin yöntemlerini kullanmalıyız. Çünkü 19/17. ayetin devamından başlayarak 22. ayete kadar verilen bilgiler ezici çoğunluk tarafından tamamen Hristiyan teolojisinin ön kabulleri mutlak/tek doğru ve tek anlama alternatifi olarak düşünüldüğü için İsa resulü, Meryem validenin oğul için müjdeleyen melek yoluyla mucizevi bir şekilde babasız hamile kalarak doğurduğu inancına götürmüştür. Oysa önce şu saptamayı yapmalıyız ki "KURAN, İSA RESULÜN BABASIZ DOĞDUĞUNU İMA EDEREK BİLE SÖYLEMEZ", onun yaptığı tek şey Meryem validenin toplumdan izole yaşadığı günleri anlatmak ve sonrasında gelişen olayları ise, bazen iki ayet arasındaki geçen uzun yılları okuyucunun anlayışına bırakmak çoğu zaman da Kuran'ın genel metodolojisinden anlaşılacak açıklamaları vermekten ibarettir. Sıralı ayetler arasında "zaman atlaması" olarak tanımlanabilecek özelliğe şimdiye kadar incelediğimiz konular açısından en iyi örnek 19/11

ile 19/12 ayetleridir. Bu iki ardışık ayet arasında uzunca bir zaman geçtiği çok açıktır. Bu özellik, daha sonra İsa resulün yaşamını anlatan ayetlerde de görüleceği için bu özellik önemli olarak not edilmelidir.

Meryem Suresi 19/7- *Ey Zekeriya! Biz, sana ismi Yahya olan ve daha önce dengi görülmemiş bir oğul müjdeliyoruz.*

Meryem Suresi 19/8- *"Rabbim! Hanımım kısır, ben de ayakta duramayacak kadar yaşlanmışken, benim nasıl bir oğlum olabilir?" dedi.*

Meryem Suresi 19/9- *"Doğrusun, ne var ki senin Rabb'in böyle olmasını buyurdu." Ve "Bu Benim için kolaydır. Bundan önce de seni, sen hiçbir şey değilken yarattım." dedi.*

Meryem Suresi 19/10- *"Rabbim! Bana bir ayet ver!" dedi. "Senin ayetin, aralıksız üç gece insanlarla konuşmamandır." buyurdu.*

Meryem Suresi 19/11- *Bunun üzerine (Zekeriya) mihraptan halkın karşısına çıktı. Onlara, sabah akşam tesbih etmelerini vahyetti.*

Meryem Suresi 19/12- *"Ey Yahya! Kitap'ı kuvvetlice tut." O henüz çocukken ona hikmet verdik.*

Dikkat edilirse, Zekeriya resul Yahya isimli bir çocuğu olacağıyla ilgili müjdelendiği 19/7- 11 ayetleri sonrasında; 19/12 ayetinde Yahya resul büyümüştür. Yani ardışık iki ayet arasında uzunca bir zaman geçmesine rağmen Kuran bunu okuyucunun anlayışına bırakmıştır. Meryem valide ve oğlu İsa resulün yaşam öyküleri de hem böyle ardışık ayetler arasında "zaman atlamaları" içerir hem de daha önce metodolojimiz sayesinde bazı kavramların bağlamda ne ifade ettiğini tespit ettiğimiz "melek, melekler" kavramlarını kullandığı için anlama yanlışlıkları sık yapılabilmektedir.

Biz muvahhit Müslümanlar, bilimsel yöntemlerle nasıl herhangi bir metni okuyorsak, Kuran'ı da onu Kimin vahyettiğini unutmadan ve hiçbir dinin ön kabullerinin etkisinde kalmadan metodolojik okumaya tabi tutmalıyız. Elimizde, temelini yine bizzat Kuran'dan alan ve asla dışına çıkmamamız gereken ana mastarlarımız vardır. Bu konuyla ilgili olarak bizce bu mastarlar düşünülmeden yapılmış açıklamaların hepsi tekrar teyide muhtaçtır. Onlar ne kadar yerleşik bir inanç hatta değiştirilmesi olanaksız kült kabuller olurlarsa olsunlar cesaretle ve Kuran' ın bir emri olarak üzerinde tefekkür etmenin farz olduğu konulardır.

Şimdi Meryem Suresi 19/17. ayetten başlayarak, İsa resulün babasız doğumunu anlattığı iddia edilen ayetleri bu konudaki açıklamalarına katılmadığımızı belirterek Erhan Aktaş mealinden yazalım:

Meryem Suresi 19/17- *Sonra ailesi ile arasına bir perde çekti. O zaman, ona ruhumuzu gönderdik. Ona normal bir beşer yapısında temessül etti.*

Meryem Suresi 19/18- *"Senden Rahman'a sığınırım. Eğer takva sahibi isen" dedi.*

Meryem Suresi 19/19- *"Ben sadece Rabb'inin elçisiyim." dedi. "Sana tertemiz bir oğul armağan etmek için geldim."*

Meryem Suresi 19/20- *"Benim nasıl bir çocuğum olabilir? Bana bir beşer dokunmamışken. Ve ben kesinlikle iffetsiz değilim." dedi.*

Meryem Suresi 19/21- *"İşte böyle." dedi. Rabbin: "O Bana kolaydır. Onu, insanlara bir ayet ve Bizden bir rahmet kılacağız." dedi. Bunun böyle olması karara bağlanmıştır."*

Meryem Suresi 19/22- *Ona hamile kaldı ve gözden uzak bir yere çekildi.*

İlk ayetten başlayarak ve metodolojik düşünerek bu pasajda anlatılanları başka bir gözle anlamaya çalıştığımızda şunu görürüz; daha ilk ayette Meryem valideye "ruh gönderildiği" yazılmıştır. Meryem valide resul olmadığına göre ona direkt ruh yani daha önce Kuran'dan ispat ettiğimiz karşılığı olarak "vahiy" gönderilmesi kabulü olanaksızdır. Meryem valideye gelen, onun sonraki hayatını nasıl yaşaması gerektiği ile ilgili ayetler, Zekeriya resul aracılığıyla gelen vahiylerdir ki zaten 19/19. ayette *"ben sadece Rabbinin elçisiyim"* diyerek Meryem valideye kendisinin bu konuda sadece onunla ilgili emirleri ileten bir aracı olduğunu söyleyen de Zekeriya resuldür. İsa resulün babasız doğduğu iddiasının tek delili geleneğin çevirisiyle *"ona normal bir beşer yapısında temessül etti"* cümlesidir. Oysa ortada Meryem valideye gelen bir melek yoktur ki, o melek insan kılığında görünebilsin. Aslında bizzat melek veya melekler tarafından vahiy de resullere getirilmez ve "insan görünümlü melek" inancı müşriklerin hayal dünyasının ürünüdür ve Kuran'da eleştirilir.

Enam Suresi 6/8- *"Ona bir melek indirilmeli değil miydi?" dediler.*

Eğer bir melek indirmiş olsaydık iş bitirilmiş olurdu. Sonra onlara göz açtırılmazdı.

Enam Suresi 6/9- *Ve Biz, bir melek görevlendirseydik, onu da insan şeklinde gönderirdik ve onları düştükleri kuşkuya yine düşürürdük.*

Hicr Suresi 15/7- *"Eğer doğru söylüyorsan, bize melekleri getir de görelim!"*

Hicr Suresi 15/8- *Biz, melekleri ancak Hakk ile indiririz. O zaman da işleri bitirilmiş olur.*

Allah'ın sünnetullahında değişme olmayacağını, evrene koyduğu yaratma ve işlerlik yasalarında istisna olmadığını bildiren Kuran ayetleri de bu konuda bize yol göstermelidir. Yaratmada değişiklik olmaz demek eğer istisnası yine Kuran'da apaçık belirtilmemişse tek bir gerçekliği ifade eder. Kuran kurallarını koyarken eğer varsa istisnasını da kesinlikle belirtir. Bu anlamda İbrahim resulün babasıyla ilgili duasını ve Yunus resulün hatasından dönen toplumu ile ilgili istisnalara benzeyen veya o istisnaları andıran herhangi bir istisna yokken İsa resulün istisnai olarak eşeyli üreme dışında fantastik bir yolla doğduğunu söylemek doğru olmayacaktır.

Rum Suresi 30/30- *O halde hanif olarak dine yüzünü ikame et. İnsanları, üzerinde yaratmış olduğu Allah'ın fıtratına. ALLAH'IN YARATMASINDA DEĞİŞME OLMAZ. Kayyum olan din budur. Fakat insanların çoğu bilmiyorlar.*

Ayrıca zaten Meryem validenin kendisiyle ilgili vahiy bilgilerini Zekeriya resulden aldığı Ali İmran 3/42 ve 43.ayetlerden itibaren başka detaylar da verilerek tekrarlanır:

Ali İmran Suresi 3/42- *Hani MELEKLER: "Ey Meryem! Allah, seni seçti, arındırdı ve seni bütün dünya kadınlarına tercih etti." demişti.*

Ali İmran Suresi 3/43- *Ey Meryem! Rabb'ine içtenlikle bağlan, secde et ve rükû edenlerle birlikte rükû et.*

Ali İmran Suresi 3/44- *İşte bunlar, sana vahiy ile bildirdiğimiz gayba ait bilgilerdir. Meryem'i kim himaye edecek diye kalemlerini attıkları zaman da çekiştikleri zaman da sen yanlarında değildin.*

Ali İmran Suresi 3/45- *Hani MELEKLER: "Ey Meryem! Allah, Kendi tarafından bir kelime (hüküm) ile seni müjdeliyor: İsmi Meryem Oğlu Mesih İsa'dır. Dünyada da ahirette de şeref sahibi, Allah'a çok yakın olanlardandır." dediler.*

Ayetler kesin olarak görüleceği üzere, geleneğin açıkladığı gibi Cebrail isimli TEK bir vahiy meleğinden değil çoğul MELEKLER'den bahsetmektedir. Ayrıca bu müjde ile ilgili olarak da Ali İmran 3/47 ayetinde Meryem valide: "Ey melekler!" gibi bir başlangıç cümlesi kullanmamakta, muhatabının kendisine gelen melek veya melekler olmadığını net olarak anlatan "Rabbi'm" diyerek cümleye başlamaktadır.

> ***Ali İmran Suresi 3/47-*** *Rabb'im! Bana hiçbir beşer dokunmamışken, benim nasıl bir çocuğum olabilir?*

Ayetlerde olayların akışı bu kadar netken, Meryem valideye, onunla ilgili ayetlerin Zekeriya resul tarafından iletilmesini, ruh ve melek kavramlarını yanlış anlayarak fantastik bir konuma sokmak, Kuran'ı ikra etmek olarak tanımlanamaz. Yapılan şey, zaten Hristiyan teolojisinin ön kabul olarak ihraç ettiği bilgileri, Kuran ayetleri arasına serpiştirmekten ibarettir. Gelenekte, tekil bir meleğin (Cebrail), Meryem valideye insan şeklinde görünerek bu bilgileri ilettiği ve Meryem validenin elbisesinin yaka yırtmacından üfleyerek(!) onu hamile bıraktığı tarzındaki açıklamaların seviyesi ortadadır. Bu ise Hristiyan teolojisinin bel kemiği olan, o olmazsa Hristiyanlığın anlamsız olacağını bizzat Hristiyan teologların ifade ettiği "İsa'nın Tanrılığı" safsatasının argümanlarından başka bir şey değildir. Maalesef bu ön kabulün doğrulanması adına da erken dönem müfessirler Kuran'daki kavram ve deyimleri metodolojik sınıflama yapma olanakları olmadığı için yanlış anlamlandırmışlardır. Öyle ki bu sözcüklerin ilk akla gelmesi gereken anlamları dışlanarak fantastik yorumları doğrulamaya yönelik olarak daha sonraki ve az kullanılan anlamlarını almak zorunda kalmışlardır. Bu konuda belki de en bariz örnek, tüm meal ve tefsirlerin *"Ona normal bir beşer yapısında temessül etti"* cümlesinin geçtiği Meryem Suresi 19/17 ayetidir. Ayet bu şekilde meal edildiğinde, okuyucunun hayalinde "bir meleğin insan şekline girerek Meryem valideye göründüğü" izlenimi oluşmaktadır. Oysa bu durum, kitabın en başından itibaren açıkladığımız üzere hem diğer Kuran ayetleriyle çelişki oluşturur hem de sınav- mucize paradigmalarında çelişki anlamına gelir.

Ayet gayet doğal olarak, çok daha başka bir olayla ilgilidir. Meryem valideye bir melek veya birden fazla melek gelmiş değildir ki

insan şekline bürünmüş olsun. Zekeriya resule bu konuyla ilgili gelen ayetlerde, onun kendisi için çizdiği yaşam kariyerini bırakması ve bir resul doğurması için normal hayata dönmesi gerektiği söylenmektedir. Bu noktada Meryem validenin psikolojisi en azından okuyucu tarafından empati yapılarak tahmin edildiğinde anlaşılacaktır ki, bu zor bir durumdur. O, annesinin henüz onu doğurmadan önce Rabbe adadığı çocuktur. Kendisi de zaten annesinin bu isteğini kabul edip, belirli bir yaştan sonra mabede çekilmiştir. İtikafta; cinsellikten, evlenip, çocuk sahibi olmaktan uzak ibadetle geçmesini umduğu yaşamı, bir anda değişmek zorunda kalacaktır. Yaşadığı toplumun, onun gibi kendisini ibadete adamış ve o güne kadar da bu yoldaki kararlılığına şahit olmuş bir kadının aniden bu münzevi dünyayı bırakıp evlenmesini ve çocuk doğurmasını şiddetle eleştireceğini en iyi kendisi de bir kohen- levi olan Meryem valide bilecektir. Hem kendi psikolojisi ve hem de toplum baskısını iliklerine kadar hisseden Meryem valide işte tam da bu olayla sınanmaktadır. Tabi ki sonuçta tüm baskı ve eleştirileri göze alan Meryem valide, kendisine iletilen ilahi emre uymuş ve gereğini yerine getirmiştir.

Burada okuyan herkesin aklını karıştıran *"ona normal bir beşer yapısında temessül etti"* cümlesinin bu bağlama uygun anlamını ortaya çıkarmak gerektiği de açıktır. Meryem Suresi 19/17 ayetinin son cümlesi olan "fe temessele leha beşeren seviyya" ifadesi neredeyse üçü de güncel Türkçe'de de kullanılan üç sözcük içermektedir. Bunlar sırasıyla, "Temessele- Beşer- Seviye"dir. Bu sözcüklerin hem Arapça hem de Türkçe sözlüklerdeki ilk anlamları "Örnek, temsil vermek- İnsan- Aynı hizada, durumda olmak"tır. Bu bilgiden sonra çok açıktır ki, Zekeriya resul Meryem valideye onunla ilgili ayetleri ilettiğinde; Meryem valide çok şaşırmıştır. Bunun üzerine hayatının yaşlılık çağında bir çocukla müjdelenen Zekeriya resul ve hanımının durumu Meryem valideye örnek olarak verilmektedir. Yukarıya aldığımız Arapça ifadenin ilk anlamının *"aynı durumdaki bir insanı örnek olarak vermişti"* olduğu bu şekilde meal yapmayan kişiler tarafından da kabul edilmektedir. Nitekim çoğu kez mealini kullandığımız Erhan Aktaş da ayetin açıklamasında şu notu düşmüştür: "Örnek verme anlamına gelen "temessül" sözcüğü "benzetmeyi" ifade eden "göründü" anlamına da gelmektedir.

Tabi ki sözcüğün böyle bir ikincil anlamı da vardır ama neden ilk anlamının alınmadığı ve bağlama uyan bu anlamın kullanılmadığı sorusu cevapsızdır. Hristiyan teolojisinin "babasız doğan Tanrı İsa" kültünün etkisi ile meallere ve tefsirlere, Kuran'ın genel mantığına ve metodolojiye uymayan anlamlar yüklemek doğru olmayacaktır.

Daha yaşamının erken dönemlerinde Allah'ın seçip, arındırdığı ve diğer kadınlardan üstünlüğünü kaydettiği Meryem valide işte bu zorlu süreci göğüsleyerek *"Rabbine bağlan, secde et ve rükû edenlerle birlikte rükû et"* (Ali İmran Suresi 3/42, 43) emrine uyarak yeni hayatına adım atacaktır. Çünkü yüce Allah, ona aynı şekilde sürpriz bir şekilde dünyaya gelen Zekeriya resulün oğlu Yahya'yı örnek vermektedir. Aynı durumda iki örnekle Allah'ın dilediğini yaratacağı ve emrinin mutlaka yerini bulacağını gören Meryem valide ruhban yaşamını bir kenara bırakıp, toplumunun tüm baskılarını da göğüsleyerek çoluk çocuğa karışacaktır.

Burada birkaç sayfa önce okuyucunun dikkatini çektiğimiz bir noktayı bu bağlamda tekrar hatırlatmak istiyoruz. Meryem valide ile ilgili tüm bu olaylar en son Meryem Suresi 19/21. ayetin sonuna kadar geniş şekilde anlatılmaktadır. Bu ayetin ardışığı olan 19/22 ayeti ile bu ayet arasında yine bir "zaman atlaması" vardır.

> ***Meryem Suresi 19/21-*** *"İşte böyle." dedi. Rabbin: "O Bana kolaydır. Onu, insanlara bir ayet ve Bizden bir rahmet kılacağız." buyurdu. Bunun böyle olması karara bağlanmıştır.*
>
> ***Meryem Suresi 19/22-*** *Ona hamile kaldı ve gözden uzak bir yere çekildi.*

Yani şimdiye kadar özetlediğimiz konuların son bulduğu ve Allah'ın kesin sözü son söz olarak söylenip, Meryem valide yeni hayatına başladıktan hemen sonra gelen *"ona hamile kaldı ve gözden uzak bir yere çekildi."* ayeti arasında Meryem validenin uygun bir erkekle normal bir evlilik yapmasını olanaklı kılacak bir süre geçmiş olmalıdır. Bu "zaman atlaması" olarak tanımladığımız özellik sadece bu iki ayete özel bir durum değildir, daha önce belirttiğimiz gibi 19/ 11 ile 12.ayetlerde ve Kuran'ın başka birçok ayetinde bunu görebiliriz.

Kuran dışından bir kanıt vermek metodolojimize aykırı gibi görünse de bu konunun Hristiyan teolojisi etkisini düşündüğü–

müzde İncillerde de bizim bu fikrimizin izlerini görebildiğimizi söylemeliyiz. Luka İncil'i 1/26- 38 pasajında Meryem validenin İsa resulle müjdelendiği sırada Dülger (marangoz, carpenter) Yusuf isimli birisiyle nişanlı olduğundan bahsedilir. Tahrif edilmiş İncillerde bile bu bilgi kırıntıları varken ve İsa resulün soyunun marangoz Yusuf'la Davut resule dayandığı söylenmişken (Matta 13/55, Resullerin İşleri 13, 23), daha sonra "bakireden doğan Tanrı İsa" kültünün etkisi ile bu bilgiler Hristiyanlarca göz ardı edilmiştir. Bu bilgiler tahrif edilmiş İncillerde olmasaydı bile, bizler sadece Kuran'ın kendisini açıklama sistematiğini kullanarak da Meryem validenin önceki yaşamını terk ederek, uygun birisiyle nikahlandığını ve İsa resulü bu evlilikten doğurduğunu bulabilmekteyiz. Bu paragrafı da sadece İncillerde bizim teorimizi doğrulayan bir bilgi olarak görmekte olduğumuzu not etmek amacıyla paylaşıyoruz.

Meryem validenin, Allah'ın emriyle önceki yaşam şeklini terk ederek, ismi Kuran'da zikredilmeyen biriyle nikahlanması ve bu evlilikten İsa resulü dünyaya getirmesinin delillerini diğer Kuran ayetlerinde de bulabiliriz. Özellikle Meryem validenin İsa resullle beraber, yıllar sonra toplumuna geri dönüşünü anlatan 19/ 27 ayeti bu anlamda önemlidir. Yıllar sonra, ruhbanlığı bırakıp evlenmiş ve uzak bir yere taşınmış Meryem valide ve oğlu, Yahudilerin arasına döndüğünde Yahudiler ona sadece "Doğrusu sen olmayacak bir şey yaptın, anne ve baban iyi insanlardı oysa" demişlerdir. Aslında eğer Meryem valide babasız bir çocuk doğursaydı ve bu durumu toplumuna anlatmaya çalışsaydı, yobaz toplum onu sadece ayıplamaz, tahrif edilmiş şeriatlarına göre öldürürlerdi. Oysa sadece birtakım ayıplama cümlesi kurmaktan öte bir tepki yoktur toplumda. Meryem valide 19/ 28 ayetinde açıklandığı üzere Harun resul soyundan bir Kohen kızıdır. Yahudiler böyle evlilik dışı bir çocuk doğurduğunu düşünseler onu normal halktan kadınlara yaptıkları gibi taşlayarak değil yine tahrif edilmiş Tevrat'ın emri gereği yakarak öldürürlerdi. Çünkü Levililer 21/9'da; "Bir kâhinin kızı fahişelik yaparak kendini kirletirse, hem kendini hem babasını rezil etmiş olur. Yakılmalıdır." yazar.

Ayrıca Yahudiler açısından, Meryem validenin babasız çocuk doğurduğu iddiasına inanmalarını gerektiren hiçbir teolojik ve mantıksal gerekçe de yoktur. İnsanlar eğer bir resulün aldığı vahiy

yoksa Kohen- Levi de olsa bir kadının iddiasına inanmak zorunda değildir. Zaten Meryem valide böyle bir iddia ile toplumuna gelmemiştir. O ve oğlu İsa resul geri döndüklerinde İsa yetişkindir. Meryem valideye zina iftirası sonraki çağlarda yaşayan Yahudilerin, Hristiyanların "bakire Meryem ve babasız doğan İsa" kültünü yerleştirip, dini tahrif ettikleri süreçte yaptıkları bir suçlamadır. Doğal olarak da Tevrat'ta (Tanah) geçmeyip, Yahudilerin çok sonraki dönemlerde oluşturdukları Talmud'da geçmektedir. Talmut'un Meryem validenin Romalı bir askerle zina yaptığı iftirasının yer aldığı bölümlerin İ.S. 2 ve 5.yüzyıllar arasında yazılmış olması da bizim argümanımızı desteklemektedir. Bundan dolayı Nisa Suresi 4/156 ayetinde geçen *"Küfretmeleri ve Meryem'e büyük bir iftira atmaları"* ibaresinin de muhatabı işte bu sonraki Yahudilerdir. Burada da daha önce konusu geçen "zaman atlanması" vardır. 4/156 ayetinde itham edilenler İsa resul zamanında yaşamış Yahudiler değil, sonraki yüzyıllarda "babasız İsa" kültüne karşı Meryem valideye iftira eden Yahudilerdir.

Babasız doğan İsa resul kabulü Kuran'ın bütününde İsa resul ve Meryem valideyle ilgili diğer ayetlerin de yanlış anlaşılmalarına neden olmaktadır. Örneğin Enbiya Suresi 21/91 ayetinde geçen ve her ikisini "alemler için bir ayet kıldık." ifadesi de yine bu "babasız doğum" olayı sanılmış, ayetin başındaki "namusunu koruyanı da an" ifadesi de Meryem validenin cinsellik yaşamadan çocuk sahibi olmasına yorulmuştur. Oysa arada nikah bağı (evlilik) olması koşuluyla çocuk sahibi olmanın, namusunu koruyamamak olarak düşünülmesi bugüne kadar yaşamış ve bundan sonra da annelik gibi bir muhteşemliği yaşayacak tüm kadınlara hakarettir. Kız bebekler için hijyen bariyeri olarak yaratılmış bir zardan "namus ölçer" çıkartmak, resul annelerinin bundan muaf tutma kabulünü dine sokmak açıkça bir sapmadır. Sonuç olarak İsa resulün ve Meryem validenin "ayet kılınması" konusunun ne olduğu metodolojimizin birinci kuralı gereği (Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği) Muminun Suresi 23/50 ayetinde cevabını bulmaktadır. Bu ayet çok açık olarak, ayet kılınma eyleminin sebebini her ikisinin de İsa resulün öldürülme girişiminden kurtarılarak "tarif edilen" yere giderek, sonraki yaşamlarını orada devam ettirilmesiyle açıklamaktadır. Her iki ayet bir yönüyle sonraki Yahudiler arasında yerleşmiş bir iftirayı düzeltirken diğer yönüyle de Hristiyanlar

tarafından "çarmıhta öldürülen İsa" kabulüne verilen cevabı içermektedir. Yahudilerin böyle iğrenç bir iftirayı, kendi içlerinden çıkmış Hristiyanların sonraki yüzyıldan başlamak üzere teolojik rekabet oluşturmalarına karşı yapmaları konusu, üzerinde çokça akademik çalışmayı gerektiren bir alandır. Geniş olarak "İsa resul ve Meryem valide" konusunu işleyeceğimiz sonraki kitapta bu ve benzer konular dinler tarihinin verileri de incelenerek inşaAllah yapılacaktır.

Enbiya Suresi 21/91- *Ve namusunu koruyanı da an. Ona ruhumuzdan üfledik. Ve kendisini ve oğlunu âlemler için bir ayet kıldık.*

Muminun Suresi 23/50- *Meryem oğlunu ve annesini bir ayet kıldık. Ve ikisini, suyu olan yerleşime uygun bir tepeye yerleştirdik.*

İsa resulün babasız doğması konusunda tüm meal ve tefsir yazarlarının ve araştırmacıların kafasını karıştıran ve onların Hristiyan teolojisinin bu argümanını Kuran'ın da onayladığını düşünmesine sebep olan ayetlerden biri de "İsa resulü Adem'e benzeten" Ali İmran Suresi 3/59 ayetidir.

Ali İmran Suresi 3/59– *İsa'nın durumu Allah'ın yanında Adem'in durumu gibidir. Onu topraktan yarattı, sonra ona "Ol!" dedi ve o da oluverdi.*

Adem anlatısını, bir resulün yaşam öyküsünü anlatan kıssa zannederek, onu yaratılmış ilk insan ve seçilmiş ilk resul olarak değerlendiren görüşün, İsa resulle ilgili anlatılan bu ayeti de doğru değerlendirmesi düşünülemez. Adem, daha önceki konularda açıklamaya çalıştığımız gibi yaratılmış ilk insan değildir. Anlatı cennet boyutunda ilk yaratılışı ve oradan kovularak dünyaya inmeyi içermez. Anlatının cennet boyutunda geçtiği kabulü, bizim geniş olarak daha önce açıkladığımız üzere, metnin içinde onlarca çelişki oluşturduğu düşünülmeden İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinin etkisiyle geleneksel müktesebata alınmış, bunun aksine görüş bildiren az sayıda düşünür ise siyasal erk tarafından tasfiye edilmiştir. Daha önceki konularda Adem anlatısının dünyada yaşayan tüm insanların vahye dayalı olarak nasıl yaşaması gerektiğini anlattığı, Adem sözcüğünün ise akıl sahibi herkesi imgelediği Kuran'dan ispat edilmeye çalışılmıştır.

Madem Adem ilk insan değil, bir ön kabul olarak İsa'nın yaratılışının o ilk insanın yaratılışı gibi (!) fantastik bir şekilde babasız

olduğunu düşünmenin de Kuransal bir karşılığı yoktur. İsa her Adem gibi, bir erkek ve bir kadından eşeyli üreme yoluyla dünyaya gelmiştir. Tüm insanların, bir erkek ve bir kadının birleşmesiyle doğduklarını bildiren ayetin ilk yaratılışı anlattığı, bu ilk erkeğin Adem ilk kadının ise Havva olduğu ön kabulü de yanlış anlamalara neden olmaktadır. Oysa ayet, çok sade ve anlaşılır şekilde hepimizin nasıl dünyaya geldiğini söylemektedir.

> ***Hucurat Suresi 49/13-*** *Ey insanlar! Sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık. Birbirinizle tanışmanız için sizi kabilelere ve sülalelere ayırdık. Allah'ın yanında en kerim olanınız, en çok takva sahibi olanınızdır. Kuşkusuz Allah, Her Şeyi Bilen'dir, Her Şeyden Haberdar'dır.*

Burada şunu da eklemenin gerekli olduğunu düşünüyoruz; İsa resulün "babasız" dünyaya geldiği inancını bilimsel olarak açıklamaya çalışan bazı modernist Müslümanlar, Meryem validenin çift cinsiyetli olarak doğmuş olabileceğini öne sürmüşlerdir. Bu kişilere göre Meryem valide tıptaki ismi ile "hermafrodit klinefelter" yani hem erkek hem de kadın özellikleri taşıyor olabilir ve böylece de tek yanlı eşeyli üreme veya döllenmesiz üreme "partenogenez" yoluyla İsa resule hamile kalmış olabilir. Oysa bu tarz bir anomali ile doğan kişiler kısırdırlar ve bu olasılığı doğrulayacak bir örnek tıp literatüründe bulunmamaktadır. İsa resulün, annesi Meryem validenin herkes gibi bir erkekle evliliğinden doğduğu gerçeğini sadece ön kabulleri devam ettirmek adına göz ardı edip, Kuran'ın anlatımına çok uygun bu alternatifi dışlayarak bir hastalıkla bu durumu açıklamaya çalışmanın hiçbir anlamı olmadığı bizce açıktır.

Ayrıca Meryem Valide'nin Kuran'da kendi ağzından:

Ali İmran Suresi 3/47- "Rabbim! Bana bir beşer dokunmamışken, benim nasıl bir çocuğum olabilir" derken; çocuğunun olamama nedenini herhangi bir genetik hastalığına veya yaşının küçüklüğüne vs. değil evli olmamasına bağlamaktadır. Demek ki biyolojik olarak çocuk doğurmaya uygun olarak gelişimini normal olarak tamamladığını ve anneliğe uygun bir yaşa geldiğini kendisi de doğal olarak bilmektedir. Zaten yine aynı surenin 42.ayetinde Allah, Zekeriya resulle yolladığı ayetinde onun tüm diğer normal kadınlar (NİSA) gibi olduğunu ama zamanının diğer kadınlarından erdem (takva) olarak üstün olduğunu bildirmiştir.

> ***Ali İmran Suresi 3/42-*** *Hani melekler (Zekeriya resule Meryem*

valideyle ilgili olarak gelen ayetler Ş.Ç.): "Ey Meryem! Allah seni seçti, arındırdı ve seni bütün dünya KADINLARINA (Nisa) tercih etti." demişti.

Meryem validenin çift cinsiyetli olabileceğini ve bu durumdan dolayı İsa resulü, babası olmaksızın doğurmuş olduğunu savunan kişilerin bir diğer argümanı ise Meryem valideyle ilgili şu ayeti, bitkilerin çift cinsiyetli olmalarına atıfla delil görmeleridir:

Ali İmran Suresi 3/37- *Bunun üzerine Rabb'i onu iyi bir şekilde kabul etti. Ve onu iyi bir şekilde yetiştirdi… ("Deyim olarak bir bitki gibi")*

Oysa Nuh Suresi 71/17.ayetinde aynı ifade tüm insanlar için de kullanılmaktadır.

Nuh Suresi 71/17- *"Allah, sizi yerden (topraktan) bir bitki gibi bitirdi.*

Kuran'da İsa resul ve Meryem validenin yaşam öyküleri anlatılırken İsa resulün babasından hiç bahsedilmemesi de bu anlamda bir karşı kanıt olarak öne sürülebilir. Bu argüman da çok zayıftır, çünkü mesela Kuran'da Musa resulün de annesine çok atıf varken babasından tek bir sözcükle bile bahsedilmez. Büyük olasılıkla Kuran'ın Meryem validenin kocasından bahsetmemesinin bize göre iki sebebi vardır. Birincisi Meryem valide ve ailesinin İsa resulün yaşamında daha baskın karakterler olmasıdır. Meryem valide, Yahudi toplumunun elit bir ailesinden gelmektedir ve oğlunun eğitiminde olasılıkla daha etkindir. Önemli bir detay olarak şunu da not etmeliyiz, Meryem validenin ismi Nuh, İbrahim ve Musa resul hariç oğlu İsa resul dahil tüm resullerden daha fazla Kuran'da geçmektedir. İkinci olarak da Meryem validenin kocasının, İsa resulün olgunluk ve risalet dönemlerinden önce vefat etmiş olabileceği de düşünülebilir. Sonuç olarak açıklamaya çalıştığımız bu ayetler bile ortada fantastik bir doğumu tek doğru alternatif olarak görmenin anlamsızlığını ortaya koymaktadır. Hristiyan ruhban sınıfın uydurdukları şeylerin, asla vahye dayanmadığını anlatan şu ayet, biz Müslümanların bu argümanları Kuran terazisinde tartmamızı emrediyor:

Hadid Suresi 57/27- *Sonra onların izleri üzerinde artarda resullerimizi gönderdik. Ve Meryem oğlu İsa'yı gönderdik ve ona İncil'i verdik. Ona uyan kimselerin kalplerine şefkat ve merhamet koyduk. Allah'ın rızasını*

kazanmak için uydurdukları ve fakat gereği gibi de uymadıkları ruhbanlık Bizim buyruğumuzdan kaynaklanmış değildir. Onlardan iman edenlere ödüllerini verdik. Ne var ki onların çoğu yoldan çıkmış kimselerdi.

Ayrıca İsa resulün gerçekte nasıl doğduğu, neler yaşadığı ile ilgili olarak Kuran, uzun ayetler halinde birçok surede yeterli bilgiler içerir. Her konuda olduğu gibi vahiy, kendisinin son sözü söylediği uyarısıyla İsa resulle ilgili polemikleri bu noktada bitirir. Başka hiçbir kaynağın değil, sadece Allah'ın saf vahyi tüm gerçekliği açıklarken, başka külliyatlara prim vermenin metodolojik bir hata olacağı ise çok açıktır. İsa resul bağlamında üretilmiş veya yanlış meal verilerek oluşturulmuş diğer algıların da Kuran rehberliğinde, metodolojik yeni bir okumaya tabi tutulması gereğini not ederek, âlemlere rahmet İsa resulle ilgili Kuran'ın son sözünü tekrar edelim:

> ***Meryem Suresi 19/34-*** *İşte hakkında tartıştıkları Meryem oğlu İsa hakkında söylenecek gerçek söz budur.*

ÖRNEK 26

SALİH RESULÜN, KAYA'DAN ÇIKAN DEVESİ

Resul olarak görevlendirildiği Semud kavmiyle olan ilişkileri, onların zalim, müşrik yapılarına karşı mücadelesinin anlatıldığı resul olan Salih, Kuran'ın birçok suresinin içeriğindeki ayetlerde geniş olarak anlatılır. Risaletle görevli her resulün, "sünnetullahta değişme olmaz" mastarı gereği; eşitliksiz, saldırgan topluma, Allah'ın barış dini İslam'ı anlatması gibi, Salih resul de içinde yaşadığı Semud toplumuna aynı yönde tebliğ yapmıştır. Toplumun kokuşmuş, yozlaşmış sosyolojisini vahiy bilgisiyle ve vahyin önerdiği mekanizmalarla düzenleme gayreti, toplumunun egemen sınıfı tarafından önlenmeye çalışılmıştır. Vahyin bu anlamda önerdiği mekanizmalarla (zekât, infak, yardımlar) toplumun dezavantajlı kesimlerinin sosyal yardım ve eğitici desteklerle sömürü objeleri olmaktan çıkmaları, toplumun egemen ruhbanlarının tepkisini çekmiştir. Barış dinine inanan azınlıkla, egemen sınıf ve onun tahrik ettiği müşrikler arasındaki gerilim, yine hep olduğu gibi müşriklerin zulmüne dönüşmüştür.

Kuran'ın bu iki topluluk arasındaki çatışma ve gelişen olayları anlatım üslubu, geleneğin bu üslubu lafzen alması, mecaz ve benzetmeleri anlamaması ve bunu geleneğin genel din anlayışı içerisinde bir yere oturtma çabası bu konuyu da neredeyse anlaşılmaz, çelişkili bir noktaya vardırmıştır. Geleneksel anlatılara göre, Semud toplumuna resul olarak gönderilen Salih resule, resullüğünün ispatı olarak bir deve verilmiştir. Hatta genel kanı olarak "kayadan çıkarılmış olan bu deve" bir mucize olarak kavme yollandığı için o deve dokunulmazdır. Yine aynı yoruma göre, azgın müşrikler bu "özel" deveyi keserek öldürmüşler ve bundan dolayı da yeryüzünden silinmeyi hak etmişlerdir. Bu anlayışın eleştirisini ve Kuran'ı anlama metodolojisine uymayan bölümlerini sonrasında vermek üzere, Kuran'ın bu olayları anlatan surelerini sıralayalım.

Araf Suresi 7/73– *Semud halkına da kardeşleri Salih'i gönderdik: "Ey*

halkım; Allah'a kulluk edin. Sizin için O'ndan başka ilah yoktur. Rabbinizden size bir beyyinat gelmiştir. İşte şu ALLAH'IN DİŞİ DEVESİ (Nakatullah) sizin için bir ayettir. Bırakın onu, Allah'ın arzında otlasın. Kötü bir amaçla ona yaklaşmayın. Yoksa sizi yakın bir azap yakalar." dedi.

Araf Suresi 7/74– *Hatırlayın! Ad'dan sonra sizi halifeler yapıp yeryüzüne yerleştirdi. O'nun ovalarında köşkler yapıyor, dağlarını yontup evler yapıyorsunuz. Allah'ın nimetlerini düşünün de yeryüzünde bozgunculuk yapıp karışıklık çıkarmayın.*

Araf Suresi 7/75– *Halkının büyüklük taslayan meleleri, içlerinden iman eden mustezaflara (güçsüz bırakılmışlar, ezilmişler, kimsesizler, çaresizler, küçümsenenler): "Siz, Salih'in, Rabbi tarafından gönderilmiş olduğundan emin misiniz?" dediler. Onlar da "Biz, onunla gönderilen her şeye iman edenlerdeniz." dediler.*

Araf Suresi 7/76– *Büyüklük taslayan kimseler de dediler ki: "Biz de sizin iman ettiğiniz şeyi kesin olarak inkâr edenleriz."*

Araf Suresi 7/77– *Derken DİŞİ DEVEYİ KESTİLER ve böylece Rabb'inin emrine karşı geldiler ve "Ey Salih! Sen gerçekten gönderilenlerdensen, haydi bizi tehdit ettiğin şeyleri getir." dediler.*

Araf Suresi 7/78– *Bunun üzerine şiddetli bir sarsıntı onları yakaladı ve yurtlarında dizüstü çöke kaldılar.*

Araf Suresi 7/79– *O da onlardan yüz çevirip: "Ey halkım, ben size Rabb'imin mesajını tebliğ ettim ve size öğüt verdim, ancak siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz." dedi.*

Hud Suresi 11/61– *Semud halkına da kardeşleri Salih'i gönderdik. Ey halkım: "Allah'a kulluk edin. Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur." dedi. Sizi yer yüzünde meydana getiren ve sizi orayı imar etmekle görevli kılan O'dur. Öyleyse O'ndan bağışlanma dileyin. Sonra O'na tövbe ile yönelin. Rabb'im, Çok Yakın'dır, İsteklere Cevap Veren'dir.*

Hud Suresi 11/62– *"Ey Salih! Sen, bundan önce aramızda ümit beslenen biriydin. Şimdi atalarımızın kulluk ettiklerine kulluk etmekten bizi vazgeçirmek mi istiyorsun? Ve biz, gerçekten de senin bizi çağırdığın şey hakkında ikilem içindeyiz, kaygılanıyoruz." dediler.*

Hud Suresi 11/63– *"Ey halkım, söyleyin bakalım, ya Rabb'imin Kendinden verdiği bir rahmetle, kanıt içeren açık bir bilgi üzerindeysem! Ona asi olduğum takdirde, Allah'ın vereceği cezaya karşı bana kim*

yardım edebilir? Bana zarar vermiş olmaktan başka bir şey yapmış olmazsınız." dedi.

Hud Suresi 11/64– *"Ey halkım! İşte şu ALLAH'IN DİŞİ DEVESİ, sizin için bir ayettir. Bırakın onu, Allah'ın arzında otlasın. Kötü bir amaçla ona yaklaşmayın. Yoksa sizi yakın bir azap yakalar."*

Hud Suresi 11/65– *Yine de ONU KESTİLER. Yurdunuzda üç gün yaşayın. Bu yalan olmayan uyarıdır." dedi.*

Hud Suresi 11/66– *Nihayet haklarındaki yargımız gerçekleşerek, Salih'i ve beraberinde iman etmiş olanları tarafımızdan bir rahmetle izin günü zilletinden kurtardık. Rabb'in, Çok Güçlü'dür, Mutlak Üstün Olan'dır.*

Hud Suresi 11/67– *Zulmedenleri bir çığlık yakaladı. Yurtlarında dizüstü çökmüş olarak sabahladılar.*

Hud Suresi 11/68– *Sanki orada hiç yaşamamışlardı. İyi bilin ki Semud halkı Rabb'lerine nankörlük ettiler. İyi bilin ki Semud halkı yok olup gitti.*

Şuara Suresi 26/141– *Semud halkı gönderilmişleri yalanladı.*

Şuara Suresi 26/142– *Hani! Kardeşleri Salih onlara: "Takva sahibi olmayacak mısınız?" demişti.*

Şuara Suresi 26/143– *"Sizin için güvenilir bir resulüm."*

Şuara Suresi 26/144– *"Allah için takva sahibi olun ve bana itaat edin."*

Şuara Suresi 26/145– *"Buna karşılık sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim yalnızca alemlerin Rabb'ine aittir."*

Şuara Suresi 26/146– *"Siz burada; bulunduğunuz yerde hep güven içinde bırakılacak mısınız?"*

Şuara Suresi 26/147– *"Cennetlerde (bahçelerde) ve çeşme başlarında."*

Şuara Suresi 26/148– *"Ekinliklerde ve salkımlı hurmalıklarda."*

Şuara Suresi 26/149– *"Ve dağlardan ustalıkla yonttuğunuz evlerde."*

Şuara Suresi 26/150– *"Allah için takvalı olun ve bana itaat edin."*

Şuara Suresi 26/151– *"Ve müsriflerin buyruklarına uymayın."*

Şuara Suresi 26/152– *"Onlar, yeryüzünde bozgunculuk yapıyorlar, düzeltmiyorlar."*

Şuara Suresi 26/153– *"Sen kesinlikle büyülenmişlerdensin." dediler.*

Şuara Suresi 26/154– *"Sen de ancak bizim gibi bir beşersin. Eğer doğru söyleyenlerden isen bize bir ayet getir."*

Şuara Suresi 26/155– *"İşte bu DİŞİ DEVE. Su içme hakkı; belirli bir gün onun ve belirli bir gün sizindir." dedi.*

Şuara Suresi 26/156– *"Sakın ona bir kötülük dokundurmayın. Yoksa büyük günün azabı sizi yakalar."*

Şuara Suresi 26/157– *"Derken onu boğazladılar. Sonra da pişman oldular."*

Şuara Suresi 26/158– *Fakat azap onları yakaladı. Kuşkusuz bunda bir ayet vardır. Yine de insanların çoğu inanmadılar.*

Neml Suresi 27/45– *Ant olsun ki Semud halkına da "Allah'a kulluk edin." diye kardeşleri Salih'i gönderdik. Ne var ki birbirleri ile çekişen iki grup oldular.*

Neml Suresi 27/46– *Salih: "Ey halkım! Neden iyilik dururken, kötülüğün bir an önce olmasını istiyorsunuz? Allah'tan bağışlanma dileseniz olmaz mı? Belki bağışlanırsınız!" dedi.*

Neml Suresi 27/47– *"Sen ve seninle beraber olanlar bize uğursuzluk getirdiniz." dediler. Salih: "Sizin uğursuzluğunuz Allah'ın takdirindedir. Belki sınav olunmakta olan bir toplumsunuz!" dedi.*

Neml Suresi 27/48– *Kentte bozguncu olan, bozgunculuk yapan dokuz kabile vardı. Yeryüzünde bozgunculuk yaparlardı. Düzeltmeye yanaşmazlardı.*

Neml Suresi 27/49– *Allah'a yemin ederek dediler ki: "Gece ona ve ailesine baskın yapalım. Sonra da onun velisine, "Ailesinin yok edilmesiyle bir ilgimiz yok. Biz kesinlikle doğru söyleyenleriz diyelim."*

Neml Suresi 27/50– *Plan yaptılar. Biz de planlarını boşa çıkardık. Fakat farkına varamadılar.*

Neml Suresi 27/51– *Onların planlarının sonucunun nasıl olduğuna bak; onları ve halklarını yerle bir ettik.*

Neml Suresi 27/52– *İşte, haksızlıkları nedeniyle harabe olan evleri! Bilen bir toplum için bunda kesinlikle bir ayet vardır.*

Neml Suresi 27/53– *İman edip takva sahibi olanları ise kurtardık.*

Fussilet Suresi 41/17– *Semud halkına gelince, onlara doğru yolu göstermiştik. Fakat onlar körlüğü doğru yola tercih ettiler. Bunun*

üzerine, yaptıkları şeyler nedeniyle, alçaltıcı azabın yıldırımı onları yakaladı.

Fussilet Suresi 41/18– *Biz, inanan ve takvalı davranan kimseleri kurtardık.*

Kamer Suresi 54/23– *Semud da uyarıcıları yalanladı.*

Kamer Suresi 54/24– *Şöyle dediler: "Bizden biri olan bir beşere mi, biz ona mı uyacağız? Öyle yaparsak kesinlikle bir sapkınlık ve çılgınlık yapmış oluruz.*

Kamer Suresi 54/25– *Zikir, aramızdan bula bula onu mu buldu? Hayır! O küstah bir yalancıdır.*

Kamer Suresi 54/26– *Onlar, yarın (kıyamet günü) küstah yalancının kim olduğunu anlayacaklar!*

Kamer Suresi 54/27– *Biz, FİTNE (SINAV) olsun diye onlara DİŞİ DEVEYİ gönderdik. Artık onları gözetle ve sabret.*

Kamer Suresi 54/28– *Onlara, suyun bölüşüldüğünü haber ver. Her içiş hazır kılınmıştır.*

Kamer Suresi 54/29- *Derken, arkadaşlarını çağırdılar, o da bıçağa sarıldı ve kesti.*

Kamer Suresi 54/30– *Ama azabım ve uyarılarım nasıl oldu?*

Kamer Suresi 54/31– *Biz, onların üzerlerine tek bir sayha gönderdik. Böylece ağıldaki ufalanmış kuru ot gibi oldular.*

Şems Suresi 91/11– *Semud halkı tağutluğu nedeniyle yalanladı.*

Şems Suresi 91/12– *Onların en azgını ayaklandığı zaman,*

Şems Suresi 91/13– *Allah'ın resulü Salih onlara, "O, ALLAH'IN DİŞİ DEVESİDİR, onun su içme hakkına dokunmayın." dedi.*

Şems Suresi 91/14– *Fakat onu yalanladılar. Sonra onu kestiler. Rabbleri suçları nedeniyle üzerlerini azapla kapladı. Orayı yerle bir etti.*

Şems Suresi 91/15– *O cezalandırmasının sonucundan çekinmez.*

Kuran ayetlerinde Salih resul ve toplumu arasında geçenler genel olarak bu şekilde anlatılırken, "Dişi deve" kavramının ne olabileceği düşünülmeksizin lafzen alınıp, sonra da onun mucizevi bir hayvan olma kabulünden yola çıkarak oluşturulmuş anlayışa, tam da bu ayetler bağlamında bazı sorular sormalıyız. Tabi ki ilk soru, ayetlerde böyle bir anlam olmadığı halde "devenin topluma, Salih'in resullüğünü ispat eden bir mucize" olarak indirildiği

kabulünün nasıl ve nereden çıktığıdır. Böyle bir mucizenin oluşması, "sünnetullahta değişme olmaz" mastarımıza ve adaletli sınav mantığına zaten terstir. Hem ayet bu dişi devenin mucize olarak değil bir fitne(sınav) olarak topluma verildiğini söylerken, ayetin açık anlamıyla çelişki oluşturacak anlamalara neden prim verilmektedir? Ayrıca deve neden cinsiyetine vurgu yapılarak anlatılmaktadır? Devenin dişi veya erkek olmasının bu anlayış açısından önemi nedir ki dişiliğine vurgu yapılmaktadır? Kalabalık bir toplumda, bir devenin kesilip, kesilmemesinin veya onun su içme sırasına uyulmamasının sınav içerisindeki toplumda karşılığı nedir? Eğer konu tek bir devenin kesilmemesi ise, insanlar bu kadar kolay bir sınavla mı denenmektedirler ve işin ilginci bu kadar kolay sınavı nasıl geçemezler? Tüm toplumu sömüren, azgın yönetici erk ve müşrik ruhbanlar, deveyi kesmeyip de besleselerdi, ne olacaktı? Bu sorular daha da artırılabilir ama zaten hepsi cevapsızdır veya cevapları metodolojik anlamayla çelişecektir.

Oysa Kamer Suresi 54/ 27. ayeti söz konusu "Dişi deve"nin topluma Salih'in resullüğünü ispat etmek veya başka bir amaçla MUCİZE olarak değil, bir SINAV aracı olarak verildiğini hiçbir itiraza gerek kalmaksızın açıklamaktadır. Mucize meraklısı gelenekçilerin zannettiklerinin aksine ayetlerde devenin kendisinin özellikleri arasında da rivayetlerde anlatıldığı gibi "kayadan çıkma" veya başka bir olağanüstülük yoktur. Onun ayetin belirttiği tek ayırıcı özelliği dişi olmasıdır. Bunun yanında "dişi deve" metaforunu anlamamız adına ayetlerin verdiği bir detay da onun Allah'a izafe edilmesidir. Yani bizim anlamamız gereken ifade "Allah'ın dişi devesi"dir. (Nakatullah)

Bilindiği üzere Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği bizim metodolojimizin ilk mastarıdır. Kuran dışı kaynaklardan fantastik deve açıklamaları alacağımıza, sözcüğün ne anlama gelebileceğini aynı ifadelerin kullanıldığı benzer diğer ayet anlamlarından bulmak bizim için geçerli tek çözüm yolu olacaktır. Kuran'da Allah'a atıfla açıklanan bundan başka sözcüklerin nasıl kullanıldığına bakacak olursak, hizbullah, arzullah gibi sözcüklerin "hiçbir insanın tekelinde olmayıp, tüm kamuya ait olma" özelliğini görürüz. Buradan hareketle "Allah'ın dişi devesi– nakatullah" kavramından ilk olarak anlamamız gereken şey onun tüm topluma ait

olduğudur. Kamuya ait bu devenin bir özelliği de ayetin veciz ifadesiyle onun "dişi" olmasıdır, yani sözcük neyi ifade ediyorsa, o şey kendi içinde üreyebiliyor, artabiliyor olacaktır.

Bu nitelendirmeler bize, geleneğin anladığının çok uzağında olarak, "Allah'ın dişi devesi" sözcüğünün bir mecaz, benzetme olduğunu çağrıştırmaktadır. Bizim dışımızda da birçok kişinin yorumuna katılarak; bu metaforun, toplumda dezavantajlı kesimler olarak sınıflandırabileceğimiz; çalışamayacak kadar güçsüzler, yetimler, düşkünler, engelliler, hastalar, fakirler için oluşturulmuş sosyal yardım ve fonlar olabileceğini düşünebiliriz. Dezavantajlı toplum kesimlerini desteklemek, korumak adına yapılmış- kurulmuş her türlü organizasyon, devenin o coğrafyadaki öneminin sembolize edilmesiyle anlatılmaktadır. Buna göre, bu konu bir Türk'e anlatılmak istenseydi bu sefer yakın zamana kadar Türkçede kullanılmakta olan "sandık" metaforuyla verilebilecekti. Çünkü "Yardım sandığı, emekli sandığı" gibi kurumların bizdeki karşılıkları tam da "dişi deve" metaforuyla anlatılmak istenen kurumların amaçlarıyla bire bir örtüşmektedir.

Ayrıca bu kurulan sistem, kendi kendisini çevirebilen, yaptığı hizmetle kendini büyütebilen bir finansal özelliğe de sahip olmalı yani "dişi" özelliği de bulunmalıdır. Bize göre, yine sünnetullahta değişme olmaz mastarı gereğince "Salat" kavramı çevresinde Salih resul, bu şekilde bir sistem kurmuş, sistemi de zekât, infak gibi gelirlerle besleyerek sürdürülebilir bir hâle getirmiştir. Devenin su içme sırası da tam bu anlamdadır. Fakat her zamanki gibi, kavmin önde gelenleri, ruhbanları; bu sistemin kendi sömürü düzenlerini sonlandıracağını, toplumda sosyal ve ekonomik eşitsizlikleri düzeltip kendi ayrıcalıklarını bitireceğini hemen fark edip ya ekonomik olarak onu ele geçirip veya fiziken kapatarak yok etmişler; yani deveyi kesmişlerdir. Ayetlerin genel sıralaması ve mantığı bu açıklamaya bizce çok uygundur. Ayrıca Şuara Suresi 26/157. ayette *"Derken onu boğazladılar. Sonra da pişman oldular"* ifadesi bu tarz sosyal güvenlik kurumlarının ortadan kaldırılmasının sonucunda en azından bazılarının pişman olduğunu söyler. Toplumda sosyal adaleti dengeleyen sistemlerin olmaması veya bu sistemlerin tahrif edilmesi, fakirlik, sömürü, toplumsal anarşi, terör vs. gibi sonuçları olacağından sosyolojik olarak çöküş getirecektir. Demek

ki daha akıllı bazı insanlar, sistemin çökertilmesine engel olamasalar da sonuçlarından pişman olmuşlardır.

Ayrıca, toplumun önde gelen müşriklerinin ve ruhbanlarının "Salat" ile ilgili bu sisteme itirazlarını başka surelerde anlatılan diğer resuller örneklerinde de görmekteyiz. Söz konusu ekonomik sistemlerle toplumdaki eşitsizlikleri ve sorunları çözme çabalarının genel adı olan Salat'a karşı, Kuran örneğin Şuayb resulün hayatından kesitlerin verildiği ayetlerdeki müşrik tavrı da çok net olarak anlatır. Salat kavramı, geleneksel modellerin tümünde Farsça "namaz" olarak karşılanmasına rağmen, ritüel olarak namaz anlamının dışında "toplumsal destek, yardımlaşma" anlamına da sahiptir. Zaten müşriklerin genel olarak itirazı da bu salat kurumlarına ve onları besleyecek olan zekât, infak gibi eylemleredir. Aksi durumda müşrik halkının Şuayb'in salatından şikâyeti anlamlı olmayacaktır. Hiçbir namaz ritüeli, aşağıdaki ayette anlatıldığı gibi bir şikâyete kaynaklık edemez.

> ***Hud Suresi 11/87–*** *Dediler ki: "Ey Şuayb! Atalarımızın kulluk ettiklerini bırakmamızı; mallarımızı, istediğimiz gibi kullanmaktan vazgeçmemizi senin SALAT'ın mı buyuruyor? Oysaki sen yumuşak huylu, aklı başında bir adamsın."*

Barışçıl ve eşitlikçi bir sistem öneren tüm resuller tam da bu sistemi ayakta tutacak olan salatı eyleme geçirdikleri için tepki çekmişlerdir. Yoksa toplumdan ayrı, bir kenarda ibadet eden ve müşrik sisteme alternatif bir yaşam önermeyen insanlar; egemen sınıfın rahatsız olup, ortadan kaldırmaya çalışıp, yurtlarından sürülen, işkence edilen kimseler değildirler. Tasavvuf ekolünün edilgen dindarları, kendi fantastik hayal dünyasında yaşarken, neden baskılansınlar? Tağut rejiminin egemenlerini korkutan, iktidarlarını tehdit eden vahiy ehli müslimlerdir. Onlar kendi halinde bırakılmazlar, çünkü Şuayb resul örneğindeki gibi tehlikeli olarak görülürler.

> ***Araf Suresi 7/85–*** *Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı. Dedi ki: "Ey halkım! Allah'a kulluk edin. Sizin için O'ndan başka ilâh yoktur. Rabb'inizden size bir beyyinat gelmiştir. Ölçüyü ve tartıyı tam yapın. İnsanlara mallarını eksik vermeyin. Düzeltildikten sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın; eğer müminler iseniz bu, sizin için daha hayırlıdır."*
>
> ***Araf Suresi 7/86–*** *İman edenleri tehdit ederek Allah'ın yolundan*

çevirmek ve o yolu eğri göstermeye çalışmak için her yolun başına oturmayın. Azken sizi nasıl çoğalttığımızı bir düşünün. Bakın! Bozgunculuk yapanların sonu nasıl oldu.

Araf Suresi 7/87– *"Madem ki sizin bir kısmınız benimle gönderilene iman etmiş, bir kısmınız da iman etmemişse; o halde Allah aramızda hükmünü verinceye kadar sabredin. O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.*

Araf Suresi 7/88– *Halkının büyüklük taslayan meleleri (halkın ileri gelenleri, din adamları/ ruhban sınıfı) dediler ki: "Ey Şuayb! Seni ve seninle birlikte iman edenleri ya yurdumuzdan çıkaracağız ya da bizim milletimize (inanç sistemi, yol, sünnet) döneceksiniz." O da: "Kerih (yanlış ve kötü) görsek de mi?" dedi.*

ÖRNEK 27

KABE'Yİ KORUMAK İÇİN FİLLERE SALDIRAN KUŞLAR ANLATISI

Konuyu bilmeyen okurlar için kısaca özetlemek gerekirse; geleneksel anlamaya göre Kuran'ın sadece 5 kısa ayetinden oluşan Fil Suresi, Muhammed resulün doğumuna yakın bir tarihte, Mekke'deki Kâbe'yi yıkmak üzere yapılmış bir seferin anlatımıyla ilgilidir. Yemen kralı Ebrehe Kabe'ye alternatif olmak üzere Sana'da bir mabet yaptırmıştır, fakat bu yapı teolojik olarak bir çekim merkezi olamadığı için de Ebrehe'nin bu girişimi sonuçsuz kalmıştır. Bunu gören kral eğer Mekke'deki Kâbe tamamen ortadan kaldırılır ve kutsallığı unutturulursa; Yemen'in başkenti Sana'daki mabedin rağbet görebileceğini düşünür.

Aralarında fillerin de bulunduğu çok büyük bir orduyla Ebrehe, güneyden kuzeye tüm Arap şehirlerini fethederek en son Mekke'ye kadar ulaşır. Kendilerinin askeri gücünün çok üstündeki bu orduya karşı koyamayacaklarını gören Mekkeliler savunma yapmadan şehri terk ederler. Aralarında Muhammed resulün dedesinin de olduğu Mekke ileri gelenleri Kâbe'nin Allah tarafından korunacağını söyleyip, kendi mallarının derdine düşmüşlerdir. Anlatının devamı, öncesinden daha fantastik olayları içerir; buna göre savunmasız kalan şehre, fillerle birlikte girmeye çalışan Ebrehe'nin ordusu, ebabil kuşlarının (tayran ebabil) gagalarından attıkları taşlarla imha edilmiştir. Böylece ordu, saflarındaki fillerle beraber yok olmuş ve Allah bu vesileyle kutsal evi korumuştur.

Kısa suredeki ifadelerin karşılıkları anlaşılmayıp, diğer surelerdeki bağlantıları tespit edilemeyen ve yukarıda kısaca anlatılan rivayetlerle de mitolojik bir hâle sokulan ayetlerin meali şöyle:

Fil Suresi 105/1– *Görmedin mi? Rabbinin fil sahiplerini ne yaptığını. (Ashabı– fil)*

Fil Suresi 105/2– *Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?*

Fil Suresi 105/3– *Onların üzerlerine sürü sürü kuşlar gönderdi. (Teyran ebabil)*

Fil Suresi 105/4– *Onlara çamurdan sertleşmiş taşlar atan.*

Fil Suresi 105/5– *Böylece onları yenmiş ekin yaprağı gibi yaptı.*

Bu sureyle ilgili geleneksel anlayışın fantastik haline, modern açıklamalar yapmak ihtiyacı duyan bazı müfessirler, gagasında taşlarla fillerle savaşan kuşların "salgın bir hastalık" taşıyan mikroplar olduğunu ve Ebrehe'nin fil ordusunun bu şekilde yok edilerek, sonuçta Kâbe'nin korunmuş olabileceğini de ayrı bir yorum olarak açıklamaktadırlar. Bu yorum, nispeten daha makul ve metodolojik düşünmeyle çelişmemeye çalışan bir açıklama olmasına rağmen yine de bazı sorulara cevap verememektedir. Çünkü sure, genel anlamda bir cezalandırmadan bahsetmemektedir. Eğer bir salgın varsa, bundan diğer insanlar da (Mekke halkı da) etkilenmiş olmalıydı.

Geleneksel anlam tamamen mitolojik bir hikâye üzerine kurgulanmıştır ve metodolojinin "Sünnetullahta değişme olmaz" mastarıyla çelişiktir. Ayrıca bu haliyle fantastik bir mucizenin varlığı bizzat sınav mantığıyla da çelişmektedir. Bu şekilde bir olaya şahit olmuş kim olursa olsun; yani Ebrehe ordusunun askerleri ve Mekkeliler ile beraber herkesin sınavı o anda bitmiş olmalıydı. Bu açıklama şekliyle sureyi anlamak, bizler gibi olaydan sonra yaşamış insanlar için de bir handikaptır. Olaya bu şekliyle inanmaya zorlanmak, başka alternatif anlayışlarını dışlayarak bu konuda "tek doğru" oluşturmak günümüz insanlarını zora sokmaktadır.

Oysa, ayetlerde geçen ifadelerden olayın kesinlikle Kâbe bağlamında geçtiği gibi bir çıkarım yapmak sadece bir ön kabuldür. Sonuçta ayetlerin Mekke'de bulunan Kâbe'nin yıkılması ile ilgili bir savaştan bahsettiği de net değildir. "Ashab-ı fil" tamlamasının "fillerle gelen ordu" olarak alınması da sonraki modern yorum da dahil tüm yorumların, daha en başta satın aldıkları bir durumdur. Oysa surenin ilk ayeti "Elem tera keyfa fa ala Rabbike bi Ashabil Fil" şeklindedir ve "Ashab- ı fil" tamlamasıyla anlatılanın ne olduğu, bize göre Fecr Suresi 89/6 ayetinde tamamen aynı cümleyle anlatılan "Ashab- il Ad" (Ad kavmi) 'dir. Fil imgesiyle anlatılanın büyüklük ve güç olduğu ise çok açıktır. Fecr Suresi 89/6 ile Fil Suresi 105/1 ayetlerinin birebir aynı olmasından yola çıkarak

oluşturduğumuz teorinin, diğer surelerde Ad kavmini tanıtan ve nasıl yok olduğunu, tarih sahnesinden nasıl çekildiğini anlatan ayetlerle ve kavmin bizzat kendisini açıklayan ayetlerle de uyumlu olduğunu düşünüyoruz.

Ad kavmini anlatan ayetlerde, bu kavmin Nuh resul sonrası Hud resul aracılığıyla uyarılan ve fiziksel olarak da Nuh kavminden güçlü bir kavim olması gerçekliğiyle de uyumlu hali, bu durumu güçlendirmektedir. Araf Suresi 7/69'daki anlatım vücut yapısı olarak önceki kavimden çok güçlü olma hali olabileceği gibi siyasi ve askeri yönden gelinen noktayı da düşündürmektedir.

Araf Suresi 7/65– *Ad halkına da kardeşleri Hud'u gönderdik. "Ey halkım! Allah'a kulluk edin ve sizin için O'ndan başka ilah yoktur. Yine de takva sahibi olmayacak mısınız?" dedi.*

Araf Suresi 7/66– *Halkının kafir meleleri; "Gerçekten biz seni beyinsizlerden görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sanıyoruz." dediler.*

Araf Suresi 7/67– *"Ey halkım! Ben beyinsizlerden değilim. Ben ancak âlemlerin Rabb'inden bir elçiyim." dedi.*

Araf Suresi 7/68– *"Ben, size Rabb'imin mesajlarını iletiyorum. Ben, sizin için güvenilir bir öğütçüyüm."*

Araf Suresi 7/69– *"Sizi uyarması için, içinizden bir kimse aracılığıyla Rabbinizden size bir zikir gelmesine hayret mi ettiniz? Nuh toplumundan sonra sizi onların yerine geçirdiğini hatırlayın. Ve YARADILIŞÇA SİZİ ONLARDAN GÜÇLÜ KILDI. O halde Allah'ın nimetlerini hatırlayın. Umulur ki kurtuluşa erersiniz."*

Araf Suresi 7/70– *"Sen, bize, tek olan Allah'a kulluk etmemiz ve atalarımızın kulluk ettiklerini bırakmamız için mi geldin? Eğer doğru sözlülerden isen, haydi bizi tehdit ettiğin şeyi getir!" dediler.*

Araf Suresi 7/71– *"Rabbinizin azabı ve öfkesi, hakkınızda kesinleşti. Haklarında Allah'ın hiçbir yetki belgesi indirmediği, sizin ve atalarınızın taktığı isimler hakkında benimle tartışıyor musunuz? Bekleyin öyleyse! Kuşkusuz ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim." dedi.*

Araf Suresi 7/72– *Onu ve beraberinde olanları bizden bir rahmetle kurtardık. Ayetlerimizi yalanlayıp iman etmeyenlerin ise kökünü kestik.*

Kuranda Ad kavmi ile ilgili olarak, Şuara Suresi 26/130'da

anlatıldığı üzere *"Elinize imkan geçtiği zaman, onu zorbaca kullanıyorsunuz."* ve Hud Suresi 11/59'da anlatıldığı üzere de *"İşte Ad halkı Rablerinin ayetlerini inkâr ettiler ve resullerine isyan ettiler. İnatçı zorbanın her buyruğuna uydular."* diyerek onların sadece inkârcı bir kavim değil, zorbalık yapan bir zalimler güruhu olduğu da belirtilir.

Buradan şu sonuca varmak istiyoruz; eğer bu ayetler arası benzerliklere dayalı yorumumuz doğruysa ve Fil suresinde söz konusu edilen halk, Ad kavmi ise; O zaman Fil suresinin 2 ve 5. ayetleri arasında anlatılan ve kavmin yok olmasını konu alan metaforik anlatım, Ad kavminin yok olmasını anlatan ayetlerle açıklanabilecektir. Böylece Kuran'ı anlama metodolojisi gereği birinci mastar çalışır ve biz başka bir kaynağa başvurmadan Fil suresinin mecazlı dilini anlama olanağını kazanabiliriz. O zaman da Fil suresinde metaforik olarak anlatılan yok edilişin nasıl olduğunu aşağıda sıraladığımız Ad kavminin yok edilişini anlatan ayetler açıklayacaktır.

Kamer Suresi 54/20– *İnsanları sökülmüş hurma kütüğü gibi koparak yere seren sarsıcı bir rüzgâr.*

Fussilet Suresi 41/16– *Dondurucu bir rüzgâr.*

Ahkaf Suresi 46/24– *Can yakıcı, azap veren bir rüzgâr.*

Zariyat Suresi 51/41– *Toza çeviren kuru bir rüzgâr.*

Hakka Suresi 69/6– *Kasıp kavuran, şiddetli bir fırtına.*

Ayrıca yine Ahkaf Suresi 46/21.ayet, Ad kavminin Ahkaf olarak tanımlanan bir coğrafyada yaşadığını da belirtmiştir. Kuran'ın bilim yapma emri maalesef Müslümanlar arasında yerine getirilmediği için arkeolojik olarak da bu konu araştırılmamıştır. Oysa Kuran, bu konuda da insanları teşvik eder. Arkeolojik çalışmalar bizim üzerinde sadece metinsel benzerliklerle oluşturduğumuz teorimizi yanlışlayabilir de ama esas olan şu ki, Fil suresi etrafında oluşturulan fantastik açıklamalar Kuran'ın genel mantığına ve metodolojinin mastarlarına aykırı anlatımlar içerir ve surenin Kâbe bağlamında olduğu ön kabulünün ise rivayetler hariç başka bir dayanağı yoktur.

Ali İmran Suresi 3/137– *Sizden önce de yasalar uygulandı. Yeryüzünü dolaşın da yalanlayanların sonunun nasıl olduğunu görün.*

Aslında Kâbe'nin dokunulmaz, fiziksel olarak zarar verilemez olması ön kabulü de Kuran'dan kendisine delil bulmaz. Bu konuyla

ilgili olduğu düşünülen ayetin, bu anlamda fiziki bir garanti anlamında olmadığı aklın en basit bir çıkarımıdır.

> ***Bakara Suresi 2/125–*** *Hani Biz, Beyt'i insanlar için toplanma yeri ve güvenli bir yer kıldık. "İbrahim'in makamından kendinize bir salât yeri edinin." dedik. İbrahim ve İsmail'den, "Evimi tavaf edenler, ibadet amacıyla orda toplananlar, rükû ve secde edenler için temiz tutun." diye söz aldık.*
>
> ***Bakara Suresi 2/126–*** *Hani İbrahim: "Ey Rabb'im! Bu beldeyi güvenli bir yer kıl, halkından, Allah'a ve Ahiret Günü'ne inananları, çeşitli ürünlerle rızıklandır." dedi. O da: "İnkâr edeni dahi az bir süre rızıklandırırım; sonra onu ateşin azabına uğratırım. Orası, varacaklar için ne kötü bir yerdir." dedi.*

Kâbe'nin fiziksel olarak korunmuşluğu kabulü gibi bir absürtlük üzerinden Ebrehe ve fil ordusu rivayetlerini oluşturan Emevi zihniyetinin, Kâbe'nin kendi dönemlerinde iki defa aynı soydan Müslümanlar (!) tarafından saldırıya uğrayarak yıkıldığı gerçeğini gözlerden kaçırması da herhalde tarihsel bir ironi olarak not edilmelidir.

ÖRNEK 28

KORKU FİLMLERİNİN ÖZNESİ, KIYAMET ALAMETİ; DABBETÜL ARZ

Genel inanışa göre içinde yaşadığımız evren yok edilip ahiret boyutu yaratılmadan yani kıyamet anından önce dünya son zamanlarını yaşıyor olacaktır. Ahir zaman olarak adlandırılan bu zaman diliminde, rivayetlerde açıklanan birtakım özel olaylar yaşanacaktır. Bu rivayetler sadece Muhammed resule ait olduğuna inanılan gelecekle ilgili gaybi bilgilerden oluşmaz, birçok din bilgini de bu külliyata kendi çıkarımlarını da her çağda eklemişlerdir. Bu kültürel birikime İsrailiyat ve Hristiyan teolojisinden sayısız eklemeler ve esinlenmeler de zaman içinde dahil olmuştur.

Gayb bilgisine sahip olma iddiasının Kuran'dan kesinlikle onay almadığı daha önceki bölümlerde ayetlerle açıklanmıştı. Allah'ın, resullerine bile vahiy dışında bu tarz bilgileri vermediği de bizzat resullerin ifadeleriyle Kuran'da anlatılmaktadır. Buna rağmen gelenek, Kuran'daki bazı ayetleri bağlamından koparark ve sözcüklere farklı anlamlar vererek bu inancın Kuran'dan da desteklediğini savunmaktadır. Bu anlamda en fazla öne sürülen ayet Neml Suresi 27/82 ayetidir.

> ***Neml Suresi 27/82-*** *Üzerlerine söz gerçekleştiği zaman, onlara yerden bir DABBE çıkarırız. Kuşkusuz o, onlara insanların ayetlerimize inanmadıklarını söyler.*

Dikkatli bir okumayla görülecektir ki, ayetin konusu gelecek bir zamanda dünyada olacaklarla ilgili değildir. Hem bu ayetin sonrası ayetler ve hem de bizzat ayetin başlangıç cümlesi ölüm sonrasına aittir. Devam ayetleri olan 27/83, 84 ve 85 tam da ahiret boyutundaki olayların tasviriyle ilgilidir.

> ***Neml Suresi 27/83-*** *O gün bütün toplumlardan, ayetlerimizi yalanlayanları gruplar halinde toplayacağız. Artık onlar sımsıkı tutuklanıp sevk edilirler.*

Neml Suresi 27/84- *Ve geldikleri zaman: "Onu bilgi ile kavramadınız da mı ayetlerimizi yalanladınız? Yoksa başka bir neden mi var?" dedi.*

Neml Suresi 27/85- *Ve haksızlıkları nedeniyle üzerlerine söz gerçekleşmiş oldu. Artık onlar konuşamazlar.*

Ayrıca 27/82 ayetinin başındaki *"Üzerlerine söz gerçekleştiği zaman"* ifadesi zaten söz konusu ayetin dünya boyutuyla ilgisiz olduğunu ve ahirette olacakları anlattığını çok açık olarak belirtmektedir.

Ayetin bağlamını tespitten sonra, Kuran'ın dinde tek kaynak olduğuna inanan ve onu metodolojik doğru bir okumayla (ikra etmek) anlama iddiasında olanlara düşen şey, geleneğin etkisinden arınarak ayeti anlamaya çalışmaktır. Kıyamet sonrası boyutta da olsa "dabbe" sözcüğünün ne anlama geldiği, bu boyuttaki olayları anlama zorunluluğu olan Müslümanlar açısından önemlidir. Allah'ın ilahi mesajında gereksiz, fazla veya anlamsız hiçbir şey hatta tek bir nokta bile olmaz.

Kuran'ı anlama metodolojimizin ilk mastarı olan "Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği" gereğince bu ayetteki "dabbe" sözcüğünün ne demek olduğunu diğer surelerdeki anlamlarını araştırarak bulmalıyız. Ragıp el- Isfahani, Müfredat isimli sözlüğünde DBB kavramının, hareket eden tüm canlılar anlamı üzerinde dururken, Kuran'da Enam Suresi 6/38, Hud Suresi 11/6, Nur Suresi 24/45 ve Fatır Suresi 35/45 ayetlerini buna delil göstermiştir. Gerçekten de bu ayetlerde geçen DBB sözcüğü "yeryüzünde yaşayan canlılar" anlamındadır.

Enam Suresi 6/38- *Yeryüzünde hareket eden hiçbir dabbeh ve iki kanadıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki, sizin gibi ümmetler olmasın. Biz, Kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Sonunda hepsi de Rablerinin huzurunda toplanacaktır.*

Hud Suresi 11/6- *Yeryüzünde yaşayan hiçbir canlı yoktur ki, rızkı Allah'a ait olmasın. O, onun karar kıldığı ve geçici durduğu yeri bilir. Bunların tamamı apaçık bir Kitap'tadır.*

Nur Suresi 24/45- *Allah, hareket eden her canlıyı sudan yarattı. Onların kimisi karnı, kimisi iki ayağı, kimisi de dört ayağı üzerinde yürür. Allah dilediğini yaratır. Kuşkusuz, Allah'ın Her Şeye Gücü Yeter.*

Fatır Suresi 35/45- *Eğer Allah, insanların yaptıklarının hesabını hemen görecek olsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat O,*

onlara belli bir zamana kadar süre vermektedir. Belirlenen süre dolduğu zaman da kuşkusuz Allah kendi kullarını en iyi görendir.

Müfredatta verilen ve içinde DBB sözcüğü geçen ayetlerdeki anlam doğrudur, hatta buna başka örnekler de eklenebilir ama bu durum hala bizim anlamaya çalıştığımız ayetle ilgili olarak net bir çıkarım yapmamıza yetmemektedir. Kıyamet sonrası yerden çıkarılan dabbe (gelenekteki adıyla Dabbetül arz)'yi nasıl anlamalıyız sorusunun cevabı için şu akıl yürütmeyi yapmalıyız; metodolojinin 1.mastarı olan Kuran'ın kendisini açıklama sistematiği gereği olarak başka hangi ayetlerinde insanların dünyada yaptıklarının şahitlikleri anlatılmaktadır?

Kuran'ı genel olarak bile olsa bilenler hemen hatırlayacaklardır ki insanların dünya boyutundaki eylemlerine ahirette şahit olacakların anlatıldığı ayetler özetle şunlardır:

Enam Suresi 6/130- *"Ey cinn ve ins topluluğu! İçinizden, size ayetlerimi aktaran ve bugünle karşılaşacağınıza dair sizi uyaran resuller gelmedi mi?" "KENDİ ALEYHİMİZE TANIĞIZ." derler. Dünya hayatı onları aldattı, KENDİLERİNİN KÂFİRLER OLDUKLARINA TANIKLIK ETTİLER.*

Araf Suresi 7/37- *Allah'a iftira eden veya O'nun ayetlerini yalanlayandan daha haksız kim olabilir? Kitaptaki nasipleri onlara erişecektir. Nihayet resullerimiz, canlarını almak için onlara geldiğinde, "Allah'tan başka yakardığınız ilahlar nerede." dediklerinde; onlar da: "Onlar bizden uzaklaşıp gittiler." dediler. KÂFİR OLDUKLARINA DAİR KENDİ ALEYHLERİNDE TANIKLIK ETTİLER.*

Nur Suresi 24/24- *O gün DİLLERİ, ELLERİ VE AYAKLARI YAPTIKLARINA TANIKLIK EDECEKTİR.*

Yasin Suresi 36/65- *Bugün onların ağızlarını kapatırız. BİZE ELLERİ KONUŞUR, AYAKLARI DA KAZANDIKLARI ŞEYE TANIKLIK EDER.*

Fussilet Suresi 41/20- *Nihayet oraya geldikleri zaman, yapmış oldukları şeylere; İŞİTME, GÖRME DUYULARI VE BEDENLERİ KENDİ ALEYHLERİNE TANIKLIK EDERLER.*

Fussilet Suresi 41/21- *BEDENLERİNE, "NİÇİN ALEYHİMİZE TANIKLIK ETTİNİZ?" dediler. BEDENLERİ de: "Bizi, her şeyi konuşturan Allah konuşturdu. Sizi ilk defa O yarattı ve O'na döndürülüyorsunuz."*

Fussilet Suresi 41/22- *İŞİTME VE GÖRME DUYUNUZ VE BEDENİNİZ ALEYHİNİZE TANIKLIK EDER diye sakınmıyordunuz. Yapmakta olduğunuz birçok şeyi Allah'ın bilmediğini zannediyordunuz.*

Kıyamet Suresi 75/14- *Hayır! Aslında o insan, KENDİ ALEYHİNE TANIKTIR.*

İnsanın bizzat kendisinin, hatta uzuvlarının dünya hayatındaki eylemleriyle ilgili olarak şahitlik etmesi muhtemelen artık kişinin hiçbir itirazda bulunamayacağı bir duruma yani dolaysız tanıklığa işaret etmektedir. Adalet kavramını yaratan Allah'ın terazisinde her bir detay asla unutulmaksızın dikkate alınacaktır.

Araf Suresi 7/8- *İzin Günü tartı tam doğrudur. Kimin tartısı ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.*

Araf Suresi 7/9- *Kimin de tartısı hafif gelirse, işte onlar ayetlerimize karşı haksızlık etmelerinden dolayı kendilerine yazık edenlerdir.*

Kehf Suresi 18/49- *Ve kitap ortaya kondu. O zaman suçluların onda olanlardan ürperdiklerini görürsün. "Eyvah bize! Bu nasıl bir kitap ki, büyük- küçük saymadık hiçbir şey bırakmamış." derler. Yaptıkları her şeyi hazır buldular. Senin Rabb'in, hiç kimseye haksızlık yapmaz.*

Enbiya Suresi 21/47- *Kıyamet Günü hak edileni eksiksiz belirleyen tartıları kurarız. Hiç kimse, hiçbir biçimde haksızlığa uğratılmaz. Hardal tanesi kadar da olsa her şeyi hesaba katarız. Hesap gören olarak Biz yeteriz.*

Sonsuz Akıl Sahibi Allah, sınavla muhatap insanın ahiret boyutundaki durumunun ne olacağıyla ilgili olarak bizzat kişinin kendisinin şahit olmasının dışında, sonsuz ilmiyle tüm detayları kaydetmiştir. "İmam- ı mübin" olarak belirtilen, mahiyetini bilmediğimiz bir kayıt ortamı tam da buna işaret etmektedir.

Yasin Suresi 36/12- *Kuşkusuz ölüleri Biz diriltiriz Biz. Önceden yapıp gönderdiklerini ve geride bıraktıklarını yazarız. Biz her şeyi bir "İMAM- I MÜBİN" de kayıt altına almışızdır.*

Yasin Suresi 36/12.ayetinde geçen "imam- ı mübin" kalıbı, "Her şeyin ayrıntılı olarak kayıt altına alındığı ana sicil (E.A.)" anlamındadır. Sırası gelmişken geleneğin bir yanlışını daha düzeltelim, bu kalıp içerisindeki "imam" sözcüğü Kuran'ın başka bir suresinde kendine yer bulan aynı sözcüğün ne anlama geldiğini de

açıklamaktadır. Bu ise çokça siyasal İslamcılar tarafından yanlış anlaşılmış bir kavramın metodolojinin birinci mastarı yoluyla düzeltilmesi anlamına gelir. Çünkü İsra Suresi 17/71.ayette geçen *"O gün, bütün insanları imamlarıyla çağırırız."* cümlesi doğru anlamına kavuşmaktadır. Bu ayette geçen "imam" sözcüğü de "imam-ı mübin" kalıbında geçen sözcükle aynı anlamdadır. Böylece insanların kim olursa olsun bir kişinin dinsel yönetimine mecbur bırakılması şeklinde politize edilmenin de önüne metodoloji geçmektedir.

> ***Neml Suresi 27/75-*** *Gökte ve yerde gayb olan hiçbir şey yoktur ki apaçık bir kitapta olmasın.*
>
> ***Casiye Suresi 45/29-*** *"İşte bu, yüzünüze karşı gerçekleri ortaya koyan amel defterinizdir. Kuşkusuz Biz, bütün yaptıklarınızı yazdırdık."*

Listelediğimiz tüm ilgili ayetlerden bizim anladığımız, özetle; Allah'ın ayetlerde verdiği detaylar ahiret boyutunda insanların hiçbir haksızlığa uğratılmaksızın, tam bir adaletle muhatap olacağıdır. Söz konusu ayetimizde geçen "dabbe" sözcüğü de işte bu adaletli mizan anında olacakların metaforik açıklamasıdır. İnsan aklının çok ötesinde bir yaratılışla adalet, kişinin kendi tanıklığında ve Allah'ın Sonsuz İlmiyle tam bir isabetle gerçekleşecektir. Kuran'ın "dabbe" olarak bize anlattığı işte tam da bu açıklamalarda anlamını bulan şeylerdir. Bununla beraber "dabbe" ifadesinin son dönemlerde icat edilen çeşitli iletişim araçları (radyo, tv, internet) olduğunu iddia eden modernist yorumlar da yine bu dünyayla ilgili akıl yürütmeler oldukları için ayetin bağlamına uymamaktadır.

Kuran dışı kaynaklardan olmamak şartıyla bizim yorumumuz dışında da farklı yorumlar olabilir. Ayetin ahiret boyutuyla ilgili bağlamına uygun ve metodolojiye aykırılık içermeyen her alternatif tartışmaya değerdir. Fakat daha en başta ayetin açıkladığı bağlamla çelişik olarak bu dünyada fantastik bir canlının yerden çıkması (dabbetül arz inancı) şeklindeki geleneksel açıklamaya katılmak olası değildir.

Bu şekilde kıyamet zamanı (izin günü) nelerin olacağını tasvir eden birçok ayet vardır ve DBB sözcüğünün geçtiği ayetlerle birlikte hiçbiri geleneğin anladığı biçimde dünya yaşamında herhangi bir alametten bahsetmez. Kıyametin yani dünya hayatının aniden biteceğini anlatan birçok ayet (Enam Suresi 6/31, Araf Suresi

7/187, Yusuf Suresi 12/107, Nahl Suresi 16/77, Enbiya Suresi 21/40, Hac Suresi 22/55, Ahzap Suresi 33/63, Zuhruf Suresi 43/66) vardır. Bu anlamda açıklanması gereken bir diğer ayet de Muhammed Suresi 47/18.ayettir. Bu ayeti, kıyametin ansızın kopacağını açıklayan ayetlerdeki anlamlarla çelişir şekilde anlamamak lazımdır.

Muhammed Suresi 47/18- *İlle de O Saat'in ansızın gelmesini mi bekliyorlar? Oysa onun belirtileri gelmiştir. O gelecek olduktan sonra, öğüdü dinlemek onlara ne yarar sağlar ki?*

"Onun belirtileri gelmiştir" cümlesinden "kıyamet alametleri" ni anlamak, parantez içinde sure ve ayet numaraları verilen ve "kıyametin bilinmeyen bir zamanda ve ansızın" geleceğini anlatan ayetlerle metodolojiye aykırı olarak çelişki oluşturacaktır. Çokça alıntı yaptığımız Erhan Aktaş'ın ilgili ayet açıklamasında yazdığı gibi; "Onun geleceği şimdiden açıklanmıştır. Saatin gelmekte olduğuna dair birçok belirti ortaya çıkmıştır. Örneğin, Kuran'ın son Kitap olması, nebinin son nebi olması. Özellikle Mekki surelerde söz konusu edilen Kıyamet sahneleri." şeklinde anlamak bizce de en doğrusudur."

Zilzal Suresi 99/1- *Yeryüzü şiddetli sarsıntı ile sarsıldığı zaman,*

Zilzal Suresi 99/2- *Yeryüzü ağırlıklarını çıkardığı;*

Zilzal Suresi 99/3- *Ve insan, "Ona ne oluyor?" dediği,*

Zilzal Suresi 99/4- *İzin Günü, haberlerini anlatacak.*

Zilzal Suresi 99/5- *Çünkü Rabb'in ona vahyetmiştir.*

Zilzal Suresi 99/6- *İzin Günü, insanlar amelleri kendilerine gösterilsin diye grup grup ortaya çıkacaklar.*

Zilzal Suresi 99/7- *Artık kim zerre ağırlığınca iyilik yapmışsa onu görür.*

Zilzal Suresi 99/8- *Ve kim zerre ağırlığınca kötülük yapmışsa onu görür.*

ÖRNEK 29

BAŞÖRTÜSÜ KURAN'IN EMRİ Mİ?

Dinin tek kaynağının Kuran olduğuna inanan kişiler için, politik alanda çokça polemik konusu olan kadınların nasıl giyinmesi gerektiğine dair tartışmaların çözüm yerinin de Kuran olduğu açıktır. Tüm insanların yaratılıştan kazandıkları özgürlüklerini bu bağlamda düzenleyen ilahi bir emir veya yasak varsa Kuran'a inanan her iki cinsiyetten insanın bu konuda yapacakları tek şey metnin dediğine uymaktan başka bir şey değildir.

7.yüzyıl Arabistan gereklerine uygun geliştirilmiş giyinme alışkanlıklarının hem kadınlar ve hem de erkekler için her çağ ve coğrafyada aynileştirilmesi olarak tanımlanabilecek geleneksel ekollerin kabulleri, nedense erkekler açısından değiştirilmesinde sakınca görülmemiş olmasına rağmen (dönemin sarık, entari, terlik kombinasyonu); ama konu kadınlar olunca farklı bir mantıkla onların o dönem kadınları gibi giyinmesinin zorunluluğu devam ettirilmiştir. Oysa bugün artık Müslümanlar, dünyanın tüm değişik coğrafya, kültür ve iklimlerinde yaşamaktadırlar. Çok soğuk ve aşırı sıcak iklimlerde, bu tartışmalardan bağımsız zaten farklı bir örtünme durumuna iklim engeldir.

Onun dışında özellikle kadınların, yaşadıkları toplumda yerleşik ve coğrafyayla uyumlu kıyafet seçimlerinin dinle ilgisinin kurulduğuna inanılan meşhur ayetin gerçekten de onların başörtüsü takmalarını emrettiği konusundaki iddianın, Kuran'ı anlama metodolojisiyle tartışılması gerektiği açıktır. Nur Suresi 24/31.ayetin sadece ilk bölümü bu konudadır ve biz de konu başlığımızla ilgisinden dolayı sadece bu bölümü sözcüklere ekleme- çıkarma yapmadan ve tabi ön kabullerimizden uzaklaşarak anlamaya çalışalım.

Öncelikle geleneksel anlamı savundukları için Diyanet İşleri Başkanlığının (DİB) mealini ve açıklamasını görelim.

Nur Suresi 24/31(DİB)- *Mümin kadınlara da söyle, gözlerini*

haramdan sakınsınlar ve iffetlerini korusunlar. Açıkta kalanlardan başka süslerini göstermesinler. BAŞÖRTÜLERİNİ YAKALARININ ÜZERİNDEN BAĞLASINLAR…

DİB, ayetle ilgili açıklamasında bizim de katıldığımız şekilde toplumsal düzen, iffet ve sadakat konularındaki ifadelerinden sonra büyük harflerle yazdığımız bölümle ilgili olarak şunları yazmıştır: "Başörtülerini yakalarının üzerinden bağlasınlar emri de baş, boyun ve gerdanın kapanması gereken yerler arasında bulunduğunu göstermektedir."

Gerçekten de bu şekilde yapılan meal farklı bir sonuç çıkarmaya engeldir. Sonuçta ayette geçen "bi humuri hinne" cümlesindeki "humur" sözcüğüne (hımar'ın çoğuludur) "başörtüsü" olarak ilgisiz şekilde bir tamlamayla karşılık verirseniz; DİB mealinde büyük harflerle yazılanın dışında bir sonuca ulaşılamaz. Buradan da geleneksel ekollerin tümünün kadınların nasıl giyinmesi gerektiğini söyleyen yorumundan farklı bir özgürlük alanının olamayacağı anlaşılır. Oysa ayet tam olarak bunu mu demektedir, mealini çokça kullandığımız Erhan Aktaş'ın açıklamalarından görelim:

"Kadının "başını örtmesi" hükmü bu ayete dayandırılmaktadır. Oysaki ayette, doğrudan "başın örtünmesinden" söz edilmemektedir. Yani başörtüsü takın, başınızı örtün denmemektedir. Dolayısıyla burada literal olarak başı örtmeye yönelik bir hükümden söz etmek mümkün değildir. Ancak, Cahiliye Araplarında, yaşam tarzı olarak ve aynı zamanda hür kadını cariyeden ayırmanın bir simgesi olarak var olan– zira Cahiliye Araplarında erkek köle ve kadın cariyelerin başlarını örtmeleri yasaktı- örfe ve geleneğe dayanan ve Müslüman müşrik herkesin başında zaten var olan başörtüsü ile göğüs yırtmacının örtülmesi istenmektedir. İtiraza konu edinemeyecek husus şudur: Ayetin "illeti" yani gerekçesi, başın değil "göğüs yırtmacının örtülmesidir". Bunun illa baştaki örtü ile yapılması şart değildir. Zaten ayette "baş" sözcüğü de geçmemektedir. "Bi humurihinne" yani sadece "örtüleri ile" sözcüğü yer almaktadır. Bu sözcüğü "başörtüsü" şeklinde isim tamlamasına dönüştürmek, ondan başın örtülmesi hükmünü çıkarabilme anlamına gelmez. Humur, hımarın çoğul formudur. Hımar, "başörtüsü" değil "örtü" demektir. İsim tamlaması olarak örtüldüğü yere göre anlam kazanır. "Örtü" masaya örtüldüğü zaman "masa

örtüsü" olur, yatağa örtüldüğü zaman "yatak örtüsü", yere örtüldüğü zaman "yer örtüsü", başa örtüldüğü zaman "başörtüsü" olur. Gerekçesi "başı örtmek" olmayan bir ayetten, "başı örtmek" hükmü çıkarılamaz. Bu hüküm; Kuran'ın hükmü yerine, kendi anlayışını Kuran'a söyletmeye çalışan zihniyetin kadına bakış açısını dinleştirmesinin sonucudur. Çok yalın ve açık olarak istenen şey "göğüs yırtmacının örtülmesi"– "cuyûp" lerini, tekili ceb"tir- olduğu halde, bunu başörtüsü olarak algılamak "atalar dinini" ve Arapların örfünü, dinin yerine geçirmekten başka bir şey değildir. Kaldı ki sözcük "başörtüsü" olarak tanımlansa bile, ayette istenen şey "başı örtmek" değil, başörtüsü ile göğüs yırtmacını kapatmaktır. Ayrıca Kuran'da başın örtülmesi ile ilgili başka bir ayet de yoktur. "Velyedribne" sözcüğüne "salsınlar" (Başörtülerini göğüslerinin üzerine "salsınlar".) şeklinde anlam verilmesi de doğru değildir. Zira 33:59'da cilbablarını üzerlerine salsınlar ifadesinde "salsınlar" sözcüğü (Yudnine) olarak yer almaktadır."

Kendisiyle aynı düşünmediğimiz birçok ayet olsa da Erhan Aktaş bu açıklamasında bizce haklıdır. Kuran'ın ilgili ayetinde olmayan "baş" anlamını keyfi olarak ekleyerek buradan da kadınlar için başörtüsü takma zorunluluğu çıkarmak metnin dilini bozmak anlamına gelmektedir. Geleneksel inanışa buradan bir dayanak çıkarmaya çalışmanın yanlışlığı ortadadır. Bu açıklamalardan sonra ayetin bizce de doğru meali şöyledir;

> ***Nur Suresi 24/31-*** *Ve de mü'min kadınlara söyle, bakışlarından bir kısmını sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. Doğal olarak görünmesi gerekli olanlar dışında, ziynetlerini açığa vurmasınlar. ÖRTÜLERİ İLE GÖĞÜSLERİNİ ÖRTSÜNLER…*

Bu bölüm, kadınların başlarını saçlarının tek bir teli bile görülmeyecek şekilde örtmelerini söyleyen tüm anlayışların bu kabullerine Kuran'dan herhangi bir ayetle delil bulamayacakları ile ilgilidir. Onun dışında kadınlar kendi iradeleriyle istedikleri kıyafeti demokratik hakları olarak zaten giyebilme özgürlüğüne sahip olmalıdırlar. Hatta bizden farklı olarak ayeti başörtüsünün gerekliliği şeklinde anlayanlar açısından bu seçimin dinsel bir tercih olarak görülmesi de bize göre özgürlük alanıdır. Bağımsız bir birey olarak kadın kendi sınavının öznesidir. Yaşamının tüm diğer alanlarında olduğu gibi kıyafet tarzında da olanca geniş bir özgürlüğe sahiptir.

İsterse başörtüsü takar isterse takmaz, hatta dileyen çarşafla da toplumsal yaşama katılma hakkına laiklik ve demokrasinin gereği olarak sahip olmalıdır. Kamusal yaşamı düzenleyen devlete düşen tüm bu özgürlük alanlarının açık olmasını herkes açısından sağlamaktır.

Ama Kuran'ın öngördüğü tam özgürlük zemini olarak, bunun tam tersi tercihleri yaşama biçimlerinin de garanti altında olması gerekmektedir. Ayeti sözcük analizi yaparak açıklandığı şekliyle başörtüsü olarak anlamayanlar ve diğer tüm inanç, ideoloji ve bireysel tercihleri dolayısıyla başları açık olarak toplumsal alanda rol almak isteyenler için de tam bir özgürlük alanı en doğal haktır. Kadınların nasıl giyineceklerine; ruhbanlar, devlet erki, erkekler değil kendileri karar vermelidirler. Onlar birçok konuda olduğu gibi bu konuda da erkeklerden çok daha doğru karar verme yetisiyle yaratılmışlardır.

SON SÖZ

Bu kitap Kuran'ın, tüm mastarlarını yine kendi içinden alan bir metodolojinin tespit edilmesiyle en doğru şekilde anlaşılabileceğine olan inancımız gereği kaleme alınmıştır. Her konuda metodolojik çalışmanın, esasen tek doğru yöntem olduğu bilimsel görüşüne inanıyoruz. Bunun aksi durumlarda, üzerinde çalışma yapılan alan ne olursa olsun keyfiliklere yol açılacağı için tutarsızlıklar ve çelişkiler oluşacaktır. Böyle bir usulsüzlükle ulaşıldığı iddia edilen verilerin test edilebilirliği olmadığı için inançsal tabulara zemin olacağı da açıktır.

Kuran'ın Kimin vahiy ettiği kitap olduğu konusunda en ufak şüphesi olmayan birisi olarak, onun dinde tek kaynak olduğu gerçeğinden yola çıkarak bu çalışmayı yapmak zorunluluğu oluştu. Geleneksel külliyatın yaklaşık 14 asırdır oluşturduğu bilgi birikimine alternatif olarak, özellikle son 20 yıldır gündemde olan Kuran'ı tek kaynak olarak gören ekolün, geleneğin çok eleştirdiğimiz metodolojisinden bile mahrum şekilde münferit gayretlerine, "çalışan bir metodoloji" önermek bu çalışmanın amacıdır.

Kuran'ı anlama metodolojisini oluşturup, onun mastarlarını tespit ettiğimizde elde ettiğimiz cetveller, anlamaya çalıştığımız kavramların ve ilgili Kuran ayetlerinin şimdiye kadar kimsenin dillendirmediği ve/veya sadece kısık sesle not ettiği alternatifleri gösterdiğinde ise ulaşılan bu sonuçları cesaretle söylemeye gayret ettik. Elbette ki bizim sonuçlarımız tek ve mutlak sonuçlar değildir. Zaten birçok ayetle ilgili olarak fikirlerimizi sunarken, bunların bize göre en doğru anlamalar olduğunu belirtip, birçok ayetle ilgili olarak ise bizim anlamada zorlandığımız yerleri bizden daha yetkin araştırmacıların çalışmalarına bıraktığımızı not ettiğimiz görülecektir. Ama şunu da belirtmeliyiz ki, Kuran'ı anlama metodolojisi ilkin herhangi bir ayetin ne dediğini çözemiyorsa bile en azından ne demediğini büyük isabetle tespit etme özelliğine sahiptir.

Tüm ulaşılan sonuçlar açısından söylenebilecek en doğru son söz

ise "En Doğrusunu Allah bilir" demek olacaktır. Kuran'ın her dönem ve her coğrafyada yaşayan ve yaşayacak herkes için sonsuz bir hazine olduğunu göz önüne alırsak, aciz olarak yaratılmış insanların her birinin, bu arada bu kitabı yazan kişinin de ancak kendi kapasitesi kadarıyla aydınlanacağı kabul edilecektir. Sonsuz büyük bir nehrin kenarında ondan su içen insanların bazısı bir bardak içebilir bazısı daha fazla. Bu insanların kapasitesidir, nehrin değil. Bu anlamda kitapta yapılan her yanlış bu kitabın yazarının istemeden yaptığı ve bundan dolayı da Allah'ın affediciliğine sığındığı hatalardır.

Bu arada okuyucunun şöyle bir izlenime kapılmasını da istemediğimizi söylemek zorundayız. Okuduğunuz bu kitap, Hristiyan modernist ekollerin eski ve yeni ahite yönelik çabalarına benzer şekilde yapılmış bir "metni makulleştirme", "demitolojizasyon" çabası olarak kesinlikle görülmemelidir. Bizim iddiamız, metinde zaten olmayan ne varsa, bir metodoloji yardımıyla onları dışlayarak gerçek anlamlara ulaşılabileceğidir. Kuran'ı; 8/31, 16/24, 23/83, 46/17 ve 83/14 ayetlerindeki ifadeyle "eskilerin masalı, mitoloji" olarak gören anlayışa karşı, Kuran'dan oluşturulmuş bir metodolojiyle anlamaya dönük samimi çabanın, suni bir düzeltme operasyonu olarak görülmesinin bu çalışmaya yapılacak bir haksızlık olmasının yanında ve çok daha önemli olarak Kuran'a saygısızlık olacağı açıktır. Kuran'ı şimdiye kadar oluşmuş ekollerin tüm varyantlarının dışında, çalışır bir metodolojiyle samimi bir anlama çabasını böyle bir eylemle kirletmek zaten bizim de en son düşüneceğimiz bir durumdur. Kitap boyunca açıkladığımız şey; onun, elçiden sonraki dönemlerden itibaren inanırlarının çalışır ve kendi içinden oluşturulmuş bir metodolojileri olmadığı için birçok noktada yanlış anlaşılmış olduğu ve tek kaynak kabul edilmesi gerekirken diğer kaynaklar yardımıyla ancak anlaşılabileceği kabulü üzerinden önemsizleştirildiğidir.

Bu yanlış anlamaların, tarihsel sert pratikler eşliğinde tek doğru olarak din eğitiminde kendisine yer bulduğu düşünüldüğünde, kabuk bağlamış yaralar olduğu kabul edilebilir. Bu ön kabullerin toplumlar tarafından hızlıca terk edilemeyeceği de düşünülmesi gereken başka bir olgudur. Fakat artık iletişimin çok hızlı olduğu ve hemen hemen herkesin de özellikle sosyal paylaşım

platformlarında bu sürece çok kolay katılabildiği bir çağdayız. Özellikle açık fikirli, eğitimli kesimler zaten çoğunlukla kabul ettikleri "tek kaynak Kuran'dır" gerçekliği üzerinden, bu çabayı ileri götürme olanağına sahipler. Kuran'a (öze) dönüş süreci, hiç kimsenin öngöremediği bir hızla gerçekleşme potansiyeli olan tek ekoldür.

Metodolojik bir açıklamaya kavuşmuş, keyfilikten uzak "tek kaynak Kuran" anlayışı, günümüz pratiğinin tüm ayrışma ve çatışmalarını bitirebilme potansiyeline sahiptir. Sünni, Şii ve tüm diğer mezhepsel türevler arasındaki siyasi gerilimler de ancak bu yolla çözüme ulaşabilir. Bunun da ötesinde tüm uygar dünyanın sorgulayan beyinleri de ancak bu mutabakattan sonra Kuran'ın barış dininin kitabı olduğunu göreceklerdir.

Yanlış ve eksiklikleri olduğunu daha en başta kabul ettiğimiz bu çalışmamızın her bir noktası, yine Kuran'dan temellendirilmiş olmak şartıyla her türlü eleştiri ve bilimsel yanlışlamalara açıktır ve böylesi çalışmalar bizi ancak mutlu edecektir. Umarız ki, artık özellikle akademik çalışma yapma olanağı olan kişiler tüm çalışmalarında (doktora, doçentlik ve profesörlük tezlerinde) geleneğin kabullerinin kronolojik sıralamasını yapmanın ötesine geçme cesaretini bulurlar ve yeni/akılcı çıkarımlar yapmaya başlarlar.

Aslında kitapta kendisine yer bulmuş konuların dışında, gelenekte yanlış anlaşılmış başka konuların da olduğu okuyucunun dikkatinden kaçmayacaktır. Biz, her biri başlı başına birer kitap konusu olan konuları bile, tek bir kitapta toplamak zorunluluğu dolayısıyla olabildiğince kısa açıklamaya çalıştık. Bizden kaynaklanan eksikliklerin ve hataların, önerdiğimiz metodolojiyi içselleştirmiş okuyucular tarafından düzeltilebileceğine inanıyoruz. Zaten metodolojilerin varlık nedeni de kişilerden bağımsız olarak yapılacak çalışmaları kolaylaştırmaktır.

> ***Maide Suresi 5/3-*** *… Artık, Kâfirler, dininize bir şey yapmaktan umutlarını kesmişlerdir. Öyleyse, onlara huşu duymayın. Bana huşu duyun. Bugün, sizin için dininizi kemale erdirdim/ikmal ettim ve sizin üzerinize nimetimi tamamladım. Sizin için din olarak İslam'ı seçtim/beğendim…*
>
> ***Mumtehine Suresi 60/4-*** *… Onlar halklarına şöyle demişlerdi: "Biz, sizden ve sizin Allah'ın yanı sıra kulluk ettiğiniz şeylerden kesinlikle*

uzağız. Biz, sizi reddediyoruz. Siz, ilahın yalnızca Allah olduğuna inanıncaya kadar bizimle sizin aranızda düşmanlık ve buğz devam edecektir. Rabb'imiz! Yalnız Sana dayandık, yalnız Sana yöneldik. Ve dönüş yalnızca Sana'dır.

Kuran'ı anlama cesaretimizin Kuran'ın bir emri olduğuna inanıyor ve bununla ilgili istemeden yapmış olabileceğimiz hataları da Sonsuz Güç Sahibi, Çok Bağışlayıcı ve Rahmeti Kesintisiz olan Allah'a arz ediyoruz.

Vakıa Suresi 56/80– *O, âlemlerin Rabbinden indirilmelidir.*

Vakıa Suresi 56/81– *Böyle bir hadisi mi hafife alıyorsunuz?*

Haşr Suresi 59/21– *Eğer Biz, bu Kuran'ı dağa indirseydik, onu; huşu duyarak, Allah'a olan huşudan parça parça olmuş görürdün. Bu örnekleri insanlar için veriyoruz ki belki düşünüp gerçeği kavrarlar.*

Kitap içeriğiyle ilgili her türlü eleştiri, soru ve iletişim için:

kam.bilgi@hotmail.com

YAZARIN DİĞER KİTAPLARI

Onlar, Kur'an üzerinde, gereği gibi düşünmezler mi? Eğer, Allah'tan başkası tarafından gönderilmiş olsaydı, onda birçok çelişki bulurlardı. *(Nisa/82)*

KURAN'DA ÇELİŞKİ OLMAZ 2

ŞECAADDİN ÇELİKLER

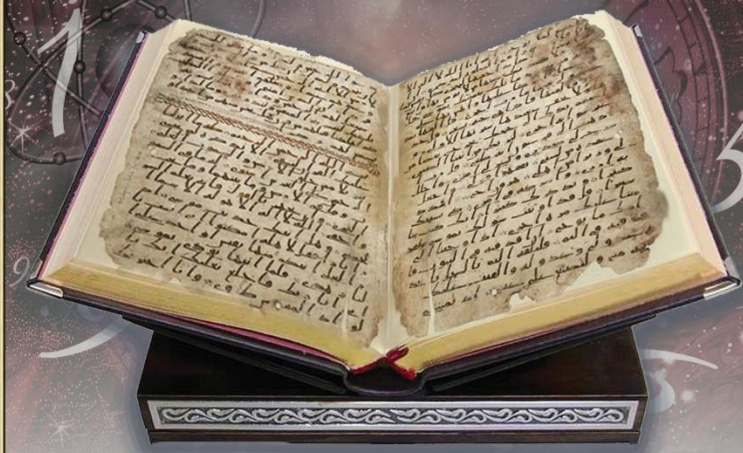

OZAN

KURAN'I ANLAMA METODOLOJİSİ

ŞECAADDİN ÇELİKLER

Değerli okuyucu için belki de en sürprizli ve ilginç olan bölüm, Kuran'ı anlama metodolojisi sayesinde geleneksel anlamlarından farklı olduklarını iddia ettiğimiz bazı kavramların ve bu kavramların geçtiği Kuran ayetleri ve kıssalardaki ön kabullerin yanlış olduğunun açıklandığı son bölümdür. Bu son bölümde metodolojiyle ulaşılan anlamalarla, geleneksel anlamlandırmalar arasında oluşan farklılıklar -tamamen Kuran merkezli olarak- mukayese edilecektir. Geleneğin; bu kültürün içine doğmuş ve onun ön kabulleriyle büyümüş bizlere söyledikleriyle, Kuran'ı anlama metodolojisiyle varılan sonuçların ne kadar farklı oldukları gösterilecektir. Okuyucuyu bu noktada uyarmak zorundayız. Metodolojiyle ulaşılan anlamalar, daha önceki kabullerimizin (apriori) o kadar uzağındadır ki, bu çoğu zaman şaşırtıcı, hatta ilk anda kabul edilemez olarak değerlendirilebilir.

Bu konuda okuyucudan tek beklentimiz, Kuran'ın en önemli emri olan akıllarını kullanarak ve duygusal aidiyet olarak tanımlayabileceğimiz (Kuran'ın deyimiyle Atalar dini) kabulleri sorgulama cesaretini göstermeleridir.

Tüm insanlar gibi, yaratılmış olmanın acizliğiyle yaptığım yanlışlardan, Sonsuz merhamet sahibi olan Allah'a sığınıyorum. Muhammed Resul ile gönderdiği bu saf ve temiz mesajı anlamaya çalışma cesaretimi (belki cüretimi), samimiyetimi bildiğini bildiğim Yüce Allah'a arz ediyorum.

ozanyayin
ozanyayin
ozanyayin
Online satış www.ozanyayincilik.com